

ΜΑΓΓΑΝΙΟΝ (*Manganèse*)

Ἔχει χημικὴν συγγένειαν πρὸς τὸν σίδηρον. Ἴχνη μαγγανίου εὑρίσκονται εἰς τὸ αἷμα καὶ τὴν χολήν. Εἰς τὴν ἰατρικὴν χρησιμοποιοῦνται ὡς τονωτικὰ καὶ εἰς δόσιν 0,10—0,50 τὴν ἡμέραν:

Τὸ ***ἀνθρακικὸν μαγγάνιον***, τό ***ἰωδιοῦχον μαγγάνιον***, τὸ ***ὑπεροξειδικὸν μαγγάνιον***, τὸ ***γαλακτικὸν μαγγάνιον***, καὶ τὸ ***θειϊκὸν μαγγάνιον***,(βλ. *Ὑπερμαγγανικὸν κάλιον*).

ΜΑΓΕΙΑ

Ἐν ἀρχῇ ἐκλήθη οὕτω ἡ ἐπιστήμη τῶν μάγων. Βραδύτερον ἡ μαγεία διηρέθη 1ον εἰς τὴν ***φυσικὴν*** ἢ ***νόμιμον μαγείαν***, μητέρα τῆς ἀληθινῆς ἰατρικῆς καὶ 2ον εἰς τὴν ***ἄνομον*** ἢ ***δυσειδαίμονα*** μαγείαν, ἡ ὁποία ἐκτελεῖται δι' ἐπικλήσεως κακοποιῶν δαιμόνων(μαύρη μαγεία) ἢ ἀγαθσποιῶν πνευμάτων(λευκὴ μαγεία). Σήμερον ἡ μαγεία εἶνε μία ἐλεεινὴ δυσειδαιμονία.

ΜΑΓΕΙΡΕΙΟΝ (*Βλ. Κατοικία*).

ΜΑΓΕΙΡΙΚΑ ΣΚΕΥΗ

Ἡ ἐκλογή των εἶναι σπουδαιοτάτη, διότι δύνανται νὰ προκαλέσουν δηλητηριάσεις. Τὰ ***καλλίτερα*** ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως εἶναι ἐκ πορσελάνης, τὰ ὑάλινα καὶ τὰ λίθινα, ἀπὸ δὲ τὰ ἐκ μετάλλου, τὰ ἐκ τὰ ἐκ πολυτίμου τοιούτου (χρυσοῦ, ἀργύρου, νίκελ). Τὰ λοιπὰ πρέπει νὰ εἶναι καλῶς ἐσμαλτωμένα (èmaillés), διὰ νὰ μὴ σπάνουν μικρὰ τεμάχια τοῦ σμάλτου, τὰ ὁποῖα καταπινόμενα δύνανται νὰ βλάψουν, καὶ κατά τινας νὰ προκαλέσουν σκωληκοειδίτιδα. Τὰ ἐξ ***ἀλουμινίου*** (ἀργιλλίου) εἶναι ἐπίσης καλά.

Τὰ ἐκ ***ξύλου*** εἶναι μὲν ἀβλαβῆ, ὅταν εἶναι ἄβαφα, ἀλλὰ δὲν καθαρίζονται καλῶς καὶ δὲν δύνανται νὰ κρατηθοῦν καθαρὰ διότι ἀπορροφοῦν τὰς οὐσίας.

Εἰς τὰ ***χωμάτινα*** τὸ στίλβωμα δὲν πρέπει νὰ εἶναι διακεκομμένον διότι αἱ μαγειρευόμεναι τροφαὶ προσλαμβάνουν μόλυβδον ἀπὸ τὸ στίλβωμα. (Διὰ νὰ δοκιμάσωμεν, ἐὰν ὑπάρχῃ ***μόλυβδος*** χύνομεν ἐπὶ τοῦ στιλβώματος σταγόνας τινὰς δυνατοῦ ὄξους καὶ θέτομεν μικρὸν τεμάχιον ψευδαργύρου (τσίγγου). Ἐὰν τοῦτο καλυφθῇ ὑπὸ φαιοῦ κρυσταλλίνου καλύμματος, τότε ὑπάρχει μεγάλη ποσότης μολύβδου).

Τὰ ἐκ ***χαλκοῦ*** καὶ ***ὀρειχάλκου***(μπρούντζου) δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιῶνται διότι ξυναὶ καὶ λιπαραὶ τροφαὶ ἀκόμη καὶ τὸ ὕδωρ προσβάλλουν τὰ δοχεῖα καὶ δηλητηριάζουν. Εἰς δοχεῖα ἐκ ***κασσιτέρου*** δύνανται νὰ βράσουν τροφαί, ὄχι ὅμως καὶ νὰ διατηρηθοῦν, ἰδίως αἱ ξυναί, πρέπει δὲ νὰ εἶναι ταῦτα καλῶς κασσιτερωμένα καὶ ὄχι μολυβδωμένα (δηλ. μὲ μόλυβδον κασσιτερωμένα.)

Εἰς δοχεῖα ἐκ ***σιδήρου*** δύνανται καὶ νὰ μαγειρευθοῦν καὶ νὰ διατηρηθοῦν τροφαί, ἐνίοτε ὅμως ὅταν αὐταὶ περιέχουν δεψικὸν ὀξὺ εἰς ἀρκετὴν ποσότητα μαυρίζουν, διότι τὸ δεψικὸν ὀξὺ μὲ τὸν σίδηρον σχηματιζει μελάνην. Τὰ ἐκ ***μολύβδου*** καὶ ***ψευδαργύρου*** δοχεῖα οὐδέποτε πρέπει νὰ χρησιμοποιῶνται.

Ἐπίσης ξυναὶ τροφαὶ ὡς καὶ ποτὰ δὲν πρέπει νὰ διατηρῶνται ἐντὸς δοχείων ἐξ ἀργύρου ἢ τῶν γνωστῶν Alpaka, Christoffle, διότι καὶ αὐτὰ προσβάλλονται ἐξ ὀξέων.

ΜΑΓΕΙΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗ

Ὡς μάγειροι πρέπει νὰ προσλαμβάνωνται ὑγιᾶ ἄτομα, ἄλλως ὑπάρχει μέγας κίνδυνος διὰ τὰς οἰκογενείας. Θὰ δίδηται ὡσαύτως μεγάλη προσοχὴ εἰς τὴν καθαριότητά των. Οἱ μάγειροι ἕνεκα τοῦ περιορισμοῦ των συνήθως εἰς ὑγρὰ ἀνήλια μέρη, τῆς ἐκθέσεώς των εἰς ζέστην καὶ κρῦον, ὑπόκεινται εἰς διαφόρους νήσους. Πρέπει λοιπὸν νὰ εἶναι σκληραγωγημένοι, νὰ ἐξέρχωνται τακτικῶς εἰς τόν ἥλιον καὶ τὸν ἀέρα, νὰ μὴ κάμνουν κατάχρησιν τροφῶν καὶ ποτῶν καὶ νὰ τρώγουν εἰς τακτικὴν ὥραν.

ΜΑΓΙΑ (*Βλ. Ζύμη*)

ΜΑΓΝΗΣΙΟΝ

Μέταλλον ὑπάρχον εἰς μικρὰν ποσότητα εἰς τὸν ὀργανισμόν. Εἰς τὴν ἰατρικὴν χρησιμοποιοῦνται πολλὰ ἅλατα μαγνησίου:

Ἡ ***Κεκαυμένη μαγνησία*** (ἀγγλικὴ μαγνησία) εἶναι κόνις λευκή, ἄμορφος, ἐλαφροτάτη, σχεδὸν ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ.Εἶναι ὠφέλιμος εἰς δυσπεψίας εἰς δόσιν 0,50—2 γρ. τὴν ἡμέραν. Ἐνεργεῖ ἐπίσης ὡς καθαρκτικὸν εἰς δόσιν 0,40—0,50 εἰς τὰ παιδιά, καὶ 4 ἕως 5 γρμ. εἰς τοὺς ἐνήλικας. Ἡ ἀγγλικὴ μαγνησία χρησιμοποιεῖται καὶ ὡς ἀντίδοτον εἰς δηλητηριάσεις μὲ ἅλατα μεταλλικὰ καὶ μὲ ἀρσενικόν. Ἡ δόσις του τότε εἶναι 25—30 γρ.

Ἡ ***Ἀνθρακικὴ μαγνησία*** εἶναι κόνις λευκή, λίαν ἐλαφρά, πολὺ ὀλίγον διαλυτὴ εἰς τὸ ὕδωρ. Χρησιμοποιεῖται εἰς τὰς αὐτὰς δόσεις μὲ τὴν κεκαυμένην μαγνησίαν, κατὰ τὰς δυσπεψίας καὶ εἰς ὀδοντοτρίμματα.

Ἡ ***Ἔνυδρος μαγνησία*** εἶναι κόνις λευκή, ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ. Ἡ γεῦσίς της εἶναι πλέον εὐχάριστος. Ἔχει τὰς αὐτὰς ἐνδείξεις μὲ τὰς ἄλλας δύο ἀνωτέρω σκευασίας.

Ἡ ***Κιτρίνη μαγνησία***. Ἅλας λευκόν, χρησιμοποιούμενον ὡς καθάρσιον. Ἡ πόσις του εἶναι εὐχάριστος, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι βραδὺ καὶ ἀσταθές.

Ἡ ***Λεμονάδα τοῦ*** Roger. περιέχει κιτρικὴν μαγνησίαν, σάκχαρον καὶ ὕδωρ. Ἡ δόσις του διὰ μεγάλους εἶναι 30—60 γρ.

Ἡ ***Κεντρικὴ μαγνησία*** εἰς δόσιν 10 γρ. εἶναι λίαν ἐλαφρὸν καθάρσιον.

Θειικὴ μαγνησία (βλ. *Ἅλας ἀγγλικόν*.)

Τὸ τεχνητὸν ὕδωρ τοῦ Sedlitz* περιέχει 30 γρ. θειϊκῆς μαγνησίας εἰς μίαν φιάλην. Τὸ περιεχόμενον πίνεται μὲ μεγάλα ποτήρια ἐντὸς $^1/_4$ τῆς ὥρας.

ΜΑΓΝΗΤΗΣ (ΜΑΓΝΗΣ)

Ὁ μαγνήτης ἐξασκεῖ περίεργον ἐπὶ ὑστερικῶν ἐπίδρασιν. Μαγνήτης κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἰσχυρός, τιθέμενος πλησίον ὑστερικῶν τινῶν ἐν ἀγνοίᾳ των προκαλεῖ ὕπνον ληθαργικόν. Ἐπίσης τιθέμενος πλησίον μέλους, ὑπὸ ὑστερικῆς παραλυσίας προσβεβλημένου, ἐπιφέρει ἐνίοτε φαινόμενα μεταβολῆς, τοὐτέστιν τὸ παράλυτον μέλος καθίσταται ὑγιὲς καὶ τὸ ὑγιὲς παράλυτον.

Ὁ μαγνήτης χρησιμοποιεῖται πρὸς ἐξαγωγὴν ξένων σωμάτων (τεμαχίων σιδήρου) ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ τραύματα.

ΜΑΓΝΗΤΙΣΜΟΣ ΖΩΙΚΟΣ

Οὕτω καλεῖται ὑπὸ τῶν μὲ τὴν μεταφυσικὴν ἀσχολουμένους ζωϊκή τις δύνα-

SISMANOGLIO WEGAMARO

μις ἀναπτυσσομένη εἰς τὰ νεῦρα, καὶ εὑρισκομένη εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἡ οὐσία αὕτη ὑπάρχει εἰς ὑπνώττουσαν κατάστασιν εἰς τὸ σῶμα, αὐξάνει διὰ τῆς θελήσεως καὶ ἀσκήσεων, καὶ μεταδιδομένη ἐν εἴδει ρεύματος (fluidum) μετὰ ἢ ἄνευ ἐπαφῆς προκαλεῖ τὴν ἀλληλοεπίδρασιν τῶν ἀτόμων.

Ἡ ἐπίσημος ἰατρικὴ μὴ παραδεχομένη τὴν ὕπαρξιν τοιούτου ζωικοῦ μαγνητισμοῦ, φρονεῖ ὅτι πρόκειται ὄχι περὶ μυστηριώδους ὑπερφυσικῆς δυνάμεως, παρὰ περὶ τῶν γνωστῶν ἐπιδράσεων τῆς θερμότητος, ἀέρος, ἐπαφῆς ἢ καὶ μερικῶν ἠλεκτρικῶν φαινομένων, περὶ τῆς φύσεως τῶν ὁποίων δὲν εἶναι τὴν σήμερον τίποτε τὸ σαφὲς γνωστόν.

ΜΑΓΝΗΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Θεραπεία τῇ βοηθείᾳ μαγνήτων ἐκτελουμένη.

ΜΑΔΕΡΑ

Νῆσος Πορτογαλλικὴ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, πλησίον τῆς Ἀφρικῆς καὶ εἰς ἀπόστασιν 60 ὡρῶν τῆς Λισσαβῶνος. Κλίμα γλυκύ, μὲ μέσην χειμερινὴν θερμ. 16,9ο Ε. καὶ μέσην ὑψηλοτέραν θέρους 22,2 Ε. Τὸ νότιον ἰδίως μέρος εἶνε προφυλαλμένον ἀπὸ βορείους ἀνέμους. Χρησιμοποιεῖται ὡς κλιματικὸς σταθμὸς διὰ τὰ χρόνια νοσήματα τοῦ στήθους. (βλ. *Οἶνοι*),

MAZINO *(Mazino)*

Ἀκρατοπηγὴ ἐν Ἰταλίᾳ, εἰς ὕψος 1200 μ. ὑ.ἐ.θ. μὲ θερμ. 39οΕ καὶ 0,51 στερεὰς οὐσίας εἰς λίτρον.

ΜΑΙΑ

Ἡ μαῖα πρέπει νὰ εἶναι διπλωματοῦχος. Ἐκείνη ἡ ὁποία προορίζεται διὰ μαῖαν, ὀφείλει νὰ ἔχῃ φυσικὰ καὶ πνευματικὰ προσόντα. Σωρανὸς ὁ Ἐφέσιος, εἰς κεφάλαιόν τι : Τίς ἐστὶν ἐπιτήδειος πρὸς τὸ γενέσθαι μαῖα» γράφει : Ἡ μαῖα πρέπει νὰ ἦναι ἀγχίνους μνήμων, φιλόπονος, κοσμία, ἀρτιμελής, εὔτονος, ὄχι δυσειδαίμων· νὰ ἔχῃ δακτύλους χειρῶν μακροὺς καὶ λεπτούς». Ὡραιοτέρα καὶ ἀληθινωτέρα σύστασις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ ὑποστήριξις τῆς ἐπιτόκου ἐν γένει ἀπαιτεῖ πνευματικὴν καὶ σωματικὴν δύναμιν. Δὲν ὑπάρχει χειρότερον πρᾶγμα ἀπὸ μαῖαν, ἡ ὁποία τὰ χάνει. Ἐπίσης ἀπερίσκεπτοι ἐκφράσεις, πολλὰ λόγια βλάπτουν, διότι φοβερίζουν τὴν ἐπίτοκον καὶ φέρουν πάντοτε δυσάρεστα ἀποτελέσματα.

Ἀπαγορεύεται εἰς τὴν μαῖαν ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ χρησιμοποιῇ ἐργαλεῖα καὶ νὰ διορίζῃ φάρμακα. Εἰς δυσκόλους τοκετοὺς ἔχει καθῆκον νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἰατρόν. Εἰς μέρη, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἰατρὸς καὶ ὑπάρχει ἀπόλυτος κίνδυνος, ἡ μαῖα δικαιοῦται νὰ κάμῃ μερικὰς ἐπεμβάσεις πρὸς σωτηρίαν τῆς ἐπιτόκου. Αἱ ἐπεμβάσεις αὗται, ὅπως καὶ πᾶσα ἄλλη ἐξέτασις, θὰ ἐκτελῶνται κατόπιν καλῆς ἀπολυμάνσεως καὶ καθαριότητος τῶν χειρῶν. Μαῖα ἀκάθαρτος ἀποτελεῖ τὸν μεγαλύτερον κίνδυνον διὰ τὴν ἐπίτοκον.

ΜΑΪΔΑΝΟΣ *(βλ. Πετροσέλενον)*

ΜΑΙΕΥΤΗΡ

Ἰατρὸς ἀσχολούμενος εἰς τὴν τέχνην τοῦ τοκετοῦ.

ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΑ

Καλοῦνται τὰ νοσοκομεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦνται τοκετοί.

ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ

Ὁ κλάδος οὗτος τῆς ἐπιστήμης δὲν ἀσχολεῖται μόνον μὲ τὸν τοκετόν, ἀλλὰ ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ ὑποβοηθῇ τὴν ἐγκυμοσύνην καὶ τὴν λοχίαν. Ἡ ἐγχειρητικὴ μαιευτικὴ ἀρχίζει μὲ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἐμβρυουλκοῦ. Μὲ τὴν πρόοδον τῆς ἰατρικῆς ἔκαμε καὶ ἡ μαιευτικὴ ἀρκετὰς προόδους εἰς τὸ τεχνητὸν ἰδίως μέρος. Μέχρι τοῦ 17ου αἰῶνος σχεδὸν μόνον γυναῖκες ἠσχολοῦντο περὶ τὴν μαιευτικήν.

ΜΑΙΝΙΣ *(βλ. Ρέγκα)*

ΜΑΚΑΡΟΝΙ

Κατασκευάζεται μὲ ἄλευρον σίτου. Εἶνε πολὺ θρεπτικὴ καὶ εὐκολοχώνευτος τροφή. Τὸ μακαρόνι εἶνε σπουδαῖον στοιχεῖον τῆς διαίτης τῶν δυσπεπτικῶν.

ΜΑΚΕΔΟΝΗΣΙ *(βλ. Πετροσέλινον)*

ΜΑΚΚΙΝΤΟΣ *(Mackintosh)*

Ταφετὰς ἀγγλικὸς ἀδιάβροχος, ἀπὸ καουτσουτὴν μέταξαν. Χρησιμεύει δι' ἐπιδέσεις.

ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ

Παράτασις τῆς ζωῆς* πέραν τοῦ ὁρίου τῆς μέσης διαρκείας. Ὑπελογίσθη, ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν 25ετίαν ἡ μέση διάρκεια τὰς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ηὐξήθη κατὰ 10 περίπου ἔτη, χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς ὑγιεινῆς. Ἡ κληρονομικότης ὅπως καὶ τὸ φύλον παίζουν σπουδαῖον ρόλον καὶ ἔχουν μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μακροβιότητος. Αἱ γυναῖκες εἶναι μακροβιώτεραι τῶν ἀνδρῶν.

Ὁ καλύτερος τρόπος διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς ἡλικίαν προχωρημένην, εἶνε νὰ ἀκολουθῇ πιστῶς τοὺς κανόνας τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ὑγιενῆς*.

Κατὰ τὸν Varner: οἱ πρῶτοι ὅροι μακροβιότητος εἶναιt ἡ καρδία, οἱ πνεύμονες, τὰ πεπτικὰ ὄργανα καὶ ὁ ἐγκέφαλος νὰ ἦναι φαρδέα, ὁ κορμὸς μακρός, καὶ τὰ ἄκρα σχετικῶς βραχέα.

Τὸ ἄτομον θὰ φαίνεται μεγάλον ὅταν εἶναι καθιστὸν καὶ μικρὸν ὅταν εἶναι ὄρθιον. Ἡ χείρ θὰ ἔχῃ παλάμην μακράν, ὄχι παχεῖαν, καὶ τοὺς δακτύλους κοντούς. Ὁ ἐγκέφαλος θὰ κεῖται βαθειά, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ δεικνύει ἡ ὀπὴ τοῦ ὠτός, ἡ ὁποία θὰ εἶναι χαμηλά.

Ὀφθαλμοὶ κυανοῖ, χρώματος λεπτοκαρύου, εἰσὶν εὐνοϊκὸν σημεῖον. Οἱ εὐρεῖς, ἀνοικτοί, ἐλεύθεροι ρώθωνες (βλ. *Ζωή*, *Ὑγιεινή*).

ΜΑΚΡΟΓΛΩΣΣΙΑ *(βλ. Γλῶσσα)*.

ΜΑΚΡΟΚΕΦΑΛΟΣ *(βλ. Δολιχοκέφαλος)*.

ΜΑΚΡΟΣΚΟΠΙΑ

Ἡ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν μικροσκοπίαν* διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ὅρασις ἑνὸς ἀντικειμένου.

ΜΑΛΑΓΑ *(Malaga)*.

Σταθμὸς κλιματικὸς ἐν Ἱσπανίᾳ, κείμενος παρὰ τὴν παραλίαν. Θερμότης ἴση, σπανίως κατερχομένη κάτω τῶν 6οΕ. Βροχὴ σπανία, ἀὴρ ξηρός.

Ὠφελεῖ εἰς φθισικοὺς καὶ χρονίους βρογχιτικοὺς καὶ νεφρικούς. (βλ. *Οἶνοι*).

ΜΑΛΑΚΙΑ *(βλ. Ὀστρακόδερμα)*.

ΜΑΛΑΚΙΑ *(βλ. Αὐνανισμός)*.

ΜΑΛΑΚΙΝΗ

Φάρμακον ἀντιπυρετικόν, χορηγούμενον εἰς δόσιν 3—4 γρ. τὴν ἡμέραν.

ΜΑΛΑΚΟΝ ΕΛΚΟΣ *(βλ. Ἕλκος)*.

ΜΑΛΑΚΟΣΤΡΑΚΑ *(βλ. Ὀστρακόδερμα)*.

ΜΑΛΑΚΤΙΚΑ ΕΙΔΗ *(Espéces pectorales)*.

Καλοῦνται τὰ ἀπεξηραμένα φύλλα τοῦ πολυτρίχου, τῆς βερονίκης, τοῦ ὑσσώπου καὶ τοῦ χαμαικισσοῦ. Λαμβάνομεν ἀπὸ 10 γρ. ἀπὸ κάθε εἴδος καὶ κάμνομεν εἰς 1 λίτρον νεροῦ ἔγχυμα μαλακτικὸν ὠφέλιμον εἰς τὰς βρογχίτιδας.

ΜΑΛΑΚΥΝΣΙΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ *(βλ. Ἐγκεφαλικὴ μαλάκυνσις)*.

ΜΑΛΑΞΕΙΣ *(Χειρομαλάξεις, Μασσάζ, Massage, Μασσοθεραπεία)*.

Ἀνήκουν εἰς τὰ φυσικοθεραπευτικὰ* μέσα. Γίνονται δι' ἁπλῆς χειρὸς, ἢ μὲ ἐργαλεῖα καὶ τόσον δι' ὑγιεινὸν ὅσον καὶ διὰ θεραπευτικὸν σκοπόν. Βασίζονται ἐπὶ τῆς κινήσεως τοῦ αἵματος καὶ

SISMANOGLIO MEGARO

τῆς λέμφου καὶ ἐπιφέρουν κυρίως αὔξησιν τῆς λειτουργίας τοῦ δέρματος, ἐνίσχυσιν τῶν μυῶν, ἀπορρόφησιν ὑγρῶν, ἐξάλειψιν πόνων, ἐνίσχυσιν τῆς θρέψεως κλπ. πάντοτε ἀναλόγως τοῦ μέρους ὅπου γίνονται καὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον γίνονται.

Ὅσον δὲ πολυτιμώτατον μέσον ὑγιεινὸν καὶ θεραπευτικὸν εἶνσι εἰς τὰς χεῖρας τόῦ εἰδήμονος, τόσον ***ἐπιβλαβεῖς*** τυγχάνουν ὅταν γίνονται ὑπὸ τοῦ πρώτου τυχόντος. Αἱ μαλάξεις δύνανται νὰ εἶναι ***τοπικαὶ ἢ γενικαί.*** Ἐπειδὴ ὅμως δυστυχῶς, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει ἡ σπουδαιότης αὐτῶν καὶ ἀφίνονται νὰ ἐκτελῶνται ὑφ' ἑκάστου, ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐπεκταθῶμεν κάπως περισσότερον ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου.

Καὶ πρῶτον ***ἐνδείκνυνται*** αἱ μαλάξεις εἰς τὰς παθήσεις καὶ τὰ τραύματα τοῦ κινητηρίου συστήματος (ἀρθρώσεων, μυῶν, ὀστῶν), τόσον αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς ὅσον καὶ ὡς ὑποβοηθικαὶ τῆς μηχανοθεραπείας καὶ τῆς γυμναστικῆς, εἰς παθήσεις ἐσωτερικὰς τοπικὰς (χρονία ἄτονος δυσκοιλιότης, ἀτονία καὶ μεγένθυνσις τοῦ στομάχου, διαταραχαὶ τῆς κυκλοφορίας, νευραλγίαι, μυαλγίαι, σπασμοί, παραλύσεις κλπ). καὶ γενικάς, (παχυσαρκία, ἀναιμία, ἀδυναμία), δερματικάς, γυναικολογικὰς κλπ.

Αἱ μαλάξεις, ὡς καὶ κάθε ἄλλη θεραπεία, ἔχουν καὶ τάς ἀντεδείξεις των. Οὕτως εἶναι ***ἐπικίνδυνοι*** ὅταν ὑπάρχουν διαπυήσεις, σηπτικαὶ τοπικαὶ ἐπιξεργασίαι, θρομβώσεις, φλεβίτιδες, ἀνευρύσματα, ὀξεῖαι φλεγμοναί, κακοήθεις ὄγκοι, κύστεις ὠοθήκης, ὑδρονέφρωσις, ἐχινόκοκος,ἐγκυμοσύνη, περιεσφυγμένη κήλη, αἱμοφιλία, σκορβοῦτον, λευχαιμία, καρδιακαὶ παθήσεις κλπ.

Πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν μαλάξεων ἐπὶ οἱουδήτινος μέρους καὶ δι' οἱονδήποτε λόγον, πρέπει νὰ πλύνωνται αἱ χεῖρες καὶ τὸ μέρος. καθότι ἀπεδείχθη ὅτι διὰ τῆς ἐντριβῆς δύνανται ἀφ' ἑνὸς βακτηρίδια νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ δέρμα ἀφ' ἑτέρου νὰ μεταδοθοῦν νοσήματα δερματικά. Οἱ ὄνυχες ἐπίσης πρέπει νὰ εἶναι μικροκομμένοι διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὰς ἀμυχάς. Ἐπὶ τοῦ μαλασσομένου μέρους πρέπει νὰ τίθηται λίπος τι ἢ ποῦδρα (βαζελίνη, ποῦδρα τάλκου). Εἰς μέρη ὅπου ὑπάρχουν μακραὶ τρίχες πρέπει νὰ κόπτωνται αὗται, ὅλα δὲ τὰ σφίγγοντα ἐνδύματα νὰ ἀνοίγωνται (περιλαίμια, στηθόδεσμοι κλπ).

Ὁ ***ἀριθμὸς*** καὶ ἡ ***διάρκεια*** τῶν μαλάξεων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν αἰτίαν. Συνήθως ἀρκεῖ καθημερινὴ ἐφαρμογὴ 10—15 λεπτῶν, ἄλλοτε δὲ κάθε 2 ἢ 3 ἡμέρας.

Ἡ ***ὥρα τῶν μαλάξεων*** δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν. Μόνον διὰ τὰς τῆς ***κοιλίας***, ἡ καταλληλοτέρα εἶναι 2—3 πρό τοῦ φαγητοῦ ἢ 3—4 μετὰ τὸ φαγητόν. Ἡ δύναμις μὲ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ γίνωνται ἐξαρτᾶται ἀπὸτὴν αἰτίαν καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ ἄτομον. Σπουδαία εἶναι ἡ κατάστασις τῶν μυῶν. Οὗτοι πρέπει νὰ εἶναι τελείως χαλαροί. Πρὸς τοῦτο ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ γενικῶν μαλάξεων τοῦ σώματος, τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι ἐξηπλωμένον ἐπὶ ἀνακλίντρου, κλίνης, τραπέζης κλπ. τὰ δὲ ἄκρα θὰ εἶναι ἐξηπλωμένα ἐπὶ ξηρᾶς βάσεως.

Τὰ εἴδη τῶν μαλάξεων εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Αἱ ***θωπεῖαι*** (effleurage) γίνονται μὲ τὴν ἀνοικτὴν παλάμην, τοὺς δακτύλους μὲ τὴν παλάμην, τὸ μέσα μέρος τοῦ μεγάλου δακτύλου, τὸ ἄκρον τοῦ μεγάλου δακτύλου, τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων κλπ. Πρέπει νὰ ἀρχίζουν πάντοτε ἀπὸ τὸ ὑγιὲς μέρος, νὰ διέρχωνται τὸ ἀσθενὲς καὶ νὰ τελειώνουν πάλιν εἰς ὑγιές. Ἡ χεὶρ πρέπει νὰ προσκολλᾶται εἰς τὸ δέρμα καὶ μὲ διεύθυνσιν ἐκ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον, νὰ γλυστρᾶ ἐπὶ τοῦ μέρους. Θὰ ἀρχίζῃ ἐλαφρά, θὰ δυναμώνῃ βαθμηδὸν καὶ θὰ γίνηται πάλιν ἐλαφρά.

Ἡ μάλαξις αὕτη ἐπιφέρει διὰ τῆς κενώσεως τῶν αἱματικῶν καὶ λεμφατικῶν ἀγγείων, τὰ ὁποῖα βεβαίως ἀμέσως πληροῦνται ἐκ νέου, βελτίωσιν τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς θρέψεως καὶ κατὰ συνέπειαν τόνωσιν. (Εἰκ. 425).

2) Αἱ ***συνθλίψεις*** (Petrissage) ἔχουν ἰσχυροτέραν ἐπίδρασιν τῶν θω-

πειῶν, πιέζουν ὅσον τὸ δυνατὸν τὰς μυϊκὰς μάζας, ἐκκενώνουν τὰ αἱματικὰ καὶ λεμφατικὰ ἀγγεῖα καὶ τοῦ βάθους, ἐνισχύουν τὴν κυκλοφορίαν, θρέψιν, καὶ τοὺς μῦς. Αἱ συνθλίψεις γίνονται μεν πρὸς τὸ κέντρον, προσπαθοῦντες νὰ σηκώσωμεν τὸ κρέας ἀπὸ τὸ ὀστοῦν καὶ νὰ τὸ πιέσωμεν μὲ λοξὰς κινήσεις. Αἱ συνθλίψεις δύνανται ἀναλόγως τοῦ μέρους νὰ γίνουν, συλλαμβανομένου τοῦ

Εἰκ. 425

Θωπεῖαι

Εἰκ. 426

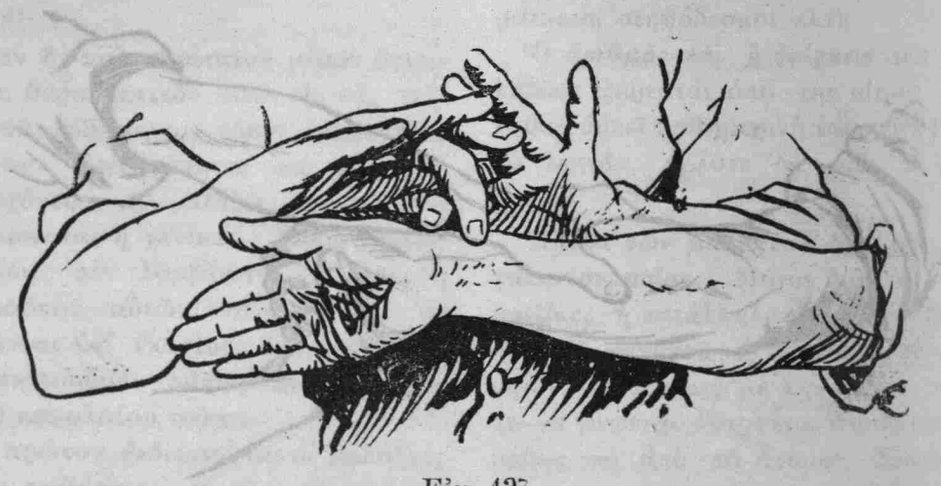
Συνθλίψεις.

ὡς ἑξῆς: αἱ δύο χεῖρες ἐπιτίθενται μὲ τοὺς μεγάλους δακτύλους ἀπὸ τὸ ἕνα, τὰ δὲ λοιπὰ δάκτυλα καὶ τοῦ ἄλλου μέρους, κατόπιν συλλαμβάνομεν ἢ κεντῶμεν οὕτως εἰπεῖν τὸ κρέας καὶ ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν περιφέρειαν προχωροῦμεν πρὸς τὸ κέντρον, προσπαθοῦντες νὰ σηκώσωμεν τὸ κρέας ἀπὸ τὸ ὀστοῦν καὶ νὰ τὸ πιέσωμεν μὲ λοξὰς κινήσεις. Αἱ συνθλίψεις δύνανται ἀναλόγως τοῦ μέρους νὰ γίνουν, συλλαμβανομένου τοῦ κρέατος μεταξὺ τοῦ μεγάλου δακτύλου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν λοιπῶν ἀφ' ἑτέρου ἐν εἴδει πυράγρας (τσιμπίδας). (Εἰκ. 426)

3) Αἱ ***ἐντριβαὶ*** (frictions) ἀποτελοῦν συνδυασμὸν τῶν δύο ἀναφερθέντων τρόπων. Διὰ τῶν δακτύλων τῆς μιᾶς

χειρὸς πιέζομεν, ζυμώνομεν κἄτι, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν τῆς ἄλλης θέλομεν νὰ ὠθήσωμεν πρὸς τὸ κέντρον.

Θέτομεν τὸν μέγαν δάκτυλον τῆς δεξιᾶς χειρός, πλησίον τοῦ μέρους, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ μαλάξωμεν καὶ μὲ

Εἰκ. 427

Ἐντριβαί.

τὸ ἄκρον τοῦ δείκτου αὐτῆς τιθεμένου καθέτως πιέζομεν κατὰ βάθος καὶ κάμνομεν ἐντριβάς.

Μετὰ ταῦτα σηκώνομεντὸν ***δεξιὸν δείκτην*** καὶ μὲ τὸν ἀριστερὸν ἐντρίβομεν τὸ μέρος πρὸς κεντρικὴν διεύθυνσιν.

Αἱ κινήσεις λοιπὸν τῶν δύο δακτύλων πρέπει νὰ γίνωνται ἐναλλάξ. Διὰ τοῦ εἴδους τούτου τῶν μαλάξεων πιέζομεν παθολογικὰ προϊόντα (ἐκχυμώσεις, ἐξιδρώματα) ἰδίως ἀρθρώσεωνκαὶ εὐκολύνομεν τὴν ἀπορρόφησιν αὐτῶν.(Εἰκ.427)

Εἰκ. 428

Πλαταγήματα

4) Τὰ ***πλήγματα*** ἢ ***πλαταγήματα*** (tapotements), γίνονται διὰ βραχέων κτυπημάτων ἀναλόγως τοῦ μέρους διὰ τῶν ἄκρων τῶν κυρτῶν δακτύλων τῆς παλαμιαίας ***ραχιαίας*** καὶ ***πλευρικῆς*** εἰς τὸ μέρος ὅπου γίνεται καὶκατὰ συνέπειαν διεγείρει τὴν θρέψιν του, ἀναλόγως δὲ τῆς ἐφαρμογῆς του ἐνισχύει ἢ κατευνάζει τὰ νεῦρα. (Εἰκ.428)

5) Αἱ ***δονήσεις*** (vibrations) γίνονται ἢ διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων ἢ

SISMANOGLIO MUSEO

Εἰκ. 429

Μαλάξεις τῆς ράχεως δι' ἠλεκτροκινήτου μηχανήματος

μὲ ὅλην τὴν ἀνοικτὴν χεῖρα. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον διὰ μικρὰ πεποιωρισμένα μέρη, τὸ δὲ δεύτερον διὰ μεγάλας πλευράς. Ἐπιφέρουν δὲ διεγερτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῶν μυῶν, κατευναστικὴν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ φέρουν αὔξησιν τῆς ἀρτηριακῆς ἐντάσεως.

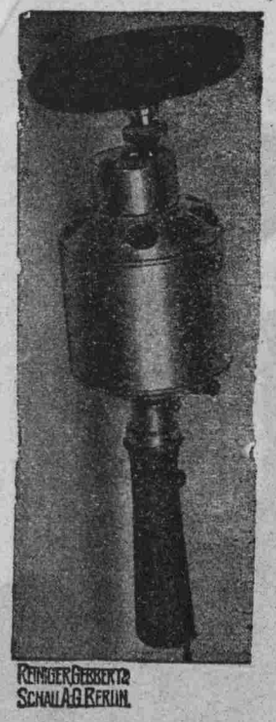
Πρὶν ἢ πραγματευθῶμεν περὶ τῶν τοπικῶν μαλάξεων εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ σώματος, ἀναφέρομεν ὅτι πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς χειρὸς κατεσκευάσθησαν διάφορα μηχανήματα. Ἐξ αὐτῶν μόνον τὰ προκαλοῦντα δονήσεις καὶ πλαταγήματα εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιῶνται, τὰ λοιπά, εἶνε ὡς ἐπιβλαβῆ ἀποριπτέα. Τὰ μηχανήματα ταῦτα, εἶνε διαφόρου σχήματος καὶ κατασκευῆς καὶ λειτουργοῦν ἢ διὰ τῆς χειρός, ἢ δι' ἠλεκτρισμοῦ. Δὲν ἀντικαθιστῶσιν ὅμως τελείως τὴν διὰ χειρὸς μάλαξιν. (Εἰκ. 429, 430, 431)

Μαλάξεις κεφαλῆς. Γίνον-

ται ἰδίως εἰς ἡμικρανίας καὶ μυαλγίας δι' ἐντριβῶν, θωπειῶν ἢ καὶ δονήσεων.

Μαλάξεις προσώπου Ὠφελοῦν δι' ἐνίσχυσιν τοῦ δέρματος, ἀπάλειψιν τῶν ρυτίδων καὶ τόνωσιν τῆς κυκλοφορίας.

Σημειοῦμεν ὅτι εἶνε παραφροσύνη τὸ νὰ θέλῃ τις νὰ καλλιτερεύσῃ διὰ μαλάξεων τὸ χλωμὸν ἢ κίτρινον δέρμα ἀνθρώπου πάσχοντος ἀπὸ ἐσωτερικὴν νόσον. (βλ. *Ρυτίδες*)
(Εἰκ. 432)

Εἰκ. 430

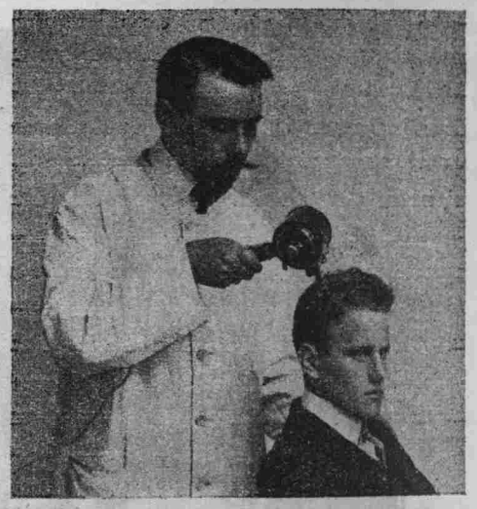
Ἠλεκτροκίνητον μηχάνημα διὰ μαλάξεις.

Μαλάξεις λαιμοῦ. Γίνονται ἰδίως διὰ θωπειῶν, πρὸς καταπολέμησιν τῆς παχυσαρκίας, τόνωσιν τοῦ δέρματος, θεραπείαν ρευματικῶν παθήσεων.

Μαλάξεις στήθους. Χρησιμοποιοῦνται αἱ ἐντριβαί, αἱ θωπεῖαι, αἱ δονήσεις, διὰ μυαλγίας καὶ μεσοπλευρίους νευραλγίας.

Μαλάξεις μαστῶν. Πρέπει νὰ γίνωνται προσεκτικὰ διὰ συνθλίψεων Σπανιώτερον (ὅταν κρέμανται αἱ μαστοί) δι' ἐλαφρῶν θωπειῶν ἀπὸ μέσα πρὸς τὰ ἔξω ἢ ἐντριβῶν.

Μαλάξεις κοιλίας. Οὐδέποτε θὰ γίνωνται ἀμέσως μετὰ τὰ γεύματα. Ἡ κύστις θὰ εἶναι κενή. Ἐκτελοῦνται ἰδίως πρὸς θεραπείαν τῆς ἀτόνου δυσκοιλιότητος,* πάντοτε δὲ μὲ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἰατροῦ. Ὁ ἀσθενὴς θὰ εἶναι ἐξηπλωμένος ἐπὶ ἐλαφρῶς σκληροῦ ἀνακλίντρου ἢ στρώματος, καὶ μὲ συνεσταλμένους τοὺς πόδας.

Εἰκ. 431

Μαλάξεις κεφαλῆς δι' ἠλεκτροκινήτου μηχανήματος.

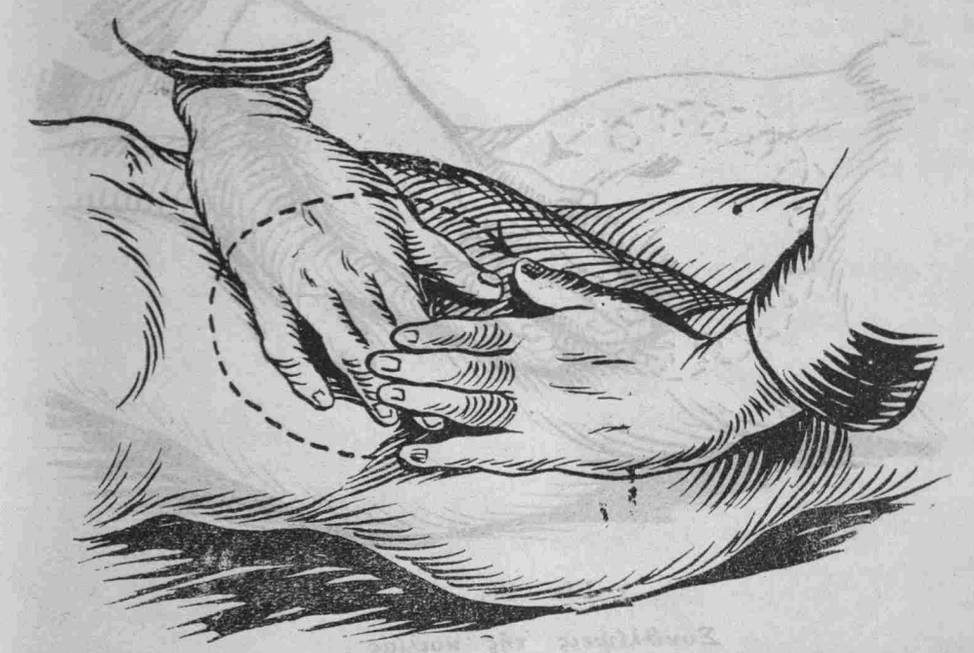
Εἰκ. 432

Μαλάξεις προσώπου

Τὰ τόξα δεικνύουν τὴν διεύθυνσιν κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ γίνονται αἱ μαλάξεις.

SISMANOGLIO MEGARO

Θὰ ἀρχίζωμεν μὲ θωπείας κυκλικὰς διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, εὑρισκομένης ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ μὲ ἐλαφρὰν πίεσιν, χωρὶς νὰ σηκώσωμεν τὴν χεῖρα, θὰ φέρωμεν τοὺς δακτύλους στρέφοντες αὐτοὺς κυκλικῶς ἕως τὴν ἀριστερὰν λαγώνειον χώραν. Αἱ κινήσεις αὗται πρέπει νὰ γίνωνται ὁλονὲν ἰσχυρώτεραι καὶ τὰ δάκτυλα νὰ εἰσέρχονται βαθέως, ἐν ἀνάγκῃ ἡ δεξιὰ χεὶρ θὰ ὑποστηρίζηται ὑπὸ τῆς ἀριστερᾶς, τιθεμένης ἐπ' αὐτῆς. Εἰκ. 433

Εἰκ. 433

Θωπεῖαι τῆς κοιλίας

Αἱ θωπεῖαι ἀκολουθοῦνται ὑπὸ συνθλίψεων τῆς κοιλίας μὲ τὰς δύο χείρας εἰς ὁριζόντιον καὶ κάθετον διεύθυνσιν. Ἡ γενικὴ σύνθλιψις τῆς κοιλίας γίνεται ἐν μέρει διὰ τοῦ μεγάλου δακτύλου καὶ τῶν ἄκρων τῶν λοιπῶν, ἐν μέρει δὲ διὰ τῶν τελευταίων καὶ τῆς ρίζης τῆς χειρός, εἰς ταχὺ μέτρον, ὅτε πρέπει νὰ προσπαθῶμεν, νὰ ἐπιδρῶμεν εἰς τὸ βάθος. Αἱ τοπικαὶ συνθλίψεις τῆς κοιλίας γίνονται τὸ καλλίτερον μὲ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν τῶν ἀνοικτῶν τριῶν μικροτέρων δακτύλων τῆς μιᾶς χειρός, οἱ ὁποῖοι πιέζουν τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας καὶ διὰ σχηματισμοῦ μικρῶν κύκλων, πάντοτε πρὸς τὸ βάθος, συνθλίβωνται τὰ ἔντερα μεταξὺ τοιχώματος κοιλίας καὶ τοῦ βάθους αὐτῆς. Ἡ ἐνέργεια δύναται νὰ ἐνισχυθῇ διὰ τῆς ἐπιτιθεμένης ἄλλης χειρός. Τὰ μέση εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται ἡ περιωρισμένη αὕτη σύνθλιψις, εἶναι ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποία συσσωρεύωνται τὰ κόπρανα δηλ. τὸ σιγμοειδὲς μέρος, τὸ ἀνιὸν κόλον, τὸ μέρος ὅπου τὸ ἐγκάρσιον μεταβαίνει εἰς τὸ κατιὸν καὶ ἡ σιγμοειδὴς καμπή. Μετὰ τὴν περιορισμένην σύνθλιψιν ἀκολουθεῖ γενικὴ τοιαύτη, γινομένη διὰ τῶν δύο χειρῶν, τῆς μιᾶς ἐπὶ τῆς ἄλλης, καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τοῦ παχέος ἐντέρου καὶ ὄχι βιαίως. Ἀκολουθοῦν θωπεῖαι τοῦ κόλπου, διὰ τῶν ὁποίων ὠθοῦνται τὰ κόπρανα εἰς τὴν φυσιολογικήν των διεύθυνσιν, ἢ τούτων δύνανται νὰ προηγηθῶσι δονήσεις. (Εἰκ. 434)

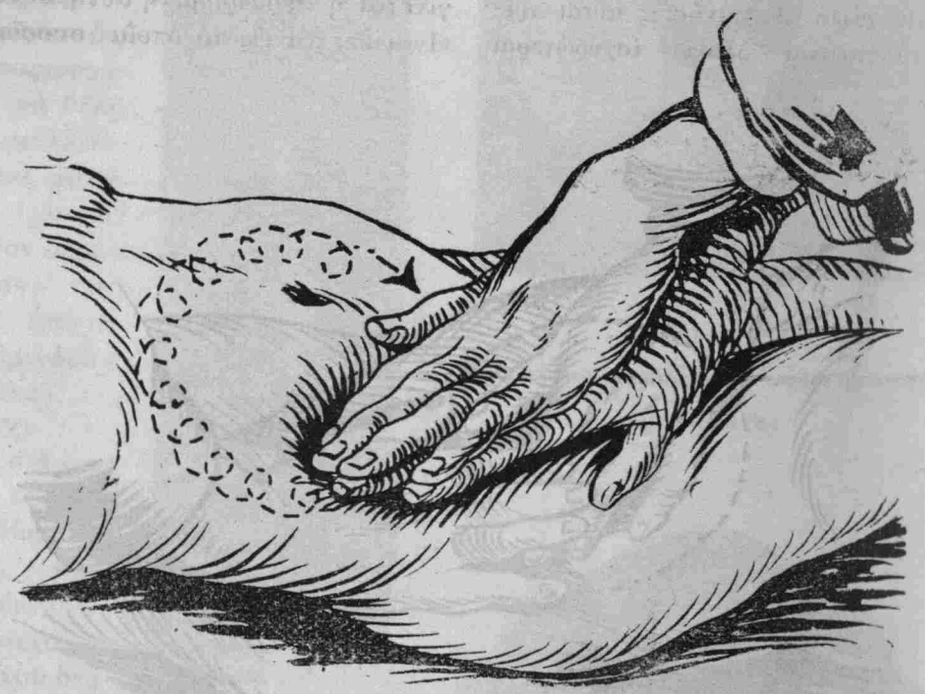
Μαλάξεις ράχεως. Κατὰ τὰς μαλάξεις ταύτας ὁ ἀσθενὴς κεῖται ἐπὶ τῆς κοιλίας ὁριζοντίως μὲ τοὺς βραχίονας πρὸς τὴν κεφαλήν.

Μὲ τὰς χεῖρας ἀνοικτὰς κειμένας παραλλήλως ἐπὶ τῆς μέσης, θωπεύωμεν τοὺς μῦς ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῆς σπονδυλικῆς στήλης μέχρι τοῦ λαιμοῦ, ἀνερχόμενοι εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τὴν θωπείαν οἱ δάκτυλοι νὰ πλησιάζουν ὁλονὲν ἀλλήλους καὶ ὅταν φθάσωμεν ἐπάνω νὰ προσκολλῶνται τὰ ἄκρα των. Ὕστερον οἱ δάκτυλοι θὰ κατέρχωνται, ὁλονὲν ἀπομακρυνόμενοι. Ἐπακολουθοῦν θωπεῖαι τῶν πλευρικῶν μερῶν πρὸς τὴν μασχάλην, καὶ τοὺς ὤμους. Κατόπιν γίνονται συνθλίψεις καὶ πλήγματα.

Μαλάξεις ὅλου τοῦ σώματος. Αἱ μαλάξεις ὅλου τοῦ σώματος ἐξαιρέσει συνήθως τῆς κεφαλῆς, γίνονται μὲ θωπείας, συνθλίψεις καὶ πλήγματα. Ἡ θέσις τοῦ ἀσθενοῦς θὰ εἶναι διάφορος ἀναλόγως τοῦ μέλους ἐφ' οὗ θὰ ἐκτελεῖται ἡ μάλαξις. Διὰ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν τῶν ἄκρων, τὴν ράχιν καὶ τὸν αὐχένα, ἀπαιτεῖται κατάκλισις ἐπὶ τῆς κοιλίας. Διὰ τὸν λαιμὸν καὶ τὸ στῆθος τὸ ἄτομον θὰ κάθηται, Διὰ τὴν κοιλίαν καὶ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τῶν ἄκρων πλάγιασμα ἐπὶ τῆς ράχεως.

Αἱ μαλάξεις αὗται συνοδεύονται καὶ ἀπὸ παθητικὰς κινήσεις τῶν ἀρθρώσεων.

Μαλάξεις τῶν ἄκρων. Προκειμένου περὶ μαλάξεων τῶν ἄκρων δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ἡ ἀρχὴ

Εἰκ. 434

Συνθλίψεις τῆς κοιλίας

ὅτι γίνονται πρὸς κεντρόμολον διεύθυνσιν. Αἱ μαλάξεις τῶν ἀρθρώσεων θὰ ἐκτελοῦνται τῇ ὑποδείξει τοῦ ἰατροῦ.

Ἐκτὸς τῶν εἰδῶν τούτων τῶν μαλάξεων ὑπάρχουν καὶ ταιαύται τῶν ***ὀφθαλμῶν***, τοῦ ***λάρυγγος***, ***ὤτων***, ***καρδίας***, τοῦ ***στομάχου***, τοῦ ***ἥπατος*** τῶν ***γυναικείων*** καθὼς καὶ τῶν ***ἀνδρικῶν*** γεννητικῶν ὀργάνων, τὰς ὁποίας ὅμως δὲν ἀναφέρωμεν, καθότι μόνον ὑπὸ εἰδικοῦ ἰατροῦ εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν.

Αἱ μαλάξεις ὑποστηρίζωνται ὑπὸ τῆς γυμναστικῆς, τῶν ἐνεργητικῶν καὶ τῶν παθητικῶν κινήσεων (*βλ. Μηχανοθεραπεία*).

ΜΑΛΑΡΙΑ *(βλ. Ἑλομία).*

ΜΑΛΙΣ *(Morve)*

Ἀσθένεια ἵππου, ὄνου, ἡμιόνου, με-

τ.διδομένη εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῶν ρινικῶν ἐκκρίσεων ἢ καὶ τοῦ πύου τῶν ἀποστημάτων. Ὀφείλεται εἰς εἰδικὸν μικρόβιον. Ἡ ἀσθένεια παρατηρεῖται ἰδίως εἰς τοὺς ἱπποκόμους καὶ ἐν γένει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὰ ἄνωθι ζῷα.

Ἡ ***μόλυνσις γίνεται*** ἀπὸ μικρὰς πληγὰς καὶ ἀμυχάς, ἀπὸ δάγκαμα, καὶ ἐν γένει ἀπὸ ἀντικείμενα ζῴου πάσχοντος ἀπὸ μᾶλιν (καλύμματα, σέλλα, σπόγγον, κουβᾶν, ἄχυρα κλπ.)

Ἡ ἀσθένεια παρουσιάζεται 2—8 ἡμέρας μετὰ τὴν μόλυνσιν. Εἰς τὸν τόπον τῆς μολύνσεως παρατηρεῖται ἐρυθρότης καὶ πρήξιμον, ὁ πάσχων αἰσθάνεται ρίγη, πυρετόν, κεφαλόπονον καὶ ἐμέτους. Ταὐτοχρόνως παρουσιάζεται ἔκκρισις δισώδης καὶ αἱματηρὰ ἀπὸ τὴν μύτην. Ἡ ἴασις εἶναι σπανιωτάτη. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐντὸς 8—10 ἡμερῶν.

Διὰ νὰ ***προφυλαχθῶμεν*** κατὰ τῆς μολύνσεως ἀπὸ ζώου εἰς ἄνθρωπον πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς νὰ ἀναγνωρίζωμεν τὴν μᾶλιν εἰς τὰ ἄλογα.

Τὸ ἄλογον ἔχει μάτια τσιμπλιασμένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα τρέχει κίτρινον ὀρρῶδες ὑγρὸν Ἡ ἀναπνοὴ εἶναι συριγματώδης. Ἐπὶ τοῦ δέρματος ἀναφαίνονται ὄγκοι. Βραδύτερον τὸ τρέξιμον τῆς μύτης γίνεται πυῶδες καὶ αἱματηρόν, μὲ ὀσμὴν ἀποκρουστικήν. Ἅμα ὡς ἡ ἀσθένεια ἀναγνωρισθῇ πρέπει νὰ φονεύωνται τὰ ἄλογα καὶ τὰ πτώματά των νὰ θάπτωνται βαθειά, καὶ νὰ γίνῃ ἀπολύμανσις τῶν σταύλων.

Διὰ τὴν ***προφύλαξιν*** κατὰ τῆς μολύνσεως ἀπὸ ἄνθρωπον εἰς ἄνθρωπον, ὁ ἀὴρ τοῦ δωματίου θὰ ἀνανεοῦται συχνά. Τὰ ἀσπρόρρουχα καὶ τὰ ἀντικείμενα ἐπιδέσεως θὰ ἀλλάζονται συχνὰ καὶ ἢ θὰ καίονται ἢ θὰ βυθίζονται εἰς διάλυσιν ἀντισηπτικήν. Θὰ ἀποφεύγεται πᾶσα ἀπ' εὐθείας ἐπαφὴ τοῦ δέρματος πρὸς τὸ πῦον. Αἱ γάζες καὶ οἱ βάμβακες θὰ πιάνωνται μὲ λαβίδας.

Διὰ τὴν ***θεραπείαν*** δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ὅσον μικρὰ καὶ ἀσήμαντος εἶναι ἡ πληγή, ἐὰν ἔχει ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ ἔμπυον ζῴου ἢ ἀνθρώπου πάσχοντος ἀπὸ μᾶλιν, εἶναι εἰς ἄκρον ἐπικίνδυνος, καὶ πρέπει ***ἀμέσως*** νὰ ληφθοῦν φροντίδες.

Μετὰ πάροδον μιᾶς ὥρας, ἡ ἐπεμβασις εἶναι ἀνωφελής. Ἡ πρώτη φροντὶς εἶναι νὰ ἀφίσωμεν νὰ τρέξῃ αἷμα ἀπὸ τὸ πληγωμένον μέρος, ἢ διὰ πιέσεως, ἢ καὶ ἐν ἀνάγκῃ εἰσροφήσεως ἐὰν δὲν ὑπάρχουν πληγαὶ εἰς τὰ χείλη.

Ἔπειτα ἀφοῦ βεβαιωθῶμεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ξένον σῶμα ἐντὸς τῆς πληγῆς (τεμάχια ξύλου, ἀχύρου), θὰ τὴν καυτηριάσωμεν μὲ πεπυρακτωμένον σίδηρον ἢ νιτρικὸν ὀξὺ ἢ ἐν ἀνάγκῃ διὰ βάμματος ἰωδίου.

ΜΑΛΛΙ *(βλ. Ἐνδυμασία).*

ΜΑΛΜΕΤΙ *(Malmedy)*

Σιδηρο-ἀνθρακοῦχος πηγὴ ἐν Βελγίῳ παρὰ τὸν Ρῆνον. Περιέχει 0,06 δισσανθρακικοῦ σιδήρου εἰς λίτρον καὶ 1080 κ.ἑ.μ. ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

ΜΑΛΤ *(βλ. Βύνη).*

ΜΑΛΤΙΝΗ

Κόνις λευκὴ διδομένη εἰς δόσιν 0,10-0,60 τὴν ἡμέραν, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς πέψεως εἰς δυσπεπτικοὺς καὶ ἀσθενεῖς πάσχοντας ὑπερχλωρυδρίαν.

ΜΑΛΤΟΖΗ *(Βυνοσάκχαρον)*

Οὐσία, ἡ ὁποία παράγεται διά τῆς ἐπιδράσεως διαλυτῶν τινῶν ἐνζύμων (ὅπως ἡ μαλτίνη, ἡ πτυαλίνη) ἐπὶ τοῦ ἀμύλου.

Εὑρίσκεται εἰς τὸ ἔντερον, ὅπου καὶ μετατρέπεται εἰς σταφυλοσάκχαρον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἑνὸς διαλυτοῦ ἐνζύμου.

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ *(Mandragore)*

Φυτὸν ***δηλητηριῶδες***, τῆς οἰκογενείας τῶν Στρυχνωδῶν. Οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον εἰς αὐτὸ ἰδιότητας ἀφροδισιακάς. Σήμερον εἶνε ἄχρηστος (Εἰκ. 435).

ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΝ

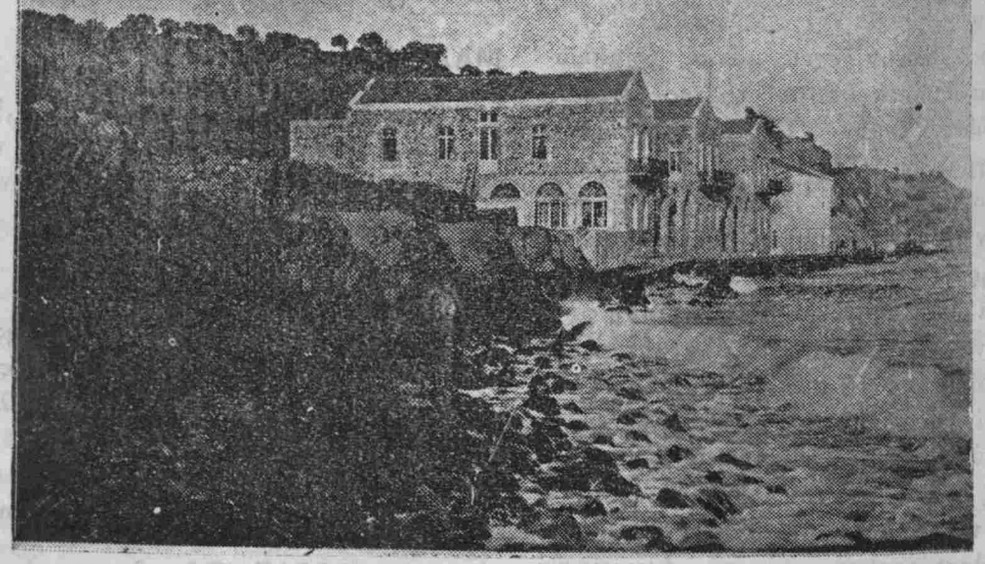
Θερμὰ λουτρὰ νατροχλωροθειοῦχα εἰς τὴν Νίσυρον (26ο—55οΕ). ***Ἐποχὴ*** ἀπὸ

1 Μοΐου μέχρι Ὀκτωβρίου. ***Ἐνδείξεις***: ρευματισμοί, λιθιάσεις, μητρικαὶ παθήσεις(Εἰκ. 436).

Εἰκ. 435

Μανδραγόρας

Εἰκ. 436

Κοινοτικὰ λουτρὰ Μανδρακίου

ΜΑΝΙΑ

Ἡ νοσηρὰ κατάστασις τοῦ πνεύματος κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπάρχει διέγερσις τόσον τῆς φαντασίας, καθὼς καὶ τῶν κινητηρίων κέντρων τοῦ ἐγκεφάλου. Ἐπικρατεῖ ζωηρότης πνευματικὴ καὶ σωματική. Τὸ βλέμμα εἶνε λάμπον, ἡ φωνὴ ἠχηρά, αἱ κινήσεις ὁρμητικαί, ἡ συμπεριφορὰ ἀκατανόητος, καὶ συνήθως ἄνευ ὁρίων. Ἄρχεται ἐνίοτε μὲ βάρος εἰς τὴν κεφαλὴν ἀϋπνίαν, πνευματικὴν χαλάρωσιν, καὶ ἐντὸς μικροῦ διαστήματος ἀναφαίνεται διέγερσις, εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς ὁποίας ὁ ἀσθενὴς κτυπᾷ, σχίζει τὰ ἐνδύματά του, φωνάζει νυχθημερόν, καταστρέφει ὅ,τι εὕρει. Ἡ κατάστασις αὕτη διαρκεῖ χρόνον διάφορον, δύναται νὰ ἰαθῇ ἢ νὰ μεταβληθῇ εἰς τὴν χρονίαν μορφήν(βλ. *Φρενοβλάβεια* καὶ *Φρενοκομεῖα*) (Εἰκ. 437,438).

ΜΑΝΝΑ

Καθαρτικὸν ἥπιον, γλυκύ, τὸ ὁποῖον ἐκκρέει ἀπὸ διάφορα φυτὰ δι' ἐκτομῶν ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ. Περιέχει 10-15% σακχάρου καὶ 20-80% μαννίτου. Ἀναγράφεται ἰδίως διὰ παιδία εἰς δόσιν 2 γρ. δι' ἕκαστον ἔτος ἡλικίας ἐντὸς ζεστοῦ γάλακτος. Διὰ τοὺς μεγάλους 10-50 γρ.

ΜΑΝΝΙΤΗΣ

Συστατικὸν τοῦ Μάννα*. Δίδεται ὅπως καὶ αὐτὸ εἰς δόσιν 10—20 γρ. εἰς ἐνήλικας.

ΜΑΝΙΤΑΡΙΑ (*βλ. Μύκητες*).

ΜΑΝΟΜΕΤΡΟΝ

Ἐργαλεῖον πρὸς καταμέτρησιν τῶν ἐλαστικῶν δυνάμεων τῶν ἀερίων.

Εἰκ 437

Ψύχωσις μανιακοκαταθλιπτικὴ Ἐρωτισμός, ἐκκεντρικὸς στολισμός.

Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Β. Κώνου. Κων)πολις).

ΜΑΝΤΟΝ (*Menton*).

Σταθμὸς κλιματικὸς ἐπὶ τῶν Ἄλπεων, πλησίον μικροῦ κόλπου τῆς Μεσογείου. Ὁ ἀὴρ εἶναι ξηρός, ἡ θερμ. γλυκεῖα, ἴση, ὁ οὐρανὸς ἀνέφελος.

Εἶναι ***ὠφέλιμος*** δι' ἀναρρωννύοντας, ἀναιμικούς, βρογχιτικούς, φθισικοὺς ἐν ἀρχῇ, καὶ λευκωματουρικούς. (Εἰκ. 439).

Εἰκ. 438

Ψύχωσις μανιακοκαταθλιπτικὴ Μορφὴ μανιακὴ

(*Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ Β. Κώνου. Κων)πολις*)

ΜΑΞΙΛΑΡΙ (*βλ. Κλίνη, Γάγγραινα ἐκ κατακλίσεως, Νοσηλεία*).

ΜΑΡΑΓΚΟΙ

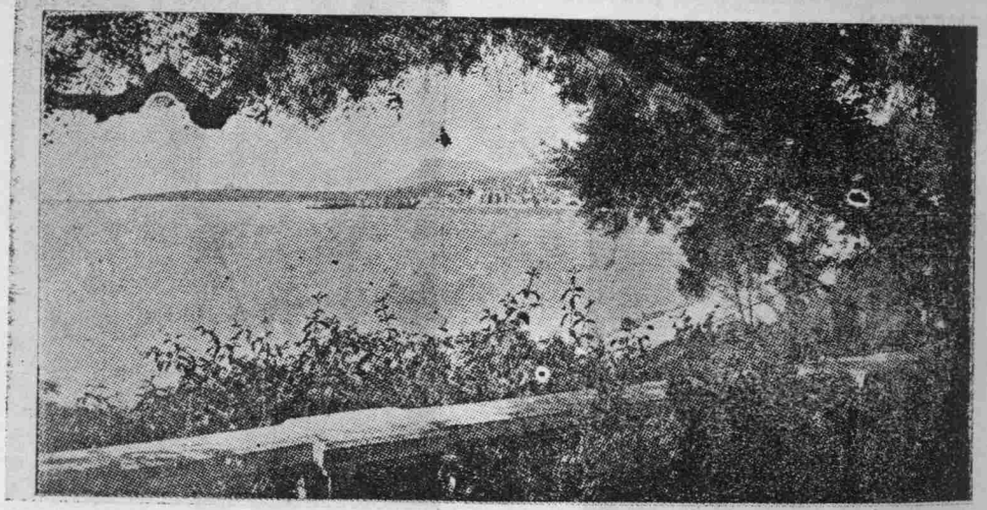
Εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς παθήσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων ἕνεκα τῆς κόνεως τοῦ ξύλου τὴν ὁποίαν ἀναπνέουν, ἂν καὶ αὕτη ἐπὶ πολὺν καιρὸν δύναται νὰ εἶναι ἀβλαβής. Κατὰ στατιστικὴν τινὰ 61,7—74,5% τῶν μαραγκῶν ἀποθνήσκουν ἀπὸ φυματίωσιν. Δὲν πρέπει νὰ λησμονεῖται ὅτι τὸ σκληρὸν ξύλον κάμνει περισσοτέραν καὶ λεπτοτέραν σκόνην ἀπὸ τὸ μαλακόν. Οἱ στίλβοντες ξύλα καὶ ἔπιπλα ὑπόκεινται συχνὰ εἰς δερματικὰς καὶ ὀφθαλμικὰς παθήσεις, ὀφείλεται δὲ τὸ τοιοῦτον τόσον εἰς τὴν σκόνην,ὅσον καὶ εἰς τὰ ἀκάθαρτα χέρια, καθὼς καὶ εἰς χημικήν τινὰ οὐσίαν, τὴν πυριδίνην, ἥτις συνήθως ὑπάρχει εἰς τὸ σπίρτο.

SISMANOGLIO MEGARO

Διὰ τὰς σχετικὰς προφυλάξεις (βλ. *Ἐπαγγέλματα, Κονιορτός*).

ΜΑΡΑΘΡΟΝ (*Fenouil*).

Φυτὸν ἀρωματικόν, διεγερτικὸν καὶ διουρητικόν. Ὠφελεῖ ἐπίσης εἰς δυσπεψίας φυσώδεις, ὑποβοηθοῦν τὴν ἐξώθησιν τῶν ἀερίων. Χρησιμοποιεῖται ὑπὸ μορφὴν ἐγχύματος (1 %), αἰθερίου ἐλαίου (1-10 σταγόνες) καὶ ὑδατοστάγματος (25-50 γρ.).

Εἰκ. 439

Μαντόν.

ΜΑΡΑΝΤΟΜΗΛΟΝ (*βλ. Ἀραρούτη*).

ΜΑΡΑΣΚΙΝΟ

Ποτὸν παρασκευαζόμενον ἀπὸ τοὺς ἀπεξηραμένους πυρῆνας τῶν ξυνῶν κερασίων.

ΜΑΡΑΣΜΟΣ

Βαθμιαία γενικὴ ἐξάντλησις ὅλων τῶν δυνάμεων σώματος καὶ πνεύματος, ἐκδηλουμένη δι' ἀπισχνάνσεως καὶ βαθμιαίας ἐξασθενήσεως τῶν λειτουργιῶν τῶν ὀργάνων καταλήγουσα συνήθως εἰς τὸν θάνατον. Ἐπὶ μαρασμοῦ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ σώματος εἶναι ἐξηντλημένον καὶ ὀστεῶδες, τὸ χρῶμα ὠχρὸν καὶ γαιῶδες, τὸ δέρμα ξυλῶδες καὶ ρυτιδωμένον, αἱ κινήσεις ἀβέβαιαι, τὰ ἄκρα κρύα. Ὑπάρχει τρόμος, ἡ ἐνέργεια τῆς θελήσεως ἐκλείπει βαθμηδόν. Ὁ μαρασμὸς εἶναι ἡ συνήθης αἰτία τοῦ θανάτου εἰς προχωρημένην ἡλικίαν. Δύναται ὅμως νὰ εἶναι καὶ συνέπεια διαφόρων ἀσθενειῶν, κακῆς θρέψεως, κακουχιῶν καὶ στερήσεων. Οἱ νέοι δύνανται νὰ ἰαθοῦν διὰ καταλλήλου περιθάλψεως.

ΜΑΡΓΑΡΕΤΕΝ-ΙΝΖΕΛ (*Margarethen-Insel*).

Θειοῦχος θερμοπηγὴ ἐν Βουδαπέστῃ θερμ. 43ο.

ΜΑΡΓΑΡΙΝΗ

Παρασκευάζεται ἀπὸ λίπος βόειον ἢ ξύγγι, ὑγροποιηθέντα διὰ τῆς θερμότητος. Εἰς τὸ λίπος τοῦτο προστίθενται 35—40 % γάλα καὶ 10—15 % φυτικὸν τι ἔλαιον. Ἡ μαργαρίνη, ὅταν τὸ πρὸς παρασκευήν της χρησιμοποιούμενον λίπος ἦναι καθαρὸν καὶ καλόν, εἶναι ὑγιεινὴ καὶ εὐχώνευτος ὅπως καὶ τὸ βούτυρον (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΜΑΡΙΕΜΠΑΤ (*Marienbad*)

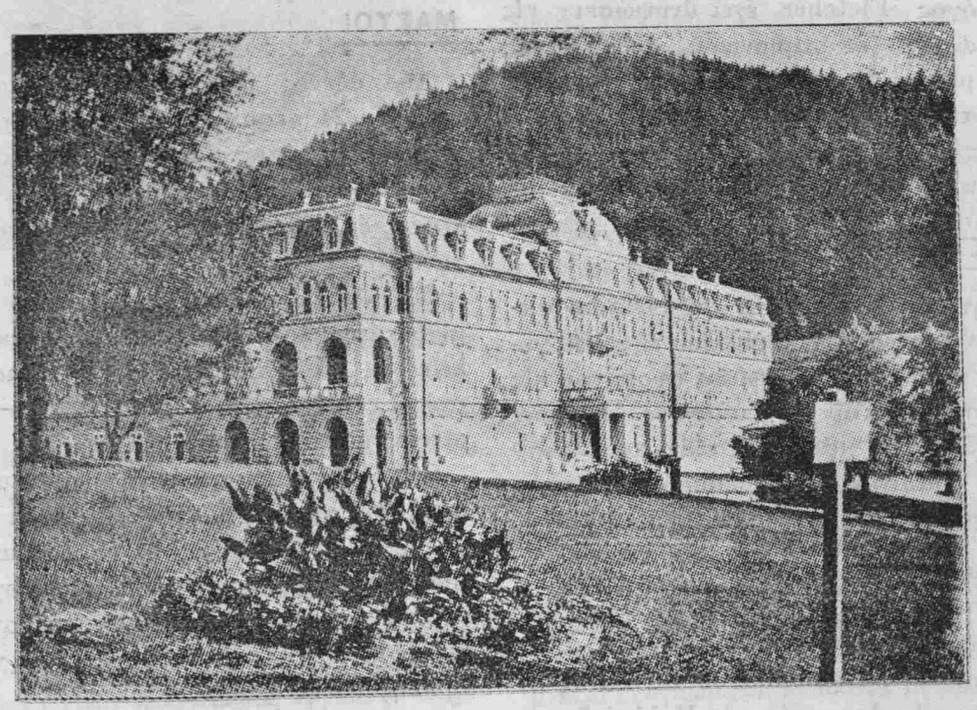
Ὀνομαστὴ λουτρόπολις ἐν Βοημίᾳ εἰς ὕψος 644 μ. ὑ. ἐ. θ, μὲ κλίμα ὅμως ἀποτόμως μεταβαλλόμενον. Ἔχει τὰς ἑξῆς πηγάς :

ΜΑΡΜΕΛΑΔΑΙ

Φυτικαὶ οὐσίαι σακχαροποιημέναι.

ΜΑΡΟΥΛΙ (*βλ. Θρίδαξ*)

	Θερμ.	Θειϊκ.Νάτρ.	Διτ.Νάτρ.	Χλωρ.Νάτρ.	Διτ.σίδ.	Ἐλεύθ. ἀνθρ.ὀξύ.
Ferd.Brunnen	9,9ο	5,0	1,8	2,0	0,08	1127 κ. ἑκμ.
KreuzBrunnen	11,8ο	4.9	1,6	1,7	0,04	552 κ.ἑκμ.

Εἰκ. 440

Μαρίεμπατ

1 *ὀξυπηγήν*, τὴν Karolinenbrunnen μὲ 1514 κ. ἑκμ. ἐλευθέρου ἀνθρακικοῦ ὀξέος εἰς λίτρον, 0,8 διττανθρακικὴν μαγνησίαν, καὶ 0,3 θειϊκὸν Νάτριον καὶ 1 *σιδηροανθρακοῦχον* τὴν Ambrosius brunnen μὲ 0,16 δισσανθρακικὸν σίδηρον εἰς λίτρον καὶ 1173 κ.ἑμκ. ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

Ἡ θεραπεία ἐν Μαρίεμπατ ἀρχίζει ἀπὸ 15 Μαΐου—15 Ὀκτ. καὶ *ἐνδείκνυται* εἰς παχυσαρκίαν, νόσους ἥπατος, αἱμορροΐδας, νευραλγίας κλπ.

ΜΑΡΜΑΡΑΔΕΣ (*βλ. Λιθοξόοι*).

ΜΑΡΤΙΓΝΥ (MARTIGNY)

Σταθμὸς μεταλλικῶν πηγῶν νατροθειούχων ψυχρῶν εἰς τὰ Βόσγια εἰς ὕψος 360 μ. ὑ.ἐ.θ. *Ἐποχὴ* ἀπὸ Ἰούνιον—Σεπτεμβρίου.

Ἐνδείξεις : Λιθίασις καὶ νοσήματα οὐροποιογεννητικοῦ συστήματος. Τὸ ὕδωρ τοῦ Μαρτιγνὺ μεταφέρεται ἐντὸς φιαλῶν καὶ ὁμοιάζει τὸ τοῦ Contrexeville καὶ Vittel.

ΜΑΣΣΗΣΙΣ

Διὰ τῆς μασσήσεως αἱ τροφαὶ ἀναμιγνύονται μὲ τὴν σίελον, κόπτονται εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ καταβαίνουν εἰς

τὸν στόμαχον μισοχωνευμέναι. Ἡ μάσησις εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς πέψεως.* Ὅσῳ βραδύτερον καὶ περισσότερον μασσῶμεν, τόσῳ ἡ τροφὴ καθίσταται ἐλαφροτέρα καὶ πλέον εὔπεπτος διὰ τὸν στόμαχον. Ἡ μάσησις ἔχει μεγάλην σημασίαν. Πολλαὶ δυσπεψίαι ὀφείλονται εἰς ἀτελῆ καὶ ταχείαν μάσησιν. Ὁ φυσιολόγος Fletcher ἔχει ἀνυψώσει εἰς περιωπὴν ἐπιστημονικοῦ συστήματος τὴν μάσησιν καὶ ἔχει ὁρίσει ἐπακριβῶς τὸν χρόνον καὶ τρόπον τῆς μασσήσεως, πρὸς θεραπείαν διαφόρων ἀσθενειῶν τοῦ στομάχου. (βλ. *Ὀδόντες*)

ΜΑΣΤΙΧΑ (*Mastic*).

Ρητίνη, ἐξαγομένη ἐκ τοῦ Pistacia lentiscus (σχῖνος), δενδρυλλίου τῆς οἰκογενείας τῶν Τερεβινθινωδῶν, φυομένου εἰς τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ἐκ τῶν καρπῶν τῆς μαστιχηᾶς ἐξάγεται ἔλαιον βαθὺ πράσινον, χρησιμοποιούμενον πρὸς διατροφὴν καὶ φωτισμόν.

ΜΑΣΤΙΧΑ (*Masticatoire*).

Οὐσία, τὴν ὁποίαν μασσᾶ τις διὰ νὰ προκαλέσῃ ἔκκρισιν σιέλου καὶ νὰ ἀρωματίσῃ τὴν ἀναπνοήν του. Πολλοὶ ἔχουν τὴν συνήθειαν νὰ μασσοῦν συνεχῶς εἶδος πάστας καουτσούχου ἀρωματισμένης μὲ μέντα (sensen-gum). Ἰατροί τινες συνιστοῦν σήμερον τὴν μέθοδον ταύτην εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι δὲν χωνεύουν καλὰ τὰς ἀμυλώδεις τροφάς. Μεγάλη ποσότης σιέλου καταπίνεται οὕτω καὶ διευκολύνεται ἡ πέψις τῶν ἀμυλοῦχων οὐσιῶν. Δυνάμεθα μάλιστα νὰ προσθέσωμεν εἰς τὴν μαστίχαν οὐσίας φαρμακευτικὰς (ὡς πεψίνη κλπ.), χρησίμους διὰ τὴν πέψιν.

ΜΑΣΤΟΕΙΔΗΣ ΑΠΟΦΥΣΙΣ

Ἡ προεξοχὴ τοῦ κροταφικοῦ ὀστοῦ, τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα ὄπισθεν τοῦ ὠτός.

ΜΑΣΤΟΕΙΔΙΤΙΣ

Φλόγωσις τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως*. ***Ἐπέρχεται*** ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς ἐπιπλοκὴ τῶν ὀξειῶν ἢ χρονίων διαπυήσεων τοῦ ὠτός.

Ἐκδηλοῦται μὲ πόνον συνεχῆ, ἔντονον τῆς ἀποφύσεως, πυρετόν. Ἐὰν δὲν προληφθῇ, ἡ φλόγωσις μεταφέρεται καὶ εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ἡ ἀσθένεια αὕτη ἰᾶται δι' ἐγχειρήσεως ἐγκαίρου.

ΜΑΣΤΟΙ

Δύο ἀδένες ἀποτελούμενοι ἕκαστος ἀπὸ 15—24 στρογγυλοὺς λοβοὺς χωρισμένους μὲ λίπος. Ἕκαστος τῶν λοβῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ μικρότερα λοβία καὶ ταῦτα ἀπὸ ἔτι μικρότερα ἐν εἴδει βοτρυδίων.

Ἐκ τῶν ἐκφορητικῶν δὲ πόρων τῶν μικροτάτων λοβίων σχηματίζονται μεγαλείτεροι, οἱ γαλακτοφόροι λεγόμενοι, ἀνὰ εἷς ἐξ ἑκάστου λοβοῦ, ἄρα 15—24, οἵτινες ἐκβάλλουν εἰς τὴν θηλήν.

Οἱ μαστοὶ μέχρι τῆς ἐφήβου ἡλικίας δὲν ἔχουν σχεδὸν διαφορὰν εἰς τὰ δύο φύλα, ὅταν ὅμως ἐπέλθῃ ἡ ὡρίμανσις τοῦ γένους ἀναπτύσσονται εἰς τὴν γυναῖκα εἰς γεννητικὸν ὄργανον, λαμβάνοντες μέρος εἰς ὅλας τὰς φάσεις τῆς γεννητικῆς αὐτῆς ζωῆς.

Εἰς τὸν ἄνδρα ἀτροφοῦν, ἂν καὶ παρετηρήθησαν καὶ εἰς αὐτὸν ἀνεπτυγμένοι μαστοί.

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν μαστῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῶν ὠοθηκῶν, τὴν φυλήν, καὶ τὴν ὑγιεινὴν περίθαλψιν αὐτῶν. Φυσιολογικῶς ἀναπτυσσόμενοι οἱ μαστοὶ γίνονται κατὰ τὴν ἔφηβον ἡλικίαν τῆς γυναικὸς ἡμισφαιρικοί, σφικτοί, ἐλαστικοί, μεγαλώνουν δὲ διὰ τῆς συσσωρεύσεως λίπους, ἐντός, πέριξ καὶ ἐπὶ τῶν λοβῶν. Κατὰ τὰ ἔμμηνα δεικνύουν κάποιαν ἔντασιν καὶ πόνους.

Τὴν μεγαλειτέραν των ὅμως ἀνάπτυξιν ἔχουν κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην, προετοιμαζόμενοι διὰ τὴν ἀποστολήν των τουτέστι διὰ τὸν σχηματισμὸν γάλακτος κατὰ τὸν θηλασμόν.

Ὁ ***σχηματισμὸς τοῦ γάλακτος*** γίνεται ὡς ἑξῆς: Τὰ κύτταρα τῶν μικροτέρων λοβίων, (βοτρυδίων) μεγαλώνουν διὰ συσσωρεύσεως λίπους, ἀπομακρύνονται τῆς βάσεώς των διὰ νέων πάντοτε σχηματιζομένων κυττάρων, καὶ τήκονται ἐντὸς τοῦ εἰς τοὺς γαλακτοφόρους πόρους ἐκκρινομένου ὑγροῦ. Τὸ σχηματιζόμενον καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ θηλασμοῦ ἐκκρινόμενον ὑγρὸν εἶναι ὀρρῶδες, χρώματος φαιοκιτρίνου.

Βαθμηδὸν σχηματίζεται τὸ γάλα. Διὰ τῶν μυῶν τῆς θηλῆς ἐμποδίζεται ἡ ἐκροή. Κατὰ τὸν θηλασμὸν αἴρεται τὸ κλείσιμον, κατὰ δὲ τὴν λεγομένην ***γαλακτόρροιαν**** οἱ μύες μὴ ὄντες ἐπαρκεῖς εἰς τὴν πίεσιν τοῦ γάλακτος παραλύουν καὶ τὸ γάλα ἐκρέει διαρκῶς (βλ. *Θηλασμός*).

Ὡς γνωστὸν οἱ μαστοὶ εἶναι δύο καὶ συμμετρικοὶ ἐπὶ τοῦ στήθους. Οὐχ ἧττον ἔχουν παρατηρηθῇ καὶ περισσότεροι τῶν δύο (*Πολυμαστία*), καθὼς καὶ ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο νὰ εἶναι ἀντὶ ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος (μηρόν, κοιλίαν), ἐπίσης δὲ ὁ εἷς νὰ εἶναι μεγαλείτερος τοῦ ἑτέρου.

Διὰ νὰ ἔχουν οἱ μαστοὶ τὸ ἡμισφαιρικόν, ἐπικαθήμενον, στερεόν, γεμᾶτον σχῆμα, τὸ συντελοῦν τόσον εἰς τὴν γυναικεῖαν ὡραιότητα, ὅσον καὶ διὰ ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς των, ἀπόλυτος ἀνάγκη εἶναι ἡ ***ἔγκαιρος ὑγιεινὴ περίθαλψις*** αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο, δύο ἰδίως πράγματα εἶναι ἀναγκαῖα: ἡ ἀποφυγὴ πάσης πιέσεως (στηθόδεσμος κλπ.) ἐμποδιζούσης τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν καὶ προκαλούσης τὴν πτῶσιν αὐτῶν, τὴν ἀτροφίαν καὶ παραμόρφωσιν τῶν θηλῶν καὶ δεύτερον ἡ τόνωσις τοῦ δέρματος διὰ καταλλήλου ὑδροθεραπείας (ἐντριβαὶ μὲ ψυχρὸν ὕδωρ), γυμναστικὴ κλπ.

Ἡ ***θηλὴ*** τοῦ μαστοῦ ἔχει ὀπάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξέρχεται τὸ γάλα. Τὸ μῆκός της συνήθως εἶναι 1 ἑκ. Ἐνίοτε ὅμως εἶναι κακοσχηματισμένη ἢ καὶ ἐλλείπει σχεδόν. Ἡ θηλὴ περιβάλλεται ὑπὸ κύκλου (ἢ ἅλως) διαμέτρου 2—5 ἑκ. ροδόχρου εἰς τὰς παρθένους, φαιοῦ εἰς τὰς τεκούσας, μὲ μικρὰ ἐξογκώματα κάτωθεν τῶν ὁποίων εἶναι οἱ σμηγματοποιοὶ ἀδένες.

Ἐπὶ τῆς θηλῆς σχηματίζονται κατὰ τὸν θηλασμὸν ραγάδες. Περὶ αὐτῶν καθὼς καὶ περὶ μαστίτιδων γίνεται λόγος ἐν τῷ περὶ ***θηλασμοῦ**** ἄρθρῳ Οἱ μαστοὶ συχνὰ εἰς τὰς θηλαζούσας, συνεπείᾳ κινήσεων τῶν βρεφῶν παθαίνουν ***σύνθλιψιν*** (contusion) μὲ ἰσχυρὸν πόνον καὶ ἐνίοτε ἐκχυμώσεις. Πρέπει νὰ τίθενται ἀμέσως θερμὰ καταπλάσματα.

Ἐπίσης μερικαὶ ἀναιμικαί, ὑστερικαὶ γυναῖκες ἢ καὶ παρθένοι, κατὰ ἢ καὶ χωρὶς τὰ ἔμμηνα πάσχουν ἀπὸ ἰσχυροὺς πόνους εἰς τοὺς μαστοὺς νευρικῆς φύσεως (***Μαστωδυνία***).

Ὠφέλιμον πρὸς κατάπαυσιν τοῦ πόνου μέσον εἶναι ἡ ὑποστήριξις καὶ ἀνύψωσις αὐτῶν διὰ καταλλήλου ἐπιδέσμου.

Μία τῶν συνηθεστέρων παθήσεων τῶν μαστῶν εἶναι οἱ ***ὄγκοι*** καὶ οὗτοι εἶναι καλοήθεις ἢ κακοήθεις. Εἰς τοὺς πρώτους ἀνήκουν τὰ ***λιπώματα***, τὰ ***ἰνώματα***, τὰ ***ἀδενώματα***, παρουσιαζόμενα συνήθως πρὸ τῶν 40 ἐτῶν, ἄνευ ἀλλοιώσεων τοῦ δέρματος, ἄνευ ἐπιδράσεως ἐπὶ τῆς γενικῆς καθόλου καταστάσεως, ὄχι πολὺ σκληρά, θεραπευόμενα δὲ δι' ἐγχειρήσεως.

Εἰς τοὺς κακοήθεις ἀνήκουν τὰ σαρκώματα καὶ τὰ καρκινώματα.

Τὰ ***σαρκώματα*** φαίνονται ἀρχικῶς ὡς μικρὰ ἐξογκώματα, τὰ ὁποῖα μεγαλώνουν βραδέως, ὅτε μὲν χωρὶς πόνους, ἄλλοτε δὲ ἐνωρὶς μὲ πόνους, καὶ τὰ ὁποῖα βραδύτερον ἐξελκοῦνται. Παρουσιάζονται δὲ ταῦτα σχετικῶς εἰς νέας γυναῖκας.

Οἱ ***καρκῖνοι**** τοῦ μαστοῦ, ἐπέρχονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τὰ 40 ἔτη. Ἀρχίζουν μὲ μικρὰ ἀνώδυνα ἐξογκώματα κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα καὶ τοὺς μῦς. Τὰ λεμφατικὰ γάγγλια τῶν πέριξ ἐξοιδαίνονται, οἱ πόνοι οἵτινες ἀρχικῶς εἶναι ἐλάχιστοι γίνονται συχνότεροι, καὶ ἰδίως ὑπὸ μορφὴν κτύπων (σουβλιῶν). Μετὰ πάροδον χρόνου τινὸς σχηματίζονται ἐξελκώσεις πυώδεις.

Ἡ ***θεραπεία***, κατὰ μέγα μέρος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἔγκαιρον ἐπέμβασιν. Διὰ τοῦτο μόλις παρατηρήσῃ τις τὸ ὕποπτον πρέπει νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἰατρόν, ἀναλόγως δὲ τῆς περιπτώσεως γίνεται ἐγχείρησις ἢ ἀκτινοθεραπεία ἢ ραδιοθεραπεία. (Εἰκ. 441, 442)

SISMANOGLIO MEGARO

ΜΑΣΧΑΛΗ

Ἡ κάτωθεν τῆς ἑνώσεως τοῦ βραχίονος μὲ τὸν ὦμον κειμένη καὶ ὑπὸ μυώνων περικεκαλυμμένη κοιλότης. Περιέχει μεγάλα ἀγγεῖα, πολλὰ νεῦρα, καὶ διάφορα λεμφατικὰ γάγγλια, τὰ ὁποῖα ὅταν ὑπάρχει πληγή, ἔστω καὶ μικρά, εἰς τὸν βραχίονα καὶ τὴν χεῖρα, εὐκόλως φλογίζονται καὶ σχηματίζουν ἀποστήματα. Τὸ δέρμα τῆς μασχάλης εἶνε πλούσιον εἰς τρίχας καὶ ἱδρωτοποιοὺς ἀδένας. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι λεπτόν, ἐρεθίζεται εὐκόλως καὶ γίνεται ἑστία συχνῶν δερματικῶν ἀσθενειῶν (ἔκζεμα, κλπ.) (βλ. *Ἱδρώς*)

Εἰκ. 441

Καρκῖνος τοῦ μαστοῦ μὲ πολλαπλὰς μεταστάσεις

Εἰκ. 442

Ἡ αὐτὴ ἀσθενὴς δύο ἔτη μετὰ τὴν ἀκτινο-ραδιο-θεραπείαν

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ.Λ. Κηλαϊδήτου, Κων/πόλις).

MATE (*Τεῖον τῆς Βραζιλίας*)

Εἶδος πριναριοῦ τοῦ ὁποίου τὰ ὀδοντωτὰ φύλλα φρυγανίζονται, ἀλέθονται καὶ χρησιμοποιοῦνται εἰς ἔγχυμα ἀντὶ τεΐου καὶ καφέ. Τὰ καλύτερα ἔρχονται ἀπὸ τὴν Βραζιλίαν. Τὸ ματὲ περιέχει καφεΐνην καὶ ταννίνην ὀλιγωτέραν ἀπὸ τὸν καφὲ καὶ ἀπὸ τὸ τεῖον Εἶνε πεπτικόν, ὀρεκτικόν, διεγερτικὸν καὶ διουρητικόν. (Εἰκ. 443).

Εἰκ. 443

Ματὲ

SISMANOGLIO MEGARO

Παρασκευάζεται ὡς ἑξῆς : Βράζομεν 200 γρ. περίπου νερό, ξεπλύνομεν τὴν τεϊοδόχην μὲ ὀλίγον ζεστὸ νερὸ καὶ ἔπειτα θέτομεν 1 — 2 κ. κ. ματὲ καὶ περιχύνωμεν μὲ 180γρ. βράζοντος νεροῦ. Ἀφίνομεν ἐπὶ 5 λεπτὰ καὶ σερβίρομεν μὲ γάλα καὶ ζάχαριν.

ΜΑΤΟΤΣΟΥΝΑΡΑ (*βλ. Βλεφαρίδες*)

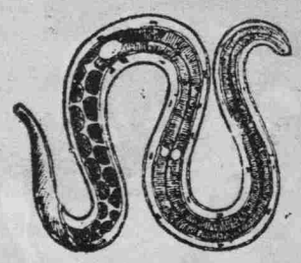
ΜΕΓΑΛΟΜΑΝΙΑ

Σύμπτωμα παρατηρούμενον κατὰ τὴν διαδρομὴν τῶν φρενικῶν νόσων. Ὁ πάσχων καταστρώνει σχέδια ἀκαταλόγιστα, κάμνει ἐπιχειρήσεις παραλόγους. (βλ. *Παράλυσις προϊοῦσα*).

ΜΕΓΑΛΟΣΠΛΗΝΙΑ (*βλ. Μπάντι νόσος*)

ΜΕΔΙΝΗΣ ΣΚΩΛΗΞ

Σκώληξ λευκός, ὁμοιάζων πρὸς χορδὴν βιολιοῦ, μήκους 0,50 — 4 μ. καὶ πλάτους 1 χλμ. Ὁ σκώληξ οὗτος *εἰσδύει* εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου εἴτε

Εἰκ.444

Μεδίνης Σκώληξ

διὰ τοῦ πινομένου ὕδατος εἴτε διὰ δήγματος κουνουπιῶν καὶ προκαλεῖ ἀσθένειαν τροπικῶν τινων χωρῶν. Ὅταν ὁ σκώληξ ἀναπτυχθῇ εἰς τὸ σῶμα, τὸ μέρος τοῦ δέρματος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται, πρήσκεται καὶ ἐπέρχεται ἀπόστημα ἐκ τοῦ ὁποίου ἀναφαίνεται ἡ κεφαλὴ τοῦ σκώληκος.

Συνήθως ὁ σκώληξ ἐκλέγει τὸ δέρμα τῶν σφυρῶν, τῶν κνημῶν ἢ καὶ τῶν μηρῶν. Ἡ *προφύλαξις* συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ πίνωμεν νερὸ ἄβραστο, καὶ νὰ μὴ περιπατῶμεν μὲ γυμνὰ πόδια. Προσοχὴ ἐπίσης εἰς τὰ κουνούπια. Ἡ *θεραπεία* εἶνε ἁπλουστάτη : Ὅταν τὸ ἀπόστημα ἀνοίξῃ μόνον του ἢ τεχνητῶς, πιάνομεν τὸν σκώληκα ἀπὸ τὸ ἕν ἄκρον καὶ τὸν στρέφομεν πέριξ ἑνὸς μικροῦ τεμαχίου ξύλου ἕως ὅτου ἐξέλθῃ ὁλόκληρος.

ΜΕΘΑΙΜΟΣΦΑΙΡΙΝΗ

Σῶμα κρυσταλλικὸν ὀφειλόμενον εἰς τὴν ὀξείδωσιν τῆς αἱμοσφαιρίνης*.

ΜΕΘΑΝΑ

Πολίχνη ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου χερσονήσου, ἀπέναντι τῆς νήσου Πόρου, γνωστὴ διὰ τὰ περὶ αὐτὴν ἰαματικὰ ὕδατα ἄτινα πηγάζουν ἀπὸ 26 πηγάς, εἰς ἀπόστασιν ὥρας ἀπὸ τὰ Μέθανα καὶ παρὰ τὸ χωρίον Βρωμολίμνη.

Τὰ ὕδατα τῶν Μεθάνων ἀνήκουν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν θερμῶν θειοπηγῶν, καὶ ἐκ τούτων ὀκτὼ ἔχουν θερμ. 27,7ο, —28,9οΕ, τέσσαρες 30,7ο, πέντε 30,7ο,—30,9ο καὶ ἑννέα 30,8—31ο.

Χημικῶς ἀποτελοῦνται κατὰ λίτρον ἀπὸ 4,16—7,37 κ. ἑκμ. ὑδροθείου, 558 —710 κ. ἑκμ. ἀνθρακικοῦ ὀξέος, 40—40,8 γρ. στερεῶν συστατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων 29,7 γρ. μαγειρικαῦ ἅλατος καὶ τὸ ὑπόλοιπον χλωριοῦχον, θειϊκόν, ἀνθρακικὸν καὶ βρωμιοῦχον μαγνήσιον, γῦψος, χλωριοῦχον κάλιον καὶ ὀξείδιον σιδήρου.

Ἡ σύστασίς των τὰ κατατάσσει μεταξὺ τῶν καλλιτέρων τοῦ εἴδους των ἐν Εὐρώπῃ, ***ἐνδείκνυνται*** δὲ εἰς ἀρθρίτιδας, χρονίους ρευματισμούς, νευραλγίας, δερματικὰς καὶ μητρικὰς παθήσεις.

ΜΕΘΗ

Οἱ βαρέως μεθυσμένοι κάμνουν συχνὰ ἐντύπωσιν ἀποπλήκτων : ὑπάρχει ἀπώλεια συνειδήσεως, οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ τὸ πρόσωπον εἶναι κόκκινα, ἡ ἀναπνοὴ βραδεῖα θορυβώδης, ὁ σφυγμὸς ἀδύνατος καὶ αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν διεσταλμέναι. Οἱ μεθυσμένοι προδίδονται ἀπὸ τὴν μυρωδιὰν τῆς ἀναπνοῆς των.

Ἡ ***θεραπεία*** συνίσταται εἰς τὰ ἑξῆς:

Θὰ φερθοῦν εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα, θὰ τίθεται κρῦον νερὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ προσκληθῆ ἔμετος, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ δακτύλου εἰς τὸν λάρυγγα. Θὰ δίδεται τσάϊ ἢ καφὲς δυνατός. Ἐπίσης ὠφελοῦν 15 σταγόνες ἀμμωνίας ἐντὸς 125 γρ. καφὲ σακχαρωμένου ζεστοῦ. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπώλεια συνειδήσεως, θὰ γίνονται ἐντριβαὶ καὶ κλύσματα μὲ καφέν καὶ θὰ τίθενται σιναπισμοί. (βλ. *Ἀλκοολισμός*)

ΜΕΘΥΛΕΝΙΟΚΥΑΝΙΟΝ (*Κυανοῦν τοῦ Μεθυλένιου, Bleu de methyléne*).

Κόνις ἄμορφος, κυανῆ, διαλυτὴ εἰς τὸ ὕδωρ. Χρησιμοποιεῖται εἴτε ὡς φάρμακον, εἴτε ὡς μέσον διαγνωστικόν, εἴτε τέλος ὡς οὐσία χρωστικὴ δι' ἱστοὺς καὶ μικρόβια. Συνιστᾶται κατὰ τῆς βλεννορροίας καὶ τῶν ἑλωδῶν πυρετῶν εἰς δόσιν 0,05—0,20 τὴν ἡμέραν.

ΜΕΘΥΛΙΟΝ ΧΛΩΡΙΟΥΧΟΝ

Ρευστόν, τὸ ὁποῖον ψεκαζόμενον ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἐπιφέρει ψύξιν ἰσχυρὰν καὶ ἀναισθησίαν. Χρησιμοποιεῖται ὡς ἀναισθητικὸν τοπικὸν διὰ μικρὰς ἐγχειρήσεις καὶ πρὸς θεραπείαν τῆς ἰσχιαλγίας.

ΜΕΙΒΟΜΙΑΝΟΙ ΑΔΕΝΕΣ (*βλ. Βλέφαρα*)

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

Μορφὴ μανίας ἐπερχομένη κατὰ παροξυσμούς. Χαρακτηρίζεται ὑπὸ μεγάλης καὶ ἠθικῆς καταπτώσεως. Παρατηρεῖται συχνώτερον εἰς γυναῖκας. (βλ. *Ἀβουλία*)

ΜΕΛΑΙΝΑ (*βλ. Αἱμορραγία ἐντερική*)

ΜΕΛΑΝΟΔΕΡΜΙΑ

Κατάστασις τοῦ δέρματος κατὰ τὴν ὁποίαν τοῦτο λαμβάνει χροιὰν ἀμαυρὰν μελαψήν. Εἶνε γενικὴ ἢ τοπική. Ἡ μελανοδερμία παρατηρεῖται εἰς τὴν νόσον τοῦ Ἄδισον,* τὴν φθίσιν εἰς τὴν καχεκτικὴν περίοδον, τὴν ἑλονοσίαν καὶ τὴν φθειρίασιν. Ἡ θεραπεία εἶναι ἀνάλογος τῆς αἰτίας.

ΜΕΛΑΝΟΠΡΑΣΙΟΝ (*Πράσιον κ. Καλάθωπος καὶ Ἀσπροπρασία, Marrube*).

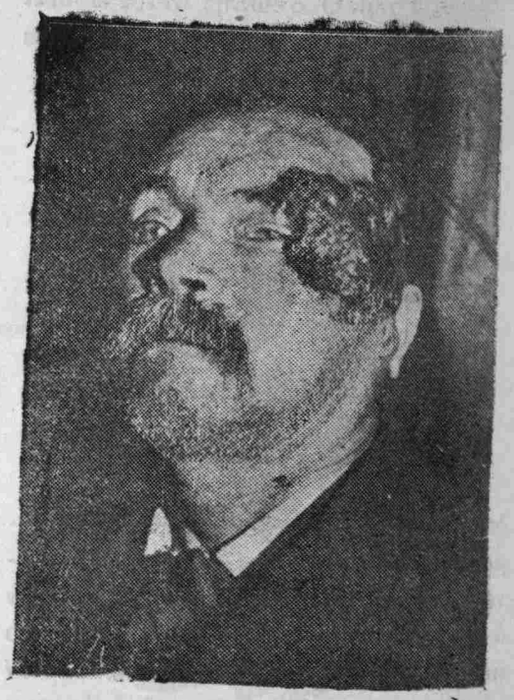
Ὑπάρχουν διάφορα εἴδη τοῦ φυτοῦ. Τὸ λευκὸν πράσιον ἔχει ὀσμὴν δυνατήν, καὶ γεῦσιν πικράν. Ἄλλοτε ἐχρησιμοποιεῖτο κατὰ τῆς χλωρώσεως καὶ ὑστερίας εἰς δόσιν 4—6 γρ. κόνεως.

ΜΕΛΑΝΟΥΡΙΑ

Ἔκκρισις οὔρου μέλανος. Παρατηρεῖται εἰς ὄγκους τῆς κύστεως καὶ νεφρῶν, καὶ εἰς δηλητηριάσεις διὰ φαινικοῦ ὀξέος.

ΜΕΛΑΝΩΜΑΤΑ

Καλοῦνται ὄγκοι διάφοροι (Καρκῖνος, Σάρκωμα), ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀποτίθεται, οὐσία τις, ἡ μελανίνη.

Εἰκ. 445

Μελανοσάρκωμα

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Ἀνασ. Γαβριηλίδου, Κων/πολις).

SISMANOGLIO MEGARO

ΜΕΛΑΝΩΣΙΣ

Χροιὰ μελανή, τὴν ὁποίαν προσλαμβάνουν ἱστοὶ φυσιολογικοὶ ἢ παθολογικοὶ ὅταν ἐντὸς αὐτῶν ἐναποτεθοῦν κοκκία μελανίνης. Παρατηρεῖται μετὰ χρῆσιν ἐσωτερικὴν νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ ἀρσενικοῦ καὶ ἐξαλείφεται μόνη της μετὰ καιρόν.

ΜΕΛΑΣ ΔΡΥΜΟΣ (*Forêt Noire, Schwarzwald*)

Ὀροσειρὰ ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ Γερμανίᾳ δεξιόθεν τοῦ Ρήνου, πλουσιωτάτη εἰς κοιλάδας, τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι εἶνε ἡ Murgthal, ἡ Kinzigthal καὶ ἡ Halenthal.

Τὸ ἀνώτατον ὕψος τοῦ Μέλανος δρυμοῦ φθάνει τὰ 1495 μ. εἰς τὸ Feldberg. Ὡς ἐκ τοῦ πλουσιωτάτου εἰς βελονοειδῆ δένδρα δάσους, τῶν ἀφθόνων ἰαματικῶν ὑδάτων του καὶ θαυμασίων κλιματικῶν σταθμῶν του εἶνε ὁ Μέλας Δρυμὸς ἓν τῶν κυριωτέρων κέντρων τόσον ἀναψυχῆς, ὅσον καὶ ἀναρρώσεως καὶ θεραπείας.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν κλιματικῶν σταθμῶν οἱ κυριώτεροι εἶνε Freudenstadt. Todtmoos, Neustadt, Schomberg.

Ἐκ τῶν πηγῶν δὲ Baden-Baden, Badenweiler, Wildbad, Durheim, Rippoldsau, San-Blasien.

Τὰ μέσα συγκοινωνίας, εἶνε ἔκτακτα, καθότι ἀπὸ τὴν Βασιλείαν (Bâle) διάφοροι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ὁδηγοῦσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Μέλανος δρυμοῦ καὶ μεταξὺ ἄλλων ἡ θαυμασιωτέρα τῆς Γερμανίας γραμμὴ ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς καὶ περιβάλλοντος, ἡ ὀνομαζομένη γραμμὴ τοῦ Μέλανος δρυμοῦ (Schwarzwaldbahn)

ΜΕΛΑΣ ΠΥΡΕΤΟΣ (*βλ. Καλᾶ-ἀζάρ*)

ΜΕΛΑΣΣΗ (*Melasse*).

Εἶδος πυκνοῦ σιροπίου, ὑπολείμματος τοῦ ὀποῦ τοῦ σακχαροκαλάμου ἢ τοῦ τεύτλου, μετὰ τὴν κρυστάλλωσιν. Εἶναι ἐλαφρὸν καθάρσιον.

ΜΕΛΙ

Περιέχει σάκχαρον εἰς μεγάλην ποσότητα, καὶ μικρὰς ποσότητας ἀρωματικῶν οὐσιῶν. Τὰ ἐκλεκτότερα εἴδη προέρχονται ἐξ Ἑλλάδος (Ὑμηττός, Ἴδη). Διατηρεῖται ἐπὶ μακρόν. Χρησιμοποιεῖται ὡς τροφὴ καὶ ὡς φάρμακον. Εἶναι ἔκτακτον ὑπακτικόν.

ΜΕΛΙΑ (*Frêne*).

Ἡ κοινὴ μελία χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ἰατρικήν. Ὁ φλοιός της, τὸν ὁποῖον ὁ Helwig ἐκάλεσεν Κίναν τῆς Εὐρώπης, ἔχει ἰδιότητας ἀντιπυρετικάς. Τὰ φύλλα τῆς μελίας εἶναι καθαρτικά, πικρὰ καὶ διουρητικά.

ΜΕΛΙΚΡΑΤΟΝ (*βλ. Ὑδρόμελι*).

ΜΕΛΙΛΩΤΟΝ (*Melilot*).

Αἱ ἀνθισμέναι κορυφαὶ τοῦ μελιλώτου περιέχουν *κουμαρίνην*, καὶ χρησιμοποιοῦνται ὡς μαλακτικαὶ ὑπὸ μορφὴν ἐγχύματος 1 % καὶ καταπλάσματα.

Εἰκ. 446

Μελίλωτον.

ΜΕΛΙΣΣΑ (*Melisse ἢ Citronnelle*)

Τα φύλλα τοῦ φυτοῦ περιέχουν αἰθέριον ἔλαιον, τὸ ὁποῖον διεγείρει τὴν πέψιν, εἶναι ἱδρωτικὸν καὶ ἀντισπα-

σμωδικόν. Ἀναγράφεται ὑπὸ μορφὴν ἐγχύματος (1 %) Ἡ μέλισσα εἰσέρχεται εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ Eau des Carmes, καὶ Elixir de la Grande Chartreuse. 5—10 σταγόνες ἐκ τῶν σκευασιῶν τούτων ἐπὶ σακχάρου εἶναι λίαν ὠφέλιμοι εἰς λιποθυμίας καὶ στομαχοπόνους. Τὸ alcoolat de me'isse περιέχει 90 % οἰνόπνευμα. Αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι κάμνουν κατάχρησιν τῆς σκευασίας ταύτης διατρέχουν τὸν κίνδυνον τοῦ ἀλκοολισμοῦ.

Εἰκ. 447

Μέλισσα

ΜΕΛΙΣΣΑ

Ἡ μέλισσα ἔχει εἰς τὸ ὀπίσθιον ἄκρον τοῦ σώματός της ἓν κέντρον μήκους 5—6 χλμ. Τὸ κέντρον τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο λεπτοτάτας κεντρίδας, κολλημένας, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει αὖλαξ, διὰ τῆς ὁποίας ρέει τὸ δηλητήριον τῶν πλησίον τῶν ἐντέρων τοποθετημένων ἀδένων. Τὸ κέντρον καταλήγει εἰς 15—16 μικροὺς ἀγκυστρωτοὺς ὀδόντας οἱ ὁποῖοι εἰσαγόμενοι εἰς τὸ δέρμα δὲν ἐξέρχονται εὔκολα. Ἡ μέλισσα ἀφίνει συνήθως ἐντὸς τῆς πληγῆς τὴν κεντρίδα της μὲ τοὺς ἀδένας.

Τὰ κεντήματα τῶν μελισσῶν εἰς τὸ στόμα (μὲ φροῦτα ἢ ποτὰ) εἶναι ἰδιαιτέρως ἐπικίνδυνα, προκαλοῦν πρηξίματα τῆς γλώσσης καὶ τοῦ λάρυγγος μὲ κίνδυνον ἀσφυξίας. Διὰ νὰ ἀποσοβηθῇ ὁ κίνδυνος πρέπει νὰ γίνουν τομαί, καὶ νὰ κενωθῇ τὸ ὑγρόν.

Ὅταν *κεντηθῇ* τις ὑπὸ μελίσσης, πρέπει πρὸ παντὸς νὰ ληφθῇ φροντὶς νὰ ἀφαιρεθῇ ὁ εἰσαχθεὶς ἀδήν, διὰ τομῆς. Ἔπειτα θὰ ἐξάγεται τὸ ἄκρον τοῦ κέντρου μὲ λαβίδα, ἢ διὰ πιέσεως τοῦ πέριξ δέρματος. Τὸ ξύσιμον θὰ ἀποφεύγεται καὶ θὰ τεθοῦν ἀμέσως πανιὰ βρεγμένα μὲ ἁλατισμένον νερό, ξύδι, ὕδωρ Κολωνίας ἢ σταγόνας τινας ὑγρᾶς ἀμμωνίας. Ὅταν τὰ κεντήματα εἶναι πολλά, ἕνα λουτρὸν παρετεταμένον καταπραΰνει τὸν ἐρεθισμόν.

ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ ΠΥΡΕΤΟΣ

Ἀσθένεια ὁμοιάζουσα τὸν τυφοειδῆ πυρετόν*, καὶ ὀφειλομένη εἰς εἰδικὸν μικρόβιον, (μικρόκοκκον τοῦ Bruce).

Τὸ μικρόβιον εὑρίσκεται εἰς τὸ αἷμα τῶν ἀσθενῶν. Ἡ ἀσθένεια αὕτη εἶναι ἐνδημικὴ εἰς τὴν Μάλταν, ἀλλ' ἀπαντᾷ εἰς ὅλην τὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου (Ἀλγέριον, Τύνιδα, Ἑλλάδα, Αἴγυπτον Τουρκίαν), τὰς Ἀντίλλας, τὰς Ἡνωμένας πολιτείας καὶ τὴν Ἀφρικήν. Ὁ μελιταῖος πυρετὸς μεταδίδεται μὲ τὸ *γάλα τῆς αἰγός*, καὶ *ἐκδηλοῦται* μὲ πυρετὸν διαλείποντα, ἱδρῶτας, πόνους ἀρθρώσεων κλπ. Διάρκεια ἑβδομάδων μέχρι τριῶν μηνῶν. Συνήθως καταλήγει εἰς ἴασιν.

Ἐπὶ ἐπιδημίας ἐπιβάλλεται *προφυλακτικῶς* ἀπομόνωσις τῶν ἀσθενῶν αἰγῶν, ἀπολύμανσις τῶν σταύλων, καύσις τῆς κοπριᾶς, ἐπαρκὲς βράσιμον τοῦ γάλακτος αἰγὸς ἢ καλλίτερον ἀποχὴ ἀπὸ τοιοῦτον καθὼς καὶ ἀπὸ τυρὸν ἢ ἄλλα προϊόντα κατασκευαζόμενα μὲ τοιοῦτον γάλα.

ΜΕΛΙΤΖΑΝΑ (*Aubergine*).

Ἡ ἄσπρη μελιτζάνα εἶναι δηλητηριώδης. Ἡ κοινὴ μελιτζάνα εἶναι εὔπεπτος, ὅταν ἦναι καλοψημένη. (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΜΕΛΟΣ (*βλ. Ἄκρα*).

ΜΕΜΒΡΑΝΗ (*βλ. Ὑμένες*).

ΜΕΝΙΕΡΟΥ ΝΟΣΟΣ

Ἄρχεται συνήθως μὲ βοὴν λίαν ἰσχυράν, εἰς τὸ ἕνα αὐτὶ καὶ ζάλην. Οἱ πάσχοντες ἔχουν τὸ αἴσθημα ὅτι τὸ σῶμα περιστρέφεται γύρω των. Πρὸς τὸ τέλος τῆς προσβολῆς ἐπέρχονται ἔμετοι. Βαθμηδὸν αἱ προσβολαὶ γίνονται συχνότεραι καὶ οἱ ἀσθενεῖς πίπτουν κλινήρεις. Ἐνίοτε ὕστερα ἀπὸ πολὺν καιρόν, ἡ ἀσθένεια παύει μόνη της.

Τὰ *αἴτια* τῆς νόσου τοῦ Μενιέρου εἶναι: παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις τοῦ λαβυρίνθου*, φλογώσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτός, μικραὶ αἱμορραγίαι καὶ ξένα σώματα.

ΜΕΝΤΑ (Ἡδύοσμος).

Ἐκ τῶν πολλῶν εἰδῶν, ἡ μόνη εἰς τὴν ἰατρικὴν εὔχρηστος εἶναι ἡ *πεπερώδης μέντα* (menthe poivrée). Ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς ἀποστάζεται ἄχρουν αἰθέριον ἔλαιον, εὔοσμον, γεύσεως καυσώδους. Αἱ ἀνθισμέναι κορυφαὶ τῆς μέντας εἶναι ἀντισπασμωδικαί, διεγερτικαὶ καὶ εὐπεπτικαί.

Εἰκ 448

Μέντα (Ἡδύοσμος)

Ἡ μέντα χρησιμοποιεῖται ὑπὸ μορφὴν αἰθερίου ἐλαίου (essence) (2—10 σταγόνας), ἐγχύματος (1 %) σιροπίου Αἱ παστίλλες περιέχουν κόμμι καὶ σάκχαρον ἀρωματισμένον μὲ αἰθέριον ἔλαιον.

ΜΕΝΤΟΛ

Κρύσταλλα διαφανῆ καὶ ἄχροα, μὲ ὀσμὴν καὶ γεῦσιν ἀρωματώδη, ἐξαγόμενα ἐκ τοῦ αἰθερίου ἐλαίου τῆς μέντας.

Ἐξωτερικῶς χρησιμοποιεῖται δι' ὀδοντοπόνους, νευραλγίας, φαγέδαινας, καὶ εἰς εἰσπνοὰς κατὰ τῆς καταρροῆς καὶ τῆς λαρυγγίτιδος.

Ἔσωθεν χορηγεῖται εἰς δόσιν 0,05—0,20 κατὰ τῶν στομαχοπόνων, τῶν ἐντεροπόνων, τῶν ἐμέτων.

ΜΕΝΤΟΛΗ ΝΑΡΔΙΚΗ (*βλ. Βαλιδὸλ*)

ΜΕΡΑΝ (*Τυρόλον*).

Σταθμὸς κλιματικὸς εἰς ὕψος 324 μ. Κλίμα ξηρόν, ἥρεμον Βροχὴ καὶ χιὼν σπάνια. Ἐκτελεῖται σταφυλοθεραπεία.

Ἐνδείξεις: παθήσεις χρόνιαι τοῦ στήθους, λευκωματουρία, νευρώσεις, χλώρωσις, ἀναιμία, χοιράδωσις.

ΜΕΣΕΝΤΕΡΙΟΝ

Πτυχαὶ τοῦ περιτοναίου, αἱ ὁποῖαι κρατοῦν τὰ ἔντερα.

ΜΕΣΟΚΕΦΑΛΟΣ

Τύπος κεφαλῆς μεταξὺ βραχυκεφάλου*, καὶ δολικοκεφάλου*. Ὁ τύπος οὗτος ἀπαντᾷ εἰς μερικὰς Ἀμερικανικὰς φυλάς.

ΜΕΣΟΚΟΛΟΝ

Πτυχαὶ τοῦ περιτοναίου, ἐντὸς τῶν φύλλων τῶν ὁποίων περιέχονται τὰ διάφορα τμήματα τοῦ κόλου*.

ΜΕΣΟΠΝΕΥΜΟΝΙΟΝ

Κοιλότης ὑπάρχουσα εἰς τὸν θώρακα μεταξὺ τῶν δύο ὑπεζωκότων. Διαιρεῖ-

SISMANOGLIO MEGARO

ται εἰς πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον. Ἐν τῷ προσθίῳ κατασκηνοῦν ὁ θύμος ἀδήν, καὶ ἡ ἀνώνυμος ἀρτηρία. Ἐν δὲ τῷ ὀπισθίῳ, ἡ ἀορτή, ὁ οἰσοφάγος, ἡ ἄζυγος φλέψ, τὰ πνευμονογαστρικὰ νεῦρα καὶ ὁ θωρακικὸς πόρος.

ΜΕΣΟΠΝΕΥΜΟΝΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ τοῦ μεσοπνευμονίου (ἀποστήματα, ὄγκοι, κλπ.)

ΜΕΣΟΤΑΝ

Ὑγρὸν ἐλαιῶδες, ὑποκίτρινον, ὀσμῆς εὐαρέστου. Χρησιμοποιεῖται κατὰ τῶν ρευματικῶν πόνων εἰς ἐπιψίξεις.

ΜΕΣΠΙΛΟΝ *(Neflier κ. Μούσμουλα)*

Ὁ καρπὸς οὗτος τρώγεται ὅταν ὡριμάσῃ πολύ. Ὁ ἰατρὸς Mercier συνιστᾷ θερμῶς τὰ μούσμουλα κατὰ τῆς ἐντερίτιδος μὲ διάρροιαν.

ΜΕΤΑΓΓΙΣΙΣ ΑΙΜΑΤΟΣ

Ἐγχείρησις ἔχουσα ὡς σκοπὸν νὰ διαβιβάσῃ, δι' εἰδικοῦ ἐργαλείου, τὸ αἷμα ἀνθρώπου ὑγιοῦς, εἰς τὴν φλέβα πάσχοντος ἐξησθενημένου ὑπὸ ἀφθόνου αἱμορραγίας. Ἡ μέθοδος αὕτη ἔδωσεν λαμπρὰ ἀποτελέσματα εἰς ἀπελπιστικὰς περιπτώσεις.

ΜΕΤΑΚΑΡΠΙΟΝ

Τὸ μεταξὺ τῆς ἀρθρώσεως τοῦ καρποῦ καὶ τῶν δακτύλων περιλαμβανόμενον τμῆμα τῆς χειρός. Ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε ὀστᾶ.

ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΥΔΑΤΑ *(βλ. Λουτροθεραπεία)*

ΜΕΤΑΛΛΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Θεραπευτικὴ μέθοδος, συνισταμένη εἰς ἐπίθεσιν μεταλλίνων πλακῶν (σιδήρου, ἀργύρου, χρυσοῦ, χαλκοῦ) ἐπὶ τοῦ πάσχοντος μέρους τοῦ σώματος. Τὸ μέταλλον θὰ ποικίλλει ἀναλόγως τῆς εὐαισθησίας τοῦ ἀτόμου. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης φαίνεται ὅτι ἐπετεύχθησαν μερικὰ ἀποτελέσματα εἰς νευρικάς τινας νόσους (παραλύσεις, ὑστερικὰς συσπάσεις).

ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΙΣ

Μέθοδος διὰ τῆς ὁποίας ὄργανόν τι ὑγιές, ἀνθρώπου ἢ ζώου μεταφυτεύεται εἰς ἄλλον ἄνθρωπον.

ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΩΝ ΝΟΣΟΣ

Πάθησις τοῦ δέρματος, παρατηρουμένη εἰς ἄτομα, ἀσχολούμενα εἰς τὸ κουβάριασμα τῶν κουκουλιῶν. Ὀφείλεται εἰς ἐρεθιστικὴν οὐσίαν, ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς τὰ περιττώματα τῶν μεταξοσκωλήκων. ***Ἐκδηλοῦται*** δι' ἐρυθρότητος, ραγάδων καὶ μικρῶν κύστεων μὲ ἔμπυον εἰς τὴν ράχιν, τὰς πτυχὰς τῶν χειρῶν καὶ τὰ μεσοδιαστήματα τῶν δακτύλων. Ἡ πάθησις διαρκεῖ 4— 15 ἡμέρας. Ἡ ***προφύλαξις*** σύγκειται εἰς χρῆσιν γαντιῶν, προσθήκην χλωριούχου ἀσβεστίου εἰς τὸ νερὸ τῶν λεκανῶν ὅπου ἐμβαπτίζονται τὰ κουκούλια, ἡ δὲ ***θεραπεία*** εἰς πλύσεις στυπτικάς.

ΜΕΤΑΣΤΑΣΙΣ

Ἡ παρουσίασις φαινομένων νόσου εἰς ἕν μέρος τοῦ σώματος, ἀπομεμακρυσμένον τῆς ἀρχικῆς ἕδρας τῆς ἀσθενείας. (βλ. *Καρκῖνος*).

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ *(βλ. Τοκετός)*

ΜΕΤΑΤΑΡΣΙΟΝ

Τὸ μεταξὺ τοῦ ταρσοῦ καὶ τῶν δακτύλων περιλαμβανόμενον μέρος τῶν ποδῶν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε ὀστᾶ.

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΣ

Πρήξιμον τῆς κοιλίας ἀπὸ συσσώρευσιν ἀερίων εἰς τὰ ἔντερα. Αἰτία τοῦ μετεωρισμοῦ εἶνε καὶ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ κατάστασις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων.

Ἐπὶ μετεωρισμοῦ ἡ κοιλία εἶνε φουσκωμένη, ὑπάρχουν βορβορυγμοί, αἱ κινήσεις τῶν ἐντέρων εἶνε αἰσθηταί, ὑπάρχει κεφαλόπονος, δύσπνοια, ζάλη καὶ τέλος πόνοι ἔντονοι. Ὁ μετεωρισμὸς παρατηρεῖται εἰς ἀσθενείας στομάχου καὶ ἐντέρων, περιτονίτιδα, τυφοειδῆ πυρετόν, περιεσφιγμένην κήλην, ὑστερίαν, εἰλεόν.

Ἡ ***θεραπεία*** τοῦ ***συνήθους*** μετεωρισμοῦ συνίσταται εἰς ἀποχὴν ἀπὸ δυσπέπτους καὶ φυσαγωγὰς τροφὰς (λάχανα. φασόλια κλπ.), καὶ εἰς κένωσιν τακτικὴν διὰ καθαρσίου ἢ κλύσματος.

ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΑ

Τὰ φαρμακευτικὰ μέτρα διαφέρουν ἀναλόγως τῆς ὑγρότητος ἢ ξηρότητος τῶν οὐσιῶν.

Μέτρα διὰ ρευστὰ

	Οἰνόπνευμα	Ἔλαιον	Ὕδωρ	Σιρόπι
1 κοχλιάριον καφὲ (κ.κ.)	3 γρ.		4 γρ.	5 γρ.
1 κοχλιάριον μέτριον ἢ κομπόστας	9 »		12 »	16 »
1 κοχλιάριον σούπας (κ. σ.)	12 »		16 »	20 »
1 ποτήριον Liqueur	30γρ.	νεροῦ		
1 » Madère	60 »	»		
1 » Bordeaux	100 »	»		
1 » ὕδατος	60 »	»		
1 κύαθος τεΐου	100 »	»		

Μέτρα δι' οὐσίας στερεός

Μία δραχμὶς (pincée),(ὅ,τι δυνάμεθα νὰ κρατήσωμεν μὲ τρία δάκτυλα) ἀνθέων ἢ φύλλων ζυγίζει περίπου1—2γρ.
1 δραὰξ(φουχτιὰ » » 100 γρ.
Ἄκρα μαχαιρίου » » 0,5-1γρ.
1 κοχλιάριον τεΐου ἀνθρ. μαγν. 1 γρ.
1 » »πλῆρες κόνεως ριζῶν3γρ.
1 » » ἁλάτων καλίου 4—5γρ.

Συγκριτικὸς πίναξ σταθμῶν φαρμακευτικῶν Λατινικῶν, καὶ Ἀγγλικῶν, σχετικῶς πρὸς τὸ δεκαδικὸν σύστημα.

Λατινικά.

Λίτρα (libra) ἰσοδυναμεῖ πρὸς	360 γρ.	
Οὐγκία (uncia) »	30 »	
Δραχμὴ (Drachma) »	4 »	
Scrupulum »	1,25	
Σιτάριον (κόκκος) (granum)	0,06	

Ἀγγλικὰ σταθμὰ

Λίτρα ἰσοδυναμεῖ πρὸς	453 γρ.	
Οὐγκία » »	28 »	
Δραχμὴ » »	3,80 »	
Scrupulum » »	1,29 »	
Σιτάριον »	0,0648	

Ἀγγλικὰ μέτρα χωρητικότητος σχετικῶς πρὸς τὸ λίτρον (1000 γρ.)

Γαλλόνιον (Gallone)	=	4 λίτρ. 543
Ἡμίλιτρον (Pinte)	=	0 » 578
Οὐγγία (Fluidonce)	=	28κ.ἑκμ. 39
Δραχμὴ (Flui Drachme)	=	3 » 54
Σταγὼν (minim)	=	0 » 059

Γαλλικὰ μέτρα καὶ σταθμά.

1 gramme = 1,0
1 decigramme = $^1/_{10}$ γρ. (0,10)
1 centigramme= $^1/_{100}$ » (0,01)
1 milligramme = $^1/_{1000}$) » (0,001)
1 decagramme = 100 »
1 hectogramme= 100 »
1 kilogramme = 1000 »
1 c. c. m.νεροῦ= 1 γραμμάριον
1 litre » = 1000 »
1 decalitre » = 10 λίτρα
1 hectolitre» = 100 »
20 σταγόνες = 1 γραμμάριον σχεδόν.

ΜΕΤΩΠΙΑΙΟΙ ΚΟΛΠΟΙ

Κοιλότητες ὑπάρχουσαι ἐντὸς τοῦ μετωπιαίου ὀστοῦ, συγκοινωνοῦσαι μὲ τὴν ρινικὴν κοιλότητα διὰ μικροῦ τρήματος. Καλύπτονται διὰ παραρτήματος τοῦ ρινικοῦ βλεννογόνου.

ΜΕΤΩΠΙΑΙΟΝ ΟΣΤΟΥΝ

Ὀστοῦν ἄζυγον, τὸ ὁποῖον συντάσσεται πρὸς 12 ὀστᾶ τοῦ κρανίου καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓν κάθετον μέρος, τὸ κυρίως μετωπιαῖον, καὶ ἓν ὁριζόντιον, τὴν ρινοκογχικὴν χώραν.

ΜΕΤΩΠΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝ

Παραμόρφωσις τοῦ μετώπου, ἀπαντῶσα ἐπὶ κληρονομικῆς συφιλίδος. Τὸ μέτωπον ἀνωμάλως ἀνεπτυγμένον εἰς

SISMANOGLIO MEGARO

ὕψος καὶ πλάτος, προβάλλει πρὸς τὰ ἐμπρός.

ΜΗΚΩΝ

Ὑπάρχουν δύο εἴδη :

1ον ***Μήκων ἡ ἥμερος*** (pavot blanc, Papaver somniferum). Τὰ πέταλά της εἶναι λευκά. Οἱ σπόροι της χρησιμεύουν ὡς τροφὴ εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Περσίαν. Τὸ ὄπιον* (κ. ἀφιόνι) ἐκρέει ἐκ τῶν κωδιῶν τῆς μήκωνος ταύτης. Ὅταν αἱ κωδίαι (κεφαλαὶ) τῆς μήκωνος εἶναι ἀκόμη πρά-

Εἰκ. 447

Μήκων ἡ ἥμερος

σιναι ἢ καὶ μόλις ἀρχίζουν νὰ κιτρινίζουν, μαζεύονται καὶ χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν ἰατρικὴν ὡς κατευναστικαί, πραϋντικαὶ καὶ ναρκωτικαὶ ὑπὸ μορφὴν ἐγχύματος (10 γρ. χωρὶς τὸν σπόρον κατὰ λίτρον) ἢ καὶ σιροπίου ἔσωθεν. Ἐξωτερικῶς ἀναγράφονται ὑπὸ μορφὴν ἀφεψήματος (2 %) διὰ πλύσεις καὶ πυριάσεις.

Αἱ κωδίαι περιέχουν ὄπιον καὶ χρειάζεται προσοχὴ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ φαρμάκου.

2ον ***Μήκων ἡ κοινὴ*** (κ. ἄγρια παπαροῦνα coquelicot). Τὰ πέταλα της χρησιμοποιοῦνται πρὸς παρασκευὴν ἐγχύματος (0,5—1 %) καὶ σιροπίου (10—50 γρ.), τὰ ὁποῖα φημίζονται ὡς μαλακτικὰ καὶ κατευναστικὰ ἐπὶ βρογχίτιδος καὶ κατάρρου τοῦ στήθους.

ΜΗΚΩΝΙΟΝ

Καλεῖται, ὡς ἐκ τῆς ὁμοιότητος του πρὸς τὸν ὀπὸν τῆς μήκωνος, ἡ ἰξώδης, μαλακή, φαιοπράσινη οὐσία, ἡ ὁποία μαζεύεται εἰς τὸ ἔντερον τοῦ ἐμβρύου κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην, καὶ ἐξωθεῖται ὀλίγον ἀμέσως μετὰ τὴν γέννην. Τὸ μηκώνιον εἶναι χολὴ ἀνακατεμένη μὲ ἐντερικὰς ἐκκρίσεις. Ἡ ποσότης του ποικίλλει ἀπὸ 60—250 γρ.

ΜΗΛΑ

Τὸ μῆλον εἶναι ἐξόχως θρεπτικόν. Ἡ μαρμελάτα του εἶναι ἐλαφρῶς καθαρτική. (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΜΗΛΗ *(Sonde)* *(βλ. Καθετήρ)*.

ΜΗΛΙΚΟΝ ΟΞΥ

Ὀργανικὸν ὀξὺ εὑρισκόμενον εἰς τὸν χυμὸν διαφόρων ὀπωρικῶν. Χρησιμοποιεῖται ἐν τῇ ἰατρικῇ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν εἴδει βάμματος τῶν ἁλάτων των (Teinture pommée).

ΜΗΛΙΤΗΣ ΟΙΝΟΣ *(Cidre)*.

Παρασκευάζεται διὰ τῆς ζυμώσεως τοῦ ὀποῦ τῶν μήλων. Περιέχει γενικῶς 2—8 %) οἰνόπνευμα. Δὲν διατηρεῖται περισσότερον ἀπὸ ἕνα χρόνον. Ὁ μηλίτης οἶνος εἶναι διουρητικός, καὶ ὠφελεῖ τοὺς δυσκοιλίους. Εἶναι ποτὸν βαρὺ διὰ τὸν στόμαχον καὶ εἰς πολλοὺς προκαλεῖ διάρροιαν. Εἶναι ὠφέλιμος εἰς ἀρθριτικοὺς καὶ ἐπιβλαβὴς εἰς δυσπεπτικούς. Ἔχει συχνάκις ἐπίδρασιν βλαβερὰν ἐπὶ τῶν ὀδόντων.

ΜΗΛΟΥ ΥΔΑΤΑ

Θειοῦχοι θερμοπηγαὶ περιέχουσαι καὶ ἀρκετὴν ποσότητα στυπτηρίας, μαγγανίου καὶ χλωριούχου Νατρίου.

ΜΗΝΙΓΓΕΣ *(βλ. Ἐγκέφαλος, Μυελὸς νωτιαῖος)*.

ΜΗΝΙΓΓΙΣΜΟΣ

Κατάστασις, κατὰ τὴν ὁποίαν παρουσιάζονται ὅλα τὰ φαινόμενα τῆς μηνιγγίτιδος, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ πάθησις τῶν μηνίγγων. Ὁ μηνιγγισμὸς προέρχεται συχνάκις ἀπὸ σκώληκας. Παρατηρεῖται ἐπίσης κατὰ τὴν πορείαν μολυσματικῶν τινων ἀσθενειῶν (τυφοειδὴς πυρετός, γρίππη κλπ.) Συνήθως καταλήγει εἰς ἴασιν.

ΜΗΝΙΓΓΙΤΙΣ

Φλόγωσις τῶν μηνίγγων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Ὑπάρχουν πολλαὶ μορφαὶ τῆς ἀσθενείας ταύτης :

Μηνιγγῖτις φυματιώδης. Ὀφείλεται εἰς παρουσίαν τοῦ μικροβίου τῆς φθίσεως ἐπὶ τῶν μηνίγγων.

Παρατηρεῖται ἰδίως εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν (2—7 ἐτῶν). Τὰ συνηθέστερα αἴτια εἶναι φθίσις προϋπάρχουσα πνευμόνων ἢ ὀστῶν, ἱλαρά, ἐπίδρασις ἡλίου, ζωηρὰ ἐγκεφαλικὴ ἐργασία (σχολή) κτύπημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ἡ ἀσθένεια εἰς τὴν ἀρχὴν εἶναι ὕπουλος, παρουσιάζεται μελαγχολία, ἀλλαγὴ τοῦ χαρακτῆρος, ἀπίσχνανσις, πανοκέφαλος, πυρετός, ἔμετοι. Βραδύτερον ἐπέρχονται βαρύτερα συμπτώματα (ὑπνηλία, βύθος, παραλύσεις καὶ θάνατος). Ἡ φυματιώδης μηνιγγῖτις καταλήγει συνήθως εἰς θάνατον.

Μηνιγγῖτις ἐγκεφαλικὴ ὀξεῖα. Ὀφείλεται εἰς μικρόβια διάφορα, τὰ ὁποῖα, ἕνεκα τραυματισμοῦ (κρανίου), ὠτιτίδων, ἀσθενειῶν μολυσματικῶν, εἰσέρχονται εἰς τὰς μήνιγγας.

Ἡ ἀσθένεια ἐκδηλοῦται μὲ πονοκέφαλον, ἐμέτους, δυσκοιλιότητα, πυρετὸν ἔντονον, σπασμοὺς καὶ παραλήρημα. Ὑπάρχει ἐπίσης φωτοφοβία. Διάρκεια τῆς ἀσθενείας, 5-7 ἡμέραι. Ἡ ἴασις εἶνε πολὺ σπανία.

Μηνιγγῖτις ἐπιδημικὴ ἐγκεφαλονωτιαία. Ἡ φλόγωσις προσβάλλει ταὐτοχρόνως τὰς μήνιγγας καὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Ἡ νόσος αὕτη ἐπέρχεται κατὰ ἐπιδημίας καὶ προσβάλλει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ παιδιά. Προτιμᾷ τὰς ψυχρὰς καὶ ὑγρὰς ἐποχάς.

Ὀφείλεται εἰς εἰδικὸν μικρόβιον, τὸν ***μηνιγγόκοκκον***, τὸ ὁποῖον εἰσέρχεται εἰς τὰς μήνιγγας διὰ τῆς μύτης καὶ τοῦ φάρυγγος. Παρουσιάζει τὰ ἴδια σχεδὸν συμπτώματα μὲ τὴν ὀξεῖαν μηνιγγίτιδα. Ἡ θεραπεία τῆς μηνιγγίτιδος ταύτης γίνεται διὰ ***ὀρροῦ*** εἰδικοῦ. Εἶναι ἀσθένεια σοβαρά, ἡ ὁποῖα ὅμως συχνάκις ἰατρεύεται, ὅταν γίνῃ ἔγκαιρος διάγνωσις καὶ θεραπεία.

Διὰ τὴν ***προφύλαξιν*** ἀπὸ τὴν νόσον ὁ πάσχων θ' ἀπομονοῦται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας καὶ τὴν ἀνάρρωσιν. Οἱ περιποιούμενοι τοὺς ἀσθενεῖς θὰ ἀπολυμαίνουν συχνὰ τὴν μύτην καὶ τὸν λάρυγγα των μὲ διαλύσεις ἀντισηπτικὰς καὶ θὰ πλύνουν τὰς χεῖρας ἐπιμελῶς πρὸ τῶν γευμάτων. Ὅλα τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ἀσθενῆ (ἰδίως μανδήλια) θὰ ἀπολυμαίνονται.

ΜΗΝΙΣΠΕΡΜΟΝ *(βλ. Κόκκος ἁλιευτικός, Πικροτοξίνη)*.

ΜΗΝΟΡΡΑΓΙΑ

Κατάστασις, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἔμμηνος περίοδος εἶνε πολὺ ἄφθονος ἢ καὶ διαρκεῖ πολλὰς ἡμέρας. Τὰ αἴτια τῆς μηνορραγίας εἶναι: χλωροαναιμία, ἀσθένειαι ἥπατος, νεφρῶν καὶ καρδίας, παθήσεις μήτρας καὶ παραμητρίων (ὄγκοι, ἐνώματα, πολύποδες κλπ). Ἡ θεραπεία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν αἰτίαν. (Βλ. *Ἔμμηνα* καὶ *Μητρορραγία*).

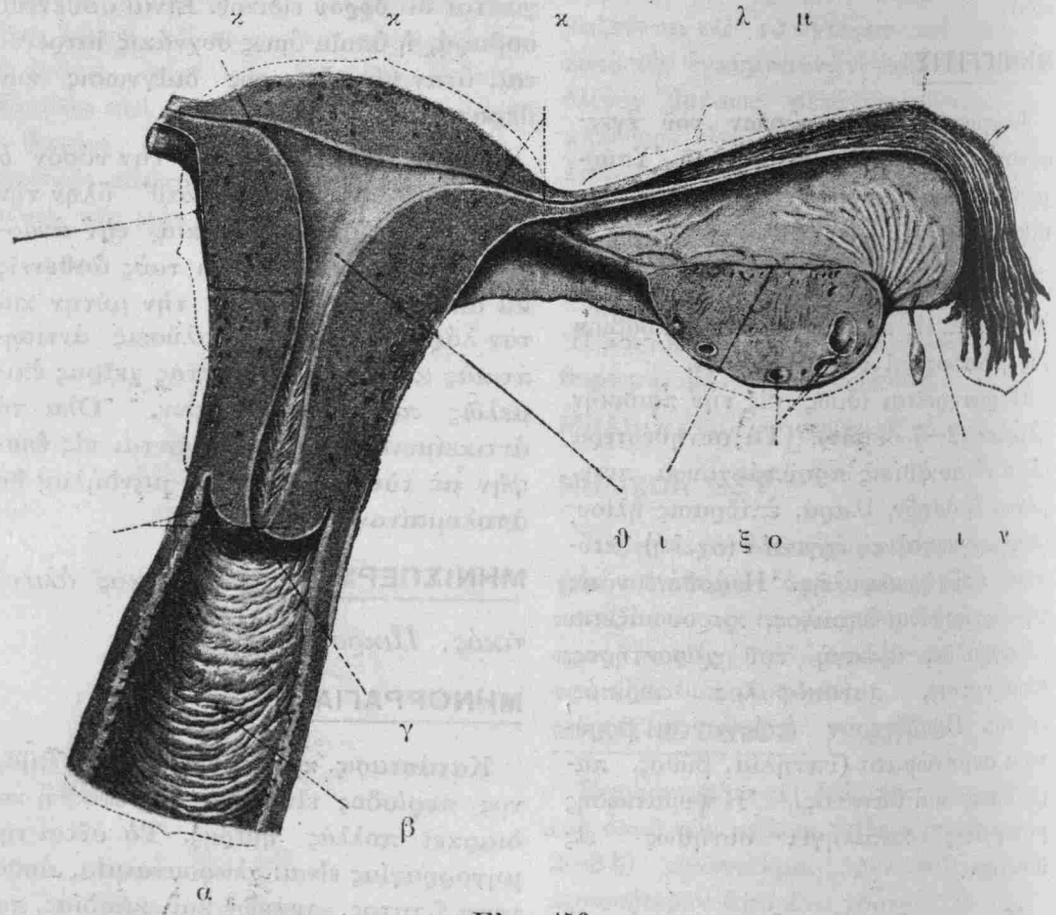
ΜΗΡΟΣ

Τὸ τμῆμα τοῦ κάτω ἄκρου, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν λεκάνην μέχρι τοῦ γόνατος. Ὁ σκελετὸς τοῦ μηροῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ***μηριαῖον ὀστοῦν***, τὸ μακρότερον ὀστοῦν τοῦ σώματος, καὶ 11 μῦς, 2 πρὸς τὰ ἐμπρός, 3 πρὸς τὰ ὀπίσω, 5 πρὸς τὰ μέσα καὶ 1 πρὸς τὰ ἔξω.

Ὁ μηρὸς ἄνωθεν συνδέεται πρὸς τὴν λεκάνην καὶ κάτωθεν πρὸς τὴν κνήμην καὶ τὴν ἐπιγονατίδα. Ὡς ἀγγεῖα ἔχει τὴν μηριαίαν ἀρτηρίαν, καὶ τὴν μηριαίαν φλέβα, καὶ ὡς νεῦρα τὸ μηριαῖον νεῦρον

ἔμπροσθεν καὶ τὸ ἰσχιακὸν νεῦρον ὄπισθεν. Πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ μηροῦ, εἰς τὴν καμπήν, ὑπάρχουν γάγγλια, τὰ ὁποῖα φλογίζονται εἰς συφιλιδικὰς παθήσεις ἢ πληγὰς τοῦ κάτω ἄκρου.

νονται καὶ πάλιν, ὅπως καὶ εἰς τὰ μηρυκαστικὰ ζῷα. Ἡ πάθησις αὕτη, ἡ ὁποία ἐξαρτᾶται ἀπὸ νεύρωσιν τῆς πέψεως ἢ καὶ ἀπὸ ἰδιαιτέραν διάπλασιν τοῦ στομάχου εἶνε σπανιωτάτη.

Εἰκ. 450

Τομὴ μήτρας, σάλπιγγος καὶ ὠοθήκης

α) *Κολεός*
β) *Βλεννογόνος κολεοῦ*
γ) *Στόμιον μήτρας*
δ) *Χείλη στομίου μήτρας*
ε) *Αὐχὴν μήτρας*
ζ) *Σῶμα μήτρας*
η) *Βάσις* »
θ) *Κοιλότης* »
ι) *Περιτόναιον μήτρας*
κ) *Στόμια σαλπίγγων*
λ) *Σάλπιγξ*
μ) *Κοιλότης σάλπιγγος*
ν) *Ἄκρα σάλπιγγος*
ξ) *Ὠοθήκη*
ο) *Γραφιανὰ θυλάκια*

ΜΗΡΥΚΙΣΜΟΣ

Πάθησις, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ τροφαί, μετὰ διαμονήν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὰν εἰς τὸν στόμαχον, ἐπανέρχονται εἰς τὸ στόμα διὰ ὑποστοῦν νέαν ἐπεξεργασίαν, καὶ ἔπειτα καταπί-

ΜΗΤΡΑ

Τὸ κεντρικὸν ὄργανον τοῦ γεννητικοῦ συστήματος τῆς γυναικός, προωρισμένον νὰ δεχθῇ τὰ ἀπὸ τὰς ὠοθήκας ἐρχόμενα γονιμοποιημένα ἢ μὴ ὠάρια, νὰ φιλοξενήσῃ τὸ προϊὸν τῆς συλλήψεως, καὶ νὰ τὸ ἐξωθήσῃ κατὰ τὸν τοκετόν.

Ἡ μήτρα ὁμοιάζει μὲ ἀπίδι πλατυσμένον ἐκ τῶν ἐμπρὸς πρὸς τὰ ὀπίσω.

Τὸ φαρδύτερον μέρος εὑρίσκεται πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ ἀποτελεῖ τὸ **σῶμα** τῆς μήτρας, τὸ δὲ στενότερον πρὸς τὰ κάτω τὰς πολυτόκους. Εἰς τὰ δύο ἄνω ἄκρα τοῦ σώματος τῆς μήτρας, καταλήγουν αἱ σάλπιγγες. Ἡ μήτρα κεῖται ἐντὸς τῆς μικρᾶς λεκάνης, μεταξὺ τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου. Εἰς τὴν θέσιν

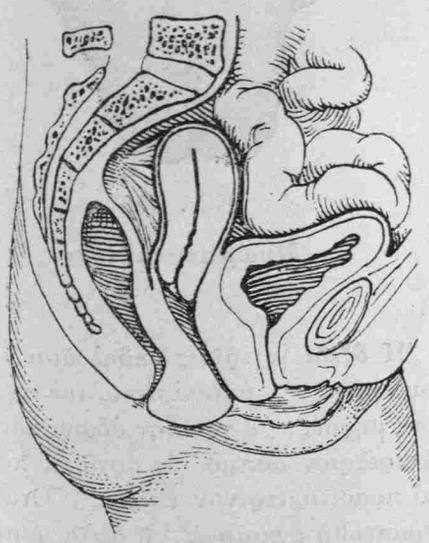
Εἰκ. 451

Πρόσθια παρέγκλισις τῆς μήτρας.

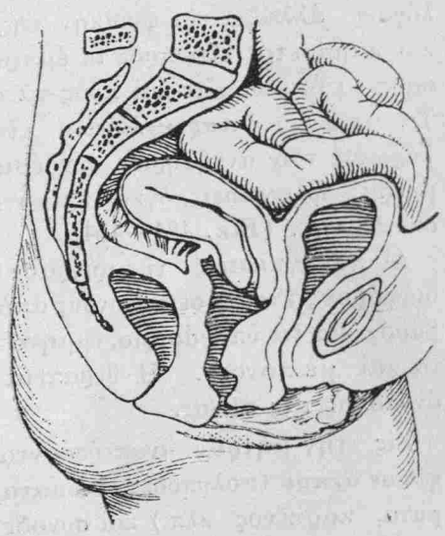
Εἰκ. 452

Προσθία κάμψις τῆς μήτρας

Εἰκ. 453

Ὀπισθία παρέγκλισις τῆς μήτρας

Εἰκ. 454

Ὀπισθία κάμψις τῆς μήτρας

ἀποτελεῖ τὸν **αὐχένα**. Ὁ αὐχὴν λεπτυνόμενος, προβάλλει εἰς τὸν κόλπον, καὶ φέρει τὸ ἔξω στόμιον τῆς μήτρας. Τὸ μῆκος τῆς κοιλότητος τῆς μήτρας εἶνε 6 ἑκμ. εἰς τὰς μὴ τεκούσας, καὶ 8—9 εἰς τὰς τεκούσας. Εἰς τὰ δύο ἄνω ἄκρα τοῦ σώματος τῆς μήτρας, καταλήγουν αἱ σάλπιγγες. Ἡ μήτρα κεῖται ἐντὸς τῆς μικρᾶς λεκάνης, μεταξὺ τῆς κύστεως καὶ τοῦ ἀπευθυσμένου. Εἰς τὴν θέσιν της στηρίζεται μὲ συνδέσμους. Ἡ μήτρα ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα κοῖλον μῦν, ἐλαστικόν, ὁ ὁποῖος ἔσωθεν περικαλύπτεται ὑπὸ βλεννογόνου καὶ ἔξωθεν ὑπὸ ὀρρογόνου.

Αἱ μυϊκαὶ ἴνες τῆς μήτρας ὑπερτροφοῦν καὶ πολλαπλασιάζονται κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην, καὶ ἔχουν μεγάλην δύναμιν διὰ νὰ ἐξωθήσουν τὸ ἔμβρυον κατὰ τὸν τοκετόν.

Ἡ μήτρα ἔχει πολλὰ ἀγγεῖα καὶ νεῦρα.

Αἱ ***παραμορφώσεις*** τῆς μήτρας, εἶναι ἐκ γενετῆς. Ὑπάρχει ἀνωμαλία εἰς τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος (δύο μήτραι, μήτρα παιδικὴ κλπ). Αἱ παραμορφώσεις ἐπιφέρουν στείρωσιν καὶ ἔχουν ἀνάγκην χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως.

Ἡ ***πτῶσις*** τῆς μήτρας εἶναι τελεία ἢ ἀτελής. Ὀφείλεται εἰς χαλάρωσιν τῶν συνδέσμων τῆς μήτρας καὶ διάρρηξιν τοῦ περινέου. Παρατηρεῖται κατόπιν τοκετῶν ἐπανειλημμένων,συχνῶν, προώρου σηκώματος ἀπὸ τὸ κρεββάτι μετὰ τὸν τοκετόν, εἰς γραίας, καὶ εἰς ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ κρατοῦν τὰ οὖρα των μέχρι τελείας διαστολῆς τῆς κύστεως.

Ἡ θεραπεία γίνεται διὰ χρήσεως πεσσῶν* καὶ ἐγχειρήσεως-

Ἡ μήτρα πολλάκις διὰ διαφόρους λόγους, ἀλλάζει τὴν φυσικήν της θέσιν καὶ κάμπτεται εἴτε πρὸς τὰ ἐμπρός, εἴτε πρὸς τὰ ὀπίσω, εἴτε καὶ πρὸς τὰ πλάγια. Τὰ αἴτια τῶν ***παρεκκλίσεων*** εἶναι χαλάρωσις τῶν ἀναρτήρων συνδέσμων τῆς μήτρας, φλογώσεις, ὄγκοι, ἐπίμονος δυσκοιλιότης. (Εἰκ. 451—454)

Αἱ παρεγκλίσεις τῆς μήτρας φέρουν διαφόρους ἐνοχλήσεις (πόνους ἀπὸὀπίσω, βάρος εἰς τὰ ὑπογάστρια, ἔμμηνα ἄφθονα καὶ μὲ πόνον). Ἡ θεραπεία εἶναι ἀνάλογος τῆς αἰτίας.

Εἰς τὴν μήτραν ἀναπτύσσονται διάφοροι ***ὄγκοι*** (πολύποδες, ἰνώματα, μυώματα, καρκῖνος κλπ.) καὶ συνοδεύονται σχεδὸν πάντοτε μὲ αἱμορραγίας καὶ τρεξίματα. Ὅταν, ἰδίως εἰς γυναῖκας ἄνω τῶν 40, παρατηρεῖται τρέξιμον κάκοσμον καὶ αἱμορραγία, πρέπει νὰ προσκαλεῖται ἀμέσως ἰατρός.

Ὁ ***καρκῖνος****, ὅσω ἐνωρίτερον διαγνώσκεται, τόσον καὶ μεγαλειτέρας ἐλπίδας ἔχει πρὸς ἴασιν (ἐπέμβασις χειρουργική, ἀκτινοθεραπεία).

ΜΗΤΡΙΤΙΣ

Φλόγωσις τῆς μήτρας, ἡ ὁποία δύναται νὰ καταλάβῃ ὅλον τὸν βλεννογόνον αὐτῆς (***ὁλικὴ***), ἢ μέρος τοῦ βλεννογόνου, (***μερική***).Ἐπίσης δύναται νὰ εἶναι ***ὀξεῖα*** ἢ ***χρονία***. Ἡ μητρῖτις ὀφείλεται πάντοτε εἰς μόλυνσιν ἀπὸ μικρόβια. Τὰ δύο μεγάλα αἴτια τῆς μητρίτιδος, εἶναι ἡ μόλυνσις κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἡ βλεννόρροια. Ὑπάρχουν βεβαίως καὶ ἄλλα αἴτια, ὡς καταχρήσεις, τραυματισμός, ἔλλειψις καθαριότητος.

Εἰκ. 455

Μυώματα μήτρας

Ἡ ***ὀξεῖα*** μητρῖτις ἐκδηλοῦται μὲ πόνους κατὰ τὰ ὑπογάστρια, τοὺ νεφρούς, τοὺς μηρούς, μὲ γενικὴν ἀδιαθεσίαν, καὶ μὲ τρέξιμον ἄσπρο ἐν ἀρχῇ καὶ πυῶδες καὶ πρασινοκίτρινον ἔπειτα. Ὅταν δὲν θεραπευθῇ ἐγκαίρως ἡ ὀξεῖα μητρῖτις γίνεται χρονία. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς ἡσυχίαν ἐν τῇ κλίνῃ, ὑγρὰ θερμὰ ἐπιθέματα ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ κλύσματα ἀντισηπτικὰ θερμά.

Ἡ ***χρονία μητρῖτις*** ἐκδηλοῦται μὲ τρέξιμον, μὲ ἀταξίαν τῶν ἐμμήνων, μὲ μητρορραγίας, διαταραχὰς στομάχου, παλμοὺς κλπ. Εἶναι ἀσθένεια χρονία

SISMANOGLIO MEGARO

καὶ ἐπίμονος, ἔχουσα ἀνάγκην μακρᾶς γενικῆς καὶ τοπικῆς θεραπείας.

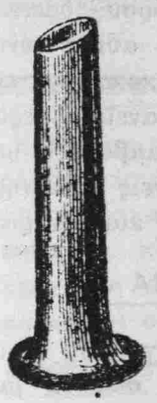
ΜΗΤΡΟΡΡΑΓΙΑ

Αἱμορραγία προερχομένη ἀπὸ τὴν μήτραν, ἔξω ἀπὸ τὴν ἔμμηνον περίοδον. Παρατηρεῖται εἰς παθήσεις τῆς μήτρας, τῶν παραμητρίων, εἰς ὄγκους, καὶ εἰς γενικὰς ἀσθενείας ἥπατος, νεφρῶν καὶ καρδίας.

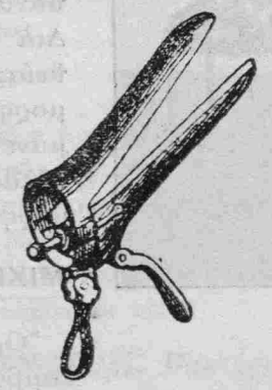
Ἡ θεραπεία γίνεται ἀναλόγως τῆς αἰτίας. Γενικῶς ὠφελοῦν ἡ ἡσυχία ἐν τῇ κλίνῃ καὶ τὰ ζεστὰ ἀντισηπτικὰ κλύσματα.

ΜΗΤΡΟΣΚΟΠΙΟΝ

Ἐργαλεῖον, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται πρὸς ἐξέτασιν τοῦ κόλπου καὶ τῆς μήτρας. Ὑπάρχουν διάφορα εἴδη. Τὰ κυλινδρικὰ μητροσκόπια χρησιμεύουν καὶ διὰ λουτρὰ εἰς διαφόρους μητρικὰς παθήσεις.

Εἰκ. 456

Εἰκ. 457

Μητροσκόπια

ΜΗΧΑΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Ἡ μηχανοθεραπεία μετὰ τῶν μαλάξεων καὶ τῆς γυμναστικῆς ἀποτελοῦσα τὴν ***Κινησιθεραπείαν***,* εἶναι κλάδος τῆς ὅλης ***Φυσικοθεραπείας***. Ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Σουηδοῦ Zander, ἐπὶ τῶν βάσεων τοῦ συστηματοποιήσαντος τὴν σουηδικὴν γυμναστικὴν Ling καὶ χρησιμοποιεῖ κατάλληλα μηχανήματα διὰ τῶν ὁποίων ἀντικατέστησε τὰς χεῖρας τοῦ γυμναστοῦ.

Τόσον τὸ σύστημα τοῦ Zander ὅσον τὸ τοῦ Krukenberg ἢ τοῦ Herz, βασίζεται ἐπὶ λεπτομερεστάτων φυσιολογικῶν μελετῶν καὶ περιλαμβάνει διαφόρου εἴδους κινήσεις, α) ***ἐνεργητικάς***, ὅπου αἱ κινήσεις γίνονται διὰ τῆς δυνάμεως τῶν μυϊκῶν συσπάσεων, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν διάφορα πάλιν εἴδη μὲ ***ἀντίστασιν***, μὲ ***ὁμοταξίαν***, μὲ ***προαγωγήν***, μὲ ***αὐτοαναστολήν***, καὶ β) ***παθητικὰς*** κινήσεις γινομένας ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν μυῶν τοῦ σώματος, ὅπου δηλαδὴ τὰ κινούμενα μέρη τοῦ σώματος ἀφίενται χωρὶς ἀντίστασιν εἰς ξένην κινητήριον δύναμιν. Αἱ παθητικαὶ κινήσεις διαιροῦνται εἰς ***κάμψεις*** καὶ ***ἐκτάσεις***, ***περιστροφὰς*** καὶ ***περικυκλώσεις***. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουν καὶ μηχανήματα ἐπιφέροντα μηχανικὰς ἐπιδράσεις, ὡς ***δονήσεις συνθλίψεις***, ***πλαταγήματα*** κλπ.

Τὰ διάφορα μηχανήματα εἶναι κατασκευασμένα μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἀκρίβειαν. (Εἰκ. 458)

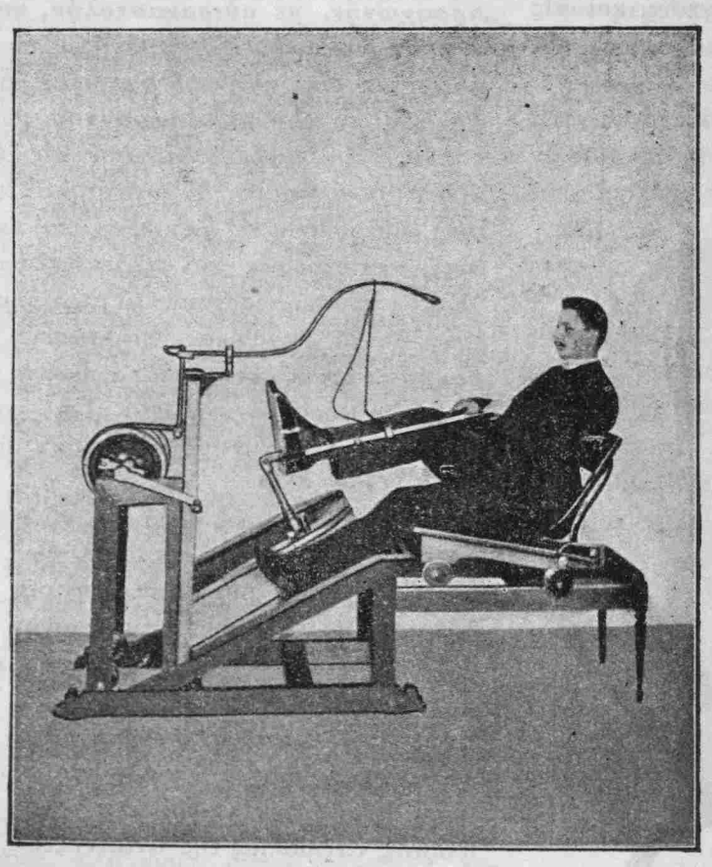
Ὅλαι αἱ κινήσεις δύνανται νὰ γίνουν μὲ ἀκριβῆ καταμέτρησιν ἀναλόγως ἑκάστου περιστατικοῦ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δύναμιν, τὴν ἔκτασιν, τὸν χρόνον κλπ. καὶ ὁρίζονται ἀκριβῶς ὅπως καὶ κάθε φάρμακον.

Ἡ μηχανοθεραπεία ***ἐνδείκνυται*** εἰς τὴν παχυσαρκίαν, τὴν χλώρωσιν, ἀναιμίαν, διαβήτην, ἀρθρίτιδα, τὰς διαφόρους ἀνωμαλίας τῆς ἀναπτύξεως, εἰς τὰς καρδιακὰς παθήσεις τόσον τὰς ὀργανικὰς ὅσον καὶ τὰς νευρικὰς εἰς διαφόρους παθήσεις τῶν πνευμόνων, (ὡς ἐμφύσημα, ἄσθμα, συμφύσεις ὑπεζωκότος κλπ) εἰς παθήσεις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, (ὡς ἀτονία γαστρικὴ καὶ ἐντερική, ἐντερόπτωσις κλπ.), εἰς νευρασθένειαν, ὑστερίαν, νευραλγίας, παραλύσεις κλπ. Σπουδαιότατα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς μηχανοθεραπείας εἰς τὰς συνεπείας τραυματισμῶν καὶ ἐν γένει χειρουργικῶν παθήσεων, ὅπου ἄκρον καταντῆσαν ἄχρηστον ἐπαναλαμβάνει τὴν κινητικότητα καὶ τὴν χρῆσίν του.

Ἐπίσης ὑγιεῖς μὴ ἀρκετὰ κινούμενοι, ἰδίως πνευματικῶς κουρασμένοι καὶ ἀναρρωννύοντες ἀπὸ νόσους μακρᾶς, δύνανται νὰ ὑποβληθοῦν εἰς μηχανοθεραπείαν.

ΜΙΑΣΜΑΤΑ

Ἀναθυμιάσεις τοῦ ἐδάφους, ἰδίως τοῦ ὑγροῦ, αἱ ὁποῖαι μεταφέρουν ἀσθενείας ἀπὸ ἄτομον εἰς ἄτομον καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν. Αἱ ἀναθυμιάσεις αὗται ὀφείλονται εἰς σῆψιν καὶ ἀποσύνθεσιν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν ὀργανισμῶν, ἀναπτυσσόμεναι ὑπὸ ἰδιαιτέρας συνθήκας ἐδάφους καὶ ἀτμοσφαίρας καὶ ἐπιφέρουσαι ἐνδημίας καὶ ἐπιδημίας (βλ. *Μολυσματικαὶ νόσοι*).

Εἰκ. 458

Μηχάνημα μηχανοθεραπείας

ΜΙΓΜΑΤΑ

Ἑνώσεις πολλῶν ὑγρῶν φαρμάκων.

ΜΙΓΡΑΙΝΙΝΗ

Σκευασία περιέχουσα, 0,45 ἀντιπυρίνης 0,045 καφεΐνης καὶ 0,50 κιτρικοῦ ὀξέος δι' ἓν ὄστιον. Ἀναγράφεται διὰ τὸν πονοκέφαλον καὶ τὴν ἡμικρανίαν εἰς δόσιν 3—4 ὀστίων τὴν ἡμέραν.

ΜΙΕΡΣ (*Miers*).

Θειοῦχος πηγὴ τῆς Γαλλίας εἰς ὕψος 300 μ. τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ χρησιμοποιεῖται ἰδίως πρὸς πόσιν εἰς συμφορήσεις ἥπατος, δυσκοιλιότητας, δυσπεψίας.

ΜΙΘΡΙΔΑΤΙΣΜΟΣ

Ἐὰν χορηγήσωμεν δόσεις μικρὰς καὶ ἐπανειλημμένας δηλητηρίων τινῶν εἰς ἄτομόν τι, φθάνομεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα νὰ ἀνεχθῇ ὁ ὀργανισμός του δόσεις, αἱ ὁποῖαι, προηγουμένως διδόμεναι, θὰ προεκάλουν δηλητηριάσεις. Οἱ ἀρσενικοφάγοι συνειθίζουν βαθμηδὸν εἰς δόσεις διπλασίας καὶ τετραπλασίας τῆς θανατηφόρου δόσεως. Διὰ τῆς αὐτῆς συνηθείας οἱ κοκαϊνομανεῖς μορφινομανεῖς, αἰθερομανεῖς, λαμβάνουν μεγάλας δόσεις κοκαΐνης, μορφίνης καὶ αἰθέρος.

ΜΙΚΡΟΒΙΑ

Ὅρος γενικὸς περιλαμβάνων ὅλα τὰ μικροσκοπικὰ ὄντα, τόσον τοῦ φυτικοῦ (πρβλ. *Βακτήρια*), ὅσον καὶ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου.

Ὅσον περισσότερον γνωρίζομεν τὰ μικρόβια, τόσον ὀλιγώτερον τὰ φοβούμεθα. Καὶ τὰ πλέον δηλητηριώδη ἐξ αὐτῶν καθίστανται ἀκίνδυνα ὅταν δὲν εὕρουν μέρος κατάλληλον πρὸς προσβολὴν ἢ ὅταν δὲν ἐπιτύχουν τοὺς καταλλήλους διὰ τὴν ἀνάπτυξίν των ὅρους. Ἄλλως τε ὅλα δὲν εἶναι τόσον ἐπικίνδυνα. Εἰς τὸ στόμα μας, τὰ ἔντερα, τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα, ὑπάρχει πληθώρα τοιούτων, τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον δὲν εἶνε ἐπιβλαβῆ ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ ὠφελοῦν.

Ἡ γῆ, αἱ κατοικίαι, τὰ ἐνδύματα, αἱ

SISMANOGLIO MEGARO

χεῖρές μας ἔχουν ἑκατομμύρια μικροβίων.

Ὁ ὀργανισμὸς ἔχει διάφορα ***προστατευτικὰ μέτρα*** πρὸς καταπολέμησιν τῶν εἰσελθόντων μικροβίων. Ἀπὸ τὸ δέρμα καὶ τοὺς βλεννογόνους δὲν δύνανται νὰ περάσουν, ἐὰν δὲν εἶναι πληγωμένα (στόμα λ. χ.) Ἀναπνεόμενα ἀπομακρύνονται μὲ τὸν βῆχα καὶ τὰ φλέγματα, καταπινόμενα καταστρέφονται ὑπὸ τοῦ ὀρροῦ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων. Καὶ ὅταν μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον εἰσέλθουν, τὰ λευκὰ αἱμοσφαίρια*, ἡ λέμφη, τὰ λεμφατικὰ γάγγλια, ἡ ἀνοσία κλπ. συντελοῦν εἰς τὴν καταστροφήν των.

ΜΙΚΡΟΚΕΦΑΛΙΑ

Κεφαλὴ τῆς ὁποίας ὁ ἐγκέφαλος ζυγίζει ὀλιγώτερον ἀπὸ 1050 γρ. καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον δυνατὸν νὰ λείπουν τμήματα. Συνήθως τὰ ὑλικὸ μικροκεφαλίας προσβεβλημένα νεογνὰ ἀποθνήσκουν. Τὰ ἐπιζῶντα εὑρίσκονται εἰς χαμηλὴν πνευματικὴν βαθμίδα καὶ εἶναι ἠλίθια (βλ. *Ἐκφυλισμός, Τέρατα*).

ΜΙΚΡΟΚΟΚΚΟΙ

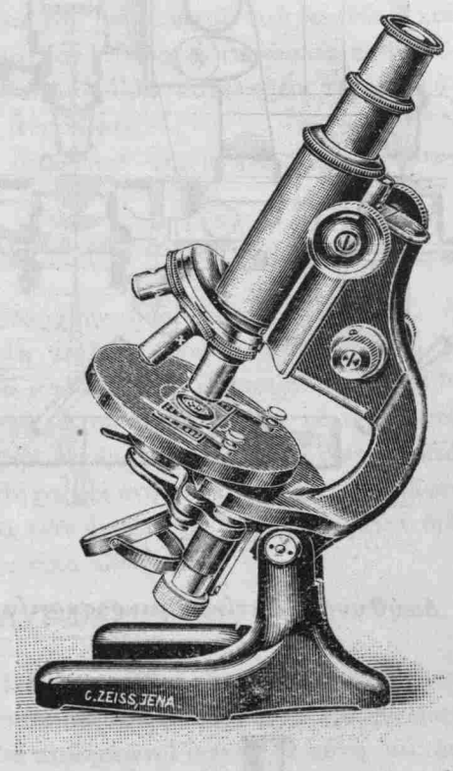
Καλοῦνται μικρόβια μονοκύτταρα, σφαιροειδῆ, εἰς τὰ ὁποῖα ὀφείλονται πολλαὶ μολυσματικαὶ ἀσθένειαι: πνευμονία, σηψαιμία κλπ. Εἰς τοὺς μικροκόκκους ὑπάγονται οἱ διπλόκοκκοι, οἱ σταφυλόκοκκοι, οἱ στρεπτόκοκκοι κλπ.

ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ (*βλ. Βακτήρια*)

ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟΝ

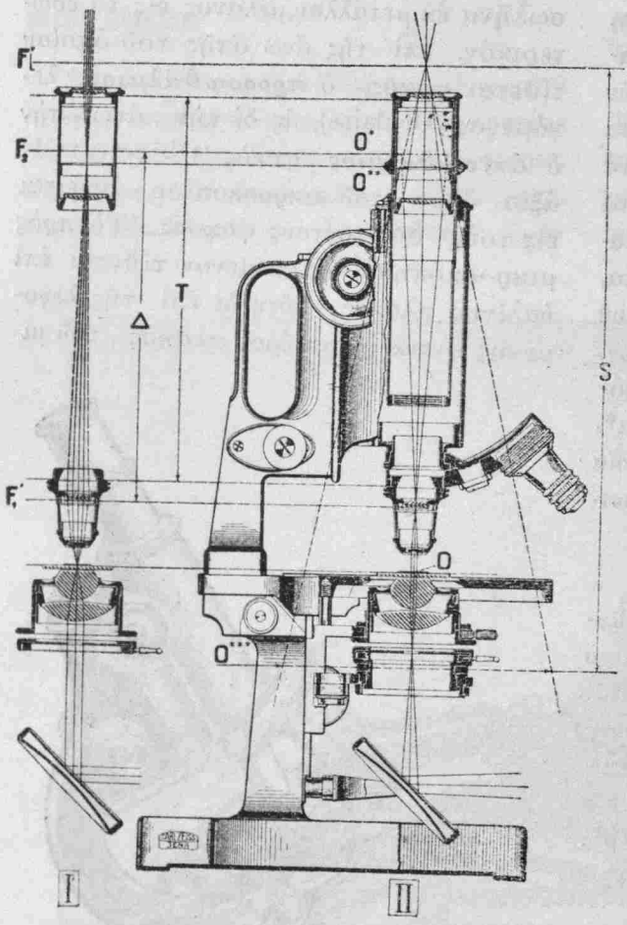
Ὀπτικὸν ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου βλέπομεν μικρότατα ἀντικείμενα εἰς μέγα σχῆμα. Ἡ κατασκευὴ τοῦ μικροσκοπίου εἶναι πολύπλοκος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ τῆς ἐφευρέσεώς του ὑπὸ τοῦ κατασκευαστοῦ ὀμματοϋαλίων Ζαχαρίου Jansen τὸ 1590, ὅτε τὸ μικροσκόπιον ἀπετελεῖτο ἀπὸ δύο ἀμφικύρτους φακούς, μέχρι τῶν τελειοτάτων σημερινῶν, καὶ ὡς τοιαῦτα εἶναι τὰ τοῦ Zeiss τῆς ***Ἰένας***, διάφοροι βελτιώσεις ἐπηνέχθησαν διὰ τοῦ Frauenhofer τοῦ Giovani Amici, τοῦ Abbé τοῦ Stephenson.

Τὸ μικροσκόπιον ἀποτελεῖται ἀπὸ σωλῆνα ἐκ μετάλλου, μέλανος εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἐπὶ τῆς ἄνω ὀπῆς τοῦ ὁποίου τίθεται φακός, ὁ ***προσοφθάλμιος*** λεγόμενος (Oculaire), εἰς δὲ τὴν κάτω ὀπὴν ὁ ***ἀντοφθάλμιος*** φακὸς (Objectiv). Ἡ ἀξία ὅλου τοῦ μικροσκοπίου ἔγκειται εἰς τοὺς δύο τούτους φακούς. Τὸ πρὸς μικροσκόπησιν ἀντικείμενον τίθεται ἐπὶ ὑαλίνης πλακός, αὕτη δὲ ἐπὶ τῆς λεγομένης ἀντικειμενοφόρου πλακὸς τοῦ μικροσκοπίου. Κάτωθεν αὐτῆς ὑπάρχει κάτοπτρον τοῦ ὁποίου ἡ μία πλευρὰ εἶναι ἴση, ἡ δὲ ἄλλη κυρτή. Τὸ κάτοπτρον τοῦτο στέλλει τὸ ἀπὸ πηγῆς τινος (φυσικῆς ἢ τεχνητῆς) προερχόμενον φῶς εἰς τὸν ἀντοφθάλμιον φακόν, ἀφ' οὗ ἔχει πρὶν συγκεντρωθῇ τοῦτο δι' ἑνὸς συγκεντρωτῆρος ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου. Ἐκ τοῦ ἀντοφθαλμίου φακοῦ ἔρχεται τὸ φῶς εἰς τὸν ἐκ μετάλλου σωλῆνα ὅστις ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν θήκην, εἰσερχομένων διὰ μηχανισμοῦ τῆς μιᾶς

Εἰκ.

Μικροσκόπιον Zeiss *τελευταίου συστήματος.*

Εἰκ. 460

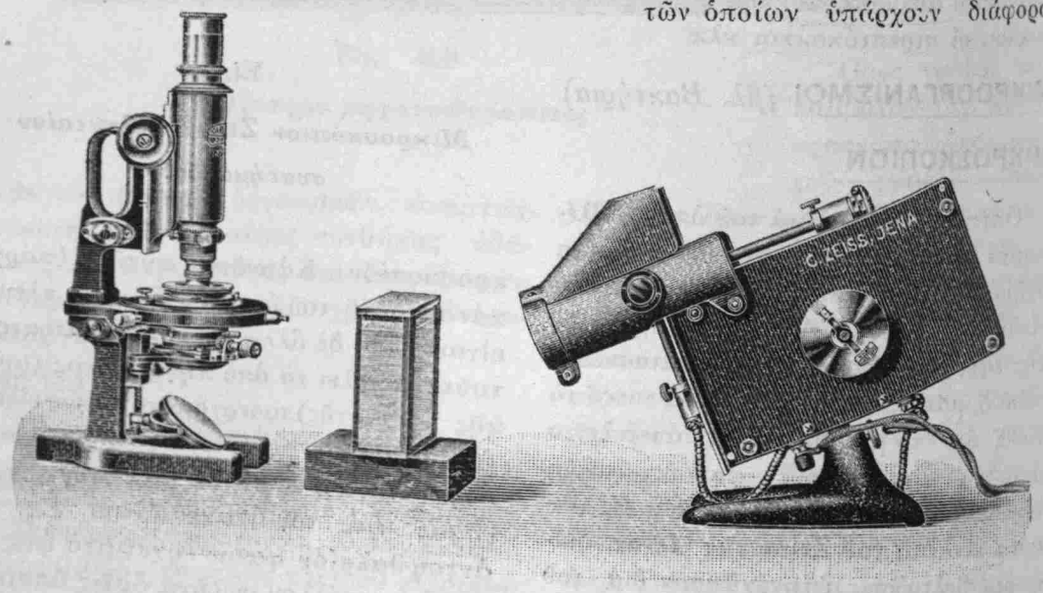
Διεύθυνσις ἀκτίνων μικροσκοπίου Zeiss

ἐντὸς τῆς ἄλλης. Αἱ δύο αὗται θῆκαι τοῦ μεταλλίνου σωλῆνος δύνανται πάλιν διὰ μηχανισμοῦ νὰ κινηθοῦν πρὸς τὰ ἔσω καὶ πρὸς τὰ κάτω, ἐν ᾧ διὰ τῆς μικρομετρικῆς λεγομένης ἕλικος, ἐπέρχεται λεπτοτάτη κίνησις αὐτῶν διὰ τὴν ἀκριβῆ προσάρμοσιν τοῦ ἀντοφθαλμίου ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, τὸ εἴδωλον τοῦ ὁποίου μεγενθυνόμενον βλέπει ὁ παρατηρητὴς προσηλώνων τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ ἄνω φακοῦ, τοῦ προσοφθαλμίου.

Τοῦ μικροσκοπίου πλείστας ὅσας χρήσεις κάμνομεν ἐν τῇ ἰατρικῇ διὰ τὴν ἐξέτασιν διαφόρων ἀντικειμένων, ὡς αἵματος, πτυέλων, ἐκκρίσεων, ἱστῶν κλπ.

Ἀκόμη δὲ τελειότερον εἶναι τὸ λεγόμενον ***ὑπερμικροσκόπιον*** (Ultra- mikroscope), χρησιμοποιούμενον εἰς εἰδικὰς μελέτας.

Ἐκτὸς τῆς ἁπλῆς ἐξετάσεως γίνονται διὰ τοῦ μικροσκοπίου καὶ λεπτομερέσταται καταμετρήσεις, ὅτε ὡς βάσις λαμβάνεται τὸ ***μικρὸν*** λεγόμενον δηλ. τὸ χιλιοστὸν τοῦ χιλιοστομέτρου. Δι' ἀναλόγου προσαρμόσεως καταλλήλων πρὸς καὶ ***ἀντοφθαλμίων*** φακῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν διάφορα

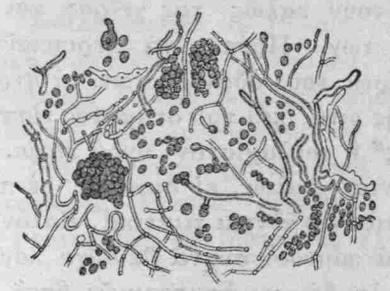
Εἰκ. 461

Ὑπερμικροσκόπιον

εἴδη ἐπιτυγχάνεται μεγένθυνσις ἀντικειμένου μέχρι 3600 φορῶν (Zeiss προσοφθάλμιος φακὸς 30× μὲ ἀντοφθάλμιον Apochrom. 120 num. Ap. 1,30).

ΜΙΚΡΟΣΠΟΡΟΝ

Εἶδος μυκήτων, παρασίτων τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη. Εἰς αὐτὰ ὀφείλονται πολλαὶ ἀσθένειαι τοῦ δέρματος (Τριχοκείρας, Πιτυρίασις κλπ.)

Εἰκ. 462

Μικρόσπορον

ΜΙΚΡΟΤΟΜΟΣ

Ἐργαλεῖον δι' οὗ γίνεται ἐκτομὴ λεπτοτάτων στρωμάτων ἱστοῦ καταλλήλως λήλως προπαρασκευασμένου (μέχρις $^1/_{205}$ τοῦ χλμ.) διὰ μικροσκοπικὰς ἐξετάσεις.

ΜΙΝΥΑΝΘΕΣ (*Μηνύανθος. βλ. Τρίφυλλον*)

ΜΙΤΩΣΙΣ ἢ ΚΑΡΥΟΚΙΝΗΣΙΣ

Τρόπος ἐμμέσου διχοτομήσεως τῶν κυττάρων, χαρακτηριζόμενος ὑπὸ σειρᾶς μεταμορφώσεων ἢ κινήσεων τοῦ πυρῆνος. (βλ. *Κύτταρα*)

ΜΝΗΜΗ

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς διαφόρους εἰκόνας φωτός, ἀκοῆς, ὀσμῆς, γεύσεως, αἵτινες συσσωρευόμεναι εἰς ὡρισμένα μέρη τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἐγκεφάλου, ἑνώνονται μεταξύ των δι' ἰδιαιτέρων λειτουργιῶν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ σχηματίζουν παραστάσεις καὶ ἰδέας, τουτέστι τὴν ὑψηλὴν πνευματικὴν ζωήν. Προϊούσης τῆς ἡλικίας αὐξάνουν, προστίθενται νέαι εἰκόνες, παύουν δὲ μὲ τὸ γῆρας. Γενικῶς ἡ μνήμη δὲν ὑπάρχει κάτωθεν τοῦ 3ου ἔτους τῆς ἡλικίας, κυρίως δὲ εἰπεῖν ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ παιδί μανθάνει νὰ ὁμιλῇ, καθότι αἱ λέξεις εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀληθοῦς μνήμης, ἐν ᾧ ἡ μνήμη ἰδεῶν γενικῶν καὶ ἀφῃρημένων δὲν ὑπάρχει σχεδὸν εἰς αὐτό.

Οἱ ψυχολόγοι πολὺ κατέγιναν μὲ τὸ ζήτημα τοῦ μνημονικοῦ τοῦ παιδίου, καὶ ἰδίως ποίου εἴδους ἐντυπώσεις ἐνθυμεῖται τὸ παιδί, ἀλλὰ κατέληξαν εἰς διαφόρους ἀντιλήψεις.

Δι' ἀπώλειαν τῆς μνήμης (βλ. *Ἀμνησία*).

ΜΟΛΟΧΑ (*Μολόχη*).

Ὑπάρχουν δύο εἴδους μολόχας, ἡ ***μεγάλη μολόχα*** (grande mauve), καὶ ἡ ***μικρὰ μολόχα*** (κ. ἀγριομολόχα, petite mauve). Χρησιμοποιοῦνται τὰ ἄνθη ὑπὸ μορφὴν ἐγχύματος (1 %) ὡς μαλακτικὰ διὰ βῆχα καὶ στηθοκατάρρους. Τὸ ἀφέψημα τῶν ἀνθέων (3 %) χρησιμεύει διὰ μαλακτικὰ κλύσματα.

ΜΟΛΥΒΔΙΑΣΙΣ

Ἡ διὰ μολύβδου δηλητηρίασις εἶναι μία τῶν πλέον διαδεδομένων ἐπαγγελματικῶν παθήσεων. Γίνεται δὲ αὕτη διὰ τῆς προσλήψεως σκευασιῶν μολύβδου διὰ τοῦ πεπτικοῦ ἢ τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος ἢ καὶ διὰ τοῦ δέρματος καὶ ἐκδηλοῦται διαφοροτρόπως ἀναλόγως τοῦ εἴδους καὶ τῆς ποσότητος.

Ἡ ***ὀξεῖα δηλητηρίασις*** ἐπιφέρει καῦσιν εἰς τὸν λαιμὸν καὶ εἰς τὸν οἰσοφάγον, ἐμέτους, ἰσχυρὰν δίψαν, ἰσχυροὺς κωλικούς, δυσκοιλιότητα ἢ εὐκοιλιότητα, ἐνίοτε μὲ αἷμα, γεῦσιν μεταλλικήν, κεφαλόπονον, ζάλην, ἀνουρίαν, μεγάλην ἐξάντλησιν, ἀπόπνοιαν δύσοσμον καὶ ἐνίοτε παράλυσιν τῶν κάτω ἄκρων. Ὁ θάνατος δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐντὸς 24—36 ὡρῶν ἢ καὶ τῶν πρώτων 4 ἡμερῶν διὰ γενικῆς ἐξαντλήσεως ἢ καὶ μὲ σπασμούς.

SISMANOGLIO MEGARO

Ἡ ***θεραπεία*** συνίσταται εἰς ταχεῖαν πρόκλησιν ἐμετοῦ καὶ ἀργότερον χωρήγησιν καθαρσίου (ὡς 45 γρ. θειϊκοῦ νατρίου ἢ θειϊκῆς μαγνησίας εἰς γάλα, (sulfate de soude ἢ magnesie) ἢ ριστινολάδου, ἀφθόνου γάλακτος, λευκώματος ὠῶν, λευκωματούχου ὕδατος, ὀπίου, ἐφαρμογὴν καταπλασμάτων ἐπὶ τοῦ στομάχου καὶ εἰ δυνατὸν πλυσίματος τοῦ στομάχου. Ἡ ἀνάρρωσις εἶναι λίαν βραδεῖα.

Ἡ ***χρονία μολυβδίασις*** ἐπέρχεται διὰ τῆς συνεχοῦς προσλήψεως μολυβδούχων σκευασιῶν καὶ τὸ συνηθέστερον δι' εἰσπνοῆς ἀέρος μὲ κόνιν λεπτοτάτην μολύβδου, ὡς εἰς τοὺς ἐργάτας μεταλουργείων, διαφόρων ἐργοστασίων (σκευασιῶν μολύβδου, τεχνητῶν ἀνθέων, χάρτου) βαφείων, τυπογραφείων, ὑαλοποιείων, ζωγράφων κλπ., διὰ τοῦ στομάχου, διὰ ὕδατος σωλήνων ἐκ μολύβδου μὴ κασσιτερωμένων ἔσωθεν ἢ καὶ ὕδατος καθαροῦ (βλ. *Ὕδωρ*), διὰ τροφῶν ξυνῶν ἢ λιπαρῶν διατηρουμένων εἰς δοχεῖα μαγειρικὰ μὲ μολυβδοῦχον στίλβωμα ἢ καὶ κακογανωμένα, διὰ νοθείας τροφῶν ὡς οἴνου, ἀλεύρου κλπ. Διὰ τοῦ δέρματος γίνεται δηλητηρίασις διὰ ψιμμυθίων περιεχόντων σκευασίας μολύβδου. Κατὰ στατιστικὴν τινὰ τῆς Βιέννης ἐπὶ 5632 τυπογράφων καὶ στοιχειοθετῶν, 132 ἠσθένησαν καὶ δύο ἀπέθανον, ἐπὶ δὲ 1834 ζωγράφων καὶ βαφέων 141 ἠσθένησαν καὶ 1 ἀπέθανεν.

Τὰ ***συμπτώματα τῆς χρονίας μολυβδιάσεως*** εἶναι ἀναιμία, ἀπίσχνανσις, ἀδυναμία, ἀνορεξία, ὕπνος ἀνήσυχος, οὖλα κυανόφαια, δυσοσμία τοῦ στόματος, γεῦσις γλυκεῖα στιφή, κωλικοὶ τῆς κοιλίας, πόνοι ἰσχυρώτατοι κατὰ περιόδους περὶ τὸν ὀμφαλὸν αἰφνιδίως ἐπερχόμενοι καὶ ἐλαττούμενοι διὰ πιέσεως τῆς κοιλίας, κοιλία σκληρά, ἄκρα δυσκοιλιότης, πόνοι τῶν ἀρθρώσεων καὶ τῶν μυῶν, ἀναισθησία ἢ καὶ ἐνίοτε ὑπεραισθησία τοῦ δέρματος, διαταραχαὶ τῆς ὁράσεως ἢ καὶ τῆς ἀκοῆς, παραλύσεις ἰδίως τῶν χειρῶν μὲ κύρτωσιν, καὶ κάμψιν αὐτῶν καὶ τῶν δακτύλων, τρόμος αὐτῶν, ἰσχυραὶ νευραλγίαι, παραληρήματα, ἐπιληπτοειδεῖς σπασμοί, ἀνικανότης, ἀποβολαί, νεφρίτιδες κλπ.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν σπουδαιοτάτων τούτων συνεπειῶν χρονίας δηλητηριάσεως διὰ μολύβδου ἀπαιτεῖται ἀκριβὴς καὶ συνεπὴς ***προφύλαξις***.

Πρὸς τοῦτο τὰ ἐργοστάσια πρέπει νὰ ἀερίζωνται καλῶς, οἱ ἐργάται νὰ φέρουν ἰδιαίτερα ἐνδύματα κατὰ τὴν ἐργασίαν, ὁ ὐδέποτε νὰ τρώγουν καὶ καπνίζουν ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων καὶ πάντοτε ἀφ' οὗ πλύνουν καλῶς τὰς χεῖρας καὶ τὸ στόμα των. Πρέπει νὰ περιποιοῦνται ἰδιαιτέρως τοὺς ὀδόντας των, νὰ φέρουν πρὸ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος εἰσπνευστήρας* ἢ τοὐλάχιστον ὑγρὰ πανία. Νὰ τρέφωνται καλῶς, εἰ δυνατὸν μὲ πολὺ γάλα, νὰ ἐνεργῶνται τακτικά. Καλὸν δὲ εἶναι νὰ κάμνουν συχνὰ θειοῦχα λουτρὰ καὶ νὰ λαμβάνουν ἐσωτερικῶς ἄπαξ τοῦ μηνὸς διάλυσιν Ἰωδιούχου Καλίου.

Ἡ ***θεραπεία*** τῆς χρονίας μολυβδιάσεως σύγκειται εἰς ἀποχὴν ἀπὸ τὴν αἰτίαν καὶ ἀπαλλαγὴν τοῦ σώματος ἐκ τοῦ δηλητηρίου, τὸ ὁποῖον κατατίθεται εἰς τὸ ἧπαρ καὶ τὰ νεφρὰ καὶ ἐξέρχεται διὰ τῶν οὔρων, ἱδρῶτος, σιέλου καὶ κοπράνων. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ λαμβάνονται συχνάκις λουτρὰ (θερμά, συνήθη ἀτμόλουτρα, θειοῦχα) καθάρσια (θειϊκὸν νάτριον, ριτσινόλαδον), ἰωδιούχοι σκευασίαι καὶ ἀνάλογως τῶν συμπτωμάτων νὰ γίνηται ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ ἡ κατάλληλος θεραπεία.

ΜΟΛΥΒΔΟΣ

Τὰ ἅλατά του εἶναι δηλητηριώδη, σπανίως ***ἐσωτερικῶς***, συχνάκις ***ἐξωτερικῶς*** χρησιμοποιοῦμενα καὶ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς στυπτικὰ ἐν εἴδει πομάδων, ὑγρῶν κλπ. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχή, διότι δύνανται ἐπίσης νὰ δηλητηριάσουν.

Αἱ κυριώτεραι σκευασίαι μολύβδου εἶναι αἱ ἑξῆς :

Τὸ ὀξείδιον μολύβδου ἢ καὶ ***λιθάργυρος*** (Massicot) χρησιμοποιούμενον εἰς παρασκευὴν ἐμπλάστρων.

Ὁ ἔνυδρος ὀξεικὸς μόλυβδος Sous acetate de PlombExtrait de Saturne Liquor Plambi Subacetici χρησιμοποιούμενος ἐν διαλύσει ὡς καυστικὸς καὶ ἀντιφλογιστικὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα ὕδωρ μολύβδου (***Μολυβδόνερο,*** Eau blanche, διάλυσις 2 γρ. ὀξεικοῦ μολύβδου εἰς 100 γρ. συνήθους ὕδατος), ἢ ὑπὸ τὸ ὄνομα ***Γουλάρδειον ὕδωρ*** (Eau de Goulard, ἀποτελούμενον ἐξ ἑνὸς γρ. ὀξεικοῦ μολύβδου, 4 γρ. οἰνοπνεύματος καὶ 45 γρ. ὕδατος)

Ὁ οὐδέτερος ὀξεικὸς μόλυβδος (Acetate neutre de Plombe) ἀποτελούμενος ἀπὸ λευκὰ κρύσταλλα, γεύσεως γλυκείας μεταλλικῆς καὶ χρησιμοποιούμενος ὡς κολλύριον, ὡς πομμάδα, διὰ κρυοπαγήματα καὶ φαλακρότητα, δι' ἐνέσεις οὐρήθρας καὶ ἐνίοτε ἐσωτερικῶς εἰς διαρροίας (1—10 ἑκγρ.).

Ὁ ἰωδιοῦχος μόλυβδος (Iodure de Plomb). Κόνις κιτρίνη χρησιμοποιουμένη δι' ἀλοιφὰς κατὰ τῶν χοιραδικῶν ἀδένων.

Ὁ ἀνθρακικὸς μόλυβδος (ceruse) χρησιμοποιούμενος εἰς τὴν παρασκευὴν ψιμμυθίων.

Διὰ τὰς δηλητηριάσεις μολύβδου (βλ *Μολυβδίασις*)

ΜΟΛΥΣΜΑΤΙΚΑΙ ΝΟΣΟΙ *(Λοιμώδεις νόσοι, Κολλητικαὶ νόσοι)*

Καλοῦνται οὕτως αἱ νόσοι αἱ προερχόμεναι ἀπὸ μόλυνσιν, δηλ. εἴσοδον εἰς τὸν ὀργανισμὸν εἰδικῆς οὐσίας νόσου (ἰοῦ, μολύσματος) φυτῶν ἢ ζώων τῆς κατωτάτης ὀργανικῆς ἀναπτύξεως, (μικροοργανισμῶν), ὁρατῶν μόνον διὰ μικροσκοπίου.

Μὲ τὸ νὰ εἰσέλθῃ ὅμως μόλυσμα εἰς τὸ σῶμα δὲν σημαίνει ὅτι ἀσφαλῶς θὰ ἐκδηλωθῇ καὶ ἡ σχετικὴ μολυσματικὴ νόσος. Καὶ ἐδῶ ὅπως εἰς ὅλα τὰ ζητήματα τῆς φύσεως ὁ ἰσχυρώτερος καὶ ὁ μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἀντίστασιν νικᾷ. Οὕτως ἅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ μολύσματος εἰς τὸν ὀργανισμὸν ἀρχίζει μεγάλη πάλη μὲ τὰ διάφορα κύτταρα. Καὶ τὸ μὲν μόλυσμα ζητεῖ νὰ εὕρῃ κατάλληλον ἔδαφος καὶ τὰς ἀναγκαίας θρεπτικὰς οὐσίας διὰ νὰ ζήσῃ καὶ ἀναπτυχθῇ, τὰ δὲ κύτταρα τοῦ ὀργανισμοῦ προσπαθοῦν νὰ τὸ ἐξουδετερώσουν μὴ ἐπιτρέποντα τὴν ἐκδήλωσιν τῆς νόσου. Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει δὲ ὅτι ἡ νόσος ἐκδηλοῦται, δηλ. τὸ μόλυσμα ἄγει τὴν ἀρχικὴν νίκην, ὁ ἀγὼν ἐξακολουθεῖ, τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τῆς δευτέρας ταύτης πάλης, δίδει καὶ τὴν ἔξοδον τῆς νόσου δηλ. ἴασιν ἢ θάνατον, ἀναλόγως τῆς νίκης τοῦ μολύσματος τὸ ὁποῖον ἀφ' ἑνὸς ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἱστοὺς τοῦ ὀργανισμοῦ τὴν ζωϊκὴν δύναμίν του, δηλητηριάζει ἀφ' ἑτέρου τὸ σῶμα διὰ τῶν οὐσιῶν του (τοξίναι), ἢ τῆς νίκης τοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦ ὁποίου ἀνθίστανται ὅλα τὰ βοηθητικὰ μέσα, ἰδίως τὰ κύτταρα, ἐκπληροῦντα τὸ καθῆκόν των. Κατωτέρω θὰ ἀναφέρωμεν πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἡ νίκη αὕτη τοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἡ ***μόλυνσις*** γίνεται διὰ τοῦ ἀέρος διὰ τῆς ἐπαφῆς, διὰ τῶν τροφῶν καὶ ἢ κατ' εὐθεῖαν ἢ δι' ἄλλου μέσου (ἀνθρώπου), ἢ δι' ἀντικειμένου ἢ δι' ἐντόμων ἢ ἄλλου ζῴου.

Αἱ εἰδικαὶ οὐσίαι ὅλων τῶν μολυσματικῶν νόσων δὲν εἶναι γνωσταὶ ὡς λ. χ. τῆς ἰλαρᾶς, ὀστρακιᾶς, εὐλογίας, ἄλλων εἶναι βακτηρίδια, ἀμοιβάδες, αἱματοζωάρια,

Εἰς μερικὰς δὲ θεωρουμένας τὴν σήμερον ὡς μολυσματικὰς νόσους εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν εἶναι τοιαῦται. Αἱ μολυσματικαὶ νόσοι εἶναι αἱ πλέον διαδεδομέναι καὶ αἱ πλέον θανατηφόροι. Ἰδιαιτέρως δὲ ἐπικίνδυνοι εἶναι αἱ μικταὶ μολύνσεις μὲ διάφορα μολύσματα. Χαρακτηριστικὸν τῶν μολυσματικῶν παθήσεων εἶναι ἡ ***ἐπώασις*** αὐτῶν δηλ. τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ μολύσματος μέχρι τῆς ἐκδηλώσεως τῆς νόσου, εἶναι τὸ στάδιον τῆς πρώτης πάλης, ὡς ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, καὶ τὸ ὁποῖον διαρκεῖ ἀπὸ ὀλίγας ὥρας μέχρι πολλῶν ἑβδομάδων, ἀναλόγως τῆς νόσου.

Διὰ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἀγῶνος νικητὴς ὁ ὀργανισμός, δηλαδὴ νὰ ἐπέλθῃ ἴασις, ἀνάγκη νὰ ἀποδειχθῇ οὗτος ἰσχυρώ-

SISMANOGLIO MEGARO

τερος καὶ μὲ μεγαλειτέραν ἀντίστασιν. Τὸ μόλυσμα δὲν πρέπει νὰ εὕρῃ εὐνοϊκὴν ἐπιδεκτικότητα διὰ τὴν δηλητηριώδη ἐνέργειάν του. Ὑγεία τελεία καὶ σωματικὴ ἀντοχὴ εἶναι τὰ καλλίτερα ***προστατευτικὰ μέσα***. Κάθε ἀδυναμία, κάθε ἐξάντλησις, καθιστᾶ τὸ σῶμα εὐνοϊκὸν διὰ τὴν μόλυνσιν, προδιατεθειμένον. Καλὴ τροφὴ καὶ ὀρθὴ ὑγιεινὴ κρατοῦν τὸ σῶμα ἰσχυρὸν καὶ ἱκανὸν πρὸς ἀντίστασιν.

Αἱ πτωχαὶ τάξεις καὶ οἱ τὴν ὑγιεινὴν παραμελοῦντες πληρώνουν τὸν μεγαλείτερον φόρον εἰς τὰς μολυσματικὰς παθήσεις καὶ τοῦτο διότι ὁ ὀργανισμός των δὲν ἔχει τὴν πλήρη ἰσχύν του.

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀντίστασις τοῦ σώματος ἐλαττοῦται καὶ συνεπῶς τὰ προφυλακτικὰ μέτρα τὰ ὁποῖα διαθέτειτὸ σῶμα ἐκλείπουν καὶ διὰ τοῦ φόβου ἀπὸ μόλυνσιν,Βεβαίως καὶ τὸ σῶμα καὶ ὁ ὀργανισμὸς προφυλάσσονται διὰ διαφόρων μέσων (βλ. *Ἀνοσία*), ἢ καὶ πρυκαλεῖται ἡ προφύλαξις εἰς μερικὰς τοὐλάχιστον νόσους δι' ἐμβολιασμῶν. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ μέσα αὐτά. Πρέπει νὰ ἀποφύγωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν μόλυνσινμανθάνοντες ἐγκαίρωςτὸν τρόπον τῆς μεταδόσεως ἑκάστης μολυσματικῆς νόσου. Εἶναι δὲ τοιαῦται ὁ τυφοειδὴς πυρετός, ὁ ὑπόστροφος, ἡ πανώλης, ἡ χολέρα, ἡ δυσεντερία, ἡ διφθερῖτις, ὁ ἐξανθηματικός, ἡ ἱλαρά, ἡ ἐρυθρά, ἡ ὀστρακιά, ἡ εὐλογία, ἡ ἀνεμοευλογία, ὁ κοκκίτης, ἡ γρίππη, ὁ πυρετὸς τοῦ χόρτου, ὁ τέτανος, ὁ ἄνθραξ, ἡ λύσσα, ὁ ἐρυσίπελας, ἡ μηνιγγῖτις, ἡ φθῖσις ἡ ἑλονοσία, ἡ σύφιλις, ὁ Μελιταῖος, ὁ Δάγγειος πυρετός, ὁ κίτρινος πυρετός, αἱ τροπικαὶ ἄφθαι, τὸ Καλὰ ἀζάρ, ἡ ἀσθένεια τοῦ ὕπνου, ἡ σμευλῖτις, ὁ τροπικὸς λειχήν, ἡ λέπρα, ἡ ἐλεφαντίασις, ἡ Μπιλάρζια. (βλ. λ.)

Ἡ ***περίθαλψις*** τῶν ἐκ μολυσματικῆς νόσου προσβεβλημένων ἀσθενῶν εἶναι γενικῶς οἵα καὶ ἡ τῶν λοιπῶν κλινήρων ἀσθενῶν, μὲ τὴν προσθήκην μέτρων τινῶν μὲ σκοπὸν νὰ περιορίσουν κατὰ τὸ δυνατὸν τὸν κίνδυνον τῆς ἐξαπλώσεως τῆς νόσου. Τὰ προφυλακτικὰ ταῦτα μέτρα εἶναι διάφορα ἀναλόγως τῆς νόσου. Πρὸς τοῦτο ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ δωματίου πρέπει νὰ ἀνανεοῦται συχνά, πᾶν ὅτι ἐξάγει ὁ ἀσθενὴς νὰ περισυλλέγηται μετὰ προσοχῆς καὶ νὰ γίνηται ἐξουδετέρωσις αὐτῶν τοιαύτη, ὥστε πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς δηλητήρια νὰ φονεύωνται ταχέως καὶ νὰ μὴ δύνανται ἀργότερον νὰ προξενήσωσι βλάβην.

Ἡ εὐκοιλιότης, ὁ ἐμετός, αἱ κενώσεις πρέπει νὰ χύνωνται εἰς δοχεῖα, εἰς τρόπον ὥστε τὰ σινδόνια, ἐνδύματα κλπ. νὰ μὴ ραντίζωνται διότι τὰ ραντίσματα στεγνώνουν καὶ ἐξαπλοῦνται διὰ τοῦ ἀέρος εἰς ὅλον τὸ δωμάτιον. Διὰ μὴ προσεκτικοῦ χειρισμοῦ εἰσέρχονται διὰ τῶν δακτύλων εἰς τὸ στόμα τοῦ περιθάλποντος. Κονιορτὸς δὲν πρέπει διόλου νὰ ἐγείρηται. Τὸ δάπεδον καὶ τὰ διάφορα ἀντικείμενα τοῦ δωματίου θὰ σκουπίζωνται μὲ πανὶ βρεγμένον εἰς διάλυσιν λυζόλ. Ὁ ἀσθενὴς πρέπει νὰ μάθῃ νὰ μὴ βήχῃ ἢ πτερνίζηται χωρὶς νὰ κρατῇ τὸ μανδήλιον ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου του. Μετὰ τὴν παραμικρὰν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν ἤθελε κάμῃ ἡ νοσοκόμος πλησίον τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς, πρέπει ἑκάστοτε νὰ πλύνῃ καλῶς τὰς χεῖράς της. Πρέπει νὰ ἀλλάζῃ συχνὰ τὴν ἐμπροσθέλλαν της καὶ νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν καθαριότητα τῶν ἐνδυμάτων της. Ἐπίσης τὸ πλύσιμον τοῦ προσώπου καὶ τὸ γενικὸν λουτρὸν πρέπει νὰ γίνηται συχνάκις.

Οὐδόλως ἐπιτρέπεται νὰ λαμβάνῃ ἡ νοσοκόμος τὰ γεύματά της ἐντὸς τοῦ δωματίου ὅπου περιθάλπεται ἀσθενὴς μὲ μολυσματικὸν νόσημα, δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐπιτρέπῃ καὶ εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ ἀσθενοῦς τὸ ἴδιον. Πρὸ τοῦ φαγητοῦ εἶναι ἐπόμενον ὅτι θὰ πλύνῃ καλῶς τὰς χεῖρας καὶ θὰ ἀλλάζῃ ἐμπροσθέλλαν, ὡσαύτως πρέπει νὰ πλύνῃ καὶ τὸ στόμα πρὸ καὶ μετὰ τὸ φαγητόν.

Τὸ ἄτομον τὸ ὁποῖον θὰ ἀναλάβῃ τὴν περίθαλψιν μολυσματικοῦ ἀσθενοῦς, πρέπει νὰ εἶναι ἀπολύτως ὑγιὲς διότι ἄτομα, ἔστω καὶ μὲ ἐλαφρὰς ἀδιαθεσίας εἶναι πλέον προδιατεθειμένα ἀπὸ ὑγιᾶ.

Ὅταν παρέλθῃ ἡ νόσος ὁ ἀσθενὴς διὰ συχνῶν λουτρῶν πρέπει νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τοὺς ἐπὶ τοῦ σώματός του ὑπάρχοντας μικροοργανισμούς. Τὸ δωμάτιον καὶ ὅλα τὰ ἐντὸς τούτου ὑπάρχοντα πρέπει νὰ ἀπολυμαίνωνται. Μόνον τότε θὰ δύναται ὁ ἀσθενὴς νὰ ἐπικοινωνεῖ ἀκινδύνως μὲ τοὺς οἰκείους του καὶ οὗτοι νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ δωμάτιον.

Πρὸς καταπολέμησιν τῶν μολυσματικῶν νόσων οἱ ἰατροὶ εἶναι ὑποχρεωμέναι νὰ ἀναγγέλωσιν αὐτὰς εἰς τὴν δημαρχίαν. Μὴ συμμορφούμενοι, εἶναι ὑπεύθυνοι ἀπέναντι τοῦ νόμου καὶ τῆς κοινωνίας διὰ τὴν ἐπέκτασιν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο αἱ οἰκογένειαι δὲν πρέπει νὰ δυστροφοῦν.

ΜΟΝΑΚΟ

Σταθμὸς κλιματικὸς διὰ τὸν χειμῶνα ἐπὶ τῶν παραθαλασσίων Ἄλπεων. Τὸ κλίμα του ὁμοιάζει πρὸς τὸ τῆς Νικαίας. Ἡ μέση θερμ. τὸν χειμῶνα εἶναι 9°,9. Ἀὴρ ξηρὸς καὶ διεγερτικός.

ΜΟΝΕΣΙΑ

Φυτὸν τῆς Βραζιλίας. Ὁ φλοιός του χαησιμοποιεῖται,ὡς πικρὸς καὶ στυπτικός, κατὰ τῆς διαρροίας ὑπὸ μορφὴν ἐκχυλίσματος (0,20—2,0) ἢ καὶ ἐγχύματος.

ΜΟΥΖΟΥΜΑΝΟ (*Monsumano*)

Σπήλαιον ἐντὸς βράχου, μήκους 250 μ. ἐν Ἰταλίᾳ, ἀποτελούμενον ἀπὸ 3 μέρη: τὸν Παράδεισον ὅπου ὑπάρχει θερμ.27,5οΕ. τὸ Καθαρτήριον μὲ 30οΕ καὶ τὴν Κόλασιν μὲ 35οΕ.

Μὲ τὸ σπήλαιον συγκοινωνεῖ καὶ ὑδροθεραπευτήριον.Ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἐξέρχονται ἀτμοί, οἵτινες χρησιμοποιοῦνται ὡς ἀτμόλουτρα.

ΜΟΝΜΙΡΑΙΛ (*Montmirail*)

Πικροπηγὴ ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ ὕδωρ της μετακομίζεται ἐντὸς φιαλῶν καὶ εἶνε ὑπακτικὸν εἰς δόσιν ἑνὸς ποτηρίου καὶ καθαρτικὸν εἰς δόσιν τριῶν ἢ τεσσάρων ποτηρίων.

ΜΟΝΟΜΑΝΙΑ

Κλίσις νοσηρὰ ἀκατανίκητος, τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται οἱ πάσχοντες, διὰ νὰ διαπράξουν ὡρισμένην παράνομον πρᾶξιν. Ἡ μονομανία εἶνε σύμπτωμα πολλῶν φρενικῶν νόσων, καὶ προσλαμβάνει διαφόρους ὀνομασίας: κλεπτομανία, διψομανία κλπ.

ΜΟΝΟΠΛΗΓΙΑ (*βλ. Παράλυσις*)

ΜΟΝΤΕΚΑΡΛΟ

Κλιματικὸς σταθμὸς τῆς Μεσογείουμὲ ξηρόν, προφυλαγμένον ἀπὸ ἀνέμους κλῖμα.Κατάλληλος διὰ χειμερινὴν διαμονὴν ἀναιμικῶν, ἀναρρωνυόντων, νεφριτικῶν καὶ στηθικῶν.

ΜΟΝΤΕΚΑΤΙΝΙ

Θερμὴ ἁλιπηγὴ (Tettucio) παρὰ τὴν Τοσκάνην, θερμ. 25ο, περιέχουσα 4 γρ. χλωριούχου Νατρίου εἰς λίτρον καὶ 114 κ.ἑκμ. ἐλευθέρου ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

ΜΟΝΤΟΡ (*Mout-Dore, Γαλλία*)

Πηγαὶ ***Θερμαί***, (44ο), ἐλαφρῶς ἀρσενικοῦχοι, καὶ πυριτοῦχοι καὶ ***ψυχραὶ*** (σιδηροῦχοι, καὶ ἀεριοῦχοι). Ὕψος 1886 μ. ***Ἐποχὴ***: (Ἰούλιος—Σεπτέμβριος).

Ἐνδείξεις: Ἄσθμα, ἐμφύσημα, ρευματισμοί, νόσοι δέρματος. (Εἰκ. 463).

ΜΟΝΤΟΡΦ (*Mondorf, Λουξεμβοῦργον*)

Ὕδατα χλωριονατριοῦχα χλιαρὰ (24ο,7), περιέχοντα 8 γρ. χλωριούχου νατρίου.

ΜΟΝΤΡΕ (*Montreux, Ἑλβετία*)

Κλιματικὸς σταθμὸς παρὰ τὴν λίμνην τῆς Γενεύης.

Εἰς τὸ Μοντρέ, γίνεται σταφυλοθεραπεία. ***Ἐνδείξεις*** : βρογχίτις, φθῖσις, νευρασθένεια, νόσοι καρδίας.

ΜΟΝΦΑΛΚΟΝΕ

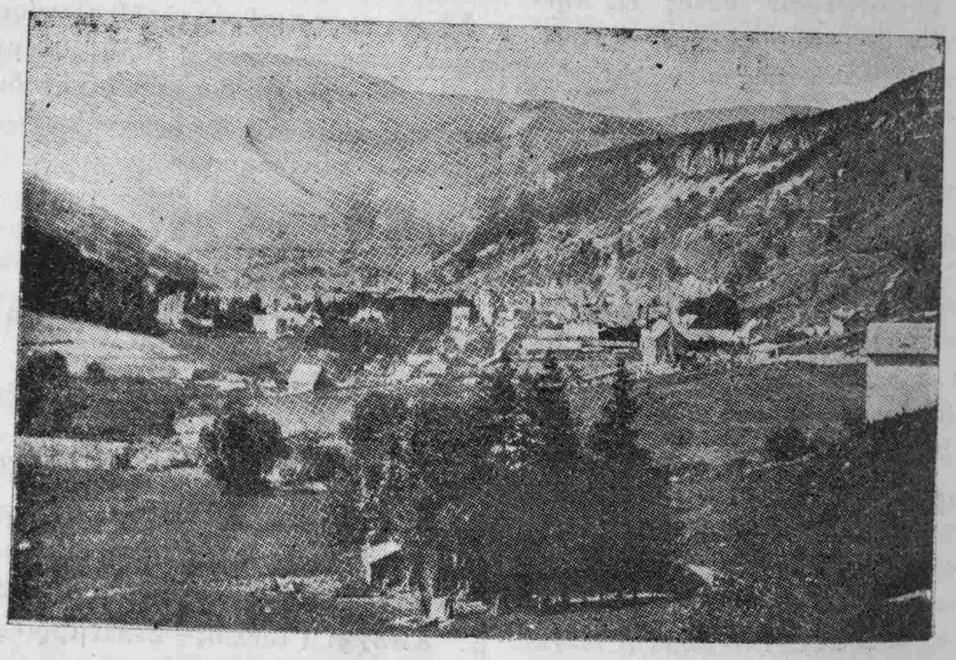
Θειοῦχος θερμοπηγὴ (40οΕ) ἐν Ἰταλίᾳ.

ΜΟΞΑ

Μέσον ἐπισπαστικόν, τὸ ὁποῖον συ-

SISMANOGLIO MEGARO

νίσταται εἰς κῶνον βάμβακος ποτισμένον μὲ νιτρικὸν ἢ χλωρικὸν κάλι, καὶ τυλιγμένον σὲ πανί. Ὁ κῶνος ἐπιτίθεται ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἀφοῦ ἀνάψῃ, διὰ νὰ προκαλέσῃ ἔντονον καυτηρίασιν. Σήμερον σπανίως χρησιμοποιεῖται.

Εἰκ. 463

Μοντὸρ

ΜΟΡΦΑΙΑ (*βλ. Σκληροδερμία*)

ΜΟΡΦΙΝΗ

Ἐν ἀπό τὰ δραστικὰ ὀλκαλοειδῆ τοῦ ὀπίου. Παρουσιάζεται εἰς πρίσματα διαφανῆ, ἄχροα, στιλπνά, ἄοσμα, πικρότατα τὴν γεῦσ ν.

Ὑπάρχουν διάφορα ἅλατα μορφίνης. Τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει εἶναι ἡ ***ὑδροχλωρικὴ*** καὶ ***θειϊκὴ μορφίνη***. Ἡ μορφίνη ἐπιφέρει ὑπνηλίαν καὶ ἀμβλύτητα τῆς αἰσθητικότητος. Εἶνε φάρμακον πολύτιμον διὰ τοὺς πόνους, ἀλλὰ καὶ ***ἐπικίνδυνον***. Μόνον ὁ ἰατρὸς θὰ τὴν χρησιμοποιῇ. Ἡ ἡμερησία δόσις τῆς μορφίνης ἔσωθεν ἢ εἰς ἐνέσεις εἶνε 0,01—0,03.

Δηλητηρίασις ὀξεῖα διὰ μορφίνης γίνεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν δόσεων τοξικῶν (0,05 καὶ ἄνω), ὅτε ἐπέρχονται ξηρότης τοῦ στόματος, δίψα ζωηρά, κεφαλαλγία, ἀδράνεια περὶ τὰς κινήσεις, ὑπνηλία, βύθος, κωματώδης κατάστασις καὶ θάνατος. Ἡ ***θεραπεία*** μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ ἰατροῦ, εἶνε πρόκλησις ἐμέτου (ἐὰν ἡ μορφίνη ἔχει ληφθῇ διὰ τοῦ στόματος). Ὁ πάσχων θὰ κρατῆται ξυπνητός καὶ θὰ τύπτεται μὲ πανὶ βρεγμένο. Ἔσωθεν θὰ δοθῇ καφὲς δυνατὸς καὶ εἰς κλύσμα (½ λίτρα ζεστός).

ΜΟΡΦΙΝΙΣΜΟΣ

Τὸ σύνολον τῶν συμπτωμάτων, τὰ ὁποῖα προκαλεῖ, ἡ κατὰ κόρον καὶ παρατεταμένη χρῆσις τῆς μορφίνης.

ΜΟΡΦΙΝΟΜΑΝΙΑ

Ἡ ἀκαταγώνιστος ἀνάγκη τῆς μορφίνης. Ἡ μορφινομανία ὁδηγεῖ εἰς τὸν μορφινισμόν. Ἡ μορφινομανία ἔχει πολλάκις τὴν ἀρχήν της εἰς χρῆσιν μορφίνης ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ εἰς πάσχοντας ἀπὸ πόνους. Οἱ ἀσθενεῖς ζητοῦν ἔπειτα τὴν μορφίνην, καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν πόνους, διὰ νὰ αἰσθανθοῦν τὴν ψυχικὴν διέγερσιν, τὴν ἰδιάζουσαν τῇ μορφίνῃ. Σιγὰ σιγὰ ἐπέρχεται ἡ συνήθεια καὶ καταλήγει εἰς τὴν μορφινομανίαν καὶ τὸν μορφινισμόν. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπέρχεται εὐχάριστος ψυχικὴ διέγερσις, καὶ σωματικὴ εὐεξία. Μετὰ πάροδον ὅμως μηνῶν τινων, ὁ σφυγμὸς καθίσταται ἄτακτος καὶ ἀσθενής, οἱ παλμοὶ συχνοί. Τὸ πρόσωπον ρυτιδοῦται, καθίσταται ὠχρὸν καὶ γαιῶδες, τὸ στόμα ξηρόν, ἡ δίψα ζωηρά, ἡ πέψις βραδεῖα.

Ὁ ἀσθενὴς ὑποφέρει ἀπὸ ἀϋπνίαν, τρόμους νυκτερινούς, ἐφιάλτας, ἀπώλειαν μνήμης, ἐξασθένησιν τῆς θελήσεως. Τέλος ἐπέρχεται ἀπίσχνανσις φοβερά, καχεξία, ἀποστήματα καὶ θάνατος. Ἡ θεραπεία τῶν μορφινομανῶν γίνεται εἰς ἰδιαίτερα θεραπευτήρια.

ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΟΝ

Περιέχει ἔλαιον ἀρωματικόν, (τὸ βούτυρον τοῦ μοσχοκαρύου). Χρησιμοποιεῖται ὑπὸ μορφὴν κόνεως, (0,20—4,0) εἰς δυσπεψίας, κοιλοπόνους καὶ ἐντεροκατάρρους.

ΜΟΣΧΟΚΑΡΦΙ (*βλ. Καρυόφυλλον*),

ΜΟΣΧΟΣ (*Musc*)

Οὐσία εὐώδης, ἡ ὁποία εὑρίσκεται ἐντὸς ἰδίου θύλακος, κειμένου ὑπὸ τὸ δέρμα τῆς κοιλίας μεταξὺ ὀμφαλοῦ καὶ πόσθης, τοῦ ***Μόσχου τοῦ μοσχοφόρου*** ζώου μυρικαστικοῦ τοῦ κεντρικοῦ ὀροπεδίου τῆς Ἀσίας. Ἔχει ἰδιότητας διεγερτικὰς καὶ ἀντισπασμωδικάς. Δίδεται ὑπὸ μορφὴν βάμματος (1—4 γρ.), καὶ καταποτίων (0,50-1,0). Διὰ κλύσμα 1—2 γρ. μόσχου εἰς 200 γρ. ὕδατος.

ΜΟΣΧΟΣ (*βλ. Τροφῶν Πίνακα*)

Τὸ κρέας τοῦ μόσχου εἶναι δυσπεπτότερον ἀπὸ τοῦ βοός, καὶ ὀλιγώτερον θρεπτικόν. Οἱ πάσχοντες ἀπὸ ἀκμήν, ἔκζεμα, παθήσεις νεφρῶν καὶ κύστεως πρέπει νὰ ἀπέχουν ἀπὸ κρέας μόσχου.

ΜΟΤΤ (*Motte, Γαλλία*)

Σταθμὸς μεταλλικῶν ὑδάτων βρωμοχλωρο-νατριούχων, λίαν θερμῶν (57ο—60ο). Ὕψος 700 μ. ὑ.ἐ.θ.. ***Ἐποχή*** : 1 Ἰουνίου—15 Σεπτεμβρίου. ***Ἐνδείξεις***: ἐνώματα μήτρας, σύφιλις, χοιράδωσις, νευραλγίαι, παραλύσεις.

ΜΟΥΔΙΑΣΜΑ (*βλ. Αἱμωδίασις*).

ΜΟΥΡΑ (*Συκάμινα, κ. τούτια*)

Καρπὸς τῆς συκαμινέας (κ. μουρηᾶς). Τὰ φύλλα εἰς ἔγχυμα (1 %) καὶ τὰ μαῦρα μοῦρα εἰς σιρόπι εἶναι στυπτικὰ καὶ χρησιμοποιοῦνται διὰ γαργαρισμούς.

Ὁ λαὸς χρησιμοποιεῖ τὸ σιρόπι διὰ τὰς ἄφθας.

ΜΟΥΡΟΥΝΟΛΑΔΟ (*βλ. Μυρηνέλαιον*)

ΜΟΥΣΑΜΑΣ (*βλ. Ἀδιάβροχα, Ἐνδυμασία, Γυτταπέρκης, Μακκεντός*).

ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τὸ ζήτημα τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς μουσικῆς πρὸς θεραπείαν διαφόρων νόσων δὲν εἶναι νέον. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ φιλολογία βρίθει περιπτώσεων μουσικοθεραπείας. Ὁ Ὀρφεὺς διὰ τῆς λύρας του κατεπράϋνε τὴν μανίαν τοῦ Κερβέρου, ὁ Πυθαγόρας ἐθεράπευε ἠθικὰ πάθη, ὁ Ἀθηναῖος ἰσχιαλγίαν, ὁ Χρύσιππος ἐπιληψίαν κλπ. Ἡ Βίβλος μᾶς ἀναφέρει ὅτι ὁ Δαυῒδ ἐξήγαγε διὰ τοῦ ἤχου τῆς κιθάρας τὰ δαιμόνια ἐκ τοῦ βασιλέως Σαούλ. Ἀπὸ τοῦ 1680 ἤρχισαν συστηματικαὶ ἐργασίαι τῶν ψυχοφυσιολόγων περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἤχου καὶ τῶν ἀντιδράσεων αὐτοῦ ἐπὶ τσῦ ὀργανισμοῦ.

Οὕτω παρετηρήθη ὅτι οἱ ἦχοι μακραίνουν τὴν ***μυϊκὴν συστολήν***, ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας εἶναι αἱ ὑποκειμενικαὶ αἰσθήσεις τὰς ὁποίας συχνότατα δοκιμάζει τις εἰς συναυλίας, ὡς ρίγη εἰς τὴν ράχιν καὶ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς, ἱδρῶτες ψυχροί, συσφίξεις κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, σπασμωδικὸς γέλως, δάκρυα, εἰς προδιατεθειμένα δὲ ἄτομα (Mozart, Berlioz) συσπάσεις καὶ σπασμούς. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἤχων ἡ ***ἀναπνοὴ*** ἐκτελεῖται ἀνετώτερον, ἡ ***κυκλοφορία*** ἐνερ-

SISMANOGLIO MEGARO

γητικωτέρα, ἡ ***ὀξείδωσις*** τῶν ἰστῶν καλλιτέρα,καὶ τὰ ὑπολείμματα τῆς ***θρέψεως*** ἐκκρίνονται ταχύτερον.

Σχετικῶς μὲ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, αὕτη, κατὰ συγγραφεῖς τινάς, ἐπιταχύνεται ἀναλόγως τῆς ὀξύτητος τῶν ἤχων καὶ τῆς ταχύτητος τοῦ ρυθμοῦ, ἢ ἐπιβραδύνεται ἀναλόγως τῆς βαρύτητος τοῦ ρυθμοῦ.

Ἐπομένως ἐν adagio λίαν βαρὺ ἐλαττοῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, ἐνῷ ἐν allegro λίαν ζωηρὸν αὐξάνει τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Ἐν τῶν σπουδαίων στοιχείων τῆς μουσικῆς, ὁ ρυθμός, κέκτηται λίαν ἔντονον ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν ζωϊκῶν μας δυνάμεων, καθότι κανονίζει, διανέμει, ὑποστηρίζει, διεγείρει τὰς δυνάμεις μας. Ὅλως ἀντίθετα ὅμως ἀποτελέσματα ἐπιφέρει βραδὺς καὶ μονότονος ρυθμός, προκαλῶν ἐλάττωσιν τῆς ἐγκεφαλικῆς ἐνεργείας.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς μουσικῆς ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐν γένει καὶ τῆς ψυχικῆς καταστάσεως, εἶνε διεγερτικὴ ἢ κατευναστική, τονωτικὴ ἢ πραϋντική.

Ἡ ***διεγερτικὴ*** μουσικὴ ἔχει ὡς χαρακτῆρα ἐπικράτησιν τοῦ μείζονος τόνου (mode majeur) τὸν ζωηρὸν ποικίλον ρυθμόν, τὴν ἐναλλαγὴν τῶν ποιοτήτων τοῦ τόνου καὶ συμφωνιῶν, τὰ ἀντίθετα σημεῖα, τὴν βιαιότητα καὶ ἔντασιν τῶν κινήσεων καὶ ἐναλλήψεων.

Ἡ ***πραϋντικὴ*** μουσικὴ χαρακτηρίζεται διὰ ρυθμοῦ ὁμοιομόρφου, σειρᾶς μονοτόνου ἤχων καὶ συμφωνιῶν, ἐπικρατήσεως τοῦ ἐλλάσονος τόνου (mode mineur).

Εἰδικῶς τὸ presto καθιστᾶ τὸν ἄνθρωπον ἐλαφρότερον, τὸ allegro τέρπει, τὸ andante φέρει τὴν γαλήνην καὶ ἐνίοτε τὴν λύπην, τὸ amoroso προκαλεῖ ἐπιθυμίας ἀορίστους, ἀνησυχίας τρυφερὰς καὶ μᾶς βαυκαλίζει ἐν μέσῳ θελκτικῶν ὀνειροπολήσεων τοῦ ἔρωτος.

Ἡ ***κρᾶσις*** τοῦ ἀτόμου ἐνέχει σημασίαν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐπιδράσεως τῆς μουσικῆς ***ἐπὶ*** τοῦ ὀργανισμοῦ. Παρετηρήθη ὅτι ὑπάρχει συμπάθειά τις μεταξὺ τῶν διαφόρων ρυθμῶν καὶ τῶν κράσεων. Οἱ χολερικῆς καὶ μελαγχολικῆς κράσεως ἀγαποῦν τὰς ἐπὶ μακρὸν διατηρουμένας νότας, τὰς βαρείας κινήσεις· Οἱ αἱματώδους καὶ νευρικῆς κράσεως ἀγαποῦν τὰ ζωηρὰ ἐλαφρὰ ἄσματα καὶ τὰς ταχείας κινήσεις. Οἱ λεμφατικῆς κράσεως, οἱ μαλθακοὶ ὀργανισμοί, προτιμοῦν τὰς ὀλιγώτερον ζωηρὰς μελῳδίας, καὶ τοὺς ἠρεμωτέρους ρυθμούς.

Γενικῶς τὰ ἀποτελέσματα τῆς μουσικῆς εἶναι πάντοτε ἀνάλογα πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς λεπτότητος καὶ ἐρεθισμότητος τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ ἀνθρώπου.Ἡ μουσική, ὅπως τὸ οἰνόπνευμα εἶναι ἰσχυρὸν δηλητήριον τῶν νεύρων. Εἰς ἄτομα νευρικά, εὐερέθιστα ἡ μουσικὴ δύναται νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν εὐαισθησίαν των καὶ νὰ προκαλέσῃ μάλιστα νευρικὰς κρίσεις.

Ὡς πρὸς τὸ ***φῦλον***, τὰ νεῦρα τῆς γυναικὸς δονοῦνται εὐκολώτερον ἀπὸ τοὺς ὀξεῖς ἤχους, παρὰ ἀπὸ τοὺς βαρεῖς. Τὸ ἀντίστροφον συμβαίνει διὰ τὸν ἄνδρα.

Ἡ φύσις τῶν ***μουσικῶν*** ἐνέχει ἐπίσης μεγάλην σημασίαν. Κατὰ τὸν καθηγητὴν τῆς ψυχολογίας Paul Farex οἱ κλασικοὶ μουσουργοὶ εἶναι ὑγιέστεροι τῶν ρωμαντικῶν. Ἡ μουσικὴ τοῦ Mozart φαιδρύνει τοὺς κατηφεῖς καὶ μελαγχολικούς, ἡ τοῦ Mendelsohn μαγεύει καὶ καθησυχάζει, αἱ τοῦ Weber καὶ Schumann διεγείρουν τὰς ἀδυνάτους καὶ αἰσθηματικὰς φύσεις,ἡ τοῦ Berlioz ἁρμόζει εἰς φύσεις νευρικὰς καὶ κουρασμένας, ἡ τοῦ Wagner ἐπιφέρει νευρικὴν διάσεισιν ἔντονον, αἱ τῶν Beethoven, Gluck, Saint-Saens εἶναι σὶ ὑγιέστεραι.

Τὸ εἶδος τοῦ ***ὀργάνου*** παίζει ἐπίσης ρόλον εἰς τὴν μουσικοθεραπείαν. Τὸ ***βιολὶ*** ὑπερδιεγείρει τὸ νευρικὸν σύστημα, τὸ ***βιολονσέλλον*** ἀφίνει ἐντυπώσεις πολὺ ἠρεμωτέρας καὶ δεσμεύει τοὺς εὐαισθήτους, ἡ ***πλαγίαυλος*** (φλογέρα) καὶ τὸ ***κλαρινέτο*** διασκεδάζουν, ἀναπαύουν καὶ καταπραΰνουν, ἡ ***βαρύαυλος*** (hautbois) διεγείρει αἰσθήματα ἀφελῆ, ἁπλᾶ καὶ φαιδρά, ἡ ***τρομπέτα***, τὸ tronbonne καὶ τὸ ***κέρας*** (cor) δὲν φέρουν ἰδιαιτέραν εὐαισύησίαν, ἐπίσης τὸ ***πιάνο*** δὲν διεγείρει τὴν εὐαισθησίαν, καὶ θεωρεῖται ὡς τὸ οὐσιῶδες ὄργανον τῆς μελοθερα-

πείας, τὸ orgue ἀφίνει ἐντυπώσεις μυστικῆς γαλήνης καὶ λήθης.

Ἡ ***ἐπίδρασις*** τῆς μουσικῆς ἐπὶ τῶν νευροπαθῶν, ψυχασθενῶν καὶ φρενοβλαβῶν, (παρὰ τῆς ὁποίοις τὸ μουσικὸν αἴσθημα δύναται νὰ μείνῃ ἀνέπαφον) ἀνεγνωρίσθη σήμερον γενικῶς.

Ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς μουσικῆς οἱ νευροπαθεῖς καὶ ψυχασθενεῖς λησμονοῦν τὰς σκέψεις των, τὸν πόνον των, τὰς ἀγωνίας των,τὰς ἀνησυχίας των,καὶ τὸ πνεῦμα των ἀναπαύεται ἐπί τινα καιρόν.

Ἐκεῖ ὅπου τὰ λοιπὰ ἀντινευρικὰ φάρμακα ἀποτυγχάνουν,ἡ μουσικὴ, ἡ τέχνη αὕτη τῆς λήθης καὶ τοῦ ὀνειροπωλήματος, διὰ μιᾶς ἐγκεφαλικῆς μαλάξεως ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς, ἀλλάζουσα τὸ ρεῦμα τῶν ἰδεῶν, πραΰνει, κατευνάζει ἐπιχέει βάλσαμον ἐλπίδος καὶ παρηγορίας. Ἡ μουσικὴ θὰ ἐφαρμόζεται ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως ὁτέ μὲν ὡς διεγερτική, τονωτική, ἢ τουναντίον ὡς πραϋντική, κατευναστική. Εἰς πολλὰς χώρας ἡ μουσικὴ ἔχει εἰσαχθῆ εἰς τὰ νοσοκομεῖα, ὅπου ἅπαξ ἢ δὶς τῆς ἑβδομάδος διοργανοῦνται συναυλίαι.

ΜΟΥΣΜΟΥΛΟΝ *(βλ. Μέσπιλον)*

ΜΟΥΣΤΑΡΔΑ

Ὑπάρχουν δύο εἴδη σινάπεως, τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν. Χρησιμοποιοῦνται ὡς ἄρτυμα καὶ ὡς φάρμακον.

Ἡ ***Μουστάρδα*** (ἄρτυμα) παρασκευάζεται μὲ τὸ ἕν ἢ καὶ τὰ δύο εἴδη τοῦ σινάπεος. Διεγείρει τὴν ἔκκρισιν τοῦ στομάχου, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κατάχρησις, ἡ ὁποία ἐπιφέρει ἐρεθισμὸν τοῦ βλεννογόνου τοῦ στομάχου.

Οἱ σπόροι τοῦ ***λευκοῦ σινάπεος*** ἔχουν ἰδιότητας ἐλαφρῶς καθαρτικὰς εἰς δόσιν ἡμίσεως κ.κ. πρὸ τοῦ ὕπνου καὶ τὴν πρωίαν νηστικά.

Ἡ λεπτοκοπανισμένη κόνις τῶν σπερμάτων τοῦ ***μέλανος σινάπεος*** ἐνέχει αἰθέριον ἔλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλεται καὶ ἡ καυστικὴ ἰδιότης.Τὸ ἔλαιον τοῦτο μὲ βράζον ὕδωρ ἢ καὶ τὸ ὄξος χάνει ἐν μέρει τὴν ἰδιότητά του ταύτην.

(Δι'αὐτὸν τὸν λόγον τὰ σιναπόχαρτα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ βρέχονται μὲ ζεστὸ νερό ἢ ξύδι, ἀλλὰ μὲ κρύο ἢ χλιαρό). Ἡ κόνις χρησιμοποιεῖται ὑπὸ μορφὴν λουτροῦ σιναπούχου, σιναποχάρτων, καὶ σιναπούχου καταπλάσματος, εἰς βρογχίτιδας, συμφορήσεις, νευραλγίας κτλ. κτλ.

Τὰ ***σιναπόχορτα*** (Sinapismes, papier Rigollot) εἶναι φύλλα ποτισμένα μὲ κόνιν σινάπεος.

Ἡ χρῆσις των εἶναι ἁπλουστάτη :βρέχονται μὲ νερὸ χλιαρὸ ἢ καὶ κρύο καὶ τίθενται εἰς τὸ πάσχον μέρος. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς κόνεως, τὸ δέρμα κοκκινίζει καὶ ἐπέρχεται καύσιμον. Ἐὰν παραταθῇ ἡ ἐνέργεια, τὸ δέρμα ἐξελκοῦται καὶ ἐνίοτε ἐπέρχεται ἐσχάρα. *(Βλ. Κατάπλασμα.Λουτρά.)*

ΜΟΥΣΤΟΣ *(βλ. Οἶνος.)*

ΜΠΑΓΝΙ ΝΤΙ ΛΟΥΚΑ (*Bagni di Luca*).

Σπήλαιον ἐν Ἰταλίᾳ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξέρχονται ἀτμοὶ χρησιμοποιούμενοι ὡς ἀτμόλουτρον, μὲ θερμ. 40,5Ε. Ὑπάρχει καὶ ἀσβεστοῦχος πηγὴ θερμ. 35—53ο

ΜΠΑΓΝΙ ΔΙ ΣΑΝ ΔΖΟΥΛΙΑΝΟ *(Bagni di San Giuliano)*

Θερμαὶ ἀσβεστοῦχοι πηγαί, πλησίον τῆς Πίζας, μὲ θερμ. 33—41οΕ.

ΜΠΑΖΕΔΟΒΕΙΟΣ ΝΟΣΟΣ (*Ἐξωφθαλμίασις, Maladie de Basedow,Goitre exophtalmique*).

Νόσος συνισταμένη εἰς ἐξόγκωσιν τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος* εἰς ἰσχυρὰν ταχυκαρδίαν, εἰς ἐξοφθαλμίασιν (γούρλωμα τῶν ματιῶν) καὶ εἰς διαφόρους ἐκδηλώσεις νευρικῆς φύσεως, ὡς ταραχήν, τρόμον, ἀνησυχίαν, ἀϋπνίαν. ἐξάψεις καὶ εἰς τοιαύτας ἐκ μέρους τοῦ δέρματος, ὡς ἰσχυρὸν ἱδρῶτα, κηλῖδας, ἐξανθήματα, τριχόπτωσιν.

Ἡ νόσος ***προσβάλλει*** συχνώτερα τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ἀναιμικὰ κοράσια, ***ὀφείλεται*** δὲ εἰς ἄφθονον σχηματισμὸν κακῆς

SISMANOGLIO MEGARO

συστάσεως τῆς οὐσίας τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος.

Ἡ Μπαζεδόβειος εἶναι σοβαρὰ νόσος.

Ἐπέρχεται ἐνίοτε κατόπιν τραυμάτων κεφαλῆς ἢ ἰσχυρᾶς συγκινήσεως, δύναται δὲ διὰ καταλλήλου ***θεραπείας*** (ὀποθεραπεία, φυσικοθεραπεία ἢ καὶ χειρουργικὴ ἐπέμβασις) νὰ θεραπευθῇ ἢ τουλάχιστον ἐπαισθητῶς νὰ βελτιωθῇ. Οἱ ἀσθενεῖς πρέπει νὰ ἀποφεύγουν τὰς συγκινήσεις, τὰς διεγέρσεις, τὰς φροντίδας, τὰς ὑπερκοπώσεις, νὰ τρέφωνται καλῶς καὶ νὰ ἀκολουθοῦν τακτικὴν ὑγιεινήν.

Εἰκ. 464

Μπαζεδόβειος νόσος

ΜΠΑΘ

Ἡ ὀνομαστοτέρα λουτρόπολις τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὴν κομητείαν τοῦ Somerset. Θερμοπηγαὶ (42—47,05Ε) θειούχου ἀσβεστίου. ***Ἐποχὴ*** ἀπὸ Μαΐου μέχρι Ὀκτωβρίου.

Ἐνδείξεις : ρευματισμοί, νόσοι γυναικῶν καὶ ἀναπνευστικῶν ὀργάνων.

ΜΠΑΚΑΛΑΟΣ (κ. *Γαϊδαρόψαρο Ὀνίσκος ἢ Γάδος*).

Χρησιμοποιεῖται ἰδίως ἁλατισμένος καὶ εἶναι δύσπεπτος.

ΜΠΑΛΑΡΥΚ (*Balaruc, Γαλλία. Hérault*).

Θερμοπηγαὶ (48ο) χλωριούχου νατρίου (6,8‰) ὕψος 23 μ. ὑ. ἐ. θ.

Ἐνδείξεις : παθήσεις νευρικαί, καὶ ἡμιπληγίαι.

ΜΠΑΜΙΕΣ (*Ἰβίσκος, Gombo*).

Ἔχουν πολλὴν βλέννην. Εἶναι δύσπεπτοι, ἕνεκα τῶν σπόρων καὶ τοῦ γλοιώδους των, αἱ τρυφεραί εἶναι εὐπεπτότεραι.

ΜΠΑΝΑΝΑ

Καρπὸς θρεπτικὸς καὶ εὐχάριστος (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΜΠΑΝΙΕΡ (*Bagnéres de Bigorr*) (*Γαλλία, Ἄνω Πυρηναῖα*).

Πηγαὶ θειοῦχοι, ἀσβεστοῦχοι καὶ σιδηροῦχοι, 19ο—51οΕ. Κλίμα γλυκύ. Ὕψος 580 μ. ὑ. ἐ. θ.

Ἐνδείξεις : χρόνιοι ρευματισμοί, νευρασθένεια, νοσήματα γυναικῶν καὶ ἀναπνευστικοῦ συστήματος.

ΜΠΑΝΙΕΡ (*Bagnéres de Luchon Γαλλία, Haute Garonne*).

Θειοῦχοι καὶ σιδηροῦχοι πηγαὶ (40ο 60οΕ), ***ὠφέλιμοι*** διὰ χοιράδας, νοσήματα δερματικὰ καὶ ἀρθριτισμόν.

ΜΠΑΝΙΟΛ (*Bagnoles, Γαλλία, Orne*)

Πηγαὶ χλωριούχου νατρίου θερμ. 27οΕ ὕψος 163 μ. ***Ἐποχὴ***: (Μάϊος-Ὀκτώβριος). ***Ἐνδείξεις*** : φλεβίτιδες, ρευματισμοί, δερματικά.

ΜΠΑΝΤΙ ΝΟΣΟΣ (*Μεγαλοσπληνία Maladie de Banti, Anemie splénomégalique*)

Χρονία νόσος ἀρχομένη μὲ ἀναιμίαν, ἥτις δύναται νὰ διαρκῇ 3—10 ἔτη, χαρακτηρίζεται δὲ μὲ μεγάλον σπλῆνα ἴκτερον, πεπτικὰς διαταραχὰς καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς νόσου ἀσκίτην.

Ἡ νόσος προσβάλλει ἰδίως νέα ἄτομα

Ἡ αἰτία της δὲν ἔχει ἐντελῶς ἐξακριβωθῇ, ἡ δὲ θεραπεία της εἶναι συμπτωματική.

ΜΠΑΤΙΝΚ ΜΕΘΟΔΟΣ (*Banting*)

Διαιτητικὴ θεραπευτικὴ μέθοδος τῆς παχυσαρκίας, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἢ περιορίζεται κατὰ πολὺ ἡ χρῆσις ἄρτου, λίπους, γάλακτος, σακχάρεως, ζύθου, γεωμήλων. Ἡ μέθοδος αὕτη καλουμένη μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐφευρέτου της Ἄγγλου μὴ ἰατροῦ, δὲν δύναται καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα, διότι ἐπιφέρει σοβαρὰς γενικὰς ταραχάς.

ΜΠΑΟΥΧΙΝΕΙΟΣ ΒΑΛΒΙΣ

Βαλβίς, ἡ ὁποία εὑρίσκεται ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου τὸ λεπτὸν ἔντερον εἰσέρχεται εἰς τὸ παχὺ ἔντερον. Ἔχει ὡς προορισμὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπάνοδον τῶν οὐσιῶν ἐκ τοῦ παχέος ἐντέρου εἰς τὸ τυφλόν.

ΜΠΑΡΕΖ (*Baréges, Γαλλία, Ἄνω Πυρηναῖα*)

Θειοπηγαὶ ὀνομασταὶ ψυχραὶ καὶ θερμαὶ (44ο,6), εἰς ὕψος 1232 μ. ὑ. ἐ. θ. ***Ἐποχὴ***: (Ἰούνιος-Σεπτέμβριος). ***Ἐνδείξεις*** : χοιράδες, Ποττεία νόσος, σύφιλις, νευρο-ρευματικά.

ΜΠΑΡΛΟΒΕΙΟΣ ΝΟΣΟΣ (*Maladie de Barlow, Maladie de Moeller, Σκορβοῦτον τῶν Βρεφῶν*).

Ἡ νόσος αὕτη προσβάλλει ἰδίως βρέφη ἀπὸ τοῦ 8—11ου μηνός. Ταῦτα παρὰ τὸ τακτικὸν βάρος, καὶ τὴν τακτικὴν ὀδοντοφυΐαν των, γίνονται ἀνήσυχα, φωνάζουν πολὺ καὶ πονοῦν, ὅταν τὰ ἐγγίσῃ τις.

Παρουσιάζουν αἱμορραγίας εἰς τὰ οὖλα, κάτωθεν τοῦ περιοστέου τῶν ὀστῶν τῆς κνήμης ἢ τοῦ σκέλους, εἰς τὰς πλευρὰς ἢ καὶ εἰς ἄλλα ὀστᾶ, εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ρῖνα, ἔντερα, νεφρά. Εἰς σοβαρὰς περιπτώσεις ἐπέρχεται καὶ πυρετός. Ἡ ἀσθένεια συνήθως ἀρχίζει τα-

χέως καὶ διαρκεῖ ἐπὶ ἑβδομάδας ἢ μῆνας. Τὸ συνηθέστερον, διὰ καταλλήλου θεραπείας, ἐπέρχεται ἴασις, ἐνίοτε ὅμως δι' ἐξαντλήσεως καὶ ὁ θάνατος.

Ἀπὸ τὴν νόσον ταύτην οὐδέποτε προσβάλλονται παιδία θηλαζόμενα, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας τοιαῦτα τρεφόμενα μόνον μὲ τεχνητὰς σκευασίας, ἢ καὶ μὲ γάλα ἀγελάδος τὸ ὁποῖον πρὸς ἀποστείρωσιν βράζει ἐπὶ πολὺν καιρόν.

Καὶ διὰ μὲν τὴν ***προφύλαξιν*** τὰ βρέφη θὰ θηλάζωνται ἢ τουλάχιστον τὸ γάλα δὲν θὰ βράζῃ ἐπὶ πολὺ (βλ. *Σίτισις*).

Διὰ δὲ τὴν ***θεραπείαν*** ἀρκεῖ νὰ δώσωμεν εἰς τὸ ἀσθενὲς βρέφος ἐπὶ ἡμέρας τινὰς ὠμὸν γάλα ἀπολύτως ὑγειῶν ἀγελάδων καθὼς καὶ ὀλίγον νωπὸν χόρτον (βρασμένον ἐννοεῖται)· σιρόπι, λιμονάδα ἢ καὶ χυμοὺς ἄλλων ὀπωρικῶν·

ΜΠΑΤΑΓΛΙΑ (*Battaglia*).

Σπήλαιον ἐν Ἰταλίᾳ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξέρχονται ἀτμοὶ χρησιμοποιούμενοι ὡς ἀτμόλουτρον μὲ θερμ. 38—47οΕ (βλ. *Φάγγο*). Ἡ Μπατάγλια ἔχει ἐπίσης καὶ θερμὴν ἀλιπηγὴν (58—71ο) μὲ 45 γρ. χλωριούχου Νατρίου εἰς λίτρον.

Εἰκ. 465

Μπάτεν - Μπάτεν

ΜΠΑΤΕΝ ΜΠΑΤΕΝ (*Baden-Baden, Γερμανία*).

Θερμοπηγαὶ θειϊκοῦ ἀσβεστίου, χλωριούχου νατρίου καὶ λιθίου (74ο—68οΕ) εἰς ὕψος 200 μ. ὑ. ἐ. θ. Τὸ κλίμα εἶναι ἥπιον προφυλαττόμενον ἀπὸ τὸν ἄνεμον διὰ δασῶν, ἀτμόσφαιρα καθαρωτάτη. Ραδιοενέργεια 82—127 ΜΕ. ***Ἐποχή***: (1 Ἰουνίου—15 Σεπτεμβρίου).

Ἐνδείξεις: ἀρθρῖτις ρευματισμοί, νεφρολιθίασις, ἐλαφρὸς κατάρρους τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, χοιράδωσις.

ΜΠΑΤΕΝ (*Baden, Αὐστρία*).

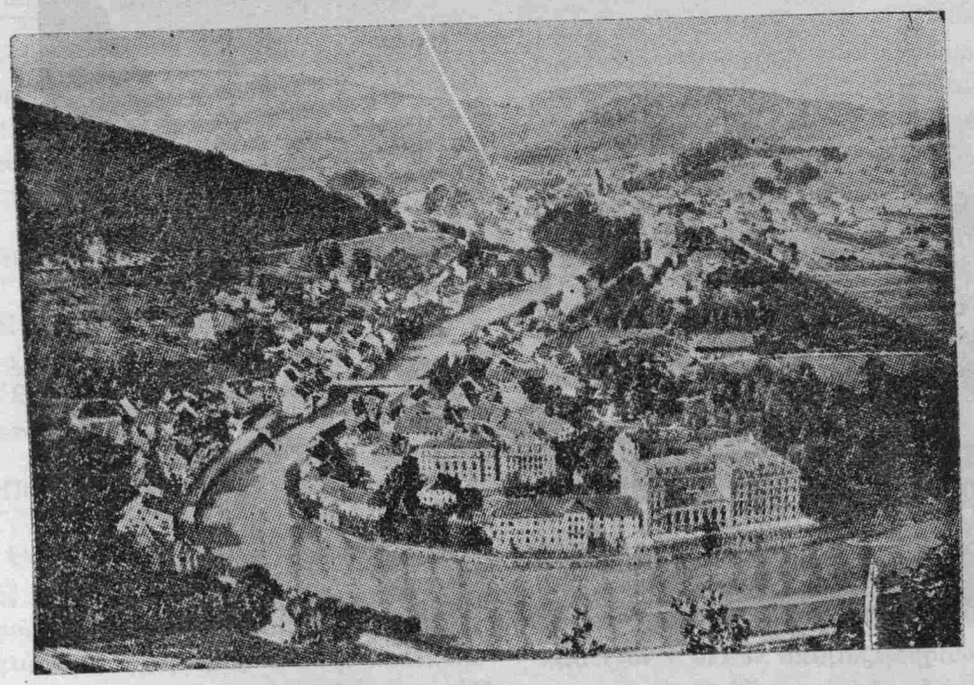
Ὀνομασταὶ θειοῦχοι πηγαί, παρὰ τὴν Βιέννην, γνωσταὶ καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, εἰς ὕψος 252 μ. ὑ. ἐ. θ.

Ἐνδείξεις : ἀρθρῖτις, ρευματισμός, νευρικά, σύφιλις, χοιράδωσις, ἀσθένειαι τῶν ὀστῶν.

ΜΠΑΤΕΝ (*Baden, Ἑλβετία*).

Πηγαὶ θερμαὶ (48οΕ) λιθίου καὶ χλωριούχου νατρίου πλησίον τῆς Ζυρίχης. ***Ἐποχὴ*** (1 Μαΐου—15 Ὀκτωβρίου).

Ἐνδείξεις : ρευματισμοί, νευραλγίαι, χρόνιοι κατάρροι, δυσπεψίαι, νοσήματα γυναικῶν.

Εἰκ. 466

Μπάτεν Ἑλβετίας

ΜΠΑΤΕΝΒΑΪΛΕΡ (*Badenweiler Γερμανία*).

Θερμοπηγαὶ (24,4ο Ε λιθίου καὶ χλωριούχου νατρίου, μεταξὺ Βασιλείας καὶ Φριβούργης, εἰς ὕψος 450 μ. ὑ.ἐ. θ. μὲ κλίμα ἥπιον, σταθερόν. ***Ἐποχή*** : ὅλον τὸ ἔτος.

Ἐνδείξεις : νόσοι καρδίος, ἀγγείων, νευρικά, ἀρθριτικά, στηθικά.

ΜΠΕΑΤΕΝΠΕΡΚ (*Beatenberg*)

Κλιματικὸς σταθμὸς ἐν Ἑλβετίᾳ πλησίον τοῦ Interlaken εἰς ὕψος 1148 μ. ὑ.ἐ.θ.

ΜΠΕΚΕΡΕΛ ΑΚΤΙΝΕΣ (*Becquerel*).

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἀκτῖνας Ροέντκεν, αἵτινες εἶναι καθαρὸν προϊὸν τῆς ἠλεκτροτεχνικῆς, αἱ ἀκτῖνες Μπέκερελ εἶναι προϊὸν φυσικῶν ἁπλῶν οὐσιῶν δηλ. μερικῶν στοιχείων καὶ τῶν ἁλάτων των, ἅτινα εἶναι ἐλάχιστα διαδεδομένα εἰς τὴν φύσιν.

Πηγὴ τῶν ἀκτίνων Μπέκερελ εἶναι τὸ ***Οὐράνιον*** καὶ ἰδίως τὸ ***Ράδιον***** καὶ τὰ ἄλατά των καθὼς καὶ τὰ συγγενῆ πρὸς αὐτὰ ***Πολώνιον*** καὶ ***Ἀκτίνιον***. Διὰ τὴν χρῆσίν του ἐν τῇ ἰατρικῇ (βλ. *Ράδιον*).

Αἱ ἀκτῖνες αὗται διαπερῶσιν ἐπίσης ἀδιαφανῆ σώματα καὶ μέρος αὐτῶν δεικνύει κλίσιν εἰς μαγνητικὸν πεδίον.

ΜΠΕΛΟΚ ΑΝΘΡΑΞ (*βλ. Ἄνθραξ φυτικός*).

ΜΠΕΛΟΚΕΙΣ ΣΩΛΗΝ

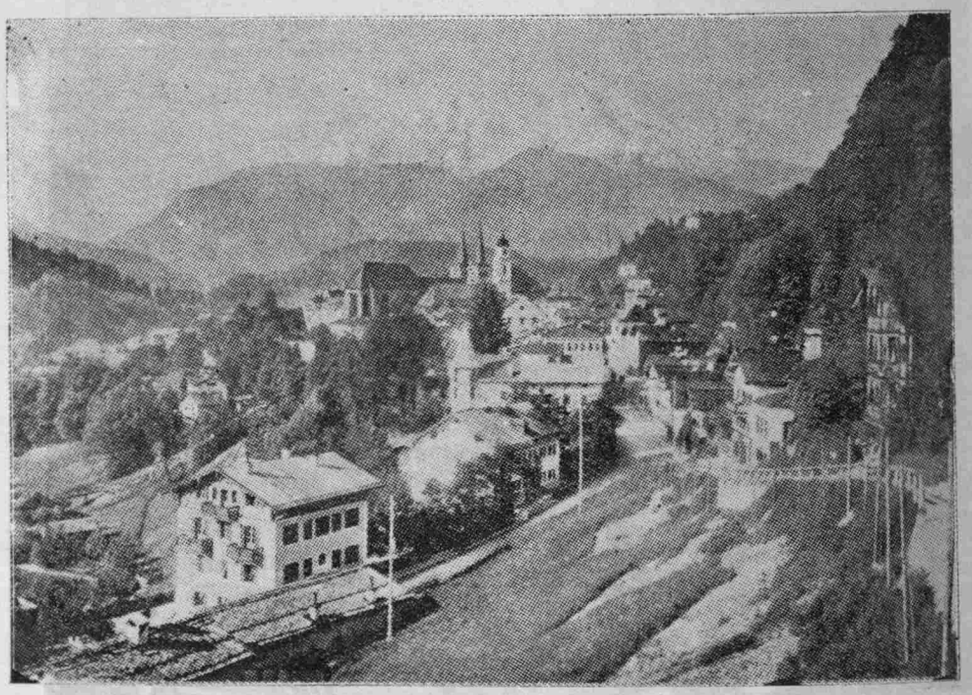
Ἐργαλεῖον διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἰατρὸς ἐπιφράσσει τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς ρινὸς εἰς ἐπιστάξεις*.

ΜΠΕΝΖΟΝΑΦΤΟΛ (*βλ. Βενζοναφθόλ*)

SISMANOGLIO MEGARO

ΜΠΕΞ ΛΕ ΜΠΑΙΝ *(Bex-les-Bains)*.

Κλιματικὸς σταθμὸς καὶ ἁλιπηγαὶ ἐν Ἑλβετίᾳ 435μ ὑ.ἐ.θ. Ἡ θερμ. τοῦ ὕδατος εἶναι 15οΕ, περιέχει δὲ 275,4 γρ. χλωούχσυ νατρίου εἰς λίτρον.

Εἰκ. 468

Μπερχτεσγάτεν

Κλίμα ἥπιον καὶ ξηρόν. Κεῖται ἐπὶ τῆς γραμμῆς Λωζάνης—Μιλάνου—Σεμπλόν. ***Ἐποχή*** : Ἀπρίλιος—Ὀκτωβρίου.

Ἐνδείξεις : χοιράδωσις, χρόνιοι βρογχίτιδες, ραχίτιδες, νευροπάθειαι κλπ.

ΜΠΕΡΙ-ΜΠΕΡΙ *(Beri-Beri)*.

Νόσος ἐνδημικὴ τῶν Ἰνδιῶν Ἰαπωνίας, Βραζιλίας, Ἀντιλλῶν, ***χαρακτηριζομένη*** μὲ ἀναιμίαν, ἀπίσχνανσιν, ἀναισθησίαν τοῦ δέρματος, ταχυκαρδίαν, δύσπνοιαν, παράλυσιν τῶν ποδῶν, ἰσχυροὺς πόνους εἰς ὅλον τὸ σῶμα καὶ ἰδίως εἰς τὴν κοιλίαν, λεύκωμα εἰς τὰ οὖρα, ὑδροπικίαν, τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ ὁ θάνατος. Οἱ ἔγχρωμοι ἀσθενοῦν συνηθέστερον τῶν λευκῶν.

Ἡ ***αἰτία*** τῆς νόσου δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένη. Κατὰ τὰ συμπτώματα εἶναι νόσος τῶν περιφερικῶν νεύρων, καὶ κατ' ἄλλους μὲν ὀφείλεται εἰς μόλυνσιν, κατ' ἄλλους δὲ προέρχεται ἐκ τῆς τροφῆς ἰδίως ὀρύζης χαλασμένης ἢ καὶ ἄνευ φλοιοῦ.

Διὰ τοῦτο καὶ ***προφυλακτικῶς*** συμβουλεύεται νὰ τρώγῃ τις καθημερινῶς πίτυρον ὀρύζης. Πάντως ἡ ἀλλαγὴ τοῦ κλίματος ὠφελεῖ.

ΜΠΕΡΚ *(Berck-sur-Mer)*.

Σταθμὸς θαλάσσιος τῆς Γαλλίας (Pas de Calais) μὲ κλίμα ἥπιον καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα ὑκόμη. Λουτρὰ θαλάσσια διεγερτικά. Ὑπάρχει νοσοκομεῖον διὰ παιδία χοιραδικά.

ΜΠΕΡΚΤΕΣΓΑΤΕΝ *(Berchtesgaden)*.

Ὀρεινὸς κλιματικὸς σταθμὸς εἰς τὴν Βαυαρίαν παρὰ τὰ Αὐστριακὰ σύνορα.

Ἐνδείξεις : ἀναιμία, ἄσθμα, ραχιτισμός, χρόνιοι στηθικοὶ κατάρροι.

ΜΠΕΡΤΡΙΧ *(Bertrich)*.

Ἀλκαλικὴ θερμοπηγὴ πλησίον τῆς Κόβλεντζ, θερμ. 32ο,9Ε, περιέχουσα 0,88 γρ. θειϊκοῦ νατρίου, 0,72 διττανθρ. νατρίου 0,2 χλωρ. νατρ. εἰς λίτρον.

ΜΠΕΤΟΛ *(Ἰτεϋλικὸν ναφθόλιον)*.

Κόνις ἄσπρη, χωρὶς γεῦσιν. Εἶναι ἀντισηπτικὸν τῶν ἐντέρων καὶ χρησιμοποιεῖται εἰς παθήσεις τοῦ ἐντέρου, τὰς κυστίτιδας καὶ τοὺς ρευματισμούς, εἰσδόσιν 1—2 τὴν ἡμέραν.

ΜΠΙΑΡΡΙΤΖ *(Biarritz)* *(Γαλλία)*.

Κλιματικὸς σταθμὸς διὰ τὸν χειμῶνα μὲ κλίμα θαυμάσιον, κατευναστικόν.

Ὠφελεῖ τοὺς φθισικοὺς καὶ χοιραδικούς.

ΜΠΙΕΡ ΜΕΘΟΔΟΣ *(Bier)*.

Θεραπευτικὴ μέθοδος βασιζομένη ἐπὶ τῆς τοπικῆς ὑπεραιμίας, διὰ τῆς ὁποίας προκαλεῖται αὔξησις τῶν λευκῶν αἱμοσφαιρίων*, χρήσιμος διὰ τὴν καταπολέμησιν φλεγμονῆς καὶ μολύνσεως. Ἡ μέθοδος αὕτη χρησιμοποιεῖται εἰς ὀξείας καὶ χρονίας φλεγμονὰς καὶ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀρτηριακὴν ὑπεραιμίαν (ἐνεργητικήν), ἢ φλεβικὴν (παθητικὴν) ἢ καὶ μικτὴν ἀρτηριοφλεβικήν.

Ἡ ***ἐνεργητικὴ*** γίνεται διὰ τῶν τοπικῶν λουτρῶν θερμοῦ ἀέρος (βλ. *Λουτρά*).

Ἡ ***παθητικὴ*** ἢ φλεβικὴ γίνεται διὰ περιτυλίξεως μὲ ταινίαν 6 ἑκμ. πλάτους ἐκ καουτσοὺκ λεπτοῦ ἢ καὶ στενωτέρας, ἀναλόγως τοῦ μέρους, ἄνωθεν τοῦ ὀσθενοῦς τμήματος, δηλαδὴ πρὸς τὸ κέντρον. Καλὸν εἶναι κάτωθεν τῆς ἐλαστικῆς ταινίας νὰ ὑπάρχῃ ἄλλη τοιαύτη μὲ φλανέλλαν. Οἱ πρῶτοι γῦροι πρέπει νὰ σύρωνται περισσότερον, δηλ. νὰ γίνωνται σφιγκτότεροι, ἔπειτα νὰ γίνωνται 5—6 γῦροι ἐλαφρότεροι καὶ νὰ προσδένεται ἡ ταινία μὲ καρφίτσας παραμάνας.

Πρέπει δὲ νὰ ***προσέχωμεν*** εἰς τὰ ἑξῆς: ὁ σφυγμὸς τῆς ἀρτηρίας πρέπει νὰ γίνηται αἰσθητός, τὸ δέρμα νὰ εἶναι κόκκινον, ὄχι κυανοῦν ἢ λευκόν, νὰ μὴ φέρῃ στενοχωρίαν παρὰ ὡρισμένως ἐλάττωσιν τῶν πόνων. Βεβαίως ἡ ἔντασις καὶ ἡ διάρκεια τῆς ἐπιδράσεως (1-2 ὧραι) ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἄτομον καὶ ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς νόσου. Ὁρίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ.

Πάντως ἀπαιτεῖται προσοχή, ὅταν δὲ παρουσιασθοῦν κηλῖδες κυαναῖ ἐπὶ τοῦ δέρματος, φυσαλλίδες ἢ αἱμορραγίαι ἢ καὶ ὁ ἄρρωστος ἔχει διαρκῆ μυδιάσματα ἢ πόνους πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ ἡ πίεσις ἢ νὰ ἀφαιρεθῇ, διότι ὑπάρχει κίνδυνος γαγγραίνης.

Ἐκτὸς τῶν ἄκρων ἡ ὑπεραιμία αὕτη ἐφαρμόζεται καὶ διὰ τὴν κεφαλήν, τοὺς ὤμους, τοὺς ὄρχεις, ὅτε ἐπειδὴ ἡ ἐφαρμογὴ εἶναι κάπως δύσκολος, γίνεται ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ.

Ἡ μέθοδος αὕτη δίδει ἔκτακτα ἀποτελέσματα εἰς γοννορροϊκὰς παθήσεις τῶν ἀρθρώσεων, εἰς φυματικὰς καὶ ρευματικὰς τοιαύτας, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας τινας χειρουργικάς.

Ἡ ***μικτὴ*** δηλ. ἡ ἀρτηριοφλεβικὴ ὑπεραιμία γίνεται διὰ εἴδους βεντουζῶν μὲ λάστιχον ἢ ἄλλων ἀπομυζητηρίων μηχανημάτων ἐξ ὑέλου, κιλῶς ἐφαρμοζομένων ἐπὶ τοῦ μέρους καὶ ἐκ τῶν ὁποίων δι' ἀντλίας ἀπομυζᾶται βαθμηδὸν ὁ ἀήρ.

ΜΠΙΖΕΛΙ *(Πίσος)*.

Εἶναι θρεπτικὰ καὶ λίαν εὔπεπτα (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΜΠΙΛΑΡΖΙΑ *(Bhilarzia)*.

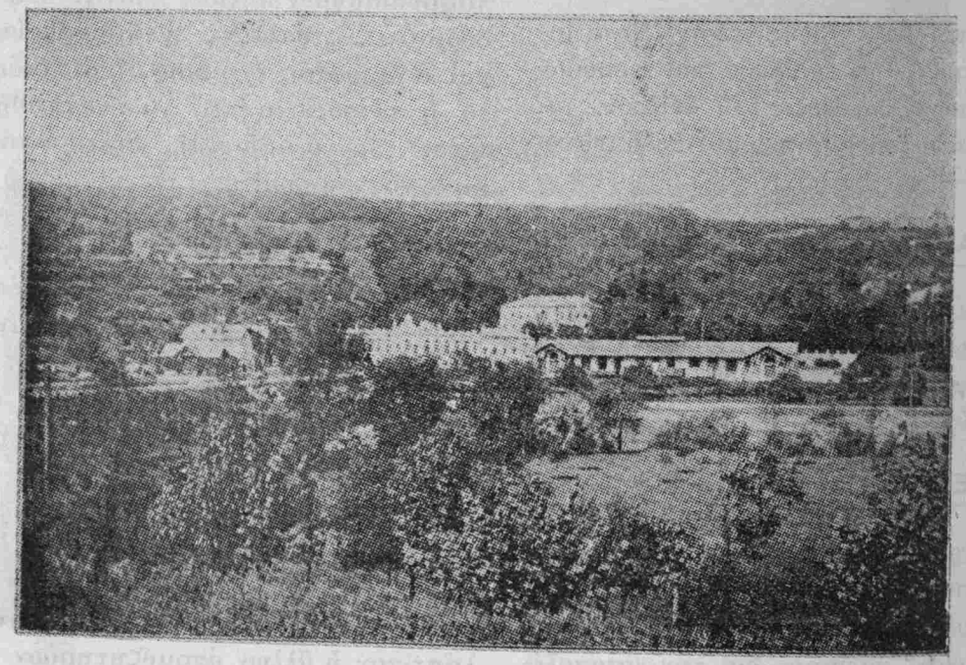
Νόσος τροπικὴ παρουσιαζομένη εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ Νότιον Ἀφρικήν, ὀφειλομένη εἰς παράσιτον σκώληκα, μήκους 15—20 χλμ. ὅστις ὡς ἔμβρυον εἰσέρχεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου (κατὰ πᾶσαν πιθανότητα κατὰ τὸ λούσιμον εἰς λιμνάζοντα ὕδατα), ἀναπτύσσεται καὶ ζῇ εἰς τὰς μεγάλας φλέβας τῆς κοιλίας. Τὰ ὠάρια καὶ τὰ ἔμβρυα τοῦ σκώληκος φθάνοντα εἰς τὰ νεφρὰ καὶ τὴν κύστιν τοῦ ἀνθρώπου προκαλοῦν

ἰσχυροὺς πόνους καὶ αἱματουρίαν*, ἀνακαλύπτονται δὲ διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως τῶν οὔρων.

ΜΠΙΛΙΝ (*Bilin, Βοημία*).

Πηγαὶ ἀνθρακο-νατριοῦχοι (4,4 ‰) θερμ. 12ο,5, ὕψος 600 μ. ὑ. ἐ.θ.

Ἐνδείξεις : Κατάρροι στομάχου καὶ ἐντέρων.

Εἰκ. 468

Μπιλίν

ΜΠΙΜΠΕΡΟΝ (*βλ. Θήλαστρον*).

ΜΠΙΣΚΟΤΑ

Φέτα ψωμιοῦ, ξηρανθεῖσα καὶ καβουρδισθεῖσα στὸν φοῦρνο. Τὰ πισκότα χρησιμοποιοῦνται ὡς πανάδες διὰ τὸ μωρά, καὶ ὡς τροφὴ διὰ τοὺς διαβητικοὺς καὶ παχυσάρκους. Περιέχουν ἄμυλον ὀλιγώτερον παρὰ ἡ συνήθης ψύχα τοῦ ἄρτου καὶ εἶναι εὐπεπτότερα. Δὲν κουράζουν τὸν στόμαχον καὶ εἶναι ἐπίσης ἀξιοσύστατα διὰ τοὺς δυσπεπτικούς. (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΜΠΙΣΚΟΥΙ (*Biscuits*).

Κατασκευάζονται ἀπὸ ἄλευρον, αὐγὰ καὶ σάκχαρον. Εἶναι θρεπτικὰ καὶ εὐκολοχώνευτα. (βλ. *Ἄρτος, Τροφῶν Πίνακα*).

ΜΠΙΤΤΕΡ

Βάμμα ἀλκοολικὸν γεντιανῆς, νεραντζίου, ρεβεντίου καὶ συχνάκις καὶ ἄλλων πικρῶν (κάσσια κλπ).

Θεωρεῖται ὡς ὀρεκτικόν. ἂν καὶ πολλάκις ἐπιφέρει ὅλως τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα καὶ χαλνᾷ τὸν στόμαχον.

ΜΠΙΦΤΕ (*Beef-Tea*).

Τροφὴ ὠφέλιμος δι' ἀσθενεῖς πάσχοντας ἀπὸ γαστροεντερικὸν κατάρρουν ἢ καὶ εἰς τὰ παιδία ἀντὶ τοῦ γάλακτος τῆς μητρός.

Παρασκευάζεται ὡς ἑξῆς: Ψαχνὸν βωδινὸν κρέας κόπτεται εἰς μικρὰ τεμάχια, περιχέεται μὲ ὀλίγον νερό, καὶ ἀφοῦ σταθῇ ½ ὥρων ζεσταίνεται μέχρι βρασίματος εἰς bain-marie. Ὕστερα περνᾶται ἀπὸ πανὶ ἢ τρυπητόν, ἀνακατώνεται μὲ ἴσα μέρη ζωμοῦ ἢ γάλατος καὶ χρησιμοποιεῖται.

ΜΠΛΑΖΙΕΝ (*Saint Blasien*).

Διάσημος κλιματικὸς σταθμὸς ἐν Βάδῃ

(Μέλας Δρυμὸς) εἰς ὕψος 750 μ. ὑ. ἐ. θ. **κατάλληλος** δι' ἀναρρωνύοντας, ἀναιμικοὺς καὶ μὲ ἀδύνατον τὸ ἀναπνευστικὸν σύστημα.

ΜΓΛΑΝΚΑΡ

Καταπότια περιέχοντα ἕκαστον, 0,05 ἰωδιούχου σιδήρου. Ὠφελοῦν εἰς χοιραδικοὺς (2-4 τὴν ἡμέραν.

ΜΠΑΝΚΕΜΠΕΡΓΕ (*Blankenberghé*).

Θαλάσσια λουτρὰ τῆς Βορείου θαλάσσης Β. Α. τῆς Ὀστάνδης.

ΜΠΛΑΟΥΤ (*Blaud*)

Καταπότια περιέχοντα, 0,15 θειϊκοῦ σιδήρου, ὠφέλιμα διὰ τοὺς ἀναιμικούς. (2—6 τὴν ἡμέραν μετὰ τὸ φαγητόν).

ΜΠΟΒΡΙΛ (*Boweril*)

Ἐκχύλισμα κρέατος περιέχον ἕως 10% λευκώματος.

ΜΠΟΜΠΟ (*Bombo*)

Οἶνοπ ευματῶδες ποτὸν ἐκ ρουμίου, μοσχοκαρύων καὶ σακχάρου, χρησιμοποιούμενον ἐν Ἀμερικῇ.

ΜΠΟΜΑΝΕΙΟΙ ΑΔΕΝΕΣ

Ἀδένες εὑρισκόμενοι εἰς τὴν ὀσφρητικὴν χώραν τῆς ρινός.

ΜΠΟΡΑΝΤΖΑ (*βλ. Βούγλωσσον*)

ΜΠΟΡΚΟΥΜ (*Borkum*)

Νῆσος τῆς Βορείου θαλάσσης 15 χιλιόμετρα τῆς Ὁλλανδικῆς ἀκτῆς. Κλιματικὸς σταθμὸς μὲ λουτρὰ θαλάσσια.

ΜΠΟΡΜΙΟ

Ἀκρατοπηγὴ ἐν Ἰταλίᾳ εἰς ὕψος 1400 μ.ὑ.ἐ.θ. μὲ θερμ. 39ο καὶ 0,90 στερεὰς οὐσίας.

ΜΠΟΡΝΕΟΛ

Καμφορᾶς εἶδος, προερχόμενον ἀπὸ τό Borneo.

ΜΠΟΡΤΙΓΙΕΡΑ (*Bordighera*)

Χειμερινὸς κλιματικὸς σταθμὸς τῆς Ἰταλικῆς Ριβιέρας.

ΜΠΟΡΤΟ ΟΙΝΟΣ (*Bordeaux βλ. Οἶνοι*)

ΜΠΟΤΑΛΕΙΟΝ ΤΡΗΜΑ (*βλ. Τρῆμα Μποτάλλειον*)

ΜΠΟΤΖΕΝ (*Bozen*)

Κλιματικὸς χειμερινὸς σταθμὸς ἐν Τυρόλῳ, μὲ ἔξοχον κλίμα, πλησίον τοῦ ***Γρίες****

ΜΓΟΥΖΙΑΣ (*Buziasch*)

Ψυχρὰ σιδηροῦχος πηγὴ τῆς Οὐγγαρίας, ἐπὶ τῆς γραμμῆς Tamesvar-Lugos (9—10ο). Τὸ ὕδωρ της χρησιμοποιεῖται πρὸς πόσιν, ἁπλοῦν ἢ μὲ οἶνον, εἰς παθήσεις στομάχου, εἰς χλωρώσεις καὶ ἀναιμίας. Ἔχει εὐχάριστον γεῦσιν. Χρησιμοποιεῖται ὡσαύτως καὶ εἰς λουτρὰ ἰδίως εἰς μητρικὰς αἱμορραγίας καὶ εἰς ἐχούσας προδιάθεσιν δι' ἀποβολάς.

ΜΠΟΥΛΟΥ (*Boulou, Γαλλία. Ἄνω Πυρηναῖα*

Πηγαὶ δισσανθρακικοῦ νατρίου 16ο—18ο εἰς ὕψος 84 μ. ὑ.ἐ.θ.

Ἐποχή: (1 Μαΐου—15 Ὀκτωβρίου)

ΜΠΟΥΡΓΟΓΝΗΣ ΟΙΝΟΙ (*Vins de Bourgogne, βλ. Οἶνοι*)

ΜΠΟΥΡΜΠΟΝ (*Bourbonne - Les Bains, Γαλλία*).

Θερμοπηγαὶ (58,7ο) χλωριονατριοῦχοι 5 — 8 ‰) εἰς ὕψος 304 μ. ὑ.ἐ.θ.

Ἐποχή : (15 Ἰουνίου—15 Ὀκτωβρίου)

Ἐνδείξεις : Χοιράδωσις, χρόνιος ρευματισμός, ἰσχιαλγία.

ΜΓΟΥΡΜΓΟΝ-ΛΑΝΣΥ (*Borbonne-Lancy*)

Θερμοπηγαὶ χλωριονατριοῦχοι (46ο—56ο) εἰς ὕψος 240 μ. ὑ.ἐ.θ. ***Ἐποχή*** : (15 Μαΐου—15 Σεπτεμβρίου)

Ἐνδείξεις : Λεμφατισμός, χοιράδωσις, χρόνιος ρευματισμὸς καὶ παθήσεις μήτρας καὶ παραμητρίων.

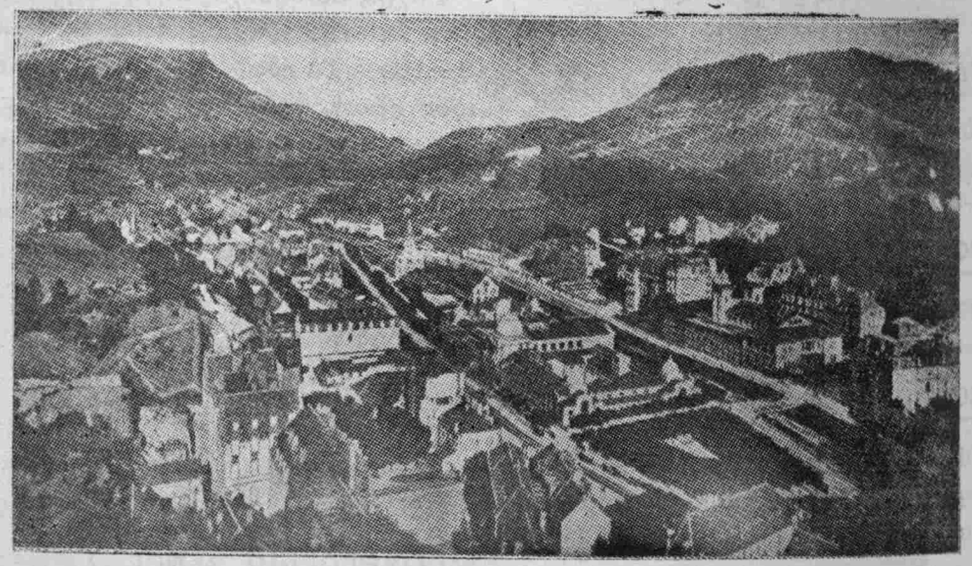
ΜΠΟΥΡΜΠΟΝ-ΑΡΣΑΜΠΟΛ (*Bourbonne l'Archambault. Γαλλία*)

Θερμαὶ πηγαὶ χλωριονατριοῦχοι (52ο)

Ὑπάρχει ἐπίσης μιὰ πηγὴ ψυχρὰ (12ο,8 σιδηροῦχος. Ὕψος 270 μ. ***Ἐποχή*** : 15 Μαΐου— 15 Σεπτεμβρίου. ***Ἐνδείξεις*** : Χοιράδωσις, χρόνιος ρευματισμός, παραλύσεις.

ΜΠΟΥΡΜΠΟΥΛ *(Bourboule, Γαλλία)*

Θερμοπηγαὶ χλωριο - νάτριο - ἀρσενικοῦχοι. Ὕψος 846 μ. ὑ.ἐ.θ. ***Ἐποχή***: 1 (Ἰουνίου —15 Σεπτεμβρίου).

Εἰκ. 469

Μπουρμπούλ.

Ἐνδείξεις : Χοιράδωσις, χρόνιοι ρευμστισμοί, παραλύσεις, ἔκζεμα, ποδάγρα, διαβήτης, ψωρίασις.

ΜΠΟΥΡΤΣΧΑΪΤ *(Burtscheid)*

Θειοῦχος θερμοπηγὴ ἐν Γερμανίᾳ, θερμ. 74ο6.

ΜΠΟΥΣΟΥ *(Bucheu)*

Φυτὸν τῆς οἰκογενείας τῶν Ρυτοειδῶν. Τὰ φύλλα χρησιμοποιοῦνται ἰδίως ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ ὡς διουρητικὰ καὶ ἱδρωτικά, ὑπὸ μορφὴν κόνεως (1,0) ἐγχύματος 1 % (ο0—200 γρ.)

ΜΠΡΑΪΤ ΝΟΣΟΣ *(βλ. Νεφρῖτις)*

ΜΠΡΕΝΕΡ ΜΠΑΤ *(Brennerbad)*

Ἀκρατοπηγὴ ἐν Τυρόλῳ εἰς ὕψος 1326 μ. μὲ θερμ. 22,5ο Ε καὶ 0,53 στερεὰς οὐσίας εἰς λίτρον.

ΜΠΡΙΛΛΑΝΤΙΝΗ

Σκευασία κοσμητικὴ διὰ τὰ μαλλιά. Ἀποτελεῖται ἀπὸ μῖγμα γλυκερίνης μὲ οἰνόπνευμα, βάλσαμον, καὶ ἐνίοτε ἔλαια.

ΜΠΡΟΥΚΕΝΑΟΥ *(Bruckenau)*.

Πηγαὶ περιέχουσαι ἄλατα ἀλκαλικά, ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ σίδηρον ἐν Βαυαρίᾳ. Κλίμα δασῶδες, εὐχάριστον, τοποθεσία θαυμασια εἰς ὕψος 300 μ. ὑ. ἐ. θ.

Ἐνδείξεις : ἀσθένειαι νεφρῶν, κύστεως, οὐρήθρας, ἀναιμία, βρογχῖτις.

ΜΠΡΟΥΝΝΕΡ ΑΔΕΝΕΣ

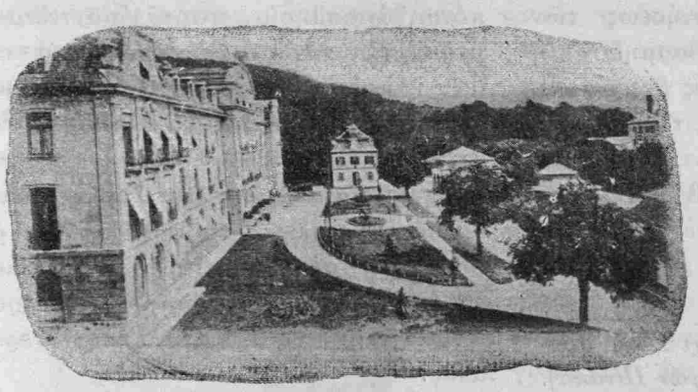
Ἀδένες σταφυλοειδεῖς, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ δωδεκαδακτύλου. (βλ. *Ἔντερα*).

ΜΠΥΡΚΕΡΣΤΟΚ *(Burgerstock)*.

Κλιματικὸς σταθμὸς τῶν Ἄλπεων, εἰς ὕψος 870 μ. ὑ. ἐ. θ. ἐπὶ τῆς λίμνης τῶν τεσσάρων καντονίων. (Ἑλβετία)

ΜΠΥΡΩΒ ΔΙΑΛΥΣΙΣ *(Burow)*.

Διάλυσις Ἀργυλλίου (Ἀλουμινίου) καὶ ὀξειδίου μολύβδου ἓν ὕδατι, ἥτις χρησιμοποιεῖται ἐξωτερικῶς εἰς ἐπιθέματα ἀντιφλογιστικά.

Εἰκ. 470

Μπρουκενάου

ΜΥΑΛΓΙΑ

Πόνοι τῶν μυῶν ὀφειλόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ρευματισμὸν (Μυϊκὸς ρευματισμὸς) καὶ ἐπερχόμενοι τὸ συνηθέστερον εἰς τοὺς μῦς τοῦ αὐχένος (Torticollis rheumaticus), τοῦ ὤμου (ὠμαλγία) τοῦ θώρακος (πλευρωδυνία) τῆς μέσης (ὀσφυαλγία). Θεραπεύονται δι' ἐφιδρώσεως, (ἀτμόλουτρα, φωτόλουτρα) μαλάξεων καὶ ἀντιρευματικῶν φαρμάκων (ἀσπιρίνη, ἰτεϋλικὸν νάτριον κλπ.) Συχνὰ ὑποτροπιάζουν. Ἡ σκληραγωγία εἶναι τὸ καλλίτερον προφυλακτικὸν μέσον.

Εἶδος μυαλγίας (Μυωδυνία) ἀρκετὰ δυσαρέστου παρουσιάζεται εἰς τὰς κνήμας τῶν λεχῶν ὅταν πρωτοσηκωθοῦν, καὶ παρέρχεται μὲ ἐλαφρὰς μαλάξεις. (βλ. *Στρεψαυχενία*, *Ὀσφυαλγία*).

ΜΥΑΣΘΕΝΕΙΑ *(Matadie d'Erb)*.

Νόσος ***χαρακτηριζομένη*** δι' ἐξαντλήσεως τῆς μυϊκῆς δυνάμεως, ἀρχίζουσα ἀπὸ τοὺς μῦς τοῦ προσώπου καὶ ἐπεκτεινομένη εἰς τοὺς λοιπούς, θέτουσα δὲ αὐτοὺς εἰς κατάστασιν ψευδοπαραλύσεως.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς νόσου εἶναι βραδεῖα, ***προσβάλλει*** ἰδίως γυναῖκας εἰς νεαρὰν ἡλικίαν καὶ ***ἐπέρχεται*** ἐνίοτε μετὰ μολυσματικὴν νόσον ἢ δηλητηρίασιν.

Θεραπεία συμπτωματική.

ΜΥΑΤΟΝΙΑ ΣΥΓΓΕΝΗΣ *(Myatonie congenitale d'Oppenheim*

Ἡ νόσος ***χαρακτηρίζεται*** διὰ ἀτόνων καὶ βραδέων κινήσεων τῶν μυῶν, οἵτινες εἶναι χαλαροὶ χωρὶς νὰ εἶναι ἀτροφικοί.

Ἰδίως ἡ ἀτονία ***παρατηρεῖται*** εἰς τοὺς μῦς τῶν κάτω ἄκρων καὶ εἰς παιδία ἄτινα δὲν δύνανται νὰ σταθῶσιν ὄρθια.

Ἡ ***αἰτία*** τῆς νόσου ἀπεδόθη εἰς ἀλλοίωσιν τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος καὶ πραγματικῶς διὰ χορηγήσεως αὐτοῦ αἱ διαταραχαὶ βελτιοῦνται.

ΜΥΑΤΡΟΦΙΑΙ

1. ***Μυατροφίαι ἁπλαῖ***. Ἐπέρχονται ὁσάκις ὁ μῦς δὲν ἐργάζηται, εἴτε ἕνεκα φλεγμονῆς τῆς οὐσίας του (μυῖτις), εἴτε ἕνεκα καταναγκαστικῆς ἀκινητοποιήσεως (κάταγμα).

2. ***Μυατροφία προϊοῦσα*** (Myatrophie ἢ Myopathie primitive progressive). Ὀφείλεται εἰς ἀλλοιώσεις τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ προσβάλλει τοὺς ὤμους, τὸ πρόσωπον, τοὺς μῦς τοῦ ἄνω βραχίονος, τοῦ σκέλους. Ἐνίοτε ἄλλοι μὲν μύες εἶναι ἀτροφικοί, ἄλλοι ὑπερτροφικοί, τοῦθ' ὅπερ δύναται νὰ συμβῇ καὶ εἰς διάφορα τμήματα τοῦ αὐτοῦ μυός. Ἡ νόσος αὕτη δίδει εἰς τὸ πρόσωπον ἰδιαιτέραν χαρακτηριστικὴν φυσιογνωμίαν (βλακώδη), ἐπίσης καὶ ἡ βάδισις καὶ ἡ στάσις τῶν ἀσθενῶν εἶναι χαρακτηριστικὰ (ὡς τῆς πάπιας). Ἡ ἀσθένεια φαίνεται νὰ εἶναι κληρονομικὴ

καὶ προσβάλλει ἰδίως τὰ παιδία καὶ τοὺς νέους, ἐξελίσσεται βαθμιαίως καὶ δὲν ἐπηρεάζεται ἐπαισθητῶς διὰ τῆς θεραπείας.

3. ***Μυατροφία προϊοῦσα*** (νόσος τοῦ Duchenne Aran). Ὀφείλεται εἰς ἀλλοιώσεις τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἀρχίζει διὰ διαταραχῶν τῆς κινήσεως τῶν χειρῶν, ἀτροφίας αὐτῶν. Βαυμηδὸν ἡ ἀτροφία προχωρεῖ εἰς τοὺς βραχίονας, τοὺς ὤμους, τὸν τράχηλον, τὸν κορμόν, σπανίως δὲ τὰ κάτω ἄκρα.

Ἡ ἀσθένεια διαρκεῖ 6-10 καὶ περισσότερα ἔτη.

ΜΥΔΙΑ (*Μύακες*).

Εἶδος ὀστρακοδέρμων, ὄχι πολὺ θρεπτικῶν, δυσπέπτων (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

Τὰ μύδια ἐπιφέρουν ἐνίοτε δηλητηριάσεις, αἱ ὁποῖαι ὀφείλονται εἰς ἀπορρόφησιν τοξίνης σχηματιζομένης εἰς τὸ ἦπαρ τῶν ὀστράκων τούτων, τῆς ***μυτυλοτοξίνης***, ἰδίως ὅταν τρώγονται κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον μέχρι Σεπτεμβρίου. Ἄτομα τινα ἔχουν ἰδιαιτέραν εὐαισθησίαν εἰς τὰ μύδια. Ὀσάκις τρώγουν μύδια, παθαίνουν κνησμόν, ἔκζεμα, ἐμέτους κλπ. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς δηλητηριάσεως, εἶναι καλὸν νὰ προσθέτωμεν 3 4 γρ. ἀνθρακικοῦ νατρίου (σόδας) εἰς τὸ νερό, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ βράσωμεν τὰ μύδια.

ΜΥΔΡΙΑΣΙΣ

Παράλυσις τῆς ἴριδος, ἡ ὁποία ἐπιφέρει τὴν διαρκῆ διαστολὴν τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἐνίοτε εἶναι ἐκ γενετῆς. Συνήθως ἡ μυδρίασις εἶναι σύμπτωμα νευρώσεως, αὐνανισμοῦ ἢ καὶ παρουσίας σκωλήκων εἰς τὰ ἔντερα.

ΜΥΔΡΙΑΤΙΚΑ

Φάρμακα, τὰ ὁποῖα ἐνσταλλαζόμενα εἰς τὸν ὀφθαλμόν, ἐπιφέρουν διαστολὴν τῆς κόρης (ὅπως ἡ ἀτροπίνη κλπ.).

ΜΥΕΛΙΤΙΣ

Φλεγμονὴ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐπερχομένη μὲ ***ὀξεῖαν μορφὴν*** εἰς λοιμώδεις νόσους (γρίππη, τυφοειδής, σύφιλις κλπ.) εἰς ψῦξιν τοῦ σώματος, εἰς δηλητηριάσεις, εἰς Ποττείαν νόσον.

Τὰ ***συμπτώματα*** εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ εἶδος τῆς νόσου, δηλ. ἐὰν αὕτη εἶναι ἐντεταμισμένη ἢ γενικευμένη. Συνήθως τὰ κυριώτερα εἶναι: ρῖγος, πυρετός, πόνοι, ἀναισθησία, παραλυσία τελεία ἢ μερικὴ τῶν κάτω ἄκρων, ἀκράτεια οὔρων καὶ κενώσεων, γάγγραινα. Εἰς μερικὰς ἡμέρας δύναται νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος ἢ καὶ ἡ ἴασις.

Ἡ ***χρονία μυελῖτις*** ὀφειλομένη ἰδίως εἰς συφίλιδα ἔχει τὰ αὐτὰ σχεδὸν μὲ τὴν ὀξεῖαν συμπτώματα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐπέρχεται βραδέως. Θεραπεύεται ἐνίοτε διὰ καταλλήλου θεραπείας.

ΜΥΕΛΟΣ (*βλ. Ἐγκέφαλος*)

ΜΥΕΛΟΣ ΝΩΤΙΑΙΟΣ

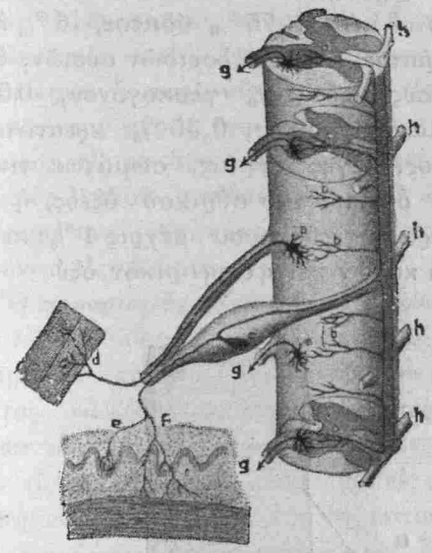
Ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ ἐγκεφάλου τὸ κεντρικὸν ὄργανον τοῦ νευρικοῦ συστήματος, εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ σωλῆνος τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς μεγάλης ὀπῆς τοῦ ἰνιακοῦ ὀστοῦ μέχρι τοῦ δευτέρου ὀσφυακοῦ σπονδύλου.

Ἔχει σχῆμα κυλινδρικὸν μήκους σχεδὸν $^1/_2$ μ. καὶ πάχους 1 ἑκ. τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπὸ τὰ ἐπάνω πρὸς τὰ κάτω ἐλαττοῦται βαθμηδὸν σχηματίζον δύο ἐξογκώματα, τὸ ***αὐχενικὸν*** καὶ τὸ ***ὀσφυακόν***, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸ μέγος τῆς ἐκφύσεως τῶν νεύρων τῶν βραχιόνων καὶ τῶν κάτω ἄκρων. Ὁ νωτιαῖος μυελὸς συνδέεται πρὸς τὰ ἄνω μὲ τὸν προμήκην*, πρὸς τὰ κάτω δὲ καταλήγει εἰς τὸ ***τελικὸν νῆμα***, περιβάλλεται δὲ ὅπως καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑπὸ τῶν μηνίγγων*. Καθ' ὅλον του τὸ μῆκος διατρέχεται ὑπὸ τοῦ κεντρικοῦ σωλῆνος, ὅστις εὐρυνόμενος εἰς τὸν ἐγκέφαλον σχηματίζει 4 λοβούς, πρὸς τὰ κάτω δὲ ὁ σωλὴν κλείει.

Ἐσωτερικῶς ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ κεντρικὴν στήλην φαιᾶς οὐσίας, ἥτις εἰς διατομὴν ἔχει σχῆμα Η, περιβαλλομένης ὑπὸ λευκῆς οὐσίας,

ἥτις διὰ μιᾶς ἐμπροσθίας καὶ μιᾶς ὀπισθίας σχισμῆς διηκουσῶν μέχρι τῆς φαιᾶς οὐσίας χωρίζεται εἰς δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ἥμισυ, συνδεομένων διὰ φαιᾶς οὐσίας καὶ περιεχόντων τοιαύτην. Οὕτως ἕκαστον ἥμισυ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ περιέχει ἕν ***πρόσθιον*** καὶ ἕν ***ὀπίσθιον κέρας*** ἐκ φαιᾶς οὐσίας, μίαν ***προσθίαν***, μίαν ***πλαγίαν*** καὶ μίαν ***ὀπισθίαν δεσμίδα*** ἐκ λευκῆς οὐσίας.

Ἡ ***φαιὰ οὐσία*** ἀποτελεῖται ἀπὸ κύτταρα νευρικά, ἐκ τῶν ὁποίων πηγάζουν τὰ νεῦρα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Καὶ ἐκ μὲν τοῦ προσθίου κέρατος, αἱ

Εἰκ. 471

Σχῆμα διαδρομῆς νεύρων ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ

a *Κύτταρα τοῦ προσθίου κέρατος*
b *Διακλαδώσεις τῆς ρίζης.*
d ***Κινητικὸν νεῦρον ἐντὸς μυὸς***
e f ***Αἰσθητικὸν νεῦρον εἰς δέρμα***
g *Προσθία ρίζα.*
h *Ὀπισθία ρίζα.*

κινητικαὶ ρίζαι, ἐκ δὲ τοῦ ὀπισθίου αἱ ***αἰσθητικαί***, αἵτινες ἑνώνονται καὶ ἐξέρχονται ἀποτελοῦσαι τὰ νεῦρα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν 31 ζεύγη.

Ἡ ***λευκὴ οὐσία***, ἐκ τῆς ὁποίας σχηματίζονται αἱ ἀναφερθεῖσαι δεσμίδες, ἀποτελεῖται ἀπὸ νευρικὰς ἴνας, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ μετὰ τοῦ ἐγκεφάλου συγκοινωνία.

Ὁ νωτιαῖος μυελὸς διὰ τῶν διατρεχουσῶν αὐτὸν νευρικῶν ἰνῶν χρησιμεύει ὡς ἀγωγός, καὶ διὰ μὲν τῶν πρὸς τὸν ἐγκέφαλον διευθυνομένων νεύρων, τῶν ***κεντρομόλων***, διαβιβάζονται εἰς αὐτὸν τὰ εἰς τὰ διάφορα ὄργανα τοῦ σώματος γινόμενα ἐρεθίσματα, τὰ κοινοποιούμενα εἰς τὸν νωτιαῖον μυελὸν διὰ τῶν αἰσθητικῶν νεύρων, διὰ δὲ τῶν ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου κατερχομένων νευρικῶν ἰνῶν, τῶν ***φυγοκέντρων***, αἵτινες διασταυροῦνται ἐν μέρει εἰς τὸν προμήκη μυελόν, οὕτως ὥστε ὁ ἐρεθισμὸς γίνεται εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος (βλ. *Ἐγκεφαλικὴ αἱμορραγία*) τὰ εἰς τὸν ἐγκέφαλον γινόμενα ἐρεθίσματα διαβιβάζονται εἰς τὰ νευρικὰ κύτταρα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ διὰ τούτων εἰς τὰ ὄργανα τοῦ σώματος.

Ἐκτὸς τῆς ἰδιότητος ὅμως ταύτης τοῦ νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἀγωγός, ἔχει ὁ νωτιαῖος μυελός, καὶ ἄλλην.

Ὡς ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ εὑρισκομένων ὁμίλων νευρικῶν κυττάρων εἶναι καὶ ἀνεξάρτητον τοῦ ἐγκεφάλου κεντρικὸν νευρικὸν ὄργανον, διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ ὁποίου γίνονται ὡρισμέναι λειτουργίαι ὀργάναν μὴ ὑποκειμένων τῇ βουλήσει, ἰδίως ὅμως διὰ τῆς φαιᾶς του οὐσίας ἐκτελεῖ ὁ νωτ. μυελὸς διάφορα ἀνακλαστικὰ φαινόμενα.

Αἱ ***ἀσθένειαι*** τοῦ νωτιαίου μυελοῦ εἶναι ἐκ τῶν σοβαρωτάτων παθήσεων. Καὶ αἱ μὲν ***ἐξωτερικῆς*** ἢ μᾶλλον μηχανικῆς αἰτίας, εἶναι σχετικῶς σπάνιαι καθότι ὁ νωτιαῖος μυελὸς εὑρίσκεται προφυλαγμένος ἐντὸς τῆς ὀστεώδους σπονδυλικῆς στήλης Οὐχ' ἧττον τραυματισμοί, συνεπείᾳ, κατάγματος ἢ ἐξαρθρώσεως σπονδυλικῆς στήλης, μαχαίρας, βολῆς ἢ συγκλονήσεις ἢ συμπιέσεις (Ποττεία νόσος, ὄγκοι) κλπ. ἔχουν συνήθως ὡς συνέπειαν ἀνιάτους παραλύσεις τῶν ἄκρων, τῶν μυώνων τοῦ κορμοῦ, τῆς κύστεως ἐνίοτε δὲ διὰ διακοπῆς τῆς ἀναπνευστικῆς λειτουργίας τὸν ἄμεσον θάνατον.

Αἱ ***ἐσωτερικῆς*** *αἰτίας* **νόσοι εἶναι συχνώτεραι καὶ ὀφείλονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς μολύνσεις.** (βλ. *Νωτιὰς φθίσις Μυατροφία προϊοῦσα, Νόσος τοῦ Φρίτραϊχ, Μυελῖτις, Παράλυσις νωτιαία Σκλήρυνσις ἀμυοτροφικὴ πλευρική, Σκλήρυνσις κατὰ πλάκας, Συριγγομυελία, Νόσος τοῦ Λίττλ, Μηνιγγίτιδες, Ἐγκεφαλονωτιαῖον ὑγρόν.*)

ΜΥΕΛΟΣ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ

Μαλακή, εὔγεστος μᾶζα εὑρισκομένη εἰς τὸν αὐλὸν καὶ τὰς ὀστεΐνας κυψέλας τῶν ὀστῶν. Εἶναι δύο εἰδῶν : ἐρυθρὸς ἢ ὠχρὸς (κίτρινος). **Ὁ *ἐρυθρὸς* μυελὸς εὑρίσκεται κατὰ τὴν παιδικὴν καὶ νεανικὴν ἡλικίαν εἰς ὅλα τὰ ὀστᾶ καὶ εἶναι εἰς τὸν ἐνήλικα τὸ σπουδαιότερον μέρος παρασκευῆς ἐρυθρῶν αἱμοσφαιρίων. Ὁ *ὠχρὸς* ἢ κίτρινος μυελὸς εὑρίσκεται εἰς τὰς διαφύσεις τῶν ὀστῶν, προέρχεται ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ διὰ προσθήκης λιπώδους οὐσίας, ἀποτελεῖται δὲ σχεδὸν μόνον ἀπὸ λίπος καὶ συνδετικὸν ἱστόν. Κατὰ τὴν πεῖναν ὁ ὠχρὸς μυελὸς μετατρέπεται εἰς γαλακτώδη οὐσίαν ἥτις ὅμως ὅταν προσληφθῇ τροφὴ γίνεται πάλιν λιπώδης. Ὁ μυελὸς τῶν ὀστῶν περιέχει φώσφορον καὶ λεκιθίνην, εἶναι ἄρα ἔκτακτος τονωτικὴ *τροφή*, ἰδίως δι' ἀναιμικούς.**

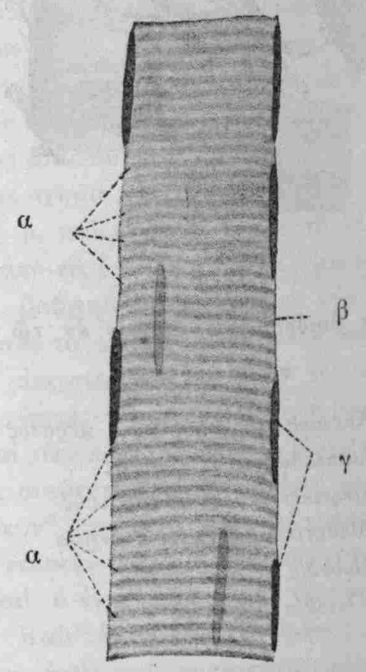
ΜΥΕΛΟΣ ΠΡΟΜΗΚΗΣ

Κεῖται μεταξὺ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου μυελοῦ καὶ μεταξὺ ἰνιακοῦ ὀστοῦ καὶ σπονδυλικῆς στήλης. Ἔχει μῆκος 2,5 ἑκμ. περίπου. Ἀποτελεῖται ὅπως καὶ ὁ ἐγκέφαλος καὶ ὁ νωτιαῖος μυελός ἐκ λευκῆς καὶ φαιᾶς οὐσίας, δι' αὐτοῦ δὲ γίνεται ἡ συγκοινωνία τῶν δύο. Ἔχει ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα διότι εἶναι τὸ *κέντρον* διαφόρων ἀνακλαστικῶν φαινομένων, μεταξὺ ἄλλων τῆς ἀναπνοῆς καὶ διότι ἐν αὐτῷ εὑρίσκονται οἱ πυρῆνες ἐγκεφαλικῶν τινων νεύρων.

ΜΥΕΣ (*Muscles*).

Οἱ μύες, ἀποτελοῦν τὰ 43 % τοῦ σώματος καὶ εἶναι ἐν ὅλῳ 639 τὸν ἀριθμὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἤτοι. 53 εἰς τὴν κεφαλήν, 32 εἰς τὸν λαιμόν, 180 εἰς τὸν τράχηλον καὶ τὴν ράχιν, 54 εἰς τὸ στῆθος, 15 εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὴν λεκάνην 98 εἰς τὰ ἄνω ἄκρα, 124 εἰς τὰ κάτω, καὶ 83 εἰς τὰ ἐσωτ.ὄργανον

Τὸ χρῶμά των εἶναι ***ἐρυθροῦν*** ἀπὸ τὴν αἱμοσφαιρίνην, τὸ δὲ σχῆμα *μακροστρόγγυλον* ὡς εἰς τὰ ἄκρα καὶ τὴν ράχιν *πλατὺ* ὡς εἰς τὸν κορμὸν ἢ μεταξὺ τῶν κοιλοτήτων, ***δακτυλιοειδὲς*** ὡς λ. χ. οἱ σφιγκτῆρες, οἱ μύες τοῦ στόματος, τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ***κοῖλον*** ὡς οἱ τῆς καρδίας καὶ τῆς μήτρας. Σχετικῶς μὲ τὴν χημικήν των σύστασιν ***ἀποτελοῦνται*** οἱ μύες ἐξ 75 % ὕδατος, 16 % λευκώματος, 3 % κολλοειδῶν οὐσιῶν, 8 % λίπους, 0,5—1 % γλυκογόνου, 0,5 % γαλακτικοῦ ὀξέος, 0,35 % κρεατινικοῦ ὀξέος, ὀλίγης οὐρίας, σωμάτων τινῶν τοῦ ὁμίλου τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, ἡ δὲ τέφρα των φθάνουσα μέχρις 1 % περιέχει κάλιον καὶ φωσφορικὸν ὀξύ.

Εἰκ. 472

Γραμμωτὸς μῦς

α) Ἶνες. β) Μυείλημα. γ) Πυρῆνες.

Οἱ μύες ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἶνας, γραμμωτὰς εἰς τοὺς μὲν, λεῖας εἰς τοὺς δέ,

οὕτως ὥστε διακρίνωμεν δύο εἰδῶν μῦς τοὺς ***γραμμωτοὺς***, καὶ τοὺς ***λείους***. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ὑπόκεινται εἰς τὴν βούλησιν, λειτουργοῦν δηλαδὴ μόνον ὅταν θέλωμεν, ἐξαιρέσει τοῦ καρδιακοῦ μυός, ὅστις ἂν καὶ γραμμωτὸς δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν θέλησίν μας, οἱ δὲ δεύτεροι οἱ λεῖοι λειτουργοῦν ἀνεξαρτήτως τῆς βουλήσεως, εἶναι δὲ οὗτοι οἱ μύες τῶν ἐντέρων, τοῦ στομάχου, τοῦ οἰσοφάγου, τῶν ἀγγείων, τοῦ οὐροποιητικοῦ (κύστις, μήτρα) καὶ τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος. Ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι μύες τοῦ σώματος εἶναι γραμμωτοί, μὲ ἴνας ἑνουμένας εἰς διαφόρους δεσμίδας. Οἱ μύες καλύπτονται ὑπὸ ἑνὸς περιβλήματος, (***Μυείλημα*** ἢ ***περιμύϊον***). Ὁ μῦς εἰς τὸ μεσαῖόν του μέρος (γαστὴρ) εἶναι παχύτερος, εἰς τὰ δύο ἄκρα λεπτύνεται εἰς τοὺς ἐκ λευκοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ ἀποτελουμένους ***τένοντας***, οἵτινες προσφύονται εἰς τὰ ὀστᾶ.

Ὁ *προορισμὸς* τῶν μυῶν σύγκειται εἰς τὸ νὰ δίδουν μὲ τὸν σκελετὸν τὸ σχῆμα καὶ τὴν στρογγυλότητα τοῦ σώματος, νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν στερεὰν θέσιν τῶν ὀστῶν ἀπέναντι ἀλλήλων, τόσον εἰς τὸν ἱστάμενον ὅσον καὶ εἰς τὸν καθήμενον νὰ βοηθοῦν νὰ σχηματίσουν τὰ τοιχώματα τῶν κοιλοτήτων ὅπου εὑρίσκονται σπουδαῖα ὄργανα, ὁ κυριώτερος ὅμως σκοπός των εἶναι νὰ ἐκτελοῦν τὰς ***κινήσεις.***

Αἱ κινήσεις γίνονται διὰ τῆς συστολῆς καὶ διαστολῆς τῶν ἐλαστικῶν ἰνῶν. Διὰ τῆς ***συστολῆς*** συστέλλεται ὁ μῦς, γίνεται βραχύτερος καὶ ἐπιφέρει κίνησιν τῶν ὀστῶν.

Κατὰ τὴν συστολήν, ὁ μῦς ἀναπτύσσει μεγάλην δύναμιν, χρειάζεται ἄρα περισσοτέρας θρεπτικὰς οὐσίας παρὰ ὅταν ἡσυχάζει. Οὕτως ὁ ἐργαζόμενος μῦς λαμβάνει 4—5 φορὰς περισσότερον ὀξυγόνον ἐκ τοῦ αἵματος καὶ δίδει ἀνάλογον ἀνθρακικὸν ὀξὺ εἰς αὐτό, ἀπὸ τὸν ἡσυχάζοντα μῦν, ἔχει δὲ ὡς ἐκ τοῦ σχηματιζομένου γαλακτικοῦ ὀξέος ὀξεῖαν ἀντίδρασιν, ἐν ᾧ ὁ ἡσυχάζων ἔχει ἀλκαλικήν. Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι καὶ ἡ θρέψις τοῦ ἐργαζομένου ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ ἡσυχάζοντος, καὶ τὸ αἷμα πλούσιον εἰς ὀξυγόνον.

Ἡ διὰ τῆς συσπάσεως τοῦ μυὸς ἀναπτυσσομένη ***δύναμις*** ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ μῆκος καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ. Οὕτως ὅσον παχύτερος εἶναι ὁ μῦς, τόσον μεγαλείτερον βάρος δύναται εἰς ὡρισμένον ὕψος νὰ σηκώσῃ καὶ ὅσον μακρότερος τόσον ὑψηλότερον δύναται νὰ σηκώσῃ ὡρισμένσν βάρος. Ὡς παραδείγματα τῆς δυνάμεως ταύτης φέρομεν τὰ ἑξῆς: ὁ ἄνθρωπος μὲ δύο χεῖρας δύναται νὰ κρατήσῃ βάρος μεγαλείτερον τοῦ ὅλου βάρους τοῦ σώματός του, νὰ σύρῃ δὲ δύο φορὰς μεγαλείτερον. Ὅταν ἱστάμεθα ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν οἱ μηριαῖοι μύες φέρουν βάρος ἀνώτερον τοῦ 200 πλασίου τοῦ ἰδικοῦ των βάρους, ὅταν σπάνομεν πυρῆνα ὀπωρικοῦ μὲ τοὺς ὀδόντας ἡ πίεσις ἡ ὁποία γίνεται ἀντιπροσωπεύει βάρος 100—150 χλγρ. Ἐν γένει οἱ μύες τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς συστολῆς των δύνανται διὰ κάθε τ. ἑκμ. τομῆς των νὰ σηκώσουν βάρος 10 χλγρ. Ὑπελογίσθη δὲ ὅτι ἡ καθημερινὴ 8ωρος ἐργασία μυῶν ἀνδρὸς εἶναι σχεδὸν 200.000 χλγρ.

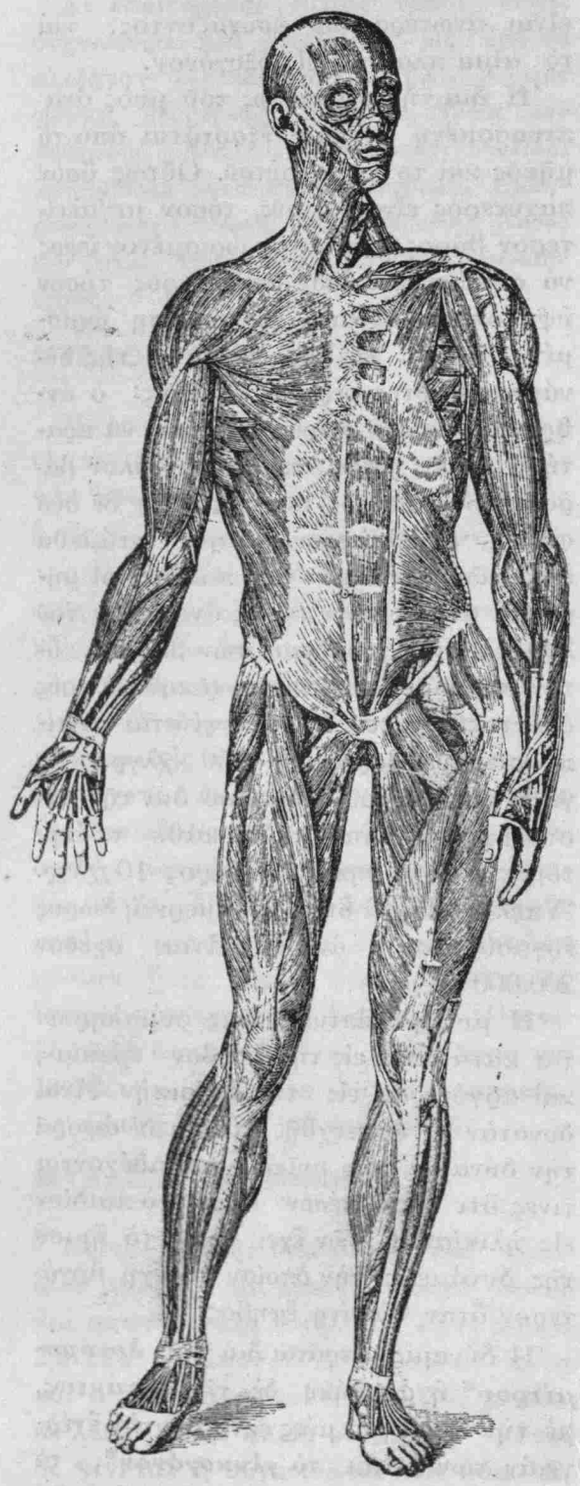
Ἡ μυϊκὴ ἀνάπτυξις, ἥτις συμπληροῦται κατά τινας εἰς τὴν ἔφηβον ἡλικίαν, καὶ ἀργότερον εἰς τὴν ἀνδρικὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ. Ὅσον δ' ἀφορᾶ τὴν δύναμιν νὴν μυϊκὴν παραδέχονται τινες ὅτι κατὰ μέσον ὅρον τὸ παιδίον εἰς ἡλικίαν 6 ἐτῶν ἔχει ἤδη τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ ἀργότερον ὅταν θὰ γίνῃ ἔφηβος.

Ἡ δύναμις μετρᾶται διὰ τοῦ ***δυναμομέτρου***** ἡ ἀποθήκη δὲ τῆς δυνάμεως, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ μύες ἐκτελοῦντὴν ἐνέργειάν των εἶναι τὸ ***γλυκογόνον*****, τὸ ὁποῖον μὲ τὸ αἷμα φέρεται εἰς τοὺς μῦς.

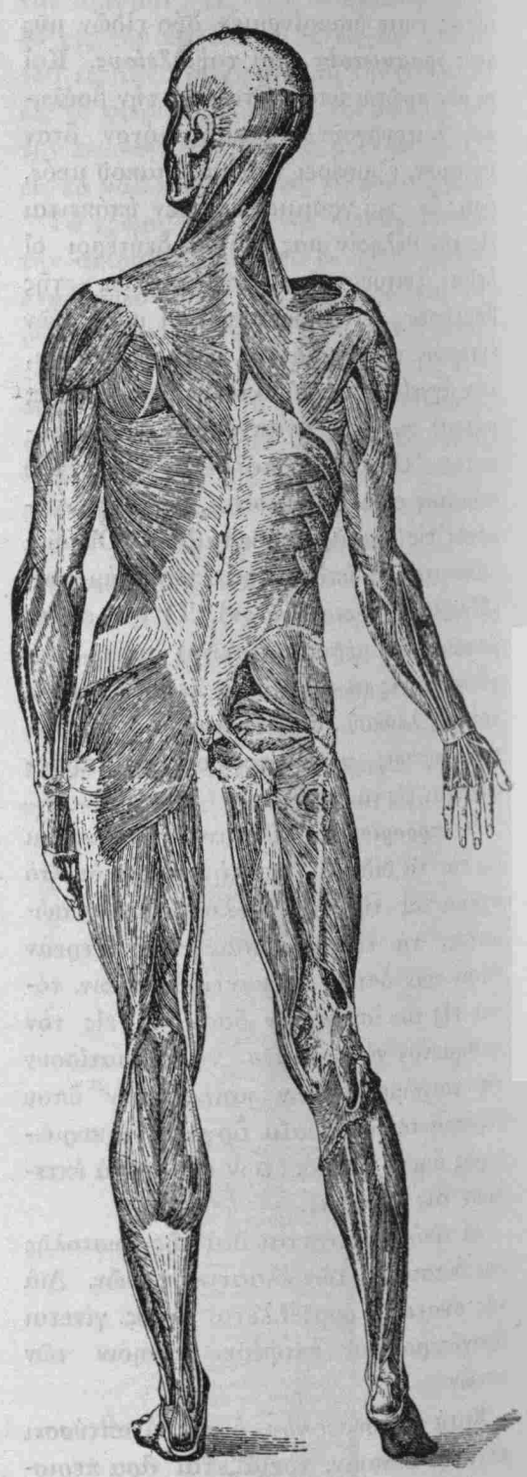
Ὁ βαθμὸς τῆς ἐν ἐνεργείᾳ ἐντάσεως τῶν μυῶν δύναται νὰ γίνῃ αἰσθητός, οὕτω δὲ δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν βάρη τὰ ὁποῖα σηκώνομεν, ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς αἰσθήσεως τῆς πιέσεως, ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως,

Ἡ αἰσθητικότης τοῦ μυὸς διὰ πόνους δὲν εἶναι σπουδαία, εἶναι ὅμως μεγάλη διὰ κούρασιν.* Διὰ τοῦτο,

SISMANOGLIO MEGARO

Εἰκ. 473

Εἰκ. 474

Μυϊκὸν σύστημα τοῦ ἀνθρώπου

Οἱ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας μύες ἔχουν ἀφαιρεθῇ ἀριστερὰ ἐπὶ τῆς εἰκ. 473 καὶ δεξιὰ ἐπὶ τῆς Εἰκ. 474

πρέπει νὰ ἀναπαύωνται ἀναλόγως.

Οἱ μύες ἀναλόγως τῆς λειτουργίας των, διαιροῦνται εἰς *συναγωνιστάς*, ὅταν συμπράττουν πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κίνησιν, *ἀνταγωνιστάς*, ὅταν ἐκτελοῦν ἀντιθέτους κινήσεις, *καμπτῆρας* ὅταν κάμπτουν τὰ ἄκρα, *ἐκτείνοντας*, ὅταν ἐκτείνουν τὰ ἄκρα, *προσαγωγούς* ὅταν προσεγγίζουν τὰ μέρη, *ἀπαγωγούς*, ὅταν ἀπομακρύνουν αὐτά. *περιστροφεῖς*, ὅταν χρησιμεύουν διὰ κυκλικὰς κινήσεις.

SISMANOGLIO MEGARO

Τὰ τραύματα τῶν μυῶν διὰ καταλλήλου θεραπείας, θεραπεύονται ταχέως καὶ δὲν ἀφίνουν διαταραχὴν τῆς λειτουργίας.

Αἱ ***συνθλίψεις*** γινόμεναι διὰ πτώσεως, κτυπήματος κλπ. ἐπιφέρουν ἐκχυμώσεις καὶ ἐνίοτε ρήξεις τοῦ μυός.

Εἰς τὰς ***θλάσεις*** τὸ μέρος εἶναι ἐξοιδημένον, ὁ μῦς μουδιασμένος καὶ οἱ πόνοι ἰσχυροὶ εἰς τὸ βάθος, δύνανται δὲ νὰ ἐπιφέρουν μυΐτιδα, ἀτροφίαν κλπ. Ἐνδείκνυνται ἡσυχία ἀπόλυτος, ἐπιθέματα μαλάξεις.

Ἡ ***ρῆξις*** τοῦ μυὸς εἰς τὴν ὁποίαν προδιαθέτουν αἱ μολυσματικαὶ νόσοι, ὁ ἀλκοολισμός, ἡ ὑπερκόπωσις καὶ ἥτις ἐπέρχεται κατὰ τὴν ἐπιληψίαν, ἐκλαμψίαν, τέτανον, ἀδεξίους καὶ ἰσχυρὰς κινήσεις, ἐπιφέρει καὶ αὐτὴ ἐξοίδημα, ἐκχύμωσιν καὶ πόνον ἐντετοπισμένον. Τὰ χαρακτηριστικὰ δὲ εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ρῆξιν ἀκούεται εἷς κρότος καὶ ὅτι μεταξὺ τῶν δύο διερρηγμένων ἄκρων τοῦ μυὸς γίνεται αἰσθητὸν ἓν κοίλωμα. Ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ρήξεως ἀναγκάζεται ὁ ἰατρὸς νὰ ἐνώσῃ διὰ ραφῆς τὰ δύο ἄκρα ἢ νὰ ἀρκεσθῇ εἰς ἀκινητοποίησιν εἰς κατάλληλον θέσιν τοῦ ἄκρου.

ΜΥΙΑΙ

Τὸ γνωστὰ δίπτερα ἔντομα, ὑφίστανται μέχρι τῆς τελείας ἀναπτύξεώς των μερικὰς μεταμορφώσεις. Οὕτως ἐκ τῶν ὠῶν ἀναπτύσσονται αἱ κάμπαι, αἵτινες δὲν ἔχουν χωριστὴν τὴν κεφαλὴν ἀλλὰ 2—4 ἄγκιστρα, καὶ ζῶσιν εἰς ἀποσυντεθειμένας ὀργανικὰς οὐσίας, σπανίως ἐντὸς ὑδάτων, ἐνίοτε δὲ εἶναι καὶ παράσιτα. Ἀπὸ τὰς κάμπας δι' ἀπεκδορᾶς τοῦ ἐξωτερικοῦ χιτῶνος γίνονται αἱ χρυσαλλίδες καὶ ἐξ αὐτῶν προέρχεται ἡ τελειωτικὴ μορφὴ τοῦ ἐντόμου, τὸ ὁποῖον μόνον ἔχει πτερά.

Αἱ μυῖαι εἶναι ἐκ τῶν ***χειροτέρων ἐχθρῶν*** τοῦ ἀνθρώπου διότι μεταφέρουν καὶ μεταδίδουν πλείστας μολυσματικὰς νόσους καὶ ἰδίως φυματίωτιν, χολέραν, δυσεντερίαν, τυφοειδῆ πυρετόν, γίνεται δὲ ἡ μεταφορὰ τῶν νοσογόνων σπερμάτων διὰ τῶν ποδῶν, τῶν πτερῶν, τοῦ στόματος καὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος. Ἐνοφθαλμιῶσι νόσους διὰ τοῦ κεντήματός των, (ἀσθένεια ὕπνου, κακοήθης φλύκταινα) καὶ προξενοῦσι διαφόρους τοπικὰς νόσους. Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι ἕκαστον εἶδος μυιῶν, καὶ ὑπάρχουν πλεῖστα ὅσα, φαίνεται ὅτι ἔχει καὶ ἰδίαν προτίμησιν τόπου ἐπιδράσεως. Οὕτως ἐκ τῶν κυριωτέρων εἰδῶν αἱ κάμπαι, τῶν ***εἰδῶν Ἀνθόμυιαι***, αἱ ὁποῖαι ζῶσιν ἐπὶ τῶν λαχανικῶν, αἱ Phora rufipes, αἵτινες ζῶσιν ἐπὶ τῶν σεσηπότων γεωμήλων, ἀμανιτῶν, ραδικιῶν κλπ. αἱ Piophilae casei ἐπὶ τοῦ σεσηπότος τυροῦ, ἡ Trichomyïa fusca, ἥτις ζῇ εἰς τὰ οὐρητήρια, ἡ κοινὴ κατοικίδιος μυῖα (domestica), ἡ ἐμετικὴ (vomitoria), δύνανται διὰ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τρόπου νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν στόμαχον καὶ εἰς τὰ ἔντερα καὶ νὰ προκαλέσουν ἐμετούς, ἀνακατώματα, κωλικούς, δυσεντερικὰς κενώσεις καὶ ἄλλα δυσάρεστα φαινόμενα, νὰ ἀνευρίσκωνται δὲ εἰς τὸν ἐμετὸν καὶ εἰς τὰς κενώσεις.

Τὰ ὠὰ τῶν κατοικιδίων μυιῶν ἢ καὶ ἑνὸς ἄλλου εἴδους τῆς Ἀμερικῆς (Screw-Worm) δυνάνται νὰ κατατεθοῦν καὶ μετὰ 10—12 ὥρας νὰ ἀναπτυχθοῦν, ἢ αὐταὶ αἱ κάμπαι δύνανται νὰ εἰσέλθουν εἰς τοὺς ρώθωνας ἀνθρώπων κοιμωμένων καὶ νὰ προχωρήσουν εἰς τὰς κοιλότητας τῆς ρινὸς καὶ τοῦ μετώπου ἢ καὶ νὰ διατρήσουν καὶ τὸν χόνδρον τῆς ρινός.

Ἄλλα εἴδη ὡς ἡ Lucilia nobilis, ἡ Luc. macellaria, ἡ Sarcophaga magnifica (Wolfahrti) εἰσέρχονται εἰς τὸ οὖς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπιφέρουν ἡ μὲν πρώτη ἰσχυροὺς βόμβους, πόνους, τρέξιμον μὲ αἷμα καὶ πῦον, αἱ δὲ ἄλλαι ἐκτὸς τῶν ἀναφερθέντων καὶ διατρήσεις ὀστῶν.

Τὰ ἀναφερθέντα εἴδη ζῶσιν ἐπίσης καὶ ἐπὶ διαφόρων ἑλκῶν. Τὸ συχνότερον αἱ μυῖαι καὶ τοιαῦται εἶναι· ἡ Ochromya Anthropophaga (Ver du Cayer) Hypoderma bovis, ἡ Hypoderma diaua, ἡ Ἱππόβοσκος (ἀλογόμυια), ἡ Dermatovia cyaniventris καὶ noxialis τῶν ὁποίων αἱ κάμπαι ζῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ζώων,

ἐπιφέρουν διαφόρους δερματικὰς παθήσεις ἀπὸ ἁπλοῦν ἐρεθισμὸν μέχρι τοῦ ὀδυνηροτάτου καὶ ἐπικινδύνου δοθιῆνος.

Ἐκ τῶν ἀναφερθέντων βλέπομεν πόσον ***ἐπικίνδυνα*** διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου ἔντομα εἶναι αἱ μυῖαι, καὶ ὅτι μᾶς ἐπιβάλλεται ν' ἀναλάβωμεν ***ἀγῶνα*** κατ' αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἐμποδίζωμεν τὴν προσέλευσίν των δι' αὐστηρᾶς καθαριότητος τῶν ἀποπάτων, τῶν μαγειρείων, τῶν νεροχυτῶν κλπ. διότι εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι αἱ μυῖαι δὲν συχνάζουν παρὰ εἰς τὰ ἀκάθαρτα μέρη.

Ἐπίσης νὰ κλείωμεν τὰ δοχεῖα καὶ σκεύη, τὰ ὁποῖα ἐμπεριέχουν τροφὰς καὶ νὰ τὰ κρατῶμεν εἰς σκοτεινὰ μέρη διότι ἡ μυῖα ἀγαπᾶ τὸ φῶς.

Τὰ διάφορα ***προφυλακτικὰ*** μέτρα ἐν εἴδει συρματοπλεγμάτων (φανάρια) κλπ. διὰ τῶν ὁποίων ἐπιτρέπεται ὁ ἀερισμὸς καὶ ἐμποδίζεται ἡ εἴσοδος μυιῶν εἶναι καλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον τὸ φῶς νὰ μὴ εἰσέρχηται παρὰ ἀπὸ τὴν προφυλαγμένην πλευράν, ἄλλως ὅταν τὸ μέρος, ὅπου εὑρίσκεται ὁ φανός, φωτίζηται ἀπὸ δύο μέρη, αἱ μυῖαι διέρχονται εὐκόλως ἀπὸ τὰς ὀπάς.

Πρὸς ***καταστροφὴν*** τῶν μυιῶν χρησιμοποιοῦνται διάφορα μέσα: αἱ γνωσταὶ παγίδες ἐν εἴδη φιάλης ἀνοικτῆς κάτωθεν καὶ γεμάτης ἀπὸ σαπωνόνερον, εἰς τὰς ὁποίας αἱ μυῖαι ἠμποροῦν μὲν νὰ εἰσέρχονται, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ ἐξέρχονται τὰ διάφορα χαρτιὰ διὰ μυίας, γινόμενα ἀπὸ στουπόχαρτον ἢ ἄλλον χάρτην ἠλειμμένον ἢ βρεγμένον μὲ ἰξὸν ἢ μὲ ἀπόζεμα 16 γρ. Κασσίας πικρᾶς εἰς 1 λίτρον ὕδατος 250 γρ. μελάσσης ἢ μὲ διαλύσεις ἀρσενικοῦ, ἀντιμονίου κλπ. Ἡ κόνις πυρέθρου* καιομένη ἢ ριπτομένη, ζαλίζειτὰς μυίας ὁπότε πρέπει νὰ φονεύωνται. Ἄλλος τρόπος εἶναι νὰ κρεμῶμεν εἰς τὴν ὀροφὴν κλάδον πτέριδος, ὅπου τὴν νύκτα χώνονται αἱ μυῖαι καὶ τὸν ὁποῖον προσεκτικὰ τυλίζομεν εἰς πανὶ καὶ τόν βουτῶμεν μετὰ εἰς τὸ ὕδωρ.

Ἐπίσης δυνάμεθα νὰ χύσωμεν εἰς τὰ μέρη ὅπου ὑπάρχουν φωλεαὶ μυιῶν ἔλαιον σχίστου ἢ ἄσβεστον, πετρέλαιον, θειϊκὸν σίδηρον. Τὸ ἔλαιον σχίστου (huile de schiste) πρέπει νὰ εἶναι ἀνακατωμένον μὲ ὕδωρ. Ἔκτακτον μέσον εἶναι ἡ φορμόλη ἐν διαλύσει εἰς 10 μέρη ὕδατος, ἢ ἔτι καλλίτερον ἡ ἐξῆς διαλύσις(15 μ. Φορμόλης, 25 μ. γάλακτος, 65 μ. ὕδατος),

Τὸ φορμὸλ καθὼς καὶ τὸ γάλα ἑλκύουν τὰς μυίας καὶ τὰς φονεύουν εἰς ὀλίγα λεπτά. Ἡ διάλυσις αὕτη πρέπει νὰ τίθηται εἰς πινάκια καὶ νὰ ἀλλάζῃ κάθε 48 ὥρας. Ὡσαύτως καὶ ἡ ἐξάτμισις Cresyl εἰς δόσιν 5 γρ. κατὰ κ. μ. φονεύει ἀμέσως τὰς μυῖας.

Διὰ τὴν ***προφύλαξιν*** τοῦ δέρματος συνιστᾶται ἡ ἐπάλειψις μὲ ἔγχυμα καρυδοφύλλων, φλαμουριοῦ, κουασσίας ἢ χρῆσις βέλου.

ΜΥΙΑΙ ΙΠΤΑΜΕΝΑΙ (*Mouches volantes*)

Τὰ μικρὰ λαμπερὰ σημεῖα (μυιγίτσες) τὰ ὁποῖα ἐνίοτε βλέπομεν παρατηροῦντες εἰς δυνατὸν φῶς, εἰς λευκοὺς τοίχους ἢ λευκὰς ἐπιφανείας δὲν ἔχουν νοσηρὰν σημασίαν εἰς ἄνθρωπον μὲ ὁμαλὴν ὅρασιν. Τοὐναντίον ὅμως, ὅταν πάσχῃ τις ἀπὸ οἱανδήποτε νόσον ὀφθαλμῶν καὶ βλέπει συνεχῶς τοιαύτας μυγίτσας πρέπει νὰ συμβουλευθῇ τὸν ἰατρόν του,διότι τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ εἶναι σημεῖον σοβαρωτέρας ἐπιπλοκῆς.

ΜΥΙΑΙ ΙΣΠΑΝΙΚΑΙ (*βλ. Κανθαρίδες*)

ΜΥ·Ι·ΤΙΣ (*Myosite*)

Φλεγμονὴ τοῦ μυός. Δύναται νὰ εἶναι ***ὀξεῖα*** ἢ ***χρονία*** καὶ νὰ ὀφείλεται εἰς τραῦμα (κέντημα, κόψιμον, σύνθλιψις), ὑπερκόπωσιν, κρυολόγημα ἢ καί συνεπείᾳ μολυσματικῆς νόσου, τυφοειδής. εὐλογία κλπ·) ἐπιφέρει οἴδημα, πόνους ἰδίως κατὰ τὴν κίνησιν, ἐνίοτε πυρετὸν καί οὐχὶ σπανίως ἀπόστημα.

Ἐπιβάλλεται ἡ ἀπόλυτος ἡσυχία τοῦ μυὸς καὶ ἀντιφλογιστικὴθεραπεία.

Ἡ χρονία μορφὴ δύναται νὰ διατηρήσῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ὀξείας ἢ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ σκλήρυνσιν τοῦ μυὸς καὶ ὀστεοποίησιν αὐτοῦ. Ἐπιβάλλεται ἡ ταχεῖα θεραπεία διὰ φυσικοθεραπευτικῶν μέσων, δι' ἰωδίου ἢ καὶ ἐν ἀνάγκη δι' ἐκτομῆς τοῦ ὀστεοποιηθέντος μέρους τοῦ μυός.

ΜΥΚΗΤΕΣ (*Μανιτάρια*).

Φυτὰ ἀνήκοντα εἰς τὰ κρυπτόγαμα θαλλόφυτα. Τάξις αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ μικροσκοπικὰ ὄντα καὶ περιλαμβάνει τοὺς ***σχιζομύκητας***, τοὺς ***μηκομύκητας*** καὶ τοὺς ***ὑφομύκητας***. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκουν τὰ νοσογόνα βακτήρια, οἱ ***ζυμομύκητες*** ἢ καὶ ***σακχαρομύκητες*** καλούμενοι, ὁ ***εὐρώς*** (κ.μοῦχλα) καὶ διάφορα παράσιτα ἐπιφέροντα δερματικὰς παθήσεις, ὡς τὸ ***Ἀχώριον***, ὁ ***Ἀκτινομύκης***, ὁ ***Ἀσπεργίλος***, τὸ ***Ὠΐδιον***, τὸ ***Τριχόφυτον*** κλπ.

Ἑτέρα δὲ τάξις περιλαμβάνει μεγαλείτερα φυτὰ κατατασσόμενα εἰς ***Ἀσκομύκητας***, ***Ὑμενομύκητας***,***Βασιδιομύκητας***.

Ἐδῶ ἀνῆκουν καὶ οἱ ἐδώδιμοι μύκητες, τά λεγόμενα Μανιτάρια.

Τὰ ***Μανιτάρια***, ἀναλόγως τοῦ εἴδους των περιέχουν 72—91% ὕδωρ, 4,50—8,50% λευκωματοὐχους οὐσίας, 1—11% ὑδατάνθρακας, 0,5% λίπος, 2—5,50% κυτταρίνην καὶ 0,4—2% ἅλατα ἰδίως φωσφορικὸν κάλιον καὶ ἀσβέστιον. Τὰ ξηρὰ μανιτάρια ἔχουν ἕως 30% λεύκωμα. Πολλὰ τῶν θρεπτικῶν των συστατικῶν διαλύονται ὅμως κατὰ τὸ βράσιμον, οὕτως ὥστε χάνεται ἔτι περισσότερον ἡ θρεπτική των ἀξία. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω βλέπομεν ὅτι ἡ ἐν γένει θρεπτικὴ των ἀξία δὲν εἶναι μεγάλη ἀφ' ἑτέρου δὲν εἶναι εὔπεπτα καὶ τρίτον τὸ καὶ κυριώτερον πολλὰ εἶναι δηλητηριώδη.

Ὑπάρχουν διάφορα εἴδη μανιταριῶν καὶ πλεῖστα τὰ ὁποῖα τρώγονται. Διὰ τὸν ἀκριβῆ ὅμως καθορισμὸν τῶν ἐπιβλαβῶν καὶ μὴ τοιούτων χρειάζονται βαθεῖαι καὶ εἰδικαὶ πρὸς τοῦτο γνώσεις Βοτανικῆς. Δι' οὐδενὸς τῶν συνήθως χρησιμοποιουμένων εἰς τὴν μαγειρίκὴν μέσων εἶναι δυνατὴ ἡ διάκρισις. Διότι τόσον τὰ δηλητηριώδη μανιτάρια ὅσον καὶ τὰ μὴ τοιαῦτα φύονται εἰς τὰ ἴδια μέρη, τρώγονται ἀπὸ τούς σαλιάγκους δύνανται νὰ μὴ μαυρίσουν ἀσημένιο ἀντικείμενον κλπ. τὸ δὲ ξύδι καταστρέφει μὲν τὴν ὀσμὴν ὄχι ὅμως καὶ τὸ δηλητήριον. Ἐκτὸς δὲ τοῦ ὅτι πολλὰ τῶν μανιταριῶν εἶναι δηλητηριώδη ἀφ' ἑαυτῶν ἄλλα φυόμενα εἰς ἑλώδη μέρη, ὡριμάζοντα πολὺ καὶ σηπόμενα,ἀποκτῶσι δηλητηριώδεις ἰδιότητας.

Πρὸς πρακτικωτέραν διάκρισιν τῶν μανιταριῶν διαιροῦμεν αὐτὰ ἀναλόγως τῆς ἐξωτερικῆς των μορφῆς εἰς τρεῖς κατηγορίας 1ον ***τὰ μὲ πέτασσον (πῖλον) καὶ στῦλον***(***πόδα***) 2ον ***τὰ μὲ στῦλον καὶ χωρὶς πέτασσον*** καὶ 3ον ***τὰ χωρὶς πέτασσον καὶ χωρὶς στῦλον*** καὶ παραπέμπομεν εἰς τὸν ἑπόμενον πίνακα διὰ τὴν εἰδικὴν περιγραφὴν τοῦ κυριωτέρου ἑκάστου εἴδους τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ εὑρισκομένων τόσον τῶν ἐδωδίμων μανιταριῶν ὅσον καὶ τῶν ἕνεκα τῆς ὁμοιότητος των δυναμένων νὰ συγχυσθῶσι δηλητηριωδῶν τοιούτων.

Ι. Μανιτάρια μὲ πέτασσον καὶ πόδα

Ὁ πέτασσος (πῖλος) ἀρχικῶς ἔχει σχῆμα ἡμισφαιρίου, ἀργότερον γίνεται ἐπίπεδος μὲ τὸν γῦρον του ἐλαφρῶς ἐστραμμένον, παρουσιάζει δὲ εἰς τὸ μέσον ἢ κοιλότητα ἢ κυρτότητα. Εἰς τὰ νέα μανιτάρια ἡ κάτω πλευρὰ τοῦ πετάσσου καλύπτεται μὲ λεπτότατον ὑμένα προσηρμοσμένον εἰς τὰ πλάγια αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν πόδα. Ὁ ὑμὴν οὗτος ἐν εἴδει δερματίνου δακτυλίου χρησιμεύει συχνὰ πρὸς ἀσφαλῆ διάκρισιν.

Ὁ στῦλος(ποῦς)τοῦ μανιταριοῦ εἶναι πλήρης ἢ κενός,ἐξ ἴσου χονδρὸς ἢ πρὸς τὴν βάσιν χονδρότερος ἢ λεπτότερος, παρουσιάζει δὲ ἐνίοτε εἰς τὸ μέσον ἐξόγκωμα.

Ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιδερμὶς τοῦ μανιταριοῦ εὐκόλως ἀποσπᾶται καὶ παρουσιάζει συχνὰ ζωηρὰ χρώματα, τὰ ὁποῖα ὅμως ἀποχρωματίζονται εἰς

Σημ.—Ἡ πιστὴ ἀπόδοσις τῶν ἑλληνικῶν ἐπιστημονικῶν ὅρων, τῶν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναφερομένων, ὀφείλεται εἰς τὴν εὐγενῆ καλωσύνην τοῦ καθηγητοῦ τῆς Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς κ. Ν. Βούρου.

τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Κάτωθεν τῆς ἐπιδερμίδος ὑπάρχει στερεὰ ἢ καὶ πορώδης οὐσία, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ ἐδώδιμον καὶ εὐγευστότερον μέρος τοῦ μανιταριοῦ (τὸ Μυκητόσωμα). Τοῦτο συνήθως εἶναι λευκόν, εἰς μερικὰ ὅμως εἴδη ὅταν κτυπηθῇ, πιεσθῇ κλπ. λαμβάνει χρῶμα κυανοῦν, μέλαν, ἢ κοκκινωπόν. Ἀπὸ μερικὰ εἴδη ἐκρέει λευκός, φαιὸς ἢ πορτοκαλλόχρους χυμὸς (τὸ Γαλάκτωμα τοῦ μύκητος). Τόσον τὰ ἀναφερθέντα ὅσον καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις τῆς κάτω ἐπιφανείας τοῦ πετάσσου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχουν πλακία (φύλλα) σωληνάρια, πόροι καὶ κέντρα (ἀγκάθια) ἔχουν μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἀσφαλῆ ἀναγνώρισιν τοῦ μανιταριοῦ.

ΦΥΛΛΟΜΥΚΗΤΕΣ

[*Ἀπὸ τὸ μέσον τῆς κάτω ἐπιφανείας τοῦ πετάσσου, διατρέχουν πρὸς τὴν περιφέρειαν λευκά, λεπτότατα (πλακία) φύλλα*]

Α) Φυλλομύκητες μὲ δακτύλιον ἐπὶ τοῦ ποδὸς καὶ μεγάλον λευκὸν πέτασσον (πῖλον)

ΕΔΩΔΙΜΟΙ ΜΥΚΗΤΕΣ *(Ἥμερα μανιτάρια)*		***ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ ΜΥΚΗΤΕΣ*** *(Ἄγρια μανιτάρια)*	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικά	Χαρακτηριστικά.	Ὄνομα
Ἀγαρικὸν (κ. Μανιτάρι). Agaricus campestris *ΠΙΝ. 6 Εἰκ.1*	***Πέτασσος*** κατ' ἀρχὰς σφαιροειδής, ἀργότερον πλατὺς μὲ ἐλαφρὰν καμπύλην.	***Πέτασσος*** κατ' ἀρχὰς σφαιροειδής, ἀργότερον πλατὺς μὲ ἐμβάθυσιν εἰς τὸ μέσον. Κολνᾶ εἰς ὑγρὸν καιρόν. Ἔχει σχισμὰς εἰς τὸν γῦρον.	***Ὑμενομύκης ἢ Ἀμανίτης ὁ φυλλώδης ἢ φαλλοειδής.*** Amanitus phaloides *ΠΙΝ.6 Εἰκ.2*
	Χρῶμα λευκόν, ἐνίοτε ἐλαφρῶς φαιόν, μὴ ἀπαστράπτον, ποτὲ πράσινον.	***Χρῶμα*** λευκόν, κιτρινωπόν, πρασινωπὸν ἕως κυανοπράσινον, ἀπαστράπτον.	
	Πλακία ροδόχροα, δὲν ἐγγίζουν τὸν πόδα.	***Πλακία*** λευκά, ποτὲ ροδόχροα.	
	Ποῦς εὔθραυστος, εἰς τὴν βάσιν ἐλαφρῶς ἐξογκωμένος καὶ οὐδέποτε καλυμμένος μὲ εἶδος θήκης, κενὸς μόνον εἰς τὸ κάτω μέρος.	***Ποῦς*** σχεδὸν σκληρός, κενὸς εἰς τὸ ἐσωτερικόν, λεπτὸς πρὸς τὰ ἐπάνω, χονδρὸς καὶ καλυμμένος μὲ θήκην πρὸς τὰ κάτω.	
	Ὀσμὴ ἀνίσου ἢ καρυδιῶν.	***Ὀσμὴ*** πατάτας.	
	Γεῦσις ἐλαφρά, εὐχάριστος.	***Γεῦσις*** ὄχι δυσάρεστος.	
	Μυκητόσωμα λευκόν, ἐλαφρότατα ροδόχρουν.	***Μυκητόσωμα*** λευκόν.	
	Φύεται μόνον ἢ καθ' ὁμάδας, εἰς κήπους, λει-	***Φύεται*** εἰς θάμνους, δάση, νομάς.	

SISMANOGLIO MEGARO

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		***ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ***	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικά	Χαρακτηριστικά	Ὄνομα
	μῶνας, πεδιάδας, λάκκους καὶ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει κόπρος ἀλόγων (καλλιεργεῖται καὶ τεχνητῶς εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια ἐπὶ κόπρου). ***Ἐποχή***: μεταξὺ Ἰουλίου καὶ 8)βρίου.	***Ἐποχή***: Θέρος καὶ Φθινόπωρον.	

Β) Φυλλομύκητες μὲ δακτύλιον ἐπὶ τοῦ ποδὸς καὶ μεγάλον χρωματιστὸν πέτασσον

Ἀμανίτης ὁ καισαρικός. Amanita caesarea *ΠΙΝ.6 Εἰκ. 9*	***Πέτασσος*** πλατὺς καμπυλωτός. ***Χρῶμα*** πετάσσου πορτοκαλλὶ μὲ ἄσπρας κηλίδας. Ποδός, ἀνοικτὸν κίτρινον.	***Πέτασσος*** πλατὺς καμπυλωτός. ***Χρῶμα*** πετάσσου βαθὺ κόκκινον, σπανίως κίτρινον πορτοκαλλί, μὲ ἄσπρας κηλίδας. Ποδὸς λευκός.	***Ἀμανίτης ὁ μυϊοκτόνος.*** Amanita muscaria *ΠΙΝ. 6 Εἰκ. 10*
	Πλακία κίτρινα	***Πλακία*** λευκά.	
	Ποῦς πρὸς τὰ κάτω χονδρός, ἐντὸς θήκης.	***Ποῦς*** πρὸς τὰ κάτω χονδρὸς ἐντὸς θήκης.	
	Μυκητόσωμα λευκόν.	***Μυκητόσωμα*** λευκὸν	
	Γεῦσις / ***Ὀσμὴ*** } Τίποτε τὸ ἰδιαίτερον.	***Γεῦσις*** / ***Ὀσμή*** } Τίποτε τὸ ἰδιαίτερον.	
	Φύεται εἰς δάση πευκῶν	***Φύεται*** εἰς ἀμμώδη μέρη καὶ δάση πευκῶν.	
	Ἐποχή : Θέρος καὶ Φθινόπωρον.	***Ἐποχή*** : Ἰούλιος— Ὀκτώβριος.	

Γ) Φυλλομύκητες μὲ μικρὸν φαιὸν πέτασσον, λευκὰ ἢ φαιὰ πλακία, φυόμενοι ἐπὶ σάπιου ξύλου

Ἀγαρικὸν τὸ μελιτῶδες. Agaricus melleus, (Εἰκ. 475)	***Πέτασσος*** πλατὺς μὲ ἐλαφρὰν κοιλότητα εἰς τὸ μέσον. ***Χρῶμα*** πετάσσου κιτρινωπὸν ἢ φαιόχρουν μὲ φαιὰς ἢ μαύρας κηλῖδας. Ποδός, ἐρυθρόφαιον ἢ κιτρινόφαιον. ***Πλακία*** λευκοκίτρινα μὲ φαιὰς κηλίδας.		

ΕΔΩΔΙΜΟΙ	ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ		
Ὄνομα	Χαρακτηριστικὰ	Χαρακτηριστικὰ	Ὄνομα
	Ποῦς γλοιώδης, πρὸς τὰ ἄνω λεπτότερος, μὲ λεπτὸν δέρμα ἐν εἴδει βέλου. ***Δακτύλιον*** λευκόν. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν, λεπτόν. ***Γεῦσις*** ξυνή ***Ὀσμὴ*** γλυκεῖα. ***Φύεται*** ἐπὶ κορμοῦ καὶ παλαιῶν ριζῶν, ἰδίως ὀξυῶν. ***Ἐποχή***: Φθινόπωρον.		

Δ) Φυλλομύκητες μὲ μικρὸν φαιὸν πέτασσον, καὶ μὲ γαλάκτωμα.

Γαλακτομύκης ὁ γευστικώτατος. Lactarius deliciosus *ΠΝ.6 Εἰκ. 3* (*Ὁ μόνος μὲ πορτοκαλλόχρουν γαλάκτωμα*).	***Πέτασσος*** τοῦ ἀνεπτυγμένου μανιταριοῦ στρογγυλός, πλάτους 10 ἑκμ. μὲ κοιλότητα εἰς τὸ μέσον. ***Χρῶμα*** πετάσσου κεραμιδὶ ἢ πορτοκαλί, ἀποχρωματίζεται ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ τότε τὸ χρῶμα λαμβάνει πρασινο-κιτρίνας κηλίδας. Τὰ εἰς τὴν σκιὰν εὑρισκόμενα μανιτάρια ἔχουν ἐπὶ τοῦ πετάσσου κύκλους χρώματος ἀνοικτοῦ ἢ σκούρου. Χρῶμα ποδὸς ἀνοικτὸν φαιόν. ***Πλακία*** πυκνά, ἔχουν χρῶμα ἀνοικτότερον τοῦ πετάσου, ὅταν τραυματισθοῦν γίνονται πράσινα. ***Ποῦς*** βραχύς, δὲν παρουσιάζει τίποτε τὸ ἐξωτερικόν. ***Μυκητόσωμα*** εὔθραυστον, λευκὸν πρὸς τὰ μέ-	***Πέτασσος*** στρογγυλὸς μὲ κοιλότητα εἰς τὸ μέσον. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του ἰδίως εἰς τὸν γῦρον, ἔχει πολυπληθεῖς λευκὰς τριχίτσας. ***Χρῶμα*** πετάσσου ἐρύθρόφαιον, δὲν παρουσιάζει ποτὲ πρασινοκιτρίνας κηλίδας. Χρῶμα ποδὸς ἀνοικτὸν κίτρινον. ***Πλακία*** λευκοκίτρινα. ***Ποῦς*** βραχὺς μὲ τίποτε τὸ ἰδιάζον. ***Μυκητόσωμα*** λευκοκίτρινον.	***Γαλακτομύκης ὁ ἰοβόλος*** Lactarius torminosus *ΠΝ.6 Εἰκ.13*

ΕΔΩΔΙΜΟΙ	ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ		
Ὄνομα	Χαρακτηριστικὰ	Χαρακτηριστικὰ	Ὄνομα
	σα, πορτοκαλλόχρουν πρὸς τὰ ἔξω. ***Γεῦσις*** καυστικὴ πιπέρεως ***Ὀσμὴ*** εὐχάριστος.		
	Γαλάκτωμα ἐκρέει ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ μανιταριοῦ ὅταν κτυπηθῇ ἢ κοπῇ, εἶναι πορτοκαλόχρουν ἀλλὰ βαθμηδὸν γίνεται πράσινον καὶ ἔχει πικρὰν καὶ καυστικὴν γεῦσιν.	***Γαλάκτωμα*** λευκόν, καυστικόν.	
	Φύεται εἰς δάση καὶ λειμῶνας. ***Ἐποχή***: Θέρος, Φθινόπωρον.	***Φύεται*** ὁμοῦ μὲ τὸν Γαλακτομύκην τὸν Γευστικώτατον.	
Γαλαξίας Lactarius volemus (*Ὁ μόνος μὲ λευκὸν γαλάκτωμα, ὁ ὁποῖος τρώγεται*) *(Εἰκ. 476).*	***Πέτασσος*** κατ' ἀρχὰς τυλιγμένος, ἀργότερον ἀνοίγει, εἶναι παχύς, ξηρός, μὲ ἐμβάθυνσιν εἰς τὸ μέσον. ***Χρῶμα*** πετάσσου θαμβὸν χρυσοκίτρινον ἢ κανέλλας. Ποδὸς ἀνοικτότερον τοῦ πετάσσου. ***Πλακία*** λεπτά, εὔθραυστα λευκοκίτρινα, μερικὰ φθάνουν ἕως τὸν πόδα. ***Ποῦς*** ἰσχνός. ***Μυκητόσωμα*** λευκὸν στερεόν. ***Γεῦσις*** γλυκεία ἢ καὶ καυστική. ***Ὀσμὴ*** ἐλαφρῶς ἀρωματώδης. ***Γαλάκτωμα*** λευκόν, εἰς μικρὸν διάστημα γίνεται φαιὸν καὶ γλοιῶδες. ***Φύεται*** εἰς κωνοφόρα δάση ***Ἐποχή***: Ἰούλιος καὶ Αὔγουστος.	***Πέτασσος*** ἴσος μὲ ἐλαφρὰν κοιλότητα εἰς τὸ μέσον. ***Χρῶμα*** πετάσσου ἐρυθρωπόν, σπανίως κιτρινωπόν. Ποδὸς λευκόν. ***Πλακία*** λευκά. ***Ποῦς*** ἴσος, ἀπαστράπων ***Μυκητόσωμα*** λευκόν. ***Γεῦσις*** καυστική, πιπερώδης. ***Ὀσμὴ*** δυσάρεστος, ναρκωτική. ***Γαλάκτωμα*** δὲν ὑπάρχει. ***Φύεται*** εἰς δάση, χλόην, θάμνους. ***Ἐποχή***: Αὔγουστος ἕως τέλος Φθινοπώρου.	***Περιστερομύκης ὁ ἐμετικός.*** Russula emetica *ΠΝ. 6 Εἰκ. 4*

Ε) Φυλλομύκητες μὲ ἀκανόνιστον πέτασσον καὶ πλακία κατερχόμενα ἐπὶ τοῦ ποδός

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικὰ	Χαρακτηριστικὰ	Ὄνομα
Πτυχομύκης κ. Πιπερίτης Cantharellus-cibarius *ΠΙΝ. 6 Εἰκ.11*	***Πέτασσος*** χοανοειδὴς μὲ κυματώδη γῦρον καὶ συχνὰ μὲ ἐντομάς. ***Χρῶμα*** πετάσσου καὶ ποδὸς κρόκου αὐγοῦ. ***Πλακία*** τοῦ αὐτοῦ χρώματος διατρέχουν ἀπὸ τὰ ἄκρα τοῦ πετάσσου πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ποδός. ***Ποῦς*** ἴσος πρὸς τὰ κάτω, φαρδαίνει πρὸς τά ἄνω. ***Μυκητόσωμα*** λευκοκίτρινον. ***Γεῦσις*** πιπερώδης. ***Ὀσμὴ*** βερυκόκκου ***Φύεται*** εἰς κωνοφόρα δάση. ***Ἐποχὴ***: Ἰούνιος-Αὔγουστος.	Διαφέρει ἀπὸ τὸν ἐδώδιμον Πτυχομήκην μόνον κατὰ τὸ ὅτι τὸ χρῶμα του εἶναι ὀλίγον βαθύτερον καὶ ὅτι ἡ βάσις, τοῦ ποδὸς εἶναι μαυριδερή.	***Χοανομύκης ὁπορτοκαλλόχρους.*** Cantharellus auranticus *ΠΙΝ.6.Εἰκ.12*

ΣΩΛΗΝΟΜΥΚΗΤΕΣ

[Ἀντὶ πλακίων ἔχουν εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τοῦ πετάσσου μαλακόν, σπογγώδη ἱστόν, εὐκόλως ἀποκαλυπτόμενον καὶ πλήρη λεπτῶν σωληναρίων. Φαίνεται ὡς νὰ εἶναι τρυπημένος μέ βελόνην].

Α) Σωληνομύκητες μὲ δακτύλιον ἐπὶ τοῦ ποδός

(Ὅλοι σχεδὸν εἶναι ἐδώδιμοι ἐκτὸς ἐκείνων τῶν ὁποίων τὸ μυκητόσωμα ὅταν σπάσῃ ἀλλάζει ἀμέσως χρῶμα.)

Βωλήτης ὁ κίτρινος. Boletus luteus (*Εἰκ. 477*)	***Πέτασσος*** ὡς μαξιλάρι, μὲ ἐξόγκωσιν εἰς τὸ μέσον, πλάτους 10 ἑκμ. γλοιώδης εἰς βροχερὸν καιρόν. ***Χρῶμα*** πετάσσου, ἀπαστράπτον φαιόν. ***Σωληνάρια*** μὲ κίτρινον στόμιον.	

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικὰ	Χαρακτηριστικὰ	Ὄνομα
	Ποῦς ἔχει πάχος 2ἑκμ. Ἄνωθεν τοῦ δακτυλίου ἔχει κυανὰ ἐρυθρὰ σημεῖα, κάτωθεν αὐτοῦ εἶναι φαιός. ***Μυκητόσωμα*** μαλακόν, χυμῶδες, χρώματος κιτρίνου βουτύρου. ***Γεῦσις*** ὀπωρικῶν. ***Ὀσμή*** » ***Φύεται*** εἰς λειμῶνας καὶ δάση. ***Ἐποχή***: Ἰούλιος, Ὀκτώβριος.		

Β) Σωληνομύκητες χωρὶς δακτύλιον

(Δὲν θὰ τρώγονται ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὸ μυκητόσωμα ὅταν σπάσῃ γίνεται ἀμέσως κόκκινον, κυανοῦν ἢ κυανοπράσινον)

Βωλήτης ὁ ἐδώδιμος Boletus edulis *ΠΙΝ. 6 Εἰκ.5*	***Πέτασσος*** ἡμισφαιροειδής, χονδρός, σκληρὸς ὡς πέτρα, πλάτους 10—25 ἑκμ. ***Χρῶμα*** φαιοκίτρινον ἢ βαθὺ φαιόν. ***Σωληνάρια*** μὲ στόμιον λευκόν, κιτρινωπὸν ἢ πράσινωπόν. ***Ποῦς*** βραχὺς καὶ χονδρός, εἰς τὸ μέσον ἐξογκωμένος, στακτόχρους μὲ λευκὰς γραμμάς. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν, στερεόν, χονδρόν. ***Ὀσμὴ*** εὐχάριστος ***Γεῦσις*** καρυδίων. ***Φύεται*** εἰς λειμῶνας καὶ δάση καστανεῶν καὶ δρυῶν. ***Ἐποχή***: Μάϊος-Ὀκτώβρ.	***Πέτασσος*** ἡμισφαιροειδής, χονδρός, συχνὰ μεγέθους μεγαλειτέρου τῆς παλάμης. ***Χρῶμα*** φαιόν (πετσιοῦ). ***Σωληνάρια*** μὲ ἐρυθρὰ στόμια. ***Ποῦς*** πρὸς τὰ κάτω ἐξογκωμένος, χονδρός, κοκκινοκίτρινος μὲ φλέβες. ***Μυκητόσωμα*** ὅταν πιεσθῇ ἢ κοπῇ λαμβάνει ἀμέσως κυανοῦν ἢ ἰόχρουν χρῶμα. ***Γεῦσις*** ὄχι δυσάρεστος. ***Φύεται*** ἰδίως εἰς ἀργιλώδη μέρη καὶ μονομερῶς. ***Ἐποχή***: Φθινόπωρον.	***Βωλήτης ὁ σατανικός.*** Boletus satan *ΠΙΝ. 6 Εἰκ. 6*

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικὰ	Χαρακτηριστικὰ	Ὄνομα
Βωλήτης ὁ τραχὺς ἢ Πτελεοδίαιτος. Boletus scaber	***Πέτασσος*** ὡς μαξιλλάρι, γλοιώδης εἰς ὑγρὸν καιρόν μὲ ἐνίοτε σχισμάς εἰς τὸν γῦρον. ***Χρῶμα*** φαιὸν ἢ μελαψόν. ***Σωληνάρια*** μὲ στόμιον στακτόχρουν. ***Ποῦς*** λεπτὸς πρὸς τὰ ἄνω μὲ φαιὰς λεπίδας. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν, εὔθραυστον, ἐλαφρῶς κυανοῦν. ***Γεῦσις*** μᾶλλον ξυνή. ***Φύεται*** ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κάτωθεν πτελεῶν (Καραγάτσ). ***Ἐποχή***: ὑγρὸν θέρος καὶ φθινόπωρον.	***Πέτασσος*** ὡς μαξιλάρι, χονδρός. ***Χρῶμα*** ἐληᾶς ἢ φαιόμαυρον. ***Σωληνάρια*** μὲ στόμιον βαθὺ κόκκινον χρῶμα ἢ καὶ ἀργότερον κυανοῦν. ***Ποῦς*** λεπτός, πρὸς τὰ κάτω ἐξογκωμένος, χρωματος ἐρυθροφαίου. ***Μυκητόσωμα*** κιτρινωπόν, χρωματίζεται ὅταν σπάσῃ ἀμέσως βαθὺ κυανοῦν. ***Φύεται*** εἰς λειμῶνας καὶ κωνοφόρα δάση. ***Ἐποχή***: Ἰούλιος-Ὀκτώβριος.	***Βωλήτης ὁ ὠχρός*** Boletus luridus
Βωλήτης ὁ πυρρὸς Boletus rufus (*Εἰκ. 478*)	***Πέτασσος*** καμπυλοειδής, γλοιῶδης εἰς ὑγρασίαν. ***Χρῶμα*** κόκκινον κεραμιδιοῦ. ***Σωληνάρια*** μὲ στόμια στακτόχροα. ***Ποῦς*** λευκὸς μὲ ἐρυθροφαίας λεπίδας, ἐξ ἴσου χονδρός. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν, γινόμενον ὅταν σπάσῃ βαθμιαίως κυανωπόν. ***Φύεται*** εἰς μέρη μὲ πλατύφυλλα δένδρα. ***Ἐποχή***: Αὔγουστος, Σεπτέμβριος.	***Πέτασσος*** χονδρός, ὡς μαξιλλάρι, αἰσθητὸς ὡς μαλακὸν δέρμα. ***Χρῶμα*** γριζόφαιον. ***Σωληνάρια*** μὲ μεγάλα κίτρινα στόμια, γινόμενα εἰς τὴν πίεσιν κυανοπράσινα. ***Ποῦς*** βραχύς, ἐξογκωμένος, κάτω κόκκινος, ἐπάνω κιτρινωπός. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν, γινόμενον ὅταν σπάσῃ ἀμέσως κιανοπράσινον. ***Γεῦσις*** πικρά. ***Ὀσμή*** κορεῶν. ***Φύεται*** ἰδίως εἰς δάση δρυῶν. ***Ἐποχή*** Θέρος καὶ Φθινόπωρον.	***Βωλήτης ὁ παχύπους.*** Boletus pachypus

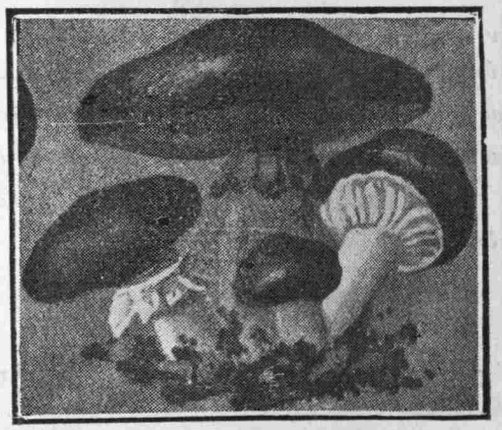
SISMANOGLIO MEGARO

Εἰκ. 475

Εἰκ. 476

Εἰκ.. 477

Εἰκ. 478

Εἰκ. 479

Εἰκ. 480

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικὰ	Χαρακτηριστικὰ	Ὄνομα
Βοομύκης Boletus bovinus	***Πέτασσος*** κυρτός. ***Χρῶμα*** ἐριθροκίτρινον. ***Σωληνάρια*** μὲ μεγάλας πρασινοκιτρίνας ὀπάς. ***Μυκητόσωμα*** μαλακόν, λευκοκίτρινον. ***Γεῦσις*** γλυκεῖα. ***Ὀσμὴ*** ὀπωρικῶν. ***Φύεται*** εἰς φωτεινὰ μέρη κωνοφόρων δασῶν. ***Ἐποχή*** : Θέρος καὶ Φθινόπωρον.		

ΠΟΛΥΠΟΡΟΙ ΜΥΚΗΤΕΣ

[*Ὁμοιάζουν τοὺς σωληνομύκητας, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ σπογγώδης ἱστὸς εἶναι στερρῶς ἡνωμένος μὲ τὸν πέτασσον, δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ χωρὶς τραυματισμὸν καὶ φέρει στρογγυλὰς ἢ γωνιακὰς ὀπάς (πόρους). Ὁ ποῦς τοῦ εἴδους τούτου τῶν μυκήτων δὲν κατευθύνεται πρὸς τὸ μέσον τοῦ πετάσσου παρὰ εἰς τὰ πλάγια. Μερικοὶ δὲ ἀντὶ ποδὸς, ἔχουν πλευρικὴν προεξοχὴν διὰ τῆς ὁποίας στερεόνονται εἰς τὸν φλοιὸν δένδρου ἢ εἰς ξύλον*].

Α) Οἱ ἑδώδιμοι πολύποροι ἔχουν πέτασσον κρεατῶδη.

Πολύπορον Polyporus confluens *Εἰκ. 479*	***Πέτασσος*** ἀποτελεῖται ἀπὸ σύμπλεγμα λοβῶν, διαφόρου μεγέθους, κειμένων ὡς κέραμοι καὶ συνηνωμένων μεταξύ των. ***Χρῶμα*** ψωμιοῦ. ***Ποῦς*** βραχύς, χονδρός. ***Μυκητόσωμα*** στερεόν, λευκόν. ***Γεῦσις*** ὀλίγον πικρά. ***Ὀσμὴ*** εὐχάριστος. ***Φύεται*** εἰς κωνοφόρα δάση. ***Ἐποχή***: Ἰούλιος-Σεπτέμβριος.		

Β) Οἱ μὴ ἐδώδιμοι πολύποροι μύκητες ἔχουν πέτασσον σκληρὸν ὡς ξύλον ἢ καὶ ὡς φελόν.

ΚΕΝΤΡΟΜΥΚΗΤΕΣ

[Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ πετάσσου καλύπτεται μὲ αἰχμηρὰ στερεὰ ἢ καὶ εὐκόλως ἀφαιρώμενα κέντρα (ἀγκάθια)]

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικὰ	Χαρακτηριστικὰ	Ὄνομα
Ὕδνον τὸ τὸ σωληνῶδες (κ. ***Περδικομανίταρο*** Hydnum imbricatum *Εἰκ. 480*)	***Πέτασσος*** στρογγυλὸς ἢ καὶ μὴ κανονικοῦ σχήματος, μὲ ἐμβάθυσιν εἰς τὸ μέσον, καλυμμένος μὲ ξηρὰς κυκλοτερεῖς λεπίδας, αἱ ὁποῖαι πρὸς τὸν γῦρον γίνονται μικρότεραι ***Χρῶμα*** σοκολάτας. ***Κέντρα*** γρίζα. ***Ποῦς*** βραχὺς λευκωπός. ***Μυκητόσωμα*** στερεόν, γρίζον. ***Γεῦσις*** / ***Ὀσμὴ*** δὲν παρουσιάζουν τίποτε τὸ ἰδιαίτερον. ***Φύεται*** εἰς κωνοφόρα δάση. ***Ἐποχή***: Αὔγουστος-Οκτώβριος.		

ΑΣΚΟΜΥΚΗΤΕΣ

[Ὁ Πέτασσος ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ κοίλου ποδὸς ὡς ἕνα κασκέτο κωδωνοειδὲς ἢ σφαιροειδές, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὁποίου διὰ σχισμῶν ἔχουν σχηματισθῇ διάφοροι ἐμβαθύνσεις. Ἀπὸ τὸ κάτω μέρος δὲν ὑπάρχουν οὔτε φύλλα, οὔτε σωληνάρια, οὔτε κέντρα.]

Μορχέλη ἢ Κωνική Morchella conica (*Εἰκ. 481*)	***Πέτασσος*** κωνικὸς μὲ γῦρον προσκεκολλημένον εἰς τὸν πόδα καὶ ὀρθογωνίους ἐμβαθύνσεις. ***Χρῶμα*** φαιόν, φαιομέλανον. ***Ποῦς*** κοῖλος, λευκός, γλοιῶδης, μεγέθους μικροῦ δακτύλου. ***Μυκητόσωμα*** λευκὸν λεπτόν. ***Γεῦσις*** εὐχάριστος. ***Φύεται*** εἰς λειμῶνας, πεδιάδας, ἄκρα τῶν δασῶν. ***Ἐποχή***: Ἄνοιξις.		

SISMANOGLIO MEGARON

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικά	Χαρακτηριστικά	Ὄνομα
Μορχέλη ἢ ἐδώδιμος. Morchela esculenta. *(Εἰκ. 482)*	***Πέτασσος*** ὠοειδὴς μὲ ἐμβαθύνσεις φαρδεῖς καὶ ἀκανονίστου σχήματος. ***Χρῶμα*** ἀνοικτὸν φαιόν. ***Ποῦς*** λευκός, κοῖλος, πᾶχος ἀντίχειρος, γλοιῶδης, μὲ πτυχὰς ἢ ἐμβαθύνσεις ***Φύεται*** εἰς λειμῶνας καὶ πεδιάδας. ***Ἐποχή*** : ἄνοιξις.		
Ἑλβέλλη ἢ ἐδώδιμος. (Λαχανομύκης). Helvella esculenta.	***Πέτασσος*** ἀκανονίστου σχήματος, μὲ σχισμὰς, πτυχὰς καὶ λοβοὺς κρεμωμένους ἢ καὶ ἡνωμένου μὲ τὸν πόδα. ***Χρῶμα*** καστανόν. ***Ποῦς*** βραχὺς μὲ ἐμβαθύνσεις καὶ καμπυλώσεις. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν, ἐρυθρωπόν. ***Γεῦσις*** εὐχάριστος. ***Φύεται*** εἰς κωνοφόρα δάση, καὶ ἐπὶ ἀμώδους ἐδάφους. ***Ἐποχή***:Μάρτιος-Ἰούλιος		

ΙΙ. Μανιτάρια μὲ πόδα καὶ χωρὶς πέτασσον

ΚΛΑΔΟΜΥΚΗΤΕΣ

[Ἀντὶ πετάσσου φέρουν ἐπὶ τοῦ συνήθους χονδροῦ ποδὸς σύμπλεγμα κλάδων ὡς τοῦ κωνωπιδίου].

Κλαδομύκης δ ἐδώδιμος Clavaria flava *ΠΙΝ. 6 Εἰκ, 7*	Ἀποτελεῖ σύμπλεγμα 40 45 ἑκμ. πλάτους Ὁ ***ποῦς*** εἶναι βραχύς, χονδρός, μὲ πολλοὺς κλάδους. Τὸ ***χρῶμα*** του εἶναι κατω λευκόν, ἐπάνω ἐλαφρῶς κίτρινον. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν. ***Γεῦσις*** ἐλαφρῶς πικρά. ***Φύεται*** εἰς κωνοφόρα δάση. ***Ἐποχή***: Θέρος καὶ φθινόπωρον.	Διαφέρει ἀπὸ τὸν ἐδώδιμον μόνον ἀπὸ τὸ βαθυκίτρινον χρυσόχρουν χρῶμα του.	***Κλαδομύκης δ χρυσόχρους*** Clavaria aura *ΠΙΝ6. Εἰκ. 8.*

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικά	Χαρακτηριστικά	Ὄνομα
Βοτρύτης δ κοράλλινος Clavaria botrytis *(Εἰκ. 483)*	***Ποῦς*** χονδρὸς, ἀκανόνιστος, κάτω λευκὸς καὶ πρὸς τὰ ἐπάνω κόκκινος. ***Κλάδοι*** χονδροὶ, εὔθραυστοι, κόκκινοι. ***Μυκητόσωμα*** λευκὸν χυμῶδες. ***Ὀσμὴ*** ἐλαφρῶς ἀρωματική. ***Γεῦσις*** ἐλαφρῶς πικρά. ***Φύεται*** εἰς κωνοφόρα δάση. ***Ἐποχή***: Ἰούλιος-Ὀκτώβριος.		

ΓΑΣΤΕΡΟΜΥΚΗΤΕΣ

ΙΙΙ. Μανιτάρια χωρὶς πέτασσον καὶ χωρὶς πόδα.

[Εἶναι στρογγυλοὶ, εὑρίσκονται πολλοὶ μαζὶ καὶ ὅταν οἱ σπόροι ὡριμάσουν, ξεσχίζεται τὸ περικάλυμμα καὶ σκορπίζονται ὡς κόνις].

Ὠομύκης (κ. Αὐγομανίταρον). Bovista nigrescens.	Σφαιροειδὴς ἢ ὠοειδής, φθάνει τὸ μέγεθος αὐγοῦ ὄρνιθος. ***Χρῶμα*** λευκόν. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν. (Τρώγεται μόνον πρὶν ὡριμάσουν οἱ σπόροι του ὅτε τὸ σῶμα γίνεται φαιὸν καὶ πολτῶδες. ***Φύεται*** εἰς χλόην, λειμῶνας. ***Ἐποχή***: Θέρος καὶ Φθινόπωρον.	Βολβῶδες, μὲ ἐξογκώματα ἐπί τῆς ἐπιφανείας, καλύπτεται μὲ στερεὸν κίτρινον δερματοειδῆ χιτῶνα. ***Μυκητόσωμα*** λευκόν, γινόμενον κυανομέλαν, σκληρόν. ***Γεῦσις*** } σάπιας ***Ὀσμή*** } οὐσίας ***Φύεται*** ὡς βολβός εἰς ἀμμώδη μέρη, χλόην λειμῶνας. ***Ἐποχή*** : Αὔγουστος-Ὀκτώβριος.	***Σκληρόδερμα.*** Scleroderma vulgare *(Εἰκ. 484)*

ΥΔΝΑ

[Ἔχουν σχῆμα βολβοῦ, ἀναπτύσσονται κάτω ἀπὸ τὴν γῆν, ἔχουν στερρὸν μυκητόσωμα, χωρισμένον εἰς κανονικὰ χωρίσματα καὶ ἀρωματικὴν ὀσμὴν ἥτις ὅμως σὲ ὀλίγας ὥρας χάνεται.]

ΕΔΩΔΙΜΟΙ		***ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ***	
Ὄνομα	Χαρακτηριστικὰ	Χαρακτηριστικὰ	Ὄνομα
Χοιρομύκησδμαιανδρόμορφος. Chaeromyces maeandriformis) (*Εἰκ. 485*)	Ὁμοιάζει πρὸς τὴν πατάτα, ἔχει ***χρῶμα*** ἀνοικτὸν φαιὸν, ***μυκητόσωμα*** λευκὸν μὲ κιτρίνας φλέβας, ***ὀσμὴν*** καὶ ***γεῦσιν*** εὐχάριστον. ***Φύεται*** κατὰ Ἰούλιον καὶ Σεπτέμβριον εἰς ἀμμώδη μέρη.		
Φύματὸθερινόν. Tuber aestivum	Εἶναι ἀτάκτως σφαιροειδὲς μὲ μελανὸν φλοιὸν καὶ μεγάλας ἐξογκώσεις. ***Μυκητόσωμα*** λευκὸν μὲ φαιὰς ἢ λευκὰς φλέβας καὶ ἰσχυρὰν ὀσμήν. ***Φύεται*** εἰς δάση δρυῶν τὸ Φθινόπωρον.		
Φύματὸχειμερινόν. Tuber brumale	Σφαιροειδὲς βολβῶδες μεγέθους καρυδιοῦ ἕως γρόνθου. Φλοιὸς μέλας μὲ μεγάλας ἐξογκώσεις. ***Μυκητόσωμα*** μαῦρον ἢ τεφρόχρουν μὲ λευκὰς φλέβας. ***Ὀσμὴ*** ἰσχυρά, εὐχάριστος. ***Φύεται*** ἀπὸ Νοέμβριον ἕως Μάρτιον εἰς δάση δρυῶν.		

Τὰ μανιτάρια φυτρώνουν ἰδίως τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον μὲ ὑγρόθερμον καιρόν. Κατὰ τὴν *συλλογήν* των δὲν θὰ ἀποσπῶνται διὰ βίας ἀπὸ τὴν γῆν, παρὰ θὰ περιστρέφονται ἢ καὶ θὰ κόπτονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Δὲν θὰ συλλέγονται δὲ ὅταν βρέχει.

Πρὶν νὰ *μαγειρευθοῦν*, τὰ πλακία, τὰ σωληνάρια, οἱ πόροι τῆς κάτω ἐπιφανείας τοῦ πετάσσου θὰ ἀπομακρύνον-

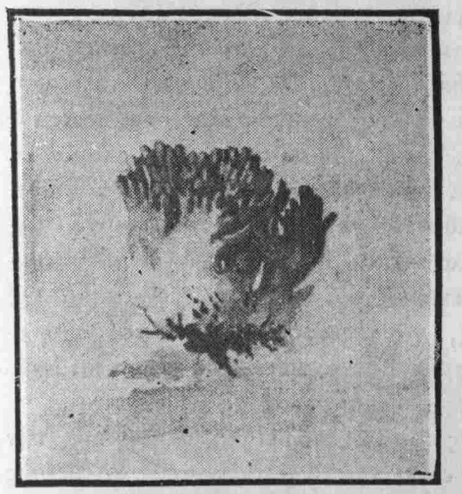
SISMANOGLIO MEGARO

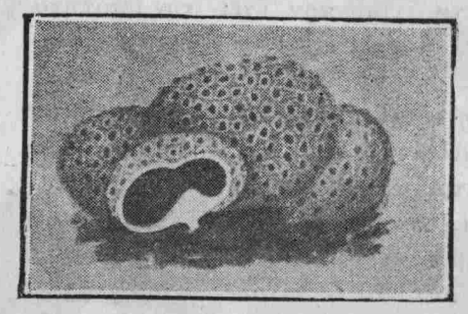
Εἰκ. 481

Εἰκ. 482

Εἰκ. 483

Εἰκ. 484

Εἰκ. 485

νονται ὁ πέτασσος θὰ κόπτεται διὰ νὰ ἰδοῦμεν ἀφ' ἑνὸς μήπως τὸ χρῶμα τοῦ μυκητοσώματος εἶναι ἠλλοιωμένον ἀφ' ἑτέρου μήπως περιέχεισκώληκας, θὰπλύνωνται καλὰ καὶ μὲ ἄφθονον νερὸ θὰ βράζωνται ἐπὶ ½ ὥραν καὶ μόνον εἰς πήλινα σκεύη

Τὰ περισσότερα τῶν δηλητηριωδῶν μανιταριῶν μεταδίδουν κατὰ τὸ βράσιμον εἰς τὸ νερό τὴν δηλητηρι δη οὐσίαν των, διὰ τοῦτο πάντοτε πρέπει νὰ χύνηται αὐτὸ καὶ τὰ μανιτάρια θὰ στραγγίζονται ἀπὸ τὸ τρυπητόν. Συχνάκις τὰ μανιτάρια, τρώγονται ψημμένα ἐπὶ τῆς ἐσχάρας ἢ καὶ τὸ καλλίτερον βράζονται μὲ γάλα. Τὰ μανιτάρια χάνουν κατά τινας μετὰ 5 — 6 μῆνας τὴν δηλητηριώδη ἰδιότητα των.

Ἡ διὰ τῶν μανιταριῶν ***δηλητηρίασις*** ὀφείλεται εἰς τὴν ***Φαλλίνην***, τὴν ***Μουσκαρίνην*** καὶ τὸ ***Ἑλβελικὸν ὀξὺ*** (Acide Helvellique). Καὶ ἡ μὲν ***φαλλίνη*** ἐκ τῆς ὁποίας 32 χλστγρ. ἀρκοῦν νὰ φονεύσουν ἕνα ἄνθρωπον ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ καταστρέφῃ εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα τὰ ἐρυθρᾶ αἱμοσφαίρια, ἡ ***μουσκαρίνη*** εἶναι ἐλαφρότερον δηλητήριον τῆς φαλλίνης, τὸ δὲ ***Ἑλβελικὸν ὀξὺ*** καταστρέφεται διὰ τοῦ βρασίματος.

Ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ δηλητηρίου τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς τὰ μανιτάρια ἐξαρτᾶται καί ὁ ***βαθμὸς τῆς δηλητηριάσεως***. Εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν πρόκειται περὶ ***φαλλίνης***, τὰ συμπτώματα δηλητηριάσεως παρουσιάζονται 10—12 ὥρας μετὰ τὴν πρόσληψιν καὶ ***χαρακτηρίζονται*** διὰ ζάλης, φόβου, ὑπνηλίας, καύσεως καὶ πόνου εἰς τὸν στόμαχον, ἐμετοῦ, ἐνίοτε αἱματηροῦ, πόνων ἰσχυρῶν εἰς τὴν κοιλίαν, ἰσχυρᾶς δίψης, διαρροιῶν αἱμορραγικῶν, μυδριάσεως, ἀνουρίας.

Ἐπέρχεται ἐπὶ 1 — 2 ὥρας κάποια κατεύνασις, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπαναλαμβάνεται ἡ κρίσις καὶ ἐξακολουθεῖ μὲ διακοπάς. Ἐὰν δὲ πρόκειται νὰ ἐπέλθῃ θάνατος προηγοῦνται τούτου συχναὶ λιποθυμίαι, ἄτακτοι ἀδύνατοι σφυγμοί, παράλυσις τῶν ἄκρων. Ἡ δηλητηρίασις ***διαρκεῖ*** 5—10 ἡμέρας. Ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ ἴασις ἡ ἀνάρρωσις εἶναι λίαν βραδεῖα.

Εἰς τὰς διὰ ***μουσκαρίνης*** δηλητηριάσεις τὰ ***συμπτώματα*** παρουσιάζονται 1—4 ὥρας μετὰ τὴν πρόσληψιν τῶν μανιταριῶν, ἐπέρχεται ἐγκεφαλικὴ διέγερσις, παραλήρημα, πόνοι ἰσχυροὶ εἰς τὸ ἐπιγάστριον, ἐμετοί, διάρροιαι. Μετά τινας ὥρας ἐπέρχεται βῦθος, ἐκ τοῦ ὁποίου ὅταν ἐξυπνήσῃ ὁ δηλητηριασθεὶς ἔχει ἀμυδρὰν μνήμην τῶν συμβάντων. Μετὰ 2—3 ἡμέρας ἡ ἴασις εἶναι πλήρης.

Ὅταν ἡ δηλητηρίασις ὀφείλεται καὶ εἰς τὰ δύο δηλητήρια, τὰ συμπτώματα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν δόσιν ἑκάστου.

Ἡ ***γενικὴ θεραπεία*** σύγκειται εἰς πρόκλησιν ἐμετοῦ, ἐὰν δὲν ἐπῆλθον τοιοῦτοι καὶ ἀρκετοί, (γαργάλεμα τῆς σταφυλῆς, ζεστὸν ὕδωρ Ἰπέκα 1 γρ. ἐμετικὴ τρυξ 0,05 ἢ ἔνεσις ἀπομορφίνης ὑπὸ ἰατροῦ). Βεβαίως τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ προφθάσῃ τὸ ταχύτερον ὁ ἰατρός, ὅστις θὰ πλύνει τὸν στόμαχον. Μετὰ ταῦτα δίδεται καθάρσιον (ριτσινόλαδον 30 γρ.) θειϊκὸν νάτριον, θειϊκὴ μαγνησία. Ἐπίσης πρέπει νὰ γίνωνται ἐνέσεις διὰ καμφορᾶς, ἐντριβαὶ μὲ ὄξος, νὰ τίθενται σιναπισμοί, καταπλάσματα, κλύσματα, νὰ δίδωνται σταγόνες Χόφμαν, καφές.

Ὡς ἰδιαίτερα ἀντιφάρμακα εἰς τὴν διὰ ***φαλλίνης*** δηλητηρίασιν ὁ ἰατρὸς κάμνει ἐνδοφλέβιον ἔνεσιν μὲ φυσιολογικὸν ὀρρόν, διὰ δὲ τὴν διὰ ***μουσκαρίνης*** κατὰ συμβουλὴν τοῦ le Dantec ἔνεσιν θειϊκῆς ἀτροπίνης. Ἡ τελευταία ἔνεσις γίνεται ἐνίοτε καὶ ***προφυλακτικῶς*** εἰς τοὺς προσλαμβάνοντας ὕποπτα μανιτάρια, διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἀνοσία.

ΜΥΚΙΝΗ (ΜΥΚΩΣΙΝΗ)

Οὐσία ὀργανικὴ ὑγρά, ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς τὴν βλέννα τῆς μήτρας, τῆς ρινός, τῶν βρόγχων καὶ τὴν σίελον.

ΜΥΚΩΣΕΙΣ

Ἀσθένειαι προκαλούμεναι ἀπὸ μύκητας ἐπιβλαβεῖς. Ἡ γνῶσις τῶν παθήσεων ταύτων ἔκαμε μεγάλας προόδους κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. (βλ. *Ἀκτινομύ-*

Οἰκ. Ἰατρ. Ἐγκυκλοπαιδεία Ἰ. Βεγκλίδου

κωσις, Ἀσπεργίλλωσις, Ἀχώρ, Στοματῖτις ἀφθώδης).

ΜΥΚΩΣΙΣ ἡ ΜΥΚΗΤΟΕΙΔΗΣ

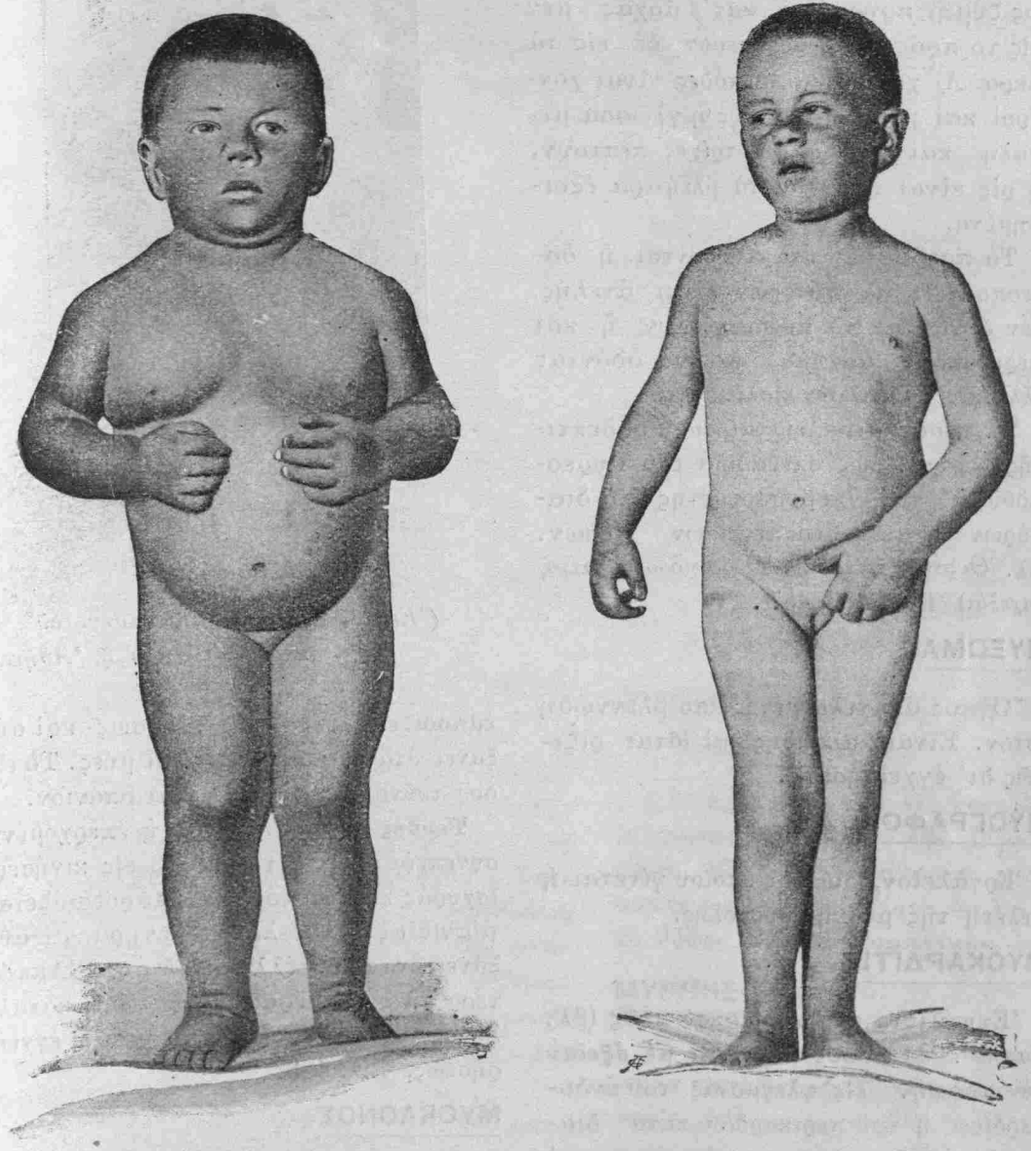
Πάθησις τοῦ δέρματος χαρακτηριζομένη ἀπὸ διηθήσεις τοῦ δέρματος καὶ καταλήγουσα εἰς ὄγκους μυκητώδεις καὶ ἐξηλκωμένους.

ΜΥΛΗ

Μάζα ὀγκώδης, ἡ ὁποία ἀποβάλλεται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐγκυμοσύνης ἀπὸ τὴν μήτραν. Ὁμοιάζει τὸν βότρυν τοῦ σταφυλιοῦ.

ΜΥΝΣΤΕΡ *(Munster)*.

Θερμὰ λουτρὰ (31ο) ἰωδίου, βρωμίου καὶ λιθίου, ἐπὶ τῆς γραμμῆς Mainz-Metz. Ὠφέλιμα διὰ ρευματικοὺς καὶ συφιλιδικούς.

Εἰκ. 486 Εἰκ. 487

Μυξοίδημα ἑξαετοῦς κορασίου πρὸ καὶ μετὰ τρίμηνον θεραπείαν μὲ θυρεοειδίνην.

ΜΥΞΟΙΔΗΜΑ

Ἀσθένεια ὀφειλομένη εἰς ἐκφύλισιν τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος*, παρουσιάζου-

SISMANOGLIO MEGARO

σα παρόμοια φαινόμενα μὲ τὸν *κρετινισμόν**. Κατὰ τὴν νόσον ταύτην ἡ νοημοσύνη εἶναι ἠλαττωμένη, οἱ ἀσθενεῖς εἶναι ἀδρανεῖς, μὲ μνημονικὸν ἀδύνατον, κινήσεις βραδείας, δέρμα χλωμόν, ἀναιμικόν, ξηρόν, αἰσθητὸν ὡς ζύμη, πρησμένον κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὸ πρόσωπον, ἀργότερον δὲ εἰς τὰ ἄκρα. Αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες εἶναι χονδροὶ καὶ μεγάλοι, ἐπίσης ἡ γλῶσσα μεγάλη καὶ χονδρή. Αἱ τρίχες πίπτουν, ἡ ρὶς εἶναι πλατεῖα, τὰ βλέφαρα ἐξοιδημένα.

Τὰ παιδία δὲν ἀναπτύσσονται, ἡ ὀστεοποίησις τῶν χόνδρων εἶναι ἀτελής, δὲν δύνανται νὰ περιπατήσουν ἢ καὶ περιπατοῦν ἄσχημα, ἔχουν ὀδόντας ἐλλιπεῖς. Ὀμιλοῦν πολὺ ἀργά.

Ἡ νόσος θεραπεύεται διὰ προσεκτικῆς χορηγήσεως σκευασιῶν τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος, ὑποβοηθουμένης ὑπὸ διαφόρων ὑγιεινοθεραπευτικῶν μέσων. (βλ. *Θυρεοειδὴς ἀδήν, Θυρεοειδοστερητικὴ καχεξία*) (Εἰκ. 486, 487).

ΜΥΞΩΜΑ

Ὄγκος ἀποτελούμενος ἀπὸ βλεννώδη ἱστόν. Εἶναι καλοήθης καὶ ἰᾶται ριζικῶς δι' ἐγχειρήσεως.

ΜΥΟΓΡΑΦΟΣ

Ἐργαλεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ μελέτη τῆς μυϊκῆς συστολῆς.

ΜΥΟΚΑΡΔΙΤΙΣ

Ἐκφύλισις τοῦ καρδιακοῦ μυὸς (βλ. *Καρδία*). Ἡ νόσος ἐπέρχεται μὲ *ὀξεῖαν* μὲν μορφὴν εἰς φλεγμονὰς τοῦ ἐνδοκαρδίου ἢ τοῦ περικαρδίου κατὰ διαφόρους ὀξείας μολυσματικὰς νόσους, μὲ *χρονίαν* δὲ, ὡς συνέπεια ἄλλων καρδιακῶν παθήσεων, γενικῶν παθήσεων, ὡς ἀρτηριοσκληρώσεως, ἀλκοολισμοῦ κλπ. Διὰ συμπτώματα, θεραπείαν καὶ ὑγιεινὴν (πρβλ. *Καρδία*).

ΜΥΟΚΗΛΗ

Ἡ κήλη τοῦ μυὸς εἶναι *ἀληθὴς* ὅταν ὁ μῦς ἐξέρχεται διὰ τοῦ περιειλήματος του. Παρατηρεῖται εἰς τοὺς πρωσαγωγοὺς μῦς τοῦ σκέλους, συνεπείᾳ ἐπαναλαμβανομένων καὶ συνεχῶν κινήσεων (ἱππεῖς), ἐπέρχεται δὲ βαθμηδὸν ὡς μικρὸς ὄγκος στρογγυλός, ὁ ὁποῖος

Εἰκ. 488

Μυοκήλη

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ καθηγητοῦ κ. Ε. Καλλιοντζῆ, Ἀθῆναι)

ἐμποδίζει ὀλίγον τὰς κινήσεις καὶ αὐξάνει ὅταν χαλαρώσουν οἱ μύες. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς κήλης εἶναι σπάνιον.

Ψευδὴς μυοκήλη εἶναι ἡ ἐπερχομένη συνεπείᾳ ρήξεως τοῦ μυὸς εἰς κινήσεις ἰσχυρὰς καὶ ἀποτόμους. Παρουσιάζεται αἰφνιδίως, εἶναι λίαν ὀδυνηρὰ : αἱ αὐξάνει ὅταν συστέλληται ὁ μῦς. Ἀμφότερα τὰ εἴδη θεραπεύονται δια καταλλήλου συμπιεστικοῦ ἐπιδέσμου ἢ ἐγχειρήσεως. (Εἰκ. 488).

ΜΥΟΚΛΟΝΟΣ

Αἰφνίδιοι, ταχεῖαι, συνήθως ἄτακτοι συσπάσεις τῶν μυῶν, ἐπερχόμεναι κατὰ τὸν χορείαν* καὶ εἰς νόσους τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

ΜΥΟΠΛΗΓΙΑ ΔΙΑΛΕΙΠΟΥΣΑ *(Myoplegie intermittente).*

Παράλυσις τῶν κάτω ἄκρων ἐκτεινομένη καὶ ἐπὶ τῶν ἄνω καὶ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ, ἐξαιρέσει τοῦ προσώπου, ἐπερχομένη αἰφνιδίως διὰ νυκτός, εἰς ἄνθρωπον οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν ἕως τότε παρουσιάζοντα. Ἡ παράλυσις μετὰ 24 ὥρας παρέρχεται διὰ νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν μετά τι χρονικὸν διάστημα. Ἡ δευτέρα προσβολὴ παρέρχεται πάλιν ὡς καὶ ἡ πρώτη, οὐδὲν σύμπτωμα ἀφίνουσα καὶ ὁ ἀσθενήσας δὲν προσβάλλεται πλέον. Ἡ αἰτία τῆς νόσου εἶναι ἄγνωστος.

ΜΥΟΣΙΝΗ

Οὐσία λευκωματοῦχος τοῦ μυϊκοῦ ἱστοῦ, ἡ ὁποία εὑρίσκεται ἐν καταστάσει διαλύσεως κατὰ τὴν ζωήν, καὶ πήγνυται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ταχέως μετὰ τὸν θάνατον.

ΜΥΟΤΟΝΙΑ ΣΥΓΓΕΝΗΣ *(βλ. Θόμσεν νόσος).*

ΜΥΡΑΙΝΑ *(κ. Μουροῦνα).*

Ἰχθὺς τῆς θαλάσσης, λίαν θρεπτικός. (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΜΥΡΗΝΕΛΑΙΟΝ *(κ. Μουρουνόλαδο)*

Τὸ μυρηνέλαιον ἐξάγεται ἀπὸ τὸ ἧπαρ τῆς μυραίνης. Ἡ ἁλιεία αὐτοῦ γίνεται ἐν τῇ νέᾳ Γῇ καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰσλανδίας κατ' Αὔγουστον καὶ Σεπτέμβριον. Τὸ μουρονόλαδο περιέχει λιπαρὰς οὐσίας, λεκιθίνας, συνθέσεις ὀργανικοῦ βρωμίου, ἰωδίου καὶ φωσφόρου. Δυναμωτικὸν πρώτης τάξεως, διεγείρει τὴν ὄρεξιν, καὶ τὴν νεφρικὴν ἀπέκκρισιν, τονώνει τὸ νευρικὸν σύστημα.

Ὠφελεῖ ἐπὶ χοιραδώσεως, φθίσεως, ραχιτισμοῦ, ὀστεομαλακίας, δερματώσεων, καχεξίας.

Βλάπτει τοὺς πάσχοντας ἀπὸ εὐκοιλιότητα, πυρετόν. Δὲν πρέπει νὰ δίδεται ὅταν προκαλεῖ ναυτίαν, ἐμέτους, διάρροιαν καὶ ἐξανθήματα. Ὑπάρχουν διαφόρων χρωμάτων μουρουνόλαδα, ἀναλόγως τῆς παρασκευῆς. Τὰ καλύτερα εἶναι τὰ διαφανῆ, ἡδύγευστα, ἐλαφρῶς ὄξινα.

Διὰ νὰ διορθωθῇ ἡ γεῦσις τοῦ μουρουνολάδου, συνιστᾶται ἡ προσθήκη essence de menthe (4-5 σταγόνες διὰ 100) ἢ καὶ ἡ λῆψις του ἐντὸς οἴνου ἢ ζύθου.

Ἡ *δόσις* ἐν ἀρχῇ εἶναι 1 κ. κ. ἢ σ. ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, καὶ αὐξάνεται βαθμιαίως κάθε τρεῖς ἡμέρας, μέχρι 4 κ. σ. Κάθε μῆνα γίνεται διακοπὴ ἐπὶ 5-6 ἡμέρας, ἢ καὶ ὁσάκις ὑπάρχει ἀνορεξία καὶ εὐκοιλιότης.

ΜΥΡΙΓΓΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ τυμπάνου τοῦ ὠτός*. Ἀρχίζει μὲ πόνους ἰσχυροὺς στὸ αὐτί, αἴσθημα βάρους, βαρηκοΐας, βόμβων. Ἡ μυριγγῖτις εἶναι συνήθως συνέπεια φλογώσεως τῶν ἐξωτερικοῦ ἢ μέσου ὠτός.

ΜΥΡΙΟΦΥΛΛΟΝ *(βλ. Ἀχίλλεια).*

ΜΥΡΜΗΚΙΚΟΝ ΝΑΤΡΙΟΝ

Φάρμακον διουρητικὸν καὶ δυναμωτικὸν τῶν μυῶν, διδομένον εἰς δόσιν 1-2 γρ. τὴν ἡμέραν.

ΜΥΡΜΗΚΙΚΟΝ ΟΞΥ *(Acide formique).*

Οὐσία, ὑπάρχουσα εἰς τοὺς ἐρυθροὺς μύρμηκας, τὸ αἷμα, τὸν ἱδρῶτα, τὰ οὖρα. Εἶναι ὑγρὸν ἄχρουν, πτητικόν, ὀσμῆς νυσσούσης, λίαν διαλυτὸν εἰς τὸ ὕδωρ. Εἶναι ***ἀντισηπτικὸν*** ἰσχυρόν.

ΜΥΡΜΗΞ *(ἡ)*

Τὸ δῆγμα τοῦ κέντρου μυρμήκων τινων προκαλεῖ ἐρεθισμὸν παροδικόν, ὁ ὁποῖος ὑποχωρεῖ μὲ ὀλίγον ὕδωρ τῆς Κολωνίας.

ΜΥΡΡΑ ἢ ΣΜΥΡΝΑ

Κόμμι τοῦ Βαλσαμοδένδρου, φυτοῦ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ Ἀβυσσινίας. Ἔχει γεῦσιν πικρὰν καὶ ὀσμὴν ἰσχυράν.

Χρησιμοποιεῖται ὡς τονωτικὸν καὶ εὐστόμαχον, ἀλλὰ πρὸ παντὸς διὰ γαργαρισμοὺς καὶ ἐπιθίξεις ὑπὸ μορφὴν βάμματος ἢ καὶ ἐκχυλίσματος.

SISMANOGLIO MEGARO

ΜΥΡΤΙΔΑΝΟΝ (*Cubèbe*)

Καρπὸς ἀπεξηραμένοςδενδρυλλίου τῆς Ἰάβας. Χρησιμοποιεῖται κατὰ τῆς βλεννορροίας, ὑπό μορφὴν κόνεως εἰς δόσιν 8—15 γρ. τὴν ἡμέραν.

ΜΥΡΤΙΛΛΟΝ (*Myrtille*)

Χρησιμοποιεῖται διὰ γαργαρισμούς, ἐπὶ ψωριάσεως τῆς γλώσσης καὶ ὑπερτροφίας τῶν γλωσσικῶν θηλῶν.

ΜΥΡΤΟΛΗ

Αἰθέριον ἔλαιον, τὸ ὁποῖον ἐξάγεται δι' ἀποστάξεως ἀπὸ τὸ κοινὸν ***μύρτον***.

Χρησιμοποιεῖται εἰς δόσιν 0,15, τρὶς ἢ πεντάκις τῆς ἡμέρας κατὰ τῶν δυσωδῶν βρογχιτίδων καὶ τῆς γαγγραίνης τῶν πνευμόνων.

ΜΥΡΩΝΙ (*βλ. Σκάνδυξ*)

ΜΥΣ (*Ποντικοί*)

Ἐπικίνδυνα ζῷα, μεταδίδοντα εἰς τὸν ἄνθρωπον διαφόρους νόσους.

Εἶναι φορεῖς τῆς πανώλους*, τὴνὁποίαν διὰ τῶν ψύλλων μεταδίδουν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Οἱ χοῖροι οἵτινες τρώγουν τὰ πτώματα μολυσμένων διὰ τριχινιάσεως* ποντικῶν, μεταδίδουν τὴν νόσον εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ δηγμάτων ποντικῶν δύναται νὰ μεταδοθῇ ἡ λύσσα*. Ἀνάγκη ὅθεν δι' ὅλα ταῦτα νὰ καταστρέφωνται τὰ βρωμερὰ καὶ ἐπικίνδυνα ταῦτα ζῷα. Ἡ συνηθεστέρα μέθοδος τῆς ***καταστροφῆς*** των εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ παγίς. Μὲ αὐτὴν ἀναλόγως τοῦ συστήματος ἢ φονεύονται ἢ συλλαμβάνονται μόνον, καὶ εἰς τὰς δύο ὅμως περιπτώσεις δὲν καταστρέφονται καὶ τὰ τυχὸν μικρόβια ἢ καὶ οἱ ψύλλοι των. Διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο πρέπει νὰ ζεματισθῇ μὲ βραστὸν ὕδωρ ἢ καλλίτερον ὅλη ἡ παγὶς νὰ τεθῇ ἐντὸς ζεματιστοῦ ὕδατος. Ἄλλο μέσον εἶναι νὰ τεθοῦν ἐντὸς δοχείων μὲ διάλυσιν 40 % φορμόλης ἢ συμπεπυκνωμένης τοιαύτης μὲ ὑπερμαγγανικὸν κάλι. Ἐντὸς ὁμοίων διαλύσεων πρέπει νά τίθενται καὶ οἱ τυχὸν διὰ τοῦ ποντικοφαρμάκου δηλητηριασθέντες ποντικοί. Ἄλλα μέσα καταστροφῆς ποντικῶν εἶναι οἱ καπνισμοὶ ἐντὸς κλειστῶν χώρων μὲ 10 % θειώδους ὀξέος (acide sulfureux) ἢ μὲ τὸ ἑξῆς ἀέριον: 8 % ἀνθρακικὸν μονοξείδιον (oxyde de carbone), 18 % ἀνθρακικὸν ὀξύ, 74 % ἄζωτον.

ΜΥΣΙΣ

Σμίκρυνσις τῆς κόρης* τοῦ ὀφθαλμοῦ.

ΜΥΩΜΑ

Ὄγκος ἀναπτυσσόμενος ἐκ τῆς μυϊκῆς οὐσίας (Βλ. *Ἰνωμα. Μήτρα*).

ΜΥΩΠΙΑ

Εἰς τὸ περὶ ὁράσεως ἄρθρον ἀναφερόμεν ὅτι διὰ νὰ ἴδωμεν εὐκρινῶς ἕνα ἀντικείμενον πρέπει αἱ παράλληλοι ἀκτῖνες αἱ ὁποῖαι ἐκ τοῦ ἀντικειμένου ἐκείνου πίπτουν ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ νὰ συνέρχωνται ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος. Ὅταν ὅμως ὁ προσθιοπίσθιος ἄξων τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι μακρὸς ἐκ γενετῆς, ἢ καὶ τὸ συχνώτερον γίνεται τοιοῦτος κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν, τότε αἱ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου ἀκτῖνες δὲν ἑνοῦνται ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς παρὰ πρὸ αὐτοῦ. Ἡ κατάστασις αὕτη τῆς ὁράσεως λέγεται μυωπία. Ὁ μύωψ βλέπει ὡς ἐκ τούτου ὅλα τὰ ἀντικείμενα τὰ σχεδὸν περισσότερον, τῶν 6 μ. μακράν του κείμενα, ὄχι εὐκρινῶς, ἀναγκάζεται νὰ μικραίνῃ τὴν χαραμίδα τῶν ὀφθαλμῶν του, διότι οὕτως ἡ εἰκὼν γίνεται εὐκρινεστέρα. Διὰ νὰ ἔχῃ ὅμως καθαρὰν εἰκόνα πρέπει νὰ φέρῃ ἀμφίκοιλα ὀμματοϋάλια* διὰ τῶν ὁποίων τὸ σημεῖον ὅπου ἑνώνονται αἱ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου φωτειναὶ ἀκτῖνες μεταφέρεται ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ὡς εἰς τὴν ὁμαλὴν ὅρασιν. ***Ἐλάχιστος βαθμὸς*** μυωπίας οὔτε κἂν γίνεται αἰσθητός, πολλοὶ δὲ δὲν ἠξεύρουν ὅτι εἶναι μύωπες. Εἰς ***μέτριον βαθμὸν*** ἐπέρχεται κούρασις καθὼς καὶ αἱ ἱπτάμεναι μυῖαι* (mouches volantes). Καὶ ἐν ὅσῳ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγνώσωμεν λεπτὴν γραφὴν εἰς ἀπόστασιν 20 ἐκμ. ἡ μυωπία δὲν εἶναι ἐπικίνδυνος.

Εἰς ***μεγάλην ὅμως μυωπίαν*** ἐπέρχεται ὄχι μόνον μεγάλη κατάπτωσις τῆς ὁράσεως μὴ βελτιουμένη ὑπὸ ὀμματοϋαλίων, ἀλλὰ καὶ σειρὰ ὑποκειμενικῶν διαταραχῶν, ἐπίσης δὲ εἰς τὰς λεγομένας ***προϊούσας μυωπίας***, ἐπέρχονται ἐσωτερικαὶ ἀλλοιώσεις δυνάμεναι νὰ ἐπιφέρουν καὶ τὴν τελείαν τύφλωσιν (ἀμαύρωσις)*.

Εἰς τὴν γένεσιν τῆς μυωπίας ἡ ἐπιστήμη παραδέχεται καὶ κάποιαν κληρονομικὴν προδιάθεσιν, ὅτε ἕνεκα ἠλαττωμένης ἀντιστάσεως καὶ ἐπιδράσεως τῶν ἀναφερθησομένων αἰτιῶν εὐκολώτερον ἐπέρχεται ἡ μυωπία.

Ἀπεδείχθη ὅτι τὸ μεγαλείτερον τοῦ δέοντος μῆκος τοῦ προσθιοπισθίου ἄξονος τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ ὁποῖον καὶ προκαλεῖ τὴν μυωπίαν, ὀφείλεται εἰς ἐργασίαν γινομένην πολὺ πλησίον τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἀσχέτως ὅμως ἂν ἡ μυωπία εἶναι κληρονομικὴ ἢ ὄχι καὶ ὀφείλεται εἰς μεγάλην διαθλαστικὴν δύναμιν τοῦ φακοῦ μεγάλην κύρτωσιν τοῦ κερατοειδοῦς, μακρότερον ἄξονα, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ὅτι πρέπει ἀφ' ἑνὸς νὰ ἐμποδίσωμεν τὸν σχηματισμὸν αὐτῆς, ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀποφύγωμεν τὴν χειροτέρευσιν καί νὰ ἐπιφέρωμεν τὸ ἐνωρίτερον τὴν θεραπείαν.

Ἡ μυωπία παρουσιάζεται συνήθως μεταξὺ τοῦ 9ου καὶ τοῦ 20ου ἔτους.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ τὸ πρῶτον μελετήσαντος τὸ ζήτημα Cohn καὶ ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἐπὶ 10060 μαθητῶν ἀποδεικνύεται ὅτι εἰς τὰ σχολεῖα τῶν χωρίων ἡ μυωπία εἶναι ἐλαχίστη (1,4 %) τοὐναντίον εἰς τὰ σχολεῖα τῶν πόλεων μεγάλη καὶ ὅτι αὕτη αὐξάνει ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν· εἰς τὰς προκαταρκτικὰς σχολὰς 6,7 % εἰς ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα 7,7% εἰς μέσας σχολὰς 10,3 %, εἰς πραγματολογικὰς σχολὰς 19,7 % εἰς γυμνάσια 26,2 %.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ Sicherer τὰ ἄρρενα ὑπερτεροῦν τῶν θηλέων (17 % : 31,9 %), κατὰ δὲ τὴν στατιστικὴν τοῦ Seggel γενομένην ἐν Μονάχῳ ἐπὶ 1600 στρατιωτῶν ἀπεδείχθη ὅτι ἐκ τῶν χωρικῶν οἵτινες ἐφοίτησαν μόνον εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου των 2 % ἦσαν μύωπες, ἐξ ἐργατῶν, χειρονάκτων πόλεων 4—9 %, ἐξ ἐμπόρων, γραφέων, τυπογράφων 44 %, ἐξ ἀποφοίτων γυμνασίων 58—65,5 %.

Βεβαίως κάθε ἐργασία ἐκ τοῦ πλησίον γινομένη δὲν ἐπιφέρει μυωπίαν. Ἰδίως ἡ ἀνάγνωσις* καὶ ἡ γραφὴ* καὶ τοῦτο εἰς σφαλερὸν φωτισμόν*, εἰς σφαλερὸν κάθισμα*, εἰς συνεχῆ καὶ μακρὰν διάρκειαν εἶναι ἐπικίνδυνα.

Ὅπως δὲ ἀναφέρομεν καὶ εἰς τὸ περὶ σχολῆς ἄρθρον, βλέπομεν πόσην μεγάλην σπουδαιότητα ἔχει ἡ ὑπὸ ἰατροῦ ἐξέτασις τῶν παιδίων τῆς σχολῆς, διότι οὕτως ὄχι μόνον ἐγκαίρως ἀνακαλύπτεται ἡ νόσος καὶ λαμβάνονται τὰ δέοντα μέτρα, ἀλλὰ καὶ δικαιολογοῦνται καὶ ἐπεξηγοῦνται μερικὰ παράπονα καὶ σφάλματα τῶν μικρῶν, ὡς κεφαλόπονος, ἐκνευρισμός, ἀπροσεξία καὶ ἐλλιπὴς ἀντίληψις.

Ὅταν ἔχει διαπιστωθῇ ἡ μυωπία πρέπει, νὰ γίνῃ χρῆσις ***ὀμματοϋαλίων**** καὶ ταῦταμόνον ὁ ἰατρὸς δύναται καὶ πρέπει νὰ καθορίζῃ, ἄλλως χρησιμοποιοῦντες τὰ πρῶτα ὀμματοϋάλια ποῦ «πᾶνε» κινδυνεύομεν ὄχι μόνον νὰ χειροτερεύσωμεν τὴν μυωπίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιφέρωμεν καὶ στραβισμὸν καὶ ἄλλας συνεπείας. Πρέπει δὲ νὰ φορῶνται τὰ ὀμματοϋάλια καθ' ὅλον τὸ διάστημα ποῦ ὁρίζει ὁ ἰατρός. Ἐπικίνδυνος πλάνη εἶναι τὸ νὰ νομίζῃτσι ὅτι μὲ τὸν καιρὸν παρέρχεται ἡ μυωπία καὶ ὅτι ἡ συνεχὴς χρῆσις τῶν ὀμματουαλιῶν κουράζειτοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ χειροτερεύει τὴν μυωπίαν. Τὸ τοιοῦτον βεβαίως δύναται νὰ συμβῇ ἀπὸ τὰ γυαλιὰ ποῦ ἐκλέγομεν μόνοι μας.

ΜΥΩΤΙΚΑ

Φάρμακα τὰ ὁποῖα ἐνσταλλαζόμενα εἰς τὸν ὀφθαλμὸν προκαλοῦν τὴν μῦσιν τῆς κόρης.

ΜΩΛΩΨ (*βλ. Ἐκχύμωσις*).

ΜΩΡΙΑ (*βλ. Ἠλιθιότης*).

ΝΑΝΟΣ

Ἄτομον μικροσκοπικοῦ ἀναστήματος, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ μέσον ἀνάστημα τῆς αὐτῆς ἡλικίας καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους. Ὑπάρχουν δύο εἰδῶν νάνοι :

Εἰκ. 489

Νάνος ἡλικίας 54 ἐτῶν ὕψους 80 ἑκμ. πάσχων ἐκ καρκίνου τοῦ στομάχου καὶ διπλῆς ἐκτοπίας τῶν ὄρχεων.

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Ἀναστ. Γαβριηλίδου, Κων)πολις)

Τινὲς λίαν μικροὶ κατὰ τὴν γέννησιν, παρουσιάζουν εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς ζωῆς των ἀνάστημα κατὰ πολὺ κατώτερον ἀπὸ τὸ τῶν συνομηλίκων των.

Ἄλλοι, φυσιολογικῶς διαπλασμένοι κατὰ τὴν γέννησιν, ἐνῷ φαίνονται ὅτι θὰ ἀναπτυχθῶσιν σύμφωνα πρὸς ἕνα τύπον μέσον, ὑφίστανται εἰς ἡλικίαν τινὰ σταμάτησιν εἰς τὴν ἀνάπτυξίν των καὶ διατηροῦν καθ' ὅλην των τὴν ζωήν, ἀνάστημα πολὺ κατώτερον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον θὰ εἶχαν κατὰ τὴν ἐφηβικήν των ἡλικίαν. Τὸ δεύτερον εἶδος τοῦ νανισμοῦ παρατηρεῖται εἰς ἄτομα πάσχοντα ἀπὸ ἀχονδροπλασίαν* μυξοίδημα*, ὀστεομαλακίαν* ραχιτισμόν*.

ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ *(βλ. Ἀγωγή, Βρέφος)*

ΝΑΟΥΧΑΪΜ *(Nauheim).*

Θερμὴ ἁλιπηγὴ ἐν Hessen τῆς Γερμανίας εἰς ἀπόστασιν 45 λ. τῆς Φραγκφούρτης καὶ εἰς ὕψος 144 μ. ὑ. ἐ. θ.

Ἐκ τῶν πηγῶν της περιέχουν :

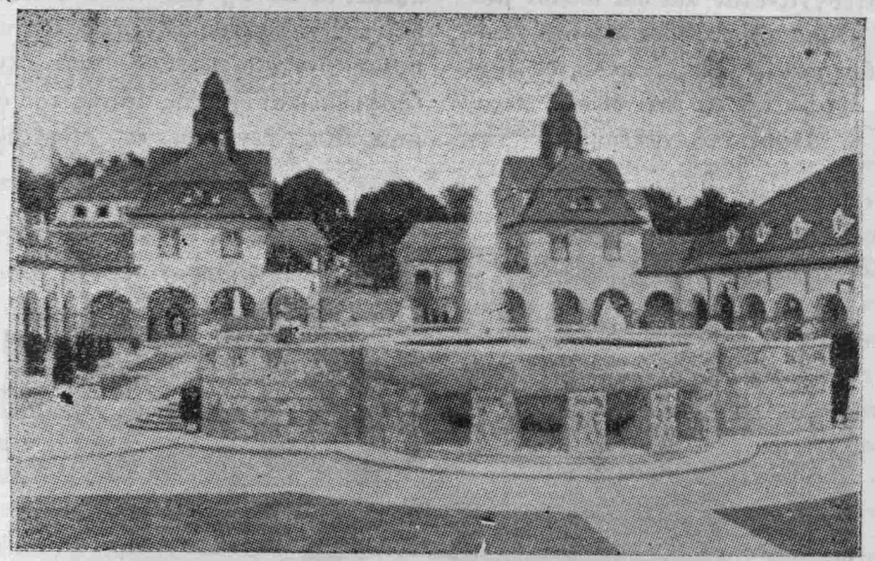
Ἡ Friedrich Wilhelm θερμ. 35,3oE 29,3 ‰ χλωρ. Νάτρ.579 κ. ἑκμ. ἐλευθ. ἀνθρ. ὀξέος. Ἡ Grosser Sprudel Θερμ. 31,6oE, 21,8 ‰ χλωρ. Νάτρ. 712 κ. ἑκμ.ἐλευθ. ἀνθρ. ὀξέος. Ἡ Kurbrunnen Θερμ. 21,4oE,15,4‰ χλωρ. Νάτρ. 995 κ. ἑκμ. ἐλευθ. ἀνθρ. ὀξέος.

Τὸ Ναουχαΐμ ἔχει καὶ ψυχρὰν ἁλιπηγὴν, τὸ Karlsbrunnen θερμ. 15oE καὶ περιέχουσαν 9,8 ‰ Χλωρ. Νάτρ.

καὶ 720 κ. ἑκμ. ἐλευθ. ἀνθρακικοῦ ὀξέος. ***Ἐνδείκνυνται*** εἰς καρδιακὰ νοσήματα, ἀρτηριοσκλήρωσιν, ἀρθρίτιδα, νευραλγίας. ***Ἐποχή***: 15 Ἀπριλ.—15 Ὀκτωβρίου.

ΝΑΡΚΕΪΝΗ

Ἀλκαλοειδὲς τοῦ ὀπίου*, τὸ ὁποῖον περιέχει 0,02 % ναρκεΐνης. Ἔχει τὰς αὐτὰς σχεδὸν πρὸς τὴν μορφίνην ἰδιότητας. Δίδεται εἰς δόσιν 0,02—0,05 τὴν ἡμέραν.

Εἰκ. 490

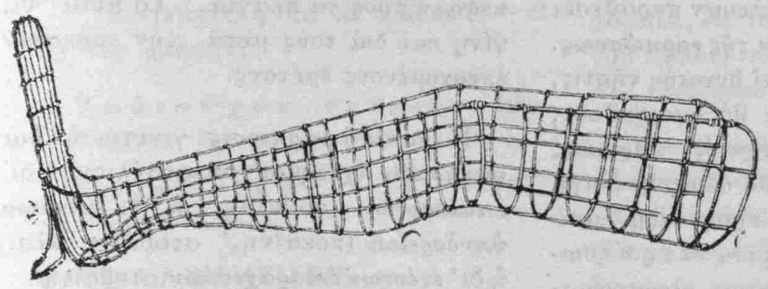
Νάουχαϊμ

ΝΑΡΓΙΛΕΣ *(βλ. Καπνός).*

ΝΑΡΔΟΣ *(βλ. Βαλεριανή).*

ΝΑΡΘΗΞ

Μηχάνημα ἐκ πλεκτοῦ σύρματος, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται δι' ἀκινησίαν μέλους ὑποστάντος κάταγμα. Ὑπάρχουν διάφορα εἴδη.

Εἰκ. 491

Νάρθηξ

ΝΑΡΚΟΛΗΨΙΑ

Ἀνάγκη ἀκατανίκητος ὕπνου, ἐπερχομένη ἐξαφνικὰ ἐν μέσῳ τῶν συνήθων ἀσχολιῶν εἰς διαβητικούς,παχυσάρκους, ἐγκύους γυναῖκας ἀλκοολικοὺς ἢ καὶ διάφορα ἄλλα νοσήματα στομάχου, ἥπατος καὶ νευρικοῦ συστήματος.

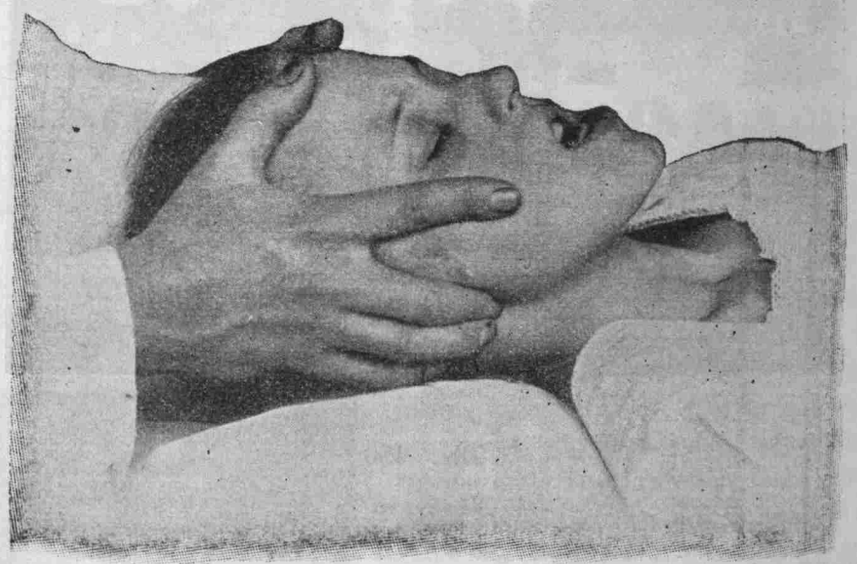
ΝΑΡΚΩΣΙΣ

Σκοπὸς τῆς ναρκώσεως εἶναι ἡ ἐπίτευξις ἀνσισθησίας κατὰ τὰς ἐγχειρήσεις. Ἡ νάρκωσις δύναται νὰ εἶναι ***γενική*** ὅτε ἡ ἐπίδρασις γίνεται ἐπὶ τοῦ

κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος ἢ ***τοπική*** ὅτε ἐπιδιώκεται ἡ ἀναισθησία τμήματος τινὸς τοῦ σώματος.

Ἡ ***γενική νάρκωσις*** ἐφαρμοζομένη εἰς ὅλας τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σπουδαίας καὶ μακρᾶς διαρκείας ἐπεμβάσεις, ἐπιτυγχάνεται καὶ διὰ ἄλλων μὲν χημικῶν μέσων ἰδίως ὅμως διὰ τοῦ χλωριοφορμίου καὶ αἰθέρος. Ἐπειδὴ δὲ οὐχὶ σπανίως συμβαίνει εἰς ἐπειγούσας περιπτώσεις, ὁ ἰατρὸς νὰ ἀναθέσῃ, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν του πάντοτε, εἰσμέλος τῆς οἰκογενείας, νὰ χορηγήσῃ τὸ πρὸς νάρκωσιν φάρμακον, θέλωμεν παραθέσει ἐν συντομίᾳ τὸν ***τρόπον τῆς ναρκώσεως***. Ὁ ἀσθενὴς θὰ εἶναι εἰ δυνατὸν νῆστις, τυχὸν τεχνητοὶ ὀδόντες θὰ ἀφαιρεθοῦν, ἐπὶ τοῦ δέρματος τῆς ρινός, παρειῶν, στόματος, πώγωνος θὰ ἀλοιφθῇ ὀλίγη βαζελίνη διὰ νὰ τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ τυχὸν ἐγκαύματα δυνάμενα νὰ προέλθωσιν ἀπὸ πεσούσας σταγόνας χλωριοφορμίου.

Ἡ σιαγὼν θὰ κρατεῖται προεξέχουσα ὅπως δεικνύῃ ἡ Εἰκ.492, ἀκόμη δὲ καλλίτερον ἡ γλῶσσα νὰ κρατεῖται δι' ἰδιαιτέρας λαβίδος ἔξω τοῦ στόματος, διὰ νὰ προληφθῇ ὁ κίνδυνος ἀσφυξίας, Τὸ χλωροφόρμιον θὰ ρίπτεται κατὰ σταγόνας καὶ διαρκῶς ἐπὶ τῆς ἰδιαιτέρας προσωπίδος ἢ ἐν ἀνάγκῃ ἐπὶ μανδηλίου διπλωμένου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ναρκώσεως θὰ προσέχωμεν ἐπὶ τῆς ἀναπνοῆς τοῦ ἀσθενοῦς, ἥτις δὲν πρέπει νὰ παύσῃ τοῦ νὰ εἶναι τακτική, ἐπὶ τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νά γίνῃ κυανοῦν (ἀσφυξία) καὶ ἐπὶ τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ ἥτις δὲν πρέπει αἰφνιδίως νὰ διευρυνθῇ. Ἐὰν τυχὸν κατὰ τὴν νάρκωσιν ἐπέλθουν ἔμετοι, θὰ στραφῇ ἡ κεφαλὴ πρὸς τὰ πλάγια. Τὸ αὐτὸ θὰ γίνῃ καὶ διὰ τοὺς μετὰ τὴν νάρκωσιν ἐπερχομένους ἐμέτους.

Εἰκ. 492

Πῶς κρατεῖται ἡ σιαγὼν κατὰ τὴν νάρκωσιν.

Ἡ ***τοπική νάρκωσις*** γίνεται ἢ διὰ ***ψεκασμῶν*** (χλωριοῦχον αἰθύλιον) ἢ δι' ***ἐπαλείψεων*** (κοκαΐνη) ἢ δι' ***ἐνέσεων ὑποδορείων*** (κοκαΐνη, στοβαΐνη κλπ.) ἢ δι' ***ἐνέσεων ἐνδοραχιαίων*** (στοβαΐνη).

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Φάρμακα καταπαύοντα τὸν πόνον καὶ ἐπιφέροντα ὕπνον (ὄπιον, μορφίνη κλπ.) (βλ. *Ὑπνωτικά*).

ΝΑΤΡΙΟΝ

Ἁπλοῦν μεταλλικὸν σῶμα, μὴ εὑρισκόμενον ἐλεύθερον ἐν τῇ φύσει ἕνεκα τῆς εὐκόλου ὀξειδώσεώς του. Εἰς τὴν ἰατρικὴν χρησιμοποιοῦνται πολλὰ ἅλατα νατρίου :

Χλωριοῦχον νάτριον, τὸ κοινὸν μαγειρικὸν ἅλας*.

Ἀνθρακικὸν νάτριον / ***Δισσανθρακικὸν νάτριον*** } ***κ. σόδα*** *

Θειϊκὸν νάτριον (*Ἅλας Γλαουβέρου*). Εἶναι καθαρτικὸν εἰς δόσιν 15—60 γρ.

Καυστικὸν νάτριον (soude caustique). Οὐσία λευκὴ καυστικωτάτη.

Καυστικὸν νάτριον ὑγρὸν (Lessive des savonniers) διάλυμα ὑδαρές, τὸ ὁποῖον περιέχει 23 % ἀνύδρου ὀξειδίου τοῦ νατρίου (βλ. *Σάπωνες*)

Βενζοϊκὸν νάτριον. Ἀποχρεμπτικὸν καὶ διαλυτικὸν τῶν ἁλάτων ἐπὶ ἀρθριτισμοῦ καὶ λιθιάσεως. Δόσις 0,25—2 γρ.

Νιτρικὸν νάτριον.(βλ. *Νιτρικόν*)

Ἀρσενικικὸν νάτριον (βλ. *Ἀρσενικόν*)

Κιτρικὸν νάτριον. Καθαρκτικὸν καὶ εἰς μικρὰς δόσεις ἀντιεμετικὸν ἰδίως διὰ τὰ νεογνά.

Δόσις καθαρτικὴ 39—40 γραμμάρια.
» ἀντιεμετικὴ διὰ τὰ παιδιὰ 1 — 2 γρ. τὴν ἡμέραν.

Ἰωδιοῦχον νάτριον: (βλ. *Ἰώδιον*).

Φωσφορικὸν » (βλ. *Φωσφορικὰ ἅλατα*).

ΝΑΥΤΙΑ. ΝΑΥΤΙΑΣΙΣ

Θὰ ἀναφέρωμεν ἐδῶ περὶ τῆς κυρίας ναυτίας δηλ. τῶν συμπτωμάτων τῶν παπατηρουμένων ἐπὶ κλονιζομένου πλοίου. Διὰ τὰς ναυτίας τὰς ἐπερχομένας κατὰ τὴν ἀναρρίχησιν ὀρέων (βλ. *Ὄρος*), διὰ δὲ τὰς λοιπὰς (βλ. *Ἀνακάτωμα*)

Ἡ ναυτία εἶναι ἀδιαθεσία γενικὴ παρουσιαζομένη κατ' ἀρχὰς μὲ κεφαλόπονον, ζάλην, βόμβους εἰς τὰ ὦτα, ἀνορεξίαν, ἀνακάτωμα καὶ ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἐμέτων.

Αἴτια τῆς ναυτίας εἶναι κατὰ τοὺς μέν, διαταραχαὶ κυκλοφορίας ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ πνευμογαστρικοῦ νεύρου, κατὰ τοὺς δέ, ἀντίκτυπος τῶν κινήσεων τοῦ πλοίου ἐπὶ τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου ὑγροῦ* καὶ τῶν κοιλιακῶν σπλάχνων, ὅτε ἐρεθιζομένων μερικῶν γαγγλίων ἐπέρχεται ἀνακλαστικῶς τὸ ἀνακάτωμα καὶ ὁ ἔμετος. Κατ' ἄλλους πάλιν ἡ ναυτίασις ὀφείλεται εἰς μὴ προσαρμογὴν τῆς ἰσορροπίας τοῦ σώματος, ἕνεκα τῶν μὴ δυναμένων νὰ ὑπολογισθῶσιν ἀπαιτήσεων τοῦ κάτωθεν τῶν ποδῶν κυμαινομένου ἐδάφους, ὅτε καὶ ἐπέρχεται ἐρεθισμὸς τοῦ λαβυρίνθου (βλ. *Οὖς*).

Ἐπιταχύνεται καὶ χειροτερεύει ἡ ναυτία διὰ τοῦ μολυσμένου ἀέρος τῶν δωματίων τοῦ πλοίου, θορύβου, διαφόρων ὀσμῶν τῶν μηχανῶν κλπ.

Ὡς ***προφυλακτικὰ*** μέτρα συνιστῶνται: ἐλαφρὰ τροφὴ πρὸ τοῦ ταξειδίου, 50 ἑκγρ. θειϊκῆς κινίνης, διαμονὴ ἐπὶ τῆς γεφύρας χωρὶς νὰ βλέπωμεν τὴν θάλασσαν.

Διὰ τὴν ***θεραπείαν*** πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ εἰσέρχηται ἀρκετὸν αἷμα εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Πρὸς τοῦτο θὰ πλαγιάσωμεν ὁριζοντίως μὲ τὴν κεφαλὴν χαμηλά, εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ πλοίου, ἐπὶ τοῦ μετώπου θέτομεν ζεστὰ ἐπιθέματα καὶ ἀναπνέωμεν βαθέως.

Ἐσωτερικῶς δίδονται βρωμιοῦχον ἅλας, Βερονάλ εἰς μεγάλην δόσιν, χλωράλη συχνάκις τῆς ἡμέρας, ὄπιον, μορφίνη ἢ καὶ ἐνδοφλέβιος ἔνεσις ἀδρεναλίνης.

Ἐναντίον τοῦ ἐμετοῦ δίδεται χλωροφορμιοῦχον ὕδωρ, τεμάχιον πάγου, παγωμένος καφὲς ἢ τέϊον ἢ καμπανίτης. Παρ' ὅλον τόν ἔμετον πρέπει νὰ λαμβάνηται ἐλαφρὰ τροφή, ὡς ψητὸν κρέας, ὀπωρικά, μπισκότα.

ΝΑΦΘΑΛΙΝΗ

Κρύσταλλα ἄχροα, στιλπνότατα μὲ ὀσμὴν δυσάρεστον, καὶ γεῦσιν ἀρωματικήν, δριμεῖαν καὶ καυσώδη. Ἀντισηπτικόν, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται ***ἔσωθεν*** μὲν κατὰ τῆς διαρροίας εἰς δόσιν, 0,50—2 γρ., ***ἔξωθεν*** δὲ ὡς ἀλοιφὴ κατὰ τῆς ψώρας καὶ ψωριάσεως. Ἡ ναφθαλίνη φονεύει τὰ ζωΰφια (ψύλλους, κορεοὺς κτλ.) καὶ ἐμποδίζει τὴν σῆψιν. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους γίνεται χρῆσις αὐτῆς πρὸς προφύλαξιν ἐνδυμάτων καὶ ταπήτων.

ΝΑΦΘΟΛΗ

Οὐσία λευκὴ μὲ ὀσμὴν φαινόλης. Ὑπάρχουν δύο εἰδῶν, ἡ ναφθόλη α΄ καὶ ἡ ναφθόλη β΄

Ἀμφότερα τὰ εἴδη εἶνε ἀντισηπτικὰ τῶν ἐντέρων καὶ δίδονται εἰς δόσιν 0,50 μέχρι 2 γρ. τὴν ἡμέραν.

ΝΕΚΡΟΒΙΩΣΙΣ

Ὅρος σημαίνων τὸν θάνατον στοιχείων ἀνατομικῶν ἢ ἄλλων μερῶν εἰς ὀργανισμὸν ζῶντα, ἕνεκα καταστάσεως γεροντικῆς ἢ νοσηρᾶς.

ΝΕΚΡΟΣ *(βλ. Θάνατος)*

ΝΕΚΡΟΨΙΑ

Ἐξέτασις τοῦ νεκροῦ ἡ ὁποία ἐκτελεῖται διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ ἡ αἰτία τοῦ θανάτου.

ΝΕΚΡΩΣΙΣ

Νέκρωσις ὀστοῦ ἢ μέρους ὀστοῦ, τὸ ὁποῖον καθίσταται οὕτω ξένον σῶμα. Ἡ φύσις προσπαθεῖ τότε νὰ ἀποβάλῃ ἀπὸ τὸ σῶμα τὸ νεκρωθὲν ὀστοῦν εἴτε ὁλόκληρον εἴτε κατὰ τεμάχια. (βλ *Ἀπολείμματα*).

ΝΕΝΤΟΡΦ *(Nenndorf)*

Ψυχρὰ θειοῦχος πηγὴ ἐν Πρωσσίᾳ θερμ. 11,2οΕ καὶ περιέχουσα 42,3 κ. ἑκμ. ὑδροθείου ἀπορροφημένου εἰς ὕδωρ.

ΝΕΟΓΝΟΝ

Νεογνὸν λέγεται τὸ παιδίον κατὰ τὰς 6-8 πρώτας ἡμέρας τῆς ζωῆς του, ὅτε αὐτη εἶναι καθαρῶς φυτική, συγκειμένη ἐξ ἀναπνοῆς, ὕπνου, θηλασμοῦ, οὐρήσεως καὶ κενώσεως. Ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετόν, οἱ μὲν πνεύμονες ἀρχίζουν τὴν λειτουργίαν των, τὸ δὲ δέρμα καὶ τὸ κυκλοφορικόν, νευρικόν, οὐροποιητικὸν σύστημα, ἀλλάζουν τὴν λειτουργίαν των. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτη δὲν εἶναι ἀκίνδυνος. Ἐκ τῶν νεογνῶν τὸ $^1/_{10}$ συνήθως ἀποθνήσκει καὶ τοῦτο ἐν μέρει ἐξ ἀδυναμίας αὐτῶν, ἐν μέρει δὲ ἕνεκα μὴ ὀρθῆς περιθάλψεως.

Ἀδύνατα εἶναι ὅλα τὰ μὲ βάρος ὀλιγώτερον τῶν 2300 γρ. γεννόμενα νεογνά, εἶναι δὲ ὁ κίνδυνος ἔτι περισσότερος ἐὰν τὰ φύσει αὐτὰ ἀδύνατα, γεννηθῶσι πρὸ τοῦ τέρματος των. Τὰ ἀδύνανα νεογνὰ ἔχουν δέρμα μαλακόν, ἀναπνέουν ἀνεπαρκῶς, ἡ φωνή των εἶναι ἀδύνατος, κινῶνται ἐλάχιστα, ἡ θερμοκρασία των εἶναι κατὰ 2-4ο κατωτέρα τῆς φυσιολογικῆς.

Τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ κάμωμεν εἶναι νὰ τὰ διατηρήσωμεν εἰς κατάλληλον θερμ. καὶ τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ περιτυλίξεως αὐτῶν εἰς βάμβακα μὲ φιάλας μὲ θερμὸν ὕδωρ πλησίον των. Τὸ δωμάτιον των θὰ ἔχει θερμ. 20ο. Τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ τίθενται ἐντὸς ἐπωαστικῶν κοιτήδων* (couveuses).

Τὰ ἀδύνατα νεογνὰ πρέπει νὰ τρέφωνται καλῶς καὶ ἐπειδὴ συνήθως δὲν ἔχουν ἀρκετὴν δύναμιν νὰ θηλάσουν, θὰ τρέφωνται μὲ κοχλιάριον καὶ γάλα τῆς μητρός των. Συχνάκις τοιαῦτα ἀδύνατα νεογνὰ γίνονται αἰφνιδίως *κνανᾶ*, πρέπει τότε εἰς θερμὸν δωμάτιον νὰ γίνωνται ἐντριβαὶ ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ νὰ πιέζεται ἐλαφρῶς καὶ ρυθμικῶς τὸ στῆθος.

Τόσον τὰ ἀδύνατα ὅσον καὶ τὰ μὲ φυσιολογικὸν βάρος γεννώμενα νεογνὰ ἔχουν ἀνάγκην μεγάλης περιθάλψεως καὶ μάλιστα ὀρθῆς τοιαύτης. Παρα-

SISMANOGLIO MEGARO

πέμπομεν πρὸς τοῦτο εἰς τὰ περὶ ***βρέφους***, ***καθαριότητος***, ***σιτίσεως***, ***ἐνδυμασίας*** κλπ. ἄρθρα.

ΝΕΟΛ

Ἀντισηπτικὸν ὑγρὸν χρησιμοποιούμενον διὰ πλύσεις πληγῶν, ἑλκῶν κλπ. ($^1/_{10}$) καὶ διὰ γαργαρίσματα (1 κ. σ. εἰς ποτήριον νερπῦ).

Δια τὰς ἐσωτερικὰς πλύσεις γυναικῶν χρησιμοποιοῦνται τὰ πλακίδια Neolides ἐκ τῶν ὁποίων τίθεται 1 εἰς λ. ζεστοῦ νεροῦ.

ΝΕΟΠΛΑΣΜΑ *(βλ. Ὄγκος)*.

ΝΕΡΒΙ *(Nervi)*.

Κλιμστικὸς σταθμὸς ἐν Ἰταλίᾳ παρὰ τὴν Γένουαν, κατάλληλος διὰ νοσήματα λαιμοῦ στήθους καὶ ἀναρρωνύοντας.

ΝΕΡΙΣ *(Neris)*.

Ἀκηατοπηγὴ ἐν Γαλλίᾳ εἰς ὕψος 260 μ. ὑ. ἐ. θ. μὲ ὕδωρ θερμ. 49,5-53, 9οΕ. καὶ περιέχον 0,53 ἑκγρ. στερεῶν οὐσιῶν εἰς λίτρον.

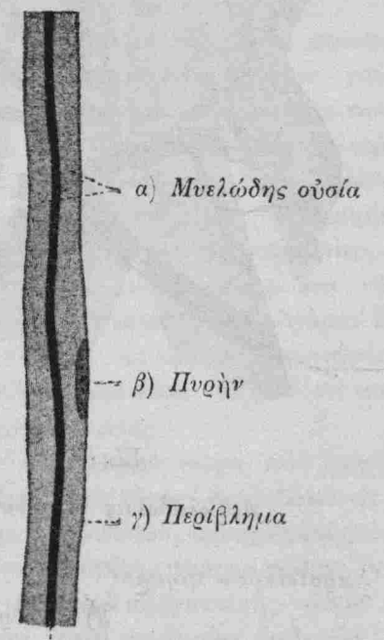
ΝΕΡΟΜΟΛΟΧΑ *(βλ. Ἀλθαία)*.

ΝΕΣΤΛΕ *(βλ. Γάλα)*

ΝΕΥΡΑ

Εἶναι αἱ τὸ κεντρικὸν νευρικὸν σύστημα (ἐγκέφαλος, νωτιαῖος μυελός, συμπαθητικὰ γάγγλια) μὲ τοὺς διαφόρους ἱστοὺς τοῦ σώματος συνδέουσαι λευκαὶ χορδαί. Τὰ νεῦρα ἀποτελοῦν τὸ περιφερικὸν τμῆμα τοῦ νευρικοῦ συστήματος,* διὰ τοῦ ὁποίου ὡςδιὰ τηλεγραφικῶν συρμάτων ὁ ἐρεθισμὸς μεταβιβάζεται ἀπὸ τὸ κέντρον εἰς τὴν περιφέρειαν ***(κινητικὰ νεῦρα)*** ἢ ἀπὸ τὴν περιφέρειαν εἰς τὸ κέντρον (***αἰσθητικά***), ἄλλα δὲ εἶναι μικτὰ ἔχουν δηλαδὴ καὶ αἰσθητικὰς καὶ κινητικὰς ἴνας. Ἀπὸ τὴν μίαν ὅμως καὶτὴν αὐτὴν ἴνα μόνον κατὰ μίαν διεύθυνσιν μεταβίβαζεται ὁ ἐρεθισμός. Νεῦρα τὰ ὁποῖα διεγείρουν τὴν ἔκκρισιν ἀδένων ὀνομάζονται ***ἐκκριτικά***, ἐκεῖνα δὲ τὰ ὁποῖα στενεύουν ἢ εὐρύνουν ἀγγεῖα, ***ἀγγειοκινητικά***.

Τὰ νεῦρα ἔχουν διάφορον πάχος, εἰς μερικὰ μέρη ἀποτελοῦν χονδρὴν χορδὴν (βλ. *Ἰσχιακὸν νεῦρον*) εἰς ἄλλας δὲ λεπτοτάτας ἴνας ὁρατὰς μάνον μὲ τὸ μικροσκόπιον. Ἕκαστον ὁρατὸν νεῦρον ἀποτελεῖται ἀπὸ πολυαρίθμους λεπτοτάτας ἴνας, αἵτινες σχηματίζουν δεσμίδας καὶ αὗται τὸ νεῦρον. Ἑκάστη δὲ ***ἶς*** νευρική, τῆς ὁποίας τὸ πλάτος κυμαίνεται ἀπὸ 0,001—0,02 τοῦ χλμ. συνίσταται ἐξ' ἑνὸς λεπτοτάτου περιβλήματος, πλήρους ἀπὸ μίαν μυελώδη οὐσίαν καὶ ἐντὸς αὐτῆς τὸ κυριώτερον συ-

Εἰκ. 493
Νευρικὴ ἶς.

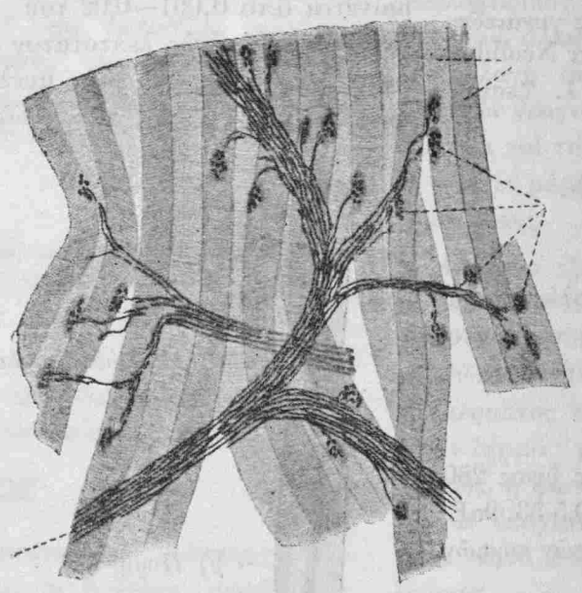
στατικὸντὸν, ***ἀξονικὸν κύλινδρον***, ὅστις ἔχει πλάτος ἕως 0,006 χλμ. καὶ ὅστις ἵσταται πάντοτε μὲ ἕν τῶν ἄκρων τοῦ ἐν συναφείᾳ μὲ ἓν νευρικὸν κύτταρον τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ ἡ ἀπόφυσις, μὲ τὸ ἄλλο ἢ ἐπίσης μὲ ἓν νευρικὸν κύτταρον ἢ μὲ ἀκροτελεύτιον ὄργανον κείμενον ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ σώματος.

Τὰ νεῦρα τὰ ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου ἐκφυόμενα (ἐγκεφαλικὰ νεῦρα*) εἶνσι 12 ζεύγη, ἐκ δὲ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ 31 ἐκ τῶν ὁποίων 8 ἐκφύονται ἐκ τοῦ αὐχενικοῦμέρους, 12 ἐκ τοῦ θωρα-

κικοῦ 5 ἐκ τοῦ ὀσφυακοῦ καὶ 6 ἐκ τοῦ ἱερο-κοκκυγικοῦ τμήματος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. (Εἰκ. 493, 494)

ΝΕΥΡΑΛΓΙΑ

Πάθησις τῶν αἰσθητικῶν νεύρων χαρακτηριζομένη δι' ἰσχυρῶν πόνων. Ὁ πόνος ἐπέρχεται ἢ αἰφνιδίως ἢ ἀφ' οὗ ἔχουν προηγηθῇ ἀσυνήθη αἰσθήματα. Συνήθως ὁ πόνος ἐπέρχεται ἐν εἴδει παροξυσμῶν διαρκείας λεπτῶν ἢ ὡρῶν διακοπτομένων ὑπὸ χρονικοῦ διαστήματος ἄνευ πόνου. Ἄλλοτε δὲ διακλαδίζεται ἀνὰ τὰς διαφόρους διακλαδώσεις τοῦ νεύρου.

Εἰκ. 494

Διακλάδωσις νεύρου εἰς μῦν.

1) Ἀκροτελεύτια τμήματα *2)* Μυϊκὰ κύτταρα *3)* Νεῦρον,

Ὁ πόνος ἀφοῦ διαρκέση ἐπί τινα χρόνον, γίνεται ἐλαφρότερος, ἐπανέρχεται πάλιν αἰφνιδίως καὶ πάλιν παύει. Ἐκτὸς τῶν πόνων παρουσιάζονται συχνάκις ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ νεύρου ἀναισθησία ἢ καὶ ὑπεραισθησία, συσπάσεις μυῶν (tic) ἢ καὶ ἐξανθήματα.

Ἡ νευραλγία ***ὀφείλεται*** εἰς ἐρεθισμὸν προερχόμενον ἀπὸ κρῦον, ὑγρασίαν, πίεσιν (ὄγκοι, ὀστίτιδες), εἰς γενικὰς παθήσεις (ἀρθρῖτις, διαβήτης, ἀναιμία, χλώρωσις) εἰς μολύνσεις, (ἐλονοσία, σύφιλις), εἰς χρονίας δηλητηριάσεις. (ἀλκοολισμός, νικοτινιασμός, μολυβδίασις) εἰς νόσους τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἡ προδιάθεσις νευραλγιῶν κληρονομεῖται.

Ἡ ***θεραπεία*** τῶν νευραλγιῶν τείνει εἰς τὸ νὰ καταπολεμήσῃ εἰ δυνατὸν τὴν αἰτίαν, ἐὰν αὕτη εἶναι γνωστή, καὶ εἰς τὸ νὰ ἐπέμβῃ διὰ γενικῶν ἢ διὰ τοπικῶν μέσων.

Γενικὰ μέσα εἶναι ἡ κινίνη, ἡ ἀντιπυρίνη, ἡ ἀσπιρίνη, ἡ φενασετίνη, τὸ πυραμιδόν, τὸ ἀρσενικόν, ἡ μορφίνη, ἡ ἀκοτίνη κλπ.

Τοπικά, ἡ ἐφαρμογὴ ψύχους ἢ θερμότητος, αἱ ἐντριβαὶ μὲ χλωροφόρμιονβελαδόνα, αἰθέρα κλπ. ἡ ἐνδονευρικὴ ἔνεσις φαρμάκων, ἡ ἐφαρμογὴ ἠλεκτροθεραπείας κλπ. Εἰς ἰσχυροτάτας δὲ νευραλγίας καὶ ἀναλόγως τοῦ μέρους γίνεται ἡ δι' ἐγχειρήσεως ἐκτομὴ μέρους τοῦ νεύρου ἢ γαγγλίου.

Αἱ ***κυριώτεραι*** νευραλγίαι εἶναι ἡ τοῦ τριδύμου (προσωπαλγία), τοῦ ἰσχιακοῦ (ἰσχιάς), τῶν μεσοπλευρίων νεύρων τοῦ βραχιονίου.

ΝΕΥΡΑΣΘΕΝΕΙΑ

Ἡ συχνοτέρα νόσος τῆς ἐποχῆς μας χαρακτηριζομένη διὰ πλείστων νοσηρῶν διαταραχῶν νευρικῆς φύσεως, τόσον γενικευμένων ἐπὶ τοῦ ὅλου νευρικοῦ συστήματος, ὅσον καὶ ἐντετοπισμένων εἰς τμήματα αὐτοῦ.

Τὰ ***συμπτώματα*** λοιπὸν τῆς νευρασθενείας εἶναι διάφορα ἀναλόγως τῆς κατηγορίας τῶν νεύρων, τὰ ὁποῖα πάσχουν δηλ. ἐὰν πρόκειται περὶ τῶν ἐγκεφαλικῶν, τῶν νωτιαίων νεύρων ἢ τοῦ συμπαθητικοῦ. Οὕτως εἰς τὸν μὲν παρουσιάζεται ἰσχυρὰ κεφαλαλγία μὲ αἴσθημα πιέσεως εἰς τὸ μέτωπον ἢ τὸν αὐχένα, ἢ καὶ αἴσθημα κενοῦ, ἰδίως τὴν πρωΐαν, ἀϋπνία, ἀμνησία (δὲν δύναται νὰ ἐνθυμηθῇ πρόσκαιρα πράγματα, ἀναγκάζεται νὰ κρατῇ σημειώσεις, ὁ ἄνθρωπος τῶν μικρῶν χαρτιῶν, ὅπως τὸν ὠνόμασεν ὁ Charcot). Εἰς ἄλλον ἐπέρχονται ἐξάψεις, ζάλαι, παλμοί, ἀρρυθμίαι, συμπτώματα στηθάγχης, διαταραχαὶ ὁράσεως, ἀκοῆς, κρύα ἄκρα, πόνοι εἰς τὴν ράχιν, διαταραχαὶ τῆς γεννητικῆς σφαίρας. Ἄλλοι ὑποφέρουν ἀπὸ δυσπεψίας, διαρροίας, σπασμοὺς τῶν ἐντέρων, οἰσοφαγισμόν, δυσκοιλιότητα ἢ ἐντερίτιδα βλεννομεμβρανώδη. Ἄλλοι πάλιν εἶναι μελαγχολικοί, ἀνήσυχοι, μισάνθρωποι, παιδισιόδοξοι, δειλοί, χωρὶς θέλησιν, ἀναποφάσιστοι, δὲν δύνανται νὰ συγκεντρώσουν τὴν προσοχήν των, εὐαίσθητοι, κλαίουν μὲ τὴν παραμικρὰν αἰτίαν, σκέπτονται καὶ ὑποφέρουν περισσότερον δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ συμβῇ παρὰ δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐν τῇ πραγματικότητι συμβαίνει. Ἄλλοι ἀσχολῶνται μὲ τὴν ὑγείαν των περισσότερον ἀφ' ὅσον πρέπει, πάσχουν ἀπὸ νοσοφοβίαν, καθὼς καὶ ἀπὸ διαφόρους ἄλλας φοβίας*. Οὕτω δὲν ἠμποροῦν νὰ διέλθουν ἀπὸ πλατεῖαν, νὰ εὑρίσκωνται μεταξὺ πολλῶν ἀνθρώπων, δὲν ἠμποροῦν νὰ αἰσθάνωνται τὸν ἑαυτόν των περιωρισμένον καὶ νὰ μὴ εἶναι ἐλεύθεροι (σιδηρόδρομοι, ἀτμόπλοια).

Τοιαῦτα εἶνε σχεδὸν τὰ συχνότερα συμπτώματα τῆς νευρασθενείας, τὰ ὁποῖα σημειωτέον δὲν ἐπέρχονται διὰ μιᾶς, παρὰ ἀναπτύσσονται βαθμιαίως καὶ ἐκ τούτου κυρίως διακρίνεται ἡ νευρασθένεια ἀπὸ ὀργανικὰς παθήσεις, δυναμένας νὰ φέρωσιν ταῦτα ἢ παρόμοια συμπτώματα.

Ἐκ τῶν πολυπλόκων τούτων συμπτωμάτων βλέπομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει μία μόνον νευρασθένεια, διότι δὲν ἀσθενοῦν πάντοτε τὰ ἐγκεφαλικά, τὰ νωτιαῖα, τὰ συμπαθητικὰ νεῦρα ταὐτοχρόνως, τοὐναντίον τὰ φαινόμενα τοῦ ἑνὸς τμήματος καὶ μόνον δύνανται νὰ εἶναι ἔκδηλα.

Νευρασθένεια παρατηρεῖται τόσον εἰς τὰ παιδία ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἐνήλικας. Τόσον εἰς τοὺς ἄνδρας ὅσον καὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Τόσον εἰς τοὺς πλουσίους ὅσον καὶ εἰς τοὺς πτωχούς.

Προσβάλλει ἰδίως τοὺς πολιτισμένους λαοὺς καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν τοὺς κατοίκους τῶν μεγαλουπόλεων, ἐκ τῶν ὁποίων $^1/_{10}$ εἶναι νευρασθενικοί, πρὸ πάντων δὲ ἐκ τῆς τάξεως τῶν διανοουμένων, τῶν ἐμπορευομένων, τῶν βιομηχάνων καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν τοὺς νοήμονας, τοὺς ἐργατικούς, τοὺς τιμίους. Διὰ νὰ εἴμεθα δὲ εἰλικρινέστεροι ἀναφέρομεν ὅτι ὅλος ὁ κόσμος εἰς μερικὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς, εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον νευρασθενικός.

Ἂς ἴδωμεν τώρα ποῦ ὀφείλεται ἡ ***αἰτία*** τῆς τόσον διαδεδομένης καὶ ἂν ὄχι ἐπικινδύνου, ὀχληροτάτης ὅμως καὶ σπουδαιοτάτης ταύτης νόσου, διότι πρόκειται περὶ πραγματικῆς νόσου καὶ ὄχι περὶ κατὰ φαντασίαν ἀσθενῶν.

Καὶ πρώτη αἰτία εἶναι ἡ κληρονομικότης, ἰδίως ὅταν προέρχηται καὶ ἐκ τῶν δύο γονέων, καθότι τὰ παιδία γεννῶνται μὲ προδιάθεσιν εἰς τὴν νευρασθένειαν, εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι οἱ νευρασθενικοὶ ἀλληλοζητῶνται. Παιδία μὲ προδιάθεσιν εἰς νευρασθένειαν γεννῶνται ἐκ γάμων αἱμομίκτων καὶ κυρίως ὅταν οἱ γονεῖς κατὰ τὴν σύλληψιν εὑρίσκονται εἰς νευρασθενικὴν κατάστασιν.

Εἰς τὰ ***παιδία*** ἐκδηλοῦται ἡ ἀσθένεια δι' ἠλλαττωμένης σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἱκανότητος, διὰ ταχείας μεταλλαγῆς τοῦ χαρακτῆρος. Εἶνε εὐερέθιστα, σκυθρωπά, μελαγχολικά, ἀσταθῆ κλπ. δὲν ἀγαποῦν τὰ παιγνίδια, τὴν συντροφίαν τῶν ἄλλων). Ἐκτὸς τῆς κληρονομικῆς προδιαθέσεως δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμ-

SISMANOGLIO MEGARO

φιβολία ὅτι καὶ δι' ἓν ὑγιέστατον παιδί ἡ σημερινὴ ***σχολικὴ ζωὴ*** θέτει τὰς βάσεις τῆς νευρασθενείας. Τὸ παιδαγωγικόν μας σύστημα, ὅπου τὸ παιδὶ ζῇ ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα ἀφ' ἑνὸς ὑπὸ πίεσιν φόβου καὶ φροντίδων, ἀφ' ἑτέρου ὑπὸ τελείαν σχεδὸν παραμέλησιν τῆς φυσικῆς ζωῆς, εἶναι ἡ κυριωτέρα αἰτία νευρασθενείας.

Μετὰ τὴν σχολικὴν ἡλικίαν, ὅτε διὰ τῶν γελοίων ἐξετάσεων γίνεται ἡ τελευταία δοκιμὴ τῆς νευρασθενείας, πολλοὶ νέοι ἔχουν ἤδη τόσον ἐξηντλημένον τὸ νευρικόν των σύστημα, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀκολουθήσουν ἐργασίαν τινά. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων οἱ περισσότεροι συναποκομίσαντες ἐκ τῶν σχολικῶν θρανίων ἀρκετὴν δόσιν νευρασθενείας, μετὰ βίας ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐπαγγέλματός των, συχνὰ διαταραττόμενοι ὑπὸ διαταραχῶν νευρικῆς φύσεως. Ἀλλὰ καὶ οἱ πλέον τυχεροί, οἱ ἄνευ συνεπειῶν διανύσαντες τὰ νεανικά των ἔτη, δὲν ἀργοῦν νὰ προσβληφθοῦν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν κοσμικὴν ταύτην νόσον, τοὐλάχιστον εἰς μερικὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς των. Θὰ ἦτο δὲ περίεργον ἂν δὲν τὸ κατόρθωναν, διότι δυστυχῶς, τόσον πολλαὶ εἶναι αἱ αἰτίαι.

Οἱ κοινωνικοὶ ὅροι τῆς ζωῆς κατὰ τὰς τελευταίας 10ετηρίδας ἰδίως δὲ κατὰ τὸν πόλεμον καὶ σήμερον ἔτι μετὰ τὸ πέρας αὐτοῦ, ἔχουν τόσον ἀλλάξῃ ὥστε δυνάμεθα ἀφόβως νὰ εἴπωμεν ὅτι μόλις ὑπάρχουν ἀκόμη ἄνθρωποι μὲ τελείως ὑγιὲς νευρικὸν σύστημα.

Γίνεται μεγάλη πνευματικὴ ὑπερκόπωσις διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀποκτήσωμεν θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἅπαξ κατορθώσαντες τοῦτο, ἐντείνεται πάλιν ὁ ἀγὼν διὰ νὰ τὴν προαγάγωμεν, διότι πρόκειται περὶ ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω, καθότι σκεπτόμενοι νὰ τὴν διατηρήσωμεν μόνον, διατρέχομεν ἤδη τὸν κίνδυνον νὰ παραγκωνισθῶμεν καὶ νὰ ὑπερπηδηθῶμεν ὑπὸ τῶν συναγωνιστῶν μας. Οὕτως ὅλη ἡ ἐργασία, ἡ θρέψις μας κλπ. γίνονται ἐν βίᾳ καὶ ἀνησυχίᾳ. Τὸ πᾶν κυνηγᾶ τὸ κέρδος καὶ τὴν ἀπόλαυσιν, ὅλον δὲ τὸ νευρικόν μας σύστημα εὑρίσκεται ἐν διαρκεῖ διεγέρσει. Διὰ νὰ ἀνθέξωμεν ὅμως πρέπει νὰ ἔχωμεν ἰσχυρὰ νεῦρα.

Δὲν εἶναι ὅμως μόνον ταῦτα τὰ αἴτια τῆς νευρασθενείας. Αἱ πνευματικαὶ ἐργασίαι αἱ ἠθικαὶ συγκινήσεις καὶ ἀπογοητεύσεις, αἱ γεννητικαὶ καταχρήσεις αἱ τοῦ οἰνοπνεύματος, καφέ, καπνοῦ, μερικαὶ γενικαὶ ἢ καὶ μολυσματικαὶ νόσοι καὶ ἰδίως ἡ παραμέλησις τῆς ὑγιεινῆς, ὁδηγοῦν εἰς νευρασθένειαν.

Βεβαίως οἱ ἄνδρες προσβάλλονται τὸ συχνότερον ἀπὸ νευρασθένειαν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι ἀπηλλαγμέναι. Τὰ αἰώνια τσάϊ, αἱ ἐπισκέψεις καὶ ἡ ὡς ἐκ τούτων συγκέντρωσις εἰς κακῶς ἀεριζόμενα μέρη, ἡ ἐνδυμασία, ἡ ἐλλιπὴς περίθαλψις τοῦ σώματος καὶ ὅλα τὰ διάφορα αἴτια τὰ ὁδηγοῦντα εἰς ἀναιμίαν, ἀδυνατοῦν καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα. Εἰς αὐτὰ προστίθενται τὰ οἰκογενειακὰ καθήκοντα, αἱ φροντίδες διὰ τὴν ὕπαρξιν καὶ διὰ τὰ παιδία (διὰ τὰς σοβαρὰς γυναῖκας), ὁ φθόνος, ἡ ἀντιζηλία, ἡ ἄμιλλα πρὸς καταπάτησιν τῆς φίλης (διὰ τὰς ἐπιπολαίας), τὰ ὁποῖα διεγείρουν ὡσαύτως τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ τὸ ἐξασθενοῦν.

Ἡ ***προφύλαξις*** τῆς νευρασθενειας συνδέεται μὲ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἀναφερθεισῶν αἰτιῶν. Καὶ ὅταν μὲν πρόκειται περὶ κληρονομικῆς προδιαθέσεως, πρέπει ἐγκαίρως νὰ ἐφαρμόζηται ὑγιεινὴ φυσικὴ καὶ ἠθική, ἥτις δύναται νὰ ἔχῃ σωτήριον ἐπίδρασιν καὶ νὰ ἐπιφέρῃ ἀλλοίωσιν τῆς κράσεως. Ἰδίως κατὰ τὴν σχολικὴν ἡλικίαν ἀπόλυτος ἀνάγκη εἶναι τόσον τὸ σῶμα, ὅσον καὶ τὸ πνεῦμα τῶν παιδίων νὰ ἐνισχυθῶσι διὰ σωστικῶν ἀσκήσεων, νὰ ἐμποτισθῶσιν ἐγκαίρως τὰ παιδία μὲ ὄρεξιν καὶ ἀγάπην διά τὰ παιγνίδια, τὴν γυμναστικὴν καὶ τὸν ἀθλητισμὸν καὶ νὰ ἀποφεύγουν τὰ τόσον ἐπιβλαβῆ δι' αὐτὰ θέατρα, καφενεῖα κλπ. Τόσον εἰς τὰ παιδία ὅσον καὶ ἀργότερον κατὰ τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν ἡ ἐγκεφαλικὴ ἐργασία δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὑπέρμετρος. Πρέπει τις ἐγκαίρως νὰ ἀναπαύηται, νὰ εἶναι ἐγκρατὴς εἰς

ὅλα, νὰ κοιμᾶται ἐγκαίρως καὶ νὰ ἐγείρηται ἐνωρίς, νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν εἰς τὸ ὕπαιθρον, νὰ ἀσκῆται, νὰ κάμῃ τὰ τακτικὰ λουτρὰ καὶ τὰς πλύσεις του, νὰ συνειθίσῃ νὰ εἶναι ἥρεμος, νὰ κυριαρχῇ τῶν παθῶν των, νὰ ἐνισχύῃ τὴν θέλησίν του νὰ ἀποφεύγῃ τὰ διεγερτικά.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ***θεραπείαν*** τῆς νευρασθενείας, αὕτη, δυστυχῶς παρημελήθη, μὴ λαμβανομένης ὑπὸ ἀρκούντως σοβαρὰν ἔποψιν, ἀκόμη καὶ παρ' ἰατρῶν τῆς φύσεως τῆς νόσου, καὶ εὗρον οὕτω καιρὸν οἱ διάφοροι ἀγύρται νὰ ἀναλάβουν διὰ τῶν διαφοροτρόπων μέσων τὴν θεραπείαν.

Τὰ θεραπευτικὰ μέσα εἶναι ἡ ψυχοθεραπεία, ὅπου δι' ἐπιβολῆς καὶ ὑποβολῆς πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ ἡ θέλησις καὶ ἡ πεποίθησις τοῦ ἀσθενοῦς πρὸς τὸν ἑαυτόν του, ἡ ὑδροθεραπεία, ἡ ἠλεκτροθεραπεία. διάφορα φάρμακα, ἐν μέρει τονωτικά, ἐν μέρει καταπραϋντικά, κατάλληλος δίαιτα, καθότι ἡ λειτουργία τῶν νεύρων εὑρίσκεται εἰς ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν θρέψιν.

Ἄλλος σπουδαιότατος παράγων τῆς θεραπείας εἶναι ἡ φυσικὴ ἀγωγὴ διὰ γυμναστικῆς, ἀσκήσεων κλπ., ὅτε ἐκτὸς τοῦ σώματος ἐνισχύεται καὶ ἡ ψυχή.

Πρὶν κλείσωμεν τὸ περὶ Νευρασθενείας κεφάλαιον τονίζομεν ὅτι ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα ἔχει διὰ τὸν ἀσθενῆ τὸ περιβάλλον, τὸ ὁποῖον συχνὰ εἶναι ἐπικίνδυνον, τόσον ὅταν ἐκλαμβάνει τὸν ἀσθενῆ ὡς κατὰ φαντασίαν τοιοῦτον καὶ μὴ πιστεῦον ὅτι οὗτος ὑποφέρει τὸν διεγείρει «μὲ τὸ δὲν βαρυέσαι νευρικὸ εἶναι», ἢ ἀπ' ἐναντίας λυπούμενον αὐτόν, τὸν κάμνει νὰ πιστεύσῃ ὅτι πάσχει ἀπὸ σοβαρὰν νόσον. Ἕνεκα τῶν λόγων τούτων, ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀσθενοῦς ἐκ τοῦ περιβάλλοντός του ἐπιβάλλεται συχνάκις.

ΝΕΥΡΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

Τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ***νευρικῶν κυττάρων*** καὶ τῶν ***νεύρων***.

Εἶναι τὸ κυριαρχοῦν στοιχεῖον τοῦ σώματος εἰς τὸ ὁποῖον ὑπόκεινται ἡ θρέψις καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἱστῶν, ἡ λειτουργία τῶν ἀδένων, τῶν μυῶν καὶ ὅλων τῶν ὀργάνων καὶ μὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ ὁποίου συνδέεται ἡ λειτουργία τοῦ πνεύματος.

Τὰ ***νευρικὰ κύτταρα*** εἶναι διαφόρου σχήματος, ὁμοιάζουν ὡς πρὸς τὴν θρέψιν μὲ τὰ λοιπὰ κύτταρα τοῦ σώματος, διαφέρουν ὅμως αὐτῶν κατὰ τὸ ὅτι προΐστανται τῆς λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ

Ἕκαστον νευρικὸν κύτταρον διαφέρει τοῦ ἄλλου ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειάν του. Τὰ μὲν διεγειρόμενα ἐπιφέρουν συστολὴν τῶν μυῶν, ἄλλα ἐπιφέρουν ἔκκρισιν τῶν ἀδένων, ἄλλα σύσπασιν τῶν ἀγγείων κλπ. Γίνονται δὲ αἱ ἐνέργειαι αὗται διὰ τῶν νεύρων, διὰ τῶν ὁποίων οἱ ἱστοὶ καὶ τὰ ὄργανα συνδέονται μετὰ νευρικὸ κύτταρα.

Οὕτω διὰ τῶν ***νεύρων*** μεταβιβάζονται οἱ εἰς τοὺς ἱστούς, εἰς τὰ ὄργανα ὑπάρχοντες ἐρεθισμοί, εἰς τὰ νευρικὰ κύτταρα καὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν συναίσθησιν. Ἐπίσης καὶ τὰ διάφορα κύτταρα τὰ νευρικὰ συνδέονται μετ' ἀλλήλων διὰ νεύρων καὶ ἐπιδρῶσι τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου.

Διὰ τῆς συσσωρεύσεως μεγάλου ἀριθμοῦ νευρικῶν κυττάρων εἰς ὡρισμένα μέρη τοῦ σώματος σχηματίζονται ***κεντρικὰ νευρικὰ ὄργανα***. Τοιαῦτα εἶνε ὁ ἐγκέφαλος, ὁ νωτιαῖος μυελός, τὸ συμπαθητικόν. Ἐπίσης εἰς μερικὰ ὄργανα ὑπάρχουν μικρότεροι ὅμιλοι νευρικῶν κυττάρων, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ σχηματίζουν κεντρικὰ νευρικὰ ὄργανα διὰ τὰ ὄργανα ἐκεῖνα λ. χ. εἰς τὴν καρδίαν, τὰ ἔντερα, τὰ ἀγγεῖα.

Τὸ νευρικὸν σύστημα διαιρεῖται εἰς δύο κυρίους ὁμίλους, τὸ ***ἐγκεφαλονωτιαῖον***, ἤτοι τὸ ζωϊκὸν νευρικὸν σύστημα. καὶ τὸ ***συμπαθητικὸν*** ἤτοι τὸ φυτικὸν νευρικὸν σύστημα,

Τὸ ***πρῶτον*** περιλαμβάνει τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὸν νωτιαῖον μυελόν. Εἶναι τὸ ὄργανον τῆς ψυχικῆς ζωῆς καὶ διαβιβάζει ἰδίως τὰ μὲ τὴν συναίσθησιν συνδεόμενα φαινόμενα τῆς κινήσεως καὶ τῆς αἰσθήσεως ἐν ᾧ τὸ ***δεύτερον***, προΐσταται τῆς λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐκτελουμένης ἄνευ τῆς συναι-

SISMANOGLIO MEGARO

σθήσεως (θρέψις, ἀνάπτυξις ἱστῶν καὶ ὀργάνων, ἔκκρισις ἀδένων, κίνησις τῶν λείων μυῶν). Καὶ οἱ δύο ὅμως οὗτοι ὅμιλοι συνδέονται ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον διὰ νεύρων καὶ ἐπηρεάζει ὁ εἷς τὸν ἄλλον.

Καὶ εἰς τοὺς δύο διακρίνονται ἓν ***κεντρικὸν*** καὶ ἓν ***περιφερικὸν*** μέρος. Καὶ τοῦ μὲν ἐγκεφαλονωτιαίου νευρικοῦ συστήματος, τὸ κεντρικὸν μέρος εἶναι ὁ ἐγκέφαλος καὶ ὁ νωτιαῖος μυελός, τὸ περιφερικὸν δὲ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐξερχόμενα νεῦρα, τοῦ δὲ συμπαθητικοῦ κεντρικὸν εἶναι τὰ νευρικὰ γάγγλια, τὰ εὑρισκόμενα εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκφύονται τὰ τὸ περιφερικὸν μέρος σχηματίζοντα νεῦρα.

ΝΕΥΡΙΤΙΣ

Διάχυτος ὀξεῖα ἢ χρονία φλεγμονὴ περιφερικοῦ τινος νεύρου. Ἡ νευρῖτις δύναται νὰ ἔχῃ ***ἐξωτερικὴν*** ἢ ***ἐσωτερικὴν αἰτίαν*** καὶ νὰ ***ἐπέρχεται*** συνεπείᾳ τραυματισμοῦ πιέσεως ἐπὶ μακρὸν χρόνον, κρυολογήματος, ἐπεκτάσεως γειτονικῆς φλεγμονῆς, δηλητηριάσεων (μολύβδου, ὑδραργύρου, οἰνοπνεύματος καπνοῦ) μολυσματικῶν νόσον (διφθερῖτις), γενικῶν νόσων (διαβήτης κλπ.)

Τὰ ***συμπτώματα*** τῆς νευρίτιδος εἶναι ὑπεραισθησίαι, ὑπαισθησίαι ἢ καὶ παραισθησίαι, πόνοι, εὔκολος κούρασις τῶν μυῶν, εἰς σοβαρωτέρας μορφὰς ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ πολυνευρίτιδος ἐπέρχονται παρέσεις καὶ παραλύσεις, ἀτροφίαι, ἀταξίαι, ἔλλειψις τῶν ἀνταναχλαστικῶν φαινομένων. Ἡ μορφὴ αὕτη παρατηρεῖται ἰδίως εἰς τοὺς ἀλκοολικούς.

Ἐκτὸς τῆς ἀπομακρύνσεως τῆς αἰτίας προσπαθεῖ ἡ ***θεραπεία*** νὰ τονώσῃ τὸν ὀργανισμὸν καὶ νὰ θεραπεύσῃ ἰδίως διὰ φυσικοθεραπευτικῶν μέσων τὰ συμπτώματα.

ΝΕΥΡΟΓΛΟΙΑ

Ὁ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ νωτιαίῳ μυελῷ μεταξὺ τῶν νευρικῶν κυττάρων, νευρικῶν ἰνῶν καὶ ἀγγείων εὑρισκόμενος ἱστὸς καὶ ὅστις χρησιμεύει πρὸς προστασίαν αὐτῶν. (βλ. *Γλοίωμα*).

ΝΕΥΡΟΔΕΡΜΙΤΙΣ

Εἶδος λειχῆνος περιορισμένου ἢ διαχύτου παρουσιαζομένου ἰδίως εἰς γυναῖκας νευροπαθεῖς.

ΝΕΥΡΟΙΝΩΜΑΤΩΣΙΣ *(Ἀσθένεια τοῦ Recklinghausen).*

Σπανία νόσος τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας, χρονίας μορφῆς, χαρακτηριζομένη διὰ κηλίδων ἐπὶ τοῦ δέρματος, μικρῶν μαλακῶν ὄγκων αὐτοῦ κατὰ τὴν διαδρομὴν τῶν νεύρων, καὶ διανοητικῶν διαταραχῶν.

ΝΕΥΡΟΚΑΒΑΛΙΚΕΥΜΑ

Καλεῖται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὁ πόνος τὸν ὁποῖον αἰσθάνεται τις ἐξαφνικὰ εἰς τὰ ἄκρα, ἰδίως τὴν κνήμην. Ὠφείλεται εἰς συσπάσεις ἰκουσίας, σπασμωδικὰς καὶ ὀδυνηρὰς μερικῶν μυῶν, παρουσιάζεται συχνὰ τὴν νύκτα καὶ προέρχεται ἀπὸ κακὴν θέσιν, πίεσιν ἑνὸς νεύρου ἢ μιᾶς ἀρτηρίας. Ὡς θεραπεία συνιστᾶται ἔντονος ἐντριβή, καὶ ἀλλαγὴ τῆς θέσεως.

ΝΕΥΡΟΠΑΘΕΙΑΙ

Ὑπὸ τό ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνονται γενικῶς ὅλαι αἱ παθήσεις τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἐπειδὴ δὲ τὰ νεῦρα εἶναι οἱ ἀγωγοὶ οἱ συνδέοντες τὸ κεντρικὸν νευρικὸν σύστημα μὲ τὰ διάφορα ὄργανα τοῦ σώματος, οὕτως ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φαινόμενον νόσου ἐκδηλούμενον εἰς ὄργανόν τι τοῦ σώματος δύναται νὰ προέρχηται τόσον ἀπὸ νόσον τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκφύεται τὸ νεῦρον, ὅσον καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ νεύρου. Ἡ ἀναγνώρισις λοιπὸν νευρικῆς νόσου προερχομένη ἀπὸ τὸ κέντρον ἢ ἀπὸ τὴν περιφέρειαν (νεῦρα) εἶναι ἐνίοτε δυσκολωτάτη καὶ μόνον λεπτομερὴς καὶ συνεχὴς ἐξέτασις καὶ παρατήρησις ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ δύναται νὰ τὴν ἐξακριβώσῃ.

Ἐξ ἄλλου τὰ συμπτώματα νόσου εἶναι διάφορα, ἐὰν τὰ κέντρα τοῦ νευρικοῦ συστήματος πάσχουν ἢ τὰ νεῦρα, καὶ εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν πάλιν διάφορα ἐὰν ταῦτα εἶναι αἰσθητικά, ὅτε ἐπέρχονται πόνοι, ἀναισθησίαι κλπ. κινητικὰ ὅτε παρουσιάζονται σπασμοὶ ἢ παραλύσεις, ἐκκριτικὰ μὲ ἀλλοιώσεις τῶν ἐκκρίσεων τῶν ἀδένων, ἀγγειοκινητικὰ μὲ ἀτροφίας, ὑπερτροφίας, κυκλοφορικὰς διαταραχάς.

ΝΕΥΡΩΜΑ

Ὄγκος ἀναπτυσσόμενος ἐκ τοῦ ἱστοῦ τοῦ νεύρου. Εἶναι λίαν ὀδυνηρὸς καὶ παρουσιάζεται συχνάκις εἰς ἀκρωτηριασθέντα μέρη. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς ἀφαίρεσιν αὐτοῦ δι' ἐγχειρήσεως.

ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ

Ἐπὶ τὸ γενικώτερον σημαίνουν ὅλας τὰς νευρικὰς νόσους, συνήθως ὅμως ἐγκαθιδρυθείσας λειτουργικὰς παθήσεις τοῦ νευρικοῦ συστήματος δηλ. τοιαύτας καθ' ἃς πρόκειται περὶ παροδικῆς ἢ διαρκοῦς ἀλλοιώσεως τῆς ἐρεθιστικότητος τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ καθ' ἃς δὲν ὑπάρχει φανερὰ ὀργανικὴ παθολογοανατομικὴ διαταραχή. Οὕτως, ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ διαταραχῆς ὁλοκλήρου τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἡ νεύρωσις εἶναι ***γενικὴ*** (λ. χ. ὑστερία, νευρασθένεια), ἐὰν περὶ ὡρισμένων νεύρων, ***τοπικὴ***, ὅτε πάλιν διακρίνομεν ἐγκεφαλικήν, νωτιαίαν καὶ περιφερικήν. Αἱ νευρώσεις δύνανται ἐπίσης νὰ διαιρεθοῦν κατὰ τὸ εἶδος τῆς λειτουργικῆς διαταραχῆς εἰς ***κινητικάς***, ***αἰσθητικάς***, ***τροφικάς***, ***ἀγγειικὰς*** καὶ ***ψυχικὰς*** (τροφο—ἀγγειο—ψυχονευρώσεις).

ΝΕΥΡΩΣΙΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΗ

Εἶδος ψυχασθενείας ἐπερχομένης εἰς δυστυχήματα καθ' ἃ τὸ κεντρικὸν νευρικὸν σύστημα ὑπέστη ἰσχυρὰν διάσεισιν ὡς λ. χ. εἰς πέσιμον, κτύπημα, ἰδίως κεφαλῆς καὶ σπονδυλικῆς στήλης, εἰς δυστυχήματα σιδηροδρόμου, αὐτοκινήτων κλπ. εἰς τὰ ὁποῖα ταυτοχρόνως οἱ παθόντες ὑφίστανται κυὶ ἰσχυρὸν τρόμον.

Κατὰ ταύτην ***παρατηρεῖται*** συνήθως βαθμηδὸν αὐξάνουσα ψυχικὴ διαταραχὴ ὁτέ μὲν μὲ μελαγχολίαν, ὁτὲ πάλιν μὲ διέγερσιν, μὲ ὕπνον ἀνήσυχον καὶ τρομακτικὰ ὄνειρα, μὲ λιποθυμίας, ζάλην, βόμβους, ἀμνησίαν καὶ ἀδυναμίαν σκέψεως. Ἐπίσης χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ὀργανικὴ πάθησις καὶ τὰ τυχὸν τραύματα νὰ εἶναι ἐντελῶς θεραπευμένα, οἱ ἐκ νευρώσεως πάσχοντες ἐξακολουθοῦν ὄχι μόνον νὰ αἰσθάνωνται πόνους, τοὺς ὁποίους δὲν ἔχουν, ἀλλὰ καὶ νὰ δεικνύουν καὶ παραλύσεις. Ἡ τραυματικὴ νεύρωσις διὰ καταλλήλου θεραπείας, ἰδίᾳ ψυχοθεραπείας, ἰᾶται ἐντελῶς.

ΝΕΦΡΕΚΤΟΜΙΑ

Ἡ ἀφαίρεσις ἑνὸς τῶν νεφρῶν ὅταν οὗτος διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον, δὲν δύναται νὰ λειτουργήσῃ. Ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ζήσῃ μὲ ἕνα μόνον νεφρόν, ἀρκεῖ νὰ ἀποφεύγῃ πᾶν ὅτι ἤθελε κακῶς ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ (βλ. *Νεφροί*).

ΝΕΦΡΙΤΙΣ *(Νέφρωσις)*

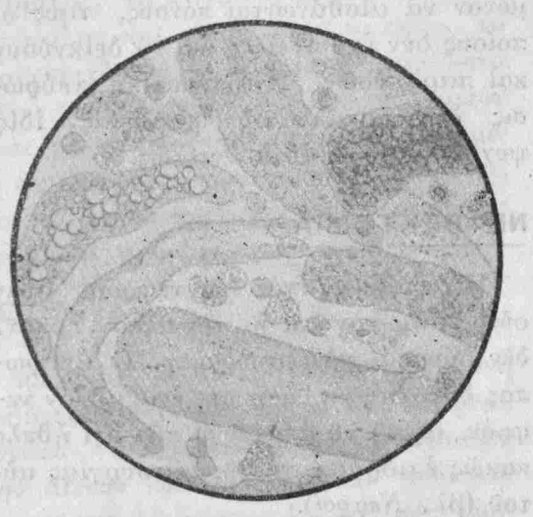
Ἡ φλεγμονὴ ἢ κάλλιον ὁ ἐρεθισμὸς τῶν νεφρῶν, παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφάς, τὴν ὀξεῖαν καὶ τὴν χρονίαν. Καὶ εἰς τὰς δύο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρόκειται περὶ βλάβης ἥτις εἰσερχομένη διὰ τοῦ αἵματος εἰς τοὺς νεφροὺς ἐρεθίζει τὰ ἐπιθήλια τῶν οὐραγωγῶν σωληναρίων (βλ. *Νεφροί*) καὶ τὰ κάμνει ἀνίκανα κανονικῆς λειτουργίας.

Ἡ ***ὀξεῖα νεφρῖτις*** ἐπέρχεται ἐνίοτε αἰφνιδίως, μὲ ῥῖγος, κεφαλόπονον, πυρετόν, ἐμέτους, πόνους εἰς τὰ μέσα, ἄλλοτε δὲ βραδέως μὲ ἠλαττωμένην τὴν ποσότητα οὔρου μὲ οἰδήματα εἰς τὰ βλέφαρα καὶ τοὺς πόδας, μὲ ἐμέτους κεφαλαλγίαν καὶ διαταραχὰς τῆς ὁράσεως. Εἶναι σοβαρὰ νόσος δυναμένη ὅταν δὲν προληφθῇ καὶ θεραπευθῇ ἐγκαίρως νὰ ἐπιφέρῃ οὐραιμίαν καὶ τὸν θάνατον.

Κατὰ τὴν ὀξεῖαν νεφρῖτιδα, οἱ νεφροὶ εἶναι μεγάλοι καὶ πρησμένοι, μὴ λειτουργοῦντες δὲ καλῶς ἐπιφέρουν λευ-

κωματουρίαν εἰς μεγάλην ἐνίοτε ποσότητα, αἱματουρίαν καὶ κυλίνδρους εἰς τὰ οὖρα (Εἰκ.495)

Τὰ κυριώτερα *αἴτια* ὀξείας νεφρίτιδος εἶναι αἱ μολυσματικαί νόσοι, ὡς ἀμυγδαλῖτις, γρίππη, πνευμονία, ἱλαρά, ὀστρακιά, διφθερῖτις κλπ. μερικὰ δηλητήρια καὶ χημικαὶ οὐσίαι ὡς χλωρικὸν κάλι, χλωροφόρμιον, ὑδράργυ-

Εἰκ. 495

Κύλινδροι

ρος, κανθαρίδαι κλπ. καρυκεύματα ὡς μουστάρδα, πιπέρι, μεγάλαι ποσότητες οἰνοπνεύματος, κρυολογήματα, ἐγκαύματα, δερματικαί τινες παθήσεις, ἐγκυμοσύνη.

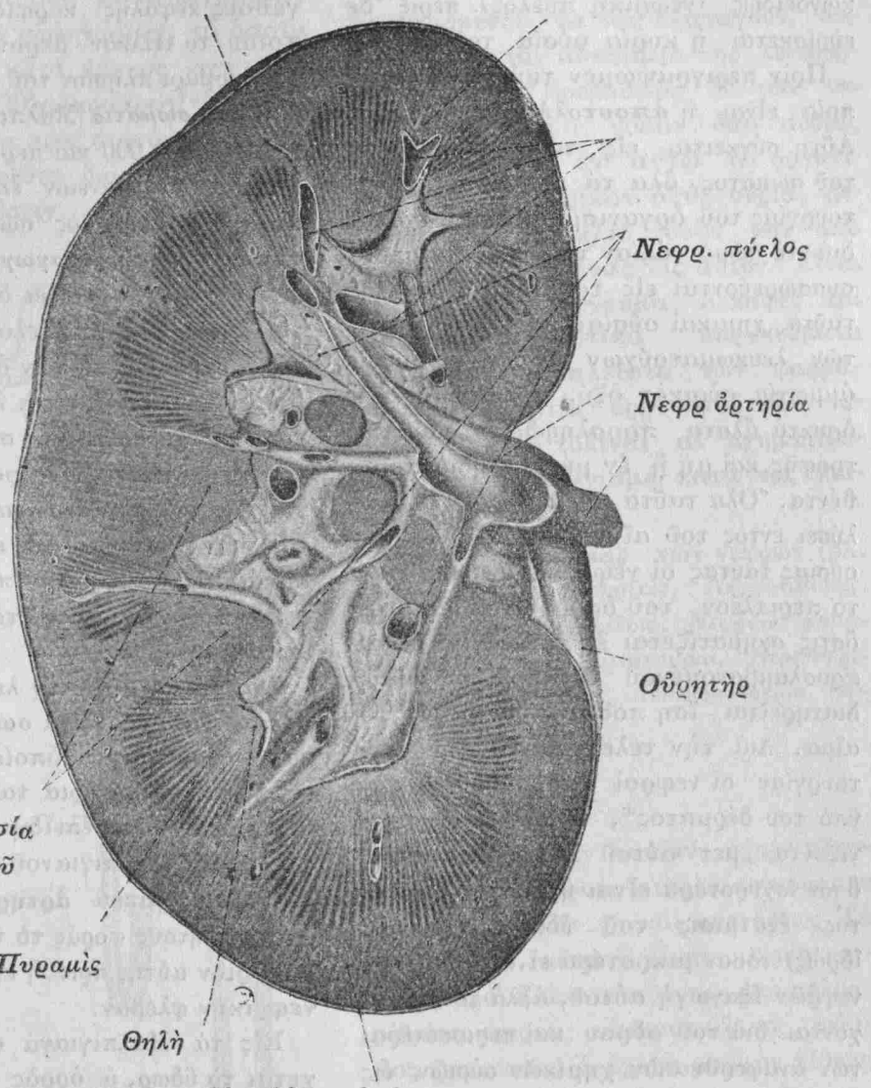
Ἡ *χρονία νεφρῖτις* δύναται νὰ προέλθῃ ἐκ παραμεληθείσης ὀξείας ἢ νὰ ὀφείλεται εἰς συχνὰ ἐπαναλαμβανομένους ἐρεθισμοὺς, ὡς χρῆσιν οἰνοπνεύματος, εἰς χρονίας δηλητηριάσεις μολύβδου, ὑδραργύρου, εἰς χρονίας τινας νόσους ὡς ἐλεονοσία, φυματίωσις, σύφιλις, εἰς νόσους τῆς καρδίας, τῶν ἀγγείων, τῶν πνευμόνων.

Ἡ χρονία Νεφρῖτις, ὀνομαζομένη ἐπίσης καὶ ἀσθένεια τοῦ *Μπράϊτ* (Bright), δύναται νὰ εἶναι δύο εἰδῶν. Καὶ εἰς μὲν τὴν λεγομένην *παρεγχυματώδη* νεφρίτιδα, ὅπου ὁ νεφρὸς εἶναι μεγαλείτερος τοῦ φυσιολογικοῦ καὶ ἡ ὁποία διαρκεῖ 1 — 3 ἔτη, ὑπάρχουν ὀλίγα σχετικῶς οὖρα μὲ ἀρκετὴν ποσότητα λευκώματος, οἰδήματα, ἐξιδρώματα (ὑδροπερικάρδιον, ἀσκίτης) διαταραχαὶ τῆς ὁράσεως καὶ τῆς πέψεως εἰς δὲ τὴν λεγομένην *διάμεσον* νεφρίτιδα (interstielle), ἥτις ἄρχεται καὶ ἐξελίσσεται λίαν βραδέως (3—10 ἔτη) ὁ νεφρὸς εἶναι κατὰ πολὺ μικρότερος τοῦ φυσιολογικοῦ, παρουσιάζεται μὲ ἄφθονα οὖρα καὶ ἐλάχιστα οἰδήματα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σπουδαίας διαταραχὰς τῆς ὁράσεως, μουδιασμένα δάκτυλα, βόμβους, εὐαισθησίαν εἰς τὸ ψῦχος κλπ.

Διὰ τὴν *προφύλαξιν* ἀπὸ νεφρίτιδα θὰ ἀποφεύγωμεν πᾶν ὅτι ἤθελεν ἐρεθίσει τοὺς νεφρούς. Οὕτω κατὰ τὰς μολυσματικὰς νόσους δὲν θὰ ἐγκαταλείπει ὁ ἀσθενὴς τὴν κλίνην πολὺ ἐνωρίς, θὰ προσέχει ἀπὸ κρυολογήματα, θὰ διεγείρεται ἡ λειτουργία τοῦ δέρματος διὰ πλύσεων ἢ θερμῶν λουτρῶν. Προκειμένου περὶ εἰσαχθέντων δηλητηρίων, θὰ λαμβάνεται φροντὶς ὅπως ταῦτα ὅσον τάχιον ἀπομακρυνθοῦν τοῦ σώματος διά καθαρσίων, διουρητικῶν ποτῶν, ἰδίως ἀλκαλικῶν ὑδάτων, διὰ λουτρῶν θερμῶν ἢ ἱδρολούτρων.

Ἡ *θεραπεία* τῶν νεφρίτιδων ἐπιτυγχάνεται ἰδίως διὰ τῆς διαίτης καὶ θερμικῶν ἐπιδράσεων. Ὡς φαρμακευτικὰ μέσα διορίζονται μερικὰ διουρητικά. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δίαιταν τῶν νεφριτικῶν, θὰ ἀποφεύγεται πᾶν ὅτι δύναται νὰ ἐρεθίσῃ τοὺς νεφροὺς, ὡς ἰσχυρὰ καὶ ἄφθονα οἰνοπνευματώδη, ἐρεθιστικὰ καρυκεύματα, καφέδες, τσάϊα, κλπ. Ἓν ὡρισμένον σχέδιον διαίτης δὲν δύναται νὰ δοθῇ, διότι αὕτη ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς νόσου καὶ ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἰατροῦ καθότι ἄλλοι ἀρκοῦνται μὲ ἀπόλυτον γαλακτοτροφίαν, ἄλλοι ἐπιτρέπουν καὶ ὀλίγον κρέας καὶ αὐγὰ καὶ ἄλας, ἀπαγορευόμενα τελείως ὑπὸ τρίτων. Τὸ ὀρθότερον εἶναι νὰ ὑπάρχει ἐντὸς ὡρισμένων ἐπιτρεπομένων ὁρίων καὶ κάποια ἀλλαγή, ἰδίως εἰς τὰς χρονίας μορφάς. Ἐπίσης καὶ ἡ ποσότης τοῦ προσλαμβανομένου ρευστοῦ θὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἑκάστοτε περίπτωσιν διότι καὶ ἐδῶ ἄλλοτε μὲν δίδεται ἀρκετὴ ποσότης, ἥτις ὅμως κουράζει τὸ ὄργανον, διὰ νὰ ἀπομακρυνθοῦν αἱ εἰς τὸ αἷμα ὑπάρχουσαι ἐρεθιστικαὶ οὐσίαι, ἄλλοτε δὲ ἐλαχίστη, ἐνῷ εἰς περιπτώσεις τινὰς οὐδεμία ἀπολύτως ποσότης ρευστοῦ λαμβάνεται.

Ἡ θεραπεία μεγάλως ὑποβοηθεῖται διὰ θερμικῶν ἐπιδράσεων ἐν εἴδει ἐφιδρωτικῶν λουτρῶν.

Εἰκ. 496

Τομὴ διὰ τοῦ νεφροῦ

ΝΕΦΡΟΙ (*πρβλ. ΠΙΝ. 4*)

Ὄργανα κείμενα ἑκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἀμέσως κάτωθεν τοῦ διαφράγματος καὶ γειτνιάζοντα δεξιὰ μὲ τὸ ἦπαρ ἀριστερὰ μὲ τὸν σπλῆνα. Ἔχουν σχῆμα φασιόλου, βάρος 120-170 γρ. μῆκος 10-12 ἑκμ. φάρδος 5-7 καὶ πάχος 3,5—4,5ἑκμ. Εὑρίσκονται χωμένοι ἐντὸς ἀφθόνου λίπους διὰ τοῦ ὁποίου καὶ τηρῶνται εἰς τὴν θέσιν των περιβάλλονται δὲ ὑπὸ στερεοῦ ἰνώδους δέρματος. Εἰς τὸ μέσον τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς (*πύλαι τοῦ νεφροῦ*) εἰσέρχεται ἡ νεφρικὴ ἀρτηρία, κάτωθεν δὲ ταύτης ἐξέρχονται ἡ νεφρικὴ φλὲψ καθὼς καὶ ὁ οὐρητήρ. Ὁ τελευταῖος οὗτος διευ-

ρύνηται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ νεφροῦ κωνοειδῶς (νεφρικὴ πύελος). πέριξ δὲ εὑρίσκεται ἡ κυρία οὐσία τοῦ νεφροῦ.

Πρὶν περιγράψωμεν ταύτην, εἴδομεν ποία εἶναι ἡ ***ἀποστολὴ*** τῶν νεφρῶν. Αὕτη σύγκειται εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνῃ τοῦ σώματος, ὅλα τὰ προϊόντα τῆς λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ, τὰ μὴ ἔχοντα διὰ τὸ σῶμα ἀξίαν τινα καὶ τὰ ὁποῖα συσσωρεύονται εἰς τὸ αἷμα. Εἶναι δὲ ταῦτα χημικαὶ οὐσίαι, ἰδίως ὑπόλοιπα τῶν λευκωματούχων οὐσιῶν ὡς οὐρία ἀμμωνία, οὐρικὸν ὀξύ, ἐν μέρει δὲ καὶ ὀρυκτὰ ἅλατα προσληφθέντα διὰ τῆς τροφῆς καὶ μὴ ἢ ἐν μέρει χρησιμοποιηθέντα. Ὅλα ταῦτα κυκλοφοροῦν ἐν διαλύσει ἐντὸς τοῦ αἵματος. Μαζὺ μὲ τὰς οὐσίας ταύτας οἱ νεφροὶ ἐξαγάγουν καὶ τὸ περιπλέον τοῦ ὀρροῦ τοῦ αἵματος ὅστις σχηματίζεται ἐκ τοῦ εἰς τὸ σῶμα προσλαμβανομένου ὕδατος, ἵνα οὕτω διατηρεῖται ἴση ποσότης ὕδατος εἰς τὸ αἷμα. Διὰ τὴν τελευταίαν ταύτην λειτουργίαν οἱ νεφροὶ ὑποβοηθοῦνται καὶ ὑπὸ τοῦ δέρματος*, ἢ μᾶλλον συναγωνίζονται μετ' αὐτοῦ εἰς τρόπον ὥστε ὅσον ἰσχυροτέρα εἶναι ἡ διὰ τοῦ δέρματος ἐξάτμισις τοῦ ὕδατος (ἰσχυρὸς ἱδρὼς) τόσον μικροτέρα εἶναι ἡ διὰ τῶν νεφρῶν ἐξαγωγὴ αὐτοῦ, ἀλλὰ τότε ἐξέρχονται διὰ τοῦ οὔρου καὶ περισσότεραι τῶν ἀναφερθεισῶν χημικῶν οὐσιῶν ὡς λ. χ. συμβαίνει εἰς κούρασιν εἰς ζεστὸν καιρόν.

Ἡ ***λειτουργία*** λοιπὸν τῶν νεφρῶν συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ ὕδωρ καὶ τὰς χημικὰς οὐσίας, εἶναι δὲ ταὐτοχρόνως καὶ εἶδος διϋλιστηρίου διὰ τοῦ ὁποίου κατακρατοῦνται αἱ οὐσίαι αἱ ὁποῖαι δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωσιν τὸ σῶμα (ὡς λ. χ. τὸ σάκχαρον).

Ἀναλόγως τῆς λεπτῆς λειτουργίας των, εἶναι καὶ ἡ ***κατασκευὴ τῶν νεφρῶν***. Ἡ νεφρικὴ ἀρτηρία, διὰ τῆς ὁποίας φέρεται τὸ αἷμα εἰς τὸν νεφρὸν, μόλις εἰσερχομένη, χωρίζεται εἰς πολυαρίθμους κλάδους ἐντὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ στρώματος τοῦ νεφροῦ, τῆς φλοιώδους οὐσίας αὐτοῦ (Εἰκ. 496, 497)

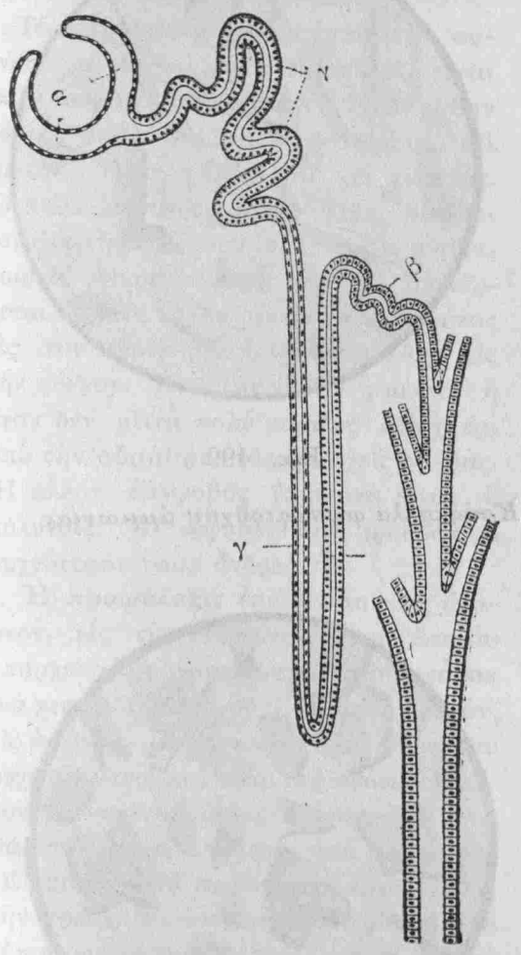
Ἕκαστος τῶν κλάδων περιστρεφόμενος, σχηματίζει εἶδος κουβαριοῦ μεγέθους κεφαλῆς καρφίδος, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ τελικὸν ἄκρον ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ κουβάρι πλησίον τοῦ ἀρχικοῦ ἄκρου. Τοιαῦτα ***σωμάτια*** (Μαλπιγιανὰ) ὑπάρχουν περὶ τὰ 200.000 καὶ περιβάλλονται ὑπὸ ὑμένος (Μπωμάνειον ἔλυτρον), τοῦ ὁποίου ὁ ἐκκριτικὸς σωλὴν παριστάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ ***οὐραγωγοῦ σωληναρίου***.

Τοῦτο δὲν πηγαίνει δὲ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν νεφρικὴν πύελον παρὰ σχηματίζει στροφὰς διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἐκκροὴ βραδύνει καὶ αὐξάνεται ἡ ἀνταλλαγὴ μεταξὺ τῶν οὐραγωγῶν σωληναρίων καὶ τῶν γειτονικῶν αἱμοφόρων ἀγγείων. Τὰ τοιχώματα τῶν σωληναρίων καλύπτονται ὑπὸ κυττάρων. Δὲν εἶναι δὲ τὰ σωληνάρια ταῦτα ἄλλο παρὰ ἀδενοειδῆ σωληνάρια τῶν ὁποίων τὰ κύτταρα ἔχουν ἐκκριτικὴν ἰδιότητα.

Λαμβάνουν ἀπὸ τὴν λέμφον ἥτις περιλούει τὰ οὐραγωγὰ σωληνάρια μερικὰς οὐσίας, τὰς ὁποίας ἀποδίδουν εἰς τὸ τὰ σωληνάρια ταῦτα διατρέχον ὕδωρ, καὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ἡ ἐκ τοῦ ἀναφερθέντος Μαλπιγιανοῦ σωματίου ἐξερχομένη μικρὰ ἀρτηρία περιβάλλει ἀναριθμήτους φορὰς τὸ ὑδραγωγὸν σωληνάριον αὐτῆς πρὶν ἢ εἰσέλθῃ εἰς τὴν νεφρικὴν φλέβαν.

Εἰς τὰ Μαλπιγιανὰ σωμάτια ἐξέρχεται τὸ ὕδωρ, ὁ ὀρρὸς τοῦ αἵματος, καὶ μάλιστα τόσον περισσότερον ὅσον ταχύτερον ρέει δι' αὐτῶν τὸ αἷμα, ὅσον μεγαλειτέρα εἶναι ἡ ἀρτηριακὴ πίεσις, καὶ ὅσον μικρότερα τὰ ἐμπόδια. Τὸ ὕδωρ συσσωρεύεται εἰς τὸν ὑμένα (Μπωμάνειον ἔλυτρον) καὶ χύνεται εἰς τὸ οὐραγωγὸν σωληνάριον, ταὐτοχρόνως δὲ εὑρισκόμενον ἐν συναφείᾳ μὲ τὸ περιβάλλον αὐτὸ ἀγγειακὸν δίκτυον, προσλαμβάνει τὰς στερεὰς οὐσίας, διὰ τῶν κυττάρων τοῦ τοιχώματος τοῦ οὐραγωγοῦ σωληναρίου.

Τὰ διάφορα οὐραγωγὰ ταῦτα σωληνάρια μετὰ πολύπλοκον διαδρομήν, ἔρχονται ἐκ τῆς φλοιώδους οὐσίας τοῦ νεφροῦ εἰς τὴν ***νεφρικὴν πύελον*** ὅπου σχηματίζουσιν τὰς ***Μαλπιγιανὰς πυραμίδας***, μὲ τὴν κορυφὴν πρὸς τὴν πύελον, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ περιεχόμενον τῶν οὐραγωγῶν σωληναρίων, τὰ ὁποῖα τιθέμενα ὅλα κατὰ μάκρος σχηματίζουσιν ἔκτασιν 20 χιλιομέτρων (τὸ οὖρον) χύνεται σταγόνα πρὸς σταγόνα εἰς τὴν πύελον καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῶν οὐρητήρων εἰς τὴν κύστιν.

Εἰκ. 497

Οὐραγωγὰ σωληνάρια (σχηματικῶς)

α) Μαλπιγιανὸν σωμάτιον
β) Στροφαὶ σωληναρίου.
γ) Εὐθέα σωληνάρια

Ἐκ τῶν ἀναφερθέντων βλέπομεν τὴν σπουδαιότητα τῶν νεφρῶν διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ ***ὑγιεινὴ τῶν νεφρῶν*** ἀπαιτεῖ νὰ μὴ κουράζονται οὗτοι καὶ νὰ μὴ ἐρεθίζονται. Κούρασις τῶν νεφρῶν ἐπέρχεται ὅταν προσλαμβανομένης μεγάλης ποσότητος ρευστῶν, εἶναι οὗτοι ἠναγκασμένοι νὰ τὰς ἐξαγάγουν, ὅτε καὶ προέρχεται ἀδυναμία τῆς λειτουργίας αὐτῶν. Ἐρεθισμὸς δὲ τῶν νεφρῶν προέρχεται τόσον ἀπὸ οὐσίας σχηματιζομένας ἐν αὐτῷ τῷ ὀργανισμῷ ὡς λ. χ. οὐρικὸν ὀξύ, οὐρία, ἀνθρακικὸν ὀξύ κλπ. ὅσον καὶ ἀπὸ τοιαύτας εἰσαγομένας εἰς αὐτόν. Εἶναι δὲ αὗται τὸ οἰνόπνευμα, ὁ καφὲς καὶ διάφορα ἐρεθιστικὰ καρυκεύματα καθὼς καὶ τὰ πλεῖστα τῶν φαρμάκων. Ἄλλη αἰτία ἐρεθισμοῦ τῶν νεφρῶν εἶναι αἱ τοξίναι αἱ σχηματιζόμεναι ἐν τῷ ὀργανισμῷ κατὰ τὰς λοιμώδεις νόσους.

Διὰ τὰς ***ἀσθενείας*** τῶν νεφρῶν (βλ. *Νεφρὸς κινητός, Νεφρῖτις, Νεφρολιθίασις, Ὑδρονέφρωσις, Πυελῖτις, Νεφρῶν φυματίωσις, Οὐραιμία, Αἱματουρία, Περινεφρῖτις, Νεφρῶν σύφιλις, Λευκωματουρία, Οὖρον, Νεφρῶν ὄγκοι*.

ΝΕΦΡΟΛΙΘΙΑΣΙΣ

Νόσος κατὰ τὴν ὁποίαν σχηματίζονται εἰς τοὺς νεφροὺς στερεὰ συγκράματα διαφόρου σχήματος καὶ συστάσεως. Τὰ συγκράματα ταῦτα ἢ εἶναι μικροσκοπικῶς μικρὰ, ἢ ἀποτελοῦνται ἀπὸ πολυαρίθμους μικροὺς κόκκους (ἄμμος, ψάμμος ψαμμίασις) ἢ ἔχουν μορφὴν λίθων.

Αἱ ***αἰτίαι*** νεφρολιθιάσεως εἶναι κυρίως αὔξησις ἐν τῷ αἵματι ἢ εἰς τὸ οὖρον τῶν φυσιολογικῶν αὐτῶν συστατικῶν ὡς οὐρικὸν ὀξύ, ὀξαλικὸν ὀξύ, οὐρία, ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον, (οὕτω νόσοι ὡς ἡ ἀρθρῖτις, ἡ ὀξαλουρία δύνανται νὰ προκαλέσουν νεφρολιθίασιν) καὶ ἡ μὴ διάλυσις τῶν στερεῶν συστατικῶν τοῦ οὔρου ἐν αὐτῷ. Ἐπέρχεται λοιπὸν ἡ νεφρολιθίασις εἰς τοὺς τρώγοντας πολὺ καὶ εἰς τοὺς ὁποίους γίνεται ἀτελὴς καῦσις κατὰτὴν θρέψιν, συντελεῖ δὲπολὺ καὶ ἡ κληρονομικὴ προδιάθεσις. (βλ. *Ἀρθριτισμός*).

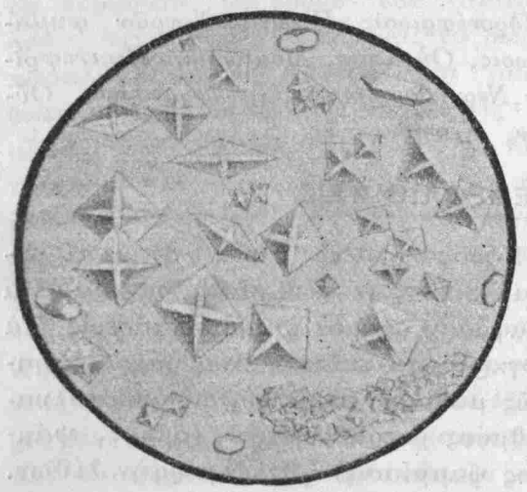
Τὸ μέγεθος τῶν ***νεφρολίθων*** εἶναι διάφορον, οἱ μεγαλείτεροι ζυγίζουν 2—10 γρ. καὶ πλέον. Τὸ σχῆμα των εἶναι

SISMANOGLIO MEGARO

ὠοειδὲς ἢ σφαιροειδές, ἄλλων πάλιν τετράγωνον μὲ στρογγυλὰς γωνίας. Ἐν γένει τὸ σχῆμα των συναρμόζεται πρὸς τὸ μέρος ὅπου σχηματίζονται. Τὸ χρῶμα των εἶναι ἐπίσης διάφορον, δύναται δὲ νὰ εἶναι κίτρινον, κοκκινωπὸν ἢ πρασινωπόν. Ἐπίσης ἡ χημικὴ των σύστασις εἶναι διάφορος ἐξαρτωμένη ἀπὸ τὴν βάσιν των, ἥτις δύναται νὰ εἶναι ὀργανικὴ ὡς οὐρία ἢ ἀνόργανος ὡς φωσφορικὸν ἢ ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον.

Πολὺ συχνὰ δύνανται νὰ ὑπάρχουν καὶ ὀγκώδεις ἀκόμη λίθοι εἰς τοὺς νεφροὺς χωρὶς νὰ προκαλέσωσιν οὐδὲν φαινόμενον.

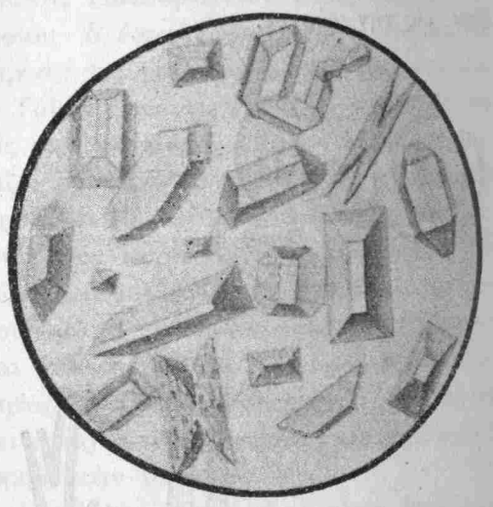
Τὰ ***συμπτώματα*** ἀρχίζουν ὅταν τόσον ἡ ἄμμος ὅσον καὶ οἱ λίθοι ἐγκαταλείψωσιν τὸν τόπον ὅπου ἐσχηματίσθησαν. Ἐπιφέρουν δὲ τότε πόνους εἰς τὴν μέσην ὁτὲ διαρκῶς, ὁτὲ κατὰ παροξυσμούς, καθὼς καὶ ἰσχυρὰν τάσιν πρὸς οὖρησιν.

Εἰκ. 498

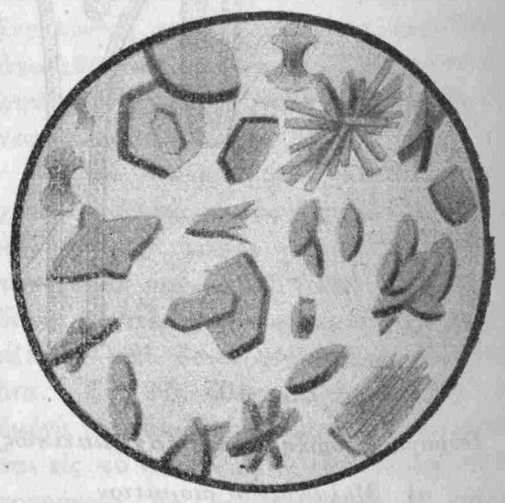
Κρύσταλλα ὀξαλικοῦ ἀσβεστίου

Κατερχόμενοι δὲ τὸν οὐρητῆρα καὶ διερχόμενοι τὴν κύστιν καὶ τὴν οὐρήθραν δύνανται ἐπίσης νὰ μὴ ἐπιφέρουν συμπτώματα καὶ τυχαίως παρατηρῶν ὁ ἀσθενὴς τὸ δοχεῖον βλέπει στρῶμα ἀλάτων (ἄμμου) ἢ καὶ ἀκούει τὸν κρότον τοῦ ἐξελθόντος λιθαρίου. Διὰ νὰ ἐξέλθῃ ὅμως τοῦτο τόσον ἀθορύβως πρέπει νὰ εἶναι πολὺ μικρόν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ***ἄμμον*** ἐν τῷ οὐροδοχείῳ, παρατηρεῖται ἰδίως αὕτη ὅταν κρυώσῃ τὸ οὖρον καὶ ὅταν μὲν προέρχεται ἀπὸ φωσφατοῦχα ἢ ὀξαλοῦχα ἅλατα εἶναι ***λευκή***, ὅταν δὲ ἀπὸ οὐρικὸν ὀξὺ ἢ ἀπὸ τὰ ἅλατά του χρώματος ***πορτοκαλιοῦ***.

Εἰκ. 499

Κρύσταλλα φωσφατοῦχου ἀμμωνίας

Εἰκ. 500

Κρύσταλλα οὐρικοῦ ὀξέος.

Μεγαλείτερα λιθάρια κατερχόμενα ἐκ τοῦ νεφροῦ προκαλοῦν ***νεφρικοὺς κωλικούς***. Οὗτοι ἢ ἐπέρχωνται αἰφνιδίως ἄνευ ἀμέσου αἰτίας καὶ προμηνύματος ἢ συνεπεία ἰσχυρᾶς σωματικῆς κινήσεως (πήδημα, τρέξιμον, σπρώξιμον, ἱππασία, ἅμαξα). Ἀρχίζουν μὲ ἰσχυροτάτους πόνους εἰς τὴν μέσην, μὲ ἀνταναklάσεις εἰς τὴν ράχιν, τὸ στῆθος, τὴν κοιλίαν τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Ταυτοχρόνως ἐπέρχεται διαρκὴς τάσις πρὸς οὖρησιν ὀλίγων σταγόνων οὔρου καὶ τοῦτο μὲ ἰσχυρὸν κάψιμον εἰς τὴν οὐρήθραν. Δύναται δὲ νὰ συμβῇ καὶ τὸ ἀντίθετον δηλ. ἀνούρια.

Τὸ ἐξερχόμενον οὖρον ἐμπεριέχει συνήθως αἷμα καὶ πύον. Οἱ ἀσθενεῖς εἶναι πολὺ ἀνήσυχοι, φοβισμένοι, ἔχουν κρῦον δέρμα καὶ ἱδρῶτα, ἀνακάτωσιν καὶ ἔμετον. Ἐνίοτε ἐπέρχεται καὶ πυρετός. Ὁ κωλικὸς παύει μόλις ὁ λίθος διέλθει τὸν οὐρητῆρα καὶ φθάσει εἰς τὴν κύστιν. διαρκεῖ μερικὰς ὥρας (1—5), ἐπανέρχεται δὲ ἐὰν τυχὸν μένει ἐνσφηνωμένος εἰς τὸν οὐρητῆρα ἢ καὶ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πύελον. Εἰς τὴν κύστιν ἢ μένει, ἢ ὅταν δὲν εἶναι πολὺ μεγάλος ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν οὐρήθραν τὰς προσεχεῖς ἡμέρας. Ἡ πλέον ἐπίφοβος ἐπιπλοκὴ εἶναι ἡ μόλυνσις. Ἡ νεφρολιθίασις προσβάλλει συχνότερον τοὺς ἄνδρας.

Ἡ ***προφύλαξις*** ἐπιβάλλεται εἰς ἕκαστον, εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει κληρονομικὴ προδιάθεσις τόσον διὰ νεφρολιθίασιν ὅσον δι' ἀρθριτισμόν, εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἔχει εἰς τὰ οὖρα του συχνὰ ἅλατα καὶ κατὰ περισσότερον λόγον εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἐξήγαγε ἤδη λιθάριον ἢ καὶ ὑπέφερε ἀπὸ κωλικούς. Οἱ τοιοῦτοι θὰ περιορίσουν κατὰ πολύ, τὴν κρεατοφαγίαν, προτιμότερον δὲ νὰ τὴν ἀποφεύγουν τελείως καθὼς καὶ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά. Οἱ ἔχοντες ὀξαλικὰ ἅλατα θὰ ἀποφεύγουν τὸ τσάι, τὸν καφέ, τὰ σπανάκια, τὴν ὀξαλίδα (ξυνίθρα, τὸ ροῖον (ρεβέντι) τὰ σπαράγγια, οἱ ἔχοντες δὲ οὐρικὰ ἅλατα θὰ ἀποφεύγουν τὸ ἧπαρ, τοὺς νεφροὺς τῶν ζώων.

Διάφορα μεταλλικὰ ὕδατα χρησιμοποιοῦνται ἐπίσης ἀφ' ἑνὸς διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὸν σχηματισμὸν ἁλάτων, ἀφ' ἑτέρου διὰ νὰ διαλύσουν αὐτά. Οὕτω ἐναντίον οὐρίας, οὐρικῶν καὶ ὀξαλικῶν ἁλάτων συνιστῶνται τὰ ***ἀλκαλικὰ ὕδατα*** (βλ. *Λουτροθεραπεία*) ἐναντίον φωσφορικῶν καὶ ἀνθρακικῶν τὰ ***ἀνθρακοῦχα*** Διὰ τὰ τελευταῖα ἐπίσης ὠφελοῦν διάφορα ἅλατα φυτικῶν ὀξέων, ὡς κιτρικά, μηλικά, ὀξεικά.

Ἐξ ἄλλου ἡ προφύλαξις ἀπαιτεῖ τακτικὴν κίνησιν εἰς τὸ ὕπαιθρον, γυμναστικήν, ὑδροθεραπείαν καὶ διὰ νὰ ἐμποδισθῇ τὸ καθίζημα ἁλάτων καὶ ὡς ἐκ τούτου σχηματισμὸς νεφρολίθων, χρειάζεται ἄφθονος διούρησις, ξέπλυμα δηλαδὴ τῶν νεφρῶν διὰ περιοδικῆς χρήσεως διουρητικῶν ποτῶν.

Ἡ ***θεραπεία*** τῆς νεφρολιθιάσεως κατὰ μὲν τὰς ἐκτὸς τῶν κωλικῶν περιόδους συμπίπτει μὲ τὴν προφύλαξιν, κατὰ δὲ τοὺς νεφρικοὺς κωλικοὺς θὰ γίνονται θερμὰ λουτρὰ καί θερμὰ ἐπιθέματα. Τὸ μόνον ὅμως μέσον, τὸ σωτήριον εἰς τοιαύτας περιστάσεις, εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ γινομένη ἔνεσις μορφίνης, διὰ τῆς ὁποίας καταπαύουν οἱ πόνοι καὶ ἡσυχάζει ὁ ἀσθενής. Δὲν πρέπει ὅμως οὗτος μετὰ τὴν πάροδον τῶν πόνων νὰ λησμονήσῃ τὴν ὑφισταμένην νόσον, παρὰ ἀμέσως νὰ ὑποβληθῇ εἰς θεραπείαν καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐὰν ὑπάρχει ἔνδειξις, νὰ ὑποστῇ τὴν δι' ἐγχειρήσεως ἀφαίρεσιν τοῦ λίθου. (βλ. *Ὑδρονέφρωσις, Πυονέφρωσις*).

ΝΕΦΡΟΠΤΩΣΙΣ (*βλ. Νεφρὸς κινητός*).

ΝΕΦΡΟΡΡΑΓΙΑ

Ἡ ἐκ τῶν νεφρῶν αἱμορραγία. Δύναται νὰ προέλθῃ ἐκ τραυματισμοῦ καθὼς καὶ ἐκ διαφόρων ἐσωτερικῶν παθήσεων ὡς σκορβοῦτον, νεφρολιθίασις, καρκῖνος τροπικαὶ νόσοι κλπ. Τὸ κυριώτερον εἶναι νὰ βεβαιωθῇ κανεὶς ἐὰν τὸ αἷμα τοῦ οὔρου προέρχεται ἀπὸ τοὺς νεφρούς. Γίνεται δὲ τοῦτο διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ. Πάντως ἀπαιτεῖται ἀπόλυτος ἡσυχία μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ ἰατροῦ. (Βλ. *Αἱμορραγία, Αἱματουρία*).

ΝΕΦΡΟΣ ΚΙΝΗΤΟΣ

Εἰς ὁμαλὰς ἤδη περιστάσεις οἱ νεφροὶ ἔχουν μικράν τινα κινητικότητα, καὶ κινοῦνται κατὰ τὴν ἀναπνοήν. Ἐνίοτε ὁ-

SISMANOGLIO MEGARO

μως συμβαίνει ὁ εἷς τῶν νεφρῶν, ὁ δεξιὸς συχνότερον ἀπὸ τὸν ἀριστερόν, ἢ καὶ οἱ δύο νά ἐκφύγουν ὀλίγων ἐκ τῆς θέσεώς των ἢ καὶ νὰ μετατοπισθοῦν τελείως, ***ἐπιφέροντες*** πόνον εἰς τὴν κοιλίαν, εἰς τὴν μέσην, ἰδίως κατὰ τὰς κινήσεις, διαταραχὰς τῆς πέψεως, καὶ τοῦτο κατὰ τοσούτῳ μᾶλλον καθότι συχνάκις συνοδεύεται ἀπὸ γαστροπτώσεις καὶ ἐντεροπτώσεις. Ἡ πάθησις ***παρουσιάζεται*** συχνότερον εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ ***ὀφείλεται*** εἰς ἰσχυρὰν ἀπίσχνανσιν, εἰς συχνάς κυήσεις, εἰς σφίξιμον τῆς μέσης (κορσέδες!) Οὐχ' ἧττον μεγάλως συντελεῖ εἰς τὴν ἐκτόπισιν τῶν νεφρῶν καὶ ἐκ γενετῆς ἀδυναμία καὶ ἰδίως τῶν συνδέσμων διὰ τῶν ὁποίων οἱ νεφροὶ κρατῶνται εἰς τὴν θέσιν των. Τὰ ἐκ τοῦ κινητοῦ νεφροῦ προερχόμενα *συμπτώματα* δὲν εἶναι μὲν σοβαρὰ ἀλλὰ ἐνίοτε πολὺ δυσάρεστα. Πρέπει δὲ ἐγκαίρως νά ληφθῇ κάποια φροντὶς διότι ἐκτὸς τῶν ἀναφερθέντων συμπτωμάτων δύνανται νὰ προκληθῶσι διάφοροι διαταραχαὶ νευρικῆς φύσεως καθὼς καὶ περισφίγξεις τοῦ νεφροῦ μὲ οὐχὶ εὐχαρίστους συνεπείας.

Ἡ ***θεραπεία*** τοῦ κινητοῦ νεφροῦσύγκειται εἰς ὑπερσιτισμὸν διότι διὰ τοῦσχηματισθησομένου λίπουςσυγκρατεῖται ὁ νεφρὸς εἰς τήν θέσιν του,εἰς χρῆσιν καταλλήλων ἐπιδέσμων καὶ εἰς τὸ ριζικώτερον μέσον, τὴν διὰ ραφῶν συγκράτησιν τοῦ νεφροῦ εἰς τὴν θέσιν του.

ΝΕΦΡΟΤΟΜΙΑ

Ἐγχείρησις ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τομὴν τοῦ νεφροῦ πρὸς ἐξαγωγὴν λίθων ἢ διάνοιξιν ἀποστήματος.

ΝΕΦΡΩΝ ΟΓΚΟΙ

Ὁ κυριώτερος τῶν ὄγκων τῶν νεφρῶν εἶναι ὁ καρκῖνος, ὅστις δύναται νὰ παρουσιασθῇ τόσον εἰς τὴν νεανικὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. Εὐτυχῶς ὅμως εἶναι σπανία πάθησις. Ἐπιφέρει ἰσχυροὺς πόνους εἰς τὴν μέσην μὲ ἀνταναklάσειςεἰς τὴν κύστιν καὶ τοὺς ὄρχεις, αἱματουρίαν, ἥτις εἶναι συνήθως τὸ πρῶτον σύμπτωμα καὶ ἐπέρχεται αἰφνιδίως καὶ ἄνευ πόνων. Τὸ ἀσφαλέστερον ὅμως σύμπτωμα εἶναι ὁ ὄγκος ὅστις μόνον δι' ἰατρικῆς ἐξετάσεως γίνεται αἰσθητός.Διὰ τὴν θεραπείαν(βλ.*Καρκῖνος*).

ΝΕΦΡΩΝ ΠΟΝΟΙ

Οἱ εἰς τὴν νεφρικὴν χώραν παρουσιαζόμενοι πόνοι δὲν πρέπει νὰ ἀποδίδωνται πάντοτε εἰς τούς νεφρούς, καθότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ πόνοι οὗτοι ὀφείλονται εἰς ρευματικὰς ἢ νευραλγικὰς παθήσεις τῶν μερῶν ἐκείνων.(βλ.'*Οσφυαλγία*).

ΝΕΦΡΩΝ ΣΥΦΙΛΙΣ

Δύναται νά ἔχῃ ὀξείαν ἢ χρονίαν μορφὴν καὶ νὰ παρουσιασθῇ κατὰ τὸ δεύτερον ἢ καὶ τρίτον στάδιον τῆς νόσου, ἤ καὶ κατὰ τὴν θεραπείαν τῆς συφίλιδος. Θεραπεύεται ὡς ἡ συνήθης νεφρῖτις.

ΝΕΦΡΩΝ ΦΥΜΑΤΙΩΣΙΣ

Ἐπέρχεται συχνὰ εἰς τοὺς ἐκ φυματιώσεως τῶν πνευμόνων ἤ ἄλλου ὀργάνου πάσχοντας. Ἐπιφέρει πόνους, αἱματουρίαν καὶ πυουρίαν. Θεραπεύεται δι' ἐσωτερικῶν μέσων, ὅταν δὲ ἡ γενικὴ κατάστασις τοῦ ἀσθενοῦς εἶναι καλή, καὶ ὁ ἕτερος τῶν νεφρῶν ὑγιής, δύναται δι'ἐγχειρήσεως νὰ ἀφαιρεθῇ.

ΝΗΜΑΤΙΣ (*βλ. Μεδίνης σκώληξ*).

ΝΗΣΣΑ (*κ. Πάππια*). (*βλ.Κρέας,*)

ΝΙΚΑΙΑ

Χειμερινὸς κλιματικὸς σταθμός.

Ἄνεμοι συχνοί, ἔντονοι, ψυχρότεροι κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἀὴρ λίαν ξηρός, οὐρανὸς καθαρός. Ἡ μέση θερμ. κατὰ τὸν χειμῶνα ποικίλλει ἀπὸ 6ο κατὰ Δεκέμβριον μέχρι 16ο κατὰ Ὀκτώβριον.

Ἡ Νίκαια εἶναι ***ὠφέλιμος*** εἰς ἀναιμικούς, ἀναρρωννύοντας, λεμφατικούς, χοιραδικούς, ρευματικούς, διαβητικούς, ὑποχονδριακούς, βρογχιτικοὺς χρονίους καὶ φθισικοὺς ἐν ἀρχῇ. (Εἰκ 501)

SISMANOGLIO MEGARO

ΝΙΚΟΤΙΑΝΗ

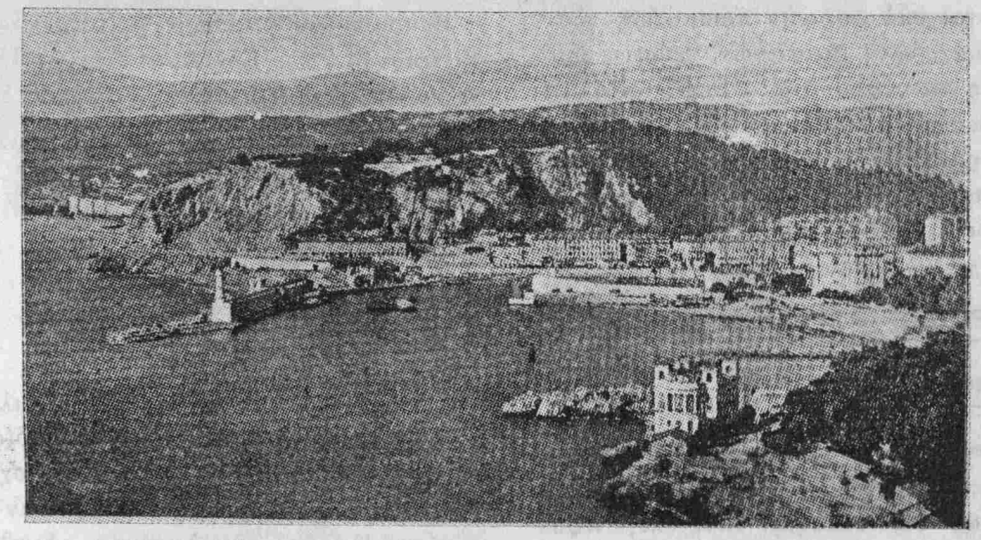
Γένος φυτῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκουν τὰ διάφορα εἴδη καπνοῦ.

ΝΙΚΟΤΙΝΗ

Δηλητηριώδης οὐσία εὑρισκομένη εἰς τὰ φύλλα καὶ τὰ σπέρματα τοῦ καπνοῦ, καθὼς καὶ εἰς τὰ φύλλα τῆς ἰνδικῆς κανάβεως* (χασὶς) καὶ εἰς ἄλλα φυτά.

ΝΙΤΡΙΚΟΝ ΟΞΥ

Ὑπάρχουν δύο εἰδῶν : τὸ ***ἀγοραῖον νιτρικὸν ὀξύ***, τὸ ὁποῖον καὶ καπνίζει εἰς τὸν ἀέρα, καὶ τὸ ***φαρμακευτικὸν νιτρικὸν ὀξύ***. Τὸ νιτρικὸν ὀξὺ χρησιποιεῖται ἰδίως ***ἐξωτερικῶς*** πρὸς καυτηρίασιν ἀκροχορδόνων, κονδυλωμάτων, καὶ μαλακῶν ἑλκῶν. (βλ. *Δηλητηριάσεις*)

Εἰκ. 501

Νίκαια

Ἀπομονωθεῖσα παρίσταται ὡς ἄχρωμον,διαυγές, ἐλαιῶδες ὑγρόν, ἐξατμιζόμενον εὐκόλως καὶ γινόμενον φαιὸν εἰς τὸν ἀέρα.

Ἡ νικοτίνη εἶναι δηλητήριον ***ἰσχυρότατον*** τοῦ ὁποίου 0,10 ἑκγρ. φονεύουν ἕνα σκύλλον καὶ 8 σταγόνες ἕνα ἵππον.

Διὰ τὴν ἐπίδρασίν του ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου (βλ. *Καπνός*).

ΝΙΣΣΥΡΟΣ (*βλ. Μανδράκιον*).

ΝΙΤΡΙΚΟΝ ΝΑΤΡΙΟΝ

Διουρητικὸν, εἰς δόσιν 2—4 γρ. τὴν ἡμέραν. Δὲν πρέπει νὰ παρατείνεται ἡ χρῆσις του. Τὸ φάρμακον θὰ προφυλάττεται μακρὰν ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν.

ΝΙΤΡΟΒΕΝΖΙΝΗ

Ὑγρὸν κιτρινωπόν, τὸ ὁποῖον παράγεται διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ καπνίζοντος νιτρικοῦ ὀξέος ἐπὶ τῆς βενζίνης. Ἔχει ὀσμὴν πικρῶν ἀμυγδάλων καὶ χρησιμοποιεῖται ἰδίως διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ***ἀνιλίνης*** καὶ τὴν βιομηχανίαν τοῦ σάπωνος.

ΝΙΤΡΟΓΛΥΚΕΡΙΝΗ (*Τρινιτρίνη*).

Εἶναι ὁ νιτρικὸς αἰθὴρ τῆς γλυκερίνης. Ὑγρὸν βαρύ, ἐλαιῶδες ἄχρουν, ὀσμῆς σακχαρώδους, ἀδιάλυτον εἰς τὸ ὕδωρ, διαλυτὸν εἰς τὸ οἰνόπνευμα.

Εἶνε ***ἐκρηκτικόν***, ὅταν κρουσθῇ ἢ θερμανθῇ. Ἐξ αὐτοῦ κατασκευά-

ζεται ἡ δυναμῖτις. Εἰς τὴν ἰατρικὴν γίνεται χρῆσις διαλύσεως ἀλκοολικῆς ἐπὶ τοῖς 100, ὡς ἀντισπασμωδικῆς καὶ ἀντινευραλγικῆς, ἐπὶ στηθάγχης καὶ δυσπνοίας.

Φάρμακον *ἐπικίνδυνον* τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις μόνον ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ πρέπει νὰ γίνεται.

ΝΙΤΡΟΝ (*Νιτρικὸν κάλι*).

Εὑρίσκεται ἄφθονον ἐν τῇ φύσει, Φέρεται ὑπὸ μορφὴν πρισμάτων ἑξαέδρων ἀχρόων, διαφανῶν, γεύσεως δροσερᾶς καὶ νυσσούσης. Ριπτόμενον ἐπὶ ἀνθράκων διαπύρων, *ἐκπυρσοκροτεῖ* φοβερά. Χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς πυρίτιδος. Εἰς τὴν ἰατρικὴν ἀναγράφεται ὡς διουρητικὸν εἰς δόσιν 0,50—4 γρ. τὴν ἡμέραν.

ΝΙΤΡΩΔΕΣ ΑΜΥΛΙΟΝ (*βλ. Ἀμύλιον*)

ΝΟΒΟΚΑΪΝΗ

Κόνις λευκή, χρησιμοποιουμένη πρὸς τοπικὴν ἀναισθησίαν διὰ μικρὰς ἐγχειρήσεις, εἰς ἐνέσεις. Εἶνε ὀλιγώτερον δηλητηριώδες ἀπὸ τὴν κοκαΐνην.

ΝΟΪΝΑΡ (*Neuenahr*)

Ἀπλῆ ἀλκαλικὴθερμὴ πηγὴ ἐν τῇΡηνικῇ Πρωσσία εἰς ὕψος 84μ. Τὸ ὕδωρ τῆς Grosser Sprudel περιέχει 0,9 ‰ δισσανθρακικὸν νάτριον, 659 κ. ἑκμ. ἐλευθέρου ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Ἔχει δὲ θερμ. 35,6οΕ. *Ὠφελεῖ* ἰδίως εἰς διαβητικοὺς καὶ ἀρθριτικούς. *Ἐποχή*: ἀπὸ 15 Ἰουνίου—30 Σεπτεμβρίου.

ΝΟΪ ΡΑΚΟΤΖΥ (*Neu Rakoczy*)

Ψυχρὰ ἁλιπηγὴ ἐν Γερμανίᾳ πλησίον τῆς Halle. Τὰ ὕδατα περιέχουν :

Πηγὴ Ι. Θερμ. 10,2οΕ., Χλωρ. Νάτρ. 10,2 ‰ Ἐλεύθερον ἀνθρ. ὀξύ, 127κ. ἑκμ.

Πηγὴ ΙΙ. Θερμ. 4,7οΕ. Χλωρ. Νάτρ. 4,7 ‰. Ἐλεύθ. ἀνθρακ. ὀξὺ 124 κ. ἑκμ.

ΝΟΙΤΟΡΦΕΡ (*Neudorfer Sauerbrunn*

Ὀξυπηγὴ πλησίον τοῦ Καρλσμπὰτ περιέχουσα 1878 κ. ἑκμ. ἀνθρακικοῦ ὀξέος εἰς λίτρον ὕδατος.

ΝΟΪΧΑΟΥΣ (*Neuhaus*)

Ψυχραὶ ἁλιπηγαὶ ἐν Βαυαρίᾳ, τῶν ὁποίων τὰ συστατικὰ εἶναι τὰ ἑξῆς :

Marienquelle: Θερμ. 8,7οΕ, Χλωρ. Νάτρ. 15,9 ‰, Ἐλεύθ. ἀνθρακ. ὀξύ 1220 κ. ἑκμ. Χλωρ. ἀσβέστιον 1,0

Bonifaciusquelle: Θερμ. 8,7οΕ, Χλωρ. Νάτριον 14,7‰, Ἐλεύθ. ἀνθρ. ὀξὺ 1138 κ. ἑκμ. ἀσβέστιον 1,2, Θειϊκ. μαγνησία 1,4.

Elisabethquelle: Θερμ. 8,6οΕ, Χλωρ. Νάτρ. 8,1 ‰, ἐλεύθ. ἀνθρ. ὀξὺ 1052 κ. ἑκμ. Ἀνθρακικὴ μαγνησία 1,0.

Διὰ τὴν χρῆσιν βλ. *ἁλιπηγαὶ* ἐν τῷ περὶ Λουτροθεραπείας ἄρθρῳ.

ΝΟΜΗ

Γαγγραινώδη, στοματῖτις* ὀφειλομένη εἰς μικρόβια. Παρατηρεῖται ἰδίως εἰς μικρὰ παιδία, 2 — 5 ἐτῶν καὶ σχεδὸν πάντοτε κατὰ τὴν διάρκειαν ἢ κατόπιν ἱλαρᾶς, σκαρλατίνας, διφθερίτιδος, τυφοειδοῦς πυρετοῦ, σκορβούτου. Συνήθως ἀρχίζει μὲ μίαν μικρὰν φοῦσκαν καὶ γύρω κυανὴν ζώνην εἰς τὸν βλεννογόνον μιᾶς ἐκ τῶν παρειῶν (ἰδίως τῆς ἀριστερᾶς). Εἶνε ἀσθένεια σοβαρὰ καὶ ἐπιβάλλεται ταχεῖα ἐπέμβασις καὶθεραπεία.(Εἰκ.502

ΝΟΝΑ (*βλ. Παραλυτικὸς ἴλιγγος*)

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Εἰς τὰ βόρεια μέρη ὁ χειμὼν διαρκεῖ 8 — 9 μῆνας. Εἰς τὰ νότια μέρη ὑπάρχουν καὶ αἱ τέσσαρες ἐποχαί.

Εἰς τὸ δυτικὸν μέρος, βροχαὶ πολλαί, θύελλαι συχναί, τὸ θέρος εἶνε δροσερὸν καὶ ὁ χειμὼν μέτριος. Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τὸ θέρος εἶναι θερμὸν καὶ ὁ χειμὼν δριμύς.

ΝΟΡΤΕΝΕΥ (*Nordeney*)

Νῆσος τῆς Βορείου θαλάσσης. Τὸ

κλίμα εἶναι ἥπιον. Ἔχει λουτρὰ θαλάσσια μὲ πολὺ ἅλας. *Ἐποχή*: 1 Ἰουνίου—10 Ὀκτωβρίου.

Εἰκ. 502

Νομὴ

ΝΟΣΗΛΕΙΑ

Ἡ ἰατρικὴ θεραπεία οἱασδήποτε νόσου οὐδέποτε δύναται νὰ δώσῃ τὰ ἀναμενόμενα ἐξ αὐτῆς ἀποτελέσματα, ἄνευ τῆς νοσηλευτικῆς περιθάλψεως. Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν πρόκειται νὰ ἐξαντλήσωμεν ὅλην τὴν νοσηλείαν, τὴν γενικὴν ἢ καὶ τὴν εἰδικήν, παρὰ θὰ ἀναφέρωμεν τὰ κυριώτερα σημεῖα αὐτῆς, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει ὅτι ἀπευθυνόμεθα εἰς ἄτομα, ἀναγκαζόμενα ἢ καὶ ποθοῦντα νὰ ἀναλάβουν τὴν περίθαλψιν συγγενοῦς των ἐν τῇ οἰκίᾳ των. Καὶ πρῶτον εἴδομεν τί ἰδίως ἀπαιτεῖται, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, ἀπὸ τὴν μέλλουσαν νὰ ἀναλάβῃ τὴν νοσηλείαν ἀσθενοῦς. Ὁμιλῶμεν δὲ περὶ θηλέων, διότι κατὰ τὴν ἀντίληψιν καὶ πεῖραν μας, μόνον γυναῖκες δύνανται νὰ εἶναι καλοὶ νοσοκόμοι, τόσον ἐξ ἐπαγγέλματος ὅσον καὶ ἐρασιτεχνικῶς.

Ἡ *νοσηλεύουσα* πρέπει πρωτίστως νὰ εἶναι ὑγιὴς καὶ ἰσχυρᾶς κάπως κράσεως, νὰ ἔχει σταθερὸν ἀλλὰ γλυκὺ χαρακτῆρα, νὰ εἶναι λογική, ὑπομονητική, ὄχι φλύαρος καὶ νὰ ἔχει ἀρκετὸν γνῶθι σαυτόν, μὴ νομίζουσα ὅτι ὅλα τὰ ἔμαθε ἢ ὅλα τὰ ἠξεύρει. Θὰ ἐκτελεῖ πιστῶς τὰς ὁδηγίας τοῦ ἰατροῦ, ζητῶσα ἔστω καὶ ἐκτενεῖς ἢ περιττὰς πληροφορίας, καὶ σημειώνουσα τὴν δόσιν καὶ τὸν χρόνον τῆς χορηγήσεως ἑκάστου φαρμάκου, ἢ ἄλλου τινὸς μέσου.

Θὰ φέρει λευκὴν βλοῦζαν, παντοῦφλας, δὲν θὰ τρώγει ποτὲ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀσθενοῦς, δὲν θὰ ἀγρυπνᾶ ποτὲ ἐπὶ 2 κατὰ συνέχειαν νύκτας, χωρὶς νὰ ἔχῃ κοιμηθῇ τὴν ἡμέραν τοὐλάχιστον ἐπὶ 7 ὥρας. Θὰ φέρεται ἀναλόγως τῶν διαφόρων χαρακτήρων τῶν ἀσθενῶν, θὰ παρηγορεῖ τὸν μέν, θὰ φροντίζει διὰ κάποιαν ἀπασχόλησιν τοῦ δέ, θὰ ἀποφεύγει γενικῶς νὰ ὁμιλῇ ἐκτενῶς μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς περὶ τῆς νόσου του θὰ ἀποσιωπᾶ καὶ δὲν θὰ ἐκδηλώνῃ πᾶν ὅτι ἤθελε τὴν ἀνησυχήσῃ, δὲν θὰ λησμονεῖ δὲ ὅτι, ὁποιαδήποτε ἤθελε εἶναι ἡ νόσος, ὁ ἀσθενὴς πρέπει πάντοτε νὰ ἐλπίζει ὅτι θὰ ἰαθῇ. Θὰ φροντίζει ὅπως τόσον ἐντὸς ὅσον καὶ πέριξ τοῦ δωματίου τοῦ ἀσθενοῦς κυριαρχεῖ ἄκρα ἡσυχία, (θῦραι, κώδωνες, πιάτα, ἰσχυρὸν βάδισμα κλπ.). Ἐὰν ὁ ἀσθενὴς φοβεῖται τὴν ἐξέτασιν θὰ τὸν καθησυχάζει. Ἐὰν ἔχει νὰ πληροφορήσῃ τὸν ἰατρὸν περὶ τίνος δυσαρέστου παρατηρήσεως, θὰ τὸ κάμῃ ἔξω τοῦ δωματίου καὶ πρὶν εἰσέλθῃ ὁ ἰατρός.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν θὰ φροντίζει περὶ ἡσυχίας εἰς τὰ πέριξ, ἁπλέτου φωτισμοῦ

SISMANOGLIO MEGARO

θερμοῦ ὕδατος, ἀντισηπτικῆς διαλύσεως. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς ράχεως ἱσταμένη ἔμπροσθεν τοῦ καθημένου ἀσθενοῦς, ὅστις θὰ ἔχει τὸ ὑποκάμισον βγαλμένον ἢ σηκωμένον θὰ κρατεῖ τοὺς βραχίονας του, θὰ τὸν στηρίζει, διὰ νὰ μὴ ἐμποδίζεται δὲ ὁ ἰατρός, θὰ ἀφαιρεῖ πρὸς στιγμὴν τὰ προσκέφαλα.

Ἀναφέραμεν ἀνωτέρω περὶ ***χαρακτήρων τῶν ἀσθενῶν***. Οὗτοι εἶναι διάφοροι. Ὑπάρχουν ἀσθενεῖς οἵτινες καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νόσου των εἶναι ἥσυχοι καὶ μᾶλλον φαιδροί, εἶναι ὅμως πολὺ σπάνιοι, Ἄλλοι περίφοβοι διὰ τὸ παραμικρόν, ἄλλοι περίλυποι, ἄλλοι ἐν νευρικῇ διεγέρσει κλπ.

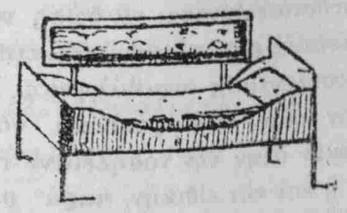
Ἡ νοσηλεύουσα πρέπει ἀναλόγως νὰ συμμορφώνηται. Εἰς τὴν νοσοκόμον ἐπιβάλλεται νὰ ἐφαρμόζῃ τοὺς ἀπαραιτητους διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ ἀσθενοῦς ὅρους τῆς ὑγιεινῆς. Οὕτω θὰ φροντίζῃ ὅπως τὸ ***δωμάτιον*** τοῦ ἀσθενοῦς ἡλιάζεται, θερμαίνηται, ἀερίζεται. Ἐὰν ἡ ἐκλογὴ εἶναι δυνατή, θὰ ἐκλέγηται τοιοῦτον τὸ ὁποῖον νὰ ἡλιάζηται τὴν πρωΐ αν καὶ τὴν μεσημβρίαν (Νοτιοανατολικὸν) μακρὰν τοῦ μαγειρείου, πλυντηρίου, ἀποπάτου, καὶ ὄχι ἐπὶ δρόμου μὲ μεγάλην κίνησιν. Τὸ δωμάτιον θὰ καθαρίζεται τὴν πρωΐαν μετὰ τὸ πρόγευμα τοῦ ἀσθενοῦς, ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ καὶ δεύτερον δωμάτιον εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ θὰ μεταφέρηται ἐκεῖ, ἐὰν βεβαίως τῷ ἐπιτρέπει ἡ κατάστασις του νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν κλίνην. Ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς κλίνης παπλώματα, σκεπάσματα, σινδόναι θὰ ἀφαιροῦνται τότε, τὸ στρῶμα θὰ στρέφεται καὶ τὰ διάφορα ἀντικείμενα τῆς κλίνης θὰ ἀερίζονται εἰς τὸ παράθυρον ἐκτειθέμενα εἰ δυνατὸν εἰς τὸν ἥλιον.

Ὁ κονιορτὸς θὰ λαμβάνεται μὲ ὑγρὸν ὕφασμα διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι τὸ πάτωμα νά ἔχει λινόλεον, οἱ τοῖχοι βαμμένοι μὲ ἐλαιοβαφὴν καὶ τὰ ἔπιπλα νὰ εἶναι ἀπὸ δέρμα.

Ξεσκονίσματα καὶ σκουπίσματα δὲν θὰ γίνωνται. Τάπητες καθὼς καὶ χονδρὰ παραπετάσματα δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἰς δωμάτιον ἀσθενοῦς. Διὰ θέρμανσιν καλλίτεραι εἶναι αἱ θερμαστραι μὲ ξύλα, καὶ διὰ φωτισμὸν τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς. Ἐὰν ὑπάρχουν λάμπαι μὲ πετρέλαιον, αὗται οὔτε θὰ ἀνάπτωνται οὔτε θά σβύνωνται ἐντὸς τοῦ δωματίου. Τὴν νύκτα πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐλαφρὸν φῶς. Αἱ συνηθίζόμεναι κανδήλαι εἶναι κατάλληλοι.

Ἐντὸς τοῦ δωματίου δέν πρέπει νὰ ὑπάρχουν παρὰ τὰ ἀπολύτως διὰ τὴν περίθαλψιν ἀναγκαῖα ἀντικείμενα. Εἶναι δὲ ἀναγκαῖα ἐκτὸς τῆς κλίνης καὶ ἐνίοτε δευτέρας τοιαύτης ἢ σοφᾶ διὰ νὰ μετατίθεται ὁ ἀσθενής, εἷς πλυντὴρ μὲ τὰ χρειώδη του, ἐρμάριον διὰ τὰ καθαρὰ ἀσπρόρρουχα, δι' ἐπιδέσμους κλπ., μία μικρὰ τράπεζα (table de nuit) πλησίον τῆς κλίνης διὰ τὰς μικρὰς ἀνάγκας, μερικὰ καθίσματα, θερμόμετρον τοῦ δωματίου, κώδων, οὐροδοχεῖον, δοχεῖον διὰ κενώσεις, πτυελίστρα, θερμόμετρον τοῦ ἀσθενοῦς, κοχλιάριον ἢ ποτήριον διὰ φάρμακα, φιάλη καὶ ποτήριον διὰ νερό, μερικαὶ εἰκόνες εὐχάριστα εἰς τοὺς τοίχους, αἵτινες καλὸν εἶναι νὰ ἀλλάζουν συχνά, μερικὰ ἄνθη, ὡρολόγιον (ὄχι ξυπνητήρι). Ὅλα τὰ διάφορα ταῦτα ἀντικείμενα πρέπει νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὴν θέσιν των.

Ἡ ***κλίνη****θὰ εἶναι εἰς τοιαύτην θέσιν ὥστε νὰ εἶναι προσιτὴ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἢ τοὐλάχιστον ἀπὸ τὰ τρία καὶ μακρὰν τῆς θερμάστρας. Εἰς ἀνησύχους

Εἰκ. 503

Κλίνη μὲ προφυλακτικὴν σανίδα

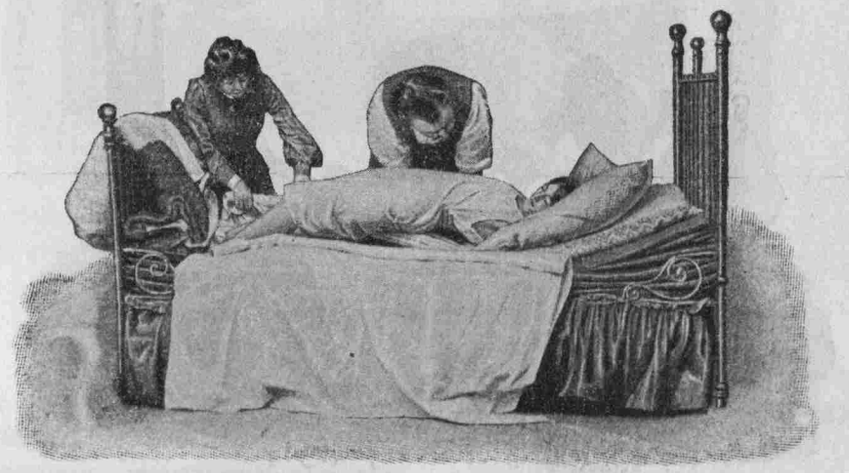
ἐν τούτοις ἀσθενεῖς, καὶ εἰς παιδία, θά τίθεται παρὰ τὸν τοῖχον, ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ μέρος, διὰ νὰ μὴ πίπτουν, θὰ τίθεται σανίς, κεκαλυμένη με χονδρὸν ὕφασμα, ἢ μαξιλάρια(Εἰκ.503).

SISMANOGLIO MEGARO

Εἰκ. 504

Ἡ καθαρὰ σινδόνη τίθεται εἰς τὰ πλάγια

Εἰκ. 505

Ἡ ἀκάθαρτος σινδόνη σύρεται ἐπὶ τὰ πλάγια

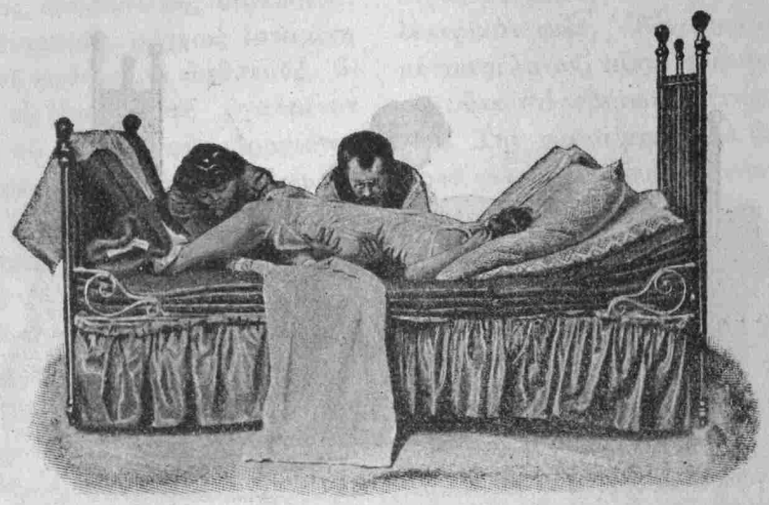
(*Ἡ εἰκὼν δεικνύει ταυτοχρόνως τὸν ὀρθὸν τρόπον ὑποστηριξεως τοῦ ἀσθενοῦς*)

Τὸ ***στρῶμα*** καλλίτερον εἶναι νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία χωρισμένα μέρη.(βλ.εἰκ.365

Τόσον τὸ στρῶμα, ὅσον τὰ σκεπάσματα καὶ τὰ προσκέφαλα θὰ καλύπτονται μὲ λευκὴν λινὴν ἢ βαμβακερὴν σινδόνην,ἥτις καὶθὰ ἀλλάζεται,ἐὰν δὲν ἔχει λερωθῇ δι' οὖρων, κοπράνων κλπ. δὶς τῆς ἑβδομάδος. Πρέπει νὰ εἶναι τελείως στεγνή, ἄλλως εἶναι ὄχι μόνον δυσάρεστος ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος διὰ τὸν ἀσθενῆ.

Ἡ ἀλλαγὴ τῆς ***σινδόνης***, εἰς ἀρρώστους οἵτινες δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπουν τὴν κλίνην ἀπαιτεῖ κἄποιαν τέχνην.

Ἐὰν ὁ ἄρρωστος δύναται στηριζόμενος νὰ σηκώσῃ ὀλίγον τὸ σῶμα του, μαζώνομεν γυρίζοντες τὴν ἀκάθαρτον σινδόνην, ἀπὸ τὰ πόδια πρὸς τὴν μέσην ἢ τὴν σύρωμεν ἀπὸ τὰ πλάγια.Ἔπειτα μὲ ἕνα κόπον ὁ μὲν ἀσθενὴς σηκώνει τὴν μέσην του, ἡ δὲ νοσοκόμος ἀφ' ἑνὸς σύρει τὴν ἀκάθαρτον καὶ σπρώχνει τὴν

Εἰκ. 506

Ἡ καθαρὰ σινδόνη ξετυλίσσεται πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας

Εἰκ. 507

Ἡ καθαρὰ σινδόνη ξετυλίσσεται πρὸς τὰ πλάγια.

(*Ἡ εἰκὼν δεικνύει τὸν σφαλερὸν τρόπον ὑποστηρίξεως τοῦ ἀσθενοῦς.*)

ἕτοιμον ἀπὸ τὰ δύο μέρη, πρὸς τὸ πλῆτος ἢ πρὸς τὸ μῆκος, τυλιχθεῖσαν καθαράν, ξετυλίζουσα αὐτὴν ἀπὸ τὴν μέσην πρὸς τὴν κεφαλὴνκαὶ ἀπὸ τὴν μέσην πρὸς τὰ πόδια.(Εἰκ.5 04—507)

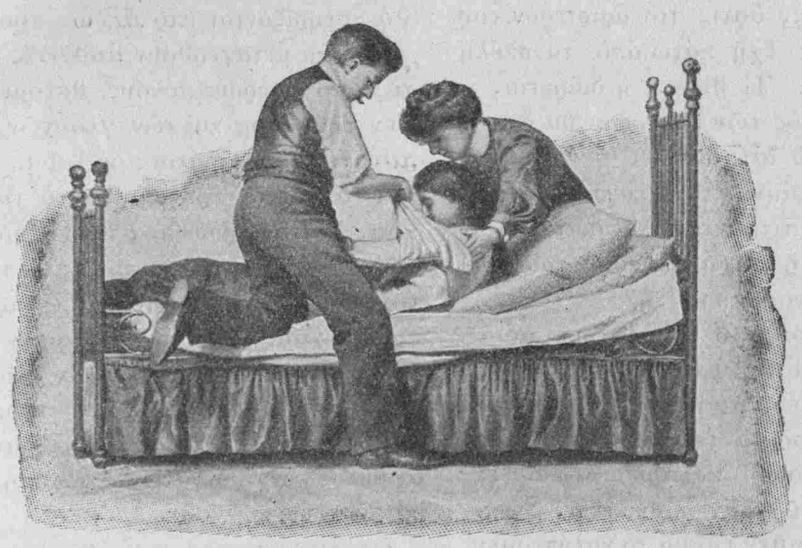
Εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ ἄρρωστος δὲν δύναται παρὰ νὰ στραφῇ πρὸς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην πλευρὰν, διπλώνομεν τὴν ἀκάθαρτον σινδόνην κατὰ μῆκος καὶ φέρωμεν τὴν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τυλιχθεῖσαν καθαράν, ἀπὸ τὸ ἴδιον μέρος πλησίον τῆς ἀκαθάρτου, ἀφίνωμεν τὸν ἀσθενῇ νὰ στραφῇ ὀλίγον πρὸς τὰ πλάγια,καὶ σπρώχνομεν καὶ τὰς δύο σινδόνας, εἰς τρόπον ὥστε ἡ μὲν ἀκάθαρτος νὰ φύγῃ, ἡ δὲ καθαρὰ νὰ στρωθῇ. Ἡ σινδόνη δὲν πρέπει νὰ κάμνει πτυχάς, παρὰ νὰ εἶνε κάλὸ τεντομένη(βλ. *Γάγγραινα ἐκ κατακλίσεως*).

Ὡς σκέπασμα χρησιμεύει καλλίτερον τὸ μὲν θέρος μία, τὸν δὲ χειμῶνα 2—3 ἀπὸ τὰς γνωστὰς μαλλίνας μπατανίας,

ἢ καὶ πάπλωμα. Διὰ νὰ μὴ πίπτουν θὰ προσαρμόζωνται εἰς τὰ ἄκρα ἢ θὰ στηλώνονται. Τὸ καπλάτισμα δὲν εἶνε πρακτικὸν καὶ ἢ θὰ παραλείπεται ἀφιεμένης τῆς ἄνω σινδόνης ἐλευθέρας ἐπὶ τοῦ σκεπάσματος ἢ τίθενται εἴς τινα μέρη καρφίτσες(παραμάναι).

Ἡ *ἐνδυμασία* τῶν κλινήρων ἀρρώστων θὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ἐλαφρά.

Ἐκτὸς τοῦ νυκτικοῦ ὑποκαμίσου των

Εἰκ. 508

Ἔνδυσις ὑποκαμίσου.

ἢ τὸ πολὺ καὶ μιᾶς λεπτῆς φανέλλας δὲν πρέπει τίποτε ἄλλο νὰ φέρουν. Εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιστάσεις, οἷον εἰς ρευματιῶντας καὶ γέροντας δύναται νὰ ἐπιτραπῇ τὸ ἐσώβρακον καὶ αἱ κάλτσαι.

Μεγάλη καθαριότης θὰ τηρεῖται εἰς τὰ ἀσπρόρρουχα. Θὰ ἀλλάζωνται μόλις παρατηρηθῇ ἡ παραμικρὰ ἀκαθαρσία.

Πάντως δὲ θὰ ἀλλάζωνται τοὐλάχιστον δὶς τῆς ἑβδομάδος.Ἡ *ἀλλαγὴ ὑποκαμίσου* εἰς τοὺς βαρέως ἀσθενεῖς, δὲν εἶναι εὔκολος.

Διὰ νὰ βγάλωμεν τὸ ὑποκάμισον, εἰσαγάγωμεν τὴν χεῖρα κάτωθεν τῶν ὤμων, ἐγείρωμεν ὀλίγον τὸν ἀσθενῆ, καὶ ἀφοῦ σύρωμεν τὸ ὑποκάμισον πρὸς τὸ ἄνω μέρος τῆς κεφαλῆς, τὸν κατακλίνωμεν πάλιν.

Ἐγείρομεν ἔπειτα τοὺς βραχίονας τοῦ ἀσθενοῦς πρὸς τὰ ἄνω, παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ σύρομεν τὰ δύο μανίκια ταὐτοχρόνως ἀπὸ ἐπάνω, ἐκ τῶν βραχιόνων καὶ τῆς κεφαλῆς. Ἐὰν ὁ εἷς βραχίων πάσχει καὶ δὲν πρέπει νὰ κινηθῇ, ἐγείρωμεν τὸν ὑγιᾶ βραχίονα, κάμπτωμεν αὐτὸν εἰς τὸν ἀγκῶνα, ἐξαγάγωμεν τὸ μανίκι καὶ τὸν καταθέτομεν πάλιν. Στρέφομεν τὸ ὑποκάμισον, τὸ ἐξαγάγωμεν ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ σύρωμεν προσεκτικὰ ἐκ τοῦ ἄλλου,τοῦ ἀσθενοῦς βραχίονος.

Διὰ νὰ ἐνδύσωμεν τὸν ἀσθενῆ μὲ τὸ ὑποκάμισον του, εἰσαγάγωμεν πρῶτον τοὺς βραχίονας καὶ φέρομεν τὸ συστρεμμένον ὄπισθεν μέρος τοῦ ὑποκαμίσου, προσεκτικὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τραχήλου, καὶ τὸ σύρωμεν πρὸς τὰ κάτω. (Εἰκ.508)

Καλὸν εἶναι τὸ ὑποκάμισον νὰ εἶναι εὐρύχωρον. Εἰς τοὺς βαρέως ἀσθενεῖς θὰ εἶναι ἀνοικτὸν ἀπὸ τὸ ὄπισθεν μέρος, οὕτως ὥστε ἀφοῦ διέλθουν οἱ βραχίονες νὰ χωθοῦν τὰ ἄκρα εἰς τὰ πλάγια.

Διὰ τὸ καθημερινὸν *πλύσιμον* τοῦ ἀσθενοῦς, θὰ φέρονται πλησίον αὐτοῦ ὅλα τὰ χρειώδη καὶ ἐὰν μὲν δύναται οὗτος, θὰ πλυθῇ μόνος του, ἄλλως ἡ νο-

SISMANOGLIO MEGARO

σηλεύουσα θὰ τὸν πλύνει καὶ τὸν κτενίζει. (βλ. *Ὀδόντες*).

Διὰ τὴν ***γενικὴν καθαριότητα*** τοῦ σώματος θὰ γίνεται ἓν θερμὸν λουτρὸν ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, ἐὰν εἶναι τοῦτο δυνατόν. Πρὸς τοῦτο ἐὰν οἱ ἀσθενεῖς δὲν θὰ δύνανται μόνοι των νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν λουτῆρα, θὰ τίθενται ἐντὸς αὐτοῦ καθήμενοι οὕτως ὥστε νὰ στηρίζονται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος τοῦ φέροντος, ὅστις τὸν ἀριστερόν του βραχίονα θὰ ἔχῃ κάτω ἀπὸ τὰ σκέλη τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ θερμ. ἡ διάρκεια, ἡ ὥρα, ὁ ἀριθμὸς τῶν λουτρῶν θὰ διορίζετ ι ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ.

Ἐὰν δι' οἱονδήποτε λόγον γενικὸν λουτρὸν δὲν ἐπιτρέπεται καὶ διατάζει ὁ ἰατρὸς τὸ ἐν τῇ κλίνῃ ***πλύσιμον τοῦ σώματος*** προβαίνομεν ὡς ἑξῆς :

Κάτωθεν τοῦ ἀσθενοῦς θέτομεν ἀδιάβροχον ὕφασμα, γυμνόνομεν αὐτὸν καὶ τὸν καλύπτωμεν μὲ μάλλινον ὕφασμα. Πλύνομεν τὸ σῶμα τμῆμα πρὸς τμῆμα μὲ θερμὸν ὕδωρ καὶ σάπωνα καὶ ἐν ἀνάγκῃ μὲ βοῦρτσαν ἢ θύρπτην. Στεγνόνωμιεν τὸ πληθὲν τμῆμα τὸ καλύπτομεν καὶ ἐξακολουθοῦμεν. Ἂν ὑπάρχουν πληγαὶ ἐπὶ τοῦ σώματος δὲν θὰ πλύνονται παρὰ τῇ εἰδικῇ ἀδείᾳ τοῦ ἰατροῦ.

Διὰ νὰ ἐγείρωμεν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀρρώστου λ. χ. διὰ νὰ τὸν δώσωμεν νὰ φάγῃ ἢ νὰ πίῃ, θέτομεν τὸν βραχίονα καὶ τὴν χεῖρα κάτωθεν τοῦ προσκεφάλου καὶ ἐγείρωμεν μετ' αὐτοῦ τὴν κεφαλήν. (βλ. *Θρέψις καὶ Σίτισις*).

Συχνὰ πρέπει νὰ ἐγείρωμεν τὸν ἀσθενῆ ἀπὸ τὴν μέσην λ. χ. διὰ νὰ πλυθῇ ἢ νὰ τεθῇ ἐπίδεσμος ἢ διὰ τὸ δοχεῖον κλπ. Πρὸς τοῦτο χρειάζονται δύο τοὐλάχιστον βοηθοί.

Διὰ νὰ ὑποβοηθηθῇ ὁ ἄρρωστος, ὅστις ἔχει τὰς χεῖρας του ἐλευθέρας καὶ ἀρκετὴν δύναμιν, τίθεται ἄνωθεν τῆς κλίνης στερεὸν τεμάχιον ξύλου κρεμασμένον εἰς ἰσχυρὸν σχοινὶ ἀπὸ τὴν ὀροφὴν τοῦ δωματίου, τὸ ὁποῖον κρατῶν ὁ ἀσθενὴς δύναται νὰ ἐγείρῃ τὸ σῶμα του.

Προκειμένου νὰ ***σηκώσωμεν*** ἢ νὰ ***μεταφέρωμεν*** ἄρρωστον, θὰ τὸν στηρίζομεν πάντοτε ἀπὸ κάτω μὲ ἀνοικτὰς καὶ τεντομένας τὰς χεῖρας. Οὐδέποτε θὰ πιάνεται τὸ πάσχον μέρος. Θὰ ἐγείρεται δὲ καὶ θὰ κρατεῖται ἡρέμως, προσεκτικὰ καὶ σταθερῶς διὰ νὰ ἔχει ὁ ἄρρωστος τὸ αἴσθημα πλήρους ἀσφαλείας. Ἐὰν ὁ ἄρρωστος ἔχει ἀρκετὰς δυνάμεις θὰ στηριχθῇ μὲ τοὺς βραχίονάς του ἀπὸ τὸν τράχηλον τῶν φερόντων αὐτόν, ἄλλως ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ κάτω ἄκρα του θὰ στηρίζονται ὑπὸ ἄλλων προσώπων.

Διὰ νὰ μεταφερθοῦν ἀσθενεῖς πάσχοντες ἀπὸ ἰσχυροὺς πόνους, θέτομεν κάτωθεν τῆς μέσης καὶ τῶν γλουτῶν στερεὸν πανὶ 50 ἑκμ. πλάτους καὶ 1 μ. μήκους, καὶ τὸ ὁποῖον κρατῶμεν ἀπὸ τὰ δύο ἄκρα. Τρίτον πρόσωπον θὰ στηρίζει τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους, καὶ τέταρτον τοὺς πόδας. Οἱ βραχίονες δὲν πρέπει νὰ κρέμμωνται. Διὰ νὰ ἐγείρωμεν πάσχον μέλος, θέτομεν καὶ τὰς δύο χεῖρας, κάτωθεν τοῦ μέλους, τὴν μίαν πρὸς το μέσον τὴν ἄλλην πρὸς τὴν ἄκραν, οὕτω τὸ μέλος δὲν δύναται νὰ πέσῃ καὶ νὰ κάμῃ κινήσεις.

Διὰ νὰ ἐγείρωμεν τοὺς ὤμους καὶ τὸν κορμὸν καθημένου ἀρρώστου, πιάνωμεν μὲ τὰς δύο ἀνοικτὰς χεῖρας, τὸν τράχηλον καὶ τὴν ράχιν καὶ φέρομεν τὸν ἀσθενῆ εἰς τελείαν ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ καθιστικὴν θέσιν.

Διὰ νὰ μεταφέρωμεν ἄρρωστον ἀπὸ ἕνα δωμάτιον ἢ ἕνα πάτωμα εἰς ἄλλο, γίνεται χρῆσις τῶν χειρῶν ἢ καὶ καθίσματος. Ὅταν ἓν μόνον πρόσωπόν πρόκειται νὰ τὸν μεταφέρῃ, τὸν κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην του θέτ ον τὴν μίαν χεῖρα κάτω ἀπὸ τὰ γόνα α καὶ τὴν ἄλλην κάτω ἀπὸ τοὺς γλουτούς.

Ὁ ἀσθενὴς κρατεῖ τὸν φέροντα ἀπὸ τὸν τράχηλον. Διὰ νὰ τεθῇ ὁ ἀσθενὴς εἰς τὴν κλίνην του ἢ νὰ μεταφερθῇ ἀπὸ κλίνης εἰς κλίνην, πρέπει ὅλοι οἱ κρατῶντες νὰ εὑρίσκονται ἀπὸ τὴν ἰδίαν πλευράν, ἰδίως δὲ νὰ προσέχουν πῶς καὶ ποῦ θὰ τεθοῦν ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ πόδες.

(Διὰ τὰ καθήκοντα νοσηλεύοντος ἀσθενῆ μὲ μολυσματικὴν νόσον βλ. ***Μολυσματικαὶ νόσοι***, βλ. ***Δοχεῖα, Κενώσεις, Ὕπνος***.)

ΝΟΣΗΡΟΤΗΣ (*Morbidité*)

Τὸ σύνολον τῶν αἰτίων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προκαλέσουν μίαν ἀσθένειαν, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ σύνολον τῶν ἀσθενειῶν αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ προσβάλουν ἕνα ἄτομον. Ἡ μεγαλειτέρα νοσηρότης παρατηρεῖται κατὰ τὰς πρώτας ἓξ ἑβδομάδας, ἐλαττοῦται δὲ βαθμηδὸν μέχρι τοῦ 7ου ἔτους. Ἡ ὑγιεστέρα ἐποχὴ εἶνε ἡ μεταξὺ τοῦ 7ου ἔτους καὶ τῆς ἐφηβείας περιλαμβανομένη. Εἰς τὴν ἥβην αἱ ἀσθένειαι εἶναι συχνότεραι. Ἀπὸ τοῦ 20 μέχρι 40 ἔτους ἡ νοσηρότης εἶνε ἠλαττωμένη, διὰ νὰ αὐξήσῃ βραδύτερον ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ γήρατος.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Σκοπὸς τῶν νοσοκομείων εἶναι πρῶτον ἡ περίθαλψις παντὸς ἀσθενοῦς εἰς τὸν ὁποῖον αὐτη διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ δεύτερον ἡ πρὸς τὸ γενικὸν καλὸν τῆς κοινωνίας συγκέντρωσις ἐν νοσοκομείῳ τῶν πασχόντων ἀπὸ μολυσματικὰ νοσήματα. Δυστυχῶς ὅμως παρὰ τῷ λαῷ παρατηρεῖται ἐνίοτε κάποιος φόβος ἀπὸ τὰ νοσοκομεῖα καὶ δυσκόλως ἀποφασίζεται ἡ εἰσαγωγὴ ἀσθενῶν. Ὁ φόβος οὗτος εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητος δεδομένων τῶν προτερημάτων, ἅτινα ἔχει ἡ ἐν νοσοκομείῳ περίθαλψις. Ὡς εἴδομεν εἰς τὸ περὶ ἀσθενειῶν ἄρθρον ἡ ἴασις νόσου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀντίστασιν τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἀσθενοῦς (πρβλ. *Μολυσματικαὶ νόσοι*), ἥτις ἀντίστασις ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης. Βεβαίως ἡ ἴασις εἰς πολλὰς νόσους ἐπέρχεται εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀσθενοῦς, ὅταν ὑπάρχῃ ἡ δέουσα περίθαλψις.

Εἰς πολλὰς ὅμως ἄλλας, ἡ περίθαλψις εἶναιτόσον δύσκολος παρ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν τῶν οἰκείων ἢ καὶ τοῦ νοσηλεύοντος τὸν ἀσθενῆ ἀτόμου, ὥστε δὲν δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ὁδηγίαι τοῦ ἰατροῦ καὶ οὕτω ἢ ἡ ἴασις ἀργεῖ νὰ ἐπέλθῃ ἢ ἐπέρχονται ἐπιπλοκαὶ ἢ δὲν ἐπέρχεται διόλου ἡ ἴασις.

Ἐκτὸς τῆς κατηγορίας ταύτης τῶν ἀσθενῶν ὑπάρχουν ἄλλοι εἰς τοὺς ὁποίους κατ' ἀρχὴν ἡ θεραπεία ἐν τῇ οἰκίᾳ των εἶναι ἀδύνατος, ὡς λ.χ. ἀσθενεῖς ἔχοντες ἀνάγκην χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως, ἄλλοι τῶν ὁποίων ἡ νόσος ἀπαιτεῖ συνεχῆ ἐπίβλεψιν ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ, ἄλλοι εἰς τοὺς ὁποίους ἀπαιτεῖται ἀπομόνωσις κλπ. Ὅλαι λοιπὸν αἱ διάφοροι αὗται κατηγορίαι τῶν ἀσθενῶν ὀφείλουν διὰ τὸ ἀτομικόν των συμφέρον καθὼς καὶ διὰ τὸ τῶν οἰκείων των, νὰ ἐπιζητήσουν τὴν θεραπείαν των ἔξω τῆς οἰκίας των. Ἔτι δὲ περισσότερον οἱ πτωχοὶ ἢ καὶ οἱ μὴ ἔχοντες οὐδένα νὰ τοὺς περιποιηθῇ. Ἡ ἐκλογὴ δὲ νοσοκομείου ἢ κλινικῆς ἰδιωτικῆς ἐξαρτᾶται ἐν μέρει ἐκ τῆς νόσου των, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἐκ τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν καταστάσεως καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν ὁποίαν ἔχουν εἰς ἕνα ὡρισμένον ἰατρόν.

Ἀναφέραμεν ἀνωτέρω περὶ ***προτερημάτων*** τῶν νοσοκομείων. Ταῦτα εἶνε ἡ συστηματικὴ θεραπεία ὑπὸ πεπειραμένων ἰατρῶν, ὑποβοηθουμένων ὑπὸ πεπειραμένου προσωπικοῦ, ἐχόντων εἰς τὴν διάθεσίν των καὶ ἐφαρμοζόντων ὅλα τὰ ὑγιεινοθεραπευτικὰ μέσα, παρακολουθούντων πᾶσαν φάσιν τῆς νόσου καὶ δυναμένων ἀμέσως νὰ ἐπέμβουν μόλις ἐπέλθῃ ἐπιπλοκή τις.

Δι' ὅλων τῶν προτερημάτων τούτων ἡ ἴασις ὄχι μόνον ἐπέρχεται ἀσφαλέστερον ἀλλὰ καὶ ὡρισμένως ταχύτερον.

ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ (*βλ. Νοσηλεία*).

ΝΟΣΟΜΑΝΙΑ καὶ ΝΟΣΟΦΟΒΙΑ

Μορφαὶ μανίας, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἄτομον ἀναλύει καὶ τὰς παραμικροτέρας του αἰσθήσεις, καὶ καταγίνεται ἀκατάπαυστα μὲ τὴν ὑγείαν του.

ΝΟΣΟΣ (*βλ. Ἀσθένεια*).

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Λύπη ἔντονος, ἐπερχομένη ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπανίδῃ τις τὴν πατρίδα του. Τὸ αἴσθημα τοῦτο γενικῶς προκαλεῖ κατάπτωσιν παροδικήν. Εἴς τινας ὅμως περιστάσεις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀπώλειαν τελείαν τῆς ὀρέξεως καὶ μεγάλην ἀπίσχνανσιν.

SISMANOGLIO MEGARO

ΝΟΤΟΣ *(βλ. Ἄνεμος, Κλίμα, Κακοία).*

ΝΟΥΚΛΕΪΝΑΙ

Οὐσίαι, αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται εἰς τὸν πυρῆνα τῶν κυττάρων, τὸ γάλα, τὸν σπέρμα, τὴν νευρικὴν οὐσίαν καὶ τὸν κρόκον τοῦ αὐγοῦ. Ὑπάρχουν διάφορα εἴδη.

ΝΟΥΣ-ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Ὅλαι αἱ πνευματικαὶ λειτουργίαι τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἡ αἴσθησις, ἡ ἀντίληψις, ἡ φαντασία, ἡ σκέψις, ἡ κρίσις, ἡ μνήμη, ἡ θέλησις, ἐκδηλοῦνται ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ.

Τὸ πῶς γίνονται αἱ λειτουργίαι αὗται δὲν εἶναι γνωστόν, πάντως ὅμως σχετίζονται μὲ τὴν λειτουργίσν τῶν κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου. Συμβαδίζει δὲ ἡ ἀνάπτυξις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν νευρικῶν τούτων κυττάρων. Οὕτω πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα ἐκ γενετῆς λείπουν μερικοὶ ὅμιλοι κυττάρων εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἢ ἔχουν καταστραφῇ οὗτοι δι' ἀσθενειῶν, δεικνύουν μερικὰ κοῖλα μέρη τῆς διανοητικότητός των.

Εἰς ἄλλα δὲ πάλιν εἰς τὰ ὁποῖα ὡρισμένοι ὅμιλοι κυττάρων ἐγκεφαλικῶν εἶναι ἰσχυρότερον ἀνεπτυγμένοι, γίνεται καταφανὴς ἡ ἰσχυρά των νοημοσόνη.

Διαταραχαὶ τῆς λειτουργίας τῶν ἐγκεφαλικῶν κυττάρων ἐπιφέρουν διαταραχὰς τῆς διανοήσεως, ἤτοι ***φρενοβλάβειαν****. Ἡ διαφορὰ τοῦ μεγέθους τῆς νοημοσύνης εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον ἔγκειται εἰς τὴν μεγαλειτέραν ἀνάπτυξιν τῆς ὑλικῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας μὲ τὴν ὁποίαν συνδέεται τὸ πνεῦμα, εἰς τὴν μεγαλειτέραν ἀνάπτυξιν τῆς φαιᾶς οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου*.

Ἡ νοημοσύση λοιπὸν ἑκάστου εὑρίσκεται εἰς τὴν προδιάθεσιν, ἂν καὶ εἰς διάφορον βαθμὸν εἰς ἕκαστον ἄτομον, ὡς ἕνα σπέρμα ἐπιδεκτικὸν ἀναπτύξεως. Δὲν προκαλεῖται, δὲν σχηματίζεται δι' ἀναπτύξεως τῶν αἰσθήσεων ἢ καὶ τῆς ἀγωγῆς, δύναται ὅμως τὸ ὅλον πνευματικὸν μηχάνημα καταλλήλως ἀσκούμενον νὰ διατηρηθῇ ἐν τάξει ἢ καὶ ἀναπτυσσόμενον δι' ὡρισμένων κανόνων καὶ ἀσκήσεων νὰ φθάσῃ τὴν ἀνωτέραν τελειότητα, τῆς ὁποίας εἶναι ἱκανόν, ἢ ἄλλως ὅταν δὲν καλλιεργεῖται καὶ περιποιῆται, νὰ μείνῃ στάσιμον ἢ καὶ νὰ ἀπομαρανθῇ.

ΝΤΙΑΝΚ *(Ν'diank),*

Ἀσθένεια τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς, ἐκδηλουμένη μὲ διάρροιαν, πόνους, ἐμέτους καὶ ἱδρῶτας. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς λεῖψιν στσγόνων τινων (2ῃ) αἰθέρος καὶ λαυδάνου.

ΝΥΚΤΑΛΩΠΙΑ

Πάθησις τῆς ὁράσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν διακρίνει τις καλὰ τὰ ἀντικείμενα μὲ ἐλαφρὸν φῶς ἢ κατὰ τὴν νύκτα. Ἡ νυκταλωπία ὀφείλεται εἰς μεγάλην εὐαισθησίαν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ἢ τῆς ἴριδος*.

ΝΥΚΤΟΒΑΤΗΣ *(βλ. Ὑπνοβάτης).*

ΝΥΜΦΑΙ

Τὰ μικρὰ χείλη τοῦ αἰδοίου τῆς γυναικός.

ΝΥΜΦΟΜΑΝΙΑ

Ὑπερβολικὴ γενετήσιος διέγερσις παρὰ τῇ γυναικί. Συνιστῶνται ψυχρολουσία, κατευναστικά, γάμος.

ΝΥΣΤΑΓΜΟΣ

Σπασμὸς τῶν μυῶν τῶν ὀφθαλμῶν ὁ ὁποῖος ἐπιφέρει διαρκῆ κίνησιν, ἰδίως ***πλαγίαν*** τοῦ βολβοῦ τῶν ὀφθαλμῶν.

Ὁ νυσταγμὸς αὐξάνει ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς προσοχῆς, προσηλώσεως καὶ συγκινήσεων. Τουναντίον ἐλαττοῦται μὲ τὴν ἡσυχίαν.

Παρατηρεῖται ἰδίως εἰς παθήσεις καὶ ἀνωμαλίας τῆς ὁράσεως, νόσους τοῦ ἐγκεφάλου καὶ μηνιγγίτιδα. Ἐνίοτε ὑπάρχει ἐκ γενετῆς.

ΝΥΣΤΕΡΙ

Μικρὸν δίτομον χειρουργικὸν ἐργαλεῖον, σχήματος μαχαιρίου, χρησιμοποιούμενον δι' ἀφαιμάξεις, ἐμβολιασμόν, ἄνοιγμα ἀποστημάτων.

ΝΩΤΙΑΙΟΣ ΜΥΕΛΟΣ *(βλ. Μυελὸς νωτιαῖος).*

ΝΩΤΙΑΣ ΦΘΙΣΙΣ *(Κινητικὴ ἀταξία Ataxie locomotrice, Tabes dorsalis)*

Νόσος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ συνισταμένη εἰς ἐκφύλισιν τῶν ὀπισθίων δεματίων τοῦ μυελοῦ* καὶ ὀφειλομένη σχεδὸν πάντοτε εἰς συφίλιδα μὴ ἀρκούντως θεραπευθεῖσαν καὶ τῆς ὁποίας ἡ μόλυνσις ἐγένετο πρὸ πολλῶν ἐτῶν (5—20 ἔτη).

Τὰ ***συμπτώματα*** τῆς νόσου εἶναι διάφορα, ἀναλόγως τοῦ σταδίου αὐτῆς. Οὕτω κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον, τὸ ***νευραλγικόν***, τὰ κυριώτερα συμπτώματα εἶναι δριμύτατοι παροξυσμοὶ πόνων εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος, ἔλλειψις τῶν ἀνακλαστικῶν φαινομένων τῆς κόρης καὶ τοῦ γόνατος.

Κατὰ τὸ δεύτερον στάδιον, τὸ ***ἀταξικόν***, τὸ ὁποῖον ἐπέρχεται ἀρκετὸν χρόνον μετὰ τὸ πρῶτον ὑπάρχει ἀταξία περὶ τὴν κίνησιν, ἰδίως τὴν βάδισιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ποῦς προβάλλει ἀποτόμως μὲ ὑπερβολικὴν κίνησιν καὶ τίθεται σπασμωδικῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Κατὰ τὸ τρίτον στάδιον, τὸ ***παραλυτικόν***, ἡ ἀταξία εἶναι μεγαλειτέρα καὶ ἔχει προσβάλῃ καὶ τοὺς βραχίονας, ἐπέρχονται παραλύσεις, διαταραχαὶ τῆς κύστεως, τῆς θρέψεως, τῶν αἰσθήσεων, ἀτροφία τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου μὲ ἀμαύρωσιν, γαστρικαὶ κρίσεις κλπ.

Ἡ νόσος διαρκεῖ ἐπὶ ἔτη. Ἂν καὶ δὲν ἐπέρχεται τελεία ***ἴασις***, οὐχ' ἧττον δι' ἐγκαίρου καὶ καταλλήλου θεραπείας, ἀντισυφιλιδικῆς, ὑδροθεραπείας, ἠλεκτροθεραπείας, μηχανοθεραπείας, κινησιθεραπείας καὶ διὰ γενικῆς ὑγιεινῆς, δύναται ὄχι μόνον νὰ ἐπέλθῃ ἐπαισθητὴ βελτίωσις τῶν διαφόρων συμπτωμάτων, ἀλλὰ καὶ στάσις τῆς νόσου.

SISMEL EDIZIONI DEL GALLUZZO

ΞΑΝΘΕΛΑΣΜΑ

Πάθησις τοῦ δέρματος, χαρακτηριζομένη ἀπὸ παρουσίαν πλακῶν ὑποκιτρίνων, μικρῶν, κυκλοτερῶν ἢ ὠοειδῶν τὸ σχῆμα. Αἱ πλάκες ἑδράζονται συμμετρικῶς ἐπὶ τῶν βλεφάρων καὶ τῆς ἐσωτερικῆς γωνίας τοῦ ὀφθαλμοῦ σπανιώτερον δὲ ἐπὶ τῶν παρειῶν, τοῦ ὠτός, τοῦ αὐχένος, εἰς τὰς πτυχὰς τῶν παλαμῶν καὶ πελμάτων. Παρατηρεῖται εἰς ἀρθριτικούς, διαβητικοὺς καὶ ἡπατικὰ νοσήματα. Θεραπεία ἀναλόγως τῆς αἰτίας.

ΞΑΝΘΙΝΗ

Σῶμα συγγενὲς τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος, τὸ ὁποῖον παράγεται ἀπὸ τὴν οὐρίαν. Εὑρίσκεται εἰς τὰ οὖρα, εἴς τινας λίθους, τὸν ἐγκέφαλον, τὸ ἧπαρ, τοὺς μῦς, τό πάγκρεας, καὶ τὸν σπλῆνα.

ΞΑΝΘΟΨΙΑ

Κίτρινος χρωματισμὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὅρασις τῶν ἀντικειμένων μὲ χροιὰν κιτρίνην. Παρατηρεῖται εἰς δηλητηριάσιν διὰ σαντονίνης καὶ παθήσεις τοῦ ἥπατος.

ΞΑΝΤΟΝ *(Μοτός)*

Νῆμα προερχόμενον ἀπὸ τεμάχια πανιοῦ μήκους 8—10 ἑκμ. καὶ πλάτους ἴσου. Ἐχρησιμοποιεῖτο ἄλλοτε πολὺ διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν πληγῶν. Ἀντικαθίσταται σήμερον μὲ βάμβακα καὶ ταρλατάναν.

ΞΕΠΑΓΙΑΣΜΑΤΑ *(βλ. Κρυοπαγήματα).*

ΞΕΝΑ ΣΩΜΑΤΑ *(βλ. Ὀφθαλμός, Οὖς, Ρίς, Λάρυγξ, Οἰσοφάγος, Στόμαχος, Ἀπευθυσμένον, Ὄνυχες).*

ΞΕΡΕΣ

Οἶνοι περιέχοντες πολὺ οἰνόπνευμα καὶ σάκχαρον.

ΞΕΡΩΣΙΣ

Πάθησις τῶν βλεφαρίδων καὶ τῶν τριχῶν χαρακτηριζομένη ὑπὸ σταματήσεως τῆς αὐξήσεώς των.

ΞΗΡΑΣΙΑ *(βλ. Κατοικία, Ἀήρ)*

ΞΗΡΟΔΕΡΜΙΑ

Πάθησις τοῦ δέρματος χαρακτηριζομένη ὑπὸ ξηρότητος τοῦ δέρματος μὲ ἀνεπαίσθητον ἐκλέπισιν.

Εἶνε εἶδος τῆς *ἰχθυώσεως**.

ΞΗΡΟΦΘΑΛΜΙΑ

Κατάστασις ξηρότητος καὶ συσπάσεως τοῦ ἐπιπεφυκότος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἡ ὁποία παρατηρεῖται ἰδίως κατόπιν χρονίων ἐπιπεφυκίτιδων.

Ὁ βλεννογόνος τοῦ ὀφθαλμοῦ λαμβάνει ὄψιν ἀμαυρήν, ρυτιδοῦται πέριξ τοῦ κερατοειδοῦς καὶ ὁμοιάζει τὸ δέρμα. Ἡ ἔκκρισις τῶν δακρύων διακόπτεται.

Ἡ *θεραπεία* εἶναι ἀδύνατος. (βλ. *Τράχωμα*)

ΞΗΡΟΦΟΡΜΙΟΝ

Κόνις κιτρίνη, ἀντισηπτική. Ἀντικαθιστᾷ ἐπιτυχῶς τὸ ἰωδοφόρμιον.

ΞΙΦΑΣΚΙΑ

Ἄσκησις διὰ τῆς ὁποίας ἀναπτύσσεται δύναμις καὶ εὐκινησία, ἐπιταχύνεται ἡ ἀναπνοὴ καὶ ἡ κυκλοφορία, ἀμβλύνεται ὁ ἐγκέφαλος διὰ τῆς συνεχοῦς προσοχῆς καὶ ἀναγνωρίσεως τῶν κινήσεων τοῦ ἀντιπάλου καὶ τῆς ἀμέσου ἀποφάσεως, τουθόπερ κουράζει καὶ τὸν ἐγκέφαλον. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀνάπτυξις τῶν μυῶν γίνεται μονομερῶς καὶ ὄχι γενικῶς ὅλου τοῦ σώματος. Διὰ τοῦτο ἡ ξιφασκία πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ καλῶς ἀνεπτυγμένους σωματικῶς καὶ ὄχι πρὸ τῶν 15 ἐτῶν, ὄχι δέ ἀπὸ ἀνθρώπους ὑφισταμένους πνευμστικὴν ὑπερκόπωσιν.

Εἶναι κατάλληλος ἄσκησις διὰ λεμφατικούς, ἀρθριτικούς, παχυσάρκους καὶ νευροπαθεῖς.

ΞΙΦΟΕΙΔΗΣ ΑΠΟΦΥΣΙΣ *(βλ. Στέρνον*

ΞΙΦΟΠΑΓΗ *(βλ. Τέρατα).*

ΞΥΓΓΙ *(βλ. Ἀξούγγιον).*

ΞΥΔΙ

Ὑγρὸν ξυνὸν παραγόμενον ἀπὸ τὴν ζύμωσιν τοῦ οἰνοπνεύματος ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἑνὸς μύκητος, τοῦ mycoderma aceti.

Περιέχει 7 — 8% ὀξικοῦ ὀξέος. Τὸ ἀπὸ οἶνον καμωμένον ξύδι περιέχει ὀξέα ὀργανικὰ ἐλεύθερα (μηλικόν, κιτρικόν, τρυγικόν), διτρυγικὸν κάλι καὶ μίαν χρωστικὴν οὐσίαν. Τὸ ἀπὸ λευκὸν οἶνον ὄξος δὲν περιέχει χρωστικὴν οὐσίαν καὶ εἶναι λευκόν.

Τὸ ξύδι, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς τροφή, κατασκευάζεται σήμερον ἀπὸ διαλύσεις ἀλκοολικὰς καὶ ὄχι ἀπὸ κρασί. Ὑποβοηθεῖ τὴν πέψιν τῶν κρεάτων, καὶ προσδίδει γεῦσιν εἰς τὰ ἄνοστα σαλατικά.

Τὸ *καλὸν* ξύδι εἶναι διαυγές, τελείως ξυνόν, μουδιάζει τοὺς ὀδόντας καὶ δὲν ἐρεθίζει τὸν λαιμόν. Ὅταν αἱ ἰδιότητες αὗται τοῦ λείπουν, εἶναι νοθευμένον μὲ ὑδροχλωριοῦχον, νιτρικὸν ἠθειϊκὸν ὀξύ.

Ἡ *κατάχρησις* προκαλεῖ ἀναιμίαν, καὶ δυσπεψίας.

Διάφορα εἴδη εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὴν φαρμακευτικήν.

Τὸ *κοινὸν ὄξος* καὶ τὸ ἀγγλικὸν *ἀρωματικὸν ὄξος* εἰς εἰσπνοὰς ἢ καὶ ὀλίγας σταγόνας εἰς ὕδωρ ἔσωθεν, ὠφελοῦν εἰς συγκοπήν.

Τὸ *ἀντισηπτικὸν ὄξος* καὶ τὸ *ὄξος τοῦ καλλωπισμοῦ* χρησιμοποιοῦνται ἐξωτερικῶς διὰ πλύσεις.

Εἰς *δηλητηριάσεις* μὲ ξύδι, παρατηροῦνται ἔμετοι, πόνοι εἰς τὴν κοιλίαν καὶ ὀσμὴ ξυδιοῦ εἰς τὴν ἀναπνοήν.

Αἱ *πρῶται βοήθειαι* συνίστανται εἰς χορηγίαν μαγνησίας, γάλακτος, ἐλαίου.

ΞΥΛΟΚΕΡΑΤΑ *(κ. Χαρουπιὰ καὶ Κουτουπιά). (Caroubier).*

Δένδρον τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Νοτίου Εὐρώπης. Ὁ καρπὸς τῆς ξυλοκερατιᾶς εἶναι γλυκύς, ζαχαρωμένος, θρεπτικὸς καὶ ὑπακτικός.

ΞΥΛΟΛ

Φάρμακον ἀντισηπτικὸν χρησιμοποιούμενον ἐξωτερικῶς διὰ τὴν φθειρίασιν καὶ τὸ κηρίον.

ΞΥΝΗΘΡΑ *(βλ. Ὀξαλίς).*

ΞΥΝΗΛΕΣ *(βλ. Ἐργαί, Δυσπεψία)*

ΞΥΣΤΡΟΝ *(Curette).*

Ἐργαλεῖον συνιστάμενον ἀπὸ λαβίδα, ἡ ὁποία καταλήγει εἰς εἶδος κοχλιαρίου μὲ χείλη ἀμβλέα ἢ κοπτερά. Τὸ ξύστρον χρησιμοποιεῖται πρὸς ἀπόξεσιν ὀστῶν ἢ βλεννογόνου (μήτρας κλπ.)

SISMANOGLIO MEGARO

ΟΓΚΟΣ

Μάζα ἀποτελουμένη ἀπὸ ἱστὸν νεοσχημάτιστον ὁ ὁποῖος ἔχει τάσιν νὰ παραμείνῃ ἢ νὰ αὐξήσῃ.

Ὡς *αἴτια* προδιαθετικὰ ἀναφέρονται ἡ κληρονομικότης καὶ οἱ συχνοὶ καὶ ἐπανειλημένοι ἐρεθισμοί.

Οἱ ὄγκοι εἶναι δύο εἰδῶν : οἱ ***καλοήθεις***, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὀχληροὶ ὡς ἐκ τοῦ ὄγκου των καὶ τῆς πιέσεως, τὴν ὁποίαν ἐπιφέρουν καὶ οἱ ***κακοήθεις***, οἱ ὁποῖοιἔχουν πορεῖαν ταχεῖαν, τάσιν πρὸς ἐξέλκωσιν, αἱμορραγίας, καὶ ὅταν ἀφαιρεθοῦν ὑποτροπιάζουν (ξανακοιλοῦν) ἢ καὶ γενικεύονται εἰς ὅλον τὸν ὀργανισμόν. (Βλ. *Καρκῖνος, Σάρκωμα*).

ΟΓΚΟΣ ΛΕΥΚΟΣ (*Βλ. Λευκὸς ὄγκος*).

ΟΔΟΝΤΑΛΓΙΑ

Δύναται νὰ προέλθῃ ἀπὸ σεσηπότα (κούφιον) ὀδόντα ὅταν ἔχῃ προσβληθῇ τὸ νεῦρον, ἀπὸ ἀπόστημα ἢ καὶ ἀπὸ περιοστίτιδα. Ἡ θεραπεία εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν αἰτίαν. Τὰ ***φάρμακα***, τὸ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμενὲν ἀπουσίᾳ τοῦ ὀδοντοϊατροῦ εἶναι τὰ ἑξῆς : ὅταν ὁ πόνος προέρχεται ἀπὸ κούφιο δόντι θέτομεν ἐντὸς τῆς κοιλότητος, ὀλίγον βάμβακα ἐμπεποτισμένον εἰς λαούδανον, ἢ δύο τεμάχια χλωράλης μεγέθους κεφαλῆς καρφίδος τυλιγμένα ἐντὸς βάμβακος, ἢ βάμβακα μὲ μοσχοκαρφόλαδον.

Εἰς ***ἀποστήματα*** τίθενται μερικὰ ἐξωτερικὰ καταπλάσματα. Πάντως πρέπει νὰ ἀνοιχθοῦν ἐγκαίρως. Εἰς ***περιοστίτιδας*** ἀλοίφωνται τὰ οὖλα μὲ βάμμα ἰωδίου ἢ μὲ χλωροφόρμιον, ἢ μὲ ὕδωρ Κολωνίας.

Ἐκτὸς τῶν τοπικῶν μέσων εἰς τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προστεθοῦν τὸ κάπνισμα σιγαρέττου ἢ καὶ εἰσπνοαὶ μὲ ἀτμοὺς θερμοὺς ἁπλοῦ ὕδατος ἢ μολόχας, ἀναφέρομεν καὶ ὡς γενικὰ τοιαῦτα· τὴν ἀντιπυρίνην (0, 50),τὸ πυραμιδὸν (0,25), τὴνφενασετίνην (0,25),τὴν κινίνην(0,30), τὴν ἀσπυρίνην (0,50). Πρὸ παντὸς ὅμως ἐπιβάλλεται ἄμεσος θεραπεία ὑπὸ τοῦ ὀδοντοϊατροῦ.

Νευραλγίαι δύνανται νὰ ἐπέλθουν κατὰ τὴν ὀδοντοφυΐαν,ἢ ὅταν ὁ πόλτος φλογισθῇ συνεπείᾳ τραυματισμοῦ ἢ τοπικῆς καὶ γενικῆς μολύνσεως ἢ καὶ συνεπείᾳ τερηδόνος.

Αἱ νευραλγίαι αὗται εἶναι ἰσχυρόταται καὶ ἐκτὸς γενικῶν ἀντινευραλγικῶν μέσων πρέπει νὰ ζητηθῇ καὶ θεραπευθῇ ἡ αἰτία αὐτῶν.

ΟΔΟΝΤΕΣ

Οἱ διὰ τὴν μάσσησιν τῶν τροφῶν καὶ διὰ τὴν προφορὰν χρησιμεύοντες ὀδόντες εἶναι ὀστεοειδῆ σώματα μεγάλης σκληρότητος, ἐνσφηνωμένα διὰ μιᾶς ἢ περισσοτέρων ριζῶν εἰς ἰδιαίτερα δώματα τῶν σιαγόνων, τὰ λεγόμενα φατνία, καὶ περιβεβλημένα μέχρι τοῦ αὐχένος των ὑπὸ τῶν οὔλων.

Τὸ σχῆμα τῶν ὀδόντων εἶναι διάφορον ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἔχουν κατὰ τὴν μάσσησιν. Ἀναλόγως δὲ αὐτῶν δισιροῦνται εἰς τοὺς ***τομεῖς*** ἢ ***διχαστῆρας***, τοὺς ***κυνόδοντας***, τοὺς ***γομφίους*** ἢ ***τραπεζίτας*** καὶ τοὺς ***μυλίτας***.

Οἱ ***διχαστῆρες***, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν ἀνὰ 2 εἰς ἕκαστον ἥμισυ τῆς σιαγόνος, ἤτοι ἐν ὅλῳ 8, εἶναι πλατεῖς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἔχουν σχῆμα σμίλης. Οἱ τῆς ἄνω σιαγόνος εἶναι μεγαλείτεροι καὶ εὐρύτεροι τῶν τῆς κάτω, χρησιμεύουν δὲ εἰς τὸ νὰ δαγκάνουν καὶ ξεσχίζουν τὴν τροφήν. Ἔχουν μίαν ρίζαν καὶ εὑρίσκονται ἀνὰ 2 ἑκατέρωθεν τῆς μέσης γραμμῆς. Οἱ ***κυνόδοντες***, πλησίον τῶν διχαστήρων καὶ ἀνὰ 1 ἑκατέρωθεν (4 ἐν ὅλῳ) ἔχουν κωνοειδὲς σχῆμα, εἶναι οἱ μακρότεροι τῶν ὀδόντων τοῦ ἀνθρώπου καὶ οἱ ὀλιγώτερον προσβαλλόμενοι. Ἔχουν ἐπίσης μίαν ρίζαν καὶ χρησιμεύουν κυρίως εἰς τὸ νὰ δαγκάνουν, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ νὰ ξεσχίζουν τὴν τροφήν.

Οἱ ***τραπεζῖται***, 2 εἰς κάθε ἥμισυ σιαγόνος (ἐν ὅλῳ 8) καὶ οἱ ***μυλῖται*** ἀνὰ 3 (ἐν ὅλῳ 12), ἔχουνὡς σκοπὸν νὰ συντρίψουν, νὰ ἀλέσουν ὡς ὁ μύλος τὸν βλωμόν.

Πρὸς τοῦτο ἔχουν ἐπί τῆς ἄνω πλευρᾶς των ἐπιφάνειαν (τράπεζαν) μὲ αὔλακας καὶ φύματα καὶ οἱ μὲν τραπεζῖται ἔχουν 2 φύματα, ἓν πρὸς τὸ μέρος τῆς γλώσσης καὶ ἓν πρὸς τὸ ἔξω μέρος, οἱ δὲ μυλῖται ἔχουν 4 ἕως 5 τοιαῦτα φύματα, ρίζας δὲ 2—3.

Οὕτως ὁ ἐνῆλιξ ἔχει (μόνιμοι ὀδόντες) 32 ὀδόντας, 16 εἰς ἑκάστην σιαγόνα καὶ τῶν ὁποίων τὸ βάρος εἶναι 62 γρ.

Εἰς ἕκαστον τῶν ὀδόντων διακρίνομεν τὴν ***μύλην*** (couronne), δηλ. τὸ ἔξω τῶν οὔλων ἐλεύθερον μέρος, τὴν ***ρίζαν*** καὶ τὸν ***αὐχένα*** δηλ. τὸ μεταξὺ μύλης καὶ ρίζης μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον προσκολλῶνται τὰ οὖλα.

Οἱ ὀδόντες ἀποτελοῦνται ἀπὸ 3 διαφόρους οὐσίας: τὴν ***ἐλεφαντίνην*** ἢ τὴν ὀδοντίνην, ἥτις εἶναι ἡ κυριωτέρα οὐσία τῶν ὀδόντων ὁμοιάζουσα πρὸς τὴν οὐσίαν τῶν ὀστῶν ἀλλὰ σκληροτέρα, διότι περιέχει περισσότερα ἀσβεστοῦχα ἅλατα, τὴν ***ἀδαμαντίνην*** (email), ἥτις καλύπτει τὴν ἐλεφαντίνην κατὰ τὴν μύλην εἰς πάχος $1\,^1/_2$ χλμ. καὶ ἥτις εἶναι σκληροτέρα καὶ ἀπὸ τὸν χάλυβα ἀκόμη, περιέχει δὲ ἀνόργανα συστατικὰ ὡς φθοριοῦχσν ἀσβέστιον καὶ φωσφατοῦχα ἅλατα καὶ ἔχει χρῶμα λευκοκίτρινον καὶ τρίτον τὴν ***ὀστεοειδῆ*** (cement), ἥτις ἔχει τὴν αὐτὴν μὲ τὰ λοιπὰ ὀστᾶ σύστασιν καὶ περιβάλλει τὴν ἐλεφαντίνην κατὰ τὴν ρίζαν.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς μύλης (couronne) εὑρίσκεται κοιλότης περιέχουσα τὸν ***πόλτον*** (pulpe), ἐκ τῆς ὁποίας λεπτὸς σωλὴν ὁδηγεῖ εἰς κάθε ρίζαν καὶ διὰ τοῦ ὁποίου διέρχονται τὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ νεῦρα.

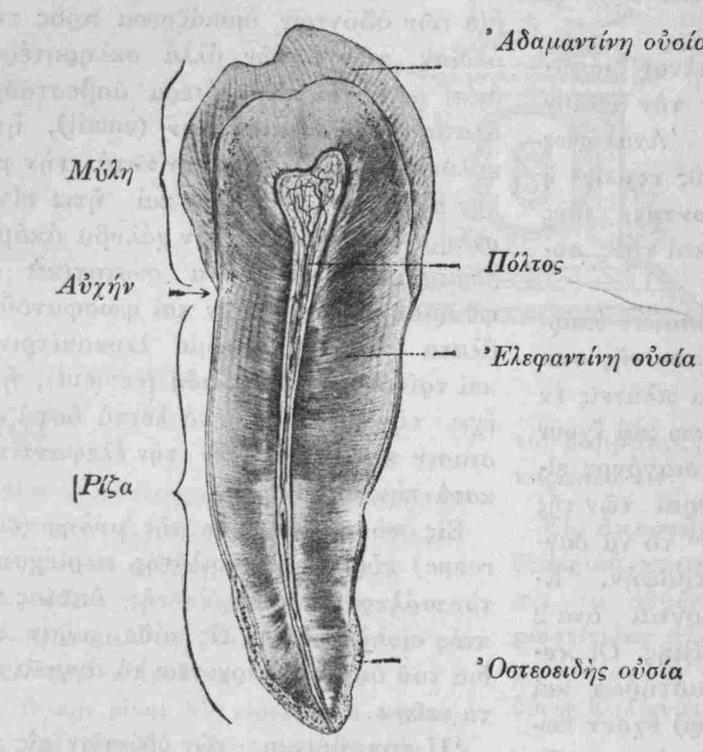
Ἡ τοποθέτησις τῶν ὀδόντων εἰς τὰς δύο σιαγόνας ἔχει μορφὴν τόξου καὶ εἰς μὲν τὴν ἄνω σιαγόνα ἐλλειψοειδοῦς, εἰς δὲ τὴν κάτω παραβολοειδοῦς τοιούτου, εἶναι δὲ γενικῶς τὸ τόξον τῆς ἄνω σιαγόνος μικρότερον τοῦ τῆς κάτω. Καὶ ἐν τούτοις, ὅταν πλησιάσωμεν τὰς δύο σιαγόνας καὶ κλείσωμεν τοὺς ὀδόντας, οἱ τῆς ἄνω σιαγόνος ἐμπρὸς καὶ εἰς τὰ πλάγια προεξέχουν τῶν τῆς κάτω, γίνεται δὲ τοῦτο διότι οἱ τῆς ἄνω ἔχουν κλῖσιν πρὸς τὰ ἔξω καὶ οἱ τῆς κάτω πρὸς τὰ μέσα.

Διὰ τὴν ***κανονικὴν ἀνάπτυξιν*** τῶν ὀδόντων ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς γεννήσεως πρέπει νὰ λαμβάνηται ἡ δέουσα φροντίς, διότι ἡ κατάθεσις ἀσβεστούχων οὐσιῶν εἰς τοὺς μονίμους ὀδόντας, ἀρχίζει ὅτε ἀκόμη οὗτοι εὑρίσκονται εἰς τὸν σχηματισμόν των ἐντὸς τῆς σιαγόνος καὶ κάτωθεν τῶν γαλαξίων.

Κύριον ρόλον διὰ τὴν μέλλουσαν καλὴν σύστασιν καὶ μορφὴν τῶν ὀδόντων παίζει ἡ τροφὴ τοῦ βρέφονς. Γίνονται δὲ οἱ ὀδόντες τῶν παιδιῶν ἀργότερον

SISMANOGLIO MEGARO

ὑγιεῖς μὲ ἀντίστασιν καὶ ὡραῖοι ὅταν ταῦτα τρέφωνται καλῶς καὶ ὀρθῶς καὶ ἰδίως μὲ μητρικὸν γάλα.

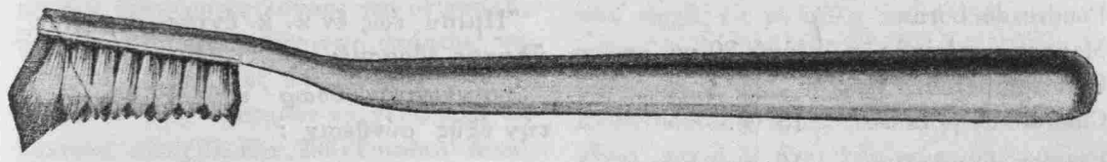
Εἰκ. 509

Τομὴ ὀδόντος

Εἰς τὸ περὶ στόματος ἄρθρον θὰ εἴδομεν ὅτι ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχουν ὀδόντες πρέπει νὰ ***καθαρίζηται*** τοῦτο. Μετὰ τὸ 1ον ἔτος δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις βούρτσας μικρᾶς καὶ μαλακῆς, διὰ τῆς ὁποίας νὰ καθαρίζωνται οἱ ὀδόντες τὸ πρωῒ καὶ μεθ' ἑκάστην τροφήν. Ὡς ὑγρὸν καλλίτερον εἶναι νὰ γίνηται χρῆσις χλιαρᾶς φυσιολογικῆς διαλύσεως ἅλατος (0,75 %). Ἐπίσης μόλις πονέσῃ κανένα δόντι τοῦ παιδιοῦ, πρέπει ἐγκαίρως νὰ τὸ ἴδῃ ὁ ὀδοντοϊατρὸς καὶ νὰ μὴ περιμένωμεν νὰ σαπίσῃ διὰ νὰ πέσῃ μόνον του ἢ νὰ ἀναγκασθῇ τότε νὰ τὸ ἐξαγάγῃ. Τὸ σάπισμα τῶν ὀδόντων ἢ καὶ ἡ ἐξαγωγὴ αὐτῶν ἔχουν δυσαρέστους συνεπείας διὰ τὸ μέλλον. Παιδὶ 3 ἐτῶν πρέπει νὰ δείξῃ τὰ δόντια του εἰς τὸν ὀδοντοϊατρὸν, διὰ νὰ σφραγισθοῦν τὰ τυχὸν σάπια, νὰ διορθωθοῦν τὰ χαλασμένα καὶ νὰ προληφθοῦν αἱ ἀσθένειαι τῶν ἄλλων. Ἀκολούθως κάθε 6 μῆνας πρέπει νὰ ἐξετάζηται ἀπὸ τὸν ὀδοντοϊατρόν. Οἱ πρῶτοι ὀδόντες (γαλαξίαι), πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ μένουν ἕως ὅτε ἀντικατασταθοῦν ὑπὸτῶν μονίμων καὶδιὰ πολλοὺς μὲν λόγους ἰδίᾳ δὲ διὰ τὸν καλλίτερον καὶ εὐμορφώτερον σχηματισμὸν τῶν σιαγόνων. Ἐν ἀνάγκη θὰ σφραγίζωνται. Μετὰ τὴν δευτέραν ὀδοντοφυΐαν ἡ ***περίθαλψις τῶν ὀδόντων*** τοῦ παιδὸς εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς καὶ ἡ τοῦ ἐνήλικος καὶ σύγκειται εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνῃ ὅλα τὰ κατὰ τὴν μάσησιν μεταξὺ τῶν ὀδόντων συσσωρευθέντα μικρὰ τεμάχια τροφῶν, διότι ταῦτα ὑφίστανται ζύμωσιν καὶ σῆψιν διὰ βακτηριώνεισερχομένων διὰ τοῦ ἀέρος καὶ τῶν τροφῶν εἰς τὸ στόμα. Τὸ δὲ τότε ἰδίως σχηματιζόμενον γαλακτικὸν ὀξὺ ἀφαιρεῖ τὴν ἄσβεστον τῆς ἀδαμαντίνης οὐσίας, καταστρέφει αὐτήν, καθὼς καὶ τὴν κάτωθεν εὑρισκομένην ἐλεφαντίνην καὶ ἐπιφέρει ὀδονταλγίας καὶ τὴν λεγομένην τερηδόνα ἢ σῆψιν. Πλὴν τούτων διὰ διαφόρων μηχανικῶν μέσων, ὀδοντογλυφίδων, ψηκτρῶν (βουρτσῶν) κόνεων καὶ ὑγρῶν θὰ καταπολεμῶνται ἡ παρουσία καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν βακτηριδίων εἰς τὸ στόμα.

Αἱ ***ὀδοντογλυφίδες*** (cure-dents) κατασκευάζονται ἐκ ξύλου, ὀστοῦ, πτεροῦ ἢ καὶ μετάλλου. Αἱ ἐξ ὀστοῦ καὶ μετάλλου εἶναι ἀκατάλληλοι, διότι εἶναι πολὺ σκληραὶ καὶ χονδραί. Οὕτω καρφίδες καὶ βελόναι οὐδέποτε πρέπει νὰ χρησιμοποιῶνται διά τὸν καθαρισμὸν τῶν ὀδόντων, διότι δύνανται νὰ πληγώσουν τὰ οὖλα, καθὼς καὶ τὴν ἀδαμαντίνην οὐσίαν τῆς μύλης καὶ νὰ προκαλέσουν τὴν τερηδόνα. Τὰ συνήθη ξυλάρια θραύονται εὐκόλως καὶ μένουν μεταξὺ τῶν ὀδόντων. Αἱ καλλίτεραι ὀδοντογλυφίδες εἶναι αἱ ἐκ πτεροῦ, διότι εἶναι ἀρκετὰ μαλακαὶ ὥστε νὰ μὴ τραυματίσουν τούς ὀδόντας, μὲ ἀρκετὴν ἀντίστασιν καὶ ἀρκετὰ λεπταὶ ὥστε νὰ ἐκτελοῦν τὸν σκο-

θαραί, ὄχι ὅμως ἐντὸς ρευστῆς οὐσίας διότι ἀποκολλῶνται αἱ τρίχες. Πρέπει μετὰ τὴν χρῆσιν, ἀφ' οὗ ξεπλυθῇ καλὰ ἡ βοῦρτσα νὰ κρεμασθῇ ἢ νὰ τεθῇ ὀρθία καὶ ὄχι εἰς κλειστὸν μέρος, ὅπως τὰ ἰδιαίτερα δοχεῖα τὰ ὁποῖα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πωλοῦνται, ἀλλὰ ἀνοικτὰ εἰς τὸν ἀέρα διὰ νὰ στεγνώσῃ καὶ νὰ μὴ δυνηθοῦν νὰ ἀναπτυχθοῦν βακτηρίδια.

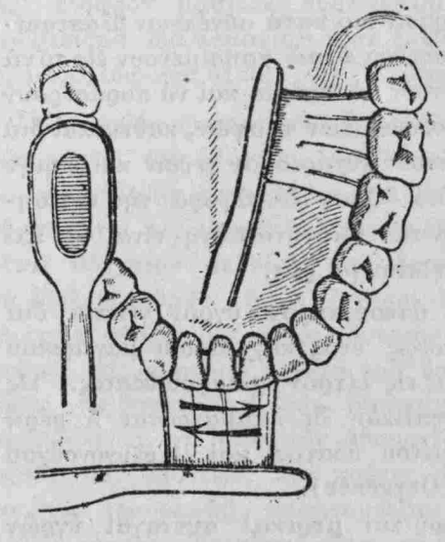
Εἰκ. 510

Βοῦρτσα δι' ὀδόντας μὲ ὄχι ἴσου μεγέθους τρίχας

πόν των. Ἕκαστος καλὸν εἶναι νὰ ἔχῃ τὴν ἰδίαν του ὀδοντογλυφίδα καὶ νὰ τὴν φέρῃ μαζύ του, καταλλήλως προφυλαγμένην, διότι εἰς τὰς ὀδοντογλυφίδας τῶν ξενοδοχείων δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν μεγάλην ἐμπιστοσύνην ὅσον ἀφορᾷ τὴν καθαριότητά των (χέρια τοῦ ὑπηρέτου, κυνιορτός, προγενεστέρα χρῆσις). Δὲν πρέπει καὶ ἐξ ἄλλου νὰ γίνηται καὶ κατάχρησις τῶν ὀδοντογλυφίδων. Αἱ ***βοῦρτσαι*** διὰ τὰ δόντια εἶναι διαφόρου εἴδους. Αἱ καλλίτεραι εἶναι αἱ ἐλαφρῶς καμπυλωταί, διότι μεγαλειτέρα ἐπιφάνεια ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς ὀδόντας, καὶ τοιαῦται μὲ ὄχι ἴσου μεγέθους τρίχας διότι οὕτω καθαρίζονται εὐκολώτερον τὰ μεταξὺ τῶν ὀδόντων χωρίσματα. Αἱ δὲ τρίχες δὲν πρέπει νὰ εἶναι πολὺ μαλακαί. Τὸ βούρτσισμα τῶν ὀδόντων δὲν πρέπει νὰ γίνηται, ὡς συχνάκις συμβαίνει, μὲ κλειστοὺς τοὺς ὀδόντας καὶ μὲ ἁπλοῦν βούρτσισμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω διότι εἶναι ἀτελές. Πρέπει ὅλαι αἱ πλευραὶ τῶν ὀδόντων ἤτοι ἀπὸ ἐμπρός, ἀπὸ ὀπίσω καὶ ἀπὸ κάτω νὰ βουρτσίζωνται καὶ κατὰ τὰς δύο διευθύνσεις, δηλ. κατὰ μῆκος καὶ κατὰ ὕψος. Ἐπίσης πρέπει νὰ βουρτσίζωνται καὶ τὰ οὖλα, καὶ ἐὰν ἀκόμη αἱματώνουν ὀλίγον. (Εἰκ. 511).

Αἱ βοῦρτσαι πρέπει νὰ τηρῶνται κα-

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν κονιορτὸν ὅστις ἐνδέχεται νὰ κατατεθῇ, ὑποτίθεται ὅτι εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου δὲν ὑπάρχει καὶ τόσος, ἐξ ἄλλου πρὸ τῆς χρήσεως θὰ ἐκπλύνηται καὶ πάλιν. Περιττὸν νομί-

Εἰκ. 511

Οἱ ὀδόντες θὰ καθαρίζωνται καθ' ὅλας τὰς πλευράς

ζομεν νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ βοῦρτσαι τῶν ὀδόντων δὲν εἶναι ἀντικείμενον κοινῆς χρήσεως.

Αἱ διάφοροι ***ὀδοντοκόνεις*** ἔχουσιν ὡς

βάσιν ἀνθρακικὸν ἀσρέστιον (κιμωλία) ἀνθρακικὴν μαγνησίαν, κόνιν ξυλάνθρακος. Ἐκ τούτων προτιμώτεραι εἶναι αἱ μὲ κιμωλίαν καὶ μαγνησίαν.

Ἐν γένει αἱ κόνεις πρέπει νὰ εἶναι ἐλαφρῶς ἀλκαλικαί. Τόσον ὅμως αἱ ἰσχυρῶς ἀλκαλικαὶ ὅσον καὶ αἱ ὄξιναι προσβάλλουν τοὺς ὀδόντας.

Ἰδοὺ μερικαὶ συνταγαὶ καλῶν ὀδοντοκόνεων.

Poudre de borax Magnesie calcinée Craie preparèe	ἀνὰ 30 γρ.
Chlorate de potasse	15 γρ.
Essence de menthe	10 σταγόνας.
Charbon de bois blanc ἢ	400 γρ.
Magnésie calcinée	20 γρ.
Essence de menthe	1 γρ.
Quinquina en poudre ἢ	40 γρ.
Pain Carbonisè	160 γρ.
Essence de menthe	8 σταγόναι.

Ἐκ τῶν διαφόρων ***σαπώνων*** καὶ ***παστῶν*** οἱ περισσότεροι ἔχουν ὀξεῖαν ἀντίδρασιν καὶ κατὰ συνέπειαν βλάπτουν· Τὰ διάφορα ***ὑγρὰ*** χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ ἐκπλύνουν τὸ στόμα καὶ νὰ παρασύρουν τὰ ὑπόλοιπα τῶν τροφῶν, καθὼς καὶ διὰ νὰ δώσουν εὐχάριστον γεῦσιν καὶ ὀσμὴν εἰς αὐτό. Ὅσον δ' ἀφορᾶ τὴν ἀντισηπτικήν των ἰδιότητα αὕτη εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μερία.

Τὸ ἁπλούστερον ὑγρὸν γίνεται διὰ διαλύσεως ἑνὸς κοχλιαρίου μαγειρικοῦ ἅλατος εἰς λίτρον χλιαροῦ ὕδατος. Ὡς ἀντισηπτικὸν δὲ λαμβάνωνται 5 μέρη βρασμένου ὕδατος καὶ 1 ὀξυγονούχου (Eau Oxygenée).

Ἰδοὺ καὶ μερικαὶ συνταγαὶ ὑγρῶν διὰ πλύσιμον ὀδόντων.

Διάλυσις τοῦ Miller

Acide thymique	0,25
» benzoïque	3,0
Teint. d'eucalyptus	15,0
Ess. de menthe poivrèe	0,75
Alcool	100,0

Χύνομεν 8— 10 σταγόνας ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος μέχρις οὗ σχηματισθῇ θόλωμα λευκόν.

Ἐλιξήριον ὀδόντων τοῦ Herzen.

Acide phenique	10,0
Thymol	1,0
Alcool à 90o	300,0
Ess. de menthe	10,0
Teint. de Cochenille	Q.S.

Ἥμισυ ἕως ἓν κ. κ. ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος ἐβρασμένου

Τὸ γνωστὸν ***ὕδωρ τοῦ*** Botot ἔχει τὴν ἑξῆς σύνθεσιν :

Badiane Girofle Cannelle	ἀνὰ 1,0
Essence de menthe	0,50
Alcool (80o)	175,0

Τὸ δὲ Odol τὴν ἑξῆς :

Sacharine	0,05
Salol	4,0
Teinture de vanille	XX gtts
Essence de menthe	XXX gtts
Essence de cumin	1 gr.
Alcool pur	95 gr.

Ἡ ***καθαριότης*** τῶν ὀδόντων πρέπει νὰ γίνηται τὸ πρωὶ καὶ τὸ ἑσπέρας πρὸ τῆς κατακλίσεως μὲ τὴν βοῦρτσαν καὶ τὴν κόνιν, ἑκάστοτε δὲ μετὰ τὰ γεύματα νὰ ἐκπλύνωνται μὲ ὑγρὸν καὶ τοῦτο διότι συχνὸν πλύσιμον μὲ βοῦρτσαν καὶ κόνιν δύναται νὰ βλάψῃ.

Μεγάλην σημασίαν ἔχει τὸ καλὸν καθάρισμα τῶν ὀδόντων ***πρὸ τοῦ ὕπνου***, διότι τότε τὰ βακτηρίδια ἀναπτύσσονται ἡσύχως καὶ εὐκόλως.

Αἱ ***παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις*** καὶ αἱ ***νόσοι*** τῶν ὀδόντων εἶναι διάφοροι.

Ἀνωμαλίαι τῆς θέσεως καὶ ***παραμορφώσεις*** τῶν ὀδόντων δύνανται νὰ γίνουν εἰς ἕνα μόνον ὀδόντα, εἰς πολλοὺς ὁμοῦ, ἢ καὶ εἰς ὁλόκληρον σιαγόνα. Προέρχονται δὲ εἰς παιδία μὲ ἀδενοειδεῖς παθήσεις τοῦ φάρυγγος,

ὅτε ὡς ἐκ τῆς ἐμποδιζομένης ρινικῆς ἀναπνοῆς δὲν ἀναπτύσσονται κανονικῶς ἡ ρὶς καὶ ἡ ἄνω σιαγών καὶ οἱ μόνιμοι ὀδόντες τῆς ἄνω σιαγόνος μὴ εὑρίσκοντες ἀρκετὴν θέσιν φύονται λοξὰ ἢ ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Ἐπίσης ὅταν ἐγκαίρως δι' ἕνα ἢ δι' ἄλλον λόγον ἐξαχθῇ ὁ γαλαξίας δεύτερος μυλίτης, τότε οἱ τραπεζῖται φύονται ἀτάκτως πρὸς τὰ μέσα ἢ τὰ ἔξω ἢ πρὸς τὰ ἐμπρός. Ὡσαύτως διὰ διαφόρους λόγους καὶ οἱ τομεῖς καὶ οἱ κυνόδοντες δύνανται ἀτάκτως νὰ φύωνται. Ἰδιαιτέρως ἐπικίνδυνος εἶναι ἡ συνήθεια τῶν μικρῶν νὰ γλύφουν τὰ δάκτυλά των. (βλ. Εἰκ. 296) Τοιαῦται ἀνωμαλίαι προλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ ὀδοντοϊατροῦ, ὅταν οὗτος ἐγκαίρως καὶ τακτικῶς ἐξετάζῃ τοὺς ὀδόντας. Ἐπίσης κατὰ τὴν ραχίτιδα* φύονται οἱ ὀδόντες στραβά, ἰδίως οἱ τομεῖς καὶ οἱ κυνόδοντες, οὕτως ὥστε ὅταν κλείηται τὸ στόμα νὰ μένουν οἱ ὀδόντες ἔξω τῆς σχισμῆς. Ἀνωμαλίαι τῶν ὀδόντων ὁλοκλήρου σιαγόνος συμβαίνουν, ὅταν ἡ μία ἢ ἡ ἄλλη σιαγὼν εἶναι ἀνωμάλως ἀνεπτυγμένη καὶ ὅταν ἡ ἄνω εἶναι μεγαλειτέρα οἱ ὀδόντες αὐτῆς ἵστανται πρό τῶν τῆς κάτω, ὅτε ὅλη ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου ὑφίσταται ἀλλοίωσιν μὲ τὸ ἄνω χεῖλος καὶ τοὺς ἐμπροσθίους ὀδόντας προεξέχοντας καὶ τὸ χεῖλος πρὸς τὰ μέσα (***προγναθισμός***). Τοὐναντίον δὲ ὅταν ἡ κάτω σιαγὼν εἶναι ἰσχυρώτερον ἀνεπτυγμένη τῆς ἄνω, τότε οἱ κάτω ἐμπρόσθιοι ὀδόντες κατὰ τὸ κλείσιμόν των εὑρίσκονται ἔμπροσθεν τῶν ἄνω καὶ ἡ ἄνω σιαγὼν ἐν γένει εἶναι πρὸς τὰ μέσα (***Προγενία***).

Φυσιολογικῶς κατὰ τὸ κλείσιμον τῶν ὀδόντων οἱ τομεῖς καθὼς καὶ οἱ κυνόδοντες τῆς ἄνω σιαγόνος καλύπτουν τοὺς τῆς κάτω καὶ οἱ τραπεζῖται καὶ μυλῖται καὶ τῶν δύο σιαγόνων εὑρίσκονται διὰ τῆς ἄνω ἐπιφανείας των ἐν πλήρει ἐπαφῇ.

Ἡ ὀδοντοϊατρικὴ τέχνη εἶναι εἰς θέσιν νὰ διορθώσῃ τὰς ἀνωμαλίας ταύτας (βλ. *Ὀδοντοϊατρική*). Ἡ καλυτέρα δὲ ἡλικία πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ μεταξὺ 12—15 ἐτῶν, ἂν καὶ βεβαίως ἐξαρτᾶται ὑπὸ τῶν ἑκάστοτε περιστατικῶν, διότι ἐνωρίτερον τὰ παιδία συνήθως δὲν στέκονται, ἀργότερον δὲ ἡ διόρθωσις εἶναι δύσκολος ἕνεκα τῆς στερεότητος, τὴν ὁποίαν ἀποκτῶσιν αἱ σιαγόνες.

Ἡ ***τρὺξ*** (tartre) τῶν ὀδόντων εἶναι προϊὸν τοῦ σιέλου, τοῦ ὁποίου τὰ φωσφοτοῦχα καὶ ἀνθρακοῦχα ἅλατα ἀσβεστίου καὶ μαγνησίας κατατίθενται εἰς μὴ ἐπαρκῶς περιθαλπομένους ὀδόντας, κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ οὖλα καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ βαθμηδὸν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὀδόντων. Ὅσον ταχέως καὶ ἀφθόνως ἀναπτύσεται ἡ τρύξ, τόσον μαλακωτέρα εἶναι, συχνὰ δὲ ἔχει τὴν σύστασιν κιμωλίας. Τὸ χρῶμά της εἶναι κιτρινωπόν, ἢ φαιόν.

Ἡ τρὺξ προσβάλλει τὰ οὖλα καὶ κατερχομένη ἀποκολλᾷ τὴν ρίζαν καὶ ἐπιφέρει πτῶσιν τῶν ὀδόντων. Διὰ τοῦτο πρέπει δι' ἐπιμελοῦς περιθάλψεως καὶ τακτικοῦ βουρτσίσματος νὰ προλαμβάνηται ὁ σχηματισμός, ὅταν δὲ ἡ τρὺξ ἔχει ἤδη σχηματισθῇ πρέπει ἐγκαίρως ὁ ὀδοντοϊατρὸς νὰ τὴν ἀποξέσῃ. Τρὺξ εἰς ἐλαφρὸν βαθμὸν ἐξαλείφεται μὲ βούρτσισμα διὰ λεμονίου ἢ μὲ διάλυσιν $^1/_3$ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ $^2/_3$ ὕδατος.

Ἡ ***τερηδὼν*** (σάπισμα), ἡ κοινοτάτη τῶν νόσων τῶν ὀδόντων ὀφείλεται εἰς τὰ πολυπληθῆ βακτηρίδια, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὸ στόμα καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀδύνατον τελείως καὶ διαρκῶς νὰ ἐξολοθρευθοῦν, διότι ἰσχυραὶ ἀντισηπτικαὶ οὐσίαι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τεθοῦν εἰς τὸ στόμα. Αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ὅμως τὰ βακτηρίδια δὲν δύνανται νὰ προσβάλλουν τὴν σκληρὰν ἀδαμαντίνην οὐσίαν τῶν ὀδόντων, καὶ πρέπει αὕτη νὰ ἔχῃ προσβληθῇ προηγουμένως δι' ἄλλων οὐσιῶν. Τοιαῦται εἶναι τὰ ὀξέα καὶ ἰδίως τὸ γαλακτικὸν ὀξύ, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἐκ τῶν μεταξὺ τῶν ὀδόντων ἀπομεινάντων λειψάνων τροφῆς.

Τὸ ὀξὺ τοῦτο λυώνει τὴν ἄσβεστον τῆς ἀδαμαντίνης οὐσίας, ἥτις τότε προσβάλλεται ὑπὸ τῶν βακτηριδίων.

Τὸ ἀρχικὸν μέρος τῆς τερηδόνος εἶναι λευκὴ κηλίς, ἐκ τῆς ὁποίας ἀρχίζει κοι-

SISMANOGLIO MEGARO

λότης. Συνήθως ἡ τερηδὼν ἀρχίζει ἀπὸ τοὺς πρώτους μυλίτας, ἔπειτα προσβάλλει τοὺς ἄνω τομεῖς τοὺς τραπεζίτας τῶν δύο σιαγόνων καὶ σπανιώτερον τοὺς κάτω τομεῖς καὶ τοὺς κυνόδοντας.

Ἀρχίζει δὲ ἡ τερηδὼν εἰς κοιλώματα, εἰς αὔλακας, καθὼς καὶ εἰς τὸ τὸ μεταξὺ τῶν ὀδόντων στενὸν διάστημα.

Κατ' ἀρχὰς δὲν γίνεταί τι αἰσθητόν, μόνον ὅταν ἡ τερηδὼν πλησιάζῃ εἰς εἰς τὸν πόλτον αἰσθανόμεθα τὴν διαφορὰν κρύου καὶ ζέστης καὶ ἰδίως τοῦ κρύου ὡς πόνου. Βαθμηδὸν προχωρεῖ ἡ νόσος, ἐὰν δὲν ἐλήφθη φροντὶς νὰ σφραγισθῇ τὸ δόντι καὶ ἐπέρχεται κατ' ἀρχὰς φλεγμονὴ τοῦ πόλτου (pulpite), ἀργότερον, πάντοτε μὲ πόνους κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον δριμεῖς, διαπύησις τοῦ πόλτου καὶ καταστροφὴ αὐτοῦ μετὰ τῶν νεύρων ὅτε καὶ παύει ὁ πόνος. Ἡ νόσος ὅμως προχωρεῖ εἰς τὴν ρίζαν, διαπυῆται αὕτη καὶ μετὰ πάροδον καιροῦ ἐπαναρχίζουν δριμεῖς πόνοι, διαρκεῖς προερχόμενοι ἀπὸ περιοστίτιδα. Ἐὰν καὶ τότε δὲν ἐφαρμοσθῇ κατάλληλος θεραπεία, σχηματίζεται ἀπόστημα μὲ οὐχὶ εὐχαρίστους ἐπιπλοκάς, τὸ ὁποῖον οὕτως ἢ ἄλλως ἀνοίγει καὶ χύνεται τὸ πῦον. Δύναται δὲ τὸ τοιοῦτον, ἐὰν ἀκόμη δὲν ἐλήφθη φροντὶς νὰ ἐπαναληφθῇ συχνάκις καὶ νὰ ἐπιφέρῃ καὶ συρίγγια εἰς θέσεις οὐχὶ εὐχαρίστους. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ δόντι ἔχει σαπίσει τόσον, ὥστε εἶναι τελείως ἄχρηστον.

Αἱ συνέπειαι ὅμως τοιούτου εἰς σῆψιν ἀφεθέντος ὀδόντος δὲν περιορίζονται εἰς τοῦτο μόνον. Βαθμηδὸν ἀρχίζουν νὰ σαπίζουν καὶ τὰ ἄλλα τόσον τῆς ἰδίας σιαγόνος, ὅσον καὶ τῆς ἄλλης, τὸ στόμα μυρίζει ἡ προφορὰ γίνεται ἐλαττωματική, ἐρεθίζονται τὰ οὖλα, ἡ γλῶσσα, ὁ βλεννογόνος τοῦ στόματος (βλ. *Καρκῖνος*), ἐπέρχονται δὲ ἀσθένειαι τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων.

Ἀναφέραμεν ἀνωτέρω ὡς αἰτίαν τῆς ῥήξεως τῆς ἀδαμαντίνης οὐσίας τὸ γαλακτικὸν ὀξύ. Ἐκτὸς τούτου καὶ ἄλλαι χημικαὶ οὐσίαι προσβάλλουν ταύτην ὡς λ. χ. τὰ *γλυκά*, ἕνεκα τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἐξ αὐτῶν, καθὼς καὶ μηχανικαὶ ὡς τὸ μάσσημα, ἢ τὸ σπάσιμον σκληρῶν οὐσιῶν (κάρυα, λεπτοκάρυα).

Ἐκ τῶν *ἐπαγγελμάτων* εἰς τὰ ὁποῖα προσβάλλονται οἱ ὀδόντες ἀναφέρομεν τὰ τῶν μυλωθρῶν, ἀρτοποιῶν, σακχαροποιῶν καὶ τὰ ἐπαγγέλματα τῶν μὲ μόλυβδων, ὑδράργυρον, φώσφορον ἐργαζομένων.

Ἡ *προφύλαξις ἀπὸ νόσων* καὶ ἡ *διατήρησις* καλῶν καὶ ὑγιῶν ὀδόντων ἀπαιτεῖ τακτικὴν περίθαλψιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ὀδοντοϊατροῦ τοὐλάχιστον κάθε μῆνας, πλύσιμον τακτικὸν ἐντὸς τῆς ἡμέρας, ἀποφυγὴν πολλῶν ὀξέων καὶ γλυκῶν οὐσιῶν, μεγάλης διαφορᾶς θερμ. (ἄνω τῶν 40° καὶ κάτω 12°) τῶν τροφῶν καὶ καλὴν μάσσησιν, διότι ὅσον γίνεται αὗτη τόσον μεγαλειτέρα ποσότης σιέλου σχηματίζεται, εἶναι δὲ τοῦτο μέσον προστασίας, καθότι αἱ τροφαὶ περιέχουν ἁλκάλια.

Δυστυχῶς ὅμως ἀποφεύγεται τὸ ἀρκετὸν μάσσημα καὶ μὲ τὰς ὑγρὰς ἢ μαλακὰς τροφάς, τὰς ὁποίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρώγομεν, πρέπει νὰ ἀποροῦμεν πῶς ἔχομεν ὀδόντας εἰς τὸ στόμα μας ἀφ' οὗ δὲν ἔχουν λόγον ὑπάρξεως, ἐν ᾧ ὁ χωρικός, ὁ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν μασσῶν τὸν ξηρόν του ἄρτον, δὲν ἔχει ἀνάγκην ὀδοντοϊατροῦ, ἔχει δὲ ὀδόντας ἀξιοζήλευτους.

ΟΔΟΝΤΕΣ ΤΕΧΝΗΤΟΙ

(*βλ. Ὀδοντοϊατρική*).

ΟΔΟΝΤΟΪΑΤΡΙΚΗ

Ἡ ὀδοντοϊατρικὴ εἶναι κλάδος τῆς χειρουργικῆς καὶ ὡς τοιοῦτος προϋποθέτει γενικὰς καὶ εἰδικὰς σπουδὰς ἐν ἰδιαιτέρᾳ σχολῇ καὶ δίπλωμα ἐπιστήμονος. Δυστυχῶς ὅμως πολλοὶ τῶν τὴν ὀδοντοϊατρικὴν ἐξασκούντων δὲν εἶναι τοιοῦτοι παρὰ ἁπλοῖ ὀδοντοτεχνῖται, δηλ. χειρώνακτες οὐδεμίαν γνῶσιν ἀνατομίας ἢ φυσιολογίας ἔχοντες, οὐδεμίαν σχολὴν ἀκολουθήσαντες, ἐκμαθόντες τὴν τέχνην τοῦ νὰ ἐξάγουν ὀδόντας ἢ καὶ νὰ θέτουν μερικὰ σφραγίσματα, χρηματίσαντες μαθηταὶ (τσιράκια) παρά

SISMANOGLIO MEGARO

τινι ὀδοντοϊατρῷ. Δὲν ἀμφισβητοῦμεν τὸ ὅτι δύνανται οὗτοι μὲ μεγάλην τέχνην νὰ ἐξάγουν ὀδόντας, ἀλλὰ δυστυχῶς ἢ μᾶλλον εὐτυχῶς, δὲν περιορίζεται ἐκεῖ ἡ ὀδοντοϊατρική. Σήμερον βλέπομεν ὀδοντοϊατροὺς μὲ μεγίστην πελατείαν καὶ εἰς τοὺς ὁποίους παρέρχεται ἑβδομὰς χωρὶς νὰ εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξαγάγουν ὀδόντα. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲ ὅπου κατὰ πολὺ ἔχει προαχθῇ ἡ ὀδοντοϊατρική, πολλοὶ ὀδοντοϊατροὶ διόλου δὲν ἐξάγουν ὀδόντας παρὰ ὑπάρχουν πρὸς τοῦτο ἄλλοι ἀσχολούμενοι μόνον μὲ τὴν ἐξαγωγὴν ὀδόντων. Ὑπάρχουν βεβαίως περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ἐξαγωγὴ εἶναι ἀναπόφευκτος, ὡς λ. χ. ρίζαι, σῖτινες δὲν δύνανται νὰ διατηρηθῶσιν, εἰς ἀνωμαλίας τινας τῶν ὀδόντων, ὅταν πρόκηται νὰ τεθοῦν τεχνητοὶ κλπ.

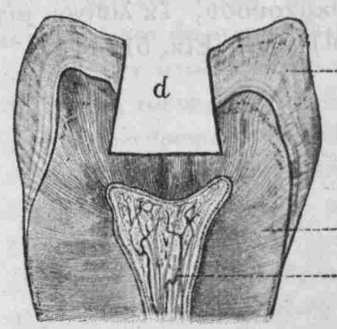
Ἡ *ἐξαγωγὴ* τῶν ὀδόντων εἶνε ὀδυνηρὰ καὶ λίαν δυσάρεστος. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν πόνων γίνεται συχνάκις χρῆσις γενικῶν ἢ τοπικῶν ἀναισθητικῶν. Ἐκ τῶν γενικῶν ὁ μὲν αἰθὴρ καὶ τὸ χλωροφόρμιον χρησιμοποιοῦνται ὅταν πρόκειται νὰ γίνῃ νάρκωσις διὰ πολλὰς καὶ δυσκόλους ἐξαγωγάς.

Πάντως αἱ γενικαὶ ἀναισθησίαι ἐνέχουν κάποιον κίνδυνον καὶ πρέπει νὰ γίνωνται μόνον ὑπὸ ἐπιστημόνων ὀδοντοϊατρῶν.

Ἡ τοπικὴ ἀναισθησία δύναται νὰ γίνῃ διὰ μέσων τὰ ὁποῖα ἐπιφέρουν ψῦχος τοπικὸν ἢ διὰ τοπικῶν ναρκωτικῶν. Ψῦχος ἰσχυρὸν ἐπὶ τῶν οὔλων καὶ κατὰ συνέπειαν ἀναισθησία τῶν κατ' ἐπιφάνειαν καὶ τῶν κατὰ βάθος νεύρων ἐπέρχεται διὰ ψεκασμῶν μὲ θειϊκὸν αἰθέρα ἢ χλωριοῦχον αἰθύλιον. Ἡ ἐνέργεια ὅμως αὐτῶν εἶνε περιορισμένη καὶ ἀντικαθίσταται τὸ συχνότερον δι' ἐνέσεων ὑπὸ τὰ οὖλα ναρκωτικῶν διαλύσεων (κοκαΐνη, στοβαΐνη, νοβοκαΐνη, εὐσεμίνη κλπ.). Ἀλλὰ καὶ αὗται δὲν εἶναι ἀκίνδυνοι, ἰδίως ἡ κοκαΐνη καὶ ὅταν μάλιστα πρόκειται περὶ ὀξείας περιοστίτιδος ὅτε ἀφ' ἑνὸς ἡ ἐνέργεια δὲν εἶναι ἀσφαλής, ἀφ' ἑτέρου διὰ τοῦ φλογισμένου ἱστοῦ ἀπορροφᾶται περισσότερον τοῦ δέοντος οὐσία καὶ ἐπέρχονται σοβαραὶ διαταραχαί, ἐνίοτε δὲ καὶ θανατηφόροι διὰ τῆς ἐπιδράσεώς της ἐπὶ τῆς καρδίας καὶ τῶν νευρικῶν κέντρων. Ἐνίοτε παρατηροῦνται καὶ τοπικαὶ γάγγραιναι. Πρὸς πρόληψιν καὶ ἀποφυγὴν τῆς ἐξαγωγῆς ὀδόντων καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῶν, πρέπει νὰ ὑποβαλλώμεθα τακτικῶς εἰς ὀδοντοϊατρικὴν περίθαλψιν ἢ τοὐλάχιστον ἐγκαίρως νὰ προστρέχωμεν εἰς τὸν ἰατρὸν μόλις αἰσθανθῶμεν τι, ὅτε δυνάμεθα καὶ τὸν ὀδόντα μας νὰ σώσωμεν καὶ τὸν πόνον τῆς ἐξαγωγῆς καὶ τὰς συνεπείας αὐτὰς νὰ ἀποφύγωμεν.

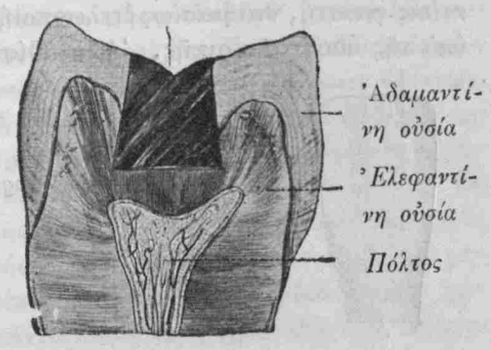
Ἡ *σφράγισις* ἤτις εἶναι ἡ βάσις τῆς νεωτέρας συντηρητικῆς ὀδοντοϊατρικῆς θεραπείας σύγκειται εἰς τὴν ἐκκαθάρι-

d) *Παρασκευασθεῖσα κοιλότης*

Εἰκ. 512

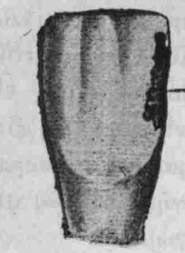
Σφράγισις μὲ χρυσὸν

Εἰκ. 513

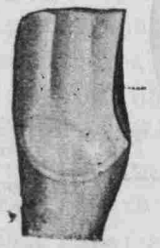
σιν τοῦ ἐφθαρμένου μέρους καὶ τὴν πλήρωσιν αὐτοῦ διὰ καταλλήλου σφραγίσματος. Ὁ καθαρισμὸς γίνεται διὰ εἰδικῆς μηχανῆς καὶ ἐὰν μὲν ἡ τερηδὼν

εἶναι κατ' ἐπιφάνειαν μόνον, ἐπιτίθεται τὸ σφράγισμα, ἐὰν ὅμως φθάνῃ μέχρι τοῦ πόλτου πρέπει οὗτος νὰ καυτηριασθῇ (σκότωμα τοῦ νεύρου) τὸ ὁποῖον γίνεται δι' ἀρσενικοῦ.

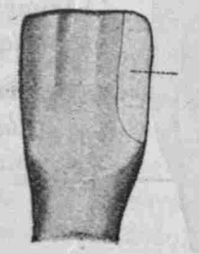
Εἰκ. 514

Τὸ σφράγισμα ἀναλόγως τῆς περιστάσεως, δύναται νὰ εἶναι ἐκ χρυσοῦ, πλατίνης, ἐκ κράματος ὑδραργύρου (amalgame) ἐκ λευκοχρύσου, ἐκ λιθίνου μίγματος (cement) κλπ. (Εἰκ. 512—519)

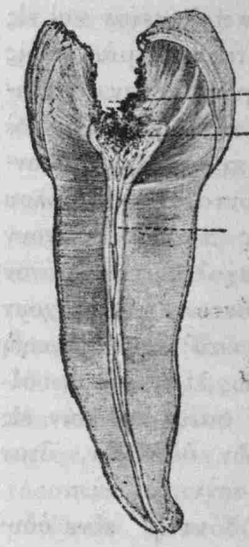
Εἰκ. 515

Ἡ **ἀντικατάστασις** ὀδόντων διὰ τεχνητῶν τοιούτων, ἤδη παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις γνωστή, θαυμασίως ἐτελειοποιήθη ὑπὸ τῆς ὀδοντοϊατρικῆς. Ἀποκαθίστα-

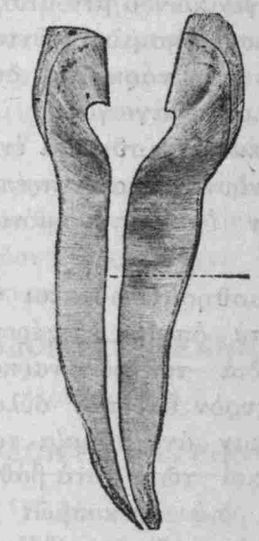

Εἰκ. 516

ται δὲ εἷς ὀδοὺς ἢ περισσότεροι ἢ καὶ ὁλόκληρος ὀδοντοστοιχία. Οὐχ' ἧττον πρέπει νὰ σημειωθῇ διὰ μερικούς, οἵτινες παραμελοῦντες τὴν περίθαλψιν τῶν ὀδόντων των παρηγοροῦνται καὶ ἔχουν ὡς καταφύγιον τοὺς τεχνητοὺς ὀδόντας, ὅτι ὁ τεχνητὸς ὀδοὺς ὅσον τελοιοποιημένος καὶ ἂν εἶναι καὶ ὅσον καλὰ καὶ ἂν λειτουργῇ, οὐδέποτε ἀντι-

Εἰκ. 517

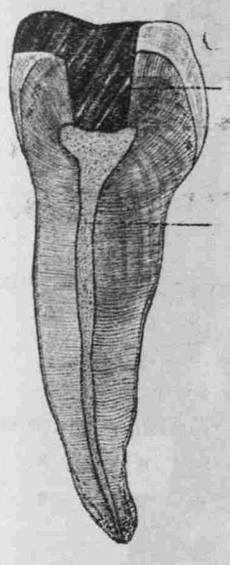
Εἰκ. 518

καθιστᾶ τελείως τὸν φυσικόν, καὶ ὅτι κάθε φυσικὸς ὀδοὺς ὅσον σφραγισμένος καὶ ἂν εἶναι ἔχει μεγαλειτέραν ἀξίαν ἀπὸ τὸν τεχνητόν, ὁ ὁποῖος πάντοτε εἶναι ἓν ξένον σῶμα εἰς τὸ στόμα.

Τὰ κυριώτερα εἴδη τεχνητῶν ὀδόντων εἶναι αἱ στεφάναι (couronnes) οἱ βιδωτοί, οἱ γεφυρωτοὶ καὶ ὁλόκληροι ὀδοντοστοιχίαι.

Αἱ **στεφάναι** εἶναι καλύμματα ἐκ χρυσοῦ συνήθως, ἔχοντα τὸ σχῆμα τοῦ ὀδόντος καὶ ἐπιτιθέμενα ἐπ' αὐτοῦ.

Οἱ **βιδωτοὶ ὀδόντες** εἶναι ἐκ πορσελάνης καὶ προσηλώνονται ἐπὶ τῆς καταλλήλως προπαρασκευασθείσης ρίζης διὰ μικροῦ στρόφιγγος (pivot) καὶ ὄχι διὰ βίδας.

Εἰκ. 519

Εἰς τοὺς **γεφυρωτοὺς** προσαρμόζονται οἱ τεχνητοὶ ὀδόντες οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται κολλημένοι ἐπὶ χρυσοῦ ἢ πλατίνης, δι' ἀγκίστρων ἐπὶ τῶν παρακειμένων ὀδόντων.

Τέλος **ὁλόκληροι ὀδοντοστοιχίαι** κατασκευάζονται δι' ἐλάσματος ἐκ καουτσοὺκ ἢ χρυσοῦ ἔχοντος τὸν τύπον τῆς ὑπερῴας καὶ προσαρμοζομένου ἐπ' αὐτῆς ἁπλῶς δι' ἀπομυζωτικῆς δυνάμεως, ἀκριβῶς ὅπως δύο τεμάχια ὑέλου προσκολλῶνται, ὅταν ὑπάρχῃ μεταξύ των σταγὼν ὕδατος, ἢ ὅταν ὑπάρχουν μερικοὶ ὀδόντες ὑποβοηθεῖται ἡ κράτησις τῆς ὀδοντοστοιχίας δι' ἀγκίστρων.

Αἱ **τεχνηταὶ ὀδοντοστοιχίαι** (προθέσεις, dentiers), ἔχουν ἀνάγκην ἰδιαιτέρων φροντίδων. Τὴν νύκτα πρέπει νὰ ἐξάγωνται, νὰ καθαρίζωνται μὲ βοῦρτσαν καὶ σάπωνα καὶ νὰ διατηρῶνται ἐντὸς ὕδατος. Ἐπίσης καὶ μετὰ τὰ γεύματα πρέπει νὰ καθαρίζωνται. Εἷς ἄλλος λόγος τοῦ νὰ ἐξάγωνται τὴν νύκτα εἶναι ὁ κίνδυνος τῆς καταπόσεως αὐτῶν, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ συμβῇ καὶ τὴν ἡμέραν, ὅταν αἱ ὀδοντοστοιχίαι ἔχουν χαλάσῃ εἰς κανὲν μέρος καὶ τότε κατὰ τὸ μάσημα δύνανται νὰ σπάσουν καὶ νὰ τὰς καταπῇ ὁ φέρων.

ΟΔΟΝΤΟΦΥΪΑ

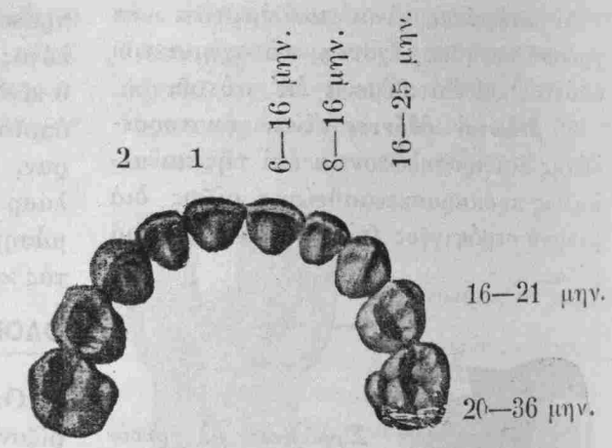
Ὅπως τὰ πάντα ἐν τῇ βιολογίᾳ στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως οὕτω καὶ οἱ ὀδόντες. Οὗτοι σχηματιζόμενοι ἐκ τοῦ ἐκτοδέρματος*, δηλ. τοῦ ἐξωτερικοῦ βλαστοδέρματος τοῦ ἐμβρύου*, εἰς μὲν τὰ κατώτερα ζῷα ἀντικαθίστανται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου ὁλονέν, εἰς τὰ ἀνώτερα ζῷα 1 ἕως 2 ἕως 3 φοράς, εἰς τὸν ἄνθρωπον ἅπαξ μόνον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸν ἀνώτερον βαθμὸν τῆς ἐξελίξεως. Δὲν ὑπολείπεται, καὶ ὡρισμένως θὰ συμβῇ τοῦτο, καθότι ὑπάρχουν πραγματικῶς ἄνθρωποι μὲ μονίμους ὀδόντας, εἰμὴ νὰ ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος ἅπαξ τοὺς ὀδόντας του καὶ νὰ τοῦ μένουν μόνιμοι. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως καὶ ἐπὶ πολλὰς ἀκόμη γενεάς, ὁ ἄνθρωπος κατὰ δύο περιόδους ἀποκτᾷ τοὺς ὀδόντας του. Ὑπάρχουν λοιπὸν μία **πρώτη** καὶ μία **δευτέρα ὀδοντοφυΐα**.

Ἤδη κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν ζωὴν εὑρίσκονται σχεδὸν τελείως ἀνεπτυγμέναι εἰς τὰς σιαγόνας αἱ μύλαι τῶν πρώτων ὀδόντων, τῶν **γαλαξίων** ἢ **νεογιλῶν** καλουμένων, καὶ ὄπισθεν τούτων ὑπάρχουν ἀκόμη αἱ βάσεις τῶν **μονίμων ὀδόντων**. Ἀναφέρομεν δὲ εἰς τὸ περὶ ὀδόντων ἄρθρον πῶς ἤδη κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιδράσωμεν ἐπὶ τῆς ὀρθῆς ἀναπτύξεως καὶ συστάσεως τόσον τῶν γαλαξίων, ὅσον καὶ τῶν μονίμων ὀδόντων. Τὰ παιδία λοιπὸν γεννῶνται συνήθως χωρὶς ὀδόντας, λέγομεν δὲ συνήθως, διότι, ἂν καὶ σπανίως, συμβαίνει νὰ γεννηθοῦν τοιαῦτα μὲ μερικοὺς ὀδόντας, ἀναφέρομεν δὲ μεταξὺ ἄλλων τὸν Ριχάρδον τὸν 3ον, Λουδοβῖκον τὸν 14ον, τὸν Μιραμπώ, τὸν Μαζαρῖνον. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως οἱ

SISMANOGLIO MEGARO

ὀδόντες, οὗτοι καὶ συνήθως πρόκειται περὶ τῶν κάτω καὶ μεσαίων τομέων, εἶνσι πολὺ χαλαροὶ καὶ πρέπει νὰ ἐκριζωθοῦν. Τὰ στερεά, παρ' ὅλον τὸν κίνδυνον τοῦ δαγκάματος τοῦ μαστοῦ κατὰ τὸν θηλασμόν, δύνανται νὰ μείνουν.

Ἡ ***πρώτη ὀδοντοφυΐα*** (γαλαξίαι ἢ νεογιλοὶ ὀδόντες) ἄρχεται περὶ τὸ ἥμισυ τοῦ 1ου ἔτους τῆς ἡλικίας καὶ τελειώνει κατὰ τὸ τέλος τοῦ 2ου ἢ καὶ τοῦ 3ου ἔτους κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν.

Εἰκ. 520

Πρώτη ὀδοντοφυΐα

Μεταξὺ 6ου καὶ 10 μηνὸς φύονται οἱ μέσοι τομεῖς (διχαστῆρες) τῆς κάτω σιαγόνος.

»	7	»	16	»	»	»	»	ἄνω »
»	8	»	15	»	»	οἱ πλάγιοι	»	κάτω »
»	8	»	16	»	»	» »	»	ἄνω »
»	12	»	21	»	»	οἱ πρῶτοι μυλῖται	καὶ τῶν δύο	σιαγόνων
»	16	»	25	»	»	οἱ κυνόδοντες	» » »	»
»	20	»	36	»	»	οἱ δεύτεροι μυλῖται	» » »	»

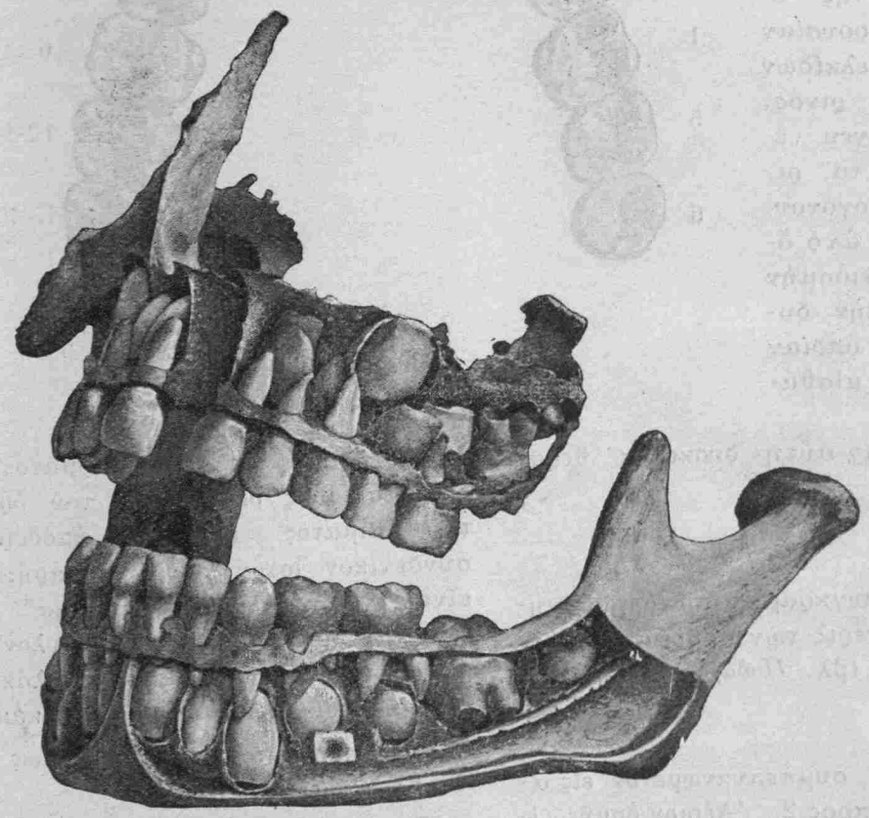
Ἡ διαφορὰ τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν τοῦ παιδίου, καθότι συχνάκις συμβαίνει εἰς ἀδύνατα καὶ ἀσθενικὰ παιδία νὰ ἀργήσῃ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς ὀδοντοφυΐας. Ὑγιὲς καὶ κανονικῶς ἀνεπτυγμένον παιδίον πρέπει εἰς τὸ τέλος τοῦ 1ου ἔτους του νὰ ἔχῃ τοὺς 8 τομεῖς του. Ἀποτελεῖται λοιπὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν γαλαξίων ὀδόντων εἰς ἕκαστον ἥμισυ ἑκάστης σιαγόνος ἀπὸ 2 τομεῖς, 1 κυνόδοντα καὶ 2 μυλίτας, ἤτοι ἐν ὅλῳ 20 ὀδόντας.

Ἡ πρώτη αὕτη ὀδοντοφυΐα εἰς ὀλίγα σχεδὸν παιδία ἐπέρχεται καὶ παρέρχεται χωρὶς νὰ φέρῃ ***ἐνοχλήσεις***. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἐπιφέρει γενικὰς διαταραχάς. Οὕτω τὰ μικρὰ πρὶν ἢ φυτρώσουν ἀκόμη οἱ ὀδόντες των, κινοῦν τὰς σιαγόνας των, θέλουν νὰ μασσήσουν, νὰ δαγκάσουν, θέτουν τὰ δάκτυλά των καὶ ὅ,τι εὕρουν εἰς τὸ στόμα, ὁ σίελός των αὐξάνει καὶ τρέχει· εἶναι ἀνήσυχα τὴν νύκτα, φωνάζουν, κλαίουν, δὲν ἔχουν ὄρεξιν, ἔχουν ἐμέτους καὶ διαρροίας, ἄλλα παθαίνουν βρογχίτιδα, λαρυγγίτιδα, ἔκζεμα, ἄλλα πάλιν σπασμούς. Εἰς μερικὰ φλογίζονται τὰ γάγγλια τοῦ λαιμοῦ, καὶ δύνανται νὰ διαπυηθῶσι. Τὰ ἀναφερθέντα συμπτώματα παρουσιάζονται μὲν κατὰ τὴν ὀδοντοφυΐαν, ἀλλὰ δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι καὶ ὅλα ὀφείλονται εἰς αὐτήν.

Δὲν πρέπει ἄρα, ἐὰν εἰς ἕνα παιδὶ παρουσιασθοῦν ἓν ἢ καὶ περισσότερα τῶν ἀναφερθέντων φαινομένων καὶ ἐὰν κατὰ σύμπτωσιν εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς ὀδοντοφυΐας νὰ δοθῇ ἁπλῶς ἡ ἐξήγησις ὅτι εἶνε ἀπὸ τὰ δόντια καὶ νὰ ἀφεθῇ τὸ μικρὸν εἰς τὴν τύχην του. Κατὰ τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον ἐὰν ὑπάρχῃ καὶ πυρετός. Τὸ ἐὰν τὰ παρουσιαζόμενα φαινόμενα ὀφείλονται ἢ ὄχι εἰς τὴν ὀδοντοφυΐαν μόνον, ὁ ἰατρὸς δύναται νὰ ἐξακριβώσῃ.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὀδοντοφυΐας τὸ παιδὶ πρέπει νὰ τρέφηται καὶ νὰ ἐπιτηρῆται καλῶς. Αἱ ὧραι τῆς τροφῆς νὰ διατηρῶνται τακτικῶς, νὰ γίνωνται τακτικὰ λουτρὰ χλιαρὰ ἢ θερμά, διὰ νὰ ἡσυχάζῃ τὸ παιδί.

Τοπικῶς θὰ βρέχονται τὰ οὖλα μὲ καθαρὸν κρῦον νερό. Ἐν ἀνάγκῃ ὁ ἰατρὸς κάμνει μικρὰν τομήν.

Εἰκ. 521

Θέσις τῶν μονίμων ὀδόντων πρὸ τῆς ἀπορροφήσεως τῶν ριζῶν τῶν γαλαξίων.

Τὰ διάφορα βραχιολάκια ἐξ ἐλεφαντόδοντος ἢ ἀργύρου, διὰ τῶν ὁποίων τὸ μικρὸν τρίβει τὰ οὖλα του καὶ δαγκάνει, τὸ εὐχαριστοῦν, ἀλλὰ καὶ ἐπιφέρουν κἄποτε ἐρεθισμὸν τῶν νεύρων του.

Ἡ ***δευτέρα ὀδοντοφυΐα***, τῶν μονίμων ὀδόντων, ἄρχεται μετὰ τὸ 6ον ἔτος τῆς ἡλικίας μὲ τὴν παρουσίαν ὄπισθεν τοῦ δευτέρου μυλίτου γαλαξίου, τοῦ πρώτου μονίμου μυλίτου. Μετὰ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς πιέσεως τῶν φυομένων μονίμων ὀδόντων, πίπτουν βαθμηδὸν οἱ γαλαξίοι ὀδόντες καὶ φύονται οἱ μόνιμοι, πρῶτον οἱ τῆς ἄνω σιαγόνος καὶ ἔπειτα οἱ τῆς κάτω, τοὐλάχιστον εἰς τοὺς τομεῖς, κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν, ἥτις ἐνίοτε δὲν ἀκολουθεῖται πιστῶς. (Εἰκ.522)

Κατὰ τὸ 6ον ἔτος φύονται οἱ πρῶτοι μυλίται. Μεταξὺ 7—8 φύονται οἱ μέσοι τομεῖς. Μεταξὺ 8—9 φύονται οἱ πλάγιοι τομεῖς. Μεταξὺ 9—11 φύονται οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι τραπεζῖται καὶ οἱ κυνόδοντες. Μεταξὺ 12—14 φύονται οἱ δεύτεροι μυλίται. Μεταξὺ 15—40 φύονται οἱ τρίτοι, οἱ λεγόμενοι σωφρονιστῆρες.

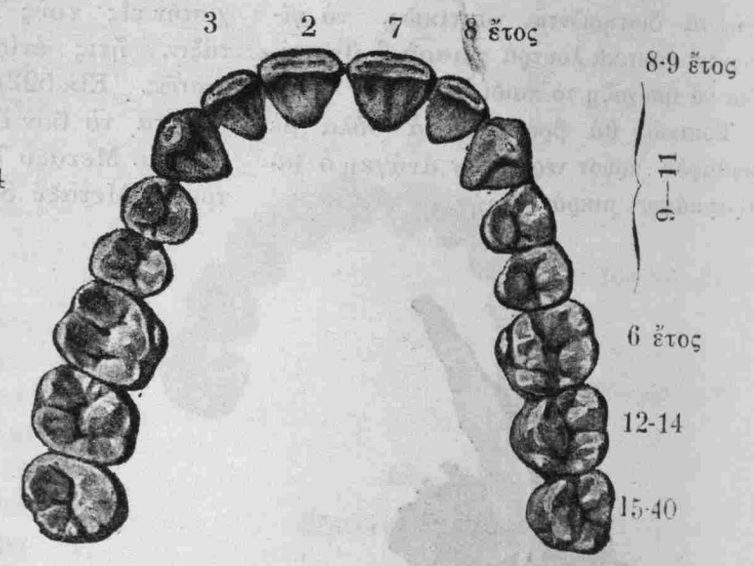
Ἡ δευτέρα ὀδοντοφυΐα γίνεται γενικῶς ἄνευ διαταραχῶν, ἐξαιρέσει ἐνίοτε κατὰ τοὺς σωφρονιστῆρας καὶ συνήθως εἰς τοὺς τῆς κάτω σιαγόνος ὅτεένεκα μὴ ἀρκετῆς θέσεως, ἐπέρχονται πόνοι ἰσχυροί, πρήξιμον τῶν οὖλων, περιοστῖτις κλπ.

Ἡ δευτέρα καὶ μόνιμος ὀδοντοφυΐα ἀποτελεῖται λοιπὸν ἀπὸ 20 ὀδόντας, οἵτινες ἀντικατέστησαν τοὺς γαλαξίας τῆς

πρώτης καὶ ἀπὸ 12 νέους, ἤτοι ἐν ὅλῳ 32.

ΟΖΑΙΝΑ

Φλόγωσις χρονία τῆς ρινός, ἡ ὁποία ἔχει ὡς χαρακτῆρας: ἀπώλειαν τῆς ὀσφρήσεως παρουσίαν δυσωδῶν ἐφελκίδων ἐντὸς τῆς ρινός, ἀτροφίαν ἄνευ ἐξελκώσεων τοῦ ρινικοῦ βλεννογόνου. Ὁ πάσχων ἀπὸ ὄζαινα ἐκκρουστικὴν δυσώδη, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος δὲν αἰσθάνεται.

Εἰκ. 522

Δευτέρα ὀδοντοφυΐα

Ἡ ἀσθένεια αὕτη δυσκόλως θεραπεύεται.

ΟΖΟΙ

Τοφώδη συγκράματα τὰ ὁποῖα σχηματίζονται πέριξ τῶν ἀρθρώσεων τῶν ποδαγρικῶν. (βλ. *Ποδάγρα*).

ΟΖΟΝ

Ὀξυγόνον συμπεπυκνωμένον εἰς ἀναλογίαν 3 πρὸς 2. Ἀέριον ὀσμῆς ἰσχυρᾶς, χρώματος κυανοῦ ὅταν παρατηρεῖται ὑπὸ πυκνὴν μᾶζαν, ὑγροποιήσιμον, διαλυτὸν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὴν τερεβινθίνην. Εἰς θερμ. 250ο καθίσταται σύνηθες ὀξυγόνον. Ἡ παρουσία του εἰς τὸν ἀέρα εἶνε ἀναγκαία. Συνεννοῦται ταχέως μὲ μιασματικὰς οὐσίας, τὰς ὀξυδώνειτὰς ἐξαφανίζει καὶ οὕτω καθαρίζει τὴν ἀτμόσφαιραν. Εἶνε ἀφθονώτερον εἰς τὰς ἐξοχὰς παρὰ εἰς τὰς πόλεις. (βλ. *Ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ*.)

Τὸ ὄζον χρησιμοποιεῖται σήμερον πρὸς ἀποστείρωσιν τοῦ ὕδατος.* Ἰατροί τινες συνιστοῦν αὐτὸ πρὸς θεραπείαν τοῦ κοκκύτου.

ΟΙΔΗΜΑ

Πρήξιμον σχεδὸν ἀνώδυνον, ἄνευ ἀλλαγῆς χρώματος τοῦ δέρματος. Ὀφείλεται εἰς διείσδυσιν τοῦ ὀρροῦ τοῦ αἵματος εἰς τὸν ὑποδόριον συνδετικὸν ἱστόν. Ὅταν τὸ πρήξιμον εἶνε γενικὸν καλεῖται *ἀνασάρκα**.

Ὅταν πιέζωμεν μὲ τὸν δάκτυλον ἕνα μέρος πρησμένον σχηματίζεται λάκκος, ὁ ὁποῖος διατηρεῖται ἐπί τινα καιρόν.

Τὸ οἴδημα ἐντοπίζεται συνήθως εἰς τὰ βλέφαρα, τοὺς πόδας.

Παρατηρεῖται εἰς παθήσεις νεφρῶν, καρδίας, κιρσοὺς κλπ. κλπ. (βλ. *Πνευμόνων καὶ Γλωττίδος οἴδημα*)

ΟΙΔΗΜΑ ΚΑΚΟΗΘΕΣ (βλ. *Φλύκταινα κακοήθης*).

ΟΙΝΑΝΘΗ (*Oenanthe*)

Γένος φυτῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Σκιαδοφόρων, τῶν ὁποίων πολλὰ εἴδη εἶναι δηλητηριώδη.

ΟΙΝΟΓΑΛΑ (*Κουμὺς*) (βλ. *Γάλα*).

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑ

Τὸ οἰνόπνευμα ἢ αἰθυλικὸν πνεῦμα. εἶναι τὸ σπουδαιότερον τῶν πνευμάτων. Εἶναι ὑγρόν, ἄχρουν, μὲ γεῦσιν θερμήν, εὔφλεκτον, βράζει εἰς 78ο καὶ σχηματίζεται κατὰ τὴν ζύμωσιν σακχαρούχων διαλύσεων.

Ἡ ζύμωσις αὕτη, ***οἰνοπνευματικὴ ζύμωσις***, γινομένη εἰς θερμ. 12—35οΕ, γίνεται μόνη ἢ τῇ προσθήκῃ φυράματος· Ἀποσυντίθεται δὲ κατὰ τὴν ζύμωσιν τὸ σάκχαρον εἰς οἰνόπνευμα καὶ ἀνθρακικὸν ὀξύ. Τὸ οἰνόπνευμα πολὺ εὐκόλως ἑνοῦται μὲ ὕδωρ, διατηρῆται δὲ δυσκόλως ἐντελῶς ἄνευ τοιούτου. Τοιοῦτον, ἐντελῶς ἐστερημένον ὕδατος οἰνόπνευμα, εἶναι τὸ λεγόμενον ***ἀπόλυτον οἰνόπνευμα*** (alcool absolu) 100ο, καὶ γίνεται δι' ἀλλεπαλλήλων ἀποστάξεων.

Τὸ ***κεκαθαρμένον οἰνόπνευμα*** (alcool rectifié) εἶναι 95ο περιέχει ἄρα 5% ὕδωρ, τὸ δὲ ***σύνηθες οἰνόπνευμα*** (σπίρτον) εἶναι 85—90ο.

Τὸ οἰνόπνευμα εἶναι ἡ βάσις τῶν οἰνοπνευματούχων ποτῶν* ὑπὸ τὴν μορφὴν τῶν ὁποίων χρησιμοποιεῖται ἐσωτερικῶς ἐν τῇ ἰατρικῇ. Ἡ ***ἐνέργεια*** τοῦ ἐσωτερικῶς λαμβανομένου οἰνοπνεύματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ποσότητα αὐτοῦ.

Εἰς ***μικρὰν ποσότητα*** (τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς ὁποίας εἶναι 1 γρ. κατὰ χιλιόγραμμον βάρους τοῦ σώματος τὴν ἡμέραν, ἄρα 60 γρ. οἰνοπνεύματος τὴν ἡμέραν δι' ἄνθρωπον 60 χλγρ. δηλ. 600 γρ. τὴν ἡμέραν οἴνου) εἶναι διεγερτικόν, τονωτικὸν τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἡ ἐνέργειά του ἐπέρχεται ἀλλὰ καὶ παρέρχεται ταχέως. Καιόμενον εἰς τὸ σῶμα εἰς ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ὕδωρ, χρησιμοποιεῖται ὡς τροφὴ καὶ σχηματίζει θερμότητα. Ἀντιθέτως δὲ πρὸς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν, οὔτε ἡ σωματική, οὔτε ἡ πνευματικὴ λειτουργία αὐξάνει.

Εἰς ***μεγαλειτέραν*** τῆς ρηθείσης ποσότητος, ἰδίως ὅταν αὕτη εἶναι τακτική, εἶναι δηλητήριον καταστρέφον τὰ κύτταρα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπορροφᾷ τὸ ὕδωρ καὶ ἐπιφέρει σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἐξάντλησιν καὶ διάφορα νοσήματα ἀναφερόμενα ἐν τῷ περὶ ***ἀλκοολισμοῦ*** ἄρθρῳ.

Ἐξωτερικῶς τὸ οἰνόπνευμα εἶναι ἀντισηπτικόν, τονωτικὸν (ἐντριβαί, ἐνέσεις) καὶ ἀντιφλογιστικὸν (ἐπιθέματα).

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ (βλ. *Ἀλκοολισμός*).

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ

Περιέχουν διάφορον ποσότητα οἰνοπνεύματος, δι' ἀποστάξεως* λαμβανομένου. Ὡς οὐσία πρὸς παρασκευὴν οἰνοπνευματούχων ποτῶν χρησιμοποιεῖται ὁ οἶνος ἢ σακχαροῦχοι οὐσίαι ἢ γλυκὰ ὀπωρικά, ἢ ἀμυλώδεις οὐσίαι (ὄρυζα, γεώμηλα). Τὰ τελευταῖα ὑφίστανται ζύμωσιν, ὅτε ἀναπτύσσεται ἐκ σακχάρεως οἰνόπνευμα. Πάλιν δὲ δι' ἀποστάξεως τὸ οἰνοπνευματοῦχον ὑγρὸν χωρίζεται ὕστερον ἀπὸ τὰς οὐσίας. Διὰ τὴν γεῦσιν προστίθενται αἰθέρια ἔλαια ἢ ἀρωματικαὶ οὐσίαι.

Ἐκτὸς τούτων τῶν δι' ἀποστάξεως παρασκευαζομένων ποτῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλα, ἰδίως ἐκ τῆς τάξεως τῶν ***ἡδυπότων*** (Liqueurs), τὰ ὁποῖα γίνονται ἁπλῶς δι' ἀναμίξεως οἰνοπνεύματος, σακχάρεως καὶ αἰθερίων ἐλαίων ἢ ἀρωματικῶν οὐσιῶν.

Τὸ κυριώτερον συστατικὸν τῶν οἰνοπνευματούχων ποτῶν εἶναι τὸ οἰνόπνευμα, ἐμπεριεχόμενον εἰς ἰσχυρὰν ἐνίοτε ποσότητα (ἕως 70 %). Ἡ ἐπὶ τῆς ὑγείας λοιπὸν ἐπίδρασις τῶν οἰνοπνευματούχων ποτῶν εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τοῦ ἁπλοῦ οἰνοπνεύματος* εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἡ δηλητηριώδης ἐνέργεια μερικῶν ἐκ τῶν οὐσιῶν, αἵτινες προστίθενται εἰς αὐτά. Ὁ κίνδυνος αὐξάνει ἕνεκα τῆς πυκνότητος τοῦ οἰνοπνεύματος εἰς μικρὰν ποσότητα εὐγεύστου ποτοῦ. Εἶναι δὲ ὁ κίνδυνος ἔτι μεγαλείτερος ὅταν γίνηται χρῆσις ἀκαθάρτων οἰνοπνευμάτων (ζυμογόνα ἔλαια*).

Ἡ ὀρεκτικὴ καὶ πεπτικὴ ἐνέργεια τῶν ἰσχυρῶν τοὐλάχιστον οἰνοπνευματούχων ποτῶν εἶναι ὅλως φαντασιώδης. (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΟΙΝΟΣ

Γίνεται δι' οἰνοπνευματικῆς ζυμώσεως τοῦ ἐκ τῶν ὡρίμων σταφυλῶν ἐκπιεσθέντος πλουσίου εἰς σάκχαρον (20 %) χυμοῦ (***μούστου***). Ἡ ζύμωσις γίνεται

SISMANOGLIO MEGARO

δι' ἐνζυμάτων (σακχαρομύκης), ἅτινα εὑρισκόμενα εἰς τὸν ἀέρα ἐπικάθηνται ἐπὶ τῶν φλοιῶν τῶν σταφυλῶν, καὶ εἰς καλῶς ἀεριζόμενα μέρη μὲ θερμ. 15—30οΕ. Διὰ νὰ εἶναι δὲ τελεία πρέπει ὅλα τὰ χρησιμοποιούμενα ἀντικείμενα νὰ εἶναι ἀπολύτως καθαρά. Ὁ μοῦστος θολοῦται κατὰ τὴν ζύμωσιν, ἡ θερμ. του αὐξάνει, σχηματίζεται διοξείδιον ἄνθρακος (ἀνθρακικὸν ὀξύ), τὸ ὁποῖον ἀνέρχεται κατὰ φυσαλίδας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν (κίνδυνος ἀσφυξίας!) ὕστερον καθαρίζεται καὶ γίνεται διαυγής. Ὅσον δὲ περισσότερον μένει τόσον περισσότερον οἰνόπνευμα σχηματίζεται διὰ νέας ζυμώσεως, εἰς δὲ τὰ βαρέλια κατακάθηται διτρυγικὸν κάλι (créme de tartre).

Ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς τοῦ οἴνου γίνεται ἢ θλιβομένων καὶ πιεζομένων τῶν σταφυλῶν ἀμέσως μόλις τρυγισθοῦν καὶ ἀφ' οὗ ἔχει τελείως καθαρισθῇ ὁ ὁμὸς ἀπὸ τοὺς φλοιοὺς καὶ τοὺς κόκκους (κουκούτσια) καὶ μεταγγισθῇ ἀμέσως εἰς βαρέλια ὅπου γίνεται ἡ ζύμωσις ***(οἶνος πιεστηρίων)***, ἢ ὁ ὁποῖος μένει ἀναμεμιγμένος ἐντὸς κάδων μὲ τοὺς φλοιούς, τοὺς κόκκους, τοὺς μίσχους (τσουνιὰ) κλπ. μετὰ τῶν ὁποίων ἐθλίβη (ἐπατήθη) καὶ ἡ ζύμωσις γίνεται ἐντὸς τῶν κάδων, ὅπου μένει ὁ ὁποῖος 24 ὥρας ἕως 2 μῆνας, ἐξάγονται δὲ οἱ κόκκοι καὶ οἱ φλοιοὶ ἀφ' οὗ τελειώσῃ ἡ ζύμωσις (***οἶνος κάδων***.)

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων τρόπων κατασκευῆς ὑπάρχουν διαφοραί. Οὕτως οἱ πρῶτοι οἶνοι (οἱ θλιβόμενοι καὶ πιεζόμενοι) εἶναι γενικῶς λευκοὶ καὶ ὅταν ἀκόμη γίνονται μὲ μαύρας σταφυλάς, ἐπειδὴ ἡ χρωστικὴ οὐσία, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὸν φλοιόν, δὲν ἐπρόφθασε νὰ διαλυθῇ πρὸ τῆς μεταγγίσεως. Ἀφ' ἑτέρου οἱ οἶνοι οὗτοι εἶναι ὀλιγώτερον θρεπτικοί, ὡς ἐμπεριέχοντες ὀλιγώτερα θρεπτικὰ ἅλατα, ἔχουν γεῦσιν στυφνήν, εἶνε ὅμως περισσότερον τονωτικοί.

Ὁ ***ἁγνὸς*** οἶνος εἶναι διαυγής, μὲ ἀπολύτως καθαρὸν χρῶμα. Δέν πρέπει δὲ νὰ ἔχῃ οὔτε ξυνὴν οὔτε πικρὰν γεῦσιν, οὔτε ἰσχυρὰν ὀσμὴν οἰνοπνεύματος. Περιέχει δὲ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος, οἰνόπνευμα, ἀνθρακικὸν ὀξύ, διάφορα ὀργανικὰ ὀξέα ὡς μηλικόν, τρυγικόν, ὀξικὸν κλπ. σάκχαρον, ταννίνην, γλυκερίνην καὶ ἀρωματικὰς οὐσίας, αἵτινες τῷ δίδουν τὸ ἄρωμα (bouquet) καὶ ἅλατα: τρυγικὸν κάλιον φωσφορικὸν ἀσβέστιον, νάτριον κλπ.

Ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως δὲ ἑνὸς τῶν συστατικῶν τοῦ οἴνου διακρίνονται οὗτοι εἰς ***πνευματούχους*** (μὲ πολὺ οἰνόπνευμα) ***γλυκεῖς, ξηρούς, στυπτικούς, ἀερίζοντας***. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀεριζόντων (mousseux) ὑπάγονται καὶ οἱ ***καμπανῖται*** οἶνοι (champagne), οἵτινες περιέχουν ὑπὸ πίεσιν 3—6 ἀτμοσφαιρῶν, μεγάλην ποσότητα ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐν διαλύσει, προερχομένου ἐκ τῆς ζυμώσεως τοῦ σακχάρου ἐν ταῖς φιάλαις, τοῦ περιεχομένου εἰς τὸν οἶνον ἢ καὶ τὸν ἀργότερον προστεθέντα. (Διὰ τὴν ποσότητα οἰνοπνεύματος τῶν διαφόρων οἴνων βλ. *Πίνακα εἰς τὸ περὶ Τροφῶν ἄρθρον*).

Ἐκ τῶν ***γλυκέων*** λεγομένων οἴνων περιέχουν οἱ τῆς Τοκαΰης 10,4 % —21,1 % σάκχαρον, οἱ τῆς Μαλάγας 19,5 %, οἱ τοῦ Σχέρυ (Schery) 3,3 %

Οἱ ***καμπανῖται*** δὲ οἱ Γαλλικοὶ ἐμπεριέχουν 10, 4 % οἰνόπνευμα, 1,9 % σάκχαρον. Οἱ Γερμανικοὶ 10,4 % οἰνόπνευμα, 4,6 % σάκχαρον.

Ἐκτὸς τοῦ ἐκ σταφυλῶν κατασκευαζομένου οἴνου, κατασκευάζονται ἐκ σταφίδων, ἀπίων, μήλων, κυδωνίων, κερασίων, βερυκόκκων, μούρων, χαμαιβάτου, μούρων μυρτίλλου, φραγκοσταφυλῆς, βατομούρων, σύκων, ἀπὸ σακχαροκάλαμον, φοίνικας, ἀπὸ γάλα Κουμύς[5], ἀπὸ μέλι, ποτὰ ὅμοια πρὸς τὸν οἶνον, ἅτινα ἐμπεριέχουν :

	Οἰνόπνευμα	Σάκχαρον
Οἶνος μήλων	4,4 %	1,9 %
» ἀπιδιῶν	5,2 %	1,3 %
» χαμαιβάτ.	10,7 %	11,3 %
» μυρτίλλου	12,1 %	ἴχνη
» φραγκοστ.	13,5 %	8,5

Θρεπτικὴν ἀξίαν ὁ οἶνος δὲν ἔχει παρὰ ἐλαχίστην καὶ ταύτην διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ τοῦ σακχάρου ἐνῷ διὰ τῆς ταννίνης τῶν διαφόρων ὀργανικῶν ὀξέων αἰθέρων καὶ τῶν χρωστικῶν οὐσιῶν του εἶναι ***διεγερτικός*** καὶ ***τονωτικός***. Ἐν γένει οἱ ***λευκοὶ*** εἶναι διουρητικοὶ καὶ εὐπεπτότεροι, ἰδίως οἱ παλαιοί, οἱ ***ἐρυθροὶ*** πλέον τονωτικοὶ καὶ δυσκοίλιοι (ταννίνη).

Ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις εἰς μετρίαν χρῆσιν οἴνου κατὰ τὰ γεύματα, κατάχρησις ὅμως δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὰς ἐν τῷ περὶ ἀλκοολισμοῦ ἄρθρῳ ἀναφερομένας συνεπείας. Πρέπει ὁ οἶνος νὰ θεωρῆται μᾶλλον ὡς καρύκευμα καὶ ὄχι ὡς ποτὸν τραπέζης, διότι, ὡς εἴδομεν οὔτε σπουδαίαν θρεπτικὴν ἀξίαν ἔχει οὔτε τὴν δίψαν καταπραΰνει. Πάντως δὲν πρέπει νὰ δίδηται εἰς τὰ παιδία.

Ἡ ἐτησία κατανάλωσις οἴνου ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι 2 λίτρα κατ' ἄτομον, ἐν Γερμανίᾳ 6, Αὐστρία 22, Ἑλβετίᾳ 55 καὶ Γαλλίᾳ 119 λίτρα. Ἐν Ἀμερικῇ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἦτο 3 λίτρα κατ' ἄτομον.

Ἡ ἀναφερθεῖσα παρασκευὴ τοῦ οἴνου συμπληροῦται διὰ τοῦ λεγομένου ***κολλαρίσματος*** (collage) δηλ. τοῦ καθαρίσματος τῆς τρυγιᾶς, (τῆς λάσπης) τοῦτο δὲ γίνεται δι' εἰσαγωγῆς εἰς τὸν οἶνον 2 γρ. γελατίνης. ἢ ἰχθυοκόλλας ἢ 2—3 λευκωμάτων τοῦ ὠοῦ κτυπημένων, κατὰ ἑκατόλιτρον καὶ διὰ τῆς ***θειώσεως*** (soufrage). Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ρίπτεται ἐντὸς τοῦ οἴνου θειϊκὸν ἀσβέστιον εἰς δόσιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ 20 ἑκγρ. εἰς λίτρον. Ἡ θείωσις ὅμως ἀλλάζει ἐνίοτε τὸ χρῶμα καὶ δίδει δυσάρεστον γεῦσιν εἰς τὸν οἶνον.

Οἱ οἶνοι ὑφίστανται φυσικάς τινας ἀλλοιώσεις.

Οὕτως ἡ γεῦσίς των ἀλλάζει (plat) ὅταν ἐπενεργήσῃ ἐπ' αὐτῶν ὁ μύκης, ***τὸ μυκόδερμα***, παρουσιαζόμενον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὡς μικραὶ λευκαὶ κηλῖδες, ἢ ὁ οἶνος ξυνίζει (piquè) ὅταν τὰ βυτία δὲν εἶναι καλῶς κλεισμένα ἢ γεμάτα, ἢ τὸ χρῶμά του θολώνει, ἢ σχηματίζει ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἢ γίνεται ὡς λίπος κλπ.

Ὅλαι σχεδὸν αἱ ἀλλοιώσεις αὗται δύνανται νὰ προληφθοῦν διὰ θερμάνσεως τοῦ οἴνου εἰς κλειστὰ δοχεῖα εἰς θερμ. 60—70οΕ. καὶ οὕτω δύναται νὰ διατηρηθῇ ἀσφαλέστερον.

Αἱ ***νοθεῖαι*** τοῦ οἴνου εἶναι διάφοροι καὶ συνίστανται εἰς τὸ νὰ δίδουν τεχνητὸν ἄρωμα, τεχνητὸν χρῶμα, εἰς τὸ νὰ προξενοῦν τεχνητὴν ζύμωσιν, εἰς τὸ νὰ ἀποκρύπτουν τὰ ὀξέα, εἰς τὸ νὰ γλυκαίνουν τὸν οἶνον καὶ εἰς τὸ νὰ ἀραιώνουν αὐτόν.

Τὸ ***ἄρωμα*** τοῦ οἴνου γίνεται κατὰ τὴν ζύμωσιν καθὼς καὶ ὅταν μένῃ, προέρχεται δὲ ἀπὸ διαφόρους αἰθερικὰς οὐσίας. Ὅταν διὰ σκοποὺς νοθείας τίθεται ὕδωρ εἰς τὸν οἶνον, χάνεται τὸ φυσικὸν ἄρωμα καὶ διὰ νὰ δοθῇ νέον τοιοῦτον προστίθενται αἰθερικαὶ οὐσίαι, ἢ τοιαῦται παρασκευαζόμεναι δι' ἐπιδράσεως τοῦ οἰνοπνεύματος ἐπὶ λιπαρῶν σωμάτων (ἔλαια) καὶ αἱ ὁποῖαι οὐσίαι εἶναι βλαβεραί.

Τὸ ***χρῶμα*** τοῦ οἴνου προέρχεται ἀπὸ τὸν φλοιὸν τῶν σταφυλῶν, διὰ διαφόρους δὲ λόγους χρωματίζεται τεχνητῶς ὁ οἶνος διὰ προσθήκης ἀβλαβῶν ἐνίοτε οὐσιῶν ὡς μυρτίλλου, ἀκτῆς (ζαμποῦκος), μολόχας, τὸ συνηθέστερον ὅμως διὰ ἐπικινδύνων χρωμάτων ἀνιλίνης, μὲ ἰνδόκοκκον (κιρμίζι) κλπ.

Πρὸς ***ἀναγνώρισιν*** τοῦ τεχνητοῦ χρωματισμοῦ θέτομεν κατὰ τὸν Pagnoul 5 κ. ἑκμ. οὐδετέρου σαπωνοπνεύματος μὲ 5 κ. ἑκμ. διϋλισμένου ὕδατος καὶ 10—20 σταγόνας τοῦ ὑπόπτου οἴνου. Ὁ φυσικὸς οἶνος ἔχει τότε χρῶμα ἐλαφρῶς φαιόν· οἱ δὲ τεχνητῶς χρωματισθέντες ἀναλόγως τῆς οὐσίας τὴν ὁποίαν ἐμπεριέχουν, ροδόχρουν, ἐρυθρόν, ἰῶδες, πράσινον, ἢ εἰς πινάκιον βαθὺ ρίπτομεν 250 γρ. ὕδατος καὶ 5 γρ. οἴνου, ἐὰν μετά τινας ὥρας τὸ χρῶμα μείνῃ ὅπως ἦτο εἶναι φυσικὸς ὁ οἶνος, ἐὰν γίνῃ ἰόχρουν ἢ πράσινον εἶναι τεχνητός.

Διὰ τὸ ἐπικίνδυνον χρῶμα ***φουξίνης**** χύνομεν 2—3 σταγόνας οἴνου ἐπὶ τεμαχίου κιμωλίας ξυμένου καὶ βουτηγμένου

SISMANOGLIO MEGARO

εἰς ἀσπράδι αὐγοῦ μὲ νερὸ καὶ τὸ στεγνώνομεν εἰς 100ο, ἐὰν αἱ σταγόνες γίνουν ἰώδεις ὁ οἶνος ἔχει φουξίνην.

Ὁ ***γῦψος*** (platre) χρησιμοποιεῖται συχνὰ καὶ διὰ νὰ διατηρηθῇ τὸ χρῶμα. Ἐπιτρέπεται δὲ μέχρι 2 γρ. κατὰ λίτρον, ἀνωτέρα ποσότης βλάπτει.

Διὰ νὰ προκληθῇ ***τεχνητὴ ζύμωσις*** εἰς τὸν οἶνον προσθέτουσι σάκχαρον καὶ διὰ νὰ ἀποκρύψουν ὀξέα ὡς λ. χ. θειϊκὸν καὶ ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἰδιότητα προστιθέμενα νὰ κάμουν τελειοτέραν τὴν ζύμωσιν καὶ νὰ εὐκολύνουν τὸ καθάρισμα καὶ τὴν διατήρησιν καὶ τὰ ὁποῖα ὅμως εἶναι ἐπικίνδυνα, προστίθεται κόνις μαρμάρου ἢ γῦψος ἢ ἄλας, διὰ νὰ τὸν γλυκαίνουν δὲ προσθέτουν γλυκερίνην. Δὲν ἀναφέρομεν τοὺς τρόπους τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ρηθεισῶν νοθειῶν διότι μόνον ὑπὸ εἰδικῶν χημικῶν δύνανται νὰ γίνουν.

Ἡ συχνωτέρα νοθεία εἶναι ἡ ***προσθήκη ὕδατος***. Πρὸς ἀναγνώρισιν ταύτης ρίπτομεν σταγόνα οἴνου ἐπὶ λινοῦ πανίου ὅτε πέριξ τῆς κηλίδος σχηματίζεται κύκλος ἀνοικτοῦ χρώματος. Διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ οἴνου προσθέτουσιν ἰτεϊλικὸν ὀξύ.

Οἱ ***ἰαματικοὶ οἶνοι*** γίνονται διὰ προσθήκης εἰς τὸν οἶνον καλῆς ποιότητος διαφόρων φαρμακευτικῶν οὐσιῶν.

ΟΙΣΟΦΑΓΙΣΜΟΣ

Σύσπασις τῶν μυῶν τοῦ οἰσοφάγου*, ἡ ὁποία ἐπιφέρει παροδικὴν ἀλλὰ τελείαν ἀπόφραξιν τοῦ ὀργάνου. Ὁ σπασμὸς ἀναφαίνεται ἐξαφνικὰ καὶ ἐμποδίζει ἀπολύτως τὴν κατάποσιν.

Συνοδεύεται ὑπὸ αἰσθήματος πνιγμοῦ. Συνήθως τὰ ὑγρὰ περνοῦν, καὶ τὰ στερεὰ καταβαίνουν μὲ μεγάλην δυσκολίαν. Ἐνίοτε ὅμως ἡ κατάποσις εἶναι τελείως ἀδύνατος. Ὁ οἰσοφαγισμὸς ***παρατηρεῖται***, ὅταν ὑπάρχῃ ξένον σῶμα, φλόγωσις, στένωσις, καρκίνος, ἐπὶ ὑστερίας, ὑποχονδρίας, λύσσης, τετάνου.

Πρὸς ***θεραπείαν*** συνιστῶνται σπόγγος ζεστὸς ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, ἀντισπασμωδικά, καθετηριασμοὶ καὶ ὑδροθεραπεία.

ΟΙΣΟΦΑΓΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ οἰσοφάγου. ***Ὀφείλεται*** εἰς λῆψιν ὑγρῶν βραζόντων ἢ καυστικῶν ἢ καὶ ξένου σώματος (τεμαχίου ὀστοῦ, καρφίτσας κλπ.), ἢ καὶ μετάδοσιν νόσων γειτονικῶν χωρῶν.

Ἐκδηλοῦται μὲ πόνους κατὰ μῆκος τοῦ οἰσοφάγου, ἐπιτεινομένους κατὰ τὴν κατάποσιν τροφῶν, ἐμέτους, αἱμορραγίας.

Ἡ ***θεραπεία*** συνίσταται εἰς πρόσληψιν ποτῶν κατευναστικῶν καὶ παγωμένων (πτισάνη λιναροσπόρου, τεμάχια πάγου) καὶ ἐπίθεσιν πάγου ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ.

ΟΙΣΟΦΑΓΟΣ

Σωλὴν μυομεμβρανώδης, ὁ ὁποῖος συνδέει τὸν φάρυγγα πρὸς τὸν στόμαχον. Ἔχει μῆκος 26 ἑκμ. καὶ πλάτος $2\frac{1}{2}$ ἑκμ. Εὑρίσκεται ὄπισθεν μὲν τοῦ λάρυγγος, τῆς τραχείας καὶ τῆς καρδίας, ἔμπροσθεν δὲ τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Ὁ οἰσοφάγος ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω ἀποτελεῖται: Ἰον ἀπὸ βλεννογόνον ὑμένα περιέχοντα ἀδένας οἱ ὁποῖοι ἐκκρίνουν ὑγρὸν ἔχον ὡς προορισμὸν νὰ διευκολύνῃ τὴν κάθοδον τῶν τροφῶν καὶ 2ον ἀπὸ δύο στρώματα μυῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἐξωτερικὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἴνας ἐπιμήκεις, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν ἀπὸ ἴνας κυκλοτερεῖς. Διὰ τῶν περισταλτικῶν κινήσεων τῶν μυῶν κατέρχονται αἱ τροφαὶ εἰς τὸν στόμαχον.

Οἰσοφάγου ἐγκαύματα. Τὰ ***ἐγκαύματα*** τοῦ οἰσοφάγου προκαλοῦνται σπανίως μὲν ἀπὸ λῆψιν τροφῶν καὶ ποτῶν λίαν θερμῶν, τὸ συνηθέστερον ὅμως ἀπὸ πόσιν ὑγροῦ καυστικοῦ (ὀξέος ἢ ἀλκάλεος) κατὰ λάθος ἢ ἐπὶ σκοπῷ αὐτοκτονίας.

Τὰ ***συμπτώματα*** εἶναι πόνος ἐντονώτατος κατὰ μῆκος τοῦ οἰσοφάγου, ἔμετοι αἵματος, ἀδυναμία καταπόσεως.

Ἡ ***θεραπεία*** συνίσταται εἰς παροχὴν σόδας καὶ ὕδατος ἀσβεστίου ἐὰν πρόκειται περὶ ὀξέος, λεμονίου, λιμονάδας, ἐὰν πρόκειται περὶ ἀλκάλεος.

Ὀκαρκῖνος τοῦ οἰσοφάγου παρατηρεῖται εἰς ἡλικιωμένους. Ὑπάρχει δυσκολία περὶ τὴν κατάποσιν, ἀπόπνοια κάκοσμος, δύσπνοια, βραχνάδα. Ὁ θάνατος εἶνε ἡ συνήθης συνέπεια τῆς ἀσθενείας.

Ξένα σώματα καταπινόμενα σκαλώνουν εἰς τὸν οἰσοφάγον, τὸν ἐρεθίζουν, καὶ ὅταν μείνουν πολὺν καιρόν, δύνανται νὰ ἐπιφέρουν ἐξέλκωσιν ἢ καὶ διάτρησιν.

Τὰ ξένα σώματα εἶνε: ***Τροφαὶ*** (ἄκανθαι, ὀστᾶ, κουκούτσια, τεμάχια κρέατος λίαν σκληροῦ). κλπ. ἢ καὶ ***ἀντικείμενα*** καταποθέντα τυχαίως (καρφί, βελόνη, νόμισμα, κουκκί, τεχνητοὶ ὀδόντες) ἢ καὶ οἰκειοθελῶς (ὑστερικοί, φρενοβλαβεῖς).

Συνήθως, ὅταν τὸ καταποθὲν σῶμα εἶνε ὀγκῶδες, ἐπέρχεται κρίσις πνιγμοῦ μὲ βῆχα καὶ ἔμετον καὶ ἀποβάλλεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἐὰν τοὐναντίον τὸ σῶμα εἶναι μικρόν, τὸ αἴσθημα τῆς πνιγμονῆς παύει βαθμηδόν, καὶ παραμένει μόνον πόνος ὄπισθεν τοῦ στέρνου. Εἰς τὸν ἰατρὸν ἐπιβάλλεται ἡ ἐξαγωνὴ τοῦ ξένου σώματος διὰ εἰδικῶν λαβίδων ἢ καὶ ἐν ἀνάγκῃ δι' ἐγχειρήσεως.

Θὰ ἀναφέρομεν μόνον ἐδῶ μερικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα πᾶς τις δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ ἐν ἐλλείψει ἢ μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ ἰατροῦ.

Εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι κατέπιαν τεμάχια ὀστῶν, ὑπολείμματα κελύφους ὀστρακοδέρμων, ὁ ἰατρὸς Schliep συνιστᾷ πόσιν ὀλίγου ὕδατος ἀναμεμιγμένου μὲ ξύδι ἢ καὶ νερὸ περιέχον 2 % ὑδροχλωρικὸν ὀξύ. Τὰ ὑγρὰ ταῦτα μαλακώνουν τὰς οὐσίας ταύτας καὶ διευκολύνουν τὴν κάθοδόν των.

Ὁ ἰατρὸς Breugnier συνιστᾷ νὰ δώσωμεν πρὸς κατάποσιν κουβάρι νήματος λίαν περιπεπλεγμένον καὶ βρεγμένον, τοῦ ὁποίου τὸ ἕν ἄκρον θὰ κρατοῦμεν στὸ χέρι. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης εὐκόλως ἐξάγονται καρφίτσες, βελόνες καὶ ἄκανθαι.

Οἱανδήποτε μέθοδον καὶ ἂν μεταχειρισθῶμεν, θὰ καταπραΰνομεν τὸν πόνον ἔπειτα μὲ μικρὰ τεμάχια πάγου, τὰ ὁποῖα θὰ καταπίνει ὁ ἀσθενής. (βλ. *Στόμαχος*).

ΟΙΣΟΦΑΓΟΤΟΜΙΑ

Τομή, ἡ ὁποία ἐκτελεῖται ἐπὶ τοῦ οἰσοφάγου, διὰ νὰ ἀφαιρεθῇ ξένον τι σῶμα, ἢ καὶ νὰ εἰσαχθοῦν τροφαὶ διὰ καθετῆρος.

ΟΙΣΤΡΟΜΑΝΙΑ

Ἀνισόρροπος γενετήσιος ὁρμή. (βλ. *Σατυρίασις καὶ Νυμφομανία*)

ΟΙΣΤΡΟΣ (*βλ. Μυῖαι*).

ΟΚΤΑΠΟΔΕΣ (*κ. Κταπόδι*)

Εἶδος ὀστρακοδέρμου. Τὸ κρέας του εἶνε ὀλίγον θρεπτικὸν καὶ δύσπεπτον.

ΟΚΤΑΠΟΔΕΣ (*βλ. Πολύποδες.*)

ΟΛΥΡΑ (*Seigle κ. Σίκαλι ἢ Βρίζα*)

Χρησιμοποιεῖται ὡς τροφὴ εἰς διαφόρους χώρας, Ὁ ἐξ ὀλύρης ἄρτος* εἶνε ἐλαφρῶς ὑπόξινος, ὀλίγον ὑγροσκοπικός, καὶ διατηρεῖται χωρὶς νὰ σκληρυνθῇ

ΟΛΥΡΑ ΕΡΥΣΙΒΩΔΗΣ (*Seigle ergoté*).

Τὸ μυκήλιον τοῦ Claviceps purpurea, μύκητος ἀναπτυσσομένου ἰδίως ἐπὶ τῶν σταχύων τῆς ὀλύρας. Ἡ κόνις τῆς ἐρυσιβώδους ὀλύρας εἶνε τεφρόχρους, βαρέως καὶ ἀηδῶς ἀπόζουσα, γεύσεως ἐν ἀρχῇ μὲν ἀνάλου, εἶτα δὲ ἐμμόνως δριμείας.

Ἡ ἐρυσιβώδης ὄλυρα προκαλεῖ σύσπασιν ἔντονον τῶν λείων ἰνῶν καὶ εἶνε αἱμοστατική. Αἱ μαῖαι συνήθως δίδουν τὴν κόνιν διὰ νὰ προκαλέσουν πόνους καὶ ὑποβοηθήσουν τὸν τοκετόν. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶνε ἐπικίνδυνος. Ἡ ἐρυσιβώδης ὄλυρα οὐδέποτε πρέπει νὰ δίδεται εἰς ἐπιτόκους, ἐφ' ὅσον ἡ μήτρα εἶνε γεμάτη, εἴτε ἀπὸ τὸ ἔμβρυον, εἴτε ἀπὸ τὸ ὕστερον. Ἡ ἐρυσιβώδης ὄλυρα δίδεται εἰς δόσιν 2 — 4 γρ. τὴν ἡμέραν ὑπὸ μορφὴν ξηρίων, κα-

SISMANOGLIO MEGARO

ταποτίων ἢ πόματος, εἰς αἱμορραγίας, παραλύσεις τῆς κύστεως, ἀκράτειαν οὔρων καὶ σπερματόρροιαν. Ἐκ τῆς ἐρυσιβώδους ὀλύρας ἐξάγονται ἀλκαλοειδῆ ἡ ***ἐργοτίνη**** καὶ ἡ ***ἐργοτινίνη.****

ΟΜΑΤΡΟΠΙΝΗ

Λευκὴ κόνις μὲ τὴν αὐτὴν ἐπίδρασιν, ἂν καὶ ἐλαφροτέραν, ἣν καὶ ἡ ***ἀτροπίνη.****Χρησιμοποιεῖται, ἐνσταλλαζομένη εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, πρὸς διεύρυνσιν τῆς κόρης.

ΟΜΙΛΙΑ

Ἡ ὁμιλία εἶναι ἀποκλειστικὸν προτέρημα τοῦ ἀνθρώπου, ὀφείλεται δὲ εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην αὐτοῦ πνευματικὴν ἰδιότητα. Προῆλθεν ἐκ τῆς συμβιώσεως τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες διὰ νὰ γίνωνται ἀντιληπτοὶ ἔθεσαν δι' ἑκάστην ἔννοιαν ὡρισμένην λέξιν. Τὸ κέντρον τῆς ὁμιλίας ἢ μᾶλλον τοῦ ἐνάρθρου λόγου ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Gall περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ ἐτοποθετήθη εἰς τὴν τελευταίαν ἕλικα τοῦ μετωπιαίου λοβοῦ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀργότερον δὲ περὶ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος ὁ Broca ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἕδρα τοῦ λόγου εὑρίσκεται εἰς τὴν τελευταίανἕλικα τοῦ ***ἀριστεροῦ***μετωπιαίου λοβοῦ.Τὸ τοιοῦτον εἶναι σπουδαῖον καθότι διαταραχαὶ καὶ νόσοι τοῦ τμήματος τούτου τοῦ ἐγκεφάλου ἐπιφέρουσι διαταραχὰς τῆς ὁμιλίας. Διὰ νὰ σχηματισθῇ ἔναρθρος λόγος καὶ νὰ διατυπωθῇ ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ δύο κέντρων ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἑνὸς ***αἰσθητικοῦ***, τὸ ὁποῖον συνδυάζει τοὺς ἀκουσθέντας λόγους μὲ ἐννοίας, αἵτινες ἔχουσιν ἤδη προσχηματισθῇ καὶ ἐναποθηκευθῇ εἰς τὴν μνήμην καὶ ἑνὸς ***κινητικοῦ*** τὸ ὁποῖον προκαλεῖ τὴν κατάλληλον διὰ τὴν προφορὰν τοῦ λόγου κίνησιν τῶν ἁρμοδίων ὀργάνων (βλ. *Φωνή*).

Διὰ νὰ σχηματισθῇ ἡ φωνὴ διὰ τοῦ ἐκ τῶν πνευμόνων ἐξερχομένου ἀέρος, ἐπέρχονται δονήσεις τῶν φωνητικῶν χορδῶν, μαζὺ ὅμως μὲ αὐτὰς δονοῦνται καὶ αἱ κοιλότητες αἱ ὁποῖαι συγκοινωνοῦν μὲ τὸν λάρυγγα, ὡς τραχεῖα, φάρυγξ, στόμα, ρὶς, καὶ ἐπέρχονται τόνοι καὶ θόρυβοι. Ὡς γνωστὸν τὰ γράμματα τὰ ἀποτελοῦντα τὰς λέξεις διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζεται ἡ ὁμιλία, διαιροῦνται εἰς φωνήεντα καὶ σύμφωνα. Τὰ φωνήεντα παράγονται δι' ἐνισχύσεως μερικῶν ἤχων τῆς φωνῆς μὲ τὴν ἀπήχησιν τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος, ἥτις προσλαμβάνει διάφορον σχῆμα.Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ γλῶσσα προσλαμβάνει διάφορον σχῆμα καὶ θέσιν.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ σύμφωνα ταῦτα παράγονται ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος, τὸ ὁποῖον διέρχεται τὴν κοιλότητα τοῦ στόματος, καθ' ἣν στιγμὴν κλείει ἢ ἀνοίγει τὸ στενὸν εἰς ἓν σημεῖον, ἢ καθ' ἣν στιγμὴν εἰς στενόν τι σημεῖον γίνεται προστριβὴ τοῦ ἀέρος. Οὕτως ἀναλόγως τοῦ στενώματος διακρίνονται τὰ χειλεόφωνα β. π. φ μ. ψ. τὰ ὀδοντόφωνα δ. τ. θ. σ. λ. ρ. ν. ζ. καὶ τὰ οὐρανισκόφωνα γ. κ. χ. ξ.

Τὸ παιδὶ μόλις γεννηθῇ φωνάζει, εἶναι ὅμως αἱ φωναί του ἄναρθροι. Ἀργότερον ὅμως ὅταν ἀρχίσῃ νὰ ἀντιλαμβάνηται διὰ τῆς ἀκοῆς ἤχους, προσπαθεῖ νὰ μιμηθῇ, προσέχον τὰς κινήσεις τῶν χειλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ὁμιλούντων προσώπων καὶ σχηματίζει ὄχι μόνον φωνήεντα ἀλλὰ καί σύμφωνα. Ἡ ὁμιλία λοιπὸν τῶν παιδίων, ἥτις ἀρχίζει περὶ τὸ 2ονἔτοςτῆς ἡλικίας σχηματίζεται ἀποκλειστικῶςδιὰ τῆς ἀπομιμήσεως.Πρέπει λοιπὸνδιὰ νὰ μάθουν τὰ παιδία νὰ ὁμιλοῦν καὶ νὰ προφέρουν ὀρθῶς. νὰ ἀπομιμῶνται πρόσωπα ὁμιλοῦντα καὶ προφέροντα ὀρθῶς.

Διαταραχαὶ τῆς ὁμιλίας δύνανται νὰ προέλθουν τόσον ἀπὸ κεντρικὰς αἰτίας ὅσον καὶ ἀπὸ τοπικάς. Αἱ ***κεντρικαί***, αἵτινες εἶναι καὶ σπουδαιότεραι, ὀφείλονται εἰς βλάβας τῆς ἕδρας τοῦ ἐνάρθρου λόγου εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ δύνανται νὰ προέλθουν ἀπὸ αἱμορραγίας, ὄγκους, ἀποστήματα, κλπ. Συνίσταται δὲ ἡ θεραπεία των εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς αἰτίας, εἰς ἄσκησιν ἢ καὶ ἐκμάθησιν τῆς ὁμιλίας.

Τοπικαὶ αἰτίαι δύνανται νὰ εἶναι φλεγμοναί, ὄγκοι, παραμορφώσεις κλπ.

στόματος, λάρυγγος, ρινός. Εἰς ταύτας συγκαταλέγονται καὶ αἱ διάφοροι ἐλαττωματικαὶ προφοραί, καθὼς ἡ τραυλότης. Ἡ ἐλλαττωματικὴ προφορὰ ὡρισμένων ψηφίων εἶναι συχνή, γενικῶς δὲ πρόκειται περὶ συμφώνων τὰ ὁποῖα ἢ προφέρονται ἢ δὲν προφέρονται διόλου. Οὕτω πολλοὶ ἀντὶ τοῦ Ρ προφέρουν Γο μέ τὸν λάρυγγα, ἄλλοι δὲν δύνανται νὰ προφέρουν τὸ Λ. (Λαμβδακισμὸς) ἄλλοι ἀντὶ τοῦ τοῦ Κ προφέρουν Ι.

Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι πολλοὶ τῶν ἡμετέρων δὲν δύνανται νὰ προφέρουν τὰ ξενόφωνα CH ἢ J καὶ τὰ ἀντικαθιστοῦν μὲ σ καὶ ζ. (seval, ze n'ai pas). Βεβαίως τοιαῦται ἐλαττωματικαὶ προφοραὶ δύνανται νὰ προέλθουν ἀπὸ νόσον τῶν χειλέων, τῶν ὀδόντων ἢ τοῦ οὐρανίσκου ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀφείλονται εἰς ἀπομίμησιν ἐκ μέρους τῶν παιδίων κακῶν προτύπων, ὅτε δι' ἐγκαίρου ἀπομακρύνσεως αὐτῶν καὶ βαθμιαίας καὶ ἀκριβοῦς προφορᾶς δύναται τὸ τοιοῦτον νὰ διορθωθῇ.

Ἡ συχνοτέρα διαταραχὴ τῆς ὁμιλίας εἶναι ἡ ***τραυλότης*** (ψελλισμός,τσίβδισμα) Ὀφείλεται εἰς συσπάσεις ἢ καὶ σπασμοὺς τῶν μυῶν τῶν χειλέων ἢ τῆς γλώσσης ἢ τοῦ λάρυγγος καὶ ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως τῶν συσπάσεων αὐτῶν ὁ ροῦς τῆς ὁμιλίας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐμποδίζεται, αἱ λέξεις ἐξέρχονται μὲ κόπον, κομμέναι ἢ δὲν ἐξέρχονται διόλου. Ὁ σπασμὸς τῶν μυῶν δύνανται ἀφ' ἑνὸς εἰς διαρκῆ προσπάθειαν ὁμιλίας νὰ αὐξήσῃ, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ προκαλέσῃ καὶ συσπάσεις καὶ κινήσεις ἄλλων ἀσχέτων πρὸς τὴν ὁμιλίαν μυῶν. Οὕτως ἐνίοτε ὁ τραυλὸς κοκκινίζει, οἱ μύες τοῦ προσώπου, ἡ κεφαλή, αἱ χεῖρες κινοῦνται.

Τὰ ***αἴτια*** τῆς ***τραυλότητος*** εἶναι πλεῖστα ὅσα. Ἐξαντλητικὴ βαρεῖα νόσος, ἰσχυρὸς τρόμος τραύματα κεφαλῆς κληρονομικότης, συχνὰ ἀπομίμησις εἶναι τὰ κυριώτερα τῶν αἰτίων. Πάντως ὅμως ἡ ἄμμεσος αἰτία εἶναι ψυχική. Οὕτως ὅταν ὁ τραυλὸς εἶναι μόνος ὁμιλεῖ συνήθως εὐκόλως, ἀρχίζει δὲ νὰ τραυλίζῃ μόλις εὑρεθῇ πρὸ ξένου προσώπου, στενοχωρηθῇ κλπ.

Ἐξ ἄλλου ὁ τραυλὸς ὁμιλεῖ ἐνίοτε τὰς ἰδίας λέξεις τελείως ἀλανθάστως, ἐν ᾧ ἄλλοτε τὰς αὐτὰς λέξεις μόνον μὲ τὰς χειρίστας δυσκολίας δύναται νὰ προφέρῃ.

Ἡ τραυλότης παρουσιάζεται ὀλιγώτερον εἰς σωματικὴν εὐεξίαν καὶ ψυχικὴν ἰσορροπίαν, παρατηρεῖται δέ μεταξὺ τοῦ 4—8 ἔτους, αὐξάνει εἰς ἀδιαθεσίας σωματικὰς ἢ ψυχικάς, προχωρεῖ βαθμηδὸν μέχρι τῆς ἥβης, ὅτε ἀποκτᾷ καὶ τὴν μεγαλειτέραν της ἔντασιν, ὕστερον ἐλαττοῦται, δύναται δὲ εἰς προχωρημένην ἡλικίαν νὰ ἐκλείψῃ. Αἱ γυναῖκες προσβάλλονται σπανιώτερον.

Ἡ ***προφύλαξις*** τῆς τραυλότητος ἀπαιτεῖ τὴν ἀπομάκρυνσιν παιδιῶν ἀπὸ τοὺς τραυλούς, τὴν ἔγκαιρον θεραπείαν τυχουσῶν νόσων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων (ἰδίως ἀδένοειδῶν ἐκβλαστήσεων)*

Ἡ ***θεραπεία*** τῆς τραυλότητος γίνεται δι' εἰδικῆς ὁμιλίας, μεθοδικῆς ἀναπνοῆς κατὰ τὴνὁμιλίαν καὶ ἐνισχύσεως τῆς θελήσεως. Δύναται δὲ τότε ἡ τραυλότης ἐντὸς 2—3μηνῶν ἐντελῶς νὰ θεραπευθῇ.

Ἄλλη συχνὴ ἀνωμαλία τῆς ὁμιλίας εἶναι ἡ***ἔρρινος*** ὁμιλία ὀφειλομένη εἰς ἀλλοιώσεις τῶν κοιλοτήτων ρινὸς καὶ ρινοφάρυγγος.

Παρατηρεῖται δὲ αὕτη τόσον ὅταν ὁ χῶρος τῆς ρινὸς καὶ ὁ ρινοφαρυγγικὸς εἶναι διὰ φλογώσεων, ἀδενοειδῶν ἀποφύσεων, πολυπόδων, μεγάλης ἐκκρίσεως, ὄγκων κλπ. στενός, ὅτε κατὰ τὴν ὁμιλίαν λείπουν ὅλα τὰ φωνήεντα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ὁμιληθοῦν διὰ τῆς ρινός, ὅσον καὶ ὅταν, ἕνεκα παραλύσεως τοῦ οὐρανίσκου (διφθερῖτις, ἕλκη κλπ.) ὑπάρχει διαρκὴς συγκοινωνία μεταξὺ τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινός.

Ἡ θεραπεία τῆς ρινικῆς ὁμιλίας εἶνε (ἀναλόγος πρὸς τὴν προκαλοῦσαν αὐτὴν αἰτίαν. (βλ.. *Ἐγγαστρίμυθος*).

ΟΜΙΧΛΗ

Πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν νὰ ὁμιλῶμεν ἐν ὁμίχλῃ, ὅταν ἰδίως εἴμεθα προδιατεθειμένοι εἰς λαρυγγίτιδας ἢ καταρροάς. Ὀφείλομεν νὰ ἀναπνέωμεν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν μύτην.

SISMANOGLIO MEGARO

ΟΜΜΑΤΟΥΑΛΙΑ *(Δίοπτρα)*

Ἡ χρῆσις τῶν ὀμματουαλίων ἐπιβάλλεται τόσον διὰ προφυλακτικὸν ὅσον καὶ διὰ θεραπευτικὸν σκοπόν.

Προφυλακτικῶς ἐνδείκνυται ἡ ἔγκαιρος χρῆσις τοιούτων εἰς παιδία πρὸς πρόληψιν μυωπίας,* ἐπίσης πρὸς ἀποφυγὴν θαμβώσεως ἀπὸ ἰσχυρὸν φῶς ἀπ' εὐθείας ἢ ἐξ ἀντανακλάσεως (βλ. *Φωτισμὸς*), ἢ καὶ τραυματισμοῦ διὰ ξένων σωμάτων εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα.

Τοὐλάχιστον εἰς τὰς δύο πρώτας περιπτώσεις ὡρισμένως πρέπει νὰ ζητῆται ἡ γνώμη τοῦ ἰατροῦ, διότι συνήθως γίνεται κατάχρησις καὶ εἰς τὴν χρῆσιν καὶ εἰς τὸ χρῶμα. Πάντως τοιαῦτα προφυλακτικὰ ὀμματουάλια θὰ χρησιμοποιῶνται μόνον ἐν ἀνάγκῃ.

Σχετικῶς μὲ τὰ ὀμματουάλια τὰ προφυλάσσοντα ἀπὸ ἰσχυρὸν φῶς, τὸ σχῆμά των πρέπει νὰ εἶναι κυρτόν, διὰ νὰ προφυλάσσηται ὁ ὀφθαλμὸς ἀπὸ τὰς πλευρικὰς φωτεινὰς ἀκτῖνας. Ἡ ὕαλος δὲ, διὰ νὰ ἀδυνατήσῃ περισσότερον τὸ φῶς πρέπει νὰ εἶναι πολύχρωμος. Ἀπεδείχθη ὅτι τὰ καλλίτερα εἶναι τὰ κιτρινοπράσινα καὶ τὰ φαιόμαυρα (γριζόμαυρα).

Τὰ ἁπλᾶ κίτρινα εἶναι ἐπίσης καλά, ὡς καὶ τὰ κόκκινα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν εἶναι πρακτικά. Τοὐναντίον δὲ τὰ συνειθιζόμενα κυανᾶ ὀμματουάλια, εἶναι τελείως ἀκατάλληλα, διότι εἰς ἰσχυρὸν φωτισμὸν οὐδόλως προφυλάττουν.

Διὰ τὴν ***προφύλαξιν*** τῶν ὀφθαλμῶν ἀπὸ τραύματα εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα κατασκευάζονται ὀμματουάλια ἐξ ὑάλου, ἢ ἐκ λεπτοῦ σύρματος. (Εἰκ. 523, 524) Ἡ ὕαλος πρέπει νὰ εἶναι ἀρκετὰ χονδρὴ διὰ νὰ μὴ σπάνῃ εὐκόλως, τὰ δὲ ἐκ σύρματος κατεσκευασμένα μὲ στενώτατον δίκτυον διὰ νὰ ἐμποδίζουν καὶ τὰ μικρότερα ξένα σώματα νὰ εἰσέλθουν, ἔχουν ὅμως τὸ ἐλάττωμα νὰ ἐλαττώνουν κατὰ πολὺ τὸ φῶς καὶ νὰ φράσσωνται εὐκόλως. Πρέπει δὲ νὰ εἶναι τοιουτοτρόπως κατεσκευασμένα, ὥστε νὰ προφυλάττουν καὶ τὰ πλάγια τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Τὰ ὀμματουάλια χρησιμοποιοῦνται διὰ ***θεραπευτικὸν σκοπὸν*** πρὸς ἐξίσωσιν ἐλαττωματικότητος τῆς ὁράσεως. καθοδηγοῦντα τὰς φωτεινὰς ἀκτῖνας κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ὥστε νὰ σχηματίζηται ἐπ' αὐτοῦ μία ὅσον τὸ δυνατὸν καθαρὰ εἰκὼν τοῦ ἀντικειμένου.

Τὰ ὀμματουάλια εἶναι φακοί ***ἀμφίκοιλοι*** διὰ τοὺς πρεσβύωπας, ***κυλινδρικοὶ*** διὰ τὸν ἀστιγματισμόν, ***πρισματικοὶ*** διὰ τὸν στραβισμόν.

Ὁ βαθμὸς τῶν ἀναγκαίων εἰς ἑκάστην περίπτωσιν φακῶν πρέπει ἀκριβῶς νὰ ὁρίζηται. Δι' ἑνὸς πολὺ ἐλα-

Εἰκ. 523

Εἰκ. 524

Προφυλακτικὰ ὀμματουάλια διὰ διάφορα ἐπαγγέλματα.

φροῦ ἢ καὶ δι' ἑνὸς πολὺ ἰσχυροῦ δύναται νὰ προέλθῃ περισσοτέρα βλάβη παρὰ ὠφέλεια.

Ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ βαθμοῦ, μόνον ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ καὶ μετὰ ἀκριβῆ ἐξέτασιν δύναται νὰ ὁρισθῇ, εἶναι δὲ ἐγκληματικὸν τὸ νὰ μεταβαίνῃ τις εἰς τὸ πρῶτον ὀπτικὸν κατάστημα καὶ νὰ δοκιμάζῃ διάφορα ὀμματουάλια, καθότι κατὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν ὀμματουαλίων δὲν πρόκειται μόνον περὶ τοῦ ἐὰν δύναταί τις μὲ αὐτὰ νὰ βλέπῃ καθαρά. Πρέπει ὁ ὀφθαλμὸς τόσον

ὅταν βλέπῃ μακρὰν ἢ πλησίον, νὰ κουράζηται τὸ ὀλιγώτερον καὶ νὰ προληφθῇ χειροτέρευσις τῆς παθήσεως.

Οἱ μύωπες λ. χ. πρέπει νὰ προσέχουν ἀπὸ πολὺ ἰσχυρὰ ὀμματουάλια καὶ νὰ τὰ χρησιμοποιοῦν μόνον διὰ μεγάλην ἀπόστασιν, προκειμένου δὲ διὰ μικρὰν τοιαύτην πρέπει νὰ ἔχουν καὶ δεύτερα πλέον ἀδύνατα, ἄλλως χειροτερεύει ἡ μυωπία καὶ φέρει διαρκῆ ἀδυναμίαν τῆς ὁράσεως. Οἱ πρεσβύωπες τοὐναντίον πρέπει νὰ προσέχουν ἀπὸ πολὺ ἀδύνατα ὀμματουάλια, διότι κουράζοντοι οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ φέρουν κεφαλόπονον.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατασκευάζονται τοιοῦτοι φακοὶ τῶν ὁποίων τὸ ἄνω μέρος ἁρμόζει εἰς τὸ νὰ βλέπῃ τις μακρὰν καὶ τὸ κάτω πλησίον.

Ὁ ἰατρὸς καθορίζει τὸν βαθμὸν τοῦ φακοῦ μὲ διοπτρίας.

Εἶναι δὲ ***διοπτρία*** ἡ διαθλαστικὴ δύναμις φακοῦ τοῦ ὁποίου ἡ ἑστία εὑρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 1 μ. Ἡ διαθλαστικὴ δύναμις τῶν φακῶν εἶνε ἀντίθετος πρὸς τὴν ἀπόστασιν τῆς ἑστίας καὶ αὐξάνει ὅσον αὕτη γίνεται βραχυτέρα, ἡ δύναμις δὲ τῶν φακῶν αὐξάνει μαξὺ μὲ τὸν ἀριθμόν των. Οὕτω φακὸς 10 διοπτριῶν εἶναι δύο φορὰς ἰσχυρότερος ἀπὸ φακὸν 5 διοπτριῶν. Τὸ εἰς τὰς συνταγὰς ℞ τοῦ ἰατροῦ σημεῖον + σημαίνει φακὸν κυρτὸν τὸ δὲ σημεῖον — κοῖλον.

Ἐκτὸς τοῦ εἴδους τῶν φακῶν κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὀμματουαλίων πρέπει νὰ δίδηται προσοχὴ,καὶ εἰς τὴν ποιότητα τῆς ὑάλου, ἥτις πρέπει νὰ εἶναι τελείως διαφανής, ἄχρωμος, ἴση κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν πλευρικὴν ἀπόστασιν τῶν φακῶν ἀπ' ἀλλήλων, τῶν ὁποίων τὸ μέσον πρέπει νὰ συμπίπτῃ μὲ τὸ μέσον τῶν ὀφθαλμῶν (κόρη).

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὀμματουαλίων οὗτος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν διαρκῆ ἢ βραχεῖαν χρῆσιν αὐτῶν. Εἰς τὴν πρώτην προτιμότερα εἶναι ἕνεκα τῆς στερεότητός των τὰ ἐπὶ τῶν αὐτιῶν στηριζόμενα ὀμματουάλια (lunettes), εἰς τὴν δευτέραν, ὅταν συχνάκις ἀφαιροῦνται, τὰ διὰ πιέσεως ἐπὶ τῆς ρινὸς συγκρατούμενα (pince nez) ἢ καὶ εἰς τὰς κυρίας τὰ (Face à main). Ὅσον ἀφορᾷ τὸν μονύελον, ὅταν δὲν πρόκειται νὰ καταστραφῇ ἡ ἀξία τῶν ὀφθαλμῶν χάριν ἐπιδείξεως, πρέπει νὰ χρησιμοποιῆται μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἐλαττωματικὴ ὅρασις εἰς ἕνα καὶ μόνον ὀφθαλμόν.

Μεγάλη προσοχὴ πρέπει νὰ δίδηται ἐπί τῆς καθαριότητος τῶν φακῶν, ἥτις ἐπιτυγχάνεται τὸ καλλίτερον διὰ λεπτοῦ δέρματος.

ΟΜΟΙΟΠΑΘΗΤΙΚΗ

Μέθοδος θεραπείας, ἐφευρεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Hahnermann τῆς Λειψίας 1810—1843). Ἔχει ὡς βάσιν τὴν ἰδέαν : ὅτι τὰ ὅμοια φεραπεύονται διὰ τῶν ὁμοίων «similia similibus curantur» Οἱ ταύτην ἐφαρμόζοντες φρονοῦν ὅτι ἡ εὐαισθησία τῶν ἀσθενῶν διὰ τὰ φάρμακα εἶναι τόσον ηὐξημένη, ὅσον βαρυτέρα εἶνε ἡ νόσος. Δι' αὐτὸν δὲ ἀκριβῶς τὸν λόγον καταφεύγουν εἰς δύσεις ἐλαχίστας (τὸ ἓν ἑκατομμυριοστὸν τῆς ἰατρικῆς δόσεως).

Ἡ ὁμοιοπαθητικὴ εἶνε καθαρὰ διαιτητικὴ μέθοδος, τῆς ὁποίας ἡ δραστικότης ἐξαρτᾶται μᾶλλον ἀπὸ τὰ λοιπὰ διαιτητικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα συμβουλεύει Τὰ φάρμακα ἐνεργοῦν δι' ὑποβολῆς.

ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ

Ἡ συνηθεστέρα μορφὴ διαστροφῆς τῆς γεννητικῆς ζωῆς παρατηρουμένη καὶ εἰς τὰ δύο φύλα, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ μὲν ἄρρενες ἐνώπιον τῆς γυναικὸς μένουν τελείως ἀπαθεῖς, ἐνῷ ἐνώπιον ἀτόμων τοῦ ἰδίου αὐτῶν γένους ὄχι μόνον αἰσθάνονται κλῖσιν καὶ ἔρωτα, ἀλλὰ προβαίνουν καὶ μέχρι τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς γεννητικῆς των ὁρμῆς (Παιδεραστία), τὰ δὲ θήλεα δεικνύουν ἀντιπάθειαν πρὸς τοὺς ἄνδρας, συμπαθοῦν ἄτομα τοῦ φύλου των καὶ προβαίνουν εἰς πράξεις γεννητικῆς ἱκανοποιήσεως (Λεσβικὸς ἔρως,tribadïe).

Ἡ ὁμοφυλοφιλία εἶνε ψυχοπαθολογικὸν νόσημα, ἄλλοτε μὲν ἐκ γενετῆς,

SISMANOGLIO MEGARO

ἄλλοτε δὲ ἀποκτώμενον. Προσβάλλει τοὺς ἑρμαφροδίτους, τοὺς κληρονομικῶς ψυχογεννητικῶς ἐπιβεβαρυμένους, ἀνθρώπους μὲ κακὴν ἀγωγὴν καὶ εἰς διεφθαρμένον ζῶντας περιβάλλον. Μία ἄλλη αἰτία, ἥτις συχνάκις ὁδηγεῖ εἰς τὴν ὁμοφυλοφιλίαν εἶναι ὁ αὐνανισμός. Διὰ τοῦτο μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς προφυλάξεως τοῦ πάθους τούτου ἔχει ἡ ὀρθὴ γεννητικὴ ἀγωγὴ τῶν παιδίων. Ὅπως εἰς τὰ περὶ ἀγωγῆς, γεννητικῆς ζωῆς, αὐνανισμοῦ κλπ. κεφάλαια ἀναφέρωμεν, ἡ σεμνοτυφία καταντᾷ ἐγκληματικὴ καὶ δὲν πρέπει διὰ ταύτης νὰ καλύπτωμεν τὰ τῆς γεννητικῆς ζωῆς ἀπὸ τοὺς νέους καὶ ἀπὸ τὰς νέας. Πρέπει νὰ δίδηται περισσοτέρα προσοχὴ ἐπὶ τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τῶν παιδίων, διότι οὕτως ἐμποδίζομεν τὰ ἀπροστάτευτα παιδία ἀπὸ ἐπικινδύνους λοξοδρομίας. Ἐπίσης ἡ προφύλαξις ἀπαιτεῖ τὴν ἄγρυπνον ἐπιτήρησιν τῶν γονέων καὶ τῶν παιδαγωγῶν καὶ τῶν διδασκάλων ἐπὶ τῶν σχέσεων τῶν παιδίων μετ' ἀλλήλων. Πρέπει δὲ νὰ ἐμποδίζηται κάθε παιδὶ εἰς τὸ ὁποῖον παρατηροῦνται τάσεις ὁμοφυλοφιλίας ἀπὸ τὸ νὰ κοιμᾶται μετ' ἄλλων, νὰ λούηται μετ' ἄλλων, κλπ.

Ἡ *θεραπεία* τῆς ὁμοφυλοφιλίας εἶναι εὐκολωτέρα εἰς τὴν ἐπίκτητον τοιαύτην, παρὰ εἰς τὴν ἐκ γενετῆς καὶ συνίσταται, τόσον εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἐνήλικας, εἰς τὴν καταπολέμησιν τοῦ αὐνανισμοῦ καὶ ἄλλων παραγόντων οἵτινες βλάπτουν τὴν γεννητικὴν ζωήν, τῆς γεννητικῆς νευρασθενείας, προελθούσης ἐξ ἀνθυγιεινῆς γεννητικῆς ζωῆς καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ψυχοθεραπείας δι' ὑπνωτισμοῦ καὶ ὑποβολῆς.

ΟΜΦΑΛΙΟΣ ΛΩΡΟΣ *(βλ. Νεογνόν, Τοκετός).*

ΟΜΦΑΛΟΣ

Κοίλωμα στρογγύλον εὑρισκόμενον εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας καὶ ἀντιπροσωπεῦον τὴν οὐλὴν τοῦ μετὰ τὸν τοκετὸν κοπέντος ὀμφαλίου λώρου. Ὁ ὀμφαλὸς τῶν νεογνῶν εἶνε ἐκτεθειμένος εἰς μολύνσεις μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ λώρου (7η—10 ἡμέρα) καὶ τῆς τελείας ἐπουλώσεως τοῦ τραύματος. Ἐπέρχονται ἐνίοτε φλογώσεις, ἐρυσίπελας καὶ γάγγραινα. (βλ. *Κήλη*).

ΟΝΕΙΡΟΝ

Ὅταν ὁ ὕπνος δὲν εἶνε πολὺ βαθύς, ἡ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου δὲν παύει τελείως, παρὰ ἐπεξεργάζεται τόσον τὰς ἐξωτερικῆς φύσεως ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων μας αἰσθητικὰς ἐπιδράσεις (ὄνειρα αἰσθητικῆς αἰτίας) ὅσον καὶ τὰς ἐσωτερικῆς (ψυχικῆς αἰτίας). Εἶναι ἄρα τὸ ὄνειρον ἐκδήλωσις τῆς κατὰ τὸν ὕπνον λειτουργίας τοῦ ἐγκεφάλου.

Τῆς λειτουργίας ταύτης γινομένης ἄνευ ἐλέγχου καὶ ἄνευ ἐπιδράσεως τοῦ συνειδότος καὶ τῆς συναισθήσεως, τὰ ὄνειρα παρουσιάζονται ὑπὸ τὰς ποικίλλας τῶν μορφῶν καὶ ἀλλοιώσεων, διότι ὁ ροῦς τῆς φαντασίας, διὰ τῆς ὁποίας τὰ ὄνειρα λαμβάνουν τὴν ὕλην ἐκ τοῦ παρελθόντος, μὲ διαφόρους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀλλαγάς, δὲν συγκρατεῖται ἀπὸ τὴν μὴ ὑπάρχουσαν συναίσθησιν, ἀλλ' οὔτε καὶ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν λογικήν. Ὡς ἐκ τούτου ὀνειρευόμεθα συνήθως τὰ πλέον παράδοξα καὶ ἀνόητα πράγματα, ὅπως δὲ ὅταν εὑρισκόμεθα ἐν ἐγρηγόρσει ἰσχυρά τις ἐντύπωσις προκαλεῖ κινήσεις, οὕτω ζωηρὸν ὄνειρον δύναται νὰ προκαλέσῃ κινήσεις τῶν ἄκρων, ὁμιλίαν, γέλωτα ἢ καὶ περιοδείαν (ὑπνοβάτης).

Εἰς τὰ αἰσθητικῆς αἰτίας ὄνειρα ἀρκοῦν ἁπλούσταται ἐντυπώσεις διὰ νὰ προκαλέσουν τοιαῦτα, λ. χ. τὸ βάρος τοῦ σκεπάσματος, σφαλερὰ στάσις μέλους τοῦ σώματος, ἱδρώς, ξεσκέπασμα κλπ.

Τὰ ψυχικῆς αἰτίας ὄνειρα προέρχονται ἐξ ἰδιαιτέρας προσαρμογῆς ἰδεῶν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ καὶ σχετίζονται σχεδὸν πάντοτε μὲ τὴν συνήθη ζωήν μας, μὲ τὰς ἀσχολίας, τὰς φροντίδας μας, κλπ.

Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων εἰδῶν ὀνείρων ὑπάρχουν καὶ τὰ παθολογικῆς αἰτίας, τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀφείλονται εἰς ἐγκεφαλικάς, καρδιακάς, πνευματικάς, στομαχικὰς διαταραχάς.

Εἰς τὰ ὄνειρα τῆς τελευταίας ταύτης κατηγορίας κατατάσσονται καὶ τὸ προδρομικὰ οὕτως εἰπεῖν νόσων.

Οἱ Vaschide καὶ Pieron εἰς τὴν «Ψυχολογίαν τοῦ ὀνείρου» περιγράφουν περίεργα περιστατικά τινα καὶ δεικνύουν τὸ ὄφελος τὸ ὁποῖον ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐξ αἰσθήσεων τόσον σκοτεινῶν, τὰς ὁποίας ἡ συνείδησις δὲν ἀντιλαμβάνεται, καὶ τὰς ὁποίας ὅμως ἡ ὑποσυνείδησις (subconcience) τοῦ κοιμωμένου καταγγέλλει. Ἐνίοτε φλεγμονήτων ἀμυγδαλῶν προαγγέλλεται δι' ὀνείρου κατὰ τὸ ὁποῖον τὸ παιδὶ βλέπει λ. χ. νὰ τοῦ θέτουν κιβώτιον ἐπί τοῦ λαιμοῦ, μηνιγγῖτις διὰ συσφίγξεως τῆς κεφαλῆς ὡς εἰς μάγγανον, διαπύησις τοῦ ὠτός, δι' ὄφεως εἰσελθόντος εἰς τὸ οὖς. Πιθανὸν τοιαῦτα ὄνειρα νὰ ἐξηγοῦνται διὰ τοῦ ὅτι αἱ ἀσθένειαι ἀρχόμεναι συχνὰ βραδέως, δὲν γίνονται συναισθηταὶ τὴν ἡμέραν, καὶ προκαλοῦν τὴν νύκτα ὄνειρα εἰδικοῦ χαρακτῆρος, ἀναλόγως τοῦ προσβληθέντος μέρους. Μερικοὶ ἐδοκίμασαν νὰ συστηματοποιήσουν τὰ ὄνειρα ταῦτα καὶ νὰ ἐπιβεβαιώσουν ὅτι τάδε ὄνειρον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν τάδε νόσον.

Σχετικῶς μὲ τοὺς *ἐφιάλτας* παραπέμπομεν εἰς τὸ ἰδιαίτερον ἄρθρον. Διὰ τὴν προφητικὴν ἰδιότητα τῶν ὀνείρων, οἱ ἀρεσκόμενοι εἰς ὑπερφυσικὰς θεωρίας, ἂς παραδεχθοῦν τὴν ἄποψιν τῶν πνευματιστῶν κατὰ τοὺς ὁποίους «τὸ πνεῦμα ἀπαλλοτριούμενον τῆς ὕλης καὶ διατρέχον τὸ ἄπειρον, δύναται ἐν τῇ ὁρμῇ του νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν ἀνωτάτων σφαιρῶν, ὅπου γεννῶνται αἱ αἰτίαι τῶν γεννησομένων, καὶ ἐπαναφέρει εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀπαύγασμα τῶν συλλεγεισῶν αἰσθήσεων, αἵτινες σχηματίζουν τὸ προφητικὸν ὄνειρον».

Τὰ ζωηρότερα ὄνειρα γίνονται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὕπνου, ἢ ὀλίγον πρὶν ἀφυπνισθῶμεν. Ἐνθυμούμεθα δὲ καλλίτερον τὰ ὀνειραῶτινα ἐπέφερον μεγάλην ἐπίδρασιν ἐφ' ὑμῶν καὶ μᾶς ἀφύπνησαν, ἢ καὶ ὅταν ἀφυπνιζώμεθα βραδέως.

Ἂν καὶ οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι βλέπουν ὄνειρα, ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι τόσον οἱ χειρώνακτες, ὅσον καὶ οἱ μεγάλην πνευματικὴν ἐργασίαν ἐκτελοῦντες, σπανίως, ἢ διόλου ὀνειρεύονται. Ἀποφεύγομεν τὰ ὄνειρα ἢ τουλάχιστον τὰ ἀνήσυχα τοιαῦτα, κοιμώμενοι μὲ κενὸν τὸν στόμαχον, τὴν κύστιν, τὰ ἔντερα, καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς.

Ἐπειδὴ εἰς πρόσωπα νευροπαθῆ καὶ εὐκόλως ἐπηρεαζόμενα, εὐχάριστα ὄνειρα ἔχουν εὐεργετικὴν ἐπὶ τῆς ὑγιείας ἐπίδρασιν, ἡ ἐπιστήμη ἐφήρμοσε τὴν λεγομένην ὀνειροθεραπείαν, δηλαδὴ τὴν δι' ὑποβολῆς ἀμέσως πρὸ ἢ καὶ κατὰ τὸν ὕπνον, ἢ δι' ἀκροάσεως καταλλήλου μουσικῆς, ἢ διὰ χρήσεως ποικιλοχρόμων κινηματογραφικῶν προσβολῶν, ἢ δι' ἐπιθέσεως ἀρωμάτων ἐπὶ τοῦ προσκεφάλου, ἢ διὰ συστηματικῆς ἐνισχύσεως τῆς θελήσεως, πρόκλησιν εὐχαρίστων ὀνείρων.

Ἐπίσης τελευταίως ὑπὸ τῆς ψυχοαναλυτικῆς ἐπιστήμης (Freud, Steckel κλπ.) χρησιμοποιοῦνται τὰ ὄνειρα πρὸς διάγνωσιν διαφόρων ψυχικῶν παθήσεων (Φοβίαι κλπ.).

ΟΝΕΙΡΩΞΕΙΣ

Ὀνειρώξεις λέγονται αἱ καθ' ὕπνον συχνάκις, συνεπείᾳ ὀνείρων ἡδυπαθῶν, ἐπερχόμεναι ρεύσεις σπέρματος. Αὗται δύνανται νὰ προέρχωνται ἀπὸ παθολογικὴν αἰτίαν ἢ καὶ νὰ μὴ ἔχουν σχέσιν μὲ τοιαύτην. Μὴ νοσηραὶ ὀνειρώξεις ἐπέρχονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς κάθε ἄτομον μὲ τελείαν τὴν γενετήσιόν του ἱκανότητα, ὅταν διὰ συσσωρεύσεως τοῦ σπέρματος εἰς τὰς σπερματικὰς ὁδούς, αὐξάνει ἡ ἐν αὐταῖς ἔντασις καὶ δι' ἐλαχίστου ἐρεθισμοῦ προκαλεῖται ρεῦσις κανονικὴ δηλ. μὲ στύσιν τοῦ πέους καὶ αἴσθημα ἡδονῆς. Αἱ σπανίως, κάθε 2—4 ἑβδομάδας, ἐπερχόμεναι ὀνειρώξεις δὲν ἔχουν βλαβερὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ὑγείας καὶ πρέπει νὰ θεωρῶνται

SISMANOGLIO MEGARO

ὡς ἀναγκαῖαι ἐκκενώσεις τοῦ συσσωρευθέντος σπέρματος. Τοὐναντίον ὅμως συχνάκις γινόμεναι ἐπιφέρουν ἐξασθένησιν τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος, μὲ μεγάλην ἐρεθιστικότητα τῶν νεύρων καὶ κατάπτωσιν ἠθικήν.

Αἱ εἰς ἄλλως ὑγιεῖς, συχνὰ ἐπερχόμεναι ὀνειρώξεις προκαλοῦνται ἀπὸ ὑπεράφθονον ὑρέψιν τοῦ σώματος καθὼς καὶ κατάχρησιν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, καρυκευμάτων καὶ ἄλλων ἀφροδισιακῶν τροφῶν, ὡς χαβιάρι, στρείδια, κανέλλα, βανίλλη, ὕδνα κλπ.

Οἱ πάσχοντες ἐκ συχνῶν ὀνειρώξεων μὴ παθολογικῆς αἰτίας ἐκτὸς τῆς ἀποφυγῆς τῶν ἀνωτέρω, πρέπει πρὶν κατακλιθῶσι νὰ κουράζουν τὸ σῶμα των ἀρκετὰ διὰ περιπάτου, γυμναστικῆς κλπ· θὰ κοιμῶνται εἰς ψυχρὸν δωμάτιον ἐπὶ σκληροῦ στρώματος καὶ θὰ σκεπάζονται ἐλαφρά. Δὲν πρέπει νὰ πλαγιάζουν ἐπὶ τῆς ράχεως, θὰ ἔχουν κενὴν τὴν κύστιν καὶ τὰ ἔντερα, θὰ πλύνωνται καὶ ἰδίως εἰς τὴν γεννητικὴν χώραν μὲ κρῦον ὕδωρ καὶ θὰ ἀποφεύγουν πᾶν ὅτι ἤθελε διεγείρει τὴν φαντασίαν καὶ τὴν γεννητικὴν ὁρμήν.

Ὅταν αἱ ὀνειρώξεις ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπέρχωνται καὶ τὴν ἡμέραν ἢ καὶ μετὰ τὰς κενώσεις (βλ. *Σπερματόρροια*) πρέπει ἀφεύκτως νὰ συμβουλευώμεθα τὸν ἰατρόν. Καὶ εἰς τὰς γυναῖκας γίνονται ὀνειρώξεις (δηλ. ρεύσεις ἐκ τῶν Βαρθολινιδείων ἀδένων τοῦ κολεοῦ) συνοδεύουσαι ὄνειρα ἐρωτικῆς φύσεως. Καὶ ἐδῶ ἡ προφύλαξις εἶναι ἡ ἰδία ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας.

ΟΝΙΣΚΟΣ (*βλ. Μύραινα*).

ΟΝΟΣ (*βλ. Γάλα, Κρέας*).

ΟΝΥΧΕΣ

Προσαρτήματα τοῦ δέρματος, ἀναπτυσσόμενα εἰς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων καὶ ἀποτελούμενα ἀπὸ κερατοειδῆ οὐσίαν. Οἱ σχῆμα ἐπιμήκους τετραγώνου ἔχοντες ὄνυχες, σχηματίζουν πλάκα λεπτήν, διαφόρου πάχους, ἐλαφρῶς κυρτὴν πρὸς τὰ πλάγια, μὲ ἐπιφάνειαν ὁμαλῶς ἴσην. Τὸ ἐμπρόσθιον ἐλεύθερον μέρος τοῦ ὄνυχος, (τὸ κυρίως νύχι) προεξέχει συνήθως τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων, τὸ δὲ ὀπίσθιον, ἔχον σχῆμα ἡμικυκλικὸν εἶναι τελείως λευκόν. Ἡ πλάξ δὲ αὕτη τοῦ ὄνυχος εἶναι ἀπὸ τὰ πλάγια καὶ τὸ ὄπισθεν μέρος χωμένη εἰς τὸ δέρμα. Ἀπὸ τὴν ἄκραν τῶν δακτύλων ἐκτείνεται τὸ δέρμα χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν συνέχειάν του κάτωθεν τῆς πλακὸς τοῦ ὄνυχος, περικαλύπτει τὰ πλάγια μέρη αὐτοῦ καὶ μεταβαίνει εἰς τὸ δέρμα τῆς ράχεως τῶν δακτύλων.

Τὸ μέρος τοῦ δέρματος τὸ εὑρισκόμενον κάτωθεν τοῦ ἡμισεληνείου μέρους τοῦ ὄνυχος εἶναι τὸ λεγόμενον ἡ ρίζα ἢ ἡ μήτηρ τοῦ ὄνυχος, διότι ἐξ αὐτοῦ ἀναπτύσσεται ὁ ὄνυξ. Οὕτω λοιπὸν βλέπομεν ὅτι ὁ ὄνυξ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν *ρίζαν* (μήτηρ), τὸ *σῶμα* (πλάξ), καὶ τὸ *ἐλεύθερον μέρος* (τὸ κυρίως νύχι).

Οἱ ὄνυχες αὐξάνουν συνεχῶς μεταξὺ τοῦ 5—50 ἔτους τῆς ἡλικίας κατὰ 9—12 ἑκατοστὰ τοῦ χλμ. τὴν ἡμέραν. Πρὸ καὶ μετὰ τὴν ρηθεῖσαν ἡλικίαν ἡ αὔξησις εἶναι ἠλαττωμένη. Συμφώνως μὲ τὴν ρηθεῖσαν αὔξησιν χρειάζονται διὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν κατὰ μέσον ὅρον, οἱ μὲν ὄνυχες τῶν χειρῶν 120—140 ἡμέρας, ἐκτὸς τοῦ ὄνυχος τοῦ μεγάλου δακτύλου, ὅστις χρειάζεται πλέον τοῦ ἔτους. Ὅσον δὲ συχνώτερον κόπτονται οἱ ὄνυχες, τόσον περισσότερον μεγαλώνουν, ἐὰν δὲ ἀφεθοῦν κυρτώνουν καὶ δύνανται νὰ φθάσουν τὸ μῆκος 3—4 ἑκμ. Ἂν καὶ ὁ Heller εἶδεν ἄτομον εἰς τὸ Annam μὲ ὄνυχας μήκους 40—45 ἑκμ.

Εἰς τοὺς ὄνυχας τόσον οἱ ἀρχαῖοι ὅσον καὶ οἱ σύγχρονοι λαοὶ ἀπέδωσαν σημασίαν τόσον ἀπὸ ἀπόψεως κοσμητικῆς ὅσον καὶ προλήψεως. Οὕτως οἱ Ἀσιᾶται τὰ ἀφήνουν νὰ μεγαλώνουν πολὺ καὶ φέρουν ἰδιαίτερα καλλιτεχνικὰ προφυλακτικὰ καλύμματα, οἱ Ἀφρικανοὶ τὰ βάφουν μὲ κηνᾶ, ἄλλοι ὅταν ἔχουν πένθος ἢ κάμνουν ἀφιέρωμα (τάξιμον) δὲν τὰ κόπτουν καὶ τὰ ἀφίνουν ἀκάθαρτα, καὶ ἀπεριποίητα.

Εἰς ἄλλους χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ

μαντεύσουν τὸ μέλλον ἢ τὸν χαρακτῆρα (ἄσπρες κηλῖδες=τύχη, εὐτυχία). Ἀπὸ ἀπόψεως ὅμως ἐπιστημονικῆς οἱ ὄνυχες ἔχουν σημασίαν, διότι δίδουν εἰς τὰ δάκτυλα στερεότητα, εὐκολύνουν τὴν σύλληψιν μικρῶν ἀντικειμένων, αὐξάνουν τὴν εὐαισθητικότητα τῆς ἁφῆς, ἡ δὲ ἀνεπίλεπτος καθαριότης καὶ περιποίησίς των, ἐκτὸς τοῦ αἰσθητικοῦ μέρους, ἔχει καὶ μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ὅλην ὑγείαν, δεδομένου ὅτι διὰ τῶν δακτύλων μας εἰσάγομεν τὴν τροφὴν εἰς τὸ στόμα, ἐγγίζομεν τυχὸν πληγωμένα μέρη τοῦ σώματος κλπ.

Ἐκ τῶν *ἀσθενειῶν* τῶν ὀνύχων τινὲς εἶναι ἐκ γενετῆς, ὡς λ. χ. ἡ ἔλλειψις ὄνυχος ἢ ὁ ἀτελὴς σχηματισμὸς αὐτοῦ, αἱ περισσότεραι δὲ ἐπίκτητοι.

Οὕτω παρατηρεῖται *ἀτροφία* τοῦ ὄνυχος, ὅτε οὗτος γίνεται λεπτότατος καὶ ξεκολλᾶ εὐκολώτατα, θεραπεύεται δὲ διὰ γενικῆς τονώσεως τοῦ ὀργανισμοῦ, *ἀχρωμία* τοῦ ὄνυχος, ἐνίοτε ἐκ γενετῆς, ὅτε ἐντὸς τῆς οὐσίας τοῦ ὄνυχος σχηματίζονται λευκαὶ κηλίδες ἢ γραμμαὶ καὶ τέλος ὅλος ὁ ὄνυξ γίνεται λευκός.

Ἡ πάθησις αὕτη κατά τινας ὀφείλεται εἰς, συνεπείᾳ τραυματισμοῦ, εἴσοδον ἀέρος μεταξὺ τῶν κυττάρων τῆς οὐσίας τῶν ὀνύχων. Ἡ ριζικὴ θεραπεία εἶναι ἀδύνατος, δύναται ὅμως τὸ δυσάρεστον ἀπὸ αἰσθητικῆς ἀπόψεως πάθος νὰ καλυφθῇ, βαφόμενον διὰ τῆς λεγομένης κόνεως τοῦ Joseph (10 γρ. ὀξειδίου τοῦ ψευδαργύρου (ozyde de zinc) καὶ 0,10 ἑκγρ. καρμίνης (carmin).

Λίαν ἐπώδυνος νόσος εἶναι ἡ *φλόγωσις* τοῦ ὄνυχος προερχομένη ἐκ τῆς εἰσόδου βακτηρίων εἰς τὸ ἔστω καὶ ἐλαφρώτατα τραυματισμένον δέρμα.

Σκλήρυνσις τοῦ ὄνυχος δι' ἐπικαθήσεως σκληρᾶς κερατοειδοῦς οὐσίας γίνεται συνήθως διὰ πιέσεως (στενὸν ὑπόδημα). Ὁ ὄνυξ γίνεται ὀγκώδης, κυρτώδης.

Ἐκφύλισις τοῦ ὄνυχος γίνεται διὰ μύκητος (τριχόφυτον) ὅταν λ. χ. ξύεται ἡ πάσχουσα κεφαλή. Οἱ ὄνυχες κατ' αὐτὴν ξεφλουδίζονται, σπάνουν. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις πρέπει νὰ γίνονται ἐπιθέματα μὲ ἄχνην ὑδραργύρου ἢ νὰ ἀλοίφωνται μὲ διάλυσιν φαινικοῦ ὀξέος.

Ἐπίσης οἱ ὄνυχες προσβάλλονται καὶ ἀποκτῶσι κυρτώματα, διαρρήγνυνται εὐκόλως καὶ χάνουν τὴν στιλπνότητά των εἰς διαφόρους γενικὰς καὶ δερματικὰς νόσους καὶ τραύματα.

Περίεργος καὶ οὐχὶ πολὺ σπανία νόσος, εἶναι ἡ λεγομένη *ὀνυχογρύφωσις* κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ὄνυξ συνεπείᾳ διαρκοῦς ἐρεθισμοῦ ἢ ἄλλων τοπικῶν ἢ γενικῶν αἰτίων αὐξάνει, σκληρύνεται καὶ λαμβάνει διάφορα σχήματα ὡς κέρας, ἐκπωματήριον κλπ. Ἡ νόσος αὕτη θεραπεύεται δι' ἐγχειρήσεως.

Ἡ γνωστοτέρα πάθησις τῶν ὀνύχων εἶναι τὸ *γύρισμα* τοῦ ὄνυχος. Προέρχεται τοῦτο ἐκ συνεχοῦς πιέσεως ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέρους τοῦ μεγάλου δακτύλου, δι' ὑποδήματος ἀκαταλλήλου, στενοῦ καὶ μυτεροῦ. Εἰς τὰς ἀρχὰς τὸ μέρος καθίσταται εὐαίσθητον, φλογίζεται βαθμηδόν, ἐξοιδαίνεται καὶ ἀναλόγως διαπυῆται ἢ καὶ σχηματίζει μυκητώσεις. (fungosités) Ἀπαιτεῖται ἡσυχία μερικῶν ἡμερῶν, κρῦον ὑγρὸν ἐπίθεμα καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ πῦον ἢ μυκήτωσις θὰ κληθῇ ὁ ἰατρὸς διὰ νὰ τὸ ἀνοίξῃ, καυτηριάσῃ ἢ κόψῃ ἐν ἀνάγκῃ μέρος τοῦ ὄνυχος ἢ τὸν ἀφαιρέσῃ ὅλον. Ἐὰν ὑπάρχῃ τάσις τοῦ ὄνυχος διὰ στροφήν, πρέπει νὰ φέρωμεν κατάλληλον ὑπόδημα, οὐδέποτε νὰ κόπτωμεν τὰ ἄκρα τοῦ ὄνυχος τριγωνικά, ἀλλὰ στρογγυλὰ καὶ ἐν γένει νὰ περιποιώμεθα τοὺς ὄνυχάς μας.

Ξένα σώματα, ὡς ἄκανθαι ἢ τεμάχια ξύλου συχνάκις εἰσέρχονται κάτωθεν τοῦ ὄνυχος καὶ ἐὰν δὲν ἐξανθοῦν δύνανται νὰ προκαλέσουν φλογώσεις καὶ διαπυήσεις. Καὶ ἐὰν μὲν τὸ ἓν ἄκρον του εἶναι ἀρκετὰ ἔξω, τὸ συλλαμβάνομεν μὲ μικρὰν λαβίδα καὶ τὸ ἐξάγομεν. Ἄλλως ἢ σχηματίζομεν μὲ ψαλίδα τομὰς εἰς τὸν ὄνυχα, σηκώνομεν αὐτὸν καὶ ἐξάγομεν τὸ ξένον σῶμα ἢ ξύνωμεν τὸ μέρος τοῦ ὄνυχος μὲ τεμάχιον ὑάλου ἕως ὅτου φθάσωμεν εἰς τὸ σῶμα τὸ ὁποῖον καὶ ἀφαιροῦμεν.

Αἱ συχναὶ παρατηρούμεναι *παρονυχίδες* πρέπει νὰ κόπτωνται μὲ τὸ ψαλλίδι καὶ νὰ τίθηται ἐπ' αὐτῶν ὀλίγον βάμμα

ἰωδίου. Οὐδέποτε πρέπει νὰ τραβῶνται μὲ τὸ χέρι ἢ νὰ δαγκάνωνται.

Συχνάκις, μάλιστα εἰς μὴ περιποιημένας χεῖρας παρατηροῦνται πέριξ τοῦ ὄνυχος καὶ εἰς τὸ δέρμα μικραὶ ραγάδες ἐνίοτε ἐπώδυνοι ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνοι καθότι δύναται νὰ χρησιμεύουν ὡς εἴσοδος διαφόρων ἐπικινδύνων μολύνσεων. Αὗται θεραπεύονται μὲν διὰ βάμματος Ἰωδίου, προλαμβάνονται δὲ διὰ τακτικῆς περιθάλψεως τῶν ὀνύχων.

Ἡ ***περίθαλψις τῶν ὀνύχων*** εἶναι σπουδαία τόσον ἀπὸ ὑγιεινῆς ὅσον καὶ ἀπὸ κοσμητικῆς ἀπόψεως. Ἀπὸ ὑγιεινῆς, διότι οὕτω κρατοῦνται καθαροὶ οἱ δάκτυλοι καὶ οἱ ὄνυχες, ἀπὸ κοσμητικῆς δέ, διότι διὰ νὰ εἶναι αἱ χεῖρες ὡραῖαι καὶ παρουσιάσιμοι, ἐκτὸς τοῦ κυριωτέρου ὅρου τῆς καθαριότητος πρέπει νὰ ἔχουν καὶ ὄνυχας καλοσχηματισμένους, εὐθεῖς καὶ ροδόχρους.

Ἡ περιποίησις τῶν ὀνύχων, ἥτις ἤδη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο προηγμένη, ὡς λ. χ. ἐν Ρώμῃ, ὅπου ἐκτὸς τῶν ὀνύχων τῶν χειρῶν καὶ τοὺς τῶν ποδῶν ἐπιμελῶς περιποιοῦντο καὶ εἰς τὰ συμπόσια εἰδικοί, κάτωθεν τῶν τραπεζῶν, ἠσχολοῦντο εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, εὑρίσκεται καὶ τώρα ἀκόμη εἰς τὸ ὕψος της καὶ εἶναι λίαν διαδεδομένη, τοὐλάχιστον ἡ τῶν χειρῶν. Οἱ ὄνυχες κόπτονται καθαρίζονται, τρίβονται, πλύνονται στιλβοῦνται καὶ εἰς μερικὰς ἢ μερικούς, βάφονται.

Ἡ καθημερινὴ ὑγιεινὴ τῶν ὀνύχων ἀπαιτεῖ τὸ τακτικὸν κόψιμον ἢ καλλίτερον λιμάρισμα τόσον ὥστε νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ ὁ ὄνυξ τὸ πρὸς τὴν ρίζαν του κρέας, νὰ ὠθῆται προσεκτικὰ [πρὸς τὰ κάτω καὶ νὰ καθαρίζηται ἐπιμελῶς (βλ. *Παρωνυχία*·

ΟΝΥΧΟΦΑΓΙΑ

Ἡ κακὴ συνήθεια τῶν παιδίων καὶ μερικῶν ἐνηλίκων, τοῦ νὰ μασσοῦν τοὺς ὄνυχάς των καὶ νὰ κόπτουν μὲ τοὺς ὀδόντας των τὰς παρονυχίδας καὶ μὲ αὐτὰς ἐνίοτε καὶ μέρος τοῦ δέρματος, ὄχι μόνον εἶναι ἀπεχθής, ἀλλὰ ἀνθυγιεινὴ καὶ ἐπικίνδυνος, ἕνεκα τῶν διαφόρων φλογώσεων καὶ διαπυήσεων (βλ. *Παρωνυχία*), τὰς ὁποίας δύναται νὰ προκαλέσῃ καὶ μὴ αἰσθητική, διότι σχηματίζει ἀσχήμους οὐλάς.

Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν ἐπάλειψιν τῶν ὀνύχων μὲ πικράν τινα οὐσίαν (κινίνη, ἀλόη κλπ.) καὶ τὴν διὰ λόγου τιμωρίαν.

ΟΝΩΝΙΣ (*Ὀνόπορδον, Γαϊδουράγκαθον, Chardon aux ânes, Fausse acanthe*)

Φυτὸν μὲ ρόδινα ἢ λευκὰ ἄνθη καὶ μὲ ρίζας ξυλώδεις, πικρὰς τὴν γεῦσιν.

Τὰ φύλλα της παρέχουν ἀφέψημα διουρητικόν.

ΟΞΑΛΙΚΟΝ ΟΞΥ

Εὑρίσκεται εἰς μεγάλην ποσότητα εἰς τὸ τέϊον καὶ τὸ κακάον (4—3 γρ. κατὰ χλγρ.) εἰς τὸ πιπέρι (3,95) τὸ ρεβέντι (2,45), τὰ σπανάκια (2, 50) τὴν ξυνήθρα (2,ο). Ἡ σοκολάτα περιέχει (0,75) κατὰ χλγρ.

Αἱ τροφαὶ αὗται δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπωνται παρὰ σπανίως καὶ εἰς μικρὰς δόσεις εἰς τοὺς ἀρθριτικούς (ποδάγρα ρευματισμοί, κωλικοὶ τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν κλπ.)

Τὸ ὀξαλικὸν ὀξὺ ὡς ***φάρμακον*** θεωρεῖται ὡς δροσιστικὸν εἰς δόσιν 0,10-1,0 γρ. Εἶναι φάρμακον ἐπικίνδυνον, τὸ ὁποῖον εὐκόλως προκαλεῖ δηλητηριάσεις καὶ εἰς μικρὰς δόσεις. Ὡς ἀντίδοτα θεωροῦνται τὸ ἀσβέστιον ὕδωρ, ἡ μαγνησία.

Τὸ ὀξαλικὸν ὀξὺ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ βγάζῃ ἀπὸ τὰ ροῦχα τὰς κηλίδας μελάνης καὶ τὴν σκουριάν.

ΟΞΑΛΙΣ (*Ὀξυλάπαθος, Ξυνήθρα, Oseille.*)

Τὰ φύλλα τῆς ὀξαλίδος χρησιμοποιοῦνται ὡς τροφὴ ὑπόξινος, δροσιστική, διουρητική. Περιέχουν ὀξαλικὸν ἀσβέστιον, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπωνται εἰς ἀρθριτικοὺς καὶ ἰδίως εἰς τοὺς πάσχοντας ἀπὸ κωλικοὺς τῶν νεφρῶν. Ἡ ρίζα τῆς ὀξαλίδος χρησιμοποιεῖται ὡς

διουρητικὸν ὑπὸ μορφὴν ἐγχύματος εἰς δόσιν 1%.

ΟΞΑΛΟΥΡΙΑ

Ἐναπόθεσις ὀξαλικοῦ ἀσβεστίου εἰς τὰ οὖρα. Τὸ ἀσβέστιον ἐνούμενον ἢ ὄχι μὲ τὸ οὐρικὸν ὀξὺ σχηματίζει λίθους.

Ἡ ὀξαλουρία παρατηρεῖται εἰς ἀρθριτικούς, εἰς τοὺς φυτοφάγους, τοὺς δυσπεπτικούς.

Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς δίαιταν καὶ χρῆσιν ἀλκαλικῶν ὑδάτων (Vichy, Carlsbad κλπ. κλπ.).

ΟΞΕΑ

Οὐσίαι στερεαί, ὑγραὶ καὶ ἀεριοῦχοι, αἱ ὁποῖαι κοκκινίζουν μὲ βάμμα ἡλιοτροπίου καὶ σχηματίζουν ἅλατα μὲ τὰς βάσεις. Δύνανται νὰ περιέχουν ***ὑδρογόνον μόνον*** (ὑδροχλωρικὸν καί θειϋδρικὸν ὀξύ), ἢ ***ὑδρογόνον καὶ ὀξυγόνον*** (νιτρικόν, βορικόν, ἀνθρακικόν, χρωμικόν, φωσφορικόν, θειῶδες καὶ θειϊκὸν ὀξύ).

Διὰ δηλητηριάσεις ὀξέων (βλ. *Δηλητηριάσεις*).

ΟΞΕΙΚΟΝ ΟΞΥ (*βλ. Ξύδι*)

ΟΞΟΣ (*βλ. Ξύδι*).

ΟΞΟΣ ΞΥΛΟΥ ἢ (*Ξύλοξον, Vinaigre de bois*).

Ὑγρὸν ὄξινον, τὸ ὁποῖον ἐξάγεται διὰ στεγνῆς ἀποστάξεως τοῦ ξύλου. Ἔχει ἀντισηπτικὰς ἰδιότητας καὶ συνεστήθη διὰ τὴν ἀπολύμανσιν τῶν πτυελιστρῶν τῶν φθισικῶν. Εἶνε δηλητηριῶδες καί χρειάζεται προσοχὴ εἰς τὴν χρῆσιν.

ΟΞΥΑ (*κ. ὀξειά, Hêtre*)

Ὁ φλοιὸς τῆς ὀξειᾶς χρησιμοποιεῖται ὡς στυπτικὸν εἰς ἔγχυμα (5 %).

ΟΞΥΓΑΛΑ (*βλ. Γιαοῦρτι*)

ΟΞΥΓΟΝΟΝ

Ἀέριον ἄχρουν, ἄγευστον, ἄοσμον, κατὰ $^1/_{10}$ βαρύτερον τοῦ ἀέρος καὶ 16κις βαρύτερον τοῦ ὑδρογόνου. Ρευστοποιεῖται εἰς ψύχος 120 Ε καὶ πίεσιν 5 ἀτμοσφαιρῶν. Τὸ ὀξυγόνον εἶνε τὸ κύριον συστατικὸν τοῦ ἀέρος, τοῦ ὕδατος καὶ ὅλων σχεδὸν τῶν λοιπῶν στοιχείων. (βλ. *Ἀὴρ καὶ Ἀναπνοή*).

Αἱ εἰσπνοαὶ τοῦ ὀξυγόνου περιέχουν τὰς μεγαλειτέρας ὑπηρεσίας εἰς ὅλας τὰς παθήσεις, καθ' ἃς ἡ ἀναπνοὴ ὑποφέρει (ἆσθμα, βρογχοπνευμονία), καὶ ἡ κυκλοφορία ἐκτελεῖται ἀνεπαρκῶς.

ΟΞΥΓΟΝΟΥΧΟΝ ΥΔΩΡ (*Eau oxygenèe*)

Περιέχει 12 — 20 ὄγκους ὀξυγόνου, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Ἀντισηπτικὸν πρώτης τάξεως διὰ πλύσεις καὶ ἐπιδέσεις τραυμάτων, σταματᾷ τὴν πέψιν καὶ διαπύησιν.

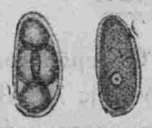
ΟΞΥΟΥΡΟΙ

Μικροὶ σκώληκες ἄσπροι, ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν νηματοειδῶν ἑλμίνθων. Ὁ ἀρσενικὸς (3—4 χλμ.) εἶνε τυλιγμένος σπειροειδῶς. Ὁ θηλυκὸς εἶνε μεγαλύτερος (10χλμ.)

Πολλαπλασιάζονται πολύ γρήγορα, ἰδίως εἰς τὰ παιδία, καὶ εἰς τὸ λεπτὸν ἔντερον. Ἀλλὰ

Εἰκ. 525

Εἰκ. 526

Ὀξύουροι α) Ἄρρεν β) Θῆλυ — *Ὠάρια Ὀξυούρων*

οἱ θηλυκοὶ ἐγκαθίστανται καὶ εἰς τὴν κατωτέραν μοῖραν τοῦ παχέος ἐντέρου

καὶ τὰς πτυχὰς τοῦ δακτυλίου, καὶ προκαλοῦν φαγοῦραν. Μετὰ τὴν ἀποπάτησιν καὶ ἐξώθησιν ἀρκετῆς ποσότητος ἐκ τῶν παρασίτων τούτων τὰ παιδιὰ αἰσθάνονται ἐλαφρὰν ἀνακούφισιν.

Ἡ *θεραπεία* συνίσταται 1ον εἰς τὴν ἐξώθησιν τῶν σκωλήκων τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου δι' ἑνὸς καθαρτικοῦ, 2ον εἰς κλύσματα ἐπὶ 2—3 συνεχεῖς ἡμέρας μὲ 250 γρ. χλιαροῦ ὕδατος καὶ 10,20 ἢ 50 γρ. ἅλατος θαλασσίου ἢ καὶ σακχάρου.

Τὸ κλῦσμα τοῦτο πρέπει νὰ κρατηθῇ ἐπί τινα λεπτά. Ἔπειτα, μετὰ τὴν ἔξοδον τοῦ κλύσματος, ἀλείφεται ἡ ὀπὴ τοῦ ἀπευθυσμένου μὲ ἀλοιφὴν περιέχουσαν 0,30 καλομέλανον εἰς 10 γρ. βαζελίνης.

ΟΞΥΠΗΓΑΙ (*βλ. Λουτροθεραπεία*)

ΟΞΥΦΩΝΟΣ (*βλ. Ἆσμα*)

ΟΠΕΡΣΑΛΤΣΠΡΟΥΝ (*Obérsalzbrunn*)

Ψυχρὰ ἀλκαλικὴ πηγὴ τῆς Γερμανίας, θερμ. 7ο Ε. περιέχουσα 2, 1 δισσανθρακικὸν νάτριον, 985 κ. ἑκμ. ἐλεύθερον ἀνθρακικὸν ὀξύ, 0, 1 χλωριοῦχον Νάτριον, καὶ 0,4 θειοῦχον Νάτριον εἰς λίτρον ὕδατος.

ΟΠΕΡΣΤΟΡΦ (*Obersdorf*).

Κλιματικὸς σταθμὸς ἐν Βαυαρίᾳ, εἰς ὕψος 843 μ. Ὠφέλιμος διὰ νευρικὰς παθήσεις καὶ χρονίους κατάρρους.

ΟΠΙΟΝ

Ὁ συμπεπυκνωμένος ὀπὸς τῶν κωδιῶν τῆς λευκῆς ὑπνοφόρου μήκωνος. Ὑπάρχουν διάφορα εἴδη ὀπίου. Τὸ ***Μικρασιανὸν*** (ἰδίως τὸ σμυρναϊκὸν) περιέχον 8—10 % μορφίνης, τὸ ***Αἰγυπτιακὸν*** (3—4 % μορφίνης), τὸ ***Περσικὸν*** (8—11 % μορφίνης), τὸ ***Ἰνδικὸν*** (9,5 % μορφίνης) καὶ τὸ ***Σινικὸν*** (3—5 % μορφίνης).

Τὸ ὄπιον εἶναι φάρμακον ναρκωτικόν, καταπραϋντικὸν καὶ ὑπνωτικόν. Τὰ παιδία εἶναι πολὺ εὐαίσθητα εἰς τὸ ὄπιον καὶ ἀπαιτεῖται προσοχὴ εἰς τὴν χρῆσίν του. Τὸ ὄπιον ὀφείλει τὰς ἰδιότητας του εἰς πολλὰ ἀλκαλοειδῆ, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μᾶλλον εὔχρηστα εἶναι ἡ ***μορφίνη*** καὶ ἡ ***κωδεΐνη***.

Αἱ κυριώτεραι σκευασίαι ὀπίου εἶνε:

Ὄπιον τὸ ἀκατέργαστον (δόσις 0,05—0,20 εἰς κόνιν ἢ καταπότια).

Ἐκχύλισμα ὀπίου (Θηβαϊκὸν) 0,01—0,10.

Μέλαναι σταγόνες Ἀγγλικαὶ (2—5 σταγόνες).

Σιρόπιον ὀπίου (5—50 γρ.)

(Βλ. *καὶ Λαύδανον, Διακωδίων, Διασκορδίων, Δοβέρου κόνις, Ἐλιξίριον Παρηγορικόν, Θηριακή.*)

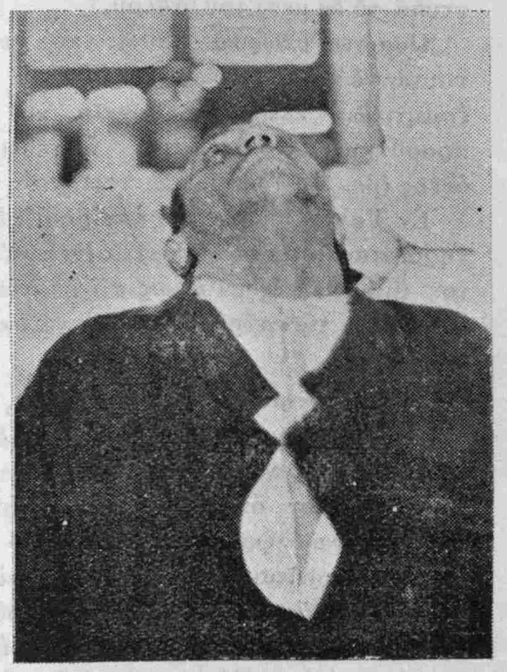
ΟΠΙΟΜΑΝΙΑ

Ἡ δηλητηρίασις αὕτη ἦτο ἀποκλειστικὴ εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀσίας. Δυστυχῶς τὸ κακὸν μετεφέρθη καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Οἱ καπνισταὶ τοῦ ὀπίου εὑρίσκονται σήμερον παντοῦ. Τὰ ἀποτελέσματα εἶνε τὰ ἑξῆς: χαυνότης, ἀδυναμία μυϊκή, ἀνάγκη ἀκατανίκητος πρὸς ἀνάπαυσιν. Τὰ βλέφαρα εἶνε μισοκλεισμένα, αἱ χεῖρες τρέμουν, τὸ βάδισμα καθίσταται παραπαίον. Ταυτοχρόνως ὁ σφυγμὸς γίνεται ἄτακτος, τὸ δέρμα εἶνε ἕδρα φαγοῦρας, ἡ ἀναπνοὴ τείνει νὰ γίνῃ δύσκολος, καὶ ἀναφαίνεται βαθμὸς ἐγκεφαλικῆς διεγέρσεως. Ἡ κεφαλὴ παθαίνει ἐλαφρὰν συμφόρησιν, αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις διεγείρονται. Αἰσθάνεταί τις αἴσθημα εὐεξίας: αἱ λύπαι λησμονοῦνται, ὁ πόνος δὲν γίνεται αἰσθητός. Μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη, ὁ ὀπιοκαπνιστὴς πλέει εἰς πέλαγος τελείας μακαριότητος. Ὁ ὕπνος του εἶνε ταραχώδης. Κατὰ τὴν ἀφύπνισιν, αἱ κινήσεις εἶνε δύσκολοι, καὶ ὁ καπνιστὴς αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐξησθενημένον, καταβεβλημένον, χωρὶς ὄρεξιν.

Εἰς τὴν ***χρονίαν*** δηλητηρίασιν, τὸ ἄτομον ἔχει ὕπνον ταραχώδη, αἰσθάνεται ζάλην, πονοκέφαλον, ὄρεξιν ἰδιότροπον, ἡ γλῶσσά του εἶνε λευκή, ὑπάρχει δυσκοιλιότης καὶ αἴσθημα στενοχωρίας ἀκαθορίστου, τὸ βλέμμα χάνει τὴν ἐκφραστικότητά του, οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἡ μύτη ἔχουν ἀφθόνους ἐκκρίσεις ἡ πέψις εἶνε τεταραγμένη, ἡ οὔρησις δύσκολος. Τὰ γεννητικὰ ὄργανα χάνουν τὴν τονικότητά των. Τὸ σῶμα ἀδυνατεῖ, οἱ μύες τήκονται καὶ προσβάλλονται ἀπὸ πόνους ἐντόνους. Βαθμηδὸν τὰ χαρακτηριστικὰ ἀλλοιοῦνται καὶ προσλαμβάνουν ὄψιν χαρακτηριστικῆς ἠλιθιότητος. Τὰ κάτω βλέφαρα περιβάλλονται ἀπὸ κύκλον ὑπομέλανα, οἱ ὀφθαλμοὶ καθίστανται ὑπόκοιλοι καὶ λαμβάνουν ὄψιν ἠλιθίαν. Πρόωρον γῆρας προσβάλλει τοὺς ὀπιομανεῖς. Ἐπέρχονται ἔμετοι συνεχεῖς, πόνοι στομάχου, διάρροια. Τὸ δέρμα καλύπτεται ἀπὸ ἐξανθήματα καὶ δοθιῆνας, καὶ ἐπέρχεται ὁ θάνατος.

ΟΠΙΣΘΟΤΟΝΟΣ

Σύσπασις τῶν μυῶν τῆς ράχεως καὶ τοῦ αὐχένος. Παρατηρεῖται ἰδίως ἐπὶ τετάνου.

Εἰκ. 527

Ὀπισθότονος μὴ ὀφειλόμενος εἰς τέτανον, καὶ ἐπερχόμενος κατὰ διαλείμματα.

(*Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Χρ. Κουτούζη, Σμύρνη*)

ΟΠΟΚΑΝ (*Hopogan, Ὑπεροξείδιον μαγνησίου*).

Κόνις λευκὴ ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ. Δίδεται εἰς δόσιν 0,30 —0,50, ὡς ἀντισηπτικὸν κατὰ τῆς δυσπεψίας.

ΟΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑ (*βλ. Ὀργανοθεραπεία*)

ΟΠΟΔΕΛΔΟΚ (*βλ. Βάλσαμα*)

ΟΠΤΙΚΟΝ ΝΕΥΡΟΝ

Ἓν ἀπὸ τὸ 12 ἐγκεφαλικὰ νεῦρα. Ἐξορμᾶται ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ διὰ τοῦ ὀπτικοῦ τρήματος εἰσέρχεται εἰς τὸν ὀφθαλμόν, διελαύνει τὸν σκληρὸν καὶ τὸν χοριειδῆ χιτῶνα καὶ τελευτᾷ εἰς τὸν ἀμφιβληστροειδῆ.

ΟΠΤΙΚΟΝ ΠΕΔΙΟΝ

Ὁ χῶρος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ ἀκίνητος ὀφθαλμὸς δέχεται ἀκόμη ἐντυπώσεις, φωτός. Εἶναι ἡ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ ὀφθαλμοῦ πρὸς τὰ πλάγια μετρημένη ἀπόστασις, μέχρι τῆς ὁποίας οὗτος βλέπει ἀκόμη ἀντικείμενον. Τὸ ὀπτικὸν πεδίον ἐλαττοῦται εἰς νόσους τινός.

ΟΠΤΙΚΟΣ ΘΑΛΑΜΟΣ

Μέρος τοῦ ἐγκεφάλου κείμενον ὕπερθεν τῶν σκελῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἐκατέρωθεν τῆς μέσης κοιλίας.

ΟΠΩΡΙΚΑ

Τὰ ὀπωρικὰ ἐν γένει εἶναι λίαν ὠφέλιμος, εὐχάριστος καὶ ὑγιεινὴ τροφή. Ἡ θρεπτική των ἀξία ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὸ σάκχαρον, τὸ ἄμυλον, τὰ διάφορα ὀξέα καὶ τὸ λεύκωμα τὰ ὁποῖα περιέχουν καὶ τῶν ὁποίων ἡ ποσότης εἶναι διάφορος ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ ὀπωρικοῦ. Ἡ θρεπτικὴ ἀξία τῶν ὀπωρικῶν ἐλαττοῦται ὅσον ἡ ποσότης τοῦ ἐμπεριεχομένου ὕδατός των εἶναι μεγάλη. Τὸ εὐχάριστον ἄρωμα καὶ ἡ γεῦσις τῶν διαφόρων ὀπωρικῶν προέρχεται ἀπὸ τὰ ὀξέα καὶ ἀπὸ τὰ αἰθέρια ἔλαια, τὰ ὁποῖα ἐμπεριέχουν. Εἰς τὰ ὀξέα καὶ τὰ ἅλατα ὀφείλεται καὶ ἡ δροσιστικὴ των

SISMANOGLIO MEGARO

ἐπίδρασις. Ἄλλαι ἐνέργειαι τῶν ὀπωρικῶν εἶναι ἡ διουρητική, ὀφειλομένη εἰς τὴν ποσότητα τοῦ ὕδατος καὶ εἰς τὰ ἅλατα καὶ ἡ καθαρτικὴ ἕνεκα τοῦ ἐρεθισμοῦ τὸν ὑποῖον προκαλοῦν εἰς τὰ ἔντερα, τὰ ὀξέα, τὸ σάκχαρον, οἱ πυρῆνες καὶ οἱ φλοιοί. Ἐν τούτοις, ὡς γνωστόν, ὑπάρχουν καὶ ὀπωρικὰ τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ τῆς δεψίνης τὴν ὁποίαν ἐμπεριέχουν εἶνε δυσκοίλια, καθὼς τὰ κυδώνια, τὰ μέσπιλα, ὁ μυρτίλλος κλπ.

Ἡ πεπτικότης τῶν νωπῶν ὀπωρικῶν δὲν εἶναι καὶ τόσον εὔκολος εἰς μερικοὺς στομάχους, συνεπείᾳ τῆς κυτταρίνης, τοῦ φλοιοῦ καὶ τῶν χρωστικῶν οὐσιῶν των, αἵτινες καὶ προκαλοῦν τὰς γνωστὰς εὐκοιλιότητας εἰς τοὺς τρώγοντας πολλὰ ὀπωρικὰ μὲ τὸν φλοιόν των. Τὸ τοιοῦτον ἀποφεύγεται διὰ τοῦ βρασμοῦ.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, τὰ νωπὰ ὀπωρικὰ δύνανται νὰ εἶναι πρόξενοι μολύνσεων καὶ γαστροεντερικῶν διαταραχῶν· οὕτω κατὰ τὴν θερμὴν ἐποχὴν ὅταν τρώγωνται ἄωρα ἢ πάρα πολὺ ὥριμα, ἀκαθάριστα ἢ μὴ πλυμένα μὲ ἄφθονον ρέον καθαρὸν νερό, ἢ μὲ τοὺς πυρῆνάς των ἢ καὶ ὅτσν γίνεται κατάχρησις αὐτῶν.

Ἄτομα μὲ ἀδύνατον στόμαχον καὶ ἀσθενεῖς, πρέπει νὰ τρώγουν ἢ τὸν χυμὸν ἢ ἐβρασμένα (χοσ.φι), ἢ μὲ σάκχαρον (κομπόσται), ἢ κοπανισμένα (πουρέδες) ἢ ὡς μαρμελάδες κλπ. ὅτε καὶ καθίστανται εὔπεπτα. Εἰς τὰς κομπόστας δέ, ὅταν καὶ ἡ σάκχαρις τίθεται εἰς τὸ τέλος τῆς βράσεως γίνονται εὐπεπτότερα.

Ἂς σημειώσωμεν ἐνταῦθα διὰ τοὺς ἔχοντας τὴν συνήθειαν νὰ τρώγουν τὸ περιεχόμενον τῶν πυρήνων ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι ἐπικίνδυνον, ἕνεκα σχηματισμοῦ ὑδροκυανίου*.

Διὰ τὴν σύστασιν καὶ θρεπτικὴν ἀξίαν ἑνὸς ἑκάστου ὀπωρικοῦ παραπέμπομεν εἰς τὸν ἐν τῷ περὶ **τροφῶν** ἄρθρῳ πίνακα.

Ἡ ***διατήρησις*** τῶν ὀπωρικῶν γίνεται ὡς ἑξῆς :

Τὰ εἰς σάκχαρον πλούσια ὀπωρικά, λ. χ. σταφυλαί, σῦκα, διατηροῦνται ξηραινόμενα εἰς τὸν ἀέρα, ὅτε καὶ καλύπτονται ὑπὸ στρώματος ἐκ κρυστάλλων σακχάρου. Ἀλλ' ἡ γεῦσις τῶν τοιούτων ξηραινομένων ὀπωρικῶν μεταβάλλεται. Ὡσαύτως καὶ ἡ γεῦσις τῶν εἰς ὑψηλὴν θερμ.ξηραινομένων ὀπωρικῶν ἀλλάσσει.

Ἵνα διατηρηθῇ ὀπωρικόν τι ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἰς νωπὴν κατάστασιν, πρέπει ἰδίως νὰ μὴ παρουσιάζῃ τὸ παραμικρὸν κτύπημα, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ σαπίσῃ. Διὰ νὰ φονευθοῦν δὲ οἱ σπόροι μυκήτων τινων, οἵτινες πάντοτε εὑρίσκονται ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ, φέρονται τὰ ὀπωρικὰ εἰς ψυχρὸν μέρος κατά τι μόλις ἀνώτερον τοῦ 0ο, λ. χ. εἰς ὑπόγειον ἰδιαίτερον ἢ εἰς παγονιέραν, πρέπει δὲ νὰ τίθενται τὰ ὀπωρικὰ χωριστὰ τὸ ἓν τοῦ ἄλλου, χωρὶς νὰ ἐγγίζουν, ἐπάνω εἰς πίτυρον ἢ νὰ κρεμῶνται.

Τοιουτοτρόπως δύνανται ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ διατηρηθοῦν νωπά.

Προκειμένου ὅμως ταῦτα νὰ ἀποσταλοῦν ἢ νὰ μεταφερθοῦν βουτῶμεν στουπόχαρτον εἰς διάλυσιν ἰτεϋλικοῦ ὀξέος, τυλίζομεν μὲ αὐτὸ σφιγκτὰ τὰ ὀπωρικὰ καὶ τὰ τοποθετοῦμεν εἰς κιβώτιον μὲ πίτυρα ἢ βάμβακα διὰ νὰ μὴ κτυπᾶ τὸ ἕν μετὰ τοῦ ἄλλου.

Ὡσαύτως ὀπωρικὰ καθὼς καὶ χυμοὶ τούτων δύνανται νὰ διατηρηθῶσιν εἰς ἑρμητικῶς κλεισμένα δοχεῖα καὶ μὲ προσθήκην οἰνοπνεύματος ἢ ἰτεϋλικοῦ ὀξέος (βλ. ***Κονσέρβαι***).

Ἐν Γαλλίᾳ ἰδίως, τὰ ὀπωρικὰ διατηροῦνται τιθέμενα ἐντὸς οἰνοπνεύματος (Chinois), ἔχουν ὅμως τὸ ἐλάττωμα νὰ χάνουν τὴν γεῦσίν των καὶ νὰ σκληραίνωνται.

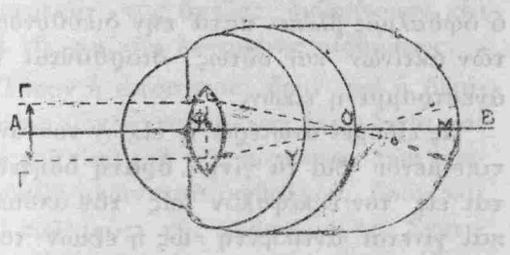
Διατηρούμενα μὲ σάκχαρον μόνον, γίνονται πολὺ γλυκὰ καὶ χάνουν τὴν ἰδίαν των γεῦσιν, ὅταν ὅμως περιχύσωμεν τὰ εἰς τὸ δοχεῖον ὅπου θὰ διατηρηθοῦν, εὑρισκόμενα ὀπωρικὰ μὲ διάλυσιν 3 γρ. τότε διατηρεῖται καὶ ἡ γεῦσις καὶ ἡ ὀσμή, καὶ τὸ χρῶμα των. Ὅταν δὲ τὸ ὑγρὸν ἀνέρχεται τὰ ὀπωρικὰ κατὰ ἑκατοστόμετρά τινα, δύνανται νὰ διατηρηθοῦν καὶ μὲ ἀνοικτὸν δοχεῖον. Βεβαίως καλλίτερον εἶναι νὰ εἶναι τοῦτο κλειστὸν διὰ νὰ μὴ εἰσέρχηται κονιορτός.

Ἡ διάλυσις 10 % σακχάρεως εἶναι ἀρκετὴ διὰ ὀπωρικὰ μὲ ὀλιγωτέραν ποσότητα σακχάρεως, ὡς κεράσια, μῆλα, ἀπίδια, κλπ. ὅταν ὅμως πρόκειται νὰ διατηρηθοῦν ὀπωρικὰ πλούσια εἰς σάκχαρον, ὡς σταφύλια, σῦκα κλπ. πρέπει νὰ τίθηται διάλυσις 20 % σακχάρεως, καθότι μεταξὺ ὀπωρικῶν καὶ ρευστοῦ γίνεται ἐναλλαγὴ τῶν οὐσιῶν μέχρις ἐξισώσεως καὶ εἰς διάλυσιν ἐλαφρὰν (10 % τὰ φύσει γλυκὰ ὀπωρικὰ θὰ ἔχουν γεῦσιν ὀλιγώτερον γλυκεῖαν.

Ὅσον ἀφορᾶ τὴν διατήρησιν τοῦ χυμοῦ τῶν ὀπωρικῶν πρέπει νὰ προσθέσωμεν εἰς 1 λίτρον χυμοῦ ὀπωρικῶν 25 σχεδὸν γρ. γλυκερίνης, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔχομεν διαλύσει 3 γρ. ἰτεϋλικοῦ ὀξέος.

ΟΡΑΣΙΣ

Διὰ νὰ ἴδωμεν ἀντικείμενόν τι πρέπει αἱ ἐκπεμπόμεναι φωτειναὶ ἀκτῖνες νὰ διέλθουν διὰ τοῦ κερατοειδοῦς, τοῦ

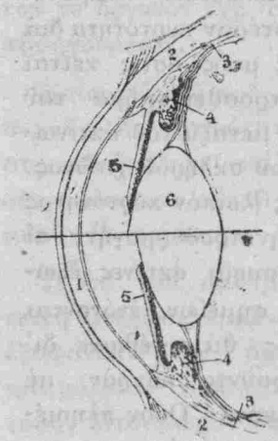

Εἰκ. 528

Α Β · *Ὀπτικὸς ἄξων*
Φ *Φακὸς*
ΓΓ *Παράλληλοι ἀκτῖνες*
Ο *Ὁμαλὸς ὀφθαλμὸς μὲ ἐστίαν ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.*
(*Ἐμμετρωπία*)
Υ Ὑπερμετρωπία μὲ ἐστίαν ὄπισθεν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.
Μ Μυωπία μὲ ἐστίαν ἔμπροσθεν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.

ὑδατοειδοῦς ὑγροῦ, τοῦ κρυσταλλοειδοῦς φακοῦ καὶ τοῦ ὑαλοειδοῦς σώματος (βλ. *Ὀφθαλμὸς*) καὶ νὰ ἑνωθοῦν εἰς ὡρισμένα σημεῖα ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ὅπου καὶ σχηματίζεται ἐν σμικρῷ ἀντεστραμμένη εἰκὼν τοῦ ἀντικειμένου. Ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτὼν ὑφίσταται τότε ἐρεθισμόν, ὅστις μεταβιβάζεται διὰ τῶν ὀπτικῶν νεύρων εἰς τὰ ἐγκεφαλικὰ κύτταρα τοῦ φλοιοῦ τοῦ ὀπισθίου λοβοῦ καὶ μετασχηματίζεται ἐκεῖ διὰ ψυχικῆς πράξεως εἰς ὁρατὴν εἰκόνα τοῦ βλεπομένου ἀντικειμένου.

Ἡ σχηματιζομένη ἐν τούτοις εἰκὼν εἶναι τελείως καθαρὰ τότε μόνον ὅταν ὁ φακὸς καὶ ὁ ἀμφιβληστροειδὴς εὑρίσκονται εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες νὰ πίπτουν εἰς ἓν σημεῖον (***ἑστία***) ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ ὄχι νὰ ἐνόνωνται εἰς κύκλον. Αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες δίδουν ζωηροτέραν καὶ καταφανεστέραν εἰκόνα, ὅταν διέρχονται διὰ τοῦ μέσου τῆς κόρης καὶ τοῦ φακοῦ καὶ ἐπιπίπτουν οὕτως ἐπὶ τῆς ***ὠχρᾶς κηλῖδος***, ἥτις εἶνε καὶ τὸ εὐαισθητότερον διὰ φωτεινὸν ἐρεθισμὸν σημεῖον τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, παρὰ αἱ πλευρικῶς πίπτουσαι ἀκτῖνες, αἵτινες καὶ κατακρατοῦνται ὑπὸ τῆς Ἰριδος, ἥτις ἀνοίγουσα καὶ κλείουσα ἀναλόγως τῶν περιστάσεων τὴν ὀπήν της, τὴν κόρην, ἀφίνει νὰ εἰσέρχηται περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον φῶς εἰς τὸν ὀφθαλμόν. Καλὸς ὀφθαλμὸς δύναται νὰ ἴδῃ ἀντικείμενα εἰς κάθε σχεδὸν ἀπό-

1 Κερατοειδὴς χιτὼν
2 Σκληρὸς χιτὼν
3 Χοριοειδὴς »
4 Ἀκτινωτὸς μῦς
5 Ἶρις
6 Φακὸς

Εἰκ. 529

Τὸ ἄνω ἥμισυ τῆς εἰκόνος δεικνύει τὰ κατὰ τὴν ὅρασιν τῶν πλησίον ἀντικειμένων, τὸ κάτω ἥμισυ τῶν ἀπομεμακρυσμένων.

SISMANOGLIO MEGARO

στασιν, χάρις εἰς τὴν ἰδιότητα τοῦ προσαρμόζεσθαι. Φυσιολογικῶς ὁ ἡσυχάζων ὀφθαλμὸς εἶναι προσηρμοσμένος διὰ μακρὰς ἀποστάσεις. (Ἐμμετρωπία) οὕτως ὥστε ***προσαρμογὴ*** μόνον διὰ τὰς πλησίον ἀποστάσεις δύναται νὰ γίνῃ.

Διὰ νὰ προσαρμοσθῇ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς πρὸς τὰ πλησίον, ἡ κόρη στενεύει, αἱ πλευραὶ αὐτῆς καθὼς καὶ ἡ ἐμπροσθία πλευρὰ τοῦ φακοῦ ἔρχονται ὀλίγον πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἡ τελευταία λαμβάνει ταυτοχρόνως ἰσχυροτέραν κυρτότητα διὰ τῆς συσπάσεως ἑνὸς μυὸς ὅστις κεῖται κυκλικῶς εἰς τὸ ἔμπροσθεν τμῆμα τοῦ χοριοειδοῦς χιτῶνος μεταξὺ τοῦ ἀκτινωτοῦ σώματος καὶ τοῦ σκληροῦ χιτῶνος. Διὰ τῆς ἰσχυροτέρας λοιπὸν κυρτότητος τοῦ φακοῦ κατὰ τὴν προσαρμογήν, αἱ ἐπὶ τοῦ φακοῦ πίπτουσαι ἀκτῖνες ἐξωτερικῶν φωτεινῶν σημείων, ἑνόνονται ἐνωρίτερον παρὰ ὡς θὰ συνέβαινε δι' ὀφθαλμὸν παρατηροῦντα μακρὰν μὲ ἐλαφρῶς κυρτὸν φακόν. Ὅσον πλησιέστερον τὸ ἀντικείμενον τόσον περισσότερον πρέπει νὰ κυρτωθῇ ὁ φακός, τόσον ἰσχυροτέρα πρέπει νὰ εἶναι ἡ σύσπασις τοῦ ρηθέντος μυός. Ὥστε τὸ νὰ βλέπῃ τις πλησίον καὶ ἐπὶ πολὺν καιρὸν κουράζει, ἐν ᾧ τὸ νὰ βλέπῃ τις μακρὰν ξεκουράζει τοὺς ὀφθαλμούς.

Μὲ τὴν ἡλικίαν ἡ προσαρσογὴ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐλαττοῦται. κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἕνεκα σκληρύνσεως τοῦ φακοῦ.

Ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω ὅτι καλὸς ὀφθαλμὸς δύναται νὰ ἴδῃ ἀντικείμενα σχεδὸν εἰς κάθε ἀπόστασιν, ἐν τούτοις διὰ κάθε ὀφθαλμὸν ὑπάρχει ὅριον, ἐκεῖθεν καὶ ἔνθεν τοῦ ὁποίου τὸ ἀντικείμενον δὲν φαίνεται ζωηρὸν καὶ καθαρόν.

Τὸ ***πέραν ἀπομεμακρυσμένον σημεῖον***, τοῦ ὁποίου ἡ εἰκὼν δύναται νὰ πέσῃ ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς κεῖται εἰς τελείως φυσιολογικὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὸ ἄπειρον, τὸ δὲ πλησιέστερον, τὸ ***προσεχὲς σημεῖον***, κεῖται 11—20 ἑκατ. πρὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ, τόσον δὲ ἐγγύτερον αὐτοῦ, ὅσον ἡ ἱκανότης τῆς προσαρμογῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι τελειοτέρα. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων σημείων κεῖται ἡ ἔκτασις τῆς καθαρᾶς ὁράσεως.

Ἡ ἁπλουστέρα ἐξακρίβωσις τῶν δύο τούτων σημείων γίνεται διὰ προσεγγίσεως ἢ ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τὸν ὀφθαλμὸν ἀντικείμενου μέχρι τῆς ἀποστάσεως, ὅπου ἀναγνωρίζεται τοῦτο τελείως καὶ καθαρῶς.

Εἰς τὰς διαφόρους διαταραχὰς τῆς ὁράσεως, ***μυωπίαν, ὑπερμετρωπίαν, πρεσβυωπίαν***, διαφέρει αὐτη ἐκ τῆς ὁμαλῆς ἢ ***ἐμμετρώπου***, τοιαύτης, εἰς τὴν ὁποίαν παράλληλοι, ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ εἰς τὸ ἄπειρον βλέποντος, πίπτουσαι ἀκτῖνες, ἑνοῦνται ἐπὶ ἑνὸς σημείου τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.

Ὅλαι αἱ ρηθεῖσαι ἀνωμαλίαι τῆς ὁράσεως ἐξισοῦνται ὡς ἀναφέρομεν καὶ εἰς τὰ σχετικὰ ἄρθρα διὰ καταλλήλων ὀμματοϋαλίων.

Ἡ εἰκὼν τοῦ ἀντικειμένου σχηματίζεται ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ἀνεστραμμένη. Τὸ νὰ βλέπωμεν δὲ αὐτήν, παρὰ τοῦτο, ὀρθίαν ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς βλέπει κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀκτίνων καὶ οὕτως διορθοῦται ἡ ἀνεστραμμένη εἰκών.

Ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω ἡ εἰκὼν τοῦ ἀντικειμένου διὰ νὰ γίνῃ ὁρατὴ ὁδηγεῖται εἰς τὸν ἐγκέφαλον εἰς τὸν ὁποῖον καὶ γίνεται ἀντιληπτὴ ὡς ἡ εἰκὼν τοῦ προκειμένου ἀντικειμένου. Ἐπειδὴ δὲ βλέπομεν μὲ τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς (***διόφθαλμος*** ἢ ***ἀμφοτερόφθαλμος ὅρασις***) ὁ ἐγκέφαλος δέχεται ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον δύο εἰκόνας, μίαν εἰς ἕκαστον ἡμισφαίριον, μολονοτοῦτο ὅμως ἡμεῖς βλέπομεν τὸ ἀντικείμενον ***ἑνιαῖον***. Τὸ τοιοῦτον ὀφειλεται εἰς τὰς ἴνας, αἵτινες συνδέουν τὰ δύο ἡμισφαίρια.

Τὰ σημεῖα τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς πρέπει νὰ ἐπιπέσῃ τὸ εἴδωλον, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ καθαρὰν καὶ ἑνιαίαν ἀντίληψιν ἑνὸς ἀντικειμένου λέγονται ***ἀντίστοιχα*** ἢ ***ὁμόλογα*** σημεῖα καὶ κεῖνται εἰς φυσιολογικοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς συμμετρικὰς χώρας τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.

Λοιπόν, τότε μόνον βλέπομεν τὸ ἀντικείμενον ἁπλοῦν καὶ ἑνιαῖον ὅταν καὶ τὰ δύο εἴδωλά του σχηματισθοῦν ἐπὶ ἀντιστοίχων σημείων τῶν ἀμφιβληστροειδῶν. Ὡς ἐκ τούτου εἰς τὸν στραβισμὸν λ. χ. ὅπου ὁ ἀλλοίθωρος ἔχει ἐσφαλμένην θέσιν, φαίνεται τὸ ὁρώμενον ἀντικείμενον διπλοῦν.

Καὶ αἱ ρηθεῖσαι ὠχραὶ κηλῖδες καὶ τῶν δύο ὀφθαλμῶν ἀποτελοῦσιν ἀντίστοιχα σημεῖα καὶ διὰ τοῦτο ἀντικείμενον ὁρώμενον μὲ δύο ὁμαλοὺς ὀφθαλμοὺς πάντοτε φαίνεται ἑνιαῖον.

Αἱ περὶ τοῦ ***μεγέθους*** τῶν ἀντικειμένων γνώσεις μας βασίζονται ἐπὶ τῶν διαστάσεων τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς εἰδώλου, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἀποστάσεως, ἐπὶ τῆς παραβολῆς μὲ ἄλλα ἀντικείμενα γνωστοῦ μεγέθους, ἐπὶ τῆς κρίσεως καὶ ἕξεως.

Ἡ ἐκτίμησις τῆς ***ἀποστάσεως*** τῶν ἀντικειμένων στηρίζεται ἐπὶ τοῦ φαινομένου μεγέθους τοῦ ἀντικειμένου συγκριτικῶς μὲ τὸ μέγεθος ἄλλων γνωστῶν τοιούτων, ἐπὶ τῆς σαφηνείας τῶν λεπτομερειῶν τὰς ὁποίας διακρίνομεν καὶ ἐπὶ τῆς μυϊκῆς λεγομένης αἰσθήσεως.

Τόσον ἡ ἀπόστασις ὅσον καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν ἀντικειμένων ἐκτιμῶνται καὶ διὰ τοῦ βαθμοῦ τῆς κοπώσεως τῶν ἐξωτερικῶν μυῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὅσον καὶ διὰ τοῦ μυὸς τῆς προσαρμογῆς. Σχετικῶς μὲ τὴν ἀπόστασιν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀντικειμένων αἱ ***ὀπτικαὶ*** λεγόμεναι ***ἀπάται*** ὁδηγοῦν εἰς διάφορα λάθη. ***Διέγερσις*** τῶν ἐν τῷ ἀμφιβληστροειδεῖ ἀκροτελευτίων ὀργάνων τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου γίνεται δι' ***αἰθερικῶν κυμάτων***, ἐν τούτοις ὅλα τὰ κύματα τοῦ αἰθέρος δὲν διεγείρουν αὐτά. Οὕτως αἱ θερμικαὶ (ὑπερερυθραὶ) ἀκτῖνες διόλου δὲν τὰ διεγείρουν, αἱ δὲ χημικαὶ (ὑπεριώδεις), ἐλάχιστον. Ὅπως δὲ ὅλα τὰ νεῦρα, τόσον τὰ αἰσθητικὰ ὅσον καὶ τὰ κινητικά, μετὰ μακρᾶς διαρκείας διέγερσιν ἢ καὶ μετὰ πολὺ ἰσχυρὰν τοιαύτην, καὶ ὁ ἀμφιβλσστροειδὴς ἢ μᾶλλον τὰ τὸ φῶς αἰσθανόμενα ὄργανα αὐτοῦ κουράζονται καὶ ἐπέρχεται ἐλάττωσις τῆς διεγερτικότητος εἰς τὰ προσβληθέντα μέρη τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ μάλιστα εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ ἐνωρίτερον παρὰ εἰς τὴν περιφέρειαν, τὸ δὲ πρωῒ ἰσχυρότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας ὥρας τῆς ἡμέρας. Τοιοῦτος κάματος τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ἐξηγεῖ, ὡς θὰ ἴδωμεν, τὸ φαινόμενον τῶν λεγομένων ***τυχαίων εἰδώλων***. Ὁ ἀμφιβληστροειδὴς διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχικήν του διεγερτικότητα ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύσεως, ὡς ἐκ τούτου τὰ διαλείποντα φωτεινὰ διεγερτήρια δρῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ἰσχυρότερον ἀπὸ τὰ συνεχῆ, διότι ὁ νέος ἐρεθισμὸς ἐπέρχεται τότε ὅταν τὸ ὄργανον ἔχῃ ἀναπαυθῇ ἀπὸ τὸν προηγούμενον.

Ἐπίσης ἡ ἀπὸ τοῦ καμάτου ἐλάττωσις τῆς διεγερτικότητος τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ἐξηγεῖ καὶ τὴν μεγίστην αἰσθητικότητα αὐτοῦ μετὰ μακρὰν διαμονὴν ἐν σκότει.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς φωτεινὴ ἐντύπωσις ἐμμένει ἔτι καὶ μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ διεγείραντος φωτὸς καὶ μάλιστα τόσον περισσότερον καὶ τόσον ἐντονώτερον ὅσον πλέον συνεχὲς καί πλέον ἰσχυρὸν ἦτο τὸ διεγερτήριον δηλ. τὸ φῶς.

Ἐκτιμᾶται δὲ εἰς $^1/_{50}$—$^1/_{30}$ δευτερολέκτου, μένει δὲ τότε μετὰ τὴν φωτεινὴν ἐντύπωσιν ἐπὶ βραχὺ διάστημα τὸ ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον εἴχομεν ἴδη ὁρατὸν ὡς ***ἐπιγενὲς*** ἢ ***τυχαῖον εἴδωλον***.λ.χ. ὅταν ἐπὶ στιγμῆ θεωρήσωμεν τὸν ἥλιον ἢ ἰσχυρὰν φλόγα καὶ κλείσωμεν ταχέως τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ σβύσωμεν τὴν φλόγα, βλέπωμεν ἐπί τινα χρόνον τὸ εἴδωλον τοῦ φωτεινοῦ σώματος (***θετικὸν εἴδωλον***). Ὁ τὰ λοιπὸν διαλείπουσαι φωτειναὶ διεγέρσεις διαδέχονται ἀλλήλας ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς μετὰ ταχύτητος, τὰ ἐπ' αὐτοῦ εἴδωλα ἐμμένουσιν ἔτι, ὅτε παράγονται νέαι διεγέρσεις καὶ ἡ φωτεινὴ αἴσθησις εἶνε οὐχὶ πλέον διαλείπουσα ἀλλὰ συνεχής. Ἐπὶ τῶν ρηθέντων βασίζονται τὰ γνωστὰ φαινόμενα τοῦ νὰ φαίνηται ὡς πύρινος κύκλος, κάρβουνον ἀναμμένον καὶ ταχέως στρεφόμενον, τοῦ νὰ σχηματίζῃ πυροτέχνημα (ροκέτα) ἀνερχόμενον ἢ καὶ πίπτον ἄστρον συνεχῆ, φωτεινὴν γραμμήν, τοῦ νὰ βλέπωμεν κύκλον λευκόφαιον ἐὰν σημειώσω-

SISMANOGLIO MEGARO

μεν σημεῖον λαμπρὸν ἐπὶ μαύρου χάρνου εἰς ἀπόστασίν τινα ἀπὸ τοῦ κέντρου καὶ περιστρέφωμεν τὸν χάρτην. Ἐπίσης καὶ ὁ κινηματογράφος βασίζεται ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω. Οὕτω τὰ τυχσῖα θετικὰ εἴδωλα εἶνε ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα τὰ φωτεινὰ καὶ τὰ σκοτεινὰ μέρη τοῦ ἀντικειμένου φαίνωνται ὁμοίως φωτεινὰ καὶ σκοτεινὰ καὶ γεννῶνται, ὡς εἴδομεν, ἐκ τῆς ἐπιμονῆς τῆς διεγέρσεως τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ διεγερτηρίου.

Ὅταν ὅμως ἡ ἐπίδρασις τοῦ φωτὸς εἶνε πολὺ ἰσχυρὰ τότε εἰς τὰ εἴδωλα τὰ φωτεινὰ μέρη ἀπεικονίζονται μέλανα (***ἀρνητικὰ εἴδωλα***) ὡς εἰς τὴν ἀρνητικὴν φωτογραφικὴν πλάκα.

Ἐὰν ἀτενίσωμεν ἐπὶ ἐδάφους φαιοῦ ἀντικείμενον φωτεινόν, λ.χ. χάρτην λευκόν, ἀφαιρέσωμεν δὲ ἔξαφνα τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, βλέπομεν εἴδωλον τυχαῖον τοῦ χάρτου βαθύχρουν. Ἐὰν τὸν λευκὸν ἀντικαταστήσωμεν διὰ μέλανος χάρτου τό τυχαῖον εἴδωλον εἶναι φωτεινόν.

Ὅταν τυχαῖα εἴδωλα προκαλοῦνται δι' ἰσχυροῦ ἢ δι' ἐπὶ μακρὸν ἐπιδρῶντος χρωματιστοῦ φωτός, φαίνονται ταῦτα συνεπείᾳ τοῦ καμάτου τῶν ἀντιστοίχων πρὸς τὸ ἀρχικὸν χρῶμα στοιχείων τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ὄχι πάντοτε ὁμόχροα δηλ. θετικά, ἀλλὰ συχνάκις εἰς ἄλλο χρῶμα, τὸ λεγόμενον ἀντιδρῶν χρῶμα τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε τὸ χρῶμα ἐκεῖνο τὸ συμπληροῦν τὸ ἀρχικὸν τ. ἔ. τὸ συμπληρωματικόν. Λ. χ. ἐὰν ἐπί τινα χρόνον ἀτενίσωμεν σταυρὸν ἐρυθρὸν ἐπὶ ἐδάφους μέλανος καὶ κλείσωμεν τοὺς ὀφθαλμούς, βλέπομεν εἴδωλον τοῦ σταυροῦ ἐρυθρόν, δηλ. ὁμόχρουν, θετικόν, ἐὰν ὅμως, ἀντὶ νὰ κλείσωμεν τοὺς ὀφθαλμούς, παρατηρήσωμεν χάρτην λευκόν, τότε βλέπομεν σταυρὸν πράσινον, δηλ. εἴδωλον μὲ συμπληρωματικὸν τοῦ χρώματος τοῦ ἀντικειμένου χρῶμα.

Εἰσήλθομεν οὕτως εἰς τὸ λίαν σπουδαῖον καὶ λίαν ἐνδιαφέρον ζήτημα τῆς ***φωτοχημείας*** τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῶν αἰσθήσεων τῶν χρωμάτων. Πρὶν ἢ ὅμως πραγματευθῶμεν περὶ αὐτῶν ἀνάγκη νὰ τονίσωμεν σχετικῶς μὲ τὰ ρηθέντα τυχαῖα εἴδωλα ὅτι ἡ μελέτη καὶ ἡ πρόκλησις αὐτῶν δύναται νὰ ἀποβῇ λίαν ἐπικίνδυνος εἰς τὸν ὀφθαλμόν, καθότι ἔκθεσις εἰς ἰσχυρὸν φῶς λ. χ. παρατήρησις ἡλίου ἢ ἠλεκτρικοῦ φωτὸς δύναται εὐκόλως νὰ προκαλέσῃ ἀλλοιώσεις διαρκεῖς εἰς τὸν ἀμφιβληστροειδῆ (βλ. *Θάμβωσις*).

Ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτὼν τοῦ ζῶντος δὲν εἶναι ἄχρους, ἀλλά, χάρις εἰς χρωστικήν τινα οὐσίαν περιεχομένην εἰς τὸ ραβδία τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς (βλ. *Ὀφθαλμὸς*) ἔχει ***πορφυροῦν ἐρυθρὸν χρῶμα***, τὸ ὁποῖον ὅμως ὅσον ταχέως ὠχριᾷ προσβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ φωτός, τόσον ταχέως ἀναγεννᾶται. Οὕτω κατὰ τὴν ὅρασιν σχηματίζεται ἐπὶ πορφυρᾶς βάσεως λευκὴ εἰκὼν τοῦ ὁρωμένου ἀντικειμένου, καθότι, ὡς εἴδομεν, τό φύσει πορφυροῦν τοῦ ὀφθαλμοῦ εἰς τὰ ὑπὸ τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων τοῦ ἀντικειμένου προσβαλλόμενα μέρη ὠχριᾷ.

Διὰ τῆς φωτοχρωμικῆς μόνον ταύτης ἰδιότητος, τῆς ὀπτικῆς πορφυρᾶς, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ παραβάλῃ τις μὲ φωτογραφικὴν πλάκα, δὲν ἐξηγοῦνται αἱ ὀπτικαὶ ἐντυπώσεις, καθότι ἡ ὀπτικὴ αὕτη πορφύρα λείπει ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ πλέον εὐαίσθητον μέρος τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, τὴν ὠχρὰν κηλῖδα.

Ἐκτὸς λοιπὸν τῶν ραβδίων τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ τὰ κωνία πιθανὸν νὰ ἔχουν εὐαίσθητόν τινα οὐσίαν, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξ ἄλλου παρετηρήθη, τοὐλάχιστον εἰς ζῷα τινα, ὅτι κατὰ τὸν φωτισμὸν βραχύνονται καὶ χονδραίνουν.

Ἴδωμεν τώρα πῶς γίνονται αἰσθητὰ τὰ ***χρώματα***. Αἱ διάφοροι ἰδιότητες ἡλιακῆς ἀκτῖνος, σχετικῶς μὲ τὸν φωτισμὸν (χρῶμα), τὴν θερμότητα, τὸν ἠλεκτρισμόν, τὴν χημικὴν ἐπίδρασιν (βλ. *Ἥλιος*, *Χρώματα φωτισμός*) βασίζεται ἐπὶ τῆς συστάσεως καὶ τῆς ταχύτητος τῶν κυμάτων αὐτῆς (κύματα αἰθέρος).

Αἴσθησις φωτὸς προκαλεῖται μόνον ὑπὸ κυμάτων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς τῶν δονήσεων εἶναι εἰς τὸ δευτερόλεπτον 400—800 δισεκατομμύρια. Ἡ ἔντασις

τῶν δονήσεων ὁρίζει τὴν ἰσχὺν τῆς φωτεινῆς ἐντυπώσεως, τὸ μῆκος, ἡ δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ταχεῖα ἐπακολούθησις τῶν δονήσεων τῶν κυμάτων καθορίζει τοὐναντίον τὰς εἰδικὰς διαφορὰς τῆς ἐντυπώσεως τοῦ φωτός, δηλ. τὰ χρώματα. (Διὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν διαφόρων χρωμάτων παραπέμπομεν εἰς τὸ ἄρθρον *Χρώματα*).

Ἡ ἡλιακὴ ἀκτὶς ἡ περιέχουσα τὰ διάφορα μήκη τῶν κυμάτων δεικνύει κατὰ τὴν ἀποσύνθεσιν αὐτῆς διὰ πρίσματος ὅλα τὰ ἁπλᾶ ἢ κύρια χρώματα.

Ἀλλὰ τὸ πρῖσμα δὲν ἔχει τὰ ὅριά του ἐκεῖ ὅπου φαίνεται κατὰ τὸν ὀφθαλμόν μας ὅτι ἀρχίζει μὲ τὸ ἐρυθρὸν καὶ τελειώνει μὲ τὸ ἰῶδες. Ἐκεῖθεν τῶν ἐρυθρῶν ἀκτίνων ὑπάρχουν ἀόρατοι ὑπέρυθροι ἀκτῖνες θερμότητος καὶ ἐκεῖθεν τῶν ἰωδῶν, ὑπεριώδεις χημικαὶ ἀκτῖνες αἵτινες συνήθως μὲν εἶναι ἀόρατοι, δύνανται ὅμως ἐν μέρει νὰ γίνουν ὁραταὶ διὰ περιορισμοῦ τοῦ φωτεινοῦ μέρους τοῦ πρίσματος. Οὕτω τὰ ἀκροτελεύτια ὄργανα τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου οὐδόλως διεγείρωνται διὰ τῶν πρώτων ἀκτίνων, αἵτινες περιέχουν ὀλιγωτέρας τῶν 400 δισεκατομμυρίων δονήσεων εἰς τὸ δευτερόλεπτον καὶ ἐλάχιστα διὰ τῶν τελευταίων, αἵτινες περιέχουν περισσοτέρας τῶν 800 δισεκατομυρίων.

Ἡ γενικὴ γνώμη τῶν φυσιολόγων εἶνε ὅτι τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς τὰ δεχόμενα τὰ χρώματα εἶναι τὰ ***κωνία*** (βλ. *Ὀφθαλμὸς*) καὶ μάλιστα ὅτι κάθε κωνίον τότε μόνον κινεῖται ὅταν προσβάλληται ὑπὸ δονήσεων ὡρισμένης ταχύτητος τοὐτέστιν ὑπὸ ὡρισμένου χρώματος καὶ μέσης ἐντάσεως.

Ἀκτῖνες πολὺ μεγάλης ἢ μικρᾶς ἐντάσεως φαίνονται ἄχροοι. Οὕτω κάθε κωνίον τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ δεχθῇ ὅλα τὰ χρώματα παρὰ τὰ μὲν αἰσθάνονται μόνον ἐρυθρόν, τὰ δὲ μόνον πράσινον κλπ.

Τὰ δὲ ***ραβδία*** φαίνεται νὰ μὴ ἔχουν αἴσθησιν χρώματος, παρὰ μόνον διὰ λευκὸν μικρᾶς ἐντάσεως.

Περὶ ἀνωμαλιῶν τῆς ἀναγνωρίσεως χρωμάτων (βλ. *Ἀχρωματοψία*).

Σχετικῶς μὲ τὴν ***ὑγιεινὴν τῆς ὁράσεως*** ἀναφέρομεν σχετικὰ εἰς τὸ περὶ ***ὀφθαλμοῦ***, ***μυωπίας***, κλπ. ἄρθρα, ὅπου καὶ παραπέμπομεν. Ἐδῶ θέλομεν μόνον πραγματευθῇ περὶ διαταραχῶν τῆς ὁράσεως καὶ προφυλάξεως ἀπ' αὐτῶν, προερχομένων τόσον ἐκ δηλητηρίων τινων, ὅσον καὶ συνεπείᾳ τοῦ ἐπαγγέλματος. Καὶ πρῶτον τόσον ἡ νικοτίνη ὅσον καὶ τὸ οἰνόπνευμα δύνανται νὰ προκαλέσουν σοβαρὰς διαταραχὰς τῆς ὁράσεως. Σύγκεινται δὲ αἱ διαταραχαὶ αὗται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς βαθμιαίαν ***ἐλάττωσιν τῆς ὀξύτητος τῆς ὁράσεως*** καὶ εἰς ***ἀλλοίωσιν τοῦ ὀπτικοῦ πεδίου***. Οὕτως ἐξεταζομένου τοῦ ὀπτικοῦ πεδίου διὰ τοῦ ἰδιαιτέρου μηχανήματος, τοῦ *Περιμέτρου*, ἀποδεικνύεται ὅτι εἰς τὸ μέσον τοῦ ὀπτικοῦ πεδίου καὶ εἰς ὡρισμένην ἔκτασιν δὲν δύναται νὰ γίνῃ διαχωρισμὸς τοῦ ἐρυθροῦ ἢ τοῦ ἐρυθροῦ καὶ τοῦ πρασίνου χρώματος, τελείως ἢ ἐν μέρει.

Ἐκτὸς τούτου παρουσιάζεται εἰς τοὺς ἰσχυρῶς καπνίζοντας καὶ πότας καὶ ἑτέρα διαταραχὴ τῆς ὁράσεως, ἡ ***ἡμεραλωπία****.

Αἱ ρηθεῖσαι ἀλλοιώσεις δι' ἐγκαίρου θεραπείας δύνανται νὰ ἰαθῶσιν ἢ καὶ ἐπαισθητῶς νὰ βελτιωθοῦν. Ἄλλα ***δηλητήρια*** μὲ βλαβερὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ὁράσεως εἶναι ἡ Κινίνη, ἥτις εὐτυχῶς παροδικὴν μόνον ξανθοψίαν ἐπιφέρει, ἡ Ἀρρενόπτερις, ἥτις ἐκτὸς γενικῶν φαινομένων δηλητηριάσεως, ἐπιφέρει ἐνίοτε λίαν σοβαρὰς διαταραχὰς τῆς ὁράσεως, μέχρι τελείας τυφλότητος. Τέλος διάφοροι δηλητηριάσεις διὰ κρέατος, ἰχθύων, ἀλλάντων, μυκήτων, ἐπιφέρουν παραλύσεις τῶν ὀφθαλμικῶν μυῶν καί ὡς ἐκ τούτου διαταραχὰς ὁράσεως.

Ἐκ τῶν ***ἐπαγγελμάτων***, ἀναφέρομεν τοὺς στοιχειοθέτας τυπογραφείων, ἐκ τῶν ὁποίων, ὡς ἐκ τῆς κοπιαστικῆς ἐκ τοῦ πλησίον γινομένης ἐργασίας καὶ εἰς ἀνεπαρκῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, φώτισμόν, μέγα μέρος ἀποκτᾷ τὴν Μυωπίαν, καθὼς καὶ τοὺς χαράκτας, τοὺς λιθογράφους, ἐργάτας κοσμημάτων, σπανιώτερον δὲ κατὰ περίεργον σύμπτωσιν εἰς

SISMANOGLIO MEGARO

τοὺς ὡρολογοποιούς, τὸ ὁποῖον καὶ ἀποδίδεται εἰς τύ ὅτι ἐργάζοντιαι μὲ ἕνα ὀφθαλμόν, μὲ καλὸν συνήθως φωτισμὸν καὶ χωρὶς νά μετακινῆται ὁ ὀφθαλμός.

Ἄλλα ἐπαγγέλματα, ὡς λ. χ. εἰς ἐργοστάσια καουτσούκ, συνεπείᾳ τοῦ θειάνθρακος, ἐπιφέρουν ἐλάττωσιν τῆς ὁράσεως, τῆς ἀναγνωρίσεως χρωμάτων, καθὼς καὶ τοῦ ὀπτικοῦ πεδίου.

Εἰς τοὺς μὲ μόλυβδον ἐργαζομένους, δύναται νὰ ἐπέλθῃ παράλυσις τῶν μυῶν καὶ ἀτροφία τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, εἰς τοὺς εἰς ἀνθρακωρυχεῖα ἐργαζομένους ἐπέρχεται νυσταγμός. Εἰς τοὺς ὑπὸ ἰσχυρὰν ζέστην ἐργαζομένους ἐπέρχεται θάμβωσις μὲ τὰς συνεπείας της.

Ἡ ***προφύλαξις*** τῶν ἐπαγγελματικῶν διαταραχῶν τῆς ὁράσεως ἐπάγεται καὶ τὴν λῆψιν ἀναλόγων μέτρων λ. χ. ἐπαρκῆ φωτισμὸν καὶ μὴ συνεχὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς λεπτὴν ἐργασίαν ἐκτελοῦντας (τυπογράφοι, λιθογράφοι κλπ.), ἀερισμὸν εἰς τὰ ἐργοστάσια καουτσούκ, τὰ ἐν τῷ σχετικῷ ἄρθρῳ ἀναγραφόμενα μέτρα διὰ τοὺς μὲ μόλυβδον ἐργαζομένους, ἐνίσχυσιν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἐγκατάλειψιν τοῦ ἐπαγγέλματος εἰς τοὺς ἀνθρακωρύχους, προφυλακτικὰ ὀμματοϋάλια εἰς τοὺς ὑπὸ ἰσχυρὸν φῶς καὶ θερμ. ἐργαζομένους.

Ὄχι μικρὰ σημασία πρέπει νὰ δίδηται εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὁράσεως καὶ ἐν γένει τῶν ὀφθαλμῶν προκειμένου περὶ ***ἐκλογῆς ἐπαγγέλματος***.* Ἄτομα μὲ ἀδύνατον τὴν ὅρασιν, ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας, δὲν πρέπει νὰ ἐκλέγουν ἐπάγγελμα ἐπιβάλλον μεγάλας ἀπαιτήσεις εἰς αὐτήν, διότι ὄχι μόνον δὲν θὰ δυνηθοῦν ν' ἀνταποκριθοῦν πρὸς τὸ ἐπάγγελμά των, ἀλλὰ καὶ θὰ ὑποφέρουν, κινδυνεύοντες νὰ ἐξασθενήσουν ἔτι περισσότερον τὴν ὅρασίν των.

Ἐπίσης οἱ ἐκ νόσων τῶν βλεφάρων καὶ ἐπιπεφυκότος πάσχοντες πρέπει νὰ ἀποφεύγουν ἐπαγγέλματα δι' ὧν θὰ εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς κονιορτόν, καπνόν, ζέστην.

Οἱ ἐξ ἀχρωματοψίας πάσχοντες δὲν πρέπει νὰ ἐκλέγουν ἐπαγγέλματα, εἰς ἃ ἀπαιτεῖται ἀναγνώρισις χρωμάτων ὡς ζωγράφοι σιδηροδρομικοί, ναυτικοί κλπ.

ΟΡΓΑΝΑ

Σύνολον ἱστῶν συνδεδυασμένων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν μιᾶς εἰδικῆς λειτουργίας. Τὸ σύνολον ὀργάνων ὁμολόγων ἀποτελεῖ ἕν ***σύστημα***.

ΟΡΓΑΝΙΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ

Ἀλλοιώσεις ὀργάνου μὴ δυνάμεναι νὰ ἐξαλειφθῶσιν καὶ ἐμποδίζουσαι τὴν τακτικὴν λειτουργίαν τόσον αὐτοῦ ὅσον καὶ τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ, ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τοῦ ὀργάνου.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Λέγονται ἐν γένει τὰ ζῶντα ὄντα. Ἀποτελοῦνται ἐκ διαφόρων ὀργάνων, ταῦτα δὲ ἐκ διαφόρων κυττάρων.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τοὺς ὀργανισμοὺς ἐν γένει εἶνε πρῶτον ἡ ἰδιότης των τοῦ νὰ διατηροῦν τελείαν τὴν σύστασίν των ἐπὶ μακρὰς περιόδους τῆς ζωῆς των, παρ' ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιδράσεις, καὶ τοῦτο ἀντικαθιστῶντες ἀμέσως τὰς ἅς ὑπέστησαν τυχὸν ἀλλοιώσεις, καὶ δεύτερον ἡ ἰδιότης των νὰ αὐξάνουν, νὰ ἀναπτύσσωνται, νὰ πολλαπλασιάζωνται, νὰ γηράσκουν, νὰ ἀποθνήσκουν.

Οἱ ὀργανισμοὶ περιλαμβάνουσι τρία βασίλεια.

Α') Τὸ τῶν ***Πρωτίστων***, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκουν ὅλαι αἱ ἀτελεῖς μορφαὶ ζώων καὶ φυτῶν.

Β') Τὸ τῶν ***Φυτῶν***, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει 1ον) τὰ ***Κρυπτόγαμα***, μὲ τὰς ὑποδιαιρέσεις των: τὰ ***Ἀγγειοκρυπτόγαμα***, ἢ ***Πτερυδόφυτα***, τὰ ***Βρυόφυτα*** καὶ τὰ ***Θαλλόφυτα*** ἢ ***Κυτταρικά***, 2ον τὰ ***Φανερόγαμα*** μὲ τὰς ὑποδιαιρέσεις των: ***Γυμνόσπερμα*** καὶ ***Ἀγγειόσπερμα***.

Γ') Τὸ τῶν ***Ζώων*** περιλαμβάνον τὰς ἑξῆς τάξεις :

α') ***Πρωτόζωα***, β') ***Φυτόζωα***, γ') ***Ἐχινοδέρματα***, δ') ***Σκώληκες***, ε') ***Μαλάκια***, στ') ***Ἀρθρόζωα***, ζ') ***Σπονδυλωτά***.

SISMANOGLIO MEGARO

ΟΡΓΑΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ *(Ὀποθεραπεία*

Μέθοδος θεραπευτική, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τὴν χρῆσιν ὀπῶν ἢ ἐκχυλισμάτων ζωϊκῶν ὀργανικῶν ἱστῶν μὲ σκοπὸν 1ον νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν οἰκονομίαν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα λείπουν, ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀναλόγου ὀργάνου παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ καὶ ἕνεκα ἀνεπαρκείας τῆς λειτουργίας του 2ον νὰ αὐξήσῃ προσωρινῶς τὴν λειτουργίαν ταύτην, νὰ τὴν ὑποβοηθήσῃ καὶ τακτοποιήσῃ. Γνωστὸν τυγχάνει σήμερον ὅτι ἕκαστον ὄργανον τοῦ σώματος ἔχει ἰδιαιτέρας ἐκκρίσεις αἱ ὁποῖαι εἰσερχόμεναι εἰς τὸ αἷμα, ἐπιδροῦν μακρόθεν ἐφ' ὅλου τοῦ ὀργανισμοῦ. Ὅταν λοιπὸν αἱ ἐκκρίσεις αὗται διὰ τὸν ἕνα ἢ ἄλλον λόγον λείπουν ἢ καὶ γίνονται ἀνεπαρκεῖς, δυνάμεθα διὰ τῆς καταλλήλου ὀργανοθεραπείας νὰ συμπληρώσωμεν τὴν ἀνάγκην τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ ὀργανοθεραπεία ἐκτελεῖται διὰ χορηγίας διὰ τοῦ στόματος ἢ καὶ δι' ἐνέσεων διαφόρων ἐκχυλισμάτων ἢ ὀπῶν παρασκευασμένων ἐπὶ τούτῳ, ἢ καὶ διὰ χορηγίας αὐτοῦ τοῦ ὀργάνου ἀκατεργάστου (ὄρχεις, ἦπαρ, νεφρὰ κλπ.)

ΟΡΓΑΣΜΟΣ *(βλ. Γεννητικὴ ζωὴ)*

ΟΡΕΞΙΝΗ

Κόνις ἄοσμος καὶ ἄγευστος. Διεγείρει τὴν ὄρεξιν. Δίδεται εἰς δόσιν 0,10—0,20. Ἡ χρῆσις της ἀπαιτεῖ προσοχήν.

ΟΡΕΞΙΣ

Ὄρεξις εἶναι κυρίως τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς κάμνει νὰ ἔχωμεν ἀνάγκην καὶ ἀπαίτησιν ὡρισμένων τροφῶν, συνήθως δὲ ἐκείνων αἵτινες μᾶς λείπουν, ἢ καὶ ἐκείνων, αἵτινες εἶναι ἐπωφελεῖς εἰς τὸ σῶμα λ. χ. τὸν χειμῶνα ἔχομεν ὄρεξιν διὰ λιπώδεις τροφάς, ἕνεκα τῆς ἀνάγκης τοῦ σχηματισμοῦ θερμότητος, τὸ θέρος ὀξέων (ξυνῶς καὶ ἐλαφρῶν τροφῶν κλπ.)

Ἡ ὄρεξις συνοδεύεται μέν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν πεῖναν, ἀλλ' εἶναι ἀνεξάρτητος ταύτης καὶ διαφέρει αὐτῆς (βλ. *Πεῖνα*).

Καταχρηστικῶς καλεῖται ὄρεξις ἡ ἐπιθυμία τῆς προσλήψεως οἱασδήποτε τροφῆς, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ πεῖνα. Καὶ ὅταν μὲν ὑπάρχῃ ἔλλειψις τῆς ἐπιθυμίας ταύτης λέγομεν ὅτι ὑπάρχει ***ἀνορεξία***, ὅταν δὲ εἶναι ηὐξημένη, ***βουλιμία***.

Τὰ μέσα τὰ ὁποῖα μεταχειριζόμεθα πρὸς αὔξησιν τῆς ἐπιθυμίας τῆς προσλήψεως τροφῆς καλοῦμεν ***ὀρεκτικά***.

Ἡ κυρίως ὄρεξις, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν δηλονότι τῆς ἐπιθυμίας ὡρισμένης τροφῆς παρουσιάζει ἐνίοτε παθολογικὰς ***διαστροφὰς*** εἰς φρενοπαθεῖς καὶ ὑστερικούς, οἵτινες ἔχουν ὄρεξιν διὰ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν τρώγονται, ὡς κάρβουνον, κιμωλία κλπ.

Παρόμοιαι ὀρέξεις παρατηροῦνται καὶ εἰς χλωρωτικάς, ἰδίως δὲ εἰς ***ἐγκύους*** γυναῖκας.

Ἡ ἀντίληψις ὅτι πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τὴν ἔγκυον γυναῖκα νὰ φάγῃ ὅ,τι ἴδῃ ἢ ὅ,τι μυρίσῃ ἢ καὶ ὅ,τι ἐνθυμηθῇ διὰ τὸν φόβον ἀποβολῆς ἢ σημείου ! ἢ ἄλλης τινος διαταραχῆς τῆς ὑγείας της εἶνε γελοία. Ἡ συγκατάβασις τοῦ νὰ ἐκπληρῶνται οἱ πόθοι τῶν ἐγκύων γυναικῶν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ μόνον διὰ τοῦ ὅτι εὑρέθιστα ἄτομα, (ὡς συνήθως αἱ ἔγκυαι) ἀποφεύγομεν νὰ τὰ διεγείρωμεν ὀρνούμενοι εἰς αὐτά τι, μήπως ἡ τυχὸν ψυχική των διέγερσις, βλάψῃ τὴν ἐγκυμοσύνην. Ἀπόλυτος ὅμως ἀνάγκη ὑποχωρήσεως δὲν ὑπάρχει (βλ. *Ἐγκυμοσύνη*)

ΟΡΕΤΖΑ *(Orezza)*

Ψυχραὶ πηγαὶ σιδήρου ἐν Κορσικῇ εἰς ὕψος 600 μ. ὑ.ἐ.θ. ὠφέλιμοι δι' ἀναιμικοὺς καὶ δυσπεπτικούς. (βλ. *Ἀγιάτσιο*).

ΟΡΘΟΓΝΑΘΟΙ *(βλ. Βραχυκέφαλος Δολιχοκέφαλος)*

ΟΡΘΟΠΕΔΙΑ

Μέρος τῆς ἰατρικῆς, τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται εἰς τὴν πρόληψιν ἢ ἴασιν τῶν παραμορφώσεων τοῦ σώματος, εἴτε διὰ

γυμναστικῆς καταλλήλου, εἴτε διὰ τῆς ἐφαρμογῆς μηχανημάτων.
Ἡ μάλαξις καὶ ἡ ὑδροθεραπεία εἶναι βοηθητικὰ τῆς ὀρθοπεδίσης.

ΟΡΘΟΦΟΡΜΙΟΝ

Κόνις κρυσταλλίνη, ἄχρωμος, ἄοσμος, ὀλίγον μόνον διαλυτὴ εἰς τὸ ὕδωρ. Εἶνε ἀντισηπτική, καὶ τοπικῶς ἀναισθητική, χρησιμοποιουμένη εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἰωδοφορμίου.

ΟΡΙΓΑΝΟΝ *(Origan)*

Φυτὸν διεγερτικὸν καὶ ἀρωματικόν. Αἱ κορυφαί του χρησιμοποιοῦνται ὡς διεγερτικαὶ ὑπὸ μορφὴν ἀφεψήματος (2 %)

ΟΡΜΟΝΑΙ

Προϊόντα ἐσωτερικῆς ἐκκρίσεως ἀδένων ἀγγειωδῶν αἱματικῶν, χορηγούμεναι πρὸς τακτοποίησιν διαφόρων λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ.

ΟΡΜΠ *(Bad Orb)*

Λουτρόπολις ἐν Γερμανίᾳ μὲ πλουσίαν εἰς λίθιον καὶ ἀνθρακικὸν ὀξὺ πηγὴν (Martinusquelle) τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἐνδείκνυται πρὸς πόσιν κατὰ τῶν καρδιακῶν νοσημάτων, τῆς ἀρτηριοσκληρώσεως ἀρθριτισμοῦ, παχυσαρκίας, διαβήτου, πεπτικῶν διαταραχῶν.

ΟΡΝΙΘΑ

Ἔχει κρέας πλούσιον εἰς λευκωματούχους οὐσίας καὶ πτωχὸν εἰς λίπος καὶ ἅλατα. Εἶνε θρεπτικὸν καὶ λίαν εὔπεπτον. (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*)

ΟΡΟΣ

Ὁ ἀὴρ τῶν ὀρέων περιέχει περισσότερον ὄζον παρὰ ὁ ἀὴρ τῶν πεδιάδων, εἶνε καθαρώτατος, περιέχων ἐλάχιστον κονιορτὸν τὸ θέρος, καὶ καθόλου τὸν χειμῶνα. Ἄνω τῶν 1000μ. δὲν εὑρίσκονται σπέρματα. Τὸν χειμῶνα ἐλάχιστος μόνον ὑπάρχει ἄνεμος καὶ ἡ γαλήνη τοῦ ἀέρος εἶνε σχεδὸν ἀπόλυτος. Ὁ ἀὴρ εἶνε λίαν ξηρός. Ἡ ὑμίχλη εἶνε ἰδίως συχνὴ κάτω τῶν 1000 μ. Ἡ ἡλίασις καὶ ὁ φωτισμὸς εἶναι λίαν ηὐξημέναι καὶ ἐπιτρέπουν μακρὰν διαμονὴν ἔξω εἰς τὸ ὕπαιθρον

Εἰς τὰ ὄρη ἡ ἀναπνοὴ καὶ ἡ κυκλοφορία γίνονται εὐκολώτερον, ἡ θρέψις ἐπιταχύνεται, αἱ κινήσεις ἐκτελοῦνται ἐλαφρότερον, ὑπάρχει ζωηρότης πνεύματος.

Ἡ ***ὑψοθεραπεία*** (cure d'altitude) γίναι ἀναλόγως τοῦ ὕψους, τὸ ὁποῖον εἶνε ***χαμηλὸν*** (κάτω τῶν 1200 μ.), ***μέσον*** (ἀπὸ 1200—1800 μ.) καὶ ***ὑψηλόν*** (ἀπὸ 1800—2000 μ.). Εἰς τὰ μεγάλα ὕψη ὑπάρχει περίοδος ἐγκλιματίσεως (80—10 ἡμ.), κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται παλμούς, στενοχωρίαν, ἀϋπνίαν, κεφαλόπονον, ζάλες. Βραδύτερον ἐπέρχεται ἡ ἀντίδρασις. Εἶνε πάντοτε καλόν, ν' ἀρχίσῃ κανεὶς τὴν διαμονὴν ἀπὸ ὕψη χαμηλὰ καὶ μέσα καὶ ἔπειτα νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ μεγάλα,.

Ἡ ὑψοθεραπεία ἀντενδείκνυνται εἰς καρδιακούς, ἐμφυσηματικούς, γέροντας, νεογνά. Σήμερον εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ὑπάρχουν σταθμοὶ κατάλληλοι διὰ τὴν ὑψοθεραπείαν. (Ἑλβετία, Γαλλία κτλ).

Ἡ τῶν ***ὀρέων ἀσθένεια*** (ὄρους ναυτία (Mal de Montagnes) εἶνε σύνολον διαταραχῶν, τὰς ὁποίας αἰσθάνεται τις ὅταν ἀνέρχεται εἰς ὕψη. Παρατηρεῖται εἰς τοὺς ἀλπινιστὰς καὶ ἐν γένει τοὺς ἀναβαίνοντας εἰς ὄρη, ἰδίως εἰς τοὺς ἀναιμικούς, καρδιακούς, ἤδη εἰς ὕψος 1000—2000 μ. ὑ.ἐ.θ. εἰς τοὺς ἀεροπόρους μεταξὺ 5000 — 7000 μ. καὶ εἰς τοὺς ἐργαζομένους εἰς ὑπογείους σήραγγας.

Τὰ συμπτώμματα ἐπέρχονται ὅταν ἡ ποσότης ὀξυγόνου τῆς ἀτμοσφαίρας ἔχει ἐλαττωθῇ πολὺ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ αἱμοσφαιρίνη τοῦ τοὺς πνεύμονας διαρρέοντος αἵματος δὲν εἶνε κεκορεσμένη μὲ ὀξυγόνον.

Κατὰ τὸν Saacke ὀφείλεται εἰς ραδιοενεργητικὰς ἐκπομπάς. Ἡ ἀδιαθεσία αὕτη ἐκδηλοῦται μὲ γενικὴν κακουχίαν, κνήμας καὶ γόνατα κομμένα ἀπὸ τὴν

κούρασιν, καὶ αἴσθημα βάρους. Βραδύτερον ἐπέρχονται ναυτίαι, ἔμετος, κωλικοί, διάρροια, ἰδρὼς ψυχρός, κεφαλόπονος ἔντονος, βόμβοι ὤτων, σκοτώματα τῆς ὁράσεως, παλμός, στενοχωρία, σφυγμὸς μικρὸς καὶ συχνός, τάσις ἀκατανίκητος πρὸς ὕπνον. Τὰ σημεῖα ταῦτα ἐξαφανίζονται ὅμως ὡς κατακλιθῇ ὁ ἀσθενής, καὶ ἀναφαίνονται ἅμα ὡς ἀρχίσει ἡ πορεία. Ὁ θάνατος σπανίως ἐπέρχεται.

Αἱ ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐκδρομαὶ ἀπαγορεύονται εἰς καρδιακούς, ἀρτηριοσκληρωτικοὺς καὶ φθισικούς.

Ἡ ***προφύλαξις*** ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν αὐτὴν συνίσταται εἰς χρῆσιν ἐνδυμάτων λίαν θερμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐλαφρῶν, ἀποφυγὴν πάσης ἀναφελοῦς κοπώσεως, ἄφιξιν ἐφ' ἁμάξης μέχρι τῶν προπόδων τοῦ ὄρους καὶ χρησιμοποίησις, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατόν, ἡμιόνων ἢ ἀλόγων.

Ἡ ***θεραπεία*** συνίσταται εἰς εἰσπνοὰς ὀξυγόνου.

ΟΡΟΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ *(Ἐφήβαιον)*

Ἔπαρμα προέχον ἔμπροσθεν τῆς ἡβικῆς συμφύσεως καὶ ἄνωθεν τῶν χειλέων. Ἐπὶ τοῦ ἐφηβαίου φύονται τρίχες ὅταν ἀρχίζει ἡ ἥβη.

ΟΡΡΟΓΟΝΟΙ ΥΜΕΝΕΣ

Ὁ ὀρρογόνος ὑμὴν εἶναι μία μεμβράνη ἔχουσα σχῆμα σάκκου χωρὶς ἄνοιγμα, τοῦ ὁποίου τὸ ἕν ἥμισυ ἔχει εἰσέλθει ἐντὸς τοῦ σπλάχνου. Τὸ ἐξωτερικὸν τοίχωμα συνδέεται ἢ καὶ ὄχι μὲ τὰ γειτονικὰ ὄργανα. Μεταξὺ τῶν δύο φύλλων τοῦ ὑμένος ὑπάρχει μικρὰ ποσότης ὑγροῦ, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει τὴν διολίσθησιν τοῦ ἑνὸς τοιχώματος ἐπὶ τοῦ ἑτέρου. Οἱ κυρίως ὀρρογόνοι ὑμένες περικαλύπτουν τὰ σπλάγχνα (πνεύμων, περιτόναιον κλπ.)

ΟΡΡΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ

Μέθοδος διαγνώσεως ἀνακαλυφθεῖσα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Widal. Στηρίζεται ἐπὶ τοῦ γεγονότος, ὅτι εἴς τινα λοιμώδη νοσήματα (τυφοειδὴς πυρετός, κλπ.) ὁ ὀρρὸς τοῦ αἵματος ἀποκτᾷ τὴν ἰδιότητα νὰ συγκολνᾷ τὸ μικρόβιον τὸ ὁποῖον προκαλεῖ τὴν νόσον.

ΟΡΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Ἡ θεραπεία ἡ διὰ τῶν ὀρρῶν ἐκτελουμένη.

ΟΡΡΟΣ ΑΙΜΑΤΟΣ *(βλ. Αἷμα)*

ΟΡΡΟΣ ΑΝΤΙΜΙΚΡΟΒΙΑΚΟΣ

Ὑγρὸν προωρισμένον νὰ ἐνεθῇ ὑπὸ τὸ δέρμα, διὰ νὰ προλάβῃ ἢ θεραπεύσῃ ἀσθενείας προερχομένας ἀπὸ διάφορα μικρόβια (διφθερῖτις, ἐρυσίπελας, τέτανος, πανώλης κλπ.) καὶ δηλητηριώδης νύξεις. Οἱ ὀρροὶ παρασκευάζονται ἀπὸ τὸ αἷμα διαφόρων ζώων, ἰδίως ἀλόγων ἀνοσοποιηθέντων κατὰ τῶν ἐν λόγῳ μικροβίων. Οἱ ὀρροὶ οὗτοι διατηροῦν τὰς ἰδιότητάς των ἐπὶ ἔτος καὶ πλέον, ἀρκεῖ νὰ διατηρῶνται εἰς μέρος, ὅπου ἡ θερμ. δὲν εἶνε ὑψηλὴ (ἄνω τῶν 50ο οἱ ὀρροὶ χάνουν τὴν δύναμίν των).

Πρὸς τούτοις τὰ φιαλίδια τοῦ ὀρροῦ πρέπει νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν καὶ μόνον κατὰ τὴν ὥραν τῆς χρήσεως νὰ ἐξάγωνται ἀπὸ τὰ περικαλύμματα, διὰ τῶν ὁποίων περιβάλλονται.

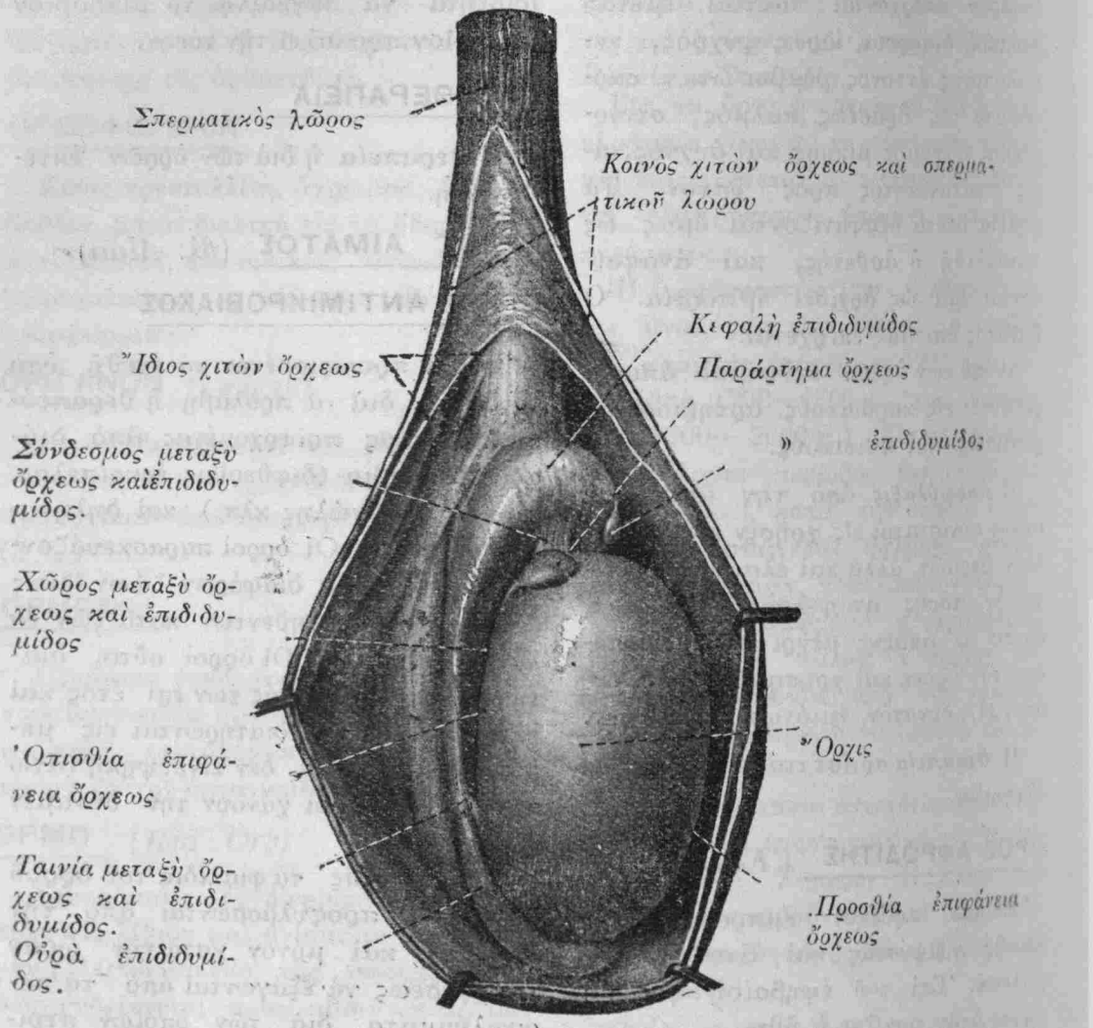
ΟΡΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ

Ὀρροί, οἱ ὁποῖοι παρασκευάζονται τῇ προσθήκῃ διαφόρων φαρμάκων. Ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη. Ὁ μᾶλλον ἐν χρήσει εἶνε ὁ ***φυσιολογικὸς ὀρρὸς*** ὁ ὁποῖος περιέχει 7 μ. χλωριούχου νατρίου (ἅλατος) καὶ 993 μ. ὕδατος ἀπεσταγμένου.

ΟΡΥΖΑ

Ἡ θρεπτικὴ της ἀξία εἶνε 4κις ἀνωτέρα τῆς τῶν πατατῶν. Ἐπειδὴ περιέχει μικρὰν ποσότητα λευκώματος καὶ λίπους, συνδυάζεται πολλάκις μὲ γάλα, αὐγά, τυρὸν καὶ βούτυρον. Ὡς ἐκ τῆς εὐχεροῦς πέψεως της, ἀποτελεῖ τροφὴν ἐξαίρετον διὰ τοὺς δυσπεπτικοὺς τοὺς ἀναρρωννύοντας καὶ πρὸ παντὸς

SISMANOGLIO MEGARO

Εἰκ. 530

Ὄρχις μὲ τοὺς χιτῶνάς του

διὰ τοὺς πάσχοντας ἀπὸ διάρροιαν ὑπὸ μορφὴν ριζονέρου (ἀφέψημα 30—50 γρ. ρύζι εἰς λίτρον νεροῦ), ριζογάλου καὶ μουχαλεπῆ. (βλ *Τροφῶν Πίνακα*).

Ἐνίοτε νοθεύεται τῦ ρύζι μὲ silicate de magnésium (steatite), silicate d'alumine, εἰς ἀναλογίαν 5 τοῖς 1000.

Ἡ *ὀρυζόκονις* μόνη ἢ καὶ ἀνακατωμένη μὲ τάλκ καὶ ἄμυλον χρησιμοποιεῖται πρὸς κατεύνασιν τῶν ἐρεθισμῶν τοῦ δέρματος.

ΟΡΧΕΙΣ

Δύο ὠοειδεῖς ἀδένες βάρους 25—30 γρ. ἕκαστος, μήκους 4—5 ἑκμ. ἀποτελοῦντες μέρος τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ ἄρρενος καὶ εὑρισκόμενοι ἐντὸς σάκκου δέρματος, τὸ *ὄσχεον*, κρεμαμένου κάτωθεν τοῦ πέους.

Οἱ ὄρχεις περιβάλλονται ἕκαστος ἰδιαιτέρως δι' ἑνὸς στερεοῦ λευκοῦ καλύμματος καὶ περιέχουν μέγαν ἀριθμὸν ἑλικοειδῶν *σπερματικῶν σωληναρίων*, ἐκ τῶν ὁποίων 3—4 ἀποτελοῦσιν ἀπιοειδὲς *λοβίον*. Τοιαῦτα λοβία ὑπάρχουσιν 100—250. Ὅσον ἀφορᾶ τὰ σπερματικὰ σωληνάρια ὑπελογίσθη ὅτι ἐὰν ἐκτυλιχθῶσι τελείως ἀποτελοῦν μῆκος 500—600 μ.

Εἰς τὸ πρὸς τὴν ὀπισθίαν πλευρὰν τοῦ ὄρχεως ἐστραμμένον ἄκρον τῶν λοβίων γίνονται τἀσπερ ματικὰ σωληνάρια ἴσα καὶ σχηματίζοντα 7-15 εὐρύτερα σωληνάρια εἰσδύουν εἰς τὴν *ἐπιδιδυμίδα** καὶ καταλήγουν τέλος εἰς τὸν *σπερματικὸν πόρον*.

Οὗτος εἶναι κυλινδρικὸς σωλήν, ἀρχικῶς συσπειρωμένος, μετέπειτα εὐθύς, βαίνει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀπὸ τὸ κάτω ἄκρον τῆς ἐπιδιδυμίδος ἐντὸς τοῦ σάκκου τῶν ὄρχεων καὶ ἐντὸς τοῦ *σπερματικοῦ πλέγματος*, τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τοῦ σπερματικοῦ πόρου περικλείει καὶ τὰ αἱματοφόρα ἀγγεῖα καὶ νεῦρα τῶν ὄρχεων, πρὸς τὰ ἄνω διὰ τοῦ βουβωνικοῦ πόρου εἰσέρχεται εἰς τὴν κοιλίαν καὶἀφ' οὗ ἀποτελέσῃ τὰς *σπερματικὰς κύστεις* ἐκβάλλει εἰς τὴν οὐρήθραν. Ὁ σπερματικὸς πόρος διὰ τῶν συσπάσεών του φέρει τὸ σπέρμα ἐκ τῶν ὄρχεων εἰς τὰς σπερματικὰς κύστεις* (περὶ φυσιολογίας τῶν ὄρχεων βλ. *Σπέρμα*).

Οἱ ὄρχεις, ἐκ τῶν ὁποίων ὁἀριστερὸς κρέμαται συνήθως περισσότερον τοῦ δεξιοῦ, διαπλάττονται ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου ἐντὸς τῆς κοιλίας αὐτοῦ καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς ἐμβρυακῆς ζωῆς κατέρχονται διὰ τοῦ βουβωνικοῦ πόρου.

Ἐν τούτοις συμβαίνει ἐνίοτε οἱ ὄρχεις νὰ μὴ κατέλθουν εἰς τὸ ὄσχεον τόσον καὶ οἱ δύο (*κρυπτορχιδία*), ἢ καὶ ὁ εἷς μόνον (*μονορχιδία*).

Καὶ οἱ μὲν *κρυπτόρχεις* ὄχι μόνον εἶναι ἄγονοι, ἀλλὰ καὶ παρουσιάζουν καὶ κἄποιαν γυναικείαν μορφήν, φωνὴν ὑψηλήν, ἀνάπτυξιν τῶν μαστῶν καθὼς καί τινας ψυχικὰς ἀλλοιώσεις, ὑποχονδρίαν, μελαγχολίαν κλπ.

Εἰς δὲ τοὺς *μονόρχεις*, ἡ ἀπουσία τοῦ ἑνὸς ὄρχεως γίνεται αἰσθητὴ κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἐπιφέρουσα πόνους καὶ βάρος κατὰ τὸ βάδισμα καὶ κούρασιν, δύναται δὲ ἐξ ἄλλου νὰ γίνῃ καὶ αἰτία κήλης. Εἰς τὰ μικρὰ παιδία ὅταν πορατηρηθῇ μονορχιδία δύναται νὰ γίνῃ ἐλαφρὸν μασσάζ διὰ νὰ εὐκολυνθῇ ἡ κάθοδός του, ἄλλως (καὶ τοῦτο πρέπει νὰ γίνηται ὄχι πολὺ ἀργά, δηλ. ὄχι πέραν τοῦ 10 ἔτους), διὰ χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως (ὀρχιδοπηξία) νὰ καταβιβασθῇ καὶ στερεωθῇ.

Ἡ μονορχιδία δὲν φέρει διαταραχὴν οὔτε τῆς γεννητικῆς ὁρμῆς, οὔτε τῆς γονιμότητος.

Αἱ *ἀσθένειαι* τοῦ ὄρχεως καὶ τῶν καλυμμάτων εἶναι συχναὶ καὶ ὀφείλονται εἰς τραύματα ἢ εἰς μολύνσεις.

Τραύματα διὰ κτυπήματος, συμπιέσεως, πτώσεως κλπ. δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι *θλᾶσιν* ἢ *φλεγμονήν*.

Εἰς τὴν *θλᾶσιν* ὅταν μόνον οἱ χιτῶνες τοῦ ὄρχεως ἔχουν προσβληθῇ ἐπέρχεται ἐκχύμωσις ἐκτεταμένη καὶ μέχρι τοῦ περινέου καὶ τῶν σκελῶν ἢ καὶ σχηματίζεται περιωρισμένον αἱμάτωμα. Ὅταν ὅμως αὐτὸς ὁ ὄρχις ἔχει προσβληθῇ ἐπέρχονται ἰσχυρότατοι πόνοι καὶ πρήξιμον αὐτοῦ. Καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἐπιβάλλεται ἡσυχία, τοποθέτησις ὑψηλὰ τοῦ ὄρχεως καὶ ἀναλόγως ψυχρὰ ἢ θερμὰ ἐπιθέματα.

Φλεγμονὴ τοῦ ὀσχέου δυναμένη νὰ προέλθῃ ἐκτὸς τραυματισμοῦ καὶ ἐκ δερματικῶν νοσημάτων μετὰ μολύνσεως ἐπιφέρει ἐπίσης ἰσχυρὸν πόνον, κάψιμον, πρήξιμον, ἐν γένει δὲ τὰ συμπτώματα ἀποστήματος, διότι δὲν ἀργεῖ νὰ σχηματισθῇ τοιοῦτον. (Περὶ φλεγμονῆς τοῦ ὄρχεως βλ. *Ὀρχῖτις*).

Ἐκ τῶν *ὄγκων* τῶν ὄρχεων οἱ σπουδαιότεροι εἶναι τὰ *κομμιώματα* τὰ ὁποῖα εἶναι πάντοτε συμπτώματα γενικῆς συφιλίδος καὶ ἀπαιτοῦν δραστηρίαν ἀντισυφιλιδικὴν θεραπείαν, οἱ *καρκῖνοι* οἵτινες δύνανται νὰ ἔχουν μέγα μέγεθος καὶ νὰ ἐπιφέρουν ἰσχυροὺς πόνους καὶ ἀπαιτοῦν τὸν ἔγκαιρον εὐνουχισμόν.

Εἰς τὰς *νευραλγίας* τῶν ὄρχεων ἐπέρχονται ἰσχυροὶ πόνοι κατὰ μῆκος τοῦ σπερματικοῦ πόρου ἕως τὴν ράχιν, κρῦος ἰδρώς, ἐνίοτε λιποθυμίαι, ἐμετός, παρουσιάζονται δὲ ἰδίως εἰς ἀναιμικούς, εἰς εὐερέθιστα ἄτομα. Ἡ θεραπεία σύγκειται εἰς τὴν χρῆσιν ἀναρτῆρος, θερμῶν λουτρῶν, ἠλεκτροθεραπείας καὶ τόνωσιν γενικήν. (βλ. *Ὑδροκήλη, Αἱματοκήλη*).

ΟΡΧΙΤΙΣ

Ἡ φλεγμονὴ ἑνὸς ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν ὄρχεων συχνὰ συνεπάγεται καὶ τοι-

αύτην τῆς ἐπιδιδυμίδος* καὶ ὀφείλεται εἰς τραύματα ἢ εἰς λοιμώδεις νόσους, ὡς παρωτῖτις, ὀστρακιά, τυφοειδὴς πυρετός, εὐλογία, ἑλονοσία, ἀρθριτισμός, φυματίωσις, σύφιλις κλπ.

Ἡ συχνωτέρα ὅμως αἰτία τῆς ὀρχιδοεπιδιδυμίτιδος εἶναι ἡ βλεννόροια καὶ προέρχεται ὅταν διὰ κουράσεως, πιέσεως, βιαίων πλύσεων κλπ. ὁ γοννόκοκκος εἰσέλθῃ εἰς τὰ σπερματικὰ σωληνάρια.

Ἡ ***βλεννορροϊακὴ ὀρχῖτις*** χαρακτηρίζεται διὰ ἐξοιδήματος λίαν ἐπωδύνου τοῦ ὄρχεως ἢ τῆς ἐπιδιδυμίδος, πυρετοῦ, γενικῆς ἀδιαθεσίας, βάρους καὶ πόνων πρὸς τὰ σκέλη.

Παρουσιάζεται συνήθως μεταξὺ τῆς 3ης καὶ 5ης ἑβδομάδος τῆς μολύνσεως καὶ συνοδεύεται μὲ ἐπαισθητὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐκκρίμματος τῆς οὐρήθρας. Μετὰ 8—12 ἡμέρας ἐλαττοῦται τὸ πρήξιμον καὶ οἱ πόνοι καὶ βαθμηδὸν ἐπέρχεται ἴασις, ἢ μὴ λαμβανομένων ἐγκαίρως τῶν ἀναγκαίων μέτρων σχηματίζεται ἀπόστημα ἢ καὶ μένει χρονία σκλήρυνσις τῆς ἐπιδιδυμίδος, ὅτε καὶ εἰς τὰς δύο τελευταίας περιπτώσεις δύναται νὰ ἐπέλθῃ τελεία καὶ διαρκὴς ἀπώλεια τῆς γονιμότητος.

Ἡ ***προφύλαξις*** ἀπὸ βλεννορροϊκὴν ὀρχίτιδα συνίσταται εἰς τὴν ἀποφυγὴν κόπων, ὀρθοστασίας, συνουσίας κλπ. κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νόσου, εἰς τὴν δι' ἀναρτῆρος* ὑποστήριξιν τῶν ὄρχεων καὶ ἀποφυγὴν ***αὐτοθεραπείας.***

Παρουσιασθείσης δὲ τῆς νόσου ***ἐπιβάλλεται*** ἡ ἄμεσος κατάκλισις, ὑψηλὴ τήρησις τῶν ὄρχεων, ἐφαρμογὴ ψυχρῶν ἐπιθεμάτων καὶ παῦσις τυχὸν πλύσεων μέχρις ἀφίξεως τοῦ ἰατροῦ.

Ἡ ***φυματικὴ ὀρχῖτις*** προσβάλλει συνήθως τὴν μέσην ἡλικίαν καὶ φυματικὰ ἢ χοιραδικὰ ἄτομα, ἀλλὰ καὶ τοιαῦτα φαινομενικῶς ὑγιᾶ.

Παρουσιάζεται βαθμηδὸν μὲ μικρὰ σκληρὰ ἐξογκώματα τῆς ἐπιδιδυμίδος καὶ ἀργότερον τοῦ ὄρχεως, μὲ ἰσχυροὺς πόνους τὰ ὁποῖα μαλακώνουν, διαπυοῦνται καὶ σχηματίζουν ἐξελκώσεις καὶ συρίγγια πρὸς τὰ ἔξω. Ἐπειδὴ ἡ φυματίωσις τῶν ὄρχεων δύναται νὰ ἐπιφέρῃ φυματίωσιν καὶ ἄλλων ὀργάνων, πρέπει ἐγκαίρως διὰ γενικῆς θεραπείας καὶ τοπικῆς τοιαύτης (ἐνέσεις μὲ Ἰωδοφόρμιον κλπ.) νὰ θεραπευθῇ ἢ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἀφαιρεθῇ ὁ ἀσθενὴς ὄρχις.

Ἡ ***συφιλιδικὴ ὀρχῖτις*** παρουσιάζεται εἰς τὸ τριτογενὲς στάδιον αὐτῆς καὶ δύναται νὰ εἶναι ἢ ***ἀτροφικῆς μορφῆς***, ὅτε αἰφνιδίως ὁ ὄρχις πρῶτον μεγαλώνει σκληρύνεται καὶ εἶναι ἀνώδυνος, ἀργότερον δὲ μικραίνει μέχι μεγέθους φασιόλου, ἢ ***ὑπερτροφικῆς*** ὅτε μεγεθύνεται ὁ ὄρχις ἀρκετά, σχηματίζει ἀποστήματα καὶ ἕλκη.

Εἶδος ὑπερτροφικῆς συφιλιδικῆς ὀρχίτιδος εἶναι τὰ κομμιώματα τοῦ ὄρχεως* Αἱ συφιλιδικαὶ παθήσεις τῶν ὄρχεων διὰ δραστηρίας καὶ ὀρθῆς θεραπείας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεραπεύονται.

ΟΣΜΩΣΙΣ *(βλ. Ἐνδόσμωσις).*

ΟΣΠΕΔΑΛΕΤΙ *(Ospedaletti).*

Κλιματικὸς σταθμὸς εἰς τὴν Ἰταλικὴν Ριβιέραν μεταξὺ San Remo καὶ Bordighera.

ΟΣΠΡΙΑ

Τὰ ὄσπρια (φασόλια, πιζέλια, φακή, κουκκία) περιέχουν κατὰ μέσον ὅρον 25 % λεύκωμα (Legumine), 50 % ὑδατάνθρακας ἰδίως ἄμυλον, 5—3 % λίπος, 2—3 % ὀρυκτὰ ἅλατα, ἰδίως φωσφορικὸν κάλι, ἀσβέστιον, μαγνήσιον, σίδηρον δηλ. τὰ σπουδαιότερα ἅλατα τοῦ αἵματος καὶ τὸ ὑπόλοιπον ὕδωρ, ἐκ τοῦ ὁποίου τὰ ξηρὰ ὄσπρια ἐμπεριέχουν, 12 — 16 %. Ἡ χημικὴ αὕτη σύστασις τῶν ὀσπρίων δεικνύει ὅτι ταῦτα ἔχουν μὲν μεγάλην θρεπτικὴν ἀξίαν, δὲν ἀρκοῦν ὅμως ὡς ἀποκλειστικὴ τροφή, διότι ἡ ποσότης τοῦ λίπους των εἶναι μικρὰ καὶ ἐπομένως πρέπει τοῦτο νὰ προστίθηται. Διὰ τὴν ἀφομοίωσιν τῶν ὀσπρίων μεγίστην σημασίαν ἔχει ἡ παρασκευὴ αὐτῶν.

Οὕτω τὸ λεύκωμα τῶν ὀσπρίων ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ πήγνυται ὅταν τὰ ὄσπρια βράζουν ταχέως, καθὼς καὶ ὅταν προστίθεται ὄξος, τοὐναντίον δὲ φουσκώνει ὅταν τὰ ὄσπρια τεθοῦν εἰς κρύον νερὸ ἰδίως εἰς ἐλαφρῶς ἀλκαλικὸν τοιοῦτον, καὶ βαθμιαίως ζεσταίνονται. Ἐξ ἄλλου ἡ τὸ ἄμυλον περικλείουσα κυτταρίνη εἶναι εἰς μὲν τὰ χλωρά, πράσινα, ὄσπρια κατά τι εὔπεπτος, τοὐναντίον δὲ εἰς τὰ ὥριμα, ὅπου σχηματίζεται ἐξωτερικῶς στερεὸς φλοιὸς καὶ ἐσωτερικῶς δίκτυον ἀπὸ ἴνας, εἶναι τελείως δυσπεπτος. Ναὶ μὲν ὅταν τὰ ὄσπρια ὡριμάσουν τόσον τὸ ἄμυλον ὅσον καὶ τὸ λεύκωμα, σπουδαίως αὐξάνουν καὶ εἶναι περισσότερον θρεπτικά, ἀλλὰ ἡ σκληρυνομένη κυτταρίνη των τὰ καθιστᾶ δύσπεπτα, ἀντιθέτως πρὸς τὰ νωπὰ τὰ ὁποῖα εἶναι εὐπεπτότερα μέν, ἀλλὰ πολὺ ὀλιγώτερον θρεπτικὰ ἀπὸ τὰ ὥριμα καὶ τὰ ὁποῖα ἕνεκα τῆς μεγάλης ποσότητος ὕδατος τὴν ὁποίαν ἐμπεριέχουν ὁμοιάζουν πρὸς τὰ λαχανικά.

Ὅλα λοιπὸν ταῦτα πρέπει κατὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ὀσπρίων νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψει, καὶ πρὸς τοῦτο τὰ ὄσπρια πρέπει νὰ τίθενται ἀπὸ τὴν παραμονὴν εἰς νερὸ μὲ σόδαν ἢ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ βράσιμον νὰ προστίθεται εἰς τὸ νερὸ σόδα, διὰ νὰ γίνῃ εὔπεπτος ὁ φλοιὸς (κυτταρίνη). Θὰ ἀποφεύγηται τὸ ἀσβεστοῦχον νερὸ (σκληρὸν ὕδωρ), διότι τότε μένουν τὰ ὄσπρια σκληρὰ καὶ δύσπεπτα, ἐν μέρει μὲν διότι ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ ἐπικάθηται ἄσβεστος, ἐν μέρει δὲ διότι διὰ τῶν ἀσβεστούχων ἁλάτων τὸ λεύκωμα γίνεται ἀδιάλυτον.

Πάντως δὲ δὲν πρέπει νὰ περιχύνωνται τὰ ὄσπρια μὲ βραστὸν νερὸ καὶ νὰ βράζουν ἀμέσως, διότι τὸ τοιοῦτον καθιστᾶ τὸ λεύκωμα στερεὸν καὶ ἀδιάλυτον, ἀλλὰ νὰ τίθενται προηγουμένως εἰς κρύον τοιοῦτον διὰ νὰ διαλυθῇ τὸ λεύκωμα καὶ ὕστερον νὰ προστεθῇ βραστὸν νερὸ ἢ νὰ βράσουν.

Ἡ συνήθεια τοῦ νὰ προστίθηται ὄξος κάμνει τὰ ὄσπρια δύσπεπτα, διότι πήζει τὸ λεύκωμα.

Τὰ ὄσπρια εἶναι κατάλληλα διὰ σοῦπες, πουρέδες κλπ. (βλ. ***Τροφῶν Πίνακα.***)

ΟΣΤΑ

Τὰ ὀστᾶ σχηματίζουν ἐν τῷ συνόλῳ των τὸν λεγόμενον σκελετὸν* δηλ. τὸ στερεὸν ἔρεισμα τοῦ σώματος καὶ χρησιμεύουν ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν κίνησιν τοῦ σώματος, διότι ἐπ' αὐτῶν προσφύονται οἱ μύες, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν προφύλαξιν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων.

Ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν ὀστῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος εἶναι 213, ἐκ τῶν ὁποίων 28 ὀστᾶ ἀνῆκουν εἰς τὴν κεφαλήν, 4 εἰς τὸν λαιμόν, 53 εἰς τὸν κορμόν, 34 εἰς ἕκαστον τῶν ἄνω ἄκρων, 32 εἰς ἕκαστον τῶν κάτω. Τὸ βάρος νωποῦ μὲν σκελετοῦ ἐνηλίκου ἀνδρὸς εἶναι 9—12 χλγρ. ξηροῦ δὲ 5—6χλγρ. Ἀποτελοῦν ἄρα τὰ ὀστᾶ τὰ 15% τοῦ ὅλου σώματος. Τὰ ὀστᾶ ἀποτελοῦνται ἐκ συνενώσεως ἀνοργάνου οὐσίας (ὀρυκτᾶ, γαιώδη ἅλατα) μετὰ ὀργανικῆς (τοῦ ὀστεώδους χόνδρου). Ἡ ἀνόργανος οὐσία περιέχει 84% φωσφορικῆς ἀσβέστου, 1% φωσφορικῆς μαγνησίας καὶ 8% γρ. ἀσβέστου ἡνωμένης μετ' ἀνθρακικοῦ ὀξέος, χλωρίου καὶ φθορίου. Ἡ ὀργανικὴ οὐσία δύναται νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸ ὀστοῦν διὰ μακροῦ βρασίματος. Τιθεμένων δὲ τῶν ὀστῶν ἐντὸς ὑδροχλωρικοῦ ἢ νιτρικοῦ ὀξέος ἀφαιροῦνται διαλυόμενα τὰ γαιώδη ἅλατα ὅτε μένει εὔκαμπτος χόνδρος τοῦ σχήματος τοῦ ὀστοῦ.

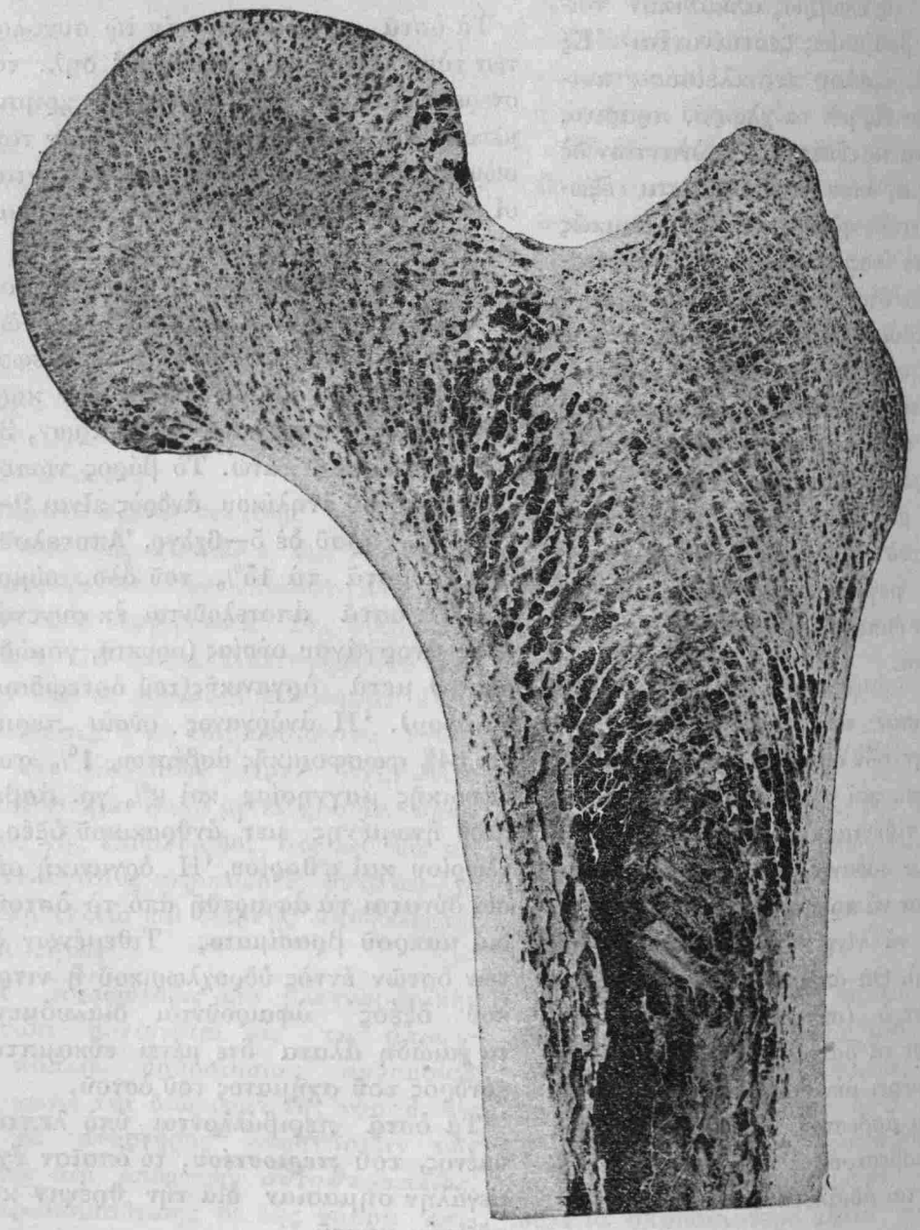
Τὰ ὀστᾶ περιβάλλονται ὑπὸ λεπτοῦ ὑμένος, τοῦ ***περιοστέου***, τὸ ὁποῖον ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν θρέψιν καὶ αὔξησιν αὐτοῦ.

Τὰ ὀστᾶ διαπλάσσονται εἰς τὸ ἔμβρυον διὰ ὀστεοποιήσεως χόνδρου, κατατιθεμένων εἰς τὰς ἴνας αὐτοῦ ἀσβεστοῦχων ἁλάτων. Τρέφονται δι' ἀγγείων, τὰ ὁποῖα διατρέχουν εἰδικὰ σωληνάρια τὰ τοῦ Hawers (Εἰκ. 531 καὶ 532).

Τὸ σχῆμα των ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τὴν ὁποίαν ἔχουν νὰ ἐκτελέσουν καὶ εἶναι ὅτε μὲν μακρὰ καὶ αὐλοειδῆ, ὁτὲ πλατέα, ὁτὲ βραχέα καὶ χονδρὰ ἢ καὶ ἀκανονίστου σχήματος.

Εἰς τὰ μακρὰ ὀστᾶ διακρίνονται τὸ μέσον, ἡ ***διάφυσις***, ἔχουσα κυλινδρικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σχῆμα καὶ περιέχουσα

SISMANOGLIO MEGARO

Εἰκ. 531

Τομὴ κάθετος ὀστοῦ.

τὸν μυελὸν, καὶ τὰ ἄκρα, ***ἐπιφύσεις***, αἵτινες φέρουν τὰς ἀρθρικὰς ἐπιφανείας (βλ. *Ἄρθρωσις*).

Τοιαῦτα ***μακρὰ*** ἢ ***αὐλοειδῆ ὀστᾶ*** εἶνε τὰ τῶν ἄκρων. Τὰ ***πλατέα*** ὀστᾶ εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουν τὰ τοῦ κρανίου, ὠμοπλάτης, λεκάνης κλπ. ἀποτελοῦνται ἀπὸ δύο ἰδίως στρώματα ὀστῶν περιεχόντων σπογγώδη οὐσίαν (διπλόη τοῦ κρανίου). (βλ. *Κάταγμα, Περιοστῖτις, Ραχῖτις, Βαρλόβειος νόσος*).

ΟΣΤΑΝΔΗ

Πόλις τοῦ Βελγίου πεφημισμένη διὰ θαλάσσινά της λουτρά. (Εἰκ. 533)

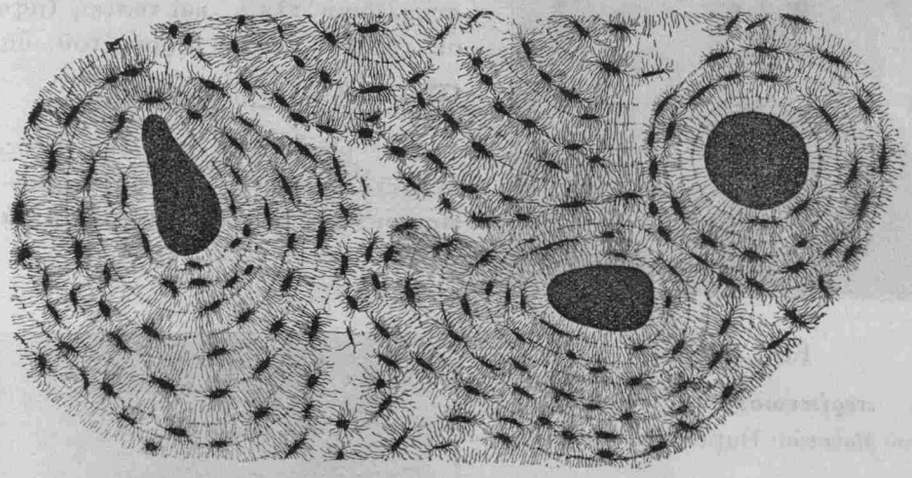
ΟΣΤΕΙΤΙΣ *(βλ. Ὀστῖτις)*

ΟΣΤΕΟΜΑΛΑΚΙΑ

Νόσος χρονία τῶν ἐνηλίκων ἔχουσα κάποιαν ὁμοιότητα μὲ τὴν ραχίτιδα, συνισταμένη δὲ εἰς τὴν συνεπείᾳ ἰδιαιτέρας νόσου τῆς ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης ἀ-

SISMANOGLIO MEGARO

φαίρεσιν τῶν ἀσβεστούχων ἁλάτων τῶν ὀστῶν,* ὅτε ἐλαττουμένης τῆς κυρίως οὐσίας τῶν ὀστῶν καὶ αὐξανομένης τῆς ὑπὸ τοῦ μυελοῦ κατεχομένης κοιλότητος, τὰ ὀστᾶ γίνονται λεπτά, μαλακὰ καὶ εὔθραστα.

Εἰκ. 532

Τομὴ ἐγκαρσία ὀστοῦ

Ἡ νόσος ***προσβάλλει*** ἰδίως γυναῖκας καὶ μάλιστα μεταξὺ 20—50 ἐτῶν δηλ. κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ γεννήσουν, κατὰ προτίμησιν δὲ μετὰ τὸν τοκετόν. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ συχνοὶ τοκετοὶ καὶ μάλιστα οἱ δύσκολοι, προδιαθέτουν εἰς τὴν νόσον. Σπανίως ἀσθενοῦν γυναῖκες μὴ γεννήσασαι. Κατά τινας ἡ κληρονομικότης ἔχει σχέσιν. (Εἰκ.534)

Τὰ ***αἴτια*** τὰ ὁποῖα συμβάλλουν εἰς τὴν γένεσιν τῆς νόσου εἶναι ἐλλειπὴς θρέψις, τόσον ποσοτικῶς ὅσον καὶ ποσοτικῶς, διαμονὴ εἰς μὴ ἀεριζόμενα ὑγρὰ μέρη.

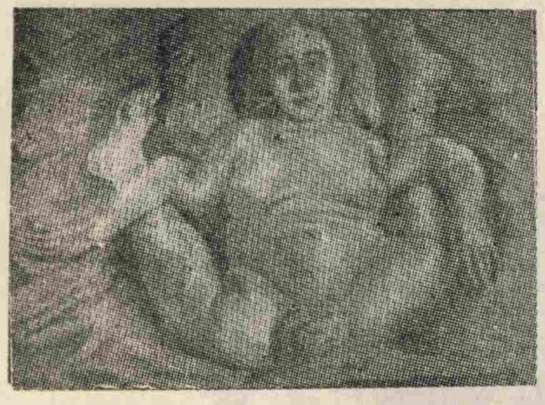
Ἡ νόσος ***ἀρχίζει*** συνήθως μὲ πόνους εἰς τὰ κόκκαλα καὶ δυσκολίαν κατὰ τὰς κινήσεις. Εἶναι δὲ οἱ πόνοι ἰσχυρότεροι εἰς τὴν λεκάνην, εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ εἰς τοὺς πόδας. Ἡ βάδισις ἡ ὁποία γίνεται μετ' ἰδιαιτέρας κινήσεως καὶ τὸ σκύψιμον αὐξάνουν τοὺς πόνους. Βαθμηδὸν παραμορφώνεται ἡ λεκάνη καὶ ἡ σπονδυλικὴ στήλη, οἱ ἀσθενεῖς κονταίνουν, ζαρώνουν, τὰ μακρὰ ὀστᾶ τῶν ἄκρων κυρτώνονται καὶ δύναταί τις νὰ κάμψῃ τὰ ὀστᾶ ὅπως θέλῃ, διότι ἔχουν χάσῃ τὴν στερεότητά των. Ἡ ἀσθένεια δύναται νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ ἔτη. Ἡ ἐν γένει προφύλαξις ἀπαιτεῖ καλὴν καὶ ὀρθὴν τροφήν, ἀποφυγὴν ὑγρασίας, βίον ὑγιεινόν.

Εἰκ. 533

Ὀστάνδη (Kursaal)

Ἡ ***προφύλαξις*** δὲ ἀπὸ χειροτέρευσιν τῆς ἐκδηλωθείσης νόσου ἀπαιτεῖ πρωτίστως ἀποχὴν ἀπὸ νέαν ἐγκυμοσύνην καὶ ἔγκαιρον ***θεραπείαν***, ἥτις συ-

Εἰκ. 534

Σπανία περίπτωσις ὀστεομαλακίας. (*Ἐκ τοῦ Μουσείου* Dupuytren *Παρισίων.*

νίσταται εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς γενικῆς θρέψεως, πολὺ γάλα, χόρτα, ὀπωρικά, χορήγησιν φωσφατούχων ἁλάτων, διαμονὴν εἰς καθαρὸν μέρος, λουτρὰ κλπ.

ΟΣΤΕΟΜΥΕΛΙΤΙΣ

Ἐπικίνδυνος νόσος συνισταμένη εἰς φλόγωσιν τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστῶν. Παρατηρεῖται συνήθως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναπτύξεως καὶ συνοδεύεται ὑπὸ βαρέων φαινομένων. Ἰᾶται δι' ἐγχειρήσεως. (Εἰκ. 535)

ΟΣΤΕΟΠΕΡΙΟΣΤΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ ὀστοῦ καὶ τοῦ περιοστέου.

ΟΣΤΕΟΣΑΡΚΩΜΑ

Ὄγκος σαρκωματώδης, ὁ ὁποῖος ἀναπτύσσεται ἐπὶ τῶν ὀστῶν (βλ. *Σάρκωμα*). (Εἰκ. 536, 537)

ΟΣΤΕΩΜΑ

Ὄγκος ἀποτελούμενος ἀπὸ συμπαγῆ ἢ σπογγώδη ὀστεώδη ἱστόν. Εἶνε συνήθως συφιλιδικῆς προελεύσεως.

ΟΣΤΙΕΣ *(βλ. Καλυπτρίδες).*

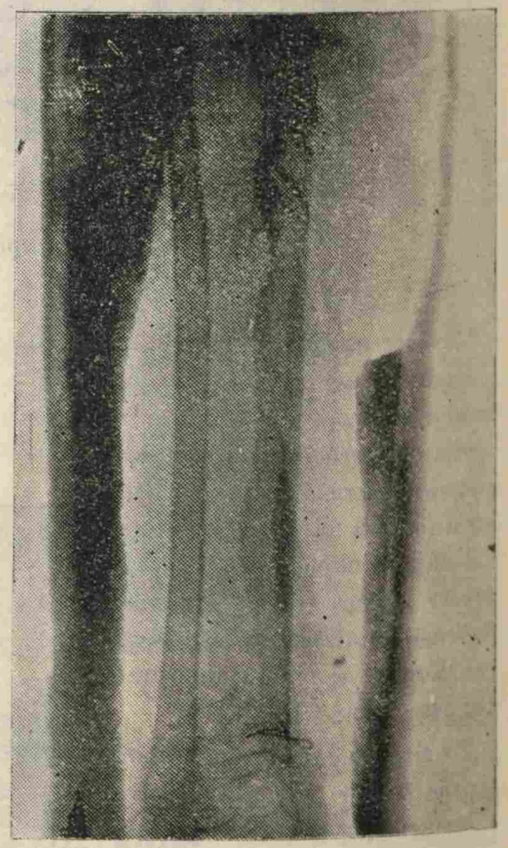
ΟΣΤΙΤΙΣ

Φλεγμονὴ τοῦ ὀστεώδους ἱστοῦ προερχομένη ἐκ τραυματισμοῦ, συφίλιδος καὶ ἐπιφέρουσα οὐχὶ σπανίως πύησιν καὶ νέκρωσιν τοπικὴν τοῦ ὀστοῦ. (Εἰκ. 538)

Ἡ ***θεραπεία*** ἐξαρτωμένη πάντοτε ἐκ τῆς ἀρχικῆς αἰτίας εἶνε γενικὴ (ἀντισυφιλιδικὴ κλπ.). καὶ τοπικὴ (ἀφαίρεσις τοῦ ἐφθαρμένου μέρους τοῦ ὀστοῦ)

ΟΣΤΡΑΚΙΑ *(Σκαρλατίνα).*

Λίαν μεταδοτικὴ λοιμώδης νόσος. Ἐπέρχεται τόσον εἰς τὰ παιδία, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἐφήβους 4—7 ἡμέρας μετὰ τὴν τὴν μόλυνσιν. *(ΠΙΝ. 7).*

Εἰκ. 535

Ὀστεομυελῖτις θεραπευθεῖσα δι' ἀφαιρέσεως τοῦ ὀστοῦ καὶ μεταμοσχεύσεως τεμαχίου ἐκ τῆς ὑγιοῦς κνήμης

(*Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Τ. Σγουρδαίου. Κων)πολις*)

SISMANOGLIO MEGARO

Πίναξ 7.

Ὀστρακιά

Οἰκ. Ἰατρ. Ἐγκυκλοπαιδεία Ἰ. Βεγκλίδου.

Εἰκ. 536

Εἰκ. 537

Ὀστεοσάρκωμα τῆς δεξιᾶς περόνης πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἐγχείρησιν
(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Ἀνδρ. Ἀντίππα, Κων)πολις)

Ἀρχίζει αἰφνιδίως μὲ μεγάλον πυρετόν, κεφαλόπονον, δυσκολίαν εἰς τὴν κατάποσιν καὶ ἐνίοτε ἐμετὸν καὶ σπασμούς. Τὴν 2αν ἡμέραν ἐφαπλοῦται ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν λαιμὸν καὶ τὸ στῆθος ὕστερον δὲ καὶ εἰς τὸ ὑπόλοιπον μέρος, ἐρυθρὸν ἐξάνθημα ἐκ μικρῶν στιγμῶν. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς 2ας ἑβδομάδος ἐξαφανίζεται τὸ ἐξάνθημα καὶ ἄρχεται βαθμηδὸν εἰς ὅλον τὸ σῶμα νὰ πίπτῃ τὸ δέρμα εἰς μικρὰ καὶ μεγάλα τεμάχια (ἀπολέπισις).

Εἰκ. 538

Ἡ ὀστρακιὰ εἶναι λίαν συχνή, ἔχει δὲ καὶ ἐπιπλοκάς, αἵτινες ἐπιφέρουν τὸν θάνατον ἐκ μέρους τῆς καρδίας, τῶν πνευμόνων, νεφρῶν καὶ ὤτων.

Ἡ ***περίθαλψις*** τῶν ὀστρακιώτων ἀπαιτεῖ νὰ εἶναι οὗτοι εἰς δροσερὸν καὶ συχνὰ ἀεριζόμενον δωμάτιον.

Νέκρωσις ὀστοῦ συνεπείᾳ ὀστεῖτιδος Τὸ στόμα πρέπει νὰ πλύνηται συχνὰ μὲ 2 % βορικοῦ ὕδατος, ἐπίσης καὶ ἡ μύτη καὶ τὰ αὐτιά. Ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ὅταν ὑπάρχῃ ἐρεθισμὸς (κυνάγχη) γίνεται περιτύλιξις. Τὰ οὖρα πρέπει νὰ ἐξετάζωνται καθημερινῶς μήπως περιέχουν λεύκωμα. Εἰς τὸν ἀσθενῆ μόνον τότε θὰ ἐπιτραπῇ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ δωμάτιον, ὅταν ἡ ἀπολέπισις θὰ ἔχῃ [περατωθῇ τελείως (4—7 ἑβδομάδας) καὶ ἀφ' οὗ ἔχῃ λάβῃ συχνὰ λουτρά.

Ὁ εἰδικὸς ἰός, (τὸ μόλυσμα) εἶναι ἀκόμη ἄγνωστος, μεταδίδεται δὲ διὰ τοῦ ἀέρος εἰς μικρὰς ἀποστάσεις καὶ διὰ τῶν ἀντικειμένων ἢ ἐνδυμάτων τοῦ ἀρρώστου.

SISMANOGLIO MEGARO

ΟΣΤΡΑΚΟΔΕΡΜΑ

Περιλαμβάνουν τοὺς σαλιάγκους, τὰ μύδια, τὰ στρείδια, τὸν ἀστακόν, τὰς καραβίδας, τὰ κτένια κλπ. Τὸ κρέας των εἶναι εὔγευστον, ἀλλὰ δύσπεπτον καὶ ὄχι πολὺ θρεπτικόν. Περιέχει φώσφορον. Τρωγόμενα προκαλοῦν ἐνίοτε δερματικὰς ἐκδηλώσεις.

ΟΣΤΩΝ ΑΠΟΣΤΗΜΑ

(βλ. Ὀστεομυελῖτις, Ὀστῖτις, Φυματίωσις).

ΟΣΤΩΝ ΝΕΚΡΩΣΙΣ

(βλ. Ὀστῖτις, Ὀστεομυελῖτις, Φώσφορος).

ΟΣΦΡΗΤΙΚΟΝ ΑΛΑΣ

Ἀνθρακικὴ ἀμμωνία ἐμπεποτισμένη μέ μῖγμα ἰσχυρᾶς ἀμμωνίας καὶ αἰθερίων ἐλαίων, χρησιμοποιουμένη δὲ ὡς ὡς ἀναληπτικὸν καὶ ἀντινευραλγικόν.

ΟΣΦΡΗΤΙΚΟΝ ΝΕΥΡΟΝ

Τὸ νεῦρον, διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ ὄσφρησις. Ἐκφύεται ἐκ τῆς κοιλιακῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀσφρητικοῦ λοβοῦ καὶ εἰσδύει διὰ τῶν ἠθμοειδῶν τρημάτων εἰς τὸν βλεννογόνον ὑμένα τῆς ρινικῆς κοιλότητος.

ΟΣΦΡΗΣΙΣ

Ἡ ὄσφρησις γίνεται δι' ἐρεθισμοῦ τῶν εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τῆς ρινικῆς κοιλότητος (ὀσφρητικὴ χώρα) διακλαδιζομένων ἀκρότελευτίων ὀργάνων τοῦ ὀσφρητικοῦ νεύρου, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχῆμα ***τριχίων*** (ὀσφρητικὰ τριχία). Ὁ ἐρεθισμὸς οὗτος προκαλεῖται δυνάμει ὡρισμένων ἀεριωδῶν οὐσιῶν καὶ μεταβιβάζεται διὰ τοῦ ὀσφρητικοῦ νεύρου εἰς τὸ κέντρον τῶν ὀσφρητικῶν ὀργάνων τοῦ ἐγκεφάλου.

Αἱ ἀεριώδεις αὗται οὐσίαι, αἱ περιλαμβάνουσαι τὸ ὀδμηρὸν σῶμα, τόσον τὸ εὐῶδες ὅσον καὶ τὸ δυσῶδες, μεταφέρονται κατ' ἀνάγκην διὰ τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος μέχρι τοῦ ὀσφρητικοῦ βλεννογόνου. Ὁ ἐρεθισμὸς γίνεται μόνον κατὰ τὴν πρώτην στιγμὴν τῆς ἐπαφῆς καὶ πρὸς διαρκῆ διατήρησιν τῆς ὀσφρητικῆς αἰσθήσεως πρέπει διαρκῶς νέα μόρια τῆς ὀδμηρᾶς οὐσίας νὰ ἔρχωνται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ ὀσφρητικὰ κύτταρα (τριχία).

Πρέπει λοιπὸν ὁ ἀὴρ ὁ περιέχων τὰς οὐσίας καὶ μεταφέρων αὐτὰς εἰς τὸ ὀσφρητικὸν ὄργανον νὰ κινῆται καὶ ὅσον ἰσχυρότερον εἶναι τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος τόσον τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι μεγαλείτερον. Διὰ τοῦτο διὰ νὰ ὀσφρανθῶμεν καλῶς κλείομεν τὸ στόμα καὶ μὲ ἀνοικτοὺς ρώθωνας ροφῶμεν τὸν ἀέρα δυνατὰ εἰς τὴν μύτην. Ἀποφεύγομεν δὲ νὰ ὀσφρανθῶμεν κρατοῦντες τὴν ἀναπνοήν ἢ ἀναπνέοντες μόνον μὲ τὸ στόμα.

Μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς οὐσίας μένει ἐπί τινα καιρὸν ἡ ἐντύπωσις τῆς ὀσμῆς. Ὅταν δὲ ἡ ἐντύπωσις διαρκεῖ πολύ, δηλαδή, ὅτσν ἐπὶ μακρὸν διάστημα ὀσφραινώμεθα τὴν αὐτὴν ἰσχυρὰν ὀσμήν, τότε κουράζονται βαθμηδὸν τὰ ὀσφρητικὰ νεῦρα καὶ χάνεται ἡ ἀντίληψις ἡ ὀσφρητικὴ διὰ τὴν ὀσμὴν ἐκείνην, ἥτις προυκάλεσε τὸν κάματον τοῦ νεύρου, χωρὶς ὅμως νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ἱκανότης τῆς ὀσφρήσεως δι' ἄλλας ὀσμάς.

Ὅλα τὰ σώματα δὲν ἔχουν ὀσμήν. Μόνον ἐκεῖνα τῶν ὁποίων τὰ μόρια εὐκόλως διαδίδονται εἰς τὸν περιβάλλοντα αὐτὰ ἀέρα, δύνανται νὰ γίνουν αἰσθητὰ διὰ τῆς ὀσφρήσεως. Ὅσον δὲ πτητικὸν εἶναι τὸ σῶμα τόσον ταχέως ἐξαλείφεται ἡ ἐξ αὐτοῦ ἀποδιδομένη ὀσμή. Ὀλίγα δὲ σώματα εἶναι πτητικὰ καὶ ἔχουν ταυτοχρόνως διαρκῆ ὀσμήν, ὡς λ. χ. ὁ μόσχος.

Ἡ εὐαισθησία τῆς ὀσφρήσεώς μας εἶναι πολὺ μεγάλη. Δυνάμεθα λ. χ. νὰ ὀσφρανθῶμεν τὸ βρώμιον, ὅταν περιέχηται εἰς 1 ἑκμ. ἀέρος, μόνον εἰς ποσότητα $^1/_{300000}$, τὸ ὑδρόθειον $^1/_{500000}$, τὴν δὲ μερκαπτάνην, οὐσίαν εὑρισκομένην εἰς τὰ περισσότερα ἀέρια τῆς σήψεως, μόνον $^1/_{4000000000}$ χλστγρ.

Ὅσον δ' ἀφορᾶ τὰς διαφόρους ποιότητας τῶν ὀσφρητικῶν ἐντυπώσεων, αὗται εἶναι πάρα πολλαὶ καὶ ὄχι μόνον εἰς τὰ διάφορα ἄτομα ἀλλὰ καὶ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἄτομον ἐπέρχονται κατὰ διαφόρους ἐποχὰς πλεῖσται ὅσαι διαφοραί. Εἰς τὸ

περὶ γεύσεως ἄρθρον ἀναφέρομεν ὅτι ἡ αἴσθησις αὕτη ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ὄσφρησιν. Πιθανὸν δὲ ἡ συνάφεια αὕτη τῶν δύο αἰσθήσεων νὰ ἐξηγεῖται διὰ τῆς συμμετοχῆς τοῦ τριδύμου νεύρου διὰ τοῦ ὁποίου κατά τινας ἐκτὸς τῶν γευστικῶν ἐντυπώσεων ἀντιλαμβανόμεθα συγχρόνως καὶ ὀσφρητικὰς τοιαύτας.

Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν ὀσφρητικῶν ἀντιλήψεων ἀποζημιώνει τὰς ὀλίγας γευστικάς μας ἐντυπώσεις. Ἐκλέγομεν τὰς τροφὰς ἀποβλέποντες περισσότερον εἰς τὴν ὀσμὴν παρὰ εἰς τὴν γεῦσίν των, διότι εἰς κάθε βλωμὸν τὸν ὁποῖον καταπίνομεν κάμνομεν ἀκουσίως ἐκπνοήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀναβαίνει ἀπὸ τὸν φάρυγγα ὁ φέρων τὴν ὀσμὴν τῆς τροφῆς ἀὴρ εἰς τὴν ρινικὴν κοιλότητα καὶ πληροῖ τὴν ὀσφρητικὴν χώραν. Ἀρκεῖ δὲ πολλάκις νὰ φράξωμεν μόνον τὴν μύτην, διὰ νὰ μὴ διακρίνομεν πλέον οὐσίας, αἱ ὁποῖαι φαίνονται μὲν ὅτι ἔχουν διάφορον γεῦσιν, κατὰ βάθος ὅμως ἔχουν διάφορον ὀσμήν.

Ἡ ὄσφρησις εἰς τὰ ζῷα ἔχει πολὺ μεγαλειτέραν σημασίαν παρὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ εἶναι εἰς ἰσχυρότατον βαθμὸν ἀνεπτυγμένη. Οὕτω τὰ ἄρρενα τῶν χρυσαλλίδων διὰ τῆς ὀσφρήσεως καὶ ἐκ μακρᾶς ἀπόστάσεως ἀνακαλύπτουσι τὰ θήλεα, ὁ σκύλλος ἀνακαλύπτει τὰ ἴχνη τοῦ κυρίου του εἰς δρόμον ὅπου ἔχουν διέλθῃ τόσοι ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἡ εἰς τὰ ζῷα παρατηρουμένη σχέσις τῆς ὀσφρήσεως μὲ τὴν γεννετήσιον ὁρμήν, παρατηρεῖται καὶ εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, ὅπου ὄχι μόνον τὴν διεγείρει, ἀλλ' ἡ ὀσμὴ ὡρισμένης γυναικός, ἰδίως τῆς κόμης αὐτῆς γνωστὸν ὅτι προκαλεῖ συμπάθειαν* καὶ φλογερὸν ἔρωτα.

Παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις τῆς ὀσφρήσεως, ὡς ***παροδικὴ*** ἢ ***διαρκὴς ἀοσμία***, παρατηροῦνται συχνὰ εἰς ἀσθενείας τοῦ βλεννογόνου τῆς ρινός, εἰς ἐμφράξεις αὐτῆς εἰς ὄγκους τῆς βάσεως τοῦ κρανίου, μηνιγγίτιδας, νευρώσεις κλπ. Ἐπέρχονται δὲ τότε ἀνορεξία, θρεπτικαὶ καὶ ψυχικαὶ διαταραχαί. Ἰσχυραὶ ὀσμαὶ φέρουν κεφαλόπονον ἀναισθησίαν καὶ λιποθυμίαν ἢ καὶ τὸ ἀντίθετον ἀναζωογονοῦν (βλ. *Ὀσφρητικὸν ἄλας*).

ΟΣΦΥΑΛΓΙΑ *(Lumbago)*.

Πόνοι τῆς μέσης δυνάμενοι νὰ προέλθουν ἐκ ρευματισμοῦ ἢ κοπώσεως τῶν μυῶν τῆς μέσης. Ἡ ὀσφυαλγία δὲν εἶνε μὲν ἐπικίνδυνον ἀλλὰ ἐνίοτε πολὺ δυσάρεστον πάθος καθότι, ἰδίως ὅταν εἶνε ρευματικῆς φύσεως ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον, δύναται νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐὰν μάλιστα δὲν ληφθοῦν ἐγκαίρως τὰ κατάλληλα μέτρα. Οἱ πόνοι ἔχουν μὲν ὡς ἕδραν τὴν μέσην, ἀλλὰ ἐπεκτείνονται καὶ ἐπὶ τῆς ράχεως καὶ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ ἐνόσω ὁ πάσχων εἶναι ὁριζοντίως πλαγιασμένος, ἢ καὶ κάθηται ἀναπαυτικὰ οἱ πόνοι παρέρχονται ἢ τουλάχιστον εἶναι ἐλάχιστοι, ὅταν ὅμως στρέψῃ ἢ δοκιμάσῃ νὰ ἐγερθῇ τοῦ καθίσματος τότε ἐπέρχονται ἔντονοι. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς βαδίσεως οἱ πόνοι εἶναι ἐπίσης ἰσχυροὶ καὶ μόλις ἐπιτρέπουν τὸν πάσχοντα νὰ ἐγείρῃ τὴν μέσην του καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὸ σῶμα του, τὴν κατάλληλον ὀρθὴν στάσιν, ὅταν ὅμως κάμῃ μερικὰ βήματα παρέρχονται συνήθως. Ἡ ριζικωτέρα ***θεραπεία*** τῆς ὀσφυαλγίας ρευματικῆς φύσεως σύγκειται εἰς μετὰ προσοχῆς λαμβανόμενα ἐφιδρωτικὰ λουτρὰ καὶ μαλάξεις.

Οἱ ἅπαξ προσβληθέντες ὑπόκεινται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ὑποτροπάς, καὶ διὰ νὰ τὰς ἀποφύγουν πρέπει ἐὰν μὲν εἶναι νέοι νὰ σκληραγωγηθοῦν, οἱ δὲ ἡλικιωμένοι μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀποφεύγουν τὰ κρυολογήματα.

Ἐπειδὴ πόνοι τῆς μέσης δύνανται νὰ προέλθουν καὶ ἀπὸ σοβαρωτέρας νόσους καλὸν εἶναι, ὅταν μάλιστα οἱ πόνοι διαρκοῦν, νὰ ὑποβάλλωνται οἱ ἀσθενεῖς εἰς ἰατρικὴν ἐξέτασιν.

ΟΥΛΑ

Μέρος τοῦ στόματος, τὸ ὁποῖον ἐπενδύει τὸ ἐλεύθερον χεῖλος τῶν σιαγόνων καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῶν φατνίων, τὰ ὁποῖα συνδέει στερρῶς πρὸς τοὺς ὀδόντας.

SISMANOGLIO MEGARO

ΟΥΛΗ

Ἡ ἕνωσις τῶν πληγῶν γίνεται δι' οὐλῆς γραμμοειδοῦς ὅταν τὰ δύο χείλη τῶν τραυμάτων ράπτονται ἀμέσως καὶ ἀσηπτικῶς. Ὅταν ὅμως ἐπέλθῃ διαπύησις αἱ οὐλαὶ γίνονται συνήθως εὐρεῖαι καὶ ἀνώμαλοι. Ἐν ἀρχῇ αἱ οὐλαὶ εἶναι ἐρυθρωπαὶ καθίστανται βραδύτερον λευκωπαὶ καὶ τέλος ἀμαυραί. (βλ. *Ἐγκαύματα*)

ΟΥΛΙΤΙΣ

Φλόγωσις τῶν οὔλων, ὀφειλομένη εἰς διάφορα αἴτια. Τὰ οὖλα πρήσκονται, καὶ παρουσιάζουν χροιὰν ἐρυθρὰν ὑποκύανον, καὶ αἱμάσουν εὐκόλως. Τὸ ἐλεύθερον χεῖλος τῶν οὔλων εἶνε ἐξελκωμένον καὶ πονεῖ πολὺ κατὰ τὴν μάσησιν. Ὅταν ἡ πάθησις προχωρήσῃ πολύ, τὰ δόντια κινοῦνται, τρέχει ἔμπυον ἀπὸ τὰ οὖλα καὶ ἡ ἀναπνοὴ γίνεται κάκοσμος.

Ἡ ***θεραπεία*** τῆς οὐλίτιδος συνίσταται εἰς καυτηριάσεις μὲ ἰώδιον καὶ γαργαρισμοὺς μὲ βορικὸν ὀξὺ καὶ χλωρικὸν κάλι.

ΟΥΡΑΙΜΙΑ

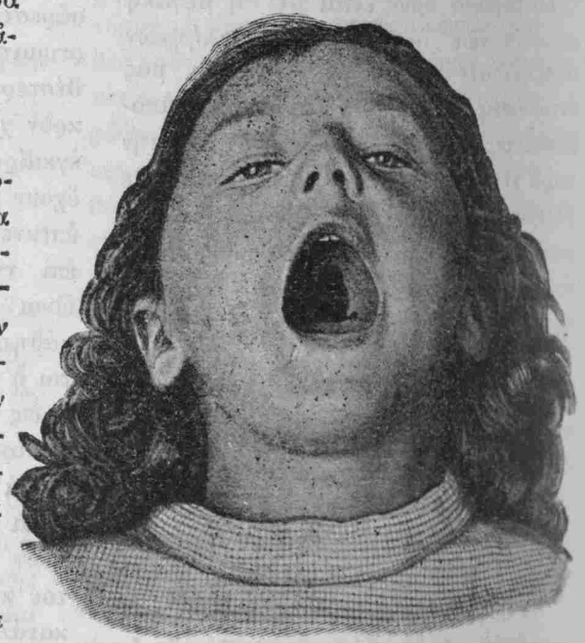
Ἀσθένεια, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τὴν συσσώρευσιν τῆς οὐρίας καὶ ἄλλων οὐσιῶν ἐντὸς τοῦ αἵματος αἱ ὁποῖαι εἰς ὁμαλὴν κατάστασιν, ἐξέρχονται διὰ τῶν οὔρων. Ἐὰν ὅμως οἱ νεφροὶ δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ τὰς ἀπεκκρίνουν, μένουν εἰς τὸ αἷμα καὶ ἐπέρχεται δηλητηρίασις τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ οὐραιμία παρατηρεῖται συνήθως εἰς ἀσθενείας τῶν νεφρῶν. Εἶνε νόσος βαρεῖα καὶ καταλήγει πλειστάκις εἰς θάνατον.

ΟΥΡΑΝΙΣΚΟΣ *(βλ. ΠΙΝ. 1 καὶ 9 Εἰκ. 4)*

Ἡ ἀνωτέρα μοῖρα τοῦ στόματος, ἀποτελουμένη πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ δύο ὀστᾶ τῆς ἄνω γνάθου, καὶ πρὸς τὰ ὀπίσθεν ἀπὸ τὰ ὑπερῶϊα ὀστᾶ. Καλύπτεται ὑπὸ παχέως βλεννογόνου. Εἰς τὸν οὐρανίσκον παρατηροῦνται σχισμαὶ ἐκ γενετῆς (πρβλ. *Λαχώχειλος*) ἀποστήματα, ὄγκοι καὶ διατρήσεις φύσεως συνήθως συφιλιδικῆς. (Εἰκ. 539)

ΟΥΡΕΘΑΝΗ

Κρύσταλλα ἄσπρα, ἄχροα. Ὑπνωτικὸν εἰς δόσιν 0,20—2,0 εἰς πόμα, ἢ ὅστιες.

Εἰκ. 539

Σχισμὴ οὐρανίσκου

ΟΥΡΗΘΡΑ

Σωλὴν φερόμενος ἀπὸ τοῦ κατωτέρω μέρους τῆς κύστεως, μέχρι τοῦ προσθίου ἄκρου τοῦ πέους εἰς τὸν ἄνδρα, καὶ μέχρι τοῦ αἰδοίου ἄνωθεν τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου εἰς τὴν γυναῖκα. Ἡ οὐρήθρα τοῦ ἀνδρὸς ἔχει μῆκος 15—17 ἑκμ., ἐνῷ τῆς γυναικὸς ἔχει μῆκος 3—4 ἑκμ.

Στενώματα οὐρήθρας παρατηροῦνται κατόπιν τραυματισμῶν, ἢ καὶ ἐνέσεων καυστικῶν οὐσιῶν, συνηθέστερα ὅμως κατόπιν βλεννορροίας. Ὁ ὑπὸ στενωμάτων προσβεβλημένος οὐρεῖ δυσκόλως. Τὸ οὖρον ἐκκρέει ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατὰ δύο διευθύνσεις ἢ ἐν εἴδει ποτιστηρίου. Συνήθως ἐπέρχεται καὶ κυστῖτις.

Ἡ ***θεραπεία*** τῶν στενωμάτων γίνεται διὰ διαστολῆς μὲ εἰδικοὺς καθετῆρας ἢ οὐρηθροτομίας.*

ΟΥΡΗΘΡΙΤΙΣ ΑΠΛΗ

Ὀφείλεται εἰς ἐρεθισμὸν τοῦ βλεννογόνου τῆς οὐρήθρας ἀπὸ ἐρεθιστικὰς οὐσίας (λ. χ. συνουσία κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐμμήνων κτλ). Παρατηροῦνται πόνοι ἐλαφροὶ κατὰ τὴν οὔρησιν.

Θεραπεύεται εὐκόλως.

ΟΥΡΗΘΡΙΤΙΣ ΒΛΕΝΝΟΡΡΟΪΚΗ

(βλ. Βλεννόρροια)

ΟΥΡΗΘΡΟΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ἐξέτασις τῆς οὐρήθρας διὰ τοῦ οὐρηθροσκοπίου δηλ. σωλῆνος φωτιζομένου διὰ μικροῦ ἠλεκτρικοῦ λαμπτῆρος.

ΟΥΡΗΘΡΟΤΟΜΙΑ

Ὅταν ἡ ὑπὸ οὐλῆς στενωθεῖσα οὐρήθρα, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὐρυνθῇ μὲ καθετῆρας, ἀνοίγεται ἀπ' ἔξω ἢ ἀπὸ μέσα διὰ εἰδικοῦ ἐργαλείου, καὶ εἰσάγεται καθετήρ, ὁ ὁποῖος μένει μέχρι τῆς ἰάσεως.

ΟΥΡΗΣΙΣ

Ἡ ἐκ τῆς κύστεως ἔξοδος τοῦ ἐν αὐτῇ ἀθροισθέντος οὔρου, γίνεται ὅταν συσσωρευθῇ ἀρκετὴ ποσότης καὶ πληρωθῇ ἡ κύστις. Τότε δι' ἀνακλαστικοῦ φαινομένου, ἔχοντος τὸ κέντρον αὐτοῦ ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ κατὰ τὴν ὀσφυακὴν χώραν, καὶ ἐπενεργώσης καὶ τῆς βουλήσεως, χαλαροῦται ὁ σφιγκτὴρ τῆς κύστεως καὶ τὸ οὖρον πιεζόμενον ὑπὸ τῶν τοιχωμάτων τῆς κύστεως, ἐξέρχεται ἐκ τῆς οὐρήθρας.

Ἡ οὔρησις εἰς παθολογικὰς περιπτώσεις δύναται ἄλλοτε μὲν ἐντελῶς νὰ ἐκλείπῃ (***ἐπίσχεσις***) (βλ. *Ἀνουρία*, *Ἰσχουρία*), ἄλλοτε νὰ γίνηται μετὰ μεγάλης δυσκολίας (βλ. *Δυσουρία*), ἄλλοτε δὲ νὰ γίνηται συνεχῶς, ὅτε καὶ πρόκειται περὶ ***ἀκρατείας*** οὔρων. Τοιαύτη ἀκράτεια τῶν οὔρων λέγεται ***ἀληθής***, ὅταν τὸ οὖρον ρέει διαρκῶς καὶ κατὰ σταγόνας, ὡς λ. χ. εἰς παραλυσίας σφιγκτῆρος κύστεως, συνεπείᾳ νόσων ἐγκεφάλου, νωτιαίου μυελοῦ, ὑστερίας ἢ καὶ προέρχεται ἀκόμη ἐξ ὑπερεκχυλίσεως, ὅταν ἡ κύστις εἶναι πλήρης καὶ τὸ οὖρον ἐξέρχεται κατὰ σταγόνας, ὡς λ. χ. εἰς ὑπερτροφίας προστάτου, παραλύσεις κύστεως, ἢ ***διαλείπουσα***, ὅταν λ. χ. τὸ οὖρον ἐξέρχηται ἀκουσίως, ἀλλὰ μεθ' ὁρμῆς ὡς εἰς τὴν νυκτερινὴν ἐνούρησιν.

Ἡ ***θεραπεία*** τῆς ἀκρατείας τῶν οὔρων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν προκαλοῦσαν αὐτὴν αἰτίαν.

ΟΥΡΗΤΗΡΕΣ

Δύο σωλῆνες οἱ ὁποῖοι συνδέουν τοὺς νεφροὺς πρὸς τὴν κύστιν. Οἱ οὐρητῆρες ἔχουν μῆκος 27 ἑκμ.

ΟΥΡΙΑ

Ὑπόλειμμα τῆς τελείας καύσεως τῶν λευκωματούχων οὐσιῶν τῶν ἱστῶν. Φαίνεται ὅτι τὸ ἥπαρ παίζει σπουδαῖον ρόλον εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς οὐρίας. Ἐκεῖθεν εἰσέρχεται εἰς τὸ αἷμα, εἶτα εἰς τοὺς νεφρούς, καὶ τέλος ἀπεκκρίνεται διὰ τῶν οὔρων.

ΟΥΡΙΑΖ (*Uriage*)

Θερμοπηγαὶ ἐν Γαλλίᾳ πλησίον τῆς Γρενόβλης εἰς ὕψος 414 μ. Περιέχουν χλωριοῦχον νάτριον καὶ σίδηρον.

Ἐποχή : (15 Μαΐου-15 Σεπτεμβρίου).

Ὠφέλιμοι διὰ τοὺς χοιραδικούς, ἀναιμικούς, δυσπεπτικοὺς καὶ καρδιακούς.

ΟΥΡΙΚΟΝ ΟΞΥ

Τὸ ὀξὺ τοῦτο εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀτελοῦς ἀφετηροιώσεως τῶν λευκωματούχων οὐσιῶν.

Ἡ ἀποκλειστικὴ κρεατινὴ τροφὴ ἐπιφέρει ἀπέκκρισιν ποσότητος διπλασίας οὐρικοῦ ὀξέος παρὰ ἡ ἀποκλειστικὴ φυτική. Ἡ ποσότης τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος εἰς τὰ οὖρα αὐξάνει, εἰς διαφόρους ἀσθενείας. Ὅταν εἶναι πολὺ ἄφθονος, ἐναποτίθεται εἰς τὸν πυθμένα τῶν οὐροδοχείων ὑπὸ μορφὴν κόνεως κρυσταλλίνης ροδόχρου καὶ ἐρυθρᾶς. Ὁ-

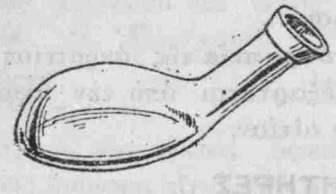
SISMANOGLIO MEGARO

ταν μένει εἰς τὸν ὀργανισμόν, φέρει οὐρολίθους. (βλ. Εἰκ. 500)

ΟΥΡΟΔΟΧΟΣ ΚΥΣΤΙΣ *(βλ. Κύστις)*

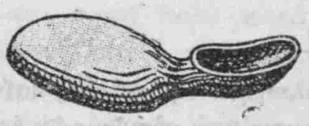
ΟΥΡΟΔΟΧΕΙΑ

Ἐκτὸς τῶν ἐξ ὑέλου ἢ τῶν ἀκαταλλήλων καὶ λίαν σπανίως χρησιμοποιουμένων ἰδιαιτέρων διὰ τὰ δύο φῦλα ἐκ μετάλλου δοχείων πρὸς περισυλλογὴν τοῦ οὔρου κατὰ τὴν οὔρησιν, ὑπάρχουν καὶ τοιαῦτα ἐξ ἐλαστικοῦ, ἰδιαίτερα καὶ ἐδῶ δι' ἄνδρας καὶ γυναῖκας, χρησιμοποιούμενα ὑπὸ τῶν ἐξ ἀκρατείας οὔρους πασχόντων καὶ τὰ ὁποῖα κρεμῶνται ἀπὸ τὴν μέσην καὶ στερεώνονται εἰς τὸ σκέλος. Ἔχουν εἰς τὸ κάτω μέρος στρόφιγγα (μουσλοῦκι) διὰ νὰ ἐξέρχεται ὅταν πρέπῃ, τὸ οὖρον.

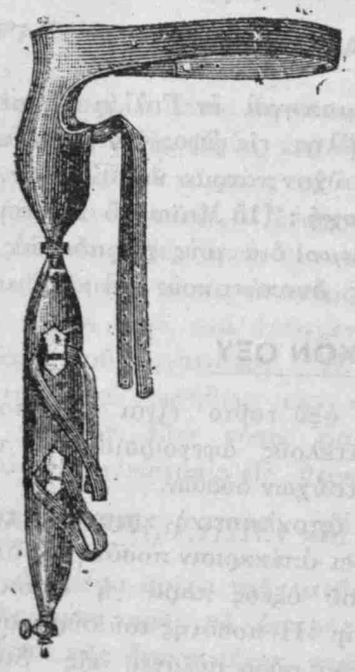
Εἰκ. 540

Οὐροδοχεῖον δι' ἄνδρας

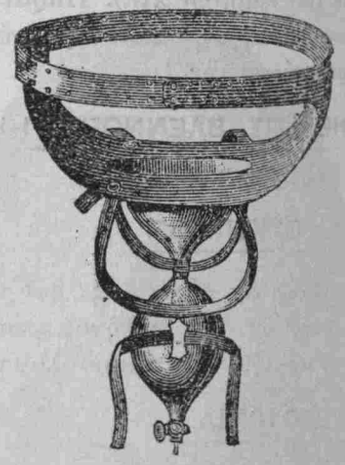
Εἰκ. 541

Οὐροδοχεῖον διὰ γυναῖκας

Εἰκ. 542

Οὐροδοχεῖον δι' ἀκράτειαν οὔρων δι' ἄνδρας.

Εἰκ. 543

Οὐροδοχεῖον δι' ἀκράτειαν οὔρων διὰ γυναῖκας.

Τόσον τὰ μὲν ὅσον καὶ τὰ δὲ πρέπει νὰ τηρῶνται ἀπολύτως καθαρά. (βλ. *Δοχεῖα*)

ΟΥΡΟΛΙΘΟΙ *(βλ. Νεφρολιθίασις).*

ΟΥΡΟΝ

Τὸ οὖρον εἶναι τὸ διὰ τῆς λειτουργίας τῶν νεφρῶν* ἐκ τοῦ αἵματος νυχθημερὸν παρασκευαζόμενον ὑγρόν, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν οὐρητήρων χύνεται εἰς τὴν κύστιν, ὅπου ἀθροιζόμενον ἐπιφέρει διὰ τῆς ἀνάγκης τῆς οὐρήσεως τὴν κατὰ διαλείμματα ἐκκένωσιν αὐτοῦ.

Τὸ οὖρον ***περιέχει*** ἐκτὸς τοῦ εἰς τὸ αἷμα περισσεύοντος ὕδατος, ἀζωτούχους οὐσίας, ὡς οὐρίαν, οὐρικὸν ὀξύ, ἱππουρικὸν ὀξύ, κρεατινίνην, ἅλατα φωσφορικὰ καὶ θειϊκά. Αἱ οὐσίαι αὗται, αἵτινες εἶνε διαλελυμέναι εἰς τὸ ὕδωρ εἶναι προϊόντα

ἀποσυνθέσεως τῶν κυττάρων τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα προσλαμβανόμενα ὑπὸ τοῦ αἵματος κατὰ τὴν κυκλοφορίαν, ὁδηγοῦνται εἰς τοὺς νεφροὺς διὰ νὰ ἐξέλθουν τοῦ σώματος, ἄλλως δηλητηριάζουν τὸν ὀργανισμὸν *(βλ. Οὐραιμία)*. Τὸ οὖρον λοιπὸν περιέχον τοιαύτας οὐσίας εἶναι δηλητήριον. Τοῦ τοιούτου ἂς λάβουν γνῶσιν τινὲς τοῦ λαοῦ χρησιμοποιοῦντες τὸ οὖρον ὡς φάρμακον ἐσωτερικῆς χρήσεως. Ἐνθυμούμεθα δυστυχῆ ἀσθενῆ ἡπατικόν, ὅστις κατὰ σύστασιν τῶν γειτόνων του ἔπινεν ἐπὶ μῆνας τὸ οὖρον του.

Ἡ ***ποσότης*** τοῦ κατὰ 24ωρον ἐκκενουμένου οὔρου (***διούρησις***) εἶναι κατὰ μέσον ὅρον 1200—1800 γρ. Ποικίλλει ὅμως εἰς τὸν ὑγιᾶ ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ποσότητα τοῦ προσλαμβανομένου ρευστοῦ καὶ τοῦ ἐξερχομένου ἱδρῶτος.

Πρέπει δὲ νὰ θεωρήσωμεν ὡς παθολογικὴν ἀλλοίωσιν τῆς ποσότητος τοῦ οὔρου, ὅταν συνεχῶς αὕτη εἶναι κατωτέρα τῶν 800 γρ. ἢ ἀνωτέρα τῶν 1800.

Ἐλάττωσις τῆς ποσότητος οὔρου (ὀλιγουρία) ἐπέρχεται κατὰ τὸν πυρετόν, εἰς καρδιακὰς καὶ νεφριτικὰς παθήσεις, ***αὔξησις*** δὲ (πολυουρία) εἰς τὸν διαβήτην.

Τὸ ***χρῶμα*** τοῦ οὔρου ὑγιοῦς ἀνθρώπου εἶναι ἀνοικτὸν κίτρινον, ἀλλάζει δὲ εἰς διαφόρους νόσους καὶ συνεπεία, ἐνίοτε, προσλαμβανομένων φαρμάκων. Οὕτως εἶναι τελείως ***ἄχρουν*** εἰς τὸν διαβήτην καὶ εἰς νευρικά τινα νοσήματα, ***βαθὺ κίτρινον*** κατὰ τὸν πυρετόν, ***πορτοκαλλόχρουν*** ἢ ὡς ***μέλας ζῦθος*** εἰς ἡπατικὰ νοσήματα, ***κόκκινον*** εἰς αἱματουρίας, ***λευκὸν*** εἰς τροπικάς τινας νόσους, ***μαῦρον*** εἰς αἱματουρίαν ἢ εἰς δηλητηριάσεις φαινικοῦ ὀξέος, ***κυανοῦν*** ὅταν ἔχῃ προσληφθῇ μεθυλοκυάνιον, ***κίτρινον*** δίδον κηλίδας, κατὰ τὴν πρόσληψιν ῥήου, κρόκου, σαντονίνης.

Ἡ ***ὀσμὴ*** τοῦ οὔρου εἶναι ἰδιαιτέρως ἐλαφρὰ ὅταν εἶναι φυσιολογικὸν καὶ νωπόν, ὅταν ὅμως μείνῃ ἐπί τι διάστημα τότε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν μικροοργανισμῶν τοῦ ἀέρος γίνεται δυσώδης ἢ καὶ καυστική, διότι ἡ οὐρία μετασχηματίζεται εἰς ἀνθρακικὴν ἀμμωνίαν. Ἡ αὐτὴ ὀσμὴ ἀμμωνίας παρατηρεῖται καὶ ὅταν συνεπείᾳ κυστίτιδος ἔλθῃ τὸ οὖρον εἰς ἐπαφὴν μὲ μικρόβια. Τὸ οὖρον ἔχει ἰσχυρὰν ἀποφορὰν ὅταν ἐμπεριέχῃ πῦον, ὀσμὴν ζωμοῦ εἰς τὴν νεφρίτιδα, μήλων δὲ εἰς τὸν διαβήτην. Ἐπίσης ἡ ὀσμή του ἀλλοιοῦται διὰ διαφόρων οὐσιῶν εἰσαγομένων εἰς τὸ σῶμα ὡς σκόρδου, σπαραγγίων κλπ.

Τὸ ***νωπὸν*** ἀγνὸν οὖρον εἶναι διαυγές ἐνίοτε ἀναμεμιγμένον μὲ βλέννας καὶ ἐπιθήλια, βαρύτερον δὲ τοῦ ὕδατος, ἔχον εἰδικὸν βάρος 1018—1022, τὸ ὁποῖον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν σύστασιν τοῦ οὔρους δηλ. αὐξάνει ὅταν τὸ οὖρον εἶναι συμπεπυκνωμένον λ. χ. εἰς ἄφθονον ἱδρῶτα, ὅτε καὶ ἡ ποσότης εἶναι μικροτέρα καὶ τὸ χρῶμα βαθύτερον καὶ ἐλαττοῦται ὅταν ἔχει προσληφθῇ ἄφθονον ὕδωρ καὶ ἡ ποσότης τοῦ οὔρου εἶναι μεγάλη.

Τὸ ***διαυγὲς*** τοῦ οὔρου χάνεται ὅταν τοῦτο σταθῇ καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν θολώνει καὶ ἀργότερον γίνεται καθίζησις τῶν ἐμπεριεχομένων ἁλάτων. Εἶναι δὲ τὰ ἱζήματα ταῦτα ***κοκκινοκίτρινα,*** ὅταν ὀφείλονται εἰς οὐρικὸν ὀξὺ καὶ οὐρικὰ ἅλατα, ***λευκὰ*** ὅταν ὀφείλονται εἰς φωσφορικὰ ἅλατα. Ἐπίσης ἡ διαύγεια χάνεται εἰς τὰ μὲ πῦον οὖρα, ὅτε σχηματίζεται ἵζημα λευκόν.

Ἡ χημικὴ ***ἀντίδρασις*** τοῦ φυσιολογικοῦ οὔρου εἶναι ὄξινος, γίνεται δὲ ἀλκαλική, ὅταν μένῃ τὸ οὖρον ἐπὶ πολύ, ὅταν γίνηται ἀποκλειστικὴ χορτοφαγία, εἰς κυστίτιδας κλπ.

Τὸ οὖρον εἶναι εἰς θέσιν νὰ μᾶς δείξῃ τὴν φυσιολογικὴν ἢ μὴ λειτουργίαν τοῦ ὀργανισμοῦ, εἶναι δὲ καθῆκον ἑκάστου ὅστις φροντίζει διὰ τὴν ὑγείαν του, δὶς τοὐλάχιστον τοῦ ἔτους νὰ δίδῃ τὰ οὖρά του πρὸς ἐξέτασιν διὰ νὰ γίνηται, οὕτως εἰπεῖν, εἷς ἔλεγχος τῆς λειτουργίας τοῦ σώματος, πρέπει δὲ νὰ στέλληται, ἐντὸς καθαροῦ δοχείου, ὅλη ἡ ποσότης 24 ὡρῶν ἢ ἀφ' οὗ σημειώσωμεν τὴν ποσότητα καὶ τὴν γνωστοποιήσωμεν εἰς τὸν χημικὸν θὰ στέλλωμεν 250—300 γρ.

Ἡ ***ἐξέτασις*** τῶν οὔρων καθορίζει διὰ χημικῆς ἀναλύσεως αὐτῶν τὴν ποσότητα τῶν τακτικῶν στοιχείων αὐτοῦ

ISMANOGLIO MEGARO

δηλ. τῆς οὐρίας, τοῦ οὐρικοῦ ὀξέος τῶν χλωριούχων καὶ φωσφατούχων ἁλάτων τοῦ ἀζώτου κλπ. ἀνακαλύπτει τυχὸν ὑπάρχοντα ἀνώμαλα στοιχεῖα, ὡς λεύκωμα, χολήν, πῦον, σάκχαρον, αἷμα καὶ καθορίζει τὴν ποσότητα αὐτῶν, ἀνακαλύπτει διὰ μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως κυλίνδρους, πῦον, αἷμα, παράσιτα, μικρόβια, κρύσταλλα ἁλάτων καὶ ἐκτελεῖ ὡρισμένας ἀντιδράσεις, χαρακτηριστικὰς διὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην νόσον.

Εἰκ. 544
Σωλὴν τοῦ Essbach

Ἐνίοτε ὅμως διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον παρίσταται ἀνάγκη νὰ γίνηται παρὰ τῷ ἀσθενῇ πρόχειρος χημικὴ ἐξέτασις τοῦ οὔρου. Πρὸς τοῦτο δίδομεν ἐδῶ μερικὰς συνετικὰς ὁδηγίας, τόσον διὰ ποιοτικὴν ὅσον καὶ ποσοτικὴν ἐξέτασιν ἀνωμάλων στοιχείων οὔρου, ἤτοι λευκώματος σακχάρου, χολῆς καὶ αἵματος.

Διὰ τὴν ***ποιοτικὴν*** ἐξέτασιν ***λευκώματος*** (βλ. *Λευκωματουρία*) βράζομεν ἐντὸς δοκιμαστικοῦ σωλῆνος ὀλίγον οὖρον καὶ χύνομεν μερικὰς σταγόνας ὀξικοῦ ἢ νιτρικοῦ ὀξέος. Τὸ τυχὸν σχηματιζόμενον θόλωμα καὶ ἡ καθίζησις ἀποδεικνύει τὴν παρουσίαν λευκώματος, ἡ δὲ ποσότης του εἶναι τόσον μεγαλειτέρα, ὅσον ἰσχυρότερον τὸ ἴζημα. Ἐὰν τὸ θόλωμα διαλυθῇ, σημεῖον ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ ἅλατα.

Ἡ ***ποσοτικὴ ἀνάλυσις*** τοῦ λευκώματος γίνεται δι' ἰδιαιτέρου σωλῆνος, τοῦ σωλῆνος τοῦ Essbach, εἰς τὸν ὁποῖον χύνομεν οὖρον μέχρι τοῦ σημείου U τοῦ χαραγμένου ἐπὶ τοῦ σωλῆνος, καὶ τὸ ἀντιδραστήριον τοῦ Essbach μέχρι τοῦ σημείουR, φράττομεν τὸν σωλῆνα μὲ τὸ πῶμα, τὸν ἀναποδογυρίζομεν μερικὰς φορὰς καὶ ἀφίνομεν νὰ σταθῇ. Μετὰ 24 ὥρας ἐξακριβώνομεν τὴν ποσότητα, ἀναλόγως τοῦ ὕψους, εἰς ὃ ἔφθασε τὰ καταστάλαγμα, διὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ σωλῆνος ἀριθμοῦ ἐκφράζοντος τὴν ποσότητα ἐπὶ τοῖς χιλίοις.

(Τὸ ἀντιδραστήριον τοῦ Essbach ἀποτελεῖται ἐξ 1 γρ. πικρικοῦ ὀξέος, 2 γρ. κιτρικοῦ ὀξέος, διαλελυμένων ἐντὸς 90 γρ. ὕδατος θερμανθέντος καὶ προστιθεμένων, ἀφ' οὗ κρυώσῃ ἄλλων 10 γρ. ὕδατος, ἵνα ἀποτελεσθοῦν 100 γρ.)

Ἡ ἀπόδειξις ***σακχάρου*** εἶναι σημεῖον σακχαρώδους διαβήτου καὶ γίνεται ἐὰν χύσωμεν εἰς δοκιμαστικὸν σωλῆνα 1 κ. ἑκμ. διαλύσεως Fehling, τὴν ὁποίαν προμηθευόμεθα ἐκ τοῦ Φαρμακείου, καὶ 3—4 κ. ἑκμ. ὕδατος καὶ θερμάνωμεν τὸ ὅλον ἐπὶ φλογός. Ὅταν ζεσταθῇ τὸ ρευστὸν ρίπτομεν κατὰ σταγόνας οὖρον. Τὸ σχηματιζόμενον ἐρυθροκίτρινον ἴζημα δεικνύει τὴν παρουσίαν σακχάρου. Ἐὰν τὸ οὖρον ἐμπεριέχει λεύκωμα πρέπει νά τὸ βράσωμεν πρὶν, διὰ νὰ πήξωμεν τὸ λεύκωμα.

Ἡ ***ποσοτικὴ*** ἐξακρίβωσις τοῦ σακχάρου εἶναι δυσκολωτέρα καὶ καλλίτερον νὰ γίνηται ὑπὸ εἰδικοῦ.

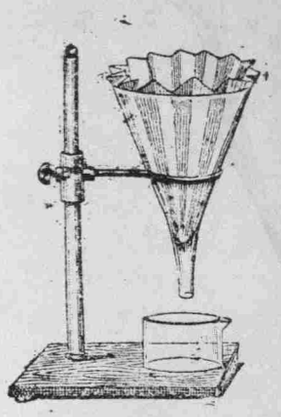
Διὰ τὴν ἀπόδειξιν ***χολῆς***, σημείου παθήσεως ἥπατος, χύνομεν μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τοῦ ἐντὸς δοκιμαστικοῦ σωλῆνος εὑρισκομένου οὔρου καὶ κατὰ μῆκος τοῦ σωλῆνος, νιτρικὸν ὀξὺ ἐμπεριέχον ὀλίγον νιτρῶδες ὀξύ. Εἰς τὸ μέρος ἐπαφῆς σχηματίζονται ἐπὶ παρουσία χολῆς, ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω κύκλοι χρωματιστοὶ πράσινοι, κυανοῖ, ἰώδεις, κόκκινοι καὶ τέλος κίτρινοι.

Διὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ***αἵματος*** χύνομεν ἐντὸς δοκιμαστικοῦ σωλῆνος ὀλίγον οὔρον, προσθέτομεν σταγόνας τινὰς καυστικῆς διαλύσεως καυστικοῦ καλίου ἢ νατρίου, βράζομεν τὸ μῖγμα καὶ ὅταν κρυώσῃ σχηματίζεται ἐπὶ παρουσίᾳ αἵματος ἴζημα αἱματόχρουν.

Αἱ ρηθεῖσαι ἐξετάσεις δὲν ἀντικαθιστοῦν τὰς γενικὰς ὑπὸ εἰδικοῦ γινομένας πρέπει δὲ νὰ γίνωνται μόνον ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ παρακολουθῆται τακτικῶς ἡ πορεία τῆς νόσου καὶ πάντοτε ἀφ' οὗ τὸ οὖρον διϋλισθῇ διὰ χαρτίνου διϋλιστηρίου* (filtre). (Εἰκ. 545)

ΟΥΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ἀποτελούμενον ἐκ τῶν δύο νεφρῶν, τῶν δύο οὐρητήρων, τῆς κύστεως καὶ τῆς οὐρήθρας ἔχει ὡς λειτουργίαν νὰ ἀπομακρύνῃ διὰ τοῦ οὔρου ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ ὡρισμένας ἐν ὕδατι διαλυθείσας οὐσίας. (βλ. *Οὖρον*.)

Εἰκ 545
Διϋλιστήριον χάρτινον

ΟΥΣ

Ἐκ τοῦ ὀργάνου τούτου τῆς ἀκοῆς ἐξωτερικῶς δὲν φαίνεται παρὰ ἀσήμαντον τμῆμα αὐτοῦ, ἐν ᾧ τὰ σπουδαιότερα μέρη εὑρίσκονται ἐντὸς τοῦ πετρώδους ὀστοῦ. Τὸ οὖς ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, τὸ μεσαῖον καὶ τὸ ἐσωτερικὸν μέρος αὐτοῦ.

Τὸ ***ἐξωτερικὸν*** ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ πτερυγίου τοῦ ὠτὸς καὶ τοῦ ἔξω ἀκουστικοῦ πόρου.

Τὸ ***πτερύγιον*** συνίσταται ἐκ χόνδρου, ὅστις καὶ τῷ δίδει τὸ ἰδιαίτερον σχῆμα καὶ τὴν ἐλαστικότητα καὶ ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς καλύπτεται ὑπὸ δέρματος. Μόνον τὸ πάτω μέρος τοῦ πτερυγίου ὁ ***λοβός***, στερεῖται χόνδρου. Τὸ πτερύγιον ἔχει διάφορον σχῆμα καὶ μέγεθος εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ παρουσιάζει ἐπὶ τῆς ἐμπροσθίας πλευρᾶς προεξοχὰς καὶ κοιλότητας. Καλοῦνται δὲ ὁ ἐξωτερικὸς γῦρος, ὅστις στρέφεται ὀλίγον, ***ἕλιξ***, τὸ ὁμόκεντρον αὐτοῦ ἐξέχον μέρος ***ἀνθέλιξ***, ὅστις διαιρεῖται πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἐμπρὸς εἰς δύο κλάδους διὰ νὰ σχηματισθῇ ἡ ***σκαφοειδὴς κοιλότης***, ἐν εἴδει χωνίου, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας εὑρίσκεται ἡ εἴσοδος τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου.

Ἡ κυρίως ***κόγχη*** ἡ ὁποία ἄγει εἰς τὸν ἔξω ἀκουστικὸν πόρον ἔχει πρὸς τὸ κάτω δύο ἐξέχοντα μέρη, τὸν ***τράγον*** ἔμπροσθεν τὸν ***ἀντίτραγον*** ὄπισθεν. Ἡ κόγχη εἶναι πλουσία εἰς νεῦρα, τρίχας, στεατοποιοὺς καὶ ἱδρωτοποιοὺς ἀδένας. Τὸ οὖς προσκολλᾶται εἰς τὸ δέρμα τοῦ κρανίου μὲ διαφόρους μῦς, οἵτινες ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ περισσότερα τῶν ζώων, δὲν εἶναι ἰσχυρῶς ἀνεπτυγμένοι καὶ ὡς ἐκ τούτου μόνον ὀλίγιστοι τῶν ἀνθρώπων ἔχουν τὸ χάρισμα νὰ κινοῦν τὰ αὐτιά των.

Ὁ ***ἐξωτερικὸς ἀκουστικὸς*** πόρος ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν κοιλότητα τῆς κόγχης ἐκτείνεται μέχρι τοῦ τυμπάνου. Ἔχει μῆκος 2,5 ἑκμ. καὶ διάμετρον 0,5 ἑκμ. Τὰ τοιχώματά του εἶναι εἰς τὸ πρῶτον τρίτον, τὸ πρὸς τὰ ἔξω, ἐκ χόνδρου, εἰς δὲ τὰ δύο τελευταῖα τρίτα, ἐξ ὀστοῦ.

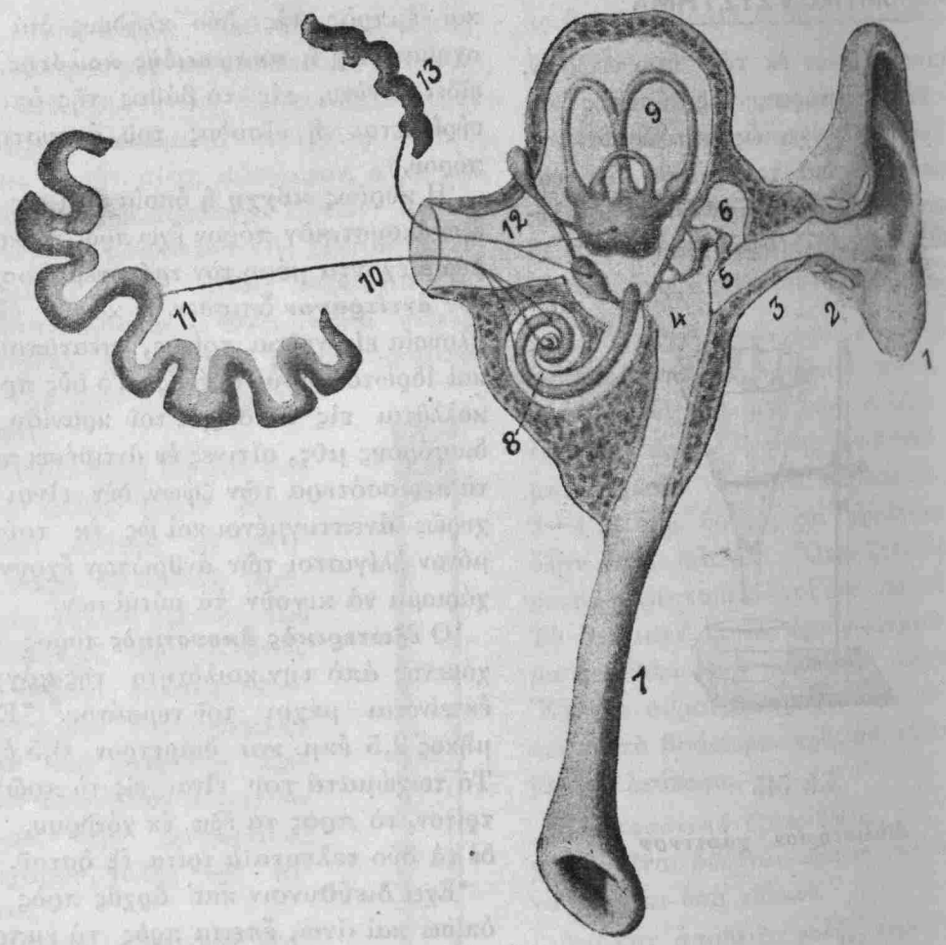
Ἔχει διεύθυνσιν κατ' ἀρχὰς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἄνω, ἔπειτα πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ κάτω, σχηματίζων γωνίαν, ἡ δὲ διάμετρος του εἶναι διάφορος ἀναλόγως τοῦ μέρους. Ἡ τοιαύτη κατασκευή του ἀφ' ἑνὸς ἐμποδίζει τὰ ξένα σώματα νὰ εἰσδύσουν μέχρι τοῦ βυθοῦ, ἀφ' ἑτέρου δυσκολεύουσα τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος ἐμποδίζει ἐπαισθητῶς διακυμάνσεις τῆς θερμοκρασίας εἰς τὸ βάθος.

Τὸ τὸ πτερύγιον καλῦπτον δέρμα φθάνει εἰς τὸν ἀκουστικὸν πόρον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκ χόνδρου ἀποτελουμένου τμήματος αὐτοῦ εἶναι κἄπως χονδρὸν καὶ περιέχει πολυαρίθμους ἀδένας, οἵτινες σχηματίζουσι τὴν γνωστὴν ἀκαθαρσίαν τῶν ὤτων, τὴν ***κυψέλην***, δυναμένην νὰ ἀποφράξῃ τελείως τὸν πόρον.

Τὸ ***μεσαῖον*** οὖς συνίσταται ἐκ τοῦ τυμπάνου, τῆς κοιλότητος μετὰ τῶν ὀσταρίων καὶ τῶν κοιλοτήτων τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως, καὶ τῆς Εὐσταχιανῆς σάλπιγγος.

Τὸ ***τύμπανον*** σχηματίζει τὰ σύνορα μεταξὺ ἐξωτερικοῦ καὶ μεσαίου ὠτός, εἶ-

SISMANOGLIO MEGARO

Εἰκ. 519.

Ἀκουστικὸν ὄργανον

1 Πτερύγιον
2 Χόνδρινον μέρος τοῦ ἔξω ἀκουστικοῦ πόρου
3 Ὀστέϊνον » » » »
4 Μέσον οὖς
5 Τύμπανον
6 Ἀκουστικὰ ὀστάρια
7 Εὐσταχιανὴ σάλπιγξ
8 Κοχλίας
9 Ἡμικύκλιοι σωλῆνες
10 Ἀκουστικὸν νεῦρον
11 Ἐγκέφαλος
12 Νεῦρον τῆς αἰθούσης (Ν. ἰσορροπίας)
13 Παρεγκεφαλὶς

ναι λεπτότατος ὑμήν, μόλις 0,1 χλμ. πάχους, ὠοειδής, διαφανής, στιλπνός, ἐλαστικὸς καὶ μὲ μεγάλην ἀντίστασιν, ἔχων ἐπιφάνειαν 50 τ. χλμ. καὶ ἱστάμενος λοξῶς ἐπὶ τοῦ ἄξονος τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου. Τὸ τύμπανον εὑρίσκεται τεντωμένει ἐντὸς πλαισίου ἐξ ὀστοῦ, ὄχι ὅμως ἴσον ὅπως εἰς τὰ συνήθη τύμπανα παρὰ σχηματίζει διὰ τῆς προσαρμόσεως ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς τοῦ τυμπάνου τῆς λαβίδος τῆς σφύρας, ἐνὸς τῶν ὀσταρίων τὰ ὁποῖα θὰ ἀναφέρομεν, εἶδος χωνίου μὲ τὴν ἄκραν πρὸς τὴν τυμπανικὴν κοιλότητα. Τὸ τύμπανον ἔχει πλουσίαν κυκλοφορίαν καὶ διὰ τοῦτο αἱ τυχαῖαι βλάβαι του θεραπεύονται σχετικῶς ταχέως.

Ἡ ***τυμπανικὴ κοιλότης*** ἀποτελεῖ ἕνα ἀτάκτως σχηματισμένον ὑπὸ ἓξ τοιχωμάτων περιβαλλόμενον πλήρη ἀέρος κοῖλον χῶρον, ὅστις κεῖται ἐντὸς τοῦ πετρώδους ὀστοῦ τοῦ κρανίου. Μόνον ἡ ἐξωτερικὴ πλευρά του καὶ αὕτη εἰς τὸ μεσαῖον τμῆμα αὐτῆς σχηματίζεται ἀπὸ μὴ ὀστοῦν, τὸ τύμπανον, τὰ λοιπὰ τοιχώματα εἶναι ἅπαντα ὀστᾶ. Τὸ ἄνω, ἡ κορυφὴ τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος, τὸ ὁποῖον καὶ τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν κρανιακὴν εἶναι λεπτότατον καὶ διὰ τοῦτο

δύνανται νὰ προσβάλουν τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὰς μήνιγγας. Ἐπίσης τὸ τοίχωμα τὸ ἀποτελοῦν τὸ κάτω μέρος, δεικνύει διάφορον πάχος.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοίχωμα τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος, ἔχει ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν οὖς. Ἐπὶ τοῦ τοιχώματος τούτου εὑρίσκονται δύο ὀπαὶ ἡ μία πρὸς τὰ ἄνω, ἡ ***ὠοειδὴς θυρίς***, ἥτις φράττεται διὰ τῆς βάσεως τοῦ ἐκ τῶν ὀστιρίων τοῦ μεσαίου ὀστοῦ, ***ἀναβολέως***, ἡ ἄλλη πρὸς τὰ κάτω καὶ ὀπίσω, ἡ ***στρογγύλη θυρίς***, ἥτις κλείεται δι' ὑμένος καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς κλίμακος τοῦ ***κοχλίου***.

Πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ κάτω τῶν θυρίδων, τὸ τοίχωμα τοῦτο σπρώχνεται πρὸς τὴν τυμπανικὴν κοιλότητα διὰ τῆς κάτω ἕλικος τοῦ κοχλίου. Ἀμέσως κάτωθεν τῶν ὀστῶν τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος εὑρίσκεται σωλήν, διὰ τοῦ ὁποίου πορεύεται τὸ προσωπικὸν νεῦρον ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου πρὸς τὰ ἔξω εἰς τοὺς προσωπικοὺς μῦς. Ἀπὸ τὸ ὄπισθεν μέρος χωρίζεται ἡ τυμπανικὴ κοιλότης διὰ τῶν κυτταρωδῶν χωρῶν τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως, αἵτινες διὰ λεπτοτάτων λεπίδων ὀστεΐνων χωρίζονται ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τοῦ κρανίου καὶ οὕτως αἱ διαπυήσεις των εὐκόλως προσβάλλουν αὐτό.

Ἐκ τῆς προσθίας ἄνω γωνίας τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος ὁδηγεῖ ἡ ***Εὐσταθιανὴ* σάλπιγξ*** πρὸς τὸν φάρυγγα.

Διὰ τῆς σάλπιγγος ταύτης ἐπέρχεται ἀνταλλαγὴ ἀερος, κατὰ τὴν κστάποσιν μεταξὺ τυμπανικῆς κοιλότητος καὶ φάρυγγος. Δυνάμεθα δὲ νὰ παρατηρήσωμεν τοῦτο, ὅταν μὲ κλειστὸν στόμα καὶ κλειστοὺς διὰ τῶν δακτύλων ρώθωνας καταπίωμεν ἢ εἰσπνεύσωμεν βαθέως. Τότε ὄχι μόνον εἰς τὴν μύτην καὶ τὸν φάρυγγα ἀραιοῦται ὁ ἀήρ, ἀλλ' ἡ ἀραίωσις τοῦ ἀέρος ἐπεκτείνεται μέχρι τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος, καὶ τὸ τύμπανον πιεζόμενον ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πλευρᾶς του, μετατίθεται ὀλίγον πρὸς τὰ μέσα καὶ αἰσθανόμεθα πίεσιν εἰς τὸ αὐτί. Διὰ τῆς στενῆς ταύτης συγκοινωνίας ἀσθένειαι ρινὸς καὶ φάρυγγος συχνὰ ἐπιφέρουσι καὶ τοιαύτας τοῦ ὠτὸς καὶ τανάπαλιν.

Μεταξὺ τοῦ τυμπάνου καὶ τοῦ ὀπισθίου τοιχώματος τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος εὑρίσκεται ἄλυσις ὀσταρίων ἀποτελουμένων ἐκ τῆς σφύρας, τοῦ ἄκμονος, τοῦ φακοειδοῦς ὀσταρίου καὶ τοῦ ἀναβολέως.

Τὸ μεγαλείτερον τῶν ὀστσρίων τούτων εἶναι ἡ ***σφύρα*** συνδεομένη δι' ἀρθρώσεως μετὰ τοῦ ἄκμονος καὶ τῆς ὁποίας ἡ λαβὴ κεῖται ὡς εἴδομεν ἐπὶ τοῦ τυμπάνου.

Ὁ ***ἄκμων*** ἔχων σχῆμα τετράπλευρον μὲ δύο σκέλη σχηματίζει ἄρθρωσιν μετὰ τῆς σφύρας. Ἐκ τῶν δύο σκελῶν του τὸ ὀπίσθιον, τὸ καὶ βραχύτερον, καὶ στερεωμένον μὲ τὸ ἄκρον του εἰς τὸ ὀπίσθιον, τοίχωμα τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος, τὸ δὲ ἐμπρόσθιον, τὸ καὶ μακρότερον, βαῖνον παραλλήλως πρὸς τὴν λαβὴν τῆς σφύρας, πρὸς τὰ κάτω ἑνοῦται μὲ τὸ τρίτον τῶν ὀσταρίων, τὸ ***φακοειδὲς*** τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μικρότερον τῶν ὀστῶν τοῦ σώματος, καὶ τὸ ὁποῖον ἑνοῦται ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄκρον μὲ τὸν ***ἀναβολέα***, οὗτινος ἡ βάσις διά τινος λεπτοῦ ὑμένος προσκολλᾶται εἰς τὴν ὁμοιόμορφον αὐτῇ ὠοειδῆ θυρίδα. Δύο μικροὶ μύες οἱ μικρότατοι τοῦ σώματος, χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ στερεώνουν τὴν ἄλυσιν πρὸς ἑαυτὴν καὶ τὰ ὀστάρια μετὰ τῶν πέριξ.

Τὸ ***ἐσωτερικὸν*** οὖς, ὁ ***λαβύρινθος***, εὑρίσκεται μὲ τοὺς πολυπλόκως σχηματισμένους καὶ μὲ ὑγρὸν πληρουμένους χώρους καὶ ἀγωγοὺς του ἐντὸς στερεωτάτης ὀστεΐνης οὐσίας καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν ὀστέϊνον καὶ τὸν ἐντὸς αὐτοῦ κείμενον ὑμενώδη λαβύρινθον.

Ὁ λαβύρινθος χωρίζεται ἀπὸ τὴν τυμπανικὴν κοιλότητα μὲ ὄχι πολὺ χονδρὸν τοίχωμα, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκονται αἱ ἀναφερθεῖσαι ***ὠοειδὴς*** καὶ ***στρογγύλη θυρίδες*** καὶ συνίσταται ἐκ τοῦ εἰς τὸ μέσον κειμένου ***στρογγυλοῦ προθαλάμου***, ὅστις συγκοινωνεῖ πρὸς τὰ ἐμπρὸς μὲ τὸν κοχλίαν καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω εὑρίσκεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς τρεῖς ἡμικυκλίους σωλῆνας.

SISMANOGLIO MEGARO

Οἱ *ἡμικύκλιοι* οὗτοι σωλῆνες εὑρίσκονται σχεδὸν εἰς ὀρθὴν γωνίαν πρὸς ἀλλήλους καὶ ὁ μὲν ἄνω διατρέχει εἰς κάθετον διεύθυνσιν ἀπὸ τὰ ἔξω πρὸς τὰ ἐντός, ὁ ὀπίσθιος ἐπίσης καθέτως ἀπὸ ἐμπρὸς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ὁ ἐξωτερικὸς κεῖται ὀριζοντίως. Ἐντὸς τῶν σωλήνων τούτων ὑπάρχει μικρὰ ποσότης ὑγροῦ (ἐνδόλεμφος), καλύπτεται δὲ ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῶν ἐπιφάνεια ἀπὸ λεπτὰ τριχοφόρα κύτταρα καὶ τῶν ὁποίων ἡ σημασία εἶναι σπουδαία διὰ τὴν τήρησιν τῆς ἰσορροπίας τοῦ σώματος.

Ὁ *ὀστέϊνος κοχλίας*, καλούμενος οὕτω διότι ὁμοιάζει μὲ τὸ ὁμώνυμόν του ὀστρακόδερμον, διαιρεῖται διὰ τοῦ ὁριζοντίως καὶ ἐγκαρσίως διατρέχοντος αὐτὸν ἐν μέρει ὀστεΐνου ἐν μέρει ὑμενώδους τοιχώματος, εἰς δύο *περιστροφικὰς κλίμακας*, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ κάτω διὰ στρογγύλης θυρίδος συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος, ἡ δὲ ἄνω ἡ *προθαλάμιος κλῖμαξ*, ὑποδιαιρεῖται διὰ τῆς λεγομένης Μεμβράνης τοῦ Reinner, ἀποφύσεως τοῦ ὑμενώδους λαβυρίνθου καὶ ἀποτελεῖ *τὸν τρίκωχον ἀγωγὸν τοῦ κοχλίου*, (τὸ τοῦ ὑμενώδους λαβυρίνθου τμῆμα τοῦ *κοχλίου*), ὅστις εἰς μὲν τὴν κορυφὴν τοῦ κοχλίου εἶνε τυφλός, κάτω δὲ ἐνούμενος ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ *σφαιρικοῦ κυστειδίου*, καταλήγει εἰς τὸν προθάλαμον.

Ἡ κάτω πλευρὰ τοῦ τρικώχου ἀγωγοῦ, ἡ λεγομένη *θεμελιώδης ὑμήν*, ἀποτελεῖται ἀπὸ λεπτότατα νημάτια, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν κάτω ἕλικα τοῦ κοχλίου εἶναι βραχέα, μακραίνουν δὲ βαθμηδὸν πρὸς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ.

Ὁ θεμελιώδης οὗτος ὑμὴν περιλαμβάνει εἰς μῆκος σχεδὸν 34 χλμ. περίπου 25000 τοιαῦτα νημάτια ἐπὶ τῶν ὁποίων κεῖται τὸ ἐν εἴδει κλειδοκυμβάλου καὶ ἐξ ἰδιαιτέρων πολυπλόκων κυττάρων συνιστάμενον ὄργανον τοῦ Corti τὸ περιέχον τὰ ἀκροτελεύτια ὄργανα τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου.

Ὁ *προθάλαμος* εἶναι χῶρος μεγέθους ρεβιθίου εἰς τὸ μέσον τοῦ λαβυρίνθου, περικλείων δύο κυστείδια πλήρη ὑγροῦ, τὸ *σφαιρικὸν* καὶ τὸ *ἐλλειπτικόν*. Μέρος τῆς ἐπιφανείας τοῦ προθαλάμου εἶναι σκληρότερον καὶ ἐκεῖ πλησίον εὑρίσκονται λίθοι (*ὠτόλιθοι*). Ὁ προθάλαμος χωρίζεται ἀπὸ τὴν τυμπανικὴν κοιλότητα διὰ τοῦ ὑμένος τῆς ὠοειδοῦς θυρίδος, εὑρίσκεται ὅμως εἰς συγκοινωνίαν μὲ τὸν κοχλίαν καὶ τοὺς ἡμικυκλίους σωλῆνας.

Τὸ *ἀκουστικὸν νεῦρον* εἰσερχόμενον μὲ τό προσωπικὸν νεῦρον εἰς τὸν ἐσωτερικὸν πόρον χωρίζεται εἰς δύο κλάδους καὶ στέλλει τὸν ἕνα εἰς τὸν κοχλίαν, ὅπου αἱ ἶνές του διακλαδίζονται εἰς τὸ ὄργανον τοῦ Corti, τὸν δὲ ἕτερον εἰς τὸν προθάλαμον καὶ τοὺς ἡμικυκλίους σωλῆνας.

Φυσιολογικῶς τὸ οὖς περιλαμβάνει δύο τμήματα, τὸ τμῆμα τὸ δεχόμενον τὸν ἦχον καὶ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὸ μεσαῖον οὖς, καὶ τὸ τμῆμα τὸ αἰσθανόμενον τὸν ἦχον, ἀποτελούμενον ἀπὸ μέρος τοῦ λαβυρίνθου. Λέγομεν δὲ μέρος διότι, ὡς θὰ εἴδομεν ὄργανά τινα τοῦ λαβυρίνθου ἔχουν ἄλλην λειτουργίαν τὴν τῆς ἰσορροπίας καὶ τοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ σώματος.

Εἰς τὸ περὶ ἀκοῆς ἄρθρον πραγματευόμεθα τὰ περὶ αὐτήν, οὐχ ἧττον ἐπαναλαμβάνομεν ἐδῶ ἐν τῷ συνόλῳ του τὸν *μηχανισμὸν* αὐτῆς. Αἱ ἠχητικαὶ δονήσεις συλλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ πτερυγίου καὶ μεταβιβάζονται διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου εἰς τὸ τύμπανον. Τοῦτο δονούμενον μεταδίδει αὐτὰς εἰς τὴν ἅλυσιν τῶν ὀσταρίων καὶ ταῦτα κινούμενα ἢ ὠθοῦν πρὸς τὰ ἄνω τὸν τήν ὠοειδῆ θυρίδα τοῦ λαβυρίνθου ἀποφράσσοντα ὑμένα ἢ ἕλκουν αὐτὸν πρὸς τὰ ἔξω, ὅτε τὸ ἐν τῷ λαβυρίνθῳ εὑρισκόμενον ὑγρὸν σχηματίζει κύματα. Τὰ κύματα τοῦτα μεταδίδονται εἰς τὸν κοχλίαν, διατρέχουν τὰς κλίμακας καὶ οὕτω δονοῦνται τὰ τριχοειδῆ κύτταρα τοῦ ὀργάνου τοῦ Corti καὶ ἡ προερχομένη ἐντύπωσις μεταδίδεται διὸ τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου εἰς τὸ ἀκουστικὸν κέντρον τοῦ ἐγκεφάλου. Ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ λαβυρίνθου μόνον ὁ κοχλίας χρησιμεύει διὰ τὴν ἀκοήν, ἐνῷ ὁ ὑμενώδης λαβύρινθος εἶναι τὸ ὄργανον τῆς *ἰσορροπίας*.

Πρὸς τοῦτο δὲ χρησιμεύουν τὰ ἀναφερθέντα καὶ ἐντὸς τοῦ προθαλάμου εὑρισκόμενα λιθάρια διὰ τῆς μεταβαλλομένης θέσεως τῶν ὁποίων πληροφορεῖται τὸ ἐν τῇ παρεγκεφαλίδι εὑρισκόμενον κέντρον, περὶ τῆς στάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἔδαφος καὶ διὰ τοῦ κέντρου τούτου τίθενται οἱ δέοντες μῦς εἰς ἐνέργειαν, διὰ νὰ ἐξομαλύνουν ἀμέσως κάθε ταλάντευσιν.

Οἱ ἡμικύκλιοι δὲ σωλῆνες μεταβιβάζουν εἰς τὸν ἐγκέφαλον τὸ αἴσθημα τῶν *κινήσεων*. Οὗτοι εἶναι, ὡς εἴπομεν, τρεῖς ἐκ λεπτοτάτου ὑμένος, τῶν ὁποίων τὸ ἐσωτερικὸν καλύπτεται μὲ λεπτότατα τριχοφόρα κύτταρα καὶ ἐμπεριέχει ὀλίγον ὑγρόν. Ὅταν λοιπὸν κινούμεθα πρὸς τὰ ἐμπρός, τὸ ὑγρὸν τοῦτο μένει ὀπίσω, τρίβει τὰς λεπτὰς τριχίτσας, τὰ κύτταρα ἐρεθίζονται καὶ ἡ ἐντύπωσις μεταβιβάζεται εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὅστις φροντίζει ὥστε οἱ μῦς τοῦ σώματος νὰ λειτουργοῦν διευθυνόμενοι πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἐπειδὴ διὰ κάθε κυρίαν διεύθυνσιν ὑπάρχει καὶ ἀνάλογος ἡμικύκλιος σωλήν, οὕτως οὐδεμία κίνησις δύναται νὰ γίνῃ χωρὶς αὕτη νὰ γίνῃ αἰσθητὴ ὑπὸ τῶν ἡμικυκλίων σωλήνων.

Αἱ *ἀσθένειαι τῶν ὤτων* εἶναι συχνόταται, καθότι ὄχι μόνον κάθε καταρροὴ δύναται νὰ προκαλέσῃ τοιαύτας, ἀλλὰ τὰ ὦτα προσβάλλονται συχνώτατα καὶ σχεδὸν τακτικὰ εἰς τὰς συνήθεις λοιμώδεις νόσους καὶ ἰδίως ἱλαράν, γρίππην, ὀστρακιάν, τυφοειδῆ. Προσβάλλουν δὲ αἱ περισσότεραι τῶν ἀσθενειῶν τῶν ὤτων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον αὐτὴν τὴν ἀκοὴν καὶ διὰ τοῦτο σχεδὸν κάθε τρίτος ἄνθρωπος μέσης ἡλικίας τοὐλάχιστον ἀπὸ τὸ ἕν μέρος δὲν ἀκούει καλά. (βλ. *Βαρυκοΐα*, *Κωφότης*),

Ἐκ τῶν κυριωτέρων φαινομένων ἀσθενειῶν τῶν ὤτων εἶναι οἱ *βόμβοι** παρυδικοὶ ἢ διαρκεῖς, ἡ *ζάλη* καὶ ἰδίως τὸ *τρέξιμον*.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι κυρίως σύμπτωμα *φλεγμονῆς* τοῦ μεσαίου ὠτός, ὅτε τὸ ἔκκριμα τῆς φλογώσεως διὰ διατρήσεως τοῦ τυμπάνου, ἐξέρχεται πρὸς τὰ ἔξω καὶ δύναται νὰ εἶναι ὀρρώδες ἢ πυώδες.

Δι' ἐγκαίρου θεραπείας αἱ τοιαῦται φλεγμοναὶ θεραπεύονται καὶ ταχέως καὶ ἄνευ συνεπειῶν, ὅταν ὅμως παραμεληθοῦν δύνανται ἐπὶ ἔτη νὰ διαρκέσουν καὶ νὰ προσβάλλουν τόσον τὴν ἀκοὴν ὅσον καὶ τὰ γειτονικὰ μέρη (μήνιγγες). Ἐν γένει πᾶς ὅστις ὑποφέρει ἀπὸ τρέξιμον ὠτός, πρέπει νὰ τὸ προσέξῃ διότι διατρέχει κίνδυνον.

Αἱ παθήσεις τοῦ *πτερυγίου* δύνανται νὰ προέλθουν ἀπὸ κρυοπαγήματα, ἐγκαύματα, τραυματισμοὺς ἢ νὰ εἶναι καθαρῶς δερματικὰ νοσήματα. Κρυοπαγήματα ἐπέρχονται συνήθως εἰς ἀδυνάτους καὶ ἀναιμικούς, δύνανται νὰ προληφθοῦν διὰ καταλλήλων καλυμμάτων. (βλ. *Κρυοπαγήματα*).

Ἐγκαύματα καὶ τραυματισμοὶ καθὼς καὶ δερματικαὶ παθήσεις τοῦ πτερυγίου, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ συνηθεστέρα εἶναι τὸ ἔκζεμα, πρέπει ἐγκαίρως νὰ θεραπεύωνται, διὰ νὰ μὴ προχωρήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐπιφέρουν ἐκεῖ δυσαρέστους ἐπιπλοκάς.

Παθήσεις τοῦ *ἐξωτερικοῦ* ἀκουστικοῦ πόρου παρουσιάζονται συχνὰ τόσον ὑπὸ μορφὴν γενικῆς φλεγμονῆς (βλ. *Ὠτῖτις ἐξωτερική*) ὅσον καὶ περιωρισμένης τοιαύτης, ὡς λ. χ. οἱ συνήθως παρουσιαζόμενοι δοθιῆνες εἰς ἀνθρώπους ποῦ ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ ξύνουν τὰ αὐτιά των μὲ σκληρὰ ἀντικείμενα καὶ προκαλοῦν πληγήν. Οἱ *δοθιῆνες* οὗτοι ἐπιφέρουν ἰσχυροὺς πόνους, ἐμποδίζουν τὴν μάσησιν καὶ τὸν ὕπνον, σχηματίζουν ἀποστήματα. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ κάμωμεν εἶναι τὰ ζεστὰ ἐπιθέματα καὶ αἱ ἐνσταλλάξεις ἐντὸς τοῦ ὠτὸς δι' ὀλίγου θερμοῦ βορικοῦ ὀξέος. Τὸ σχηματισθὲν ἀπόστημα δύναται μὲν ν' ἀνοίξῃ μόνον του καὶ νὰ ἐπέλθῃ ἴασις, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ὄχι μόνον ἀργεῖ τὸ ἄνοιγμα καὶ μετ' αὐτοῦ ἀνησυχίαι τοῦ πάσχοντος, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ὁ κίνδυνος ὅταν ἀνοίξῃ νὰ μολυνθοῦν τὰ πέριξ καὶ νὰ ἐπέλθουν νέα ἀποστήματα. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶ-

ναι νὰ ζητῆται ἐγκαίρως ἡ ἰατρικὴ βοήθεια.

Ὁ ἐξωτερικὸς ἀκουστικὸς πόρος δύναται τελείως νὰ ἀποφραχθῇ καὶ νὰ ἐπέλθουν αἰσθηταὶ διαταραχαὶ τῆς ἀκοῆς ἤ καὶ τελεία κωφότης, βόμβοι, αἴσθημα πιέσεως, διὰ συσσωρεύσεως μεγάλης ποσότητος ***κυψέλης***, ἥτις νὰ σχηματίσῃ σκληρὸν σῶμα. Ἡ συσσώρευσις αὕτη προέρχεται ἀπὸ μὴ καλὸν καθαρισμὸν τῶς αὐτιῶν, ὅπως θὰ ἀναφέρωμεν πραγματευόμενοι περὶ ὑγιεινῆς τῶν ὤτων. Βεβαίως ἡ ἀκριβὴς διάγνωσις τοιούτου σώματος μόνον δι' ἰατρικῆς ἐξετάσεως δύναται νὰ γίνῃ. Ἐὰν ὑπάρχῃ πιθανότης συσσωρεύσεως κυψέλης δυνάμεθα νὰ εὐκολύνωμεν τὴν ἔξοδόν της μαλακύνοντες αὐτὴν μὲ ἀλκαλικὴν οὐσίαν ὡς (1 μέρος διττανθρακικοῦ νατρίου, 1 μέρος γλυκερίνης καὶ 10 μέρη ὕδατος). Οὐδέποτε ὅμως πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐξαγάγωμεν σχηματισθὲν σῶμα μὲ ἐργαλεῖα ἢ δοκιμάζοντες νὰ ἐκπλύνωμεν μόνοι μας τὸ αὐτί. Ὅλοι οἱ χειρισμοὶ οὗτοι εἰς χεῖρας ἐνὸς μὴ πεπειραμένου εἶναι λίαν ἐπικίνδυνοι, διότι τὸ πλύσιμον τῶν αὐτιῶν, ὅσον καὶ ὁπλοῦν ἂν φαίνηται, ἀπαιτεῖ κάποιαν τέχνην ἥτις πρέπει νὰ ἐκμαθευθῇ, ὅταν πρόκειται νὰ γίνῃ κανονικῶς, ταχέως καὶ χωρὶς νὰ προξενήσῃ βλάβην.

Ξένα σώματα εἰσελθόντα διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον εἰς τὸ αὐτὶ δύνανται ἐὰν δὲν εἶναι πολὺ μεγάλα νὰ μὴ φέρουν διαταραχὴν καὶ νὰ μένουν ἐκεῖ ἐπὶ ἡμέρας. Ἄλλοτε ὅμως καὶ ἰδίως εἰς νευρικὰ ἄτομα ἐπιφέρουν διαφόρους νευρικὰς διαταραχὰς ὡς βῆχα, ἔμετον, ζάλην κεφαλόπονον, σπασμοὺς κλπ.

Οὐδέποτε πρέπει νὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ ξένον σῶμα. Τὸ τοιοῦτον ἐκτὸς τοῦ ὅτι δύναται νὰ τὸ ὠθήσῃ βαθύτερον, δύναται νὰ προκαλέσῃ καὶ διάτρησιν τοῦ τυμπάνου.

Τὸ πολὺ δυνάμεθα, ἐὰν τὸ ξένον σῶμα εἶναι ὅλως διόλου ἔξω καὶ φαίνηται, νὰ τὸ συλλάβωμεν διὰ λαβίδος, ἄλλως πρέπει νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ νὰ χύσωμεν ὀλίγον ἐλαιόλαδον εἰς τὸ αὐτί, νὰ κλείσωμεν αὐτὸ μὲ βάμβακα καὶ νὰ κατακλιθῶμεν ἐπ' αὐτοῦ. Τὴν ἐπαύριον ἐνίοτε ἐξέρχεται τὸ ξένον σῶμα μὲ τὸ ἐλαιόλαδον. Τὸ αὐτὸ θὰ κάμωμεν καὶ προκειμένου περὶ ἐντόμων εἰσελθόντων εἰς τὸ αὐτὶ ἢ θὰ ἐμφυσήσωμεν καπνόν. Οὐδέποτε πρέπει νὰ χύσωμεν νερό, ὅταν τὸ ξένον σῶμα εἶναι ὄσπριον ἢ ἄλλο τι ἀντικείμενον ἐξογκούμενον μὲ τὸ νερό. Τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ ξένου σώματος πρέπει νὰ τὴν ἐκτελῇ μόνον ὁ ἰατρός, δεδομένου μάλιστα τοῦ ἀκινδύνου τῆς ἐπί τινας ἡμέρας παραμονῆς τοῦ ξένου σώματος. Πρέπει ὅμως ἡ ἐξαγωγὴ νὰ γίνηται τὸ ταχύτερον, ὅταν πρόκειται περὶ πάσχοντος αὐτιοῦ.

Ἀσθένειαι τοῦ τυμπάνου συνοδεύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοιαύτας τοῦ ἀπουστικοῦ πόρου ἢ τοῦ μεσαίου ὠτός.

Διατρήσεις τοῦ τυμπάνου, ἄσχετοι μὲ ἄλλας παθήσεις, προέρχονται ἀπὸ ξένα σώματα, τραύματα τοῦ κρανίου, αἰφνίδιον διακύμανσιν τῆς ἀτμοφαιρικῆς πιέσεως, ὡς λ.χ. εἰς δύτας, κρότον πυροβόλου ράπισμα ἐπὶ τοῦ αὐτιοῦ μὲ τὴν παλάμην, φίλημα ἐπὶ τοῦ αὐτιοῦ. Τοιαῦται διατρήσεις ἐπιφέρουν αἰμορραγίαν, ζάλην, βόμβους καὶ κωφότητα. Εὐτυχῶς διατρήσεις τοῦ τυμπάνου θεραπεύονται ταχέως, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἐπέλθῃ ἄλλη ἐπιπλοκή, διὰ τοῦτο οἱ αἰφνιδίαν τοιαύτην διάτρησιν παθόντες δὲν ἔχουν παρὰ νὰ προφυλάξουν τὸ αὐτὶ των ἀπὸ τὴν εἴσοδον ἀκαθαρσίας τινὸς θέτοντες καθαρὸν βάμβακα καὶ προστρέχοντες εἰς τὸν ἰατρόν των.

Καταστραφὲν τύμπανον δύναται ἐνίοτε νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τεχνητοῦ τοιούτου ἐκ κόμμεως ἢ μετάλλου, ἀλλὰ βελτίωσις τῆς ἀκοῆς δὲν ἐπέρχεται πάντοτε.

Διὰ τὰς ἀσθενείας τοῦ μεσαίου ὠτὸς (βλ. ***Ὠτῖτις***).

Πολύποδες τῶν ὤτων σχηματίζονται ὅταν τὸ μέσον οὖς ἔχει ὑποστῇ ἐπὶ μακρὸν διαπύησιν. Ἐπιφέρουν πυόρροιαν καὶ αἰμορραγίαν καὶ θεραπεύονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διὰ καυτηριασμοῦ.

Αἱ ἀσθένειαι τοῦ ***ἐσωτερικοῦ*** ὠτὸς ἔχουν ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι εἰς αὐτὰς οὐχὶ σπανίως ἡ ἀκοὴ τελείως καταστρέφεται, ἐν ᾧ εἰς τὰς τοῦ μεσαίου ὠτὸς δύναται νὰ ἐπέλθῃ βαρυτάτη βαρυκοΐα, ἀλλ' οὐχὶ τελεία κωφότης. Τὰ συμπτώματα ἀσθενειῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτὸς ὁμοιάζουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰ τοῦ μεσαίου καὶ μόνον ἡ ἰατρικὴ ἐξέτασις δύναται νὰ τὰ ἐξακριβώσῃ. Προστίθεται δὲ κατὰ τὰς νόσους τῶν ἡμικυκλίων σωλήνων καὶ ζάλη ἔμετος, ἀνακάτωσις, νυσταγμός, διαταραχὴ τῆς ἰσορροπίας. (βλ. *Μενιέρου νόσος*)

Ἡ χειροτέρα νόσος τοῦ λαβυρίνθου εἶναι ἡ ***διαπύησις***, διότι εὐκόλως δύνανται νὰ προσβληθοῦν αἱ μήνιγγες καὶ ἐπειδή, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ ἀρχικὴ αἰτία εἶναι μεσαία ὠτῖτις, πρέπει αὕτη ἐγκαίρως νὰ θεραπεύηται.

Ὁ λαβύρινθος δύναται νὰ βλαβῇ εἰς πλείστας λοιμώδεις νόσους (ὀστρακιά, τυφοειδής, μηνιγγῖτις κλπ.), διὰ μακρᾶς χρήσεως φαρμάκων (κινίνης, ἰτεϋλικοῦ ὀξέος κλπ.), διὰ καταχρήσεως καπνοῦ, οἰνοπνεύματος, εἰς ἐπαγγελματικὰς δηλητηριάσεις, (ἀρσενικόν, μόλυβδος, ὑδράργυρος κλπ.), δι' αἰφνιδίου ἰσχυροῦ κρότου ἢ καὶ συνεχῶν τοιούτων. Ὅλαι αἱ ἀναφερθεῖσαι αἰτίαι, ἐπιδρῶσαι βλαβερῶς ἐπὶ τοῦ λαβυρίνθου δύνανται νὰ ἐπιφέρουν κωφότητα. Πραγματευόμενοι τὰ περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὤτων θέλομεν ἀναφέρῃ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ προληφθῶσι τοιαῦται βλάβαι.

Ἡ ***ἐξέτασις*** τῶν ὤτων γίνεται διὰ τοῦ ὠτοσκοπίου* ἡ δὲ τῆς ὀξύτητος τῆς ἀκοῆς διὰ τῆς ὁμιλίας, ὡρολογίου ἢ δι' ἰδιαιτέρου ἐργαλείου.

Παραμόρφωσις τοῦ πτερυγίου παρατηρεῖται συχνὰ καὶ ἄλλοτε μὲν εἶναι τοῦτο πολὺ μεγάλον ἢ πολὺ μικρόν, προσκεκολλημένον ἢ ἀπομεμακρυσμένον ἀπὸ τὸ κρανίον, ὁ λοβὸς ὑπέρογκος ἢ μικροσκοπικὸς κτλ. Αἱ παραμορφώσεις αὗται δύνανται νὰ βελτιωθῶσι τόσον διὰ χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως ὅσον καὶ δι' εἰδικῶν ἐπιδέσμων. Δύναται ὅμως τοὐλάχιστον ἡ δυσάρεστος ἀπόστασις τοῦ πτερυγίου νὰ προληφθῇ ὅταν εἰς τὸ βρέφος δίδομεν τὴν δέουσαν προσοχὴν νὰ μὴ τσακίζηται πρὸς τὰ ἔξω κατὰ τὸ πλάγιασμα ἢ καί ὅταν φέρῃ τὸ καπελλάκι του.

Ἡ ***ὑγιεινὴ τῶν ὤτων*** ἀπαιτεῖ γενικά τινα μέτρα, σχετιζόμενα μὲ τὴν τήρησιν τῶν ὅρων τῆς ὑγιεινῆς τοῦ ὅλου σώματος καὶ προφύλαξιν ἀπὸ τὰς νόσους ἐκείνας, αἵτινες, ὡς ἔχομεν ἀναφέρῃ συχνάκις, συνεπάγονται καὶ νόσους τῶν ὤτων, ἤτοι τὰς μολυσματικὰς ἰδίᾳ δὲ κρυολογήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιφέρουν νόσους ρινὸς καὶ φάρυγγος. Τὸ ἀσφαλέστερον δὲ μέσον πρὸς προφύλαξις ἀπὸ τοιαῦτα νοσήματα εἶναι ἡ σκληραγωγία*. Μία ἄλλη αἰτία νοσημάτων ὤτων, τὴν ὁποίαν πρέπει μὲ κάθε τρόπον ν' ἀποφεύγωμεν εἶναι τὰ κρῦα πόδια.* Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τοὺς πολλοὺς κρότους. Οἱ κρότοι καὶ θόρυβοι τῶν πόλεων, τῶν βιομηχανικῶν καθιδρυμάτων, βλάπτουν διὰ συνεχοῦς ἐπιδράσεώς των ὄχι μόνον τὸ γενικὸν νευρικὸν σύστημα, ἀλλὰ καὶ τὰ λεπτὰ ὄργανα τοῦ λαβυρίνθου. Οὐχὶ σπανίως ἄτομα, τῶν ὁποίων τὸ ἐπάγγελμα συνεπάγεται καὶ τὴν ἀκοὴν συνεχῶν μεγάλων κρότων, δὲν ἀργοῦν νὰ ἔχουν διαταραχὰς τῆς ἀκοῆς. ***Προφυλακτικῶς*** ἀδυνατοῦμεν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἤχου ἐπὶ τῶν αὐτιῶν διὰ ἐμφράξεως αὐτῶν διὰ βάμβακος καὶ καλλίτερον διὰ τοιούτου ἐμπεποτισμένου εἰς παραφίνην ἢ κηρὸν ἢ καὶ διὰ τῶν λεγομένων ***ἀντιφώνων*** δηλ. ὠοειδοῦς ἐλαστικοῦ ἢ καὶ σφαίρας ἐλαστικῆς ἐχούσης ἐλατήριον ἐκ μετάλλου στερεωμένον εἰς τὸ πτερύγιον. Τοιαῦτα μέσα εἶναι κατάλληλα, ὅταν ὁ θόρυβος προσβάλῃ τὸ αὐτὶ μόνον διὰ τοῦ ἀέρος καὶ ὄχι ὡς συμβαίνει εἰς τὴν βιομηχανίαν ἢ εἰς κρότους πυροβόλων καὶ διὰ ταὐτοχρόνου δονήσεως τοῦ ἐδάφους ἥτις δόνησις διὰ τοῦ σώματος φθάνει εἰς τὸ αὐτί. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὠφελοῦν κατά τι σκληρὰ δέρματα (σιόλες) μὲ φελὸν ἢ [ὑποδήματα ἀπὸ μάλλινον σκληρὸν ὕφασμα (κετσὲ). Ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἰσχυροῦ ἤχου ἐλαττοῦται ὀλίγον καὶ ὅταν ἔχωμεν τὸ στόμα ἀνοικτὸν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπιδράσεως.

SISMANOGLIO MEGARO

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ἐκ διακυμάνσεων τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως (δῦται, ἀεροπόροι) προερχομένας διαταραχὰς τῆς ἀκοῆς αὗται δύνανται ἐν μέρει νὰ περιορισθῶσι διὰ συχνῆς καταπόσεως, ὅτε ἐπέρχεται ἐξίσωσις τῆς διαφορᾶς τῆς πιέσεως μεταξὺ τοῦ ἐν τῇ τυμπανικῇ κοιλότητι ἀέρος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τοιούτου καὶ σχηματίζεται οὕτω ἴση πίεσις ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν τοῦ τυμπάνου.

Εἰς πολλοὺς ἐπέρχεται βλάβη διότι ***καθαρίζουν τὰ αὐτιά των μὲ ἀκατάλληλον τρόπον.***

Τοῦτο πρέπει νὰ γίνηται διὰ πλύσεως μὲ τὰ σαπουνισμένα δάκτυλα τῆς κόγχης καὶ τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου ἀλλὰ μόνον ἕως ἐκεῖ ὅπου φθάνει ἡ ἄκρα τοῦ δακτύλου, ἀποφευγομένης δηλαδὴ τῆς εἰσόδου ὕδατος καὶ σάπωνος εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν κυψέλην, μόνον ἐκείνη ἥτις κεῖται πρὸς τὴν ἔξοδον θὰ ἀφαιρῆται καὶ τοῦτο οὐδέποτε μὲ πυρεῖα καρφίδας καὶ παρόμοια ἀντικείμενα, οὔτε καὶ μὲ τὰ εἰς τὴν ἀγορὰν πωλούμενα σπογγαράκια τὰ στερεωμένα ἐπὶ ξύλου, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν δύνανται νὰ τηρηθῶσι καθαρά, σπρώχνουν τὴν κυψέλην πρὸς τὰ ἐντός. Πάντως πρέπει νὰ γίνηται χρῆσις τῶν ἐκ κοκκάλου ξύστρων μὲ ἴσα ἄκρα, ἠμβλυμένα ἢ καὶ μὲ βάμβακα τυλιγμένον εἰς πυρεῖον. Σχετικῶς μὲ τὰ λεχθέντα δὲν πρέπει νὰ ξύνανται τὰ ὦτα μὲ τὸ πρῶτον τυχὸν ἀντικείμενον διὰ νὰ μὴ ἐπέλθουν ἀμυχαὶ καὶ ἀποστήματα.

Ἐπίσης δὲν πρέπει διὰ τὸν παραμικρὸν πόνον τόσον τῶν αὐτιῶν ὅσον καὶ τῶν δοντιῶν νὰ χύνωμεν ἢ νὰ θέτωμεν διὰ βάμβακος φάρμακα ἐντὸς τοῦ αὐτιῶν, διότι συχνὰ δυνόμεθα νὰ βλάψωμεν χωρὶς καὶ νὰ ὠφελήσωμεν εἴς τι

Πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν συνήθειαν χωρὶς νὰ ἔχουν τίποτε, διὰ νὰ προφυλαχφοῦν τάχα ἀπο ἄνεμον καὶ κακοκαιρίαν νὰ ἔχουν βάμβακα εἰς τὰ αὐτιά των. Δι' ὑγιᾶ ἄτομα τὸ τοιοῦτον εἶναι τελείως περιττόν. Μόνον ὅταν τύχῃ ὁ ἀκουστικὸς πόρος νὰ εἶναι ἴσος καὶ ὄχι κομπυλωτὸς καὶ ὅταν ὑπάρχῃ πάθησις τοῦ τυμπάνου ἔχει ὁ

Εἰκ. 547

Πλύσιμον τοῦ ὠτὸς

βάμβαξ τὸν λόγον του. Οὕτω καὶ ἡ συνήθεια μερικῶν γυναικῶν νὰ καλύπτουν διὰ τῶν μαλλίων τὰ αὐτιά των δὲν εἶναι ὀρθή, διότι γίνονται ταῦτα εὐαίσθητα.

Πρὶν ἢ κλείσωμεν τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναφέρομεν ὅτι τὸ πτερύγιον χρησιμοποιούμενον ἐνίοτε ὡς μέσον ἀγωγῆς δὲν εἶναι καὶ πολὺ κατάλληλον πρὸς τοῦτο, διότι δύναται ἐνίοτε καὶ νὰ ξεκολλήσῃ. (βλ. *Ἀκουστικὸν κέρας, Ἐρώτια*)

ΟΦΕΙΣ

Εἶναι λίαν ἐπικίνδυνα ἑρπετά, ἐπειδὴ διὰ τοῦ δήγματός των δηλητηριάζουν τὸν ἄνθρωπον. Βεβαίως ὅλοι οἱ ὄφεις δὲν εἶναι δηλητηριώδεις, εἶναι ὅμως δύσκολος ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν ἀπὸ τοὺς μὴ τοιούτους. Οἱ περισσότεροι τῶν ὄφεων εἶναι συνήθως νωθρὰ ἀδρανῆ ζῶα καὶ μόνον ὅταν πειραχθοῦν δάκνουν, ὅτε σηκώνουν τήν κεφαλὴν καταβιβάζουν τὴν κάτω σιαγόνα καὶ ἀναβιβάζουν τὴν ἄνω διὰ νὰ διευθύνουν πρὸς τὰ ἐμπρὸς τοὺς ὀδόντας των, κάτωθεν τῶν ὁποίων καὶ ὄπισθεν τῶν ὀφθαλμῶν ὑπάρχει ἀδὴν ἐκκρίνων δηλητήριον (ἰόν). Τὸ ***δηλητήριον*** τοῦτο εἶναι σιροπιοειδὲς ὑγρὸν ὡς τὸ βαμβακέλαιον, χρώματος ἐλαφρῶς κιτρίνου, ἄνευ ὀσμῆς καὶ γεύσεως καὶ ἐπιφέρει εἰσερχόμενον εἰς τὸ σῶμα κατὰ τὸ δῆγμα, πρήξιμον, κοκκινάδα καὶ μελάνιασμα τοῦ μέρους, ἰσχυροὺς διακλαδιζομένους πόνους, αἴσθημα ψύχους, ζάλην, δύσπνοιαν, σπασμούς, ἀναισθησίαν καὶ εἰς ὀλίγα λεπτὰ τὸν θάνατον διὰ ταχείας ἀποσυνθέσεως τοῦ αἵματος. (βλ. *Δηλητηριάσεις*)

ΟΦΕΝ (*Ofen*)

Αἱ ἑπτὰ πικροπηγαὶ τοῦ Ὄφεν τῆς Οὐγγαρίας ἀποτελοῦνται ἐκ τῶν ἑξῆς συστατικῶν :

	Θειϊκὴ Μαγνησία	Θειϊκὸν Νάτριον	Χλωρ. Νάτριον
Hunyady Matjasquelle I	10,1 ‰	15,9	0,9
» » II	27,7	17,0	4,2
Snt Stephan »	17	14,1	2,5
Deak »	17,7	17,5	2,5
Heinrich »	9,9	15	1,6
Szechenyi »	9,9	9,5	0,9
Hildegarde »	5,2	8,2	1,1

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ

Κλάδος τῆς ἰατρικῆς, ὁ ὁποῖος πραγματεύεται περὶ τῶν παθήσεων τοῦ ὀφθαλμοῦ.

ΟΦΘΑΛΜΙΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ (*βλ. Ὀφθαλμός, Ὄρασις*).

ΟΦΘΑΛΜΟΣ

Τὸ πολυτιμώτατον τοῦτο ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου αἱ διάφοροι εἰκόνες διέρχονται καὶ μεταδίδονται εἰς τὸν ἐγκέφαλον, γινόμεναι οὕτως ὁραταί, ἔχει ἐκτάκτως καλλιτεχνικὴν κατασκευὴν καὶ κεῖται ἐντὸς ὀστεΐνης θήκης, τῶν ***ὀφθαλμικῶν*** καλουμένων ***κογχῶν***. Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ὑγιοῦς ἀνθρώπου ἔχει σχεδὸν σφαιροειδὲς σχῆμα, διάμετρον ἐκ τῶν ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὀπίσω 2—2 ½ ἑκμ. καὶ βάρος 6—8 γρ. Αἱ κόγχαι ἔχουσαι σχῆμα πυραμιδοειδές, εἶναι κοιλότητες σχηματιζόμεναι διὰ τοῦ μετωπικοῦ, τοῦ σφηνοειδοῦς, τοῦ ζυγωματικοῦ, τοῦ ὀνυχοειδοῦς ἢ διακρυϊκοῦ, τοῦ ἠθμοειδοῦς καὶ τοῦ ὀστοῦ τῆς ἄνω σιαγόνος.

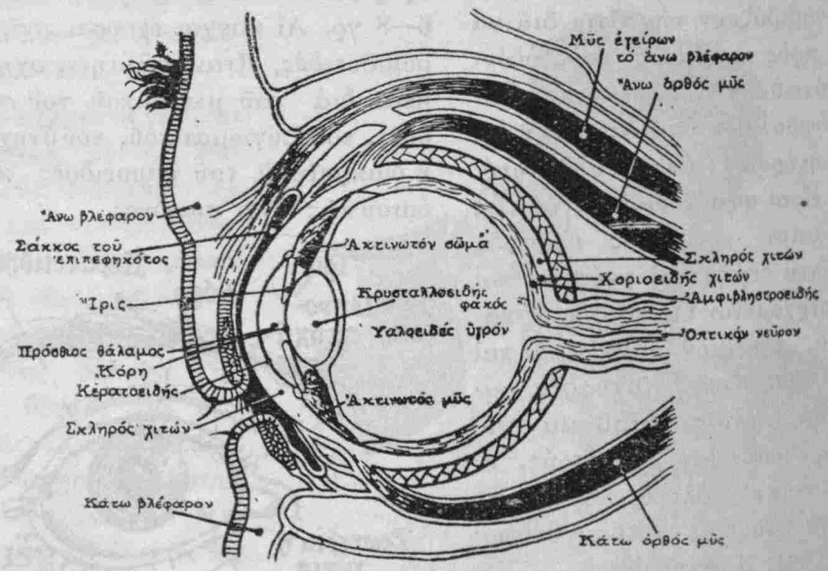
Εἰκ. 548

Ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμος

Εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος ἔχει ἡ κοιλότης ὀπὴν στρογγυλήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐξέρχεται τὸ ὀπτικὸν νεῦρον καὶ ἄλλην εὐρυτέραν διὰ τὰ ἀγγεῖα καὶ νεῦρα τῶν μυῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Περιέχει μαλακὸν ἐκ λίπους στρῶμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται προφυλαγμένος ὁ ὀφθαλμός,

χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν κινητικότητά του ἤτις εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη καὶ διὰ τῆς ὁποίας εἰς ὡρισμένην στάσιν τῆς κεφαλῆς δύναται νὰ προσηλώσῃ καὶ ἀντιληφθῇ ἀντικείμενα εἰς ἁπάσας τὰς διευθύνσεις τοῦ χώρου.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ κινητικότης αὕτη αὐξάνει καὶ διὰ τῶν κινήσεων ὁλοκλήρου τῆς κεφαλῆς. Ὁ ὀφθαλμὸς ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ βολβοῦ καὶ ἐκ τῶν συμπληρωματικῶν καὶ προφυλακτικῶν αὐτοῦ μερῶν.

Εἰκ. 549

Τομὴ ὀφθαλμοῦ

Ὁ ***βολβὸς*** ἔχει τὴν αὐτὴν κατασκευήν, ἣν ἔχει καὶ ἡ φωτογραφικὴ μηχανὴ καὶ παριστάνει κοίλην σφαῖραν περιλαμβάνουσαν διαφανῆ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ρευστὰ καὶ στερεὰ σώματα τὸν κρυσταλλοειδῆ φακόν, τὸ ὑδατοειδὲς καὶ τὸ ὑαλοειδὲς ὑγρόν.

Παρατηροῦντες βολβὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ χωρισμένον εἰς δύο διὰ καθέτου τομῆς, βλέπομεν εἰς τὸ ὅλως ἐξωτερικὸν μερος αὐτοῦ τὸν ***σκληρὸν*** λεγόμενον χιτῶνα, ὅστις εἶναι ὁ στερεώτερος καὶ σκληρότερος τῶν χιτώνων τοῦ ὀφθαλμοῦ, χρώματος δὲ λευκοῦ.

Τμῆμα τοῦ σκληροῦ τούτου χιτῶνος εἶναι τὸ λευκὸν μέρος (τὸ ἀσπράδι) τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὸ ὁποῖον βλέπομεν. Πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὁ σκληρὸς χιτὼν ἔχει ὀπὴν στρογγύλην, κλειομένην δι' ἄλλου χιτῶνος, τοῦ ***κερατοειδοῦς****, ὅστις ὡς ὕαλος ὡρολογίου ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ σκληροῦ χιτῶνος.

Εἶναι δὲ ὁ κερατοειδὴς τελείως διαφανὴς καὶ ἡ ἐπιφάνειά του τελείως ἴση, ὡς καθρέπτης. Ἀμέσως ὄπισθεν τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος εὑρίσκεται εἰς χῶρος, βάθους 2—3 χλμ., ὁ ***πρόσθιος*** λεγόμενος ***θάλαμος***, πλήρης μὲ τελείως διαφανὲς ὑγρόν, τὸ ***ὑδατοειδές***. Τὸ βάθος τοῦ προσθίου τούτου θαλάμου σχηματίζεται ὑπὸ τῆς ***Ἰριδος****, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας εὑρίσκεται ἡ ***κόρη*** τοῦ ὀφθαλμοῦ, δηλ. στρογγύλη ὀπή, δι' ἧς διέρχονται αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες. Ἡ Ἶρις εἶναι, ὡς θὰ εἴδομεν, ἡ δίδουσα τὸ χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἡ κόρη δύναται νὰ εὐρύνηται (μυδρίασις), ὅταν βλέπωμεν μακρὰν ἢ εἰς τὰ σκοτεινά, ἢ νὰ στενεύῃ (μῦσις), ὅταν βλέπωμεν εἰς φωτεινὸν μέρος ἢ εἰς πλησίον κείμενον. Τὸ ἴδιον δύναται νὰ προκληθῇ καὶ διὰ φαρμάκων ἢ καὶ νόσων.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ σκληροῦ χιτῶνος καὶ προσκεκολλημένος μὲ αὐτὸν εὑρίσκεται ὁ ***χοριοειδὴς χιτών***,

πλούσιος εἰς ἀγγεῖα αἱμοφόρα καὶ ὅστις ἀμέσως ὄπισθεν τῆς ἴριδος παρουσιάζει τὸ παχύτερον του μέρος, τὸ ***ἀκτινωτὸν*** λεγόμενον σῶμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται σπουδαιότατος διὰ τὴν ὅρασιν μῦς, ὁ ἀκτινωτὸς μῦς.

Ἔσωθεν τοῦ χοριοειδοῦς κεῖται ὁ λεπτὸς καὶ διαφανὴς χιτών, ὁ ***ἀμφιβληστροειδής****, ὅστις καλύπτει τὸν χοριοειδῆ μόνον μέχρι τοῦ ἀκτινωτοῦ σώματος. Ὀλίγον πρὸς τὰ μέσα τοῦ ὀπισθίου πόλου τοῦ ὀφθαλμοῦ εὑρίσκεται τὸ μέρον τῆς εἰσόδου τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, τὸ ὁποῖον διαπερᾷ τὸν σκληρὸν χιτῶνα καὶ τὸν χοριοειδῆ καὶ διακλαδοῦνται μὲ τὰς ἴνας του εἰς τὸν ἀμφιβληστροειδῆ. Ἀκριβῶς δὲ ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου πόλου, τοὐτέστιν ὀλίγον πρὸς τὰ ἔξω τοῦ μέρους τῆς εἰσόδου τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου εὑρίσκεται ἡ λεγομένη ***ὠχρὰ κηλίς***, ἥτις εἶνε τὸ μέρος τοῦ ὀφθαλμοῦ ὅπου γίνεται ἡ ἐνεργεστάτη καὶ καταφανεστατη ὅρασις.* Ὁ ἀμφιβληστροειδὴς ἀποτελεῖται ἀπὸ δέκα στιβάδας κυττάρων καὶ ὑμένων ἐκ τῶν ὁποίων ἡ σπουδαιοτέρα εἶναι ἡ προτελευταία, ἡ στιβὰς τῶν ***κωνίων*** καὶ τῶν ***ραβδίων*** λεγομένη, ἥτις καὶ περιέχει τὰ κυρίως ὀπτικὰ κύτταρα.

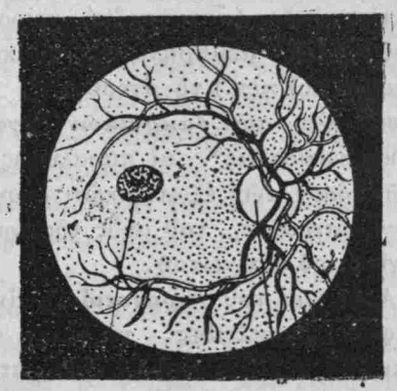
Ἀμέσως ὄπισθεν τῆς Ἴριδος κεῖται ὁ ***κρυσταλλοειδὴς φακὸς**** καὶ ὄπισθεν τούτου ὅλον τὸ ὑπὸ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς περιλαμβανόμενον κοῖλον, καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ***ὑαλοειδοῦς σώματος*** ἢ ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι διαφανὴς πυκτώδης οὐσία.

Ἡ ***κινητικότης*** τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι μεγάλη, καὶ γίνεται διὰ 6 μυῶν ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 4 οἱ ὀρθοὶ λεγόμενοι, ἔρχονται ἐκ τοῦ βάθους τῆς ὀφθαλμικῆς κόγχης πρὸς τὰ ἄνω, κάτω, μέσα καὶ ἔξω τοῦ βολβοῦ καὶ τὸν στρέφουν κατὰ τὰς διευθύνσεις αὐτάς, ἐκ δὲ τῶν δύο ἄλλων, τῶν καὶ λοξῶν καλουμένων, ὁ ἄνω διέρχεται δι' ἰνώδους τροχιλίας κειμένης εἰς τὸ πρὸς τὰ μέσα μέρος τῆς κόγχης καὶ κατευθύνεται εἰς τὸν βολβόν, κάτωθεν τοῦ ἄνω ὀρθοῦ καὶ στρέφει λοξὰ πρὸς τὰ ἔξω καὶ κάτω.

Ἡ ***θρέψις*** τοῦ ὀφθαλμοῦ γίνεται διὰ τῆς ὀφθαλμικῆς ἀρτηρίας καὶ φλεβός, τὰ δὲ τοὺς μὺ κινοῦντα νεῦρα προέρχονται ἀπὸ τὰ 3. 4. καὶ 6 ἐγκεφαλικά.

Τὸ ***χρῶμα*** τῶν ὀφθαλμῶν, προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἶριδα. Εἰς ὅλους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡ ὀπισθία πλευρὰ τῆς ἴριδος καλύπτεται μὲ στρῶμα βαθυχρόου χρωστικῆς οὐσίας. Ἐὰν λοιπὸν εἰς τὸν πρὸ τοῦ στρώματος τούτου κείμενον ἱστὸν τῆς ἴριδος ὑπάρχει περισσοτέρα ἢ ὀλιγωτέρα χρωστικὴ οὐσία, τότε ἡ ἶρις φαίνεται φαιὰ ἢ γρίζα, ὅταν δὲ δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη τότε ἡ ἶρις, συνεπείᾳ τοῦ βαθυχρώμου στρώματος τῆς χρωστικῆς οὐσίας, τοῦ εὑρισκομένου ὄπισθεν τοῦ ἀχρώμου ἱστοῦ, φαίνεται κυανῆ. Ὥστε τὸ κυανοῦν χρῶμα δὲν προέρχεται ἐκ κυανῆς χρωστικῆς οὐσίας, ἀλλὰ εἶναι ἁπλοῦν ὀπτικὸν φαινόμενον. Ἐπίσης ἀνατομικῶς δὲν ὑπάρχει καὶ μαύρη ἶρις.

Τὰ μαῦρα μάτια ἔχουν πολλὴν ποσότητα φαιᾶς χρωστικῆς οὐσίας. Ἰδίως ὅμως ἡ αἰτία τοῦ νὰ φαίνωνται τὰ μάτια μαῦρα ὀφείλεται εἰς τὴν κόρην, ἥτις εἶναι ἐξ ἄλλου εἰς ὅλους τοὺς ὀφθαλμοὺς μαύρη, διὰ τὸν ἴδιον λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ἀνοικτὸν παράθυρον εἰς ἕνα σπῆτι φαίνεται ἀπὸ ἀπόστασίν τινα

Ὠχρὰ κηλίς *Θηλὴ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου*

Εἰκ. 550

Βυθὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ

μαῦρον. Ὅσον λοιπὸν μεγαλειτέρα εἶναι ἡ κόρη τόσον πλέον μαῦρον φαίνεται τὸ μάτι. Κατὰ τὰς ἐρεύνας τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Davenport, ἐὰν οἱ δύο γονεῖς ἔχουν κυανοῦς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ παιδία θὰ ἔχουν τὸ ἴδιον χρῶμα, ἐὰν ἔχουν γρίζα

καὶ κυανᾶ, τὰ παιδία ὰ ἔχουν γρίζα ἢ εἰς ἴσον ἀριθμὸν γρίζα καὶ κυανᾶ ἀναλόγως τοῦ χρώματος τῶν ὀφθαλμῶν τῶν πάππων.

Προστατευτικὰ ὄργανα τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὀστεώδους κοιλότητος, τὰ ***βλέφαρα****, αἱ ***ὀφρύες**** καὶ τὰ ***δακρυϊκὰ*** ὄργανα.*

Πρὶν ἢ περατώσωμεν τὴν περιγραφὴν τῆς ἀνατομίας τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀναφέρομεν καὶ τὸν λεπτόν, διαφανῆ ὑμένα, ὅστις ἀποτελεῖ τὸν σύνδεσμον μεταξὺ βλεφάρων καὶ βολβοῦ, ὁ ***ἐπιπεφυκώς****.

Περὶ τῆς ***φυσιολογίας*** τῶν ὀφθαλμῶν ἀναφέρομεν εἰς τὸ περὶ ὁράσεως ἄρθρον.

Αἱ ***ἀσθένειαι*** τῶν ὀφθαλμῶν δυνάμεναι νὰ προέλθωσι τόσον ἀπὸ τοπικὰς ὅσον καὶ ἀπὸ γενικὰς αἰτίας δηλ. νὰ ἔχουν σχέσιν καὶ μὲ ἄλλας γενικὰς νόσους προσβάλλουν ὅλα τὰ τμήματα τοῦ ὀφθαλμοῦ. Οὕτως αἱ κυριώτεραι νόσοι τῶν ***βλεφάρων*** εἶναι ὁ βλεφαροσπασμός* ἡ βλεφαρόπτωσις*, ἡ βλεφαραδενῖτις*, τὸ κριθαράκι*, τὸ χαλάζιον*, τὸ ἐντρόπιον*, τὸ ἐκτρόπιον*, ὁ λαγόφθαλμος*, ἡ τριχίασις*.

Ἀσθένειαι τοῦ ***ἐπιπεφυκότος***,εἶναι αἱ ἐπιπεφυκίτιδες (καταρροϊκή, χοιραδική, βλεννοροϊκή, μεμβρανώδης, κοκκιώδης (τραχώματα) κλπ.) τὸ πτερύγιον*, ἡ ξήρωσις* κλπ. τῶν ***δακρυικῶν ὀργάνων***, ἡ δακρυοκιστίτις*. αἱ παραλύσεις τῶν μυῶν τόσον τῶν ἐξωτερικῶν ὅσον καὶ τῶν ἐσωτερικῶν, τοῦ μυὸς τῆς πρασαρμογῆς, τοῦ ἀκτινωτοῦ.

Ἀσθένειαι τοῦ ***κερατοειδοῦς*** εἶναι αἱ διάφοροι κερατίτιδες, τὰ ἕλκη, οἱ ἕρπητες, αἱ κηλῖδες καὶ τὰ θολώματα αὐτῶν, τὸ γεροντότοξον*. Διὰ τὰς ἀσθενείας τῆς ***Ἴριδος***, (βλ. *Ἰρῖτις*, *Γλαύκωμα*) τοῦ ***σκληροῦ χιτῶνος*** (βλ. *Κερατῖτις*,*Σταφύλωμα*), τὰς τοῦ ***κρυσταλλοειδοῦς φακοῦ*** (βλ. *Καταρράκτης*).

Αἱ ἀσθένειαι τοῦ ***ὑαλοειδοῦς σώματος*** εἶναι συνέπειαι συνήθως ἄλλων παθήσεων τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὡς λ. χ. τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, τοῦ χοροειδοῦς κλπ. ἢ καὶ τραυματισμῶν. Ἐπέρχονται δὲ κατὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ὑαλοειδοῦς σώματος ρευστοποίησις καὶ θόλωσις, σπανίως διαπύησις αὐτοῦ, συνεπείᾳ δὲ τούτου βλέπει τις ὄχι καθαρά, ἀλλὰ οκοτεινὰ καὶ νεφελωδῶς. Ἡ θεραπεία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν νόσον προκαλέσασαν αἰτίαν.

Αἱ νόσοι τοῦ ***χοριοειδοῦς***, τοῦ ***ἀμφιβληστροειδοῦς*** καὶ τοῦ ***ὀπτικοῦ νεύρου*** ἔχουν ὡς κυριωτέρας αἰτίας τοπικάς, τραυματισμόν, ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τοῦ φωτὸς κλπ. ὡς ***ἐπὶ*** τὸ πλεῖστον ὅμως ὀφείλονται εἰς γενικὰς αἰτίας ὡς νεφρῖτις, ἀρτηριοσκλήρωσις, διαβήτης, ἀλκοολισμός, σύφιλις, καπνὸς κλπ.

Εἰς τὴν ***χοριοειδίτιδα*** ἐπέρχονται φωτειναὶ αἰσθήσεις, ὡς σπινθῆρες, κῦκλοι, μυῖαι, πόνοι εἰς τὸ μέτωπον, ἐλάττωσις τῆς ὁράσεως γενικὴ ἢ ὁ ἰσθενὴς βλέπει τα ἀντικείμενα μεταμορφωμένα

Ἐκ τῶν παθήσεων τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς μία τῶν συχνοτέρων εἶναι ἡ ***ἀποκόλλησις*** αὐτοῦ, ὅτε ἡ ὅρασις κιτὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον αἰφνιδίως χάνεται, μὲ παροδικὴν βελτίωσιν τὸ πρωῒ κατὰ τὴν ἀφύτνισιν.

Εἰς τὰς παθήσεις τοῦ ***ὀπτικοῦ*** νεύρου ἀδυνατεῖ βαθμηδὸν ἡ ὅρασις, χωρὶς πόνους ἢ ἄλλο τι φαινόμενον. Οἱ ἐξ ὀπτικῆς ἀτροφίας πάσχοντες σηκώνουν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ φωτός, ἐν ᾧ οἱ ἐκ καταρράκτου πάσχοντες τοὺς καταβιβάζουν κάτω ζητοῦντες ἡμίφως, εὐνοϊκὸν διὰ καλλιτέραν ὅρασιν.

Ἐκτὸς τῶν ἀναφερθεισῶν ἀσθενειῶν ὑπάρχουν καὶ τοιαῦται αἵτινες προσβάλλουν ὁλόκληρον τὸν ὀφθαλμόν. Εἶναι δὲ αὗται τὸ ***Γλαύκωμα***, περὶ τοῦ ὁποίου εἰς ἰδιαίτερον ἄρθρον γίνεται λόγος, καὶ ἡ ***Ὀφθαλμία***.

Εἰς τὴν ***ὀφθαλμίαν*** κατατάσσομεν τὴν συμπαθητικὴν φλόγωσιν τῶν ὀφθαλμῶν, τὴν πανοφθαλμῖτιδα, καὶ τὴν γονορροϊκὴν φλόγωσιν.

Συμπαθητικὴ φλόγωσις ἑνὸς ὀφθαλμοῦ παρατηρεῖται συχνάκις εἰς ὡρισμένας παθήσεις τοῦ ἄλλου ὡς λ. χ. εἰς τραυματισμοὺς ἢ εἰς φλογώσεις τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Γίνεται δὲ ἡ συμπαθητικὴ φλόγωσις τοῦ ὑγιοῦς διὰ μεταφορᾶς τοῦ μολυσματικοῦ ἰοῦ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἀσθενοῦς ὀφθαλμοῦ διὰ τῶν λεμφατικῶν ἀγγείων, τῶν εὑρισκομένων πέριξ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου ἐπὶ τοῦ μέχρι τοῦδε ὑγιοῦς ὀφθαλμοῦ. Τὰ δύο ὀπτικὰ νεῦρα διασταυρούμενα ἐν τῷ κρανίῳ εὐκολύνουν τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν λεμφατικῶν ἀγγείων τῶν δύο νεύρων καὶ οὕτω μεταβιβάζεται ἡ μόλυνσις. Τόσον ὁ ἁπλοῦς συμπαθητικὸς ἐρεθισμός, ὅσον καὶ ἡ συμπαθητικὴ φλεγμονὴ εἶναι λίαν ἐπικίνδυνοι νόσοι, καθ' ἃς σώζεται ὁ δεύτερος ὀφθαλμός, δυστυχῶς μόνον, ὅταν ὁ πρῶτος καὶ συνήθως ἄχρηστος πλέον ἀσθενὴς ὀφθαλμὸς ἐξαχθῇ.

Ἡ ***πανοφθαλμῖτις*** εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος καὶ μὲ ἀπώλειαν τῆς ὁράσεως περατουμένη νόσος. Προέρχεται ἐκ τραυματισμοῦ διὰ ξένων σωμάτων, μολυσματικῶν νόσων διαπύησιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν μὲ πυρετόν, ἰσχυροὺς πόνους, φλογώσεις, ἕλκη καὶ τέλος καταστροφὴν τοῦ ὅλου. Διὰ τὴν βλεννοροϊκὴν ὀφθαλμίαν (βλ. *Βλεννόρροια*).

Ἐκ τῶν παθήσεων τοῦ ὀφθαλμοῦ πολλαὶ ἔχουν σχέσιν μὲ γενικὰς παθήσεις τοῦ σώματος. Οὕτως ἡ ***χοιράδωσις*** ἐπιφέρει βλεφαρίτιδα, ἐπιπεφυκίτιδα, ἕλκη ἐπὶ τοῦ κερατοειδοῦς, ἡ ***φυματίωσις*** ἐπιφέρει ἰρίτιδα, χοριοειδίτιδα, ἡ ***εὐλογία*** βλεφαρίτιδα. κερατίτιδα, ἡ ***ἰλαρὰ*** ἐπιπεφυκίτιδα καὶ βλεφαρίτιδα, ἡ ***διφθερῖτις*** ἐπιπεφυκίτιδα, ἡ ***σύφιλις*** ἰρίτιδα, χοριοειδίτιδα, κερατίτιδα, παραλύσεις τῶν μυῶν καὶ ἀτροφίαν τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου.

Ἡ ***θεραπεία*** τῶν ρηθεισῶν ἐπιπλοκῶν γενικῶν νόσων ἐκ μέρους τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐκτὸς τῆς τοπικῆς, ἐξαρτᾶται καὶ ἐκ τῆς γενικῆς τοιαύτης.

Ἐπίσης ὡς ἐκ τῆς συγκοινωνίας τοῦ ὀφθαλμοῦ μετὰ τῆς ρινὸς διὰ τοῦ δακρυϊκοῦ σωλῆνος, δύνανται κατάρροι καὶ διαπυήσεις τῆς ρινὸς νὰ προκαλέσουν ἀσθενείας τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ τοῦ βολβοῦ. Ὡσαύτως ἀδυναμία τῆς ὁράσεως, πόνοι ὀφθαλμῶν κλπ. συνοδεύουν συχνὰ ἀσθενείας τῆς ρινός, ἰδίως ὅταν αὕτη εἶναι ἀδιάβατος.

Σοβαρὰς διαταραχὰς τοῦ ὀφθαλμοῦ δύνανται νὰ προκαλέσουν τὸ ***κάπνισμα*** καὶ τὸ ***οἰνόπνευμα*** καθὼς καὶ μερικὰ δηλητήρια, περὶ τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀναφέρῃ εἰς τὸ περὶ ὁράσεως ἄρθρον.

Ἐκτὸς τῶν ἀναφερθεισῶν ἀσθενειῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ, πλεῖσται ἄλλαι βλάβαι δύνανται τυχαίως καὶ σοβαρῶς νὰ τὸν προσβάλλουν καὶ ἐκ τῶν ὁποίων δυστυχῶς πολλαὶ δὲν δύνανται νὰ προληφθοῦν.

Ἐκ τῶν συνηθεστέρων τῶν βλαβῶν τούτων ἀναφέρομεν : τὴν εἴσοδον ***σπινθῆρος*** κατὰ τὸ ἄναμμα πυρείου, ***θρυμμάτων*** ὀμματουαλίων ἢ τραύματαμὲ***πῶμα φιάλης*** ποτοῦ μὲ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ***παιγνίδια*** μὲ τούς ὄνυχας, μαχαίρια, ψαλίδια, μαστίγια. Εἰς ὅλους τοὺς τοιούτους τραυματισμοὺς πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ ζητῆται ἡ ἰατρικὴ θεραπεία. Ἐπίσης ἐνίοτε βλάβαι εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἐπέρχονται, ὅταν μυρίζῃ τις ἠράνθεμον, ἢ ὅταν εἰσέλθουν εἰς αὐτὸν τριχίτσες κίμπης, ὅτε ἐπέρχεται ἰσχυρὸς ἐρεθισμὸς τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ φλόγωσις τοῦ προσώπου.

Εἰσήλθομεν οὕτω εἰς τὴν συχνάκις ἐπερχομένην καὶ τόσον δυσάρεστον εἴσοδον ***ξένων σωμάτων*** εἰς τὸν ὀφθαλμόν, ὡς λ. χ. κονιορτοῦ, τεμαχίου ἄνθρακος, ἐντόμων κλπ. τὰ ὁποῖα ἐπιφέρουν πόνον, φωτοφοβίαν ἐρυθρότητα τοῦ ἐπιπεφυκότος κλπ.

Τὸ συνηθέστερον τοιαῦτα ξένα σώματα εἰσέρχονται κάτωθεν τοῦ ἄνω βλεφάρου. Τὸ τρίψιμον, καθάρισμα κλπ. ὄχι μόνον δὲν ὠφελοῦν ἀλλ' ἐρεθίζουν τὸν ὀφθαλμόν. Πρῶτον πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἴδωμεν ποῦ εὑρίσκεται τὸ ξένον σῶμα καὶ πρὸς τοῦτο τὸ μὲν κάτω βλέφαρον πρέπει νὰ τὸ σύρωμεν πρὸς τὰ κάτω, τὸ δὲ ἐπάνω νὰ τὸ γυρίσωμεν. Τὸ γύρισμα τοῦ ἄνω βλεφάρου δὲν εἶναι καὶ τόσον δύσκολον, ἐπιτυγχάνεται δὲ εὐκολώτερον ὅταν τὸ γυρίσωμεν ἐπὶ ἑνὸς πυρείου ἢ ὁμοίου ἀντικειμένου καὶ ἐν ᾧ ὁ ἀσθενὴς κυττάζῃ πρὸς τὰ κάτω,λαμβάνομεν τὰ ἄκρα τοῦ βλεφάρου μὲ δύο χεῖρας καὶ τὸ γυρίζομεν ἐπὶ τοῦ πυρείου.

SISMANOGLIO MEGARO

Τὸ ἀνακαλυφθὲν ξένον σῶμα πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ μὲ ὑγρὸν βάμβακα, μὲ τὴν ἄκραν τοῦ μανδηλίου, μὲ ἄκραν χάρτου κλπ. Ἐὰν τὸ γύρισμα τοῦ βλεφάρου δὲν ἐπιτύχῃ, ἢ καὶ ὅταν ὁ παθὼν εἶναι μόνος, λαμβάνει τὸ ἄκρον τοῦ ἄνω βλεφάρου, μεταξὺ δύο δακτύλων τὸ ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν βολβὸν τό σύρει καὶ τὸ ἐπιθέτει ἐπὶ τοῦ κάτω βλεφάρου, ἀφίνει ὀλίγον τὸν ὀφθαλμὸν κλειστὸν καί ὅταν ἀνοιχθῇ, τὸ ξένον σῶμα ἔχει συνήθως πέσῃ, ἄλλως πρέπει ἡ δοκιμὴ νὰ ἐπαναληφθῇ.

Ἐπίσης δυνάμεθα νὰ δοκιμάσωμεν νὰ σηκώσωμεν τὰ βλέφαρα καὶ νὰ φυσήσωμεν πρὸς τὴν διεύθυσιν τῆς γωνίας τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἢ νὰ πλύνωμεν τὸ μάτι μὲ ἄφθονον κρῦον νερὸ χωρὶς ὅμως νὰ τὸ τρίψωμεν.

Ἐὰν αἱ προσπάθειαί μας τοῦ νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ εἰς τόν ὀφθαλμὸν εἰσελθὸν ξένον σῶμα ἀποβῶσι μάταιαι, πρέπει νὰ προστρέξωμεν τὸ ἐνωρίτερον εἰς τὸν ἰατρόν.

Τὰ διάφορα *ἐπαγγέλματα* πληρώνουν φόρον εἰς τὰς ἀσθενείας τῶν ὀφθαλμῶν. Καὶ περὶ μὲν τῶν διαταραχῶν τῆς ὁράσεως ἔχομεν ἀναφέρει εἰς τὸ περὶ ὁράσεως ἄρθρον, ἀρκούμενοι νὰ ἀναφέρωμεν ἐδῶ τὰ περὶ φλογώσεων παὶ τραυματισμῶν αὐτῶν.

Παροδικὰς συνήθως ἐπιπεφυκίτιδας παθαίνουν οἱ ξυλουργοὶ καὶ στιλβωταὶ ἐπίπλων τόσον συνεπείᾳ τῆς λεπτῆς κόνεως τοῦ ξύλου, ὅσον συνεπείᾳ τῶν ἀτμῶν τοῦ οἰνοπνεύματος (βερνίκια), εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἐκτεθειμένοι.

Οἱ μὲ *χημικὰς* οὐσίας ἐργαζόμενοι εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς ἐγκαύματα, οἱ σιδηρουργοί, ἀνθρακεῖς, κτῖσται, λιθοξόοι, κρεοπῶλαι κλπ. εἰς τραυματισμούς, συνεπείᾳ εἰσόδου μικρῶν τεμαχίων σιδήρου, πέτρας κτλ. δυναμένων νὰ τραυματίσουν τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα.

Ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει τὸ εἰς τοὺς κτίστας καὶ ἄλλους ἐπαγγελματίας συχνάκις συμβαῖνον ἐπικίνδυνον ἔγκαυμα μὲ ***ἄσβεστον*** διότι συνήθως τὸ ἔγκαυμα δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸν ἐπιπεφυκότα, ἀλλὰ προσβάλλει καὶ τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα μὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπώλειαν τῆς ὁράσεως.

Ἐπειδὴ δὲ δι' ἐγκαίρου ἐπεμβάσεως εἰς τραυματισμὸν μὲ ἄσβεστον δύναται νὰ σωθῇ ἐν μέρει ἡ ὅρασις ἀναφέρομεν τὸ τί πρέπει νὰ γίνῃ μέχρι τῆς ἐγκαίρου καὶ ἀμέσου ἀφίξεως τοῦ ἰατροῦ.

Κατὰ τὰς τελευταίας πειραματικὰς ἐξετάσεις ἀπεδείχθη ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε κοινὴ ἀντίληψις, καθ' ἣν ἡ χρῆσις ὕδατος εἰς ἐγκαύματα τοῦ ὀφθαλμοῦ δι' ἀσβέστου κατ' οὐδένα λόγον ἔπρεπε νὰ γίνεται διότι τὸ : αύσιμον θὰ χειροτερεύσῃ καὶ ὅτι πρέπει ὁ ὀφθαλμὸς νὰ πλύνεται μὲ γάλα, ἔλαιον ἢ σιρόπιον δὲν ἔχει ὑπόστασιν, παρά τὸ πολὺ εἰς τὰς σπανίας περιπτώσεις ὅπου πρόκειται περὶ κονιοποιηθείσης ξηρᾶς κεκαυμένης ἀσβέστου ἂν καὶ ἐδῶ ἐπίσης πρέπει νὰ συνιστᾶται ἡ χρῆσις τοῦ ὕδατος.

Οὕτως, εἰδικὸς ἀσχοληθεὶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο λέγει ὅτι εἰς ὅλα τὰ εἴδη ἐγκαυμάτων δι' ἀσβέστου τῶν ὀφθαλμῶν, τὸ ἄφθονον καί ἄμεσον πλύσιμον τοῦ τραυματιοθέντος ὀργάνου μὲ σύνηθες νερὸ, ὄχι μόνον εἶναι τελείως ἀβλαβὲς καὶ ἀκίνδυνον, ἐὰν τὸνερὸ εἶνε καθαρὸν καὶ γίνῃ ἄφθονος αὐτοῦ χρῆσις, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον μέσον εἶναι τὴν σήμερον καὶ τὸ μόνον πραγματικῶς δραστήριον καὶ πρακτικῶς χρησιμοποιούμενον ἐναντίον τοῦ μεγάλου κινδύνου τῆς θολώσεως τοῦ κερατοειδοῦς, τὸ ὁποῖον μέσον πρέπει τὸ ἐνωρίτερον δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ πάντως νὰ ἐξακολουθῇ ἕως ὅτου ὑπάρχουν ἀκόμη ὑπολείμματα ἀσβέστου ἐπὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ τοῦ κερατοειδοῦς.

Σχετικῶς μὲ τὴν προφύλαξιν τοιούτων ἐπαγγελματικῶν τραυματισμῶν συνιστῶνται προφυλακτικὰ *ὀμματονάλια*.*

Ἡ ***διάγνωσις*** τῶν ἀσθενειῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ γίνεται δι' ἐξετάσεως διὰ τοῦ φακοῦ τῶν κατ' ἐπιφάνειαν χωρῶν καθὼς καὶ τοῦ βυθοῦς τοῦ ὀφθαλμοῦ διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου. Τὸ ***ὀφθαλμοσκόπιον*** εἶναι καθρέπτης στρογγυλὸς στηριζόμενος ἐπὶ μιᾶς λαβῆς μὲ κεντρικὴν ὀπήν. Ὅταν δέ εἰς σκοτεινὸν χῶρον ρίψωμεν τὰς ἐκ πλαγίως τοῦ ἀσθενοῦς

εὑρισκομένης πηγῆς φωτὸς (λυχνία πετρελαίου, ἠλεκτρικὴ κλπ.) φωτεινὰς ἀκτῖνας εἰς τὸν ὀφθαλμὸν καὶ παρατηροῦμεν διὰ τῆς κεντρικῆς ὀπῆς τοῦ καθρέπτου, βλέπομεν τὸν βυθὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ (ἀμφιβληστροειδῆ) ἐρυθρόν, φωτισμένον. Διὰ συνδυασμοῦ δὲ καταλλήλων φακῶν βλέπει ὁ ἐξετάζων καθαρῶς τὴν εἰς τὸν βυθὸν εἰκόνα. (Διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς δυνάμεως τῆς ὁράσεως βλ. *Ὅρασις*).

Ἡ ***θεραπεία*** τῶν ὀφθαλμικῶν παθήσεων ἐπιτυγχάνεται διὰ γενικῶν ὅσον καὶ διὰ τοπικῶν μέσων, τοὐτέστιν ἐφαρμογὴν φαρμάκων ἐν εἴδει κολλυρίων ἢ ἀλοιφῶν ἢ καὶ διὰ χειρουργικῶν ἐπεμβάσεων.

Εἰς σπανίας εὐτυχῶς περιπτώσεις ὅταν λ. χ. ὁ ἀσθενὴς ὀφθαλμὸς φέρει εἰς κίνδυνον τὸν γενικὸν ὀργανισμὸν ἢ τὸν ἄλλον ὀφθαλμὸν (λ.χ. *Ὀφθαλμία συμπαθητική*), γίνεται ἀνάγκη τῆς ὁλοτελοῦς ἐξωρύξεως αὐτοῦ.

Οἱ ἐξορυχθέντες ὀφθαλμοὶ δι' αἰσθητικοὺς σκοποὺς ἀντικαθίστανται διὰ ***τεχνητῶν***, οἵτινες γίνονται ἐκ σμάλτου, εἶνε δὲ κατεσκευασμένοι μὲ τοιαύτην τέχνην, ὥστε δυσκόλως ἀναγνωρίζονται, μάλιστα δὲ ὅταν οἱ κινητήριοι μῦς τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑφίστανται.

Ὁ τρόπος τῆς εἰσαγωγῆς τεχνητῶν ὀφθαλμῶν πρέπει νὰ διδαχθῇ. Τὰ βλέφαρα, τὰ ὁποῖα κρατοῦν εἰς τὴν θέσιν των αὐτούς, πρέπει συχνάκις τῆς ἡμέρας καὶ πρὸ τῆς κατακλίσεως νὰ πλύνωνται καὶ νὰ καθαρίζονται, διότι ἄλλως ἐρεθίζονται. Καὶ οἱ τεχνητοὶ ὀφθαλμοὶ πρέπει νὰ τηρῶνται ἀπολύτως καθαροί. Πάντως τὴν νύκτα πρέπει νὰ ἐξάγωνται καὶ νὰ κρατῶνται εἰς νερό, μόλις δὲ ἡ σμάλτος χάσῃ τὴν στιλπνότητά της, τὸ ὁποῖον συμβαίνει ἐντὸς μηνῶν τινων πρέπει νὰ ἀντικαθίστανται οἱ τεχνητοὶ ὀφθαλμοὶ ὑπὸ νέων τοιούτων.

Δεδομένης τῆς μεγίστης σπουδαιότητος τῶν ὑγιῶν ὀφθαλμῶν, ἐπιβάλεται εἰς ἕκαστον ἐπιμεμελημένη καὶ ὑγιεινὴ περίθαλψις αὐτῶν.

Ἡ ***ὑγιεινὴ τῶν ὀφθαλμῶν*** ἄρχεται ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὸ νεογέννητον ἀνεφέραμεν ἤδη, πραγματευόμενοι περὶ τῆς ὀφθαλμικῆς βλεννορροίας, ποῖα μέτρα πρέπει εἰς ἕκαστον ἀνεξαιρέτως παιδίον νὰ λαμβάνωνται πρὸς διατήρησιν τοῦ φωτός του. Εἰς τὸ νεογέννητον καθὼς καὶ εἰς τὸ βρέφος πρέπει νὰ ἀποφεύγηται πᾶσα αἰφνιδία μεταβίβασις ἀπὸ τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς καθὼς καὶ αἰφνιδία ἔκθεσις αὐτοῦ εἰς ἰσχυρὸν φῶς. Οἱ ὀφθαλμοὶ πρέπει νὰ τηρῶνται καθαροὶ καὶ νὰ πλύνωνται μὲ ἰδιαίτερον καθαρὸν μαλακὸν πανί ἢ μὲ βάμβακα. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀποφεύγηται ἀτμόσφαιρα ἔχουσα κονιορτὸν καὶ καπνόν, ὡς καὶ ἡ αἰφνιδία ἀλλαγὴ τῆς θερμοκρασίας. Ἀργότερον κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐπίσης πρέπει νὰ προφυλάτωνται οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ ἰσχυρὸν φωτισμόν, καὶ ἀπὸ κούρασιν ἐκ λεπτῶν ἐργασιῶν προερχομένων (κέντημα, ράψιμον) μὲ σκυμμένην κεφαλήν. Ἐπίσης δὲν θὰ ἐγγίζονται μὲ ἀκάθαρτα χέρια.

Ἰδιαιτέρα ὅμως προσοχὴ ἐπιβάλλεται κατὰ τὴν ***σχολικὴν ἡλικίαν***, διότι κατὰ ταύτην κυρίως τίθενται αἱ βάσεις τῆς μελλούσης ὑγιεινῆς καταστάσεως τῶν ὀφθαλμῶν. Ἓν τῶν κυριωτέρων καθηκόντων τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς (βλ. *Σχολὴ*) εἶναι ἀκριβῶς ἡ προφύλαξις τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τῶν ὀφθαλμῶν τῶν μικρῶν. Ἐπιτυγχάνεται δὲ αὕτη διὰ τῆς δεούσης προσοχῆς ὅσον ἀφορᾶ τὰ θρανία*, τὸν τρόπον τοῦ κάθησθαι*, τοῦ γράφειν*, τοῦ ἀναγινώσκειν*, τὸν φωτισμὸν* κλπ. (βλ. ἐπίσης *Μυωπία*, *Ὅρασις*)

ΟΦΘΑΛΜΟΣΚΟΠΙΟΝ

Ἐργαλεῖον ἐφευρεθὲν ὑπὸ τοῦ Helmholtz πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ. (βλ. *Ὀφθαλμός*).

ΟΦΡΥΕΣ

Σειρὰ τριχῶν, κειμένων εἰς τὸ ἄνω χεῖλος τῆς κόγχης τοῦ ὀφθαλμοῦ. Εἶναι προστατευτικὰ ὄργανα τῶν ὀφθαλμῶν, χρησιμεύοντα εἰς τὸ νὰ ἐπισκιάζουν αὐτοὺς καὶ νὰ ἐμποδίζουν τὸν ἱδρῶτα νὰ χύνηται εἰς αὐτούς.

SISMANOGLIO MEGARO

ΟΧΕΤΟΙ

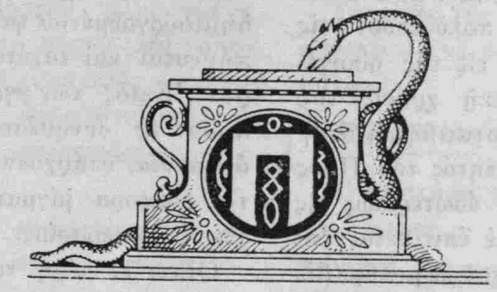
Κτιστοὶ σωλῆνες διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ διοχέτευσις* τῶν ἀκαθάρτων ὑδάτων καὶ τῶν περιττωμάτων τοῦ ἀνθρώπου κλπ. Οἱ ὀχετοὶ πρέπει νὰ κατασκευάζωνται κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ μή γίνηται στάσις τῶν περιεχομένων. Ἄλλως ἀναπτύσσονται βλαβερὰ διὰ τὴν ὑγείαν ἀέρια, ἄτινα περιέχοντα ὑδρόθειον, ἀμμωνίαν, ἀνθρακικὸν ὀξὺ ἄζωτον,δύνανται νὰ εἶναι οὐχὶ σπανίως θανατηφόρα εἰς τοὺς μὲ τὴν καθαριότητα τῶν ὀχετῶν ἀσχολουμένους.

Πρὸς ***προφύλαξιν*** δυσαρέστων συνεπειῶν οἱ ὀχετοὶ πρέπει νὰ ἀνοίγωνται 12 ὥρας προτοῦ καθαρισθοῦν καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἀνακατώνωνται μὲ ξύλα. Πρὶν δὲ εἰσέλθῃ ὁ ἐργάτης, πρέπει νὰ καταβιβάσωμε φῶς διὰ νὰ δοκιμάσωμεν τὸν ἐντὸς τοῦ ὀχετοῦ ἀέρα. Ἐὰν τὸ φῶς σβύσῃ σημαίνει ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ποσότης ἀζώτου καὶ ἀνθρακικοῦ διοξειδίου, ἐὰν δὲ ἐξακολουθῇ νὰ καίῃ μὲ κόκκινον κύκλον πέριξ τῆς φλογός, σημαίνει ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ποσότης ὑδροθείου. Καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐξαγάγωμεν τὰ δηλητηριώδη ἀέρια, τὰ ὁποῖα εἶναι σχεδὸν πάντοτε βαρύτερα τοῦ ἀέρος, δι' ἰσχυρᾶς ἀνακινήσεως τοῦ ἐντὸς τῶν ὀχετῶν ἀέρος. Πρὸς τοῦτο ἀναιβοκαταιβάζομεν ὀμβρέλλαν, ἢ πυροβολοῦμεν ἐντὸς τοῦ ὀχετοῦ, ἢ ρίπτομεν προσεκτικὰ ἀναμμένα χόρτα ἢ χάρτην ἢ πολλὰ δοχεῖα ἀσβέστου, ἤτις ἀπορροφᾷ ἀνθρακικὸν διοξείδιον καὶ τὸ ὑδρόθειον καὶ τότε μόνον κατέρχεται ὁ ἐργάτης προσδεδεμένος, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, μὲ σχοινί.

Ἀναπνοὴ μικρᾶς μὲν ποσότητος τοιούτων ἀερίων, ἐπιφέρει ἀπώλειαν τῶν αἰσθήσεων καὶ δύσπνοιαν, μεγάλης ὅμως δύναται νὰ προκαλέσῃ τὸν ἄμεσον θάνατον. Ὁ ἀσθενήσας πρέπει νὰ ὁδηγῆται εὐθὺς εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα, νὰ γίνονται τεχνητὴ ἀναπνοὴ* καὶ τὰ λοιπὰ ἀναληπτικά*

ΟΨΙΣ

Ἡ ὄψις εἶναι τὸ κάτοπτρον τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανικῆς, ὅσον καὶ ἠθικῆς. Ἡ διατήρησις ἄρα καλῆς ὄψεως δὲν ἐπιτυγχάνεται εἰμὴ διὰ καλοῦ βίου ὑγιεινοῦ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως (βλ *Πρόσωπον, Κοσμητική, Ψιμύθια*).

ΠΑΓΚΡΕΑΣ

Ἀδὴν βοτρυοειδής, κείμενος ἐν τῇ κοιλίᾳ ὄπισθεν τοῦ στομάχου, μεταξὺ τοῦ σπληνὸς καὶ τοῦ δωδεκαδακτύλου. Ἔχει μῆκος 19—22 ἑκμ. πλάτος 3—5 ἑκμ. καὶ βάρος 70—100 γρ. Ὁ ἐκφορητικὸς πόρος διερχόμενος τὸν ἄξονα τοῦ ἀδένος ἐκ τῆς οὐρᾶς πρὸς τὴν κεφαλὴν συνάπτεται πρὸς τὸν χοληδόχον πόρον καὶ ἐκβάλλει μαζὶ μὲ αὐτὸν εἰς τὸ δωδεκαδάκτυλον.*

Τὸ πάγκρεας ἐκκρίνει τὸ παγκρεατικὸν ὑγρόν, τὸ ὁποῖον χυνόμενον εἰς τὸ δωδεκαδάκτυλον μετατρέπει τὰς ἀμυλούχους οὐσίας εἰς σάκχαρον, τὰς λευκωματούχους εἰς πεπτόνην (βλ. *Πέψις*).

ΠΑΓΚΡΕΑΤΙΝΗ

Κόνις λευκὴ ὑποκίτρινος, ἡ ὁποία ἐξάγεται ἐκ τοῦ παγκρέατος ζώων (χοίρων, προβάτου). Χρησιμοποιεῖται εἰς δόσιν 0,50—1,50 τὴν ἡμέραν ἐπὶ ἐντερικῆς δυσπεψίας.

ΠΑΓΚΡΕΑΤΙΤΙΣ (*Φλόγωσις τοῦ Παγκρέατος*)

Ἡ ***ὀξεῖα*** παγκρεατῖτις προέρχεται ἐκ μολύνσεως τοῦ ἀδένος ἐκ τῶν ἐντέρων, ἢ συνεπείᾳ φλεγμονῆς τῶν γειτονικῶν χωρῶν χολολιθιάσεως ἕλκους τοῦ στομάχου ἢ καὶ συνεπείᾳ μεταστάσεων εἰς πυαιμίαν, καὶ ἐπιφέρει ἀόριστα συμπτώματα ἢ καὶ ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ τῆς ὀξείας περιτονίτιδος δηλ. πόνους, ἐμέτους, τυμπανισμόν.

Χρονία μορφή παγκρεατίτιδος ἐπέρχεται εἰς παχυσαρκίαν, συφίλιδα, ἀρτηριοσκλήρωσιν καὶ ἐπιφέρει διαβήτην καὶ στεατορροίας δηλ. διαρροίας μὲ λίπος. Καὶ αἱ δύο μορφαὶ εἶναι ἐπικίνδυνοι, αὐξάνει δὲ ὁ κίνδυνος ἔτι περισσότερον διότι οὐχὶ σπανίως κατὰ τὴν διαδρομὴν τῆς νόσου ἐπέρχονται αἱμορραγίαι εἰς τὸν ἀδένα ἢ εἰς τὰ πέριξ (*Ἀποπληξία παγκρεατική*). Τοιαῦται αἱμορραγίαι συμβαίνουν ἐπίσης καὶ εἰς τραύματα τῆς κοιλίας.

ΠΑΓΟΔΡΟΜΙΑ

Ἔκτακτος ἄσκησις διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς ὑγιείας, διότι καὶ τὸ σῶμα ἀσκεῖται καὶ οἱ πνεύμονες ἀναπνέουν καθαρὸν ἀέρα. Ἐννοοῦμεν βεβαίως τὴν εἰς τὸ ὕπαιθρον ἐπὶ φυσικοῦ πάγου παγοδρομίαν, διότι τὰ τεχνητὰ παγοδρόμια τὰ γνωστὰ Skating δὲν δύνανται νὰ ἔχουν μὲ τὸν ἐλλιπῆ ἀερισμόν των, μὲ τὸν καπτόν, μὲ τὰς διαφόρους ἀναθυμιάσεις, σχέσιν τινα μὲ τὴν ὑγιεινήν.

Ἡ φυσικὴ παγοδρομία δὲν πρέπει ἐν τούτοις νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὅρια, ἰδίως δὲ ὅταν γίνεται ἐναντίον πνέοντος σφοδροῦ ἀνέμου.

ΠΑΓΟΣ

Ὁ πάγος εἶναι τὸ προϊὸν κρυσταλλώσεως τοῦ ὕδατος καὶ γίνεται συνεπείᾳ ἐλαττώσεως τῆς θερμοκρασίας ἥτις περιβάλλει τὸ ὕδωρ. Ἐπέρχεται δὲ τότε διαστολὴ κατὰ τὴν πῆξιν τοῦ ὕδατος, τὸ εἰδικὸν βάρος κατέρχεται (0.9178)

SISMANOGLIO MEGARO

καὶ οὕτω γίνεται ὁ πάγος ἐλαφρότερος τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπιπλέει αὐτοῦ. Ὁ πάγος χρησιμοποιεῖται πολὺ τόσον εἰς τὴν ἰατρικὴν ὅσον καὶ εἰς τὰς οἰκογενείας. Ἡ ἐν τῇ ἰατρικῇ χρῆσις του βασίζεται ἐπὶ τῆς αἱμοστατικῆς, ἀναλγητικῆς, ἀντιεμετικῆς ἰδιότητός του. Πρὸς τοῦτο δίδεται ὁτὲ μὲν ἐσωτερικῶς εἰς μικρὰ τεμάχια, ὁτὲ δὲ ἐπιτίθεται ἐπὶ τοῦ πάσχοντος μέρους τοῦ σώματος (βλ. *Πάγου κύστις*). Γίνεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χρῆσις τεχνητοῦ πάγου.

Ὁ δι' ***ἐσωτερικὴν χρῆσιν*** πάγος τόσον διὰ θεραπευτικὸν σκοπὸν διδόμενος, ὅσον καὶ ὁ ὡς δροσιστικὸν ἐν εἴδει παγωτοῦ, σιροπίου κλπ. κλπ. προσλαμβανόμενος, πρέπει νὰ παρασκευάζεται πάντοτε μὲ καθαρὸν ὕδωρ διότι πολλὰ τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων μικροβίων δὲν καταστρέφονται τελείως παρὰ ἀποναρκοῦνται μόνον καὶ ἀναβιῶσιν ὅταν εἰσέλθουν εἰς τὸν στόμαχον δυνάμενα νὰ προκαλέσουν νόσους ὡς λ. χ. τυφοειδῆ πυρετόν. Ἐκτὸς δὲ τούτου θὰ θραύηται μὲ καθαρὰ ἐργαλεῖα καὶ θὰ διατηρεῖται εἰς καθαρὸν μέρος καὶ πρὶν τῆς χρήσεως θὰ πλύνεται μὲ καθαρὸν νερό. Ἄλλως ὅταν δὲν εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι περὶ τῆς καθαριότητος τοῦ πάγου, θὰ ἀρκούμεθα εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ψῦξιν τῶν δοχείων τῶν περιεχόντων τὸ πρὸς πόσιν ὑγρόν. Ἡ ἐσωτερικὴ χρῆσις τοῦ πάγου ὡς καὶ τῶν λοιπῶν παγωμένων οὐσιῶν πρέπει νὰ εἶναι μετρία διότι ἐπιφέρουν στομαχικὰς διαταράξεις καὶ διαρροίας.

Τεχνητὸς πάγος δι' οἰκογενειακὰς χρήσεις γίνεται εὐκολώτατα καὶ ἄνευ μεγάλων ἐξόδων δι' ἰδιαιτέρων μηχανημάτων, τῶν ὁποίων ὑπάρχει πληθώρα ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Διατηρεῖται δὲ ὁ πάγος ἢ εἰς ἰδιαίτερα δοχεῖα καὶ ἔπιπλα (Glacière) ἢ ἐντὸς ἀχύρου ἢ πιτύρου ἢ καλύπτεται μὲ χονδρὸν βαμβακερὸν πανὶ καὶ τίθεται ἐντὸς καλάθου τὸν ὁποῖον θέτωμεν εἰς τὰ ἄκρα δύο καθισμάτων διὰ νὰ χύνεται τὸ διαλυόμενον ὕδωρ.

Ἡ διὰ μηχανῶν ***παραγωγὴ τεχνητοῦ πάγου*** στηρίζεται καὶ εὐοδοῦται διὰ τῆς ταχείας ἐξατμίσεως ὑγρῶν, ὅτε ἡ θερμ. ταπεινοῦται ἰσχυρῶς καὶ τὸ ἐντὸς τοῦ δημιουργουμένου ψύχους ὑπάρχον ὕδωρ πήγνυται καὶ ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον. Ἐκτὸς τῶν ὑγρῶν τούτων τῶν ὁποίων τὸ συνηθέστερον εἶνε ἡ ***ὑγρὰ ἀμμωνία***, ὑπάρχουν καὶ χρησιμοποιοῦνται διάφορα μίγματα πρὸς ταπείνωσιν τῆς θερμοκρασίας.

Οὕτω 11 μέρη νιτρικοῦ καλίου (Nitrate de Potasse) καὶ 89 μέρη χιόνος σχηματίζουν θερμ. —2,9ο.

23 μέρη χλωρικοῦ βαρίου (Chlorure de Baryum) καὶ 77 μέρη χιόνος σχηματίζουν θερμ. —7,8ο.

20 μέρη χλωριούχου καλίου (Chlorate de Potasse) καὶ 80 μέρη χιόνος σχηματίζουν θερμ. —11,1ο.

16 μέρη ὕδατος, 5 μέρη ἀμμωνιακοῦ ἅλατος (Sel ammoniaque) καὶ 5 μέρη νιτρικοῦ καλίου (Nitrate de potasse) σχηματίζουν θερμ. —12ο

19 μέρη ἀμμωνιακοῦ ἅλατος (Sel ammoniaque) καὶ 81 μέρη χιόνος σχηματίζουν θερμ. —15,8ο.

1 μέρος ὕδατος καὶ 1 μέρος νιτρικῆς ἀμμωνίας (Azotate d'ammoniaque) σχηματίζουν θερμ. —16ο.

5 μέρη ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ 8μέρη ἐνύδρου θειϊκοῦ νατρίου (Sulfate de Soude hydraté) σχηματίζουν θερμ. —18ο

6 μέρη χιόνος ἢ πάγου μὲ $^1/_2$μέρος ἅλατος μαγειρικοῦ σχηματίζουν θερμ.—18ο

33 μέρη μαγειρικοῦ ἅλατος καὶ 100 μέρη χιόνος σχηματίζουν θεσμ. —21,3ο (πρὶν ὅμως διαλυθοῦν τελείως ἡ χιὼν καὶ τὸ ἅλας).

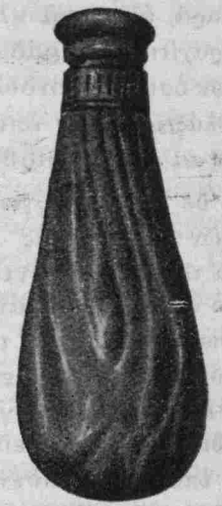
2 μέρη πάγου καὶ 3 μέρη χλωριούχου ἀσβεστίου. (Chlorure de Calcium) σχηματίζουν θερμ. —51ο.

Ἐκτὸς τῶν ἀναφερθεισῶν χαμηλῶν θερμοκρασιῶν δύνανται νὰ ἐπιτευχθῶσιν ἔτι χαμηλότεραι. Οὕτω διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, θερμ. —79ο, διὰ τοῦ ρευστοῦ ἀέρος θερμ.—192ο, διὰ δὲ τοῦ ρευστοποιηθέντος ὑδρογόνου ἐπετεύχθη θερμ.— 270ο δηλαδὴ θερμ. ὑπερτεροῦσα κατὰ 3ο τὴν κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους δυναμένην νὰ φαντασθῇ τις ταπεινωτάτην τοιαύτην.

ΠΑΓΟΥ ΚΥΣΤΙΣ

Κύστις ἐξ ἀδιαβρόχου πληρουμένη διὰ μικρῶν τεμαχίων πάγου καὶ τοποθετουμένη ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς μέρους πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀντιφλογιστικῆς ἢ καταπραϋντικῆς ἢαιμοστατικῆς ἐνεργείας τοῦ πάγου.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχει πρόχειρος ἕτοιμος κύστις δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ δι' οἱουδήποτε ἄλλου ἀδιαβρόχου ὑφάσμα-

Εἰκ. 551

Κύστις Πάγου

τος πληρουμένου μὲ τεμάχια πάγου καὶ προσδεδεμένου. Τὰ τεμάχια ταῦτα δὲν πρέπει νὰ εἶναι μεγαλείτερα λεπτοκαρύων ἢ ἀμυγδάλων καὶ θὰ κατσλαμβάνουν τὸ ἥμισυ μόνον τῆς κύστεως, πρὶν δὲ κλείσωμεν τὸ ἄνω μέρος αὐτῆς, θὰ τὴν πιέζωμεν διὰ νὰ ἐξέρχεται ὁ ἀήρ, ἄλλως δὲν θὰ προσαρμόζηται καλά. Ἡ κύστις δέν πρέπει νὰ ἀφίνῃ τὸ νερὸ νὰ διέρχηται. Πρέπει δὲ νὰ ἀνανεώνεται ὁ πάγος ὅταν λυώσῃ. Μετσξὺ κύστεως καὶ δέρματος θὰ τίθεται τεμάχιον φανέλλας ἢ λινοῦ εἰς 2—3στρώματα, διότι ἄλλως ἐπέρχονται ἐγκαύματα. Εἰς λίαν εὐαίσθητα μέρη καί ὅπου πρέπει νὰ ἀποφεύγηται πίεσις, ἡ κύστις θὰ κρεμᾶται καταλλήλως.

ΠΑΓΩΤΑ *(βλ. Πάγος, Τροφαί)*

ΠΑΘΟΓΕΝΙΑ

Τὸ μέρος τῆς ἰατρικῆς, τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀφετηρίαν τῶν ἀσθενειῶν.

ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Ἡ ἐπιστήμη τῶν ἀσθενειῶν ἐν γένει (βλ. *Ἰατρική*).

ΠΑΘΟΣ *(βλ. Ἀσθένεια)*

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

Ἡ χαρὰ αὕτη τῶν παιδιῶν, καὶ ἐνίοτε καὶ τῶν μεγάλων, ἥτις ἀρχίζει ἀπὸ τὴν κωδουνίστρα καὶ ἐξακολουθεῖ καθ' ὅλην τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὅτε καὶ κατὰ πολὺ συμβάλλει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος, δὲν εἶναι δυστυχῶς καὶ πάντοτε ἀβλαβής. Διότι οὐχὶ σπανίως τὰ παιγνίδια εἶναι βαμμένα μὲ δηλητηριώδη χρώματα (μόλυβδον, ἀρσενικὸν, χαλκὸν κλπ.) ἢ καλύπτεται μὲ δέρματα μὲ πτερὰ λεπτά, ἢ ἔχουν γωνίας καὶ αἰχμὰς κλπ.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ παιδὶ ἔχει πάντοτε τὴν συνήθειαν νὰθέτῃ τὰ ἀντικείμενα εἰς τὸ στόμα, πολὺ εὔκολα δύναται νὰ συμβῇ ἢ δηλητηρίασις, ἢ νὰ καταπιῇ τριχίτσες ἢ ἄλλο τι, ἢ νὰ τραυματισθῇ. Πρέπει λοιπὸν τὸ παιδὶ ἐγκαίρως νὰ μάθῃ νὰ μὴ θέτῃ ὅτι τύχῃ εἰς τὸ στόμα του, καὶ νὰ πλύνῃ τὰ χέρια του ἑκάστοτε. Προτιμότερον δὲ εἶναι νὰ ἐκλέγωμεν παιγνίδια στρογγυλὰ χωρὶς γωνίας, μαλακὰ εἰ δυνατὸν καὶ ὄχι βαμμένα.

ΠΑΙΔΕΡΑΣΤΙΑ *(βλ. Ὁμοφυλοφιλία)*.

ΠΑΙΔΕΥΣΙΣ *(βλ. Ἀγωγή, Σχολή)*.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Ἡ ἡλικία αὕτη συνέχεια τῆς βρεφικῆς ἐκτείνεται μέχρι τοῦ 7ου ἔτους καὶ χωρίζεται εἰς τὴν ***πρώτην*** παιδικὴν ἡλικίαν, ἥτις περιλαμβάνει τὸ τέλος τοῦ 1ου, τὸ 2ον, τὸ 3ον καὶ ἐν μέρει τὸ 4ον ἔτος καὶ εἰς τὴν ***δευτέραν*** ἀπὸ τὸ 4ον μέχρι τοῦ 7ου ἔτους. Κατὰ τὴν ***πρώτην*** παιδικὴν ἡλικίαν ἀρχίζει τὸ παιδὶ νὰ γίνηται κάπως ἀνεξάρτητον διότι τρώγει μόνον του, περιπατεῖ, ὁμιλεῖ, καὶ

SISMANOGLIO MEGARO

εἶναι μὲν ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχὴν τοὐλάχιστον τόσον εὐαίσθητον ὅσον τὸ βρέφος, ἀποκτᾶ ὅμως βαθμηδὸν κάποιαν δύναμιν ἀντιστάσεως κατὰ βλαβερῶν ἐπιδράσεων ἐπὶ τῆς ὑγιείας του. Αὕτη δὲ ἡ ἀντίστασις πρέπει διὰ ὀρθῆς καὶ καταλλήλου ἀγωγῆς νὰ ἐνισχυθῇ. Καὶ ἐδῶ, ὅπως ἀναφέραμεν καὶ περὶ τοῦ βρέφους, πρέπει οἱ γονεῖς νὰ ἐννοήσουν ὅτι τίθενται αἱ βάσεις τῆς ὅλης ζωῆς τοῦ παιδιοῦ των, καὶ ἐπιμελῶς νὰ ἐπιβλέπουν αὐτά, καὶ ὄχι νὰτὰ ἀφίνουν εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς ντατᾶς καὶ τῆς ὑπηρετ ίας.

Καὶ περὶ μὲν τῆς πνευματικῆς ἀγωγῆς παραπέμπομεν εἰς τὸ ἄρθρον ***ἀγωγὴ*** ὅπου ἐκτενῶς πραγματευόμεθα περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Περὶ τῆς σωματικῆς ὅμως ἀγωγῆς τῆς παιδικῆς ἐν γένει ἡλικίας, τόσον τῆς πρώτης ὅσον καὶ τῆς δευτέρας, ἐπὶ τριῶν κυρίως πραγμάτων θὰ δίδομεν μεγάλην προσοχήν, ἐπὶ τῆς ***θρέψεως***, ἐπὶ τῶν ***κινήσεων*** καὶ ἐπὶ τῆς ***καθαριότητος***.

Μετὰ τὸν ἀπογαλακτισμὸν ἀφοῦ τὸ παιδὶ διῆλθε βαθμηδὸν ἐκ τῆς ρευστῆς εἰς τὴν στερεὰν τροφήν, τῆς ὁποίας ἡ ποιότης καὶ ἡ ποσότης θὰ ἐξαρτᾶται πλέον ἀπὸ τὴν ἡλικίαν του, δὲν θὰ παύσωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ τοῦ δίδομεν ταύτην εἰς ὡρισμένα πάντοτε χρονικὰ διαστήματα λ. χ. εἰς τὰς ἀρχὰς κάθε 4 ὥρας, καὶ θὰ συνηθίσωμεν τὸ παιδὶ νὰ τρώγῃ ἥσυχα καὶ ὄχι βιαστικά. (βλ. *Σίτισις*).

Σχετικῶς μὲ τὰς κινήσεις τοῦ παιδιοῦ θὰ προσέχωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μήπως ὑπάρχει ἀνωμαλία τις λ. χ. στραβὰ πόδια, ἀδυναμία τῆς χειρὸς κλπ. θὰ τὰ ἀφίνωμεν δὲ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον νὰ κινῶνται εἰς τὸ ὕπαιθρον. Δὲν θὰ τὰ βοηθῶμεν δὲ πολὺ εἰς τὰς διαφόρους κινήσεις των διὰ νὰ ἀποκτήσουν ἐγκαίρως αὐτοπεποίθησιν, θέλησιν καὶ ἱκανότητα. Δὲν πρέπει ἐξ ἄλλου νὰ κουράζονται καὶ ὑπὲρ τὸ δέον, ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας των πάντοτε διὰ νὰ μὴ ἐμποδίζονται δὲ αἱ κινήσεις των πρέπει τὰ ἐνδύματα των νὰ εἶναι φαρδιὰ καὶ νὰ μὴ πιέζουν πουθενά. (βλ. *Γυμναστική*).

Ὅσαν δ' ἀφορᾶ τὴν καθαριότητα τοῦ σώματος, τὰ παιδιὰ πρέπει νὰ πλύνονται ἐὰν ὄχι νὰ λούονται καθημερινῶς ὁλόκληρα καὶ μὲ νερὸ εἰς τὰς ἀρχὰς χλιαρὸν διὰ τὸ σαπούνισμα, θὰ ἀποπλύνονται δὲ μὲ κρύον θερμοκρασίας δωματίου (βλ. *Σκληραγωγία*) καὶ τὸν χειμῶνα ἀκόμη, ἀρκεῖ τὸ δωμάτιον νὰ μὴ εἶναι ψυχρόν. Διὰ τὰ ἀδύνατα καὶ ἀσθενικὰ παιδία θὰ ζητεῖται ἡ γνώμη τοῦ ἰατροῦ (βλ. *Καθαριότης*).

Αἱ κυριώτεραι ***ἀσθένειαι*** τῆς παιδικης ἡλικίας εἶναι κρυολογήματα, μολύνσεις (διφθερῖτις, κοκκύτις, πνευμονία ἐντερῖτις, ἱλαρά, ὀστρακιὰ κλπ.) γενικαὶ παθήσεις (ραχίτις, χοιράδωσις κλπ.) ἀσθένειαι τῶν ὀσιῶν (σπονδυλῖτις κλπ.) περὶ προφυλάξεως τῶν ὁποίων παραπέμπομεν εἰς τὰ σχετικὰ ἄρθρα.

Δυνάμεθα δὲ νὰ ἀποφύγωμεν συχνὰ ἀσθενείας τῶν παιδιῶν μας ὅταν προσέχωμεν τότι τρώγει καὶ δὲντὸ ἀφίνομεν νὰ πέρνῃ ἀπὸ ὅλα καὶ εἰς κάθε στιγμήν, ὅταν τὸ ἐνδύωμεν ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, ὅταν τὸ βράδυ τὸ πλαγιάζομεν ἐγκαίρως ὅταν δὲν τὸ ἀφίνωμεν νὰ συγχωτίζεται μὲ ἄλλα παιδία ἄρρωστα ἢ εἰς τὸ σπίτι τῶν ὁποίων ὑπάρχουν ἀσθένειαι. (βλ. *Σχολικὴ ἡλικία*).

ΠΑΙΔΙΣΜΟΣ *(Infantilisme)*.

Ἀνωμαλία τῆς ἀναπτύξεως ὀφειλομένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς πάθησιν τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος καὶ χαρακτηριζομένη διὰ τῆς διατηρήσεως, εἰς ἄνθρωπον διελθόντα ἤδη τὴν ἔφηβον ἡλικίαν, σχήματος σώματος, διανοητικότητος κλπ. μικροῦ παιδιοῦ. (βλ. *Μυξοίδημα, Θυρεοειδὴς ἀδήν*).

ΠΑΙΔΟΚΤΟΝΙΑ

Ὁ φόνος τοῦ νεογεννήτου. Διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχει παιδοκτονία, δύο τινα πρέπει νὰ πιστοποιηθοῦν 1ον ὅτι τὸ νεογνὸν ἔζησεν 2ον ὅτι ἀπέθανεν ἀπὸ βίαιον θάνατον.

Ὁ νόμος τιμωρεῖ τὴν παιδοκτονίαν.

ΠΑΛΑΜΥΔΑ *(Θύννος, thon)*.

Εἶδος ἰχθύος ἐκ τοῦ ὁποίου παρασκευάζεται ἡ λακέρδα. Τὸ κρέας τῆς παλαμύδας εἶναι πολὺ δύσπεπτον.

ΠΑΛΑΜΩΝΙΔΑ *(βλ. Ὀνωνίς)*.

ΠΑΛΕΡΜΟΝ

Πόλις τῆς Σικελίας, παραθαλάσσιος, προφυλαγμένη διὰ σειρᾶς ὀρέων ἀπὸ ἰσχυροὺς ἀνέμους. Ὡς ἐκ τοῦ καλοῦ κλίματος του καὶ τοῦ εὐχαρίστου χειμῶνος κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ μέση θερμ. εἶναι 14,13°, ***ἐνδείκνυνται*** ὡς χειμερινὴ διαμονὴ διὰ χρονίας παθήσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων.

ΠΑΛΗ

Ἄσκησις ἀπαιτοῦσα δεξιότητα, δύναμιν καὶ ἀντοχὴν ὄχι μόνον τῶν μυῶν ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ὀργάνων, ἰδίως τῶν πνευμόνων καὶ τῆς καρδίας. Οὐχὶ σπανίως παρατηρεῖται εἰς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος παλαιστὰς διαστολὴ τῆς καρδίας, καὶ πολλοὶ ἀποθνήσκουν ἐγκαίρως ἐκ καρδιακῶν παθήσεων. Προκαλοῦνται δὲ αἱ παθήσεις αὗται ἐκτὸς βεβαίως τῆς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀσκήσεως προερχομένης ηὐξημένης λειτουργίας τῆς καρδίας, καὶ ἐκ τῆς συνήθως ἀφθόνου χρήσεως κατὰ τὴν πάλην ρευστῶν καὶ μάλιστα οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν καθὼς καὶ ἐκ τῆς μὴ συστηματικῆς καὶ μεθοδικῆς ἀναπνοῆς κατὰ τὴν πάλην, ἥτις ἀναπνοὴ πρέπει νὰ γίνεται ἀσχέτως μὲ τὴν μυϊκὴν ἐργασίαν, διὰ νὰ μὴ κουράζεται ἡ καρδία.

ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΟΝ

Ἡ 11 συζυγία τῶν ἐγκεφαλικῶν νεύρων. Ἐξορμᾶται διὰ ριζῶν φυομένων ἐκ τοῦ προμήκους μυελοῦ καὶ τοῦ αὐχενικοῦ μέρους τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

ΠΑΛΜΙΤΙΚΟΝ ΟΞΥ *(Φοινικικὸν ὀξὺ ἢ Κητικὸν ὀξύ)*.

Ἄχρουν σῶμα ἄνευ γεύσεως καὶ ὀσμῆς εὑρισκόμενον εἰς ὅλα τὰ λίπη καὶ ἔλαια.

ΠΑΛΜΟΙ

Κτύποι τῆς καρδίας συχνότεροι καὶ ἰσχυρότεροι παρὰ συνήθως.

Ἐνίοτε καθίστανται ὄχι μόνον αἰσθητοί, ἀλλὰ καὶ δυσάρεστοι, προκαλοῦντες αἴσθημα δυσφορίας καὶ στενοχωρίας.

Γενικῶς οἱ παλμοὶ ἐπέρχονται κατὰ κρίσεις καὶ διαρκοῦν στιγμὰς τινας, καὶ ἐνίοτε καὶ ὥρας. Ἐνίοτε ὁ πάσχων ἔχει τὸ αἴσθημα ὅτι σταματᾶ ἡ καρδία του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συμβαίνει ὅταν οἱ παλμοὶ διακόπτωνται ὑπὸ διαλείψεων.

Οἱ παλμοὶ παρατηροῦνται εἰς πολλὰς ἀσθενείας. Εἶναι συχνοὶ ἰδίως εἰς νευρικοὺς καὶ δυσπεπτικούς.

Ἡ ***θεραπεία*** συνίσταται εἰς ἡσυχίαν, ἐπιθέματα κρύα ἐπὶ τῆς καρδίας, ἀφαίρεσιν ἐνδυμάτων στενῶν καὶ πόσιν σταγόνων αἰθέρος ἢ βαλεριάνας.

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Ἐπιδημία, ἡ ὁποία προσβάλλει ὁλόκληρον χώραν, καὶ δύναται νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

ΠΑΝΝΟΣ *(Pannus)*.

Ἀσθένεια τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος τοῦ ὀφθαλμοῦ, χαρακτηριζομένη ὑπὸ σχηματισμοῦ δικτύου τριχοειδῶν ἀγγείων ἐπὶ τοῦ ὀργάνου τούτου.

ΠΑΝΩΛΗΣ

Ἀσθένεια λοιμώδης, ἐπιδημικὴ καὶ μολυσματικὴ ὀφειλομένη εἰς εἰδικὸν μικρόβιον, τὸν βάκιλλον τοῦ Yersin. (Εἰκ. 552)

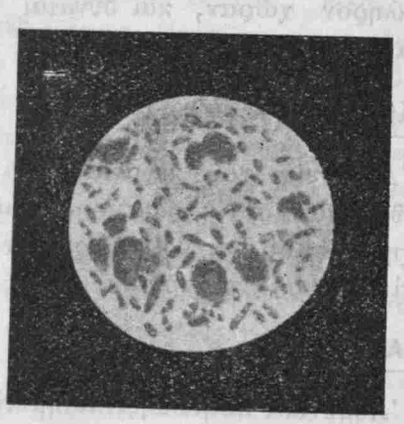
Ἡ πανώλης ὑπάρχει ἐνδημικῶς κυρίως εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀφρικήν, ὁπόθεν καὶ μεταδίδεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Τὸ μικρόβιον τῆς πανώλους εὑρίσκεται ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τοὺς βουβῶνας τῶν πανωλικῶν, τὸ αἷμα, τὰ πτύελα, τὴν βλέννα τῆς ρινός, τὰ κόπρανα καὶ τὰ οὖρα.

Ἡ ***μετάδοσις*** τῆς ἀσθενείας γίνεται ἢ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον, ἢ καὶ ἐμμέσως δι' ἀντικειμένων καὶ ρούχων μολυνθέντων. Ἐξ ἄλλου οἱ ψύλλοι, οἱ κορεοί, διὰ τοῦ δαγκάματος των ἐνοφθαλμιάζουν τὴν νόσον. Ἀλλ' οἱ κυριώτεροι φορεῖς τῆς νόσου εἶναι οἱ ***ποντικοὶ*** οἱ ὁποῖοι ταξειδεύουν εἴτε ἐντὸς πλοίων εἴτε ἐντὸς τῶν ἐμπορευμάτων καὶ θνήσκοντες ἐκ τῆς πανώλους κατατρώγονται ὑπὸ τῶν ὑγιῶν, οἵτινες ὡσαύτως μολυνόμενοι, μεταδίδουσιν εἰς

SISMANOGLIO MEGARO

ἄλλους τὸ νόσημα. Ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν σήπεται, διάφορα δὲ ἔντομα ἐκ τῶν διπτέρων, μυζῶντα τὰ πτώματα αὐτῶν καὶ εἶτα δάκνοντα τὸν ἄνθρωπον, μεταδίδουσιν αὐτῷ τὸ νόσημα. Οὕτως ἐξηγεῖται διατὶ οἱ γυμνόποδες, οἱ ἀχθοφόροι, οἱ ὁδοκαθαρισταὶ καὶ οἱ ἀρτοπῶλαι εἶναι οἱ πρῶτοι προσβαλλόμενοι ὑπὸ τῆς πανώλους.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω καὶ ἡ ἐλάττωσις τῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν (δυστυχία, πτώχεια, πεῖνα, ἀκαθαρσία) συντελοῦν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς νόσου. Ἡ πανώλης αὐξάνει κατὰ τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον.

Εἰκ. 552

Πανώλους βάκιλλος

Οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχουν μεγαλειτέραν ἀντοχὴν εἰς τὴν ἀσθένειαν (θνησιμιότης 38 %,) παρὰ οἱ Μουσουλμᾶνοι (θνησιμότης 70 %), καὶ οἱ Ἰνδοὶ (80-90 %).

Τὰ *συμπτώματα* εἶναι ἀναλόγως τῶν μορφῶν τῆς πανώλους.

Εἰς τὴν ***βουβωνικὴν μορφὴν*** τὴν καὶ συνηθεστέραν, παρατηροῦνται πυρετὸς ὑψηλὸς (μέχρι 40ο), καταβολὴ γενική, ἔμετος, δύσπνοια καὶ πρὸ παντὸς ***διόγκωσις*** τῶν λεμφατικῶν γαγγλίων ὅλου τοῦ σώματος, ἀλλὰ πρὸ παντός, τῶν *βουβωνικῶν*.

Ἡ διόγκωσις τῶν γαγγλίων παρουσιάζεται ὑπὸ μορφὴν ὄγκων μεγέθους καρυδιοῦ, ἐρυθρῶν, σκληρῶν καὶ ὀδυνηρῶν εἰς τοὺς βουβῶνας, τὴν μασχάλην, τὸν λαιμόν. Οἱ ὄγκοι οὗτοι ὡριμάζουν γρήγορα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι σημεῖον εὐνοϊκόν.

Εἰς τὴν ***σηψαιμικὴν μορφήν***, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε θανατηφόρος παρατηροῦνται ὑπερθερμία, κῶμα, παραλήρημα καὶ θάνατος ἐντὸς 24 ἢ 36 ὡρῶν χωρὶς ν' ἀναφανοῦν βουβῶνες.

Ἡ ***πνευμονικὴ μορφὴ*** ἐκδηλοῦται μὲ συμπτώματα πνευμονίας βαρυτάτας.

Ἡ *προφύλαξις* συνίσταται εἰς ἀπομόνωσιν τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ὑγιῶν ἀνθρώπων, εἰς καταστροφὴν τῶν ποντικῶν, εἰς ἐξαφάνισιν διὰ τοῦ πυρὸς ἢ ἀπολύμανσιν τῶν μολυσθέντων ἀντικειμένων (τροφῶν, σάκκων, περικαλυμμάτων, ἐμπορευμάτων κλπ.) καὶ πρὸ παντὸς εἰς ***ἐμβολιασμὸν*** τῶν κατοίκων μὲ τὸν ***ἀντιπανωλικὸν ὀρρόν***.

Ὅταν ἐκδηλωθῇ ἡ ***ἀσθένεια***, ὠφελεῖ καὶ πάλιν ἔνεσις ὀρροῦ ἀντιπανωλικοῦ.

ΠΑΠΑΒΕΡΙΝΗ

Οὐσία ἐξαγομένη ἐκ τοῦ ὀπίου.

ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ *(βλ. Μήκων)*.

ΠΑΠΙΑ *(βλ. Νῆσσα)*

ΠΑΠΠΑΤΑΚΕΙΟΣ ΠΥΡΕΤΟΣ *(Pappataci)*.

Ἡ νόσος αὕτη παρουσιάζεται εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ τὰς Ἰνδίας καὶ ὀφείλεται εἰς μόλυνσιν δι' ὡρισμένου ἐντόμου, τοῦ *φλεβοτόμου**. Ἐπέρχεται αἰφνιδίως μὲ πυρετόν, γενικὸν κάματον, λίαν ἰσχυροὺς πόνους εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ράχιν. Ὁ πυρετὸς διαρκεῖ μονον τρεῖς ἡμέρας, δὲν παρουσιάζεται δὲ οὔτε ἐξάνθημα, οὔτε ὑποτροπή. Ἡ θεραπεία εἶναι συμπτωματική, ἡ προφύλαξις δὲ ἐπιτυγχάνεται μὲ κουνουπιέρα πυκνήν.

ΠΑΠΡΙΚΑ *(βλ. Καψικόν)*.

ΠΑΡΑΓΟΥΑΗΣ ΓΕΙΟΝ *(βλ. Ματέ, βλ. Τέϊον)*.

ΠΑΡΑΓΟΥΕ *(Paraguay-roux)*

Φάρμακον κατὰ τῶν πόνων τῶν ὀδόντων.

ΠΑΡΑΘΥΡΟΝ *(βλ. Κατοικία)*.

ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΙΣ

Αἴσθησις σφαλερά, μὴ ὀρθή. Ὁ ὑπὸ παραισθήσεως πάσχων πιστεύει εἰς τὴν ὕπαρξιν ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον νομίζει ὅτι βλέπει, πιάνει ἢ αἰσθάνεται, ἢ εἰς τὴν ὕπαρξιν κρότου τὸν ὁποῖον νομίζει ὅτι ἀκούει, καὶ τὰ ὁποῖα εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχουν. Ἡ παραίσθησις παρατηρεῖται εἰς τὰς μανίας καὶ εἰς τὴν μεαγχολίαν.

ΠΑΡΑΚΕΝΤΗΣΙΣ

Εἰσαγωγὴ ἐντὸς φυσικῆς ἢ τεχνητῆς κοιλότητος μιᾶς ἀκίδος ἢ βελόνης πρὸς ἐκκένωσιν ἢ ἐξακρίβωσιν ὑγροῦ ἐντὸς τῆς κοιλότητος(πλευρῖτις ἀσκίτης κλπ).

ΠΑΡΑΚΟΓΟ *(Paracoto)*

Φλοιὸς ἑνὸς δενδρυλλίου διδόμενος εἰς κόνιν ἢ βάμμα ὡς στηπτικόν.

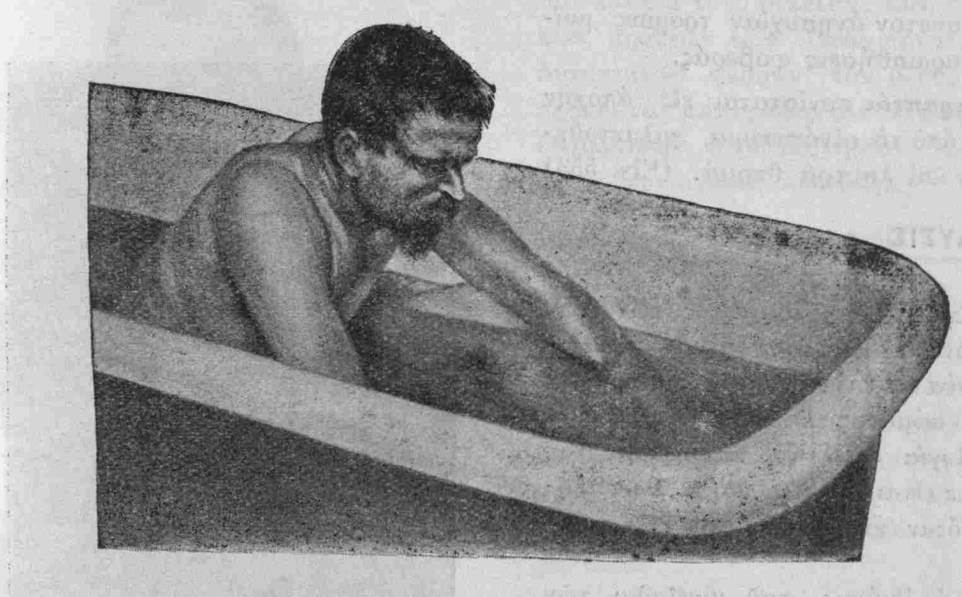
ΠΑΡΑΚΡΟΥΣΕΙΣ *(βλ. Παραίσθησις)*.

ΠΑΡΑΛΔΕΥΔΗ

Ὑγρὸν ἄχρουν μὲ ὀσμὴν αἰθεριοῦ-χον καὶ γεῦσιν καυστικήν. Χρησιμοποιεῖται ὡς ὑπνωτικὸν εἰς δόσιν 2 — 4 γρ. ἐντὸς διαλύσεως.

ΠΑΡΑΛΗΡΗΜΑ

Νοσηρὰ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀσθενὴς ἀσυναισθήτως παρεξηγεῖ τὰ βλεπόμενα ἢ τὰ ἀκουόμενα ἢ προσπαθεῖ νὰ συνδυάσῃ τὰς ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του γινομένας ἀσυμβιβάστους ἰδέας καὶ νὰ τὰς ἐκλάβῃ ὡς πραγματικότητας. Οἱ παραληροῦντες εἶναι ἢ ἥσυχοι καὶ ὁμιλοῦν μόνοι των, ἢ εὑρίσκονται ἐν διεγέρσει, φωνάζουν, κτυποῦν, βγαίνουν ἀπὸ τὸ κρεββάτι κλπ.

Εἰκ. 553

Ἀλκοολικὸς μὲ παραλήρημα ἐν διαρκεῖ λουτρῷ (νομίζει ὅτι βλέπει ψάρια εἰς τὸ νερὸ καὶ θέλει νὰ τὰ πιάσῃ)

Τὸ παραλήρημα δύναται νὰ ἔχῃ διαφόρους αἰτίας. Οὕτω ἐπέρχεται εἰς πνευματικὴν ὑπερκόπωσιν, εἰς ἰσχυρὰς ψυχικὰς ἐντυπώσεις, εἰς ἑλμινθίασιν, εἰς πυρετικὰς νόσους, εἰς νόσους ἐγκεφαλικὰς κλπ.

Τὸν αἰφνιδίως ὑπὸ παραληρήματος καταλαμβανόμενον θὰ συγκρατήσωμεν, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ τὸν καθησυχάσωμεν θέτοντες αὐτὸν εἰς θερμὸν λουτρὸν καὶ περιχύνοντες μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, θέτοντες πάγον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του

SISMANOGLIO MEGARO

ἢ κρύα ἐπιθέματα καὶ τὸ ἀσφαλέστερον καὶ καλλίτερον διὰ γενικῶν περιτυλίξεων. (βλ. *Ὑδροθεραπεία, Φρενοπάθειαι, Παραλήρημα τρομῶδες).*

ΠΑΡΑΛΗΡΗΜΑ ΤΡΟΜΩΔΕΣ *(Delirium tremens)*

Παραλήρημα ἰδιάζον τῶν χρονίων ἀλκοολικῶν, τὸ ὁποῖον συνοδεύεται ἀπὸ ἀκατάπαυστον ἀνησυχίαν τρόμους μυϊκούς, παραισθήσεις φοβεράς.

Ἡ ***Θεραπεία*** συνίσταται εἰς ἀποχὴν τελείαν ἀπὸ τὸ οἰνόπνευμα, γαλακτοθεραπείαν καὶ λουτρὰ θερμά. (Εἰκ. 553)

ΠΑΡΑΛΥΣΙΣ

Ἡ ἀπώλεια τῆς ἰδιότητος τῶν μυῶν νὰ κινῶνται. Καὶ ὅταν μὲν ἡ παράλυσις ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον πλευρᾶς τοῦ σώματος καλεῖται ***ἡμιπληγία, παραπληγία*** ὅταν τὰ κάτω ἄκρα τοῦ σώματος εἶναι παραλελυμένα, ***μονοπληγία*** δὲ ὅταν ἕν μόνον μέλος ἔχει προσβληθῇ.

Ἐὰν ἡ ἰδιότης τοῦ κινεῖσθαι τῶν μυῶν εἶναι ἁπλῶς ἠλαττωμένη τότε καλεῖται ἡ κατάστασις ***πάρεσις***. Παράλυσις δύναται νὰ προέλθῃ τόσον ὅταν διὰ τὸν ἕνα ἢ ἄλλον λόγον ἐπέλθῃ βλάβη τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος δηλ. τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, (κεντρικὴ παράλυσις,) ἢ νῶν νεύρων ἢ καὶ τῶν μυῶν, (περιφερικὴ παράλυσις.)

Αἰτίαι δυνάμεναι νὰ ἐπιφέρουν τοιαύτας βλάβας εἶναι αἱμορραγίαι, ὄγκοι, γενικαὶ νόσοι (σύφιλις, ἀρθριτισμός οὐραιμία, διφθερῖτις), δηλητηριάσεις (ἀλκοολισμός, μολυβδίασις). Τέλος παραλύσεις δύνανται νὰ ἐπέλθωσι συνεπείᾳ τραυματισμῶν, πιέσεως, ψύξεως ἢ καὶ ἄνευ ἀνατομικῆς βλάβης (λειτουργικαὶ παραλύσεις ὡς εἰς τὴν ὑστερίαν).

Ἡ παράλυσις συχνὰ συνοδεύεται μὲ σύσπασιν τοῦ μυὸς ἢ καὶ μὲ ἀτροφίαν αὐτοῦ. Ἀναλόγως τῆς προκαλεσάσης τὴν παράλυσιν αἰτίας, καὶ τοῦ εἴδους αὐτῆς εἶναι ἡ παράλυσις πσροδικὴ ἢ καὶ διαρκής.

Ἡ ***θεραπεία*** τῶν παραλύσεων ἐξαρτωμένη πρωτίστως ἐκ τῆς αἰτίας αὐτῶν, ἐπιτυγχάνεται καταπολεμουμένης τῆς αἰτίας καὶ ἐνισχυομένων τῶν παραλυθέντων μυῶν καὶ νεύρων διὰ λουτρῶν, μαλάξεων, ἠλεκτρισμοῦ καὶ φαρμάκων. Τελεύταίως δὲ θεραπεύονται μυϊκαὶ παραλύσεις, προσραπτομένων τῶν τενόντων τῶν παραλυθέντων μυῶν εἰς τένοντας γειτονικῶν ὑγιῶν τοιούτων.

Εἰκ. 554

Παραπληγία ἐξ ὄγκου τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἰαθεῖσα δι' ἐγχειρήσεως.

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Β. Κώνου, Κων)πολις)

ΠΑΡΑΛΥΣΙΣ ΓΕΝΙΚΗ

Νόσος τοῦ ἐγκεφάλου παρουσιαζομένη ἰδίως εἰς ἄνδρας 35—55 ἐτῶν, καὶ ὀφειλομένη σχεδὸν πάντοτε εἰς μὴ ἀρκούντως θεραπευθεῖσαν συφίλιδα. Αἰτίαι δυνάμεναι ἐμμέσως νὰ προκαλέσωσιν τὴν ἐμφάνισιν τῆς νόσου εἶνα ὁ ἀλκοολισμός, πνευματικαὶ ὑπερκοπώσεις, τραύματα κεφαλῆς, βίος ἄτακτος ἀνθυγιεινός, ψυχικαὶ ἐπιδράσεις. Ἡ νόσος ἄρχεται μὲ ἀλλοίωσιν χαρακτῆρος οἱ ἀσθενεῖς γίνονται εὐερέθιστοι, λησμονοῦν ταχέως, κουράζονται ἐνωρίς, ἔχουν ρευματικοὺς πόνους εἰς τὰ ἄκρα, ζάλην, κεφαλόπονον, ἀϋπνίαν, βαθμηδὸν παραμελοῦν τὰ καθήκοντά των δεικνύουν ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρός τὸ περιβάλλον των, κάμνουν ἄσκοπα ἔξοδα, ἀναλαμβάνουν μεγάλας ἐπιχειρήσεις, ἔχουν ἰδέας μεγαλομανίας, εἰς τὴν ὁμιλίαν των παρατηροῦνται διαταραχαί, σκοντάπτουν προφέροντες δυσκόλους καὶ μακρὰς λέξεις, γράφουν βιαστικὰ καὶ λησμονοῦν ὁλοκλήρους λέξεις καὶ ψηφία.(Εἰκ 555 556).

Εἰκ. 555

Ἀσθενὴς μὲ προϊοῦσαν παράλυσιν ἐν εὐφορίᾳ

Μὲ τὴν ἐξέλεγξιν τῆς νόσου ἐπέρχονται καὶ ἐπιληπτοειδεῖς προσβολαί, ἰσχυρόταται διεγέρσεις, αἱ πνευματικαὶ λειτουργίαι ἐλαττόνωνται καὶ τέλος ἡ σωματικὴ καὶ ἡ πνευματικὴ ἀδυναμία αὐξάνουν μέχρι τελείας παραλύσεως αὐτῶν.

Ἡ νόσος ἐξελίσσεται βραδέως, δύναται ἐπί τινα καιρὸν νὰ σταματήσῃ προσωρινῶς, εἶναι ὅμως ἀνίατος, διαρκεῖ 1—6 ἔτη καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται δι' ἐξαντλήσεως, ἐὰν δὲν ὑποκύψῃ ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἀσθενὴς εἰς ἄλλην νόσον.

Οἱ ἐκ γενικῆς παραλύσεως πάσχοντες εἶναι ἐπικίνδυνοι τόσον δι' ἑαυτοὺς ὅσον καὶ διὰ τούς οἰκείους των, διότι διὰ τῶν πράξεών των (ἐπιχειρήσεις κλπ). δύνανται νὰ φέρουν τὸν ὄλεθρον, καί πρέπει νὰ μεταφέρωνται ἐγκαίρως εἰς κατάλληλον θεραπευτήριον (φρενοκομεῖον, ψυχιατρικὴ κλινική).

ΠΑΡΑΛΥΣΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Παράλυσις τοῦ βραχιονείου πλέγματος.

Ἐπέρχεται εἰς πτώσεις ἐπὶ τοῦ ὤμου εἰς ἐξάρθρωσιν αὐτοῦ, συνεπεία ψύξεως κλπ. Κατ' αὐτὴν ὁ βραχίων πίπτει καθὼς καὶ ὁ ὦμος, δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ κάμψωμεν οὔτε τὸν βραχίονα οὔτε τὰ δάκτυλα.

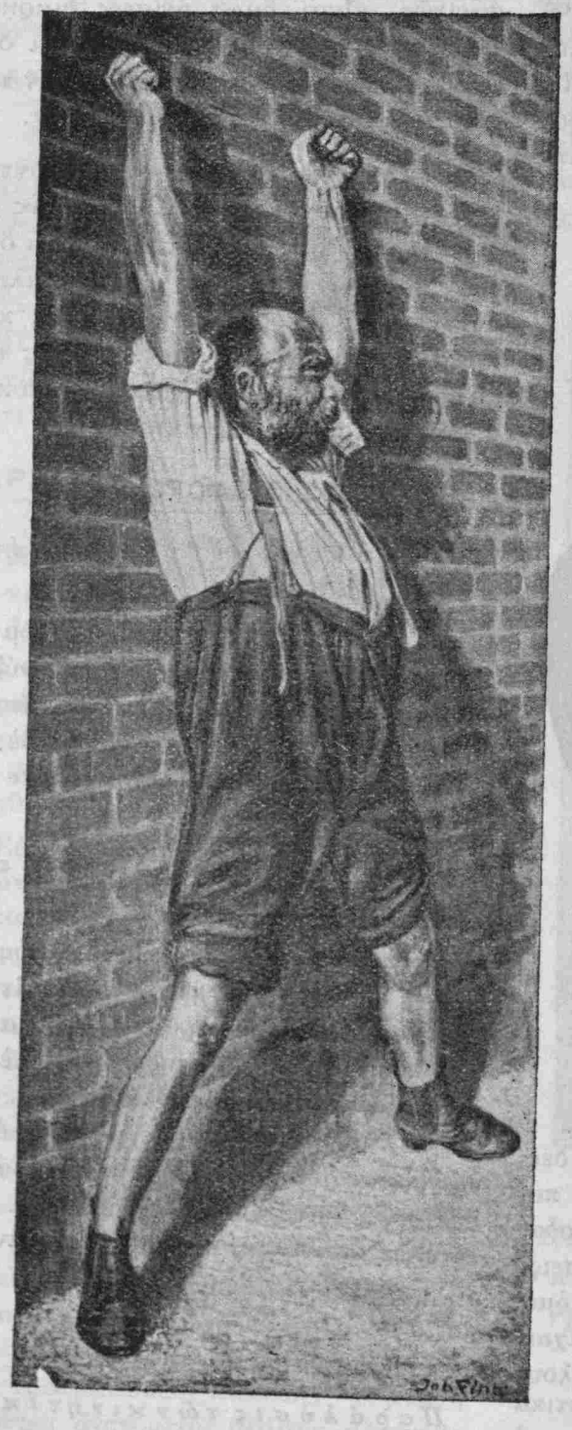
Παράλυσις γλωσσο-χειλεο-λαρυγγική.

Νόσος τοῦ προμήκους μυελοῦ, ὀφειλομένη εἰς ἄγνωστον μέχρι τοῦδε αἰτίαν καὶ χαρακτηριζομένη διὰ βσθμιαίας παραλύσεως τῆς γλώσσης, τῶν χειλέων, τοῦ οὐρανίσκου καὶ τοῦ λάρυγγος, συνεπεία τῆς ὁποίας ἡ προφορὰ τῶν λέξεων γίνεται δύσκολος, ἡ ὁμιλία ἀκατάληπτος, ἡ κατάποσις δυσχεραίνεται. Ἡ εὐτυχῶς σπανία αὕτη νόσος εἶναι ἀνίατος, διαρκεῖ μερικοὺς μῆνας ἕως 2 ἔτη καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται διὰ διαταραχῶν τῆς καρδίας καὶ τῆς ἀναπνοῆς.

Παράλυσις τῶν κινητικῶν νεύρων τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ἐπέρχεται συνεπείᾳ νόσων τοῦ νευρικοῦ συστήματος, τοῦ κυκλοφορικοῦ, δηλητηριάσεων, ψύξεως, τραυματισμῶν, μολύνσεων καὶ ἐπιφέρει ἀναλόγως τῶν προσβληθέντων νεύρων, διπλοπίαν, στραβισμὸν, πτῶσιν τῶν βλεφάρων, ἀκινησίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ κλπ.

SISMANOGLIO MEGARO

Εἰκ. 556

Ἀσθενὴς μὲ προϊοῦσαν παράλυσιν ἐν διεγέρσει

Παράλυσις νωτιαία τῶν ἐφήβων.

Ὀφείλεται εἰς πάθησιν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἄρχεται διὰ παραλύσεως τῶν κάτω ἄκρων καὶ προσβάλλει βαθμηδὸν ὅλον τὸ σῶμα τοῦ προσώπου. Νόσος σπανία καὶ δυναμένη ἐπαισθητῶς νὰ βελτιωθῇ.

Παράλυσις νωτιαία ἀτροφικὴ τῶν παίδων.

Πάθησις τοῦ νωτιαίου μυελοῦ μολυσματικῆς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα φύσεως, ἐπερχομένη οὐχὶ σπανίως ἐπιδημικῶς καὶ συχνώτερον κατὰ τὴν ἀνάρρωσιν ἐκ σκαρλατίνας, ἰλαρᾶς, εὐλογίας κλπ.

Ἡ νόσος προσβάλλει παιδιὰ 1—3 ἐτῶν καὶ ἀρχίζει μὲ πυρετόν, διάρροιαν, πόνους εἰς τὴν ράχιν, σπασμούς. Αἰφνιδίως δὲ ἐπέρχονται παραλύσεις τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἄκρου, ἰδίως τῶν κάτω.

Αἱ παραλύσεις παρέρχονται ἀπὸ τὸ ἔν προσβληθὲν μέρος διὰ νὰ ἐντοπισθοῦν εἰς ἄλλο, ἐπιφέρουν ἀτροφίαν, καὶ καθιστοῦν τὸ παιδὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀνάπηρον.

Διὰ καταλλήλου καὶ συστηματικῆς ὅμως θεραπείας δύναται κατὰ πολὺ νὰ βελτιωθῇ ἡ κατάστασις.

Μεγάλην σπουδαιότητα ἔχει ἡ ***προφύλαξις*** ἀπὸ τὴν νόσον. Δεδομένου ὅτι αὕτη εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μολυσματικῆς φύσεως, πρέπει τὰ πάσχοντα παιδία νὰ ἀπομονόνωνται, καὶ νὰ λαμβάνονται ὅλα τὰ εἰς μολυσματικὰς νόσους ἀπαραίτητα μέσα. Ἐπειδὴ δὲ φαίνεται ὅτι ἡ μόλυνσις γίνεται διὰ τῶν ἀναπνευστικῶς ὁδῶν, θὰ γίνονται συχνὰ ἐν καιρῷ ἐπιδημίας ἀντισηπτικαὶ πλύσεις τοῦ φάρυγγος καὶ τῆς ρινός.

Παράλυσις νωτιαία σπασμωδική.

Χρονία νόσος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ χαρακτηριζομένη διὰ παραλύσεως ἀρχικῆς τῶν κάτω ἄκρων, ἀργότερον τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν ἄνω, συνοδευομένης ὑπὸ συσπάσεως τῶν μυῶν ἥτις κάμνει τὰ μέλη ἄκαμπτα.

Παράλυσις τοῦ προσωπικοῦ νεύρου (βλ. *Προσωπικὴ παράλυσις*).

Παράλυσις τοῦ τριδύμου

Προέρχεται ἀπὸ ψῦξιν, τραυματισμούς, παθήσεις τῶν ὀστῶν, μηνιγγίτιδα κλπ. καὶ δύναται νὰ εἶναι πλήρης, δηλαδὴ νὰ ἐκτείνεται ἐφ' ὅλης τῆς περιοχῆς τοῦ νεύρου, ἢ μερικὴ ὅτε καὶ τὰ συμπτώματα εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸν προσβληθέντα κλάδον τοῦ νεύρου. Οὕτω ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ τοῦ ὀφθαλμικοῦ νεύρου ὑπάρχει ἀναισθησία μιᾶς πλευρᾶς τοῦ προσώπου, τοῦ μετώπου, τοῦ βλεφάρου καὶ τοῦ ἀντιπεφηκότος καὶ τὸ κλείσιμον τοῦ ματιοῦ δὲν δύναται νά γίνῃ αὐτομάτως, ἐὰν πρόκειται περὶ τοῦ κλάδου τῆς ἄνω σιαγόνος γίνονται ἀναίσθητα τὰ οὖλα, τὰ χείλη καὶ οἱ ἄνω ὀδόντες· ἐὰν δὲ περὶ τοῦ κλάδου τῆς κάτω σιαγόνος ἀναισθητοῦν τὸ κάτω μέρος τῶν παρειῶν, τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς γλώσσης, τὰ κάτω οὖλα, οἱ κάτω ὀδόντες, ὁ οὐρανίσκος, ἐνίοτε δὲ καὶ οἱ μασσητῆρες μύες.

Παράλυσις τρομώδης (βλ. *Παρκισόνειος νόσος*).

Παράλυσις τῆς χειρὸς (*Κερκιδικοῦ νεύρου*)

Κατὰ τὴν παράλυσιν ταύτην, ἥτις προέρχεται ἀπὸ ψῦξιν, ἀπὸ πίεσιν, ἢ καὶ συνεπείᾳ μολύνσεων καὶ δηλητηριάσεων (μολυβδίασις), ἡ χεὶρ κρέμαται καὶ δὲν δυνάμεθα οὔτε νὰ τὴν ἐγείρωμεν, οὔτε νὰ τὴν στρέψωμεν, οὔτε τὰ δάκτυλα νὰ τεντόσωμεν.

ΠΑΡΑΛΥΤΙΚΟΣ ΙΛΙΓΓΟΣ *(Nona)*

Νόσος παρατηρουμένη ἰδίως ἐν Ἑλβετίᾳ, ὁμοιάζουσα τὴν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου καὶ χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἀκαταστάτου τάσεως πρὸς ὕπνον, ἰλίγγου, γενίκῆς ἐξασθενήσεως, κεφαλαλγίας κλπ.

Ἡ αἰτία τῆς νόσου δὲν ἔχει ἐξακριβωθῇ. Ἡ νόσος διαρκεῖ μῆνας τινὰς καὶ σχεδὸν πάντοτε ἰᾶται.

ΠΑΡΑΜΑΝΑ *(βλ. Τροφὸς)*

ΠΑΡΑΜΗΤΡΙΤΙΣ

Φλόγωσις τῶν πέριξ τῆς μήτρας ἱστῶν. Παρατηρεῖται συνήθως μετὰ τόν τοκετὸν ἕνεκα μολύνσεως ἢ ὡς συνέπεια φλογώσεως τῆς μήτρας.

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Σπουδαῖα ὄχι μόνον ὡς διασκεδαστικὸν μέσον διὰ τὰ παιδία, ἀλλὰ καὶ ὡς μορφωτικόν. Πρέπει ὅμως ἡ ἐκλογή των νὰ εἶναι ἐπιτυχής. Πάντως θὰ ἀποφεύγωνται μῦθοι τῶν ὁποίων ἡ ὑπόθεσις διεγείρει τὴν φαντασίαν τῶν παιδιῶν, ὡς τὰ τρομερὰ ἐκεῖνα μὲ τοὺς δράκους κλπ. διὰ τῶν ὁποίων τίποτε ἄλλο δὲν ἐπιτυγχάνεται παρὰ νὰ γίνωνται τὰ παιδία νευρικὰ καὶ δειλά.

ΠΑΡΑΝΟΕΙΔΗΣ ΑΝΟΙΑ

Εἶδος ἀνοίας* κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἀσθενεῖς ὑπόκεινται εἰς ἰδέας καταδιώ-

Εἰκ. 557

Ἄνους παρανοειδὴς μὲ ἰδέας μεγαλομανιακὰς, ἐρωτικὰς καὶ καταδιώξεως.

Εἰκ. 558

Ἄνους Παρανοειδὴς

(Νομίζει ὅτι εἶναι πρίγκηψ, φέρει ὑπὸ τοῦ ἰδίου κατασκευασθέντα παράσημα καὶ καθαρίζει τακτικὰ τοὺς ἀποπάτους τοῦ νοσοκομείου)

ξεως καὶ μεγαλομανίας ἐναλλάξ, ἰδέας αἵτινες ἔχουν πάντοτε σχέσιν μὲ τὸ ἄτομον τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ δυναμένας νὰ ἐπηρεασθῶσι δι' ὑποβολῆς. (βλ. *Φρενοβλάβεια*) (Εἰκ. 557,558)

ΠΑΡΑΝΕΦΡΙΑ *(βλ. Νεφροί)*

ΠΑΡΑΠΕΤΑΣΜΑΤΑ *(βλ. Κατοικία, Φωτισμός)*

ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ *(βλ. Παράλυσις)*

ΠΑΡΑΣΙΤΑ

Ζῷα ἢ φυτὰ ζῶντα εἰς βάρος ἄλλων. Διαιροῦνται εἰς ἐκτοπαράσιτα (φθεῖρες, κορεοί, ψύλλοι κλπ.) καὶ ἐνδοπαράσιτα

Ἐκ τῶν ***ζωϊκῶν παρασίτων*** ἀναφέρομεν τὸ ἄκαρι τῆς ψώρας, τοὺς φθεῖρας, τοὺς ψύλλους, τὰ νηματία, τοὺς ὀξυούρους, τὰς ἀσκαρίδας, τὰς ταινίας, τὸ ἀγκυλόστομον, τὸ δίστομον, τὴν μύϊαν.

Ἐκ τῶν ***φυτικῶν*** ἀναφέρωμεν τὸ ἀχώριον, τὸ τριχόφυτον, τὸ μικρόσπορον καὶ τὸν ἀκτινομύκητα.

SISMANOGLIO MEGARO

ΠΑΡΑΤ *(Parad)*

Σιδηροθειοῦχαι πηγαὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ, μέ τὴν ἑξῆς χημικὴν σύστασιν :

	θειϊκ.	σίδ.θειϊκ.ἀλουμ.ἐλ.ἄνθρᾳξύ
Grubenquelle	3,5	3,0 1,2
Helenenquelle	1,1	0,9 0,5

ΠΑΡΑΤΡΙΜΜΑ

Δερματικὴ ἐκδήλωσις χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἐρυθρότητος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντόνου εἰς διαφόρους χώρας τοῦ σώματος ἐκεῖ ἰδίως ὅπου ὑπάρχει προστριβὴ(πτυχὰς τοῦ μηροῦ, τοῦ γλουτοῦ, τῆς κοιλίας, τοῦ μαστοῦ). Παρατηρεῖται ἰδίως εἰς παχυσάρκους καὶ εἰς διαβητικούς.(βλ. *Συγκάματα*)

Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς καθαριότητα, πλύσεις μὲ νερὸ βρασμένον χλιαρὸν καὶ πουδράρισμα μὲ κόνιν τάλκ ἢ ὀξείδιον ψευδαργύρου.

ΠΑΡΑΤΥΦΟΣ

Παράτυφος ἢ μᾶλλον παράτυφοι διότι ὑπάρχουν δύο Α καὶ Β, εἶναι νόσοι προκαλούμεναι ὑπὸ μικροβίων ἐχόντων μεγάλην συγγένειαν μὲ τὰ τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Ἡ μόλυνσις καὶ τὰ κλινικὰ φαινόμενα εἶναι ὅμοια σχεδὸν πρὸς τὰ τοῦ τυφοειδοῦς*

ΠΑΡΑΥΧΕΝΙΣΜΟΣ *(βλ. Στρεψαυχενία)*.

ΠΑΡΑΦΑΣΙΑ *(βλ. Ἀφασία)*.

ΠΑΡΑΦΙΜΩΣΙΣ

Περίσφιγξις τῆς βαλάνου ὑπὸ τοῦ ἀνοίγματος τῆς ἀκροποσθίας* ἡ ὁποία τραβηγμένη πολὺ πρὸς τὰ ὀπίσω τῆς στεφάνης, δὲν δύναται πλέον νὰ φερθῇ ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ πέους.

Ἐπιβάλλεται ἄμεσος ἀνάταξις, ἄλλως ὑπάρχει φόβος φλογώσεως καὶ γαγγραίνης τῆς βαλάνου καὶ τῆς πόσθης.

ΠΑΡΑΦΙΝΑΙ

Ἐξάγονται ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἀποστάξεως τοῦ πετρελαίου. Ὑπάρχουν δύο εἰδῶν : ἡ μία μαλακή, τηκομένη εἰς 36ο-40ο, ἡ ἄλλη σκληρὰ τηκομένη εἰς 57ο-60ο.

Ἡ παραφίνη χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ἱστολογίαν, πρὸς παρασκευὴν παρασκευασμάτων, καὶ εἰς ἐνέσεις ὑποδορείους ἢ διαμέσους πρὸς διόρθωσιν τῶν παραμορφώσεων τοῦ προσώπου καὶ τῶν ρυτίδων.

ΠΑΡΕΓΚΕΦΑΛΙΣ

Μικρὸς ἐγκέφαλος κείμενος κάτωθεν τοῦ μεγάλου. Ἡ παρεγκεφαλὶς κατασκηνοῦσα εἰς τοὺς δύο κάτω ἰνιακοὺς βόθρους ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο πλάγια μέρη, τὰ ἡμισφαίρια καὶ τὸ μέσον μέρος.

Ἡ λευκὴ οὐσία τῶν σκωλήκων τῆς παρεγκεφαλίδος, ἐν καθέτῳ διατομῇ ἐμφανίζει δενδροειδὲς σχῆμα, ἀπαρτίζουσα οὕτω τὸ καλούμενον ***δένδρον τῆς ζωῆς***.

ΠΑΡΕΓΧΥΜΑ

Τὸ σύνολον τῶν στοιχείων τοῦ ἱστοῦ ἑνὸς ὀργάνου, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ ἰδία λειτουργία τοῦ ὀργάνου. Οὕτω παρέγχυμα τοῦ ἥπατος εἶναι τὰ ἡπατικὰ λοβία.

ΠΑΡΕΣΙΣ *(βλ. Παράλυσις)*.

ΠΑΡΗΓΟΡΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Καλεῖται ἡ θεραπεία ἡ ὁποία περιορίζεται εἰς τὰ κυριώτερα συμπτώματα τῶν ἀσθενειῶν, ἐκεῖ ὅπου ἡ ριζικὴ τοιαύτη εἶναι ἀδύνατος.

ΠΑΡΗΓΟΡΙΚΟΝ ΕΛΙΞΙΡΙΟΝ *(βλ. Ἐλιξίριον)*.

ΠΑΡΘΕΝΙΚΟΣ ΥΜΗΝ

Πτυχὴ τοῦ βλεννογόνου ὑμένος τοῦ κόλπου, ἡ ὁποία, εἰς τὰς παρθένους, καλύπτει τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου. Ὁ ὑμὴν εἰς τὸ μέσον ἔχει ὀπήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐκρέει ἡ καταμήνιος περίοδος. Συνήθως διαρρυγνύεται κατὰ τὴν πρώτην συνουσίαν. Ἐνίοτε δὲν ὑπάρχει ὀπή, καὶ τὸ αἷμα τῆς περιόδου μαζεύεται εἰς τὸν

Εἰκ. 559

Τρεῖς ἀσθενεῖς μὲ παρκισόνειον νόσον

κόλπον καὶ τὴν μήτραν. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπιβάλλεται ἐγχείρησις.

ΠΕΡΘΕΝΟΓΕΝΕΣΙΣ (*βλ. Γένεσις*).

ΠΑΡΚΙΣΟΝΕΙΟΣ ΝΟΣΟΣ

Νεύρωσις ἢ ὀργανικὴ πάθησις τοῦ ἐγκεφάλου, χαρακτηριζομένη ὑπὸ ***δυσκαμψίας εἰδικῆς, τρόμου***, καὶ βραδύτερον βαθμοῦ τινος ***παραλύσεως***. Ἡ μυϊκὴ δυσκαμψία ἐπιφέρει στάσιν ἰδιαιτέραν τῆς κεφαλῆς, ἡ ὁποία εἶναι τεταμένη πρὸς τὰ ἐμπρός, τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀκίνητον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκφράσεως, τοῦ κορμοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι κυρτωμένος καὶ φαίνεται ὡς καρφωμένος.

Ὁ ***τρόμος*** ἐλαττοῦται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς θελήσεως καὶ παύει κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου.

Ἡ νόσος αὕτη, ἔχει ὡς ἔμμεσα αἴτια, ἐντόνους συγκινήσεις, λύπας παρεταμένας, τραυματισμόν, ὑγρὸν ψύχος. Ἀναφαίνεται συνήθως μετὰ τὸ 40ον ἔτος. Εἶναι ἀνίατος. (Εἰκ. 559)

ΠΑΡΜΕΖΑΝΗ (*Τυρὸς τῆς Πάρμας*).

Σκληρὸν καὶ παχὺ εἶδος τυροῦ παρασκευαζόμενον ἐν τῇ Βορείῳ Ἰταλίᾳ.

ΠΑΡΝΗΣ

Κλιματικὸς σταθμὸς ἐν Ἑλλάδι γνωστὸς διὰ τὰ Φθισιατρεῖα του.

SISMANOGLIO MEGARO

ΠΑΡΟΞΥΝΣΙΣ

Παροδικὴ αὔξησις τῶν νοσηρῶν φαινομένων ἀσθενείας τινος. Ἐπέρχεται συνήθως τὸ ἑσπέρας εἰς τὰ περισσότερα ὀξέα νοσήματα.

ΠΑΡΟΞΥΣΜΟΣ (*βλ. Ἐλομίασις*).

ΠΑΡΟΧΕΤΕΥΣΙΣ

Μέθοδος σκοποῦσα τὴν μηχανικὴν ἐκτροπὴν τοῦ αἵματος ἢ καί τινος χυμοῦ μορίου τινος τοῦ σώματος εἰς ἄλλην μοῖραν ἢ καὶ πρὸς τὰ ἔξω. Ἡ παροχέτευσις ἐκτελεῖται διὰ ***φαρμάκων*** (καθαρτικῶν καὶ διουρητικῶν) καὶ ***μηχανικῶν μέσων*** (βεντοῦζαι, ἀνάτριψις, ἀφαιμάξεις κλπ.)

ΠΑΡΟΥΛΙΣ

Εἶναι συνήθης ἐπιπλοκὴ τῆς περιοδοντίτιδος. Ἐν ἀρχῇ συνιστῶνται γαργαρισμοὶ μὲ βορικὸν ὀξὺ καὶ χλωρικὸν κάλι. Βραδύτερον ὅταν περάσῃ ἡ φλόγωσις ἐπιβάλλεται ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ ὀδόντος

ΠΑΡΤΕΝΚΙΡΧΕΝ (*Partenkirchen*)

Κλιματικὸς σταθμὸς ἐν Βαυαρίᾳ εἰς ὕψος 800 μ. πλησίον τοῦ *Γάρμις*.*

ΠΑΡΩΝΥΧΙΑ (*κ. Καλαγκάθι, Τριγυρίστρα*).

Φλεγμονὴ ὁτὲ ἐλαφρὰ καὶ κατ' ἐπιφάνειαν, ὁτὲ σοβαρωτέρα καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων, δυναμένη νὰ προέλθῃ ἐξ ἀμυχῆς, ἐκ μικρῶν τραυμάτων ὡς τράβηγμα παρωνυχίδος, κέντημα μὲ βελόνην, εἴσοδος ξένου σώματος κλπ. Ἡ παρωνυχία εἶναι λίαν ὀδηνηρὸν πάθος, κατὰ τὸ ὁποῖον ὅλη ἡ πέριξ τοῦ ὄνυχος χώρα πρήζεται, κοκκινίζει. σχηματίζεται δὲ σχεδὸν πάντοτε πῦον, κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ τὸ ὁποῖον ἐὰν δὲν εὕρῃ διέξοδον δι' ἀνοίγματος φυσικοῦ ἢ τεχνητοῦ, προχωρεῖ εἰς τὸ βάθος καὶ προσβάλλει τὸ περιόστεον καὶ τὸ ὀστοῦν, καὶ ἐπιφέρει νέκρωσιν τούτου, ὅτε ὄχι μόνον ἡ θεραπεία γίνεται δύσκολος καὶ ὀδυνηρά, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος φάλαγξ δύναται νὰ ἀφαιρεθῇ

Εἰκ. 560

Παρτενκίρχεν

καὶ ὁ δάκτυλος νὰ παραμορφωθῇ. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρωνυχίας θὰ θέτομεν τὸν δάκτυλον ἐπὶ $^1/_2$ ὥραν εἰς θερμὸν ὕδωρ 45-50ο καὶ ἔπειτα θὰ κάμωμεν ἐπιθέματα ἢ μὲ οἰνόπνευμα ἢ μὲ θερμὸν ὕδωρ, ἢ καὶ κατάπλασμα, καὶ ἐάν μὲν τὸ πῦον εὕρῃ διέξοδον θὰ τηρεῖται ἡ πληγὴ ἀπολύτως καθαρὰ καὶ θὰ πλύνεται μὲ ἀντισηπτικὴν τι ἀ οὐσίαν, θὰ φέρεται δὲ ἐπίδεσμος μέχρι τελείας ἰάσεως, ἐὰν ὅμως ἡ φλεγμονὴ εἶναι λίαν ἰσχυρὰ καλὸν εἶναι νὰ προστρέξωμεν τὸ ταχύτερον εἰς ἰατρικὴν θεραπείαν, διὰ νὰ προλάβωμεν τὰς ἀναφερθείσας συνεπείας, εἰς τὰς ὁποίας δύνανται νὰ προστεθῶσιν καὶ ἄλλαι ἔτι σοβαρώτεραι γενικῆς φύσεως.

ΠΑΡΩΤΙΣ

Ἀδὴν παρασκευάζων σίελον, κείμενος εἰς τὴν γωνίαν μεταξὺ μαστοειδοῦς ἀποφύσεως, κάτω σιαγόνος καὶ ἐξωτερικοῦ ὠτός. Ἔχει βάρος 25 γρ.

ΠΑΡΩΤΙΤΙΣ

Ἀσθένεια ἐπιδημική, μεταδοτική, χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἐξογκώσεως τῶν παρωτιδίων ἀδένων καὶ γενικῶς τῶν σιελογόνων ἀδένων, πόνων ζωηρῶν κατὰ τὴν χώραν τῆς παρωτίδος. Ἡ μάσησις καθίσταται δυσχερὴς, ἡ ἔκκρισις τοῦ σιέλου ἐλαττοῦται, ἐπέρχονται πυρετός, ρίγη, κεφαλόπονος.

Ἡ ἴασις ἐπέρχεται ἀπὸ τῆς 6ης πρὸς τὴν 8ην ἡμέραν. Ἡ παρωτῖτις εἶναι λίαν *μεταδοτική* καὶ παρατηρεῖται κυρίως κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Συχνὰ συνοδεύεται καὶ ἀπὸ ὀρχίτιδα.

ΠΑΣΣΥ (*Passy*).

Σιδηροθειοῦχος πηγὴ ἐν Γαλλίᾳ περιέχουσα 0, 11 γρ. θειϊκοῦ σιδήρου καὶ 0,24 θειϊκοῦ ἀλουμινίου εἰς λίτρον ὕδατος.

ΠΑΣΤΙΛΙΕΣ *(βλ. Τροχίσκοι καὶ Πλακίδια.*

Σκευασίαι στερεαὶ τὴν σύστασιν, συνιστάμεναι εἰς ἀπόψυξιν, ὑπὸ μορφὴν μικρῶν στρογγυλῶν πλακῶν, πάστας σακχαρωμένης περιεχούσης φάρμακόν τι.

ΠΑΤΑΤΕΣ *(βλ. Γεώμηλα).*

ΠΑΤΣΙΝΙ ΣΩΜΑΤΑ *(βλ. Ἀφή).*

ΠΑΤΩΜΑ *(βλ. Κατοικία).*

ΠΑΧΥΜΗΝΙΓΓΙΤΙΣ

Χρονία φλόγωσις ἑνὸς τῶν καλυμμάτων τοῦ ἐγκεφάλου (τῆς παχείας μήνιγγος) μὲ αἱμάτωμα ἐντὸς αὐτῆς. Παρατηρεῖται εἰς φρενοβλαβείας, τραύματα καὶ μολυσματικὰς νόσους. Συχνὴ εἰς τὰ παιδία, ἀρχίζει μὲ κεφαλόπονον, ζάλην, προϊοῦσαν πνευματικὴν κατάπτωσιν. Ἐὰν ἡ αἱμορραγία εἶναι ἄφθονος, ἐπέρχεται ἀποπληξία, κῶμα καὶ θάνατος.

ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ ἢ καὶ ΠΟΛΥΣΑΡΚΙΑ

Μετρία ποσότης λίπους* κατατιθεμένου εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἰς τὸν ἄνθρωπον διότι ἀφ' ἑνὸς προστατεύει τὸ σῶμα ἀπὸ ἀνωφελῆ ἀπώλειαν θερμότητος, ἀφ' ἑτέρου χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη δι ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον ἡ εἰσαγωγὴ λίπους εἰς τὸ σῶμα ἦθελε περιορισθῇ.

Συχνὰ ὅμως βλέπομεν ἀνθρώπους πάσης ἡλικίας καὶ τῶν δύο φύλων νὰ ἔχουν ἐναποθηκευμένον εἰς τὸ σῶμα των ποσότητα λίπους κατὰ πολὺ μεγαλειτέραν τῆς ἀναγκαιούσης. Οἱ παχύσαρκοι γίνονται τοιοῦτοι ἢ διότι εἰσάγουν πολὺ περισσοτέραν τροφὴν τῆς χρησιμοποιουμένης ἢ διότι εἰσάγουν τακτικὴν κανονικὴν τροφήν, χρησιμοποιοῦν ὅμως ἐλαχίστην. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην κατηγορίαν ἀνήκουν οἱ περισσότεροι τῶν παχυσάρκων. Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀναφερθεισῶν αἰτιῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι προδιαθέτουσαι οὕτως εἰπεῖν εἰς τὴν παχυσαρκίαν. Οὕτω ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἵτινες γίνονται παχεῖς μολονότι τρέφονται καὶ ζῶσιν κατὰ τὸν αὐτὸν ἀπολύτως τρόπον καθὼς καὶ ἄλλοι οἵτινες ὄχι μόνον δὲν παχαίνουν ἀλλὰ καὶ λιγνεύουν.

Ἐδῶ πρόκειται περὶ διαθέσεως (βλ. λ.) συχνὰ ἐκ γενετῆς, συχνότερον δὲ κληρονομικῆς καὶ ἥτις ἐκδηλοῦται εἰς μερικοὺς ἀνθρώπους ἤδη κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται καθ' ὅλην τὴν ζωήν. Τὸ συχνότερον ὅμως ἡ παχυσαρκία ἐκδηλοῦται τελείως κατὰ τὸ 40 ἔτος τῆς ἡλικίας.

Εἰς ἄλλα δὲ ἄτομα ἀλλάζει κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου ἡ κατεύθυνσις τῆς διαθέσεως καὶ οὕτω βλέπομεν ἄτομα μέχρι τοῦδε λιγνά, νὰ δεικνύουν αἰφνιδίως τάσιν πρὸς παχυσαρκίαν ἢ καὶ τ' ἀνάπαλιν, συμβαίνει δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοῦτο μετὰ σοβαρὰν τινὰ νόσον. Ἐκ τῶν διαφόρων δὲ κράσεων* ἔχουν προδιάθεσιν διὰ παχυσαρκίαν περισσότερον οἱ φλεγματικοὶ παρὰ οἱ χολερικοὶ καὶ οἱ αἱματώδεις.

Ἐπίσης πρὸς παχυσαρκίαν προδιατίθετουν ὁ εὐνουχισμός, ἡ στείρωσις, τὰ κλιμακτηρικὰ ἔτη, ἀσθένειαι τῶν ὀργάνων τῆς κινήσεως, ἀναιμία, καρδιακαὶ καὶ πνευμονικαὶ παθήσεις, διαβήτης κλπ.

Κατὰ τὴν παχυσαρκίαν τὸ λῖπος κατατίθεται τόσον κάτωθεν τοῦ δέρματος καὶ μάλιστα εἰς τὴν κοιλίαν, τὸν λαιμόν, τοὺς βραχίονας κλπ. καθὼς καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σώματος ὡς εἰς τὸ ἐπίπλουν, τοὺς νεφροὺς, τὸ ἦπαρ, τὴν καρδίαν, τοὺς μῦς.

Βεβαίως ἡ τοιαύτη μεγάλη ὕπαρξις λίπους εἰς τὸ σῶμα δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ ἐπιφέρῃ καὶ διαταραχάς, ἂν καὶ ὁμολογουμένως ὑπάρχουν πολλοὶ παχύσαρκοι οἵτινες εἶναι τελείως ὑγιεῖς καὶ τῶν ὁποίων αἱ σωματικαὶ καὶ πνευματικαὶ λειτουργίαι δὲν διαφέρουν τῶν μὴ παχυσάρκων. Γενικῶς ὅμως οἱ παχύσαρκοι εἶναι ὀλιγώτερον ἱκανοὶ διὰ σωματικὰς καὶ πνευματικὰς δράσεις, κουράζονται εὐκολώτερον, ἀναπνέουν δυσκόλως καὶ κατ' ἐπιφάνειαν. Συνεπείᾳ τῆς ἰσχυρᾶς ἐκκρίσεως ἱδρῶτος καὶ σμίγματος ὑπόκεινται εἰς δερματικὰς παθήσεις

Ἡ καρδία των ὡς ἐκ τῆς μεγαλειτέρας ἐργασίας τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ἐκτελέσῃ ἀδυνατεῖ καὶ τέλος ἀσθενεῖ. Ἡ δύσκολος ἀναπνοὴ ἐπιφέρει βρογχιτικοὺς κατάρρους. Ἡ ἀτελὴς λειτουργία τῶν ἐντέρων ἐπιφέρει δυσκοιλιότητα Τό ἦπαρ καὶ οἱ νεφροὶ ὑφίστανται ἐπίσης διαταραχὰς τῆς λειτουργίας των καθὼς καὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Ἐν γένει ὡς ἐκ τῆς ὅλης διαταραχῆς τῆς ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης ἔχουνοἱ παχύσαρκοι ὀλιγωτέρανἀντίστασιν, καὶ εἶναι εἷς ὀξείας μολύνσεις περισσότεραν καὶ ἐπικινδυνωδέστερον ἐκτιθειμένοι. Ἐξ ὅλων λοιπὸν τούτων βλέπωμεν ὅτι ἡ παχυσαρκία δὲν εἶναι τι τὸ ἐπιθυμητόν.

Ἡ ***προφύλαξις*** τῆς παχυσαρκίας ἀπαιτεῖ τὸν καθορισμὸν τῆς αἰτίας ἥτις ὁδηγεῖ εἰς αὐτὴν καταπολέμησιν αὐτῆς. Πρέπει δὲ εἰς ἕν ἕκαστον περιστατικὸν νὰ ἐξετάσῃ τις τὴν ποιότητα καὶ τὴν ποσότητα τῶν προσλαμβανομένων τροφῶν, τὸν ἀριθμὸν τῶν γευμάτων, τὴν τὴν ποσότητα καὶ τὸ εἶδος τῶν ρευστῶν, τὴν σωματικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν, τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου κλπ καὶ ἀναλόγως προσαρμόζων τὴν ποσότητα καὶ τὴν ποιότητα τῆς τροφῆς μὲ τὴν ποσότητα καὶ τὴν ποιότητα τῆς ἐργασίας νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πρόληψιν τῆς περαιτέρω συσσωρεύσεως λίπους.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ***θεραπείαν*** τῆς παχυσαρκίας, διὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ καὶ ἀκίνδυνος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ γίνηται ἄνευ προγράμματος καὶ ἐπιτηρήσεως τοῦ ἰατροῦ.

Ὡς βάσις τῆς θεραπείας πρέπει νὰ τίθεται πάντοτε ἡ βραδεία πορεία αὐτῆς διότι ἐπιτάχυνσις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ δέον δὲν δύναται παρὰ νὰ συνεπιφέρῃ καὶ σπουδαίας διαταραχὰς τῆς ὑγείας γενικὰς ὡς ἐξάντλησιν, ἀδυναμίαν τῆς καρδίας, λιποθυμίας κλπ. ὅσον καὶ τοπικὰς ὡς πτώσεις τῶν σπλάχνων, παραμορφώσεις τοῦ δέρματος κλπ. Οἱ παχύσαρκοι διὰ νὰ θεραπευθοῦν ἀποτελεσματικῶς πρέπει νὰ ἔχουν ὑπομονὴν καὶ θέλησιν. Ὑπομονὴν διότι ὡς εἴδομεν ἐπὶ μῆνας πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ θεραπεία καὶ θέλησιν διότι ἀναγκαστικῶς θά στερηθοῦν μερικὰ πράγματα, καὶ θὰ ὑποβληθοῦν εἰς ἄλλα.

Ἡ θεραπεία τῆς παχυσαρκίας ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ περιορισμοῦ ἢ καὶ τῆς καταλλήλου ἐκλογῆς τῆς τροφῆς ἀφ' ἑνός, διά τῆς αὐξήσεως τῆς λειτουργίας τῶν μυῶν ἀφ' ἑτέρου. Διὰ τὴν τροφὴν τὸ κυριώτερον εἶναι νὰ περιέ-

SISMANOGLIO EGARO

χῃ αὕτη μικρὰν ποσότητα οὐσιῶν πρὸς καῦσιν(Βλ. *Θρέψις*).

Ἐπειδὴ δὲ οἱ παχύσαρκοι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ πολυφάγοι, θὰ προσλαμβάνουν τοιαύτας τροφάς, ὥστε αὗται νὰ ἐπιφέρουν μέν τὸ αἴσθημα τοῦ χορτασμοῦ, χωρίς καὶ νὰ φέρουν λίπος εἰς τὸν ὀργανισμόν. Οὕτω τοιαῦται τροφαὶ εἶναι τὰ χορταρικὰ καί αἱ σαλάται χωρὶς πολὺ βούτυρον ἢ ἐλαιόλαδον, τὰ ὀπωρικά, χωρὶς σάκχαρον (κομπόστες κλπ.), τὸ κρέας, οἱ ἄπαχοι ζωμοί, κλπ. Βεβαίως ἐκ τῶν λιπαρῶν τροφῶν, καὶ ἐκ τῶν ὑδατανθρακούχων τοιούτων,(ψωμί, μακαρόνια,πάστεςκλπ). θὰ γίνεται μεμετρημένη χρῆσις, διότι αὗται εἶναι αἱ συντελῶσαι εἰς τὴν παχυσαρκίαν. Καλὸν εἶναι ἐπίσης αἱ τροφαὶ νὰ λαμβάνωνται εἰς μικροτέραν ποσότητα καὶ εἰς συχνώτερα διαστήματα διότι ὅταν ὁ στόμαχος προσλαμβάνει 5—6 φορὰς κάτι, τότε τὸ αἴσθημα τῆς πείνης εἶναι σπανιώτερον καὶ ἀσθενέστερον παρὰ ὅταν δέχεται 2—3φορὰς μεγάλην ποσότητα τροφῶν.

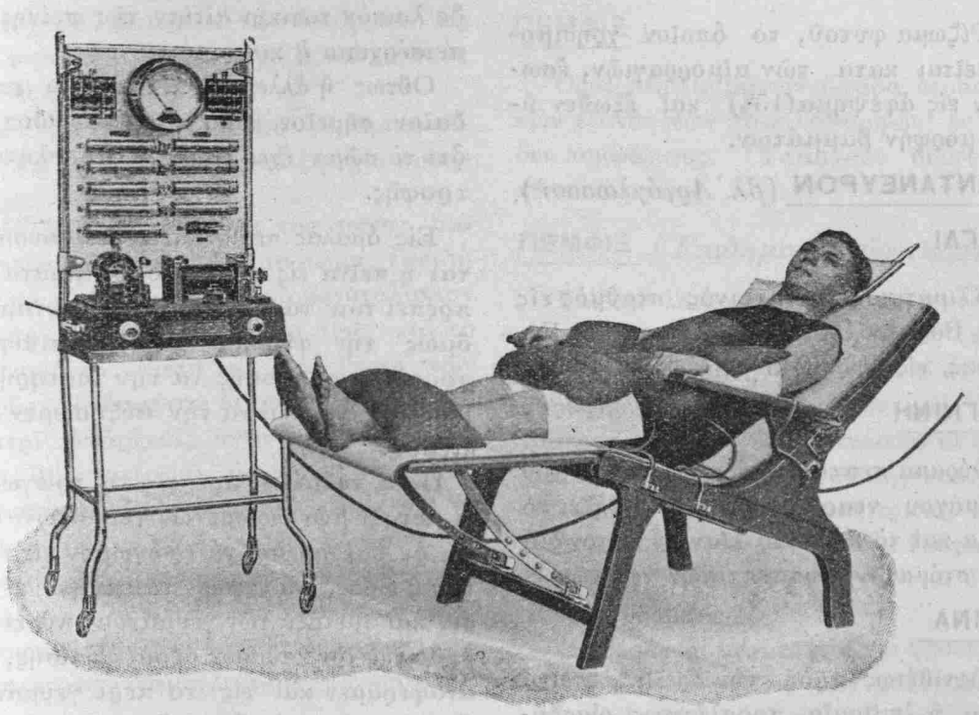
Ἀναφορικῶς διὰ τὰ ποτὰ πρέπει νὰ ἀποφεύγωνται τόσον τὰ οἰνοπνευματώδη, καὶ τὰ ἐμπεριέχοντα ὑδατάνθρακας (ζῦθος) ἔστω καὶ εἰς μικρὰν ποσότητα, ὅσον καὶ μεγάλαι ποσότητες μὴ οἰνοπνευματούχων ποτῶν καὶ αὐτὸ εἰσέτι τὸ νερό. Ταῦτα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς διὰ τὸ ζήτημα τῆς θρέψεως κατὰ τὴν θεραπείαν τῆς παχυσαρκίας. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ νομίζωμεν ὅτι ἀποφεύγοντες ἐκείνην τὴν τροφὴν καὶ τρεφόμενοι μὲ ταύτην, θὰ ἀδυνατήσωμεν ἀσφαλῶς.

Ἡ δίαιτα τῆς παχυσαρκίας ὅσον καὶ τοῦ διαβήτου εἶναι ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα κεφάλαια τῆς θεραπευτικῆς, διότι πρῶτον πρέπει νὰ εἶναι ἀντικειμενικὴ ἀνάλογος ἑκάστου περιστατικοῦ καὶ δεύτερον μαθηματική δηλ. νὰ γίνεται μὲ ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν διὰ τῶν τροφῶν εἰς τὸ σῶμα εἰσαγομένων θερμαντικῶν μονάδων. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν αὐτοθεραπευομένων παχυσάρκων τόσον διὰ τῆς στερήσεως τροφῆς, ὅσον καὶ διὰ τοῦ περιφήμου ξυδιοῦ εἶναι ἀναιμία καὶ γενικὴ ἀδυναμία.

Παραπλησίως μὲ τὴν κατάλληλον δίαιταν πρέπει νὰ συμβαδίζῃ καὶ κατάλληλος κίνησις τοῦ σώματος τόσον διὰ περιπάτου ὅσον καὶ διὰ γυμναστικῆς ἢ ἄλλων ἀσκήσεων. Ὅταν δὲ λέγομεν περίπατον δὲν ἐννοοῦμεν τὸ γνωστὸν «βγαίνω ἔξω» εἰς κανένα ἴσιον δρόμον, εἰς τὰ καταστήματα, ἢ εἰς «τοάϊα». Ὁ περίπατος διὰ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα πρέπει νὰ γίνηται ἔξω τῆς πόλεως, εἰς καθαρὸν ἀέρα καὶ εἰς ἀνώμαλον ἔδαφος. Ἡ θεραπεία τῆς παχυσαρκίας δύναται νὰ ὑποβοηθηθῇ καὶφυσικοθεραπευτικῶν μέσωνδιὰ τῶν ὁποίων πολὺ ταχέως ἐξαλείφονται τὰ ἐναποθηκευμένα λίπη. Γίνεται δὲ τοῦτο διὰ μηχανοθεραπευτικῶν καὶ διὰ ὑδροθεραπευτικῶν μέσων. Εἰς τὰ πρῶτα ἀνήκουν διάφοροι ἀσκήσεις γινόμεναι δι' ἰδιαιτέρων μηχανημάτων, αἱ μαλάξεις (massage), χειρομαλάξεις ἢ δι' ἐργαλείων. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην συγκαταλέγωμεν καὶ τὸ μηχάνημα τοῦ Bergonié τὸ ὁποῖον δι' ἠλεκτρικοῦ ρεύματος φέρει ἐπὶ τῶν μυῶν τοῦ σώματος, ἀνωδύνους, ἀκινδύνους, ρυθμικὰς συσπάσεις, αἱ ὁποῖαι ὑποβάλλουν τὸ σῶμα εἰς τοιαύτην ἐργασίαν εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα, ὅσον θὰ ἔκαμνε τοῦτο διατρέχον ὁλόκληρα χιλιόμετρα ἀνωμάλου δρόμου. Ὅλαι δὲ αὗται αἱ κινήσεις γίνονται χωρὶς πόνον, χωρὶς μεγάλον κόπον, καὶ δίδουν εὐεξίαν καὶ ἐνεργητικότητα εἰς τὸ σῶμα. Ἐκ τῶν ἄλλων προτερημάτων τοῦ μηχανήματος Bergonié ἀναφέρωμεν, ἐξ ἰδίας πείρας πολλῶν περιστατικῶν ὅτι θεραπεύει καὶ τοπικὰς παχυσαρκίας, ὅτι δὲν ἀφίνει τὸ δέρμα νὰ χάσῃ τὴν ἐλαστικότητά του, οὕτως ὥστε ἐλλείπουν αἱ γνωσταὶ δύσμορφαι πτυχαὶ τοῦ δέρματος εἰς τοὺς ἄλλως λιγνεύοντας, ὅτι ὑποστηρίζει ὡς οὐδὲν ἄλλο μέσον τὴν συνήθη διὰ τῆς διαίτης θεραπείαν τῆς παχυσαρκίας καὶ τὴν συντομεύει ἐπὶ πολύ, καὶ ὅτι ἔχει περισσότερα διαρκῆ ἀποτελέσματα ἀπὸ κάθε ἄλλον μέσον. (Εἰκ. 561)

Εἰς τὰ ὑδροθεραπευτικὰ μέσα συγκαταλέγονται ὅλα τὰ ἐφίδρωσιν προκαλοῦντα τοιαῦτα, ἄρα θερμὰ λουτρά, ἀτμόλουτρα, φωτόλουτρα. Ταῦτα δὲν εἶναι τελείως ἀκίνδυνα διότι κουράζουν τὴν καρδίαν, δὲν πρέπει νὰ γίνονται πολὺ συχνὰ καὶ ποτὲ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰατροῦ.

Μερικοὶ τῶν παχυσάρκων ζητοῦν τὴν θεραπείαν των εἰς λουτροπόλεις, καὶ πολλοὶ τὴν εὑρίσκουν, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι αἱ λουτροπόλεις αὗται ἔχουν καὶ ὕδατα καθαρτικὰ (Κάρλσμπατ, Μαρίεμπατ, Βισύ), ὑφίστανται ἐκεῖ καὶ αὐστηρὰν δίαιταν καὶ τὸ κυριώτερον κινῶνται.

Εἰκ. 561

Μηχάνημα Bergonié ***διὰ τὴν θεραπείαν τῆς παχυσαρκίας***

Ἡ φαρμακευτικὴ θεραπεία τῆς παχυσαρκίας, ἥτις ὅπως καὶ τὰ φυσικοθεραπευτικὰ μέσα μόνον τὴν κυρίως, διὰ τῆς διαίτης καὶ ἀσκήσεων θεραπείαν ὑποστηρίζει, ἀποτελεῖται ἀπὸ καθάρσια ὑπὸ τὰς διαφόρους μορφάς, καταπότια, ὕδατα, κένεις, κλπ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν θεραπείαν διὰ σκευασιῶν θυρεοειδοῦς ἀδένος, ἥτις ἔχει τὸ ἐλκυστικὸν ὅτι λιγνεύει ταχέως καὶ χωρὶς δίαιταν, μόνον εἰς ὅλως ἰδιαιτέρας περιπτώσεις παχυσαρκίας ὠφελεῖ (βλ. *Μυξοίδημα*)καὶ εἰς αὐτὰς δὲ δίδεται μετὲ μεγάλης προσοχῆς. Γενικῶς ὅμως εἶναι λίαν ἐπικίνδυνον μέσον. Ἐπίσης καὶ αἱ ἰωδιοῦχοι σκευασίαι καὶ αἱ ἐκ τῆς ὠοθήκης παρασκευαζόμεναι τοιαῦται δὲν δύνανται νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῆς παχυσαρκίας παρὰ εἰς τοιαύτην δόσιν, ἥτις πρὶν θεραπεύσῃ τὴν παχυσαρκίαν, ὡρισμένως θὰ ἔχῃ ἤδη καταστρέψει τὸν ὀργανισμόν.

Ἐκτὸς τῆς συνήθους παχυσαρκίας ὑπάρχει καὶ εἶδος Π. παρουσιαζομένης ἀποκλειστικῶς εἰς μεσήλικας γυναίκας χαρακτηριζομένης διὰ γενικῆς ἀδυναμίας, κεφαλοπόνους, παροξυσμούς, πόνων, παραλήρημα κλπ. Ἡ νόσος αὕτη, καλουμένη ***ὀδυνηρὰ παχυσαρκία*** ἢ ***ἀσθένεια τοῦ*** Dercum, εἶναι εὐτυχῶς σπανία.

SISMANOGLIO MEGARO

ΠΕΓΙΟ(*Pejo*)

Σιδηροανθρακοῦχος πηγὴ ἐν Ἰταλίᾳ, θερμ. 9ο Ε, περιέχουσα εἰς λίτρον ὕδατος 0,05 δισσανθρακικοῦ σιδήρου καὶ 1216 κ. ἑκμ. ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

ΠΕΝΚΑΒΑΡ (*Penghawar*)

Ρίζωμα φυτοῦ, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται κατὰ τῶν αἱμορραγιῶν, ἔσωθεν εἰς ἀφέψημα(15%) καὶ ἔξωθεν ὑπὸ μορφὴν βαμμάτων.

ΠΕΝΤΑΝΕΥΡΟΝ (*βλ.* Ἀρνόγλωσσον).

ΠΕΓΛΙ

Κλιματικὸς χειμερινὸς σταθμὸς εἰς τὴν Βόρειον Ἰταλίαν, 2 ὥρας τῆς Γένουας, εἰς ὕψος 243 μ.ὑ.ἐ.θ.

ΠΕΓΝΙΝΗ

Φύραμα πεπτικὸν ἐξαγόμενον ἐκ τοῦ στομάχου νεαρῶν μόσχων. Πήζει τὸ γάλα καὶ τὸ καθιστᾷ λίαν εὔπεπτον διὰ τὸν στόμαχον δυσπεπτικῶν νεογνῶν.

ΠΕΙΝΑ

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν ὄρεξιν*, πεῖνα εἶναι ἡ ἐπιθυμία προσλήψεως οἱασδήποτε τροφῆς, μὴ ὡρισμένης, προερχομένη καὶ ἐξαρτωμένη ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τοῦ σώματος ἐκ τροφῶν.

Ἡ πεῖνα, ἀρχίζει μὲ γουργούρισμα εἰς τὸ ἐπιγάστριον, μὲ αἴσθημα πιέσεως ἢ κενότητος εἰς τὸν στόμαχον, μὲ σιελόρροιαν, μὲ τάσιν πρὸς κατάποσιν, ἀργότερον δέ, ἐὰν δὲν ἱκανοποιηθῇ, ἐπέρχονται ἀδυναμία τοῦ σώματος, πνευματικὴ κόπωσις, ζάλη, ἀθυμία, χάσμημα, κεφαλόπονος καὶ τέλος λιποθυμία. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι τὰ τοπικὰ αἰσθήματα, πίεσις εἰς τὸν στόμαχον, κινήσεις καὶ συσπάσεις τοῦ στομάχου, ὀφείλονται εἰς τὸ πνευμογαστρικὸν νεῦρον.

Μέχρι τοῦδε, ὡς τόπος τῆς προελεύσεως τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης, ὑφ' ὅλων τῶν μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀσχοληθέντων, ἀνεγνωρίζετο γενικῶς αὐτὸς ὁ στόμαχος καὶ ἐβασίζετο ἡ πεῖνα ἐπὶ ὡρισμένης καταστάσεως αὐτοῦ. Τελευταίως ὅμως ἀποδίδουν τινες τὴν πεῖναν (L. Muller), οὐχὶ εἰς τὸ κενὸν τοῦ στομάχου, ἀλλὰ παραδέχονται ὅτι ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ (Μεσενκέφαλον) ὑπάρχει ἓν μέρος, τοῦ ὁποίου τὰ γαγλιακὰ κύτταρα ἐρεθιζόμενα προκαλοῦν διὰ τοῦ γαστροπνευμονικοῦ νεύρου συσπάσεις τοῦ στομάχου καὶ τὰ λοιπὰ φαινόμενα. Εἰς τὴν μέχρι τοῦδε λοιπὸν τοπικὴν αἰτίαν τῆς πείνης ὑπεισέρχεται ἡ κεντρική.

Οὕτως ἢ ἄλλως ἡ πεῖνα εἶναι σπουδαῖον σημεῖον, καθὸ μᾶς προειδοποιεῖ ὅτι τὸ σῶμα ἔχει ἀνάγκην προσλήψεως τροφῆς.

Εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις παρουσιάζεται ἡ πεῖνα εἰς τακτικὰ διαλείμματα καὶ πρέπει τότε νὰ ἱκανοποιῆται. Δυνάμεθα ὅμως τὴν φυσικὴν ταύτην ἐπιθυμίαν προσλήψεως τροφῆς νὰ τὴν διατηρήσωμεν ἀφ' ἑνὸς καὶ νὰ τὴν αὐξήσωμεν ἀφ' ἑτέρου.

Πρὸς τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τρώγωμεν τι μεταξὺ τῶν ὡρισμένων γευμάτων, ἰδίως δὲ σακχαρωτά, νὰ τρώγωμεν εἰς τακτικὰς ὥρας, νὰ ἔχωμεν τακτικὴν κένωσιν καὶ μεταξὺ τῶν γευμάτων νὰ κινώμεθα εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα. Ἐπίσης, ὡς ἀναφέραμεν καὶ εἰς τὸ περὶ γευμάτων ἄρθρον τόσον ἡ πέψις, ὅσον καὶ ἡ ἐπιθυμία πρὸς πρόσληψιν τροφῶν, ἡ κατα-χρηστικῶς λεγομένη ὄρεξις* διεγείρονται ὅταν καθήσωμεν εὔθυμοι εἰς τὴν τράπεζαν, συνομιλοῦμεν μὲ εὐχάριστον ὁμήγυριν ἐπὶ εὐχαρίστων ζητημάτων, ἀκούωμεν μουσικήν, τρώγωμεν εἰς εὐάερον καλοφωτισμένον καὶ στολισμένον μέρος.

Ἐπίσης ἡ πεῖνα αὐξάνει ὅταν βλέπωμεν ἢ μυρίζωμεν εὐχάριστα φαγητά, καλῶς παρασκευασμένα, ὄχι ὅμως τόσον διὰ τῶν διαφόρων φαρμάκων (βλ. *Πικρά*). Τὸ καλλίτερον μέσον τοῦ νὰ προκαλέσωμεν τὴν πεῖναν εἶναι νὰ ἀπέχωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπὶ μακρὸν ἀπὸ πρόσληψιν τροφῶν.

Ἐξ ἄλλου ἡ πεῖνα ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ ὀργανισμοῦ ἀπὸ τροφὴν καὶ ταύτης ἀπὸ τὴν καῦσιν ἥτις γίνεται εἰς τὸ σῶμα, εἶναι ἰσχυροτέρα εἰς τοὺς σωματικῶς ἐργαζομένους, εἰς τοὺς ἀναρρωνύοντας, εἰς τὰ παιδία παρὰ εἰς τοὺς γέροντας, ἀσθενεῖς, ἀκινήτους.

Ἐν γένει ἡ πεῖνα ἐλαττοῦται εἰς τοὺς πνευματικῶς ἐργαζομένους, εἰς ψυχικὰς ἐπιδράσεις ὡς λύπαι, φροντίδες, τρόμος, μεγάλη χαρά, θυμὸς κλπ. καθὼς καὶ εἰς ἀσθενείας τινάς, ἰδίως ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει ἰσχυρὰ ἀπώλεια τῶν δυνάμεων ὡς μολυσματικαὶ νόσοι, καχεξία καὶ εἰς τοὺς καπνίζοντας πολύ.

Δὲν πρέπει δὲ ἐξ ἄλλου νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ πεῖνα εἶναι καὶ ζήτημα συνηθείας.

Μὴ ἱκανοποιουμένης τῆς πείνης διὰ προσλήψεως τροφῶν, τὸ σῶμα ἐπειδὴ πρέπει νὰ ζήσῃ θὰ τραφῇ καταναλίσκον πρῶτον τὰ ἀποθηκευόμενα λίπη καὶ τὸ γλυκογόνον, μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν ὁποίων, δεδομένου ὅτι παντοῦ ἐπικρατεῖ ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγὼν καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου, ἀρχίζουν τὰ πλέον δραστήρια κύτταρα τοῦ σώματος νὰ τρέφωνται μὲ τὰ ἄεργα καὶ ἀδύνατα, εἰς τρόπον ὥστε καταστρέφονται πρῶτον τὰ ἀσήμαντα ὄργανα, τὰ δὲ σπουδαιότερα προφυλάττονται ὅσον τὸ δυνατὸν καὶ καταστρέφονται τελευταῖα (βλ. *Θάνατος*).

ΠΕΛΙΩΜΑΤΑ (*Petechies*).

Μικραὶ στιγμοειδεῖς ἐρυθραὶ κηλίδες τοῦ δέρματος, ὀφειλόμεναι εἰς ἔκχυσιν αἵματος ὑπὸ τὸ δέρμα ἢ τὴν βλεννογόνον. Παρατηροῦνται εἰς διάφορα νοσήματα.

ΠΕΛΛΑΓΡΑ

Πάθησις χρονία χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἐρυθήματος καὶ πεπτικῶν, νευρικῶν καὶ διανοητικῶν διαταραχῶν. Παρατηρεῖται εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι δηλητηριάζονται ἀπὸ τὴν χρῆσιν χαλασμένου ἀραβοσίτου. Τὸ ἐρύθημα προσβάλλει ἰδίως τὰς μὴ καλυμμένας χώρας τοῦ σώματος κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον καὶ Σεπτέμβριον. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ραχιαίαν ἐπιφάνειαν τῶν χειρῶν, προσλαμβάνει χροιὰν ἐρυθρὰν μελανωπήν. Τὸ δέρμα εἶναι πρησμένον καὶ ὁ πάσχων αἰσθάνεται θερμότητα καὶ καύσιμον.

Ἡ ***θεραπεία*** εἶναι γενικὴ καὶ τοπική.

ΠΕΛΛΕΤΙΕΡΙΝΗ

Ἀλκαλοειδές, ἐξαγόμενον ἀπὸ τὸν πρόσφατον φλοιὸν τῆς ρίζης τῆς ροιᾶς (écorce de grenadier). Εἶναι ταινιοκτόνον εἰς δόσιν 0,10-0,20. Φάρμακον ἐπικίνδυνον διὰ τὰ παιδία.

ΠΕΜΦΙΞ

Ὄρος περιλαμβάνων ὁμάδα δερματικῶν ἐξανθήσεων ποικιλομόρφων ἐν εἴδει πομφόλυγος. Ὑπάρχουν διάφοροι τύποι πέμφιγος.

ΠΕΜΦΙΞ (*Ἐπιδημικὸς τῶν νεογνῶν*)

Ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, τοῦ προσώπου, τῶν μελῶν, ἀναφαίνονται πομφόλυγες (φουσκαλίδες) μεγέθους ἐρεβίνθου, αἱ ὁποῖαι περιέχουν ὑγρὸν κιτρινωπὸν καὶ βραδύτερον πυῶδες. Ὅταν σπάσουν αἱ φουσκαλίδες, τὸ περιεχόμενον πήγνυται καὶ σχηματίζει ἐφελκίδα ὑποκίτρινον, ἡ ὁποία πίπτουσα ἀφίνει κηλίδα ὑπόφαιον. Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀσθενείας γίνεται ἐντὸς 3 ἢ 5 ἑβδομάδων.

Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς φροντίδας καθαριότητος, σχάσιν τῶν φουσκαλίδων καὶ πουδράρισμα μὲ τάλκ ἢ βισμούθιον.

ΠΕΝΤΑΔΥΜΑ (*βλ. Τεκνοποιΐα*).

ΠΕΟΚΑΛΥΠΤΡΑ (*κ. Καπότο*).

Μεμβράνα λεπτή, ἡ ὁποία ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ περιβάλῃ τὸ ἀνδρικὸν μόριον κατὰ τὴν συνουσίαν ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τῶν ἀφροδισίων νοσημάτων καὶ τῆς ἐγκυμοσύνης. Ἡ πεοκαλύπτρα κατασκευάζεται ἀπὸ τὸ τυφλὸν ἔντερον ἰδίως τοῦ προβάτου. (βλ. *Γεννητικαὶ παθήσεις*, *Ἐγκυμοσύνη*].

ΠΕΟΣ

Ἀνδρικὸν μόριον, χρησιμεῦον πρὸς οὔρησιν καὶ συνουσίαν. Εἶναι σῶμα κυλυνδρικόν. Καὶ τὸ μὲν ὀπίσθιον αὐτοῦ μέρος προσφύεται ἐπὶ τοῦ προσθίου μέρους τῶν ἡβικῶν ὀστῶν καὶ καλεῖται ρίζα, τὸ δὲ πρόσθιον αὐτοῦ μέρος καλεῖται βάλανος. Ἡ κορυφὴ τῆς βαλάνου ἔχει σχισμήν, τὸ ἔξω στόμιον τῆς οὐρή-

SISMANOGLIO MEGARO

θρας,ἡ δὲ βάσις ἢ στεφάνη τῆς βαλάνου χωρίζεται τοῦ σώματος τοῦ πέους δι' αὐλακος. Τὸ πέος περιβάλλεται ὑπὸ ἐνώδους χιτῶνος καὶ τοῦ δέρματος (πόσθης ἢ ἀκροποσθίας) καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ σηραγγώδη σώματα καὶ τὴν οὐρήθραν. Τὸ μέσον μῆκος τοῦ πέους ποικίλλει ἀπὸ 9-15 ἑκμ. ἡ δὲ περιφέρεια ἀπὸ 9-12 ἑκμ. Τὸ πέος ἔχει πολλὰ ἀγγεῖα καὶ νεῦρα. (βλ. *Γεννητικὰ Ὄργανα*).

ΠΕΠΕΡΙ

Καρπὸς τοῦ πεπέρεως χρησιμοποιούμενος ὡς ἄρτυμα. Εἰς μικρὰν ποσότητα διεγείρει τὴν πέψιν, ἐνῷ εἰς μεγάλην ἐρεθίζει καὶ φλογίζει τὸν στόμαχον καὶ τὸν λάρυγγα. Ὡς φάρμακον εἶναι ἀντιαιμορραγικὸν καὶ ἀφροδισιακὸν εἰς 0,05-2 γρ. τὴν ἡμέραν.

ΠΕΠΕΡΙΝΗ

Κρύσταλλα ἄχροα, πρισματικά, ἐξαγόμενα ἐκ διαφόρων εἰδῶν τοῦ πεπέρεως. Χρησιμοποιεῖται ὡς ἀντιπυρετικὸν κατὰ τῆς ἑλονοσίας εἰς δόσιν 0,05-0,10.

ΠΕΠΕΡΟΡΡΙΖΑ (*Ζιγγίβερις τ. Ζενσζεφίλ, Gingembre*).

Φυτὸν τῆς οἰκογενείας τῶν Ἀμωμωδῶν,φυόμενον εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὰς Ἰνδίας. Ἡ ρίζα τοῦ φυτοῦ ἔχει γεῦσιν καυστικὴν καὶ χρησιμοποιεῖται ὡς ἱδρωτικὸν καὶ διεγερτικὸν ὑπὸ μορφὴν βάμματος (2-10 γρ.) ἢ ἐγχύματος (4-8 γρ. πρὸς 500 ὕδατος). Χρησιμεύει ἐπίσης ὡς ἄρτυμα καὶ πρὸς παρασκευὴν ποτοῦ (*τζεντσερμπίρα*). (Εἰκ. 562)

ΠΕΠΛΟΣ (*βλ. Βέλλον*).

ΠΕΠΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

Τὸ πεπτικὸν σύστημα περιλαμβάνει ὅλα τὰ ὄργανα τὰ χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν μάσησιν, κατάποσιν καὶ πέψιν τῶν τροφῶν, καὶ σχηματίζει ἕνα σωλῆνα μήκους 11 μ. ὅστις ἀρχίζει ἀπὸ τὸ στόμα καὶ τελειώνει εἰς τὸ ἀπευθυσμένον. Τὰ ὄργανα ταῦτα εἶναι ἡ γλῶσσα*, οἱ ὀδόντες*, ὁ φάρυγξ,* ὁ οἰσοφάγος*, ὁ στόμαχος*, τὰ ἔντερα.* (Εἰκ. 563)

Εἰς αὐτὰ προστίθενται καὶ ἀδένες, ἐν μέρει ἐντὸς τῶν ὀργάνων τούτων κείμεναι ὡς εἰς τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα, ἐν μέρει δὲ ἐκτὸς ὡς οἱ σιελογόνοι*, τὸ πάγκρεας*, τὸ ἧπαρ*, διὰ τῶν ὑγρῶν τῶν ὁποίων ρευστοποιοῦνται καὶ μετασχηματίζονται αἱ τροφαὶ διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἀπορροφηθοῦν. (βλ. *Πέψις*),

Ὅλον τὸ πεκτικὸν σύστημα καλύπτεται ἐσωτερικῶς ὑπὸ βλεννογόνου, πλουσίου εἰς ἀγγεῖα, ἐκ τῶν μυῶν δὲ οἵτινες εὑρίσκονται εἰς τὰ τοιχώματα τοῦ σωλῆνος, μέγα μέρος λειτουργεῖ ἄνευ τῆς θελήσεως μας καὶ ἀντανακλαστικῶς.

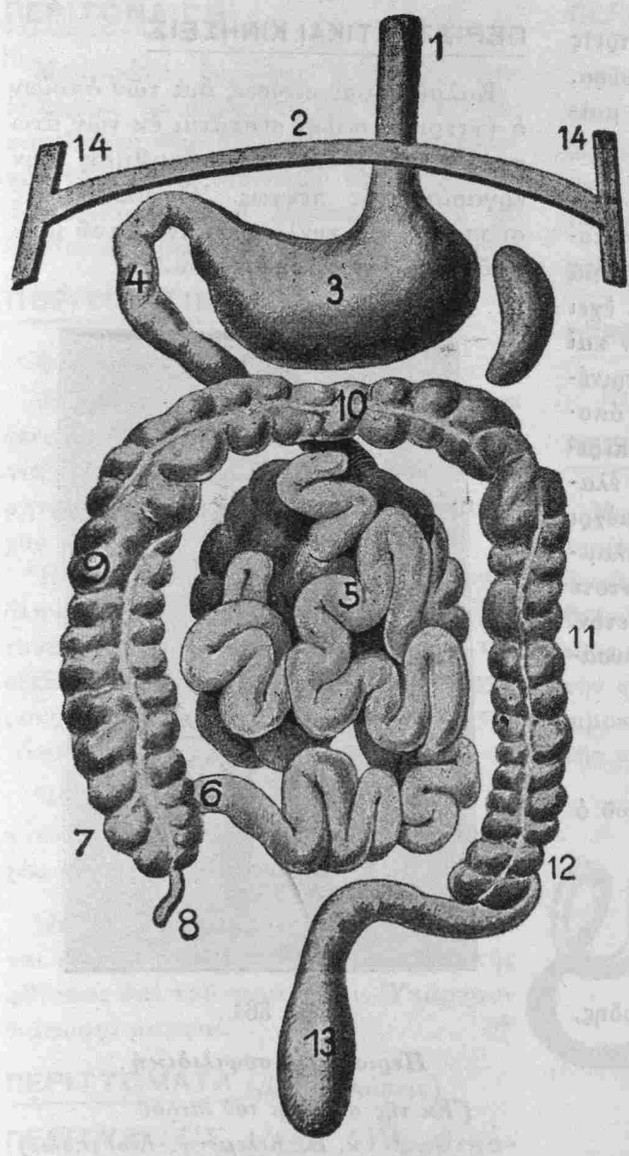

Εἰκ. 562

Πεπερόρριζα

ΠΕΠΤΟΝΑΙ

Οὐσίαι λευκωματοῦχοι, χωνευθεῖσαι δι' ἐπιδράσεως πεψίνης καὶ παγκρεατίνης. Ὑφίστανται ὑπὸ δύο μορφάς : τὴν ξηρὰν καὶ τὴν ὑγράν,καὶ χρησιμοποιοῦνται ὡς τροφὴ καὶ φάρμακον δι' ἐξησθενημένους φθισικούς, δυσπεπτικοὺς καὶ ἀναρρωννύοντας.

Εἰκ. 563

Πεπτικὸς σωλὴν (σχηματικῶς)

1. *Οἰσοφάγος*
2. *Διάφραγμα*
3. *Στόμαχος*
4. *Δωδεκαδάκτυλον*
5. *Λεπτὸν ἔντερον*
6. *Εἴσοδ.εἰςπαχὺἔντερον*
7. *Τυφλοῦν ἔντερον*
8. *Σκωληκοειδὴς ἀπόφυσ.*
9. *Ἀνιὸν κόλον*
10. *Ἐγκάρσιον »*
11. *Κατιὸν »*
12. *Σιγμοειδὴς καμπή*
13. *Ἀπευθυσμένον*
14. *Θώραξ*

Ἡ ***ξηρὰ πεπτόνη*** ἀναγράφεται εἰς δόσιν 1-2 κ. σ. ἐντὸς ζωμοῦ ἢ ζύθου ἢ οἴνου ἢ καὶ ὑπὸ μορφὴν ὀστίων (0,50) ἢ καὶ εἰς κλύσματα τῶν ἐντέρων.

Ἡ ***ὑγρὰ πεπτόνη*** δίδεται μόνον εἰς κλύσμα εἰς δόσιν 2-4 κ. σ.

ΠΕΠΩΝ

Καρπὸς ἐλαφρῶς λευκωματοῦχος, πλούσιος εἰς σάκχαρον καὶ ἄρωμα. (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*)

Ἡ θρεπτική του ἀξία εἶνε ὀλίγη. Ὁ πολὺ ὥριμος πέπων φέρει κωλικοὺς καὶ διάρροιαν.

Ὁ πέπων εἶναι δροσιστικός, διουρητικὸς ἀλλὰ καὶ δύσπεπτος.

ΠΕΡΔΙΞ

Τὸ κρέας τῆς πέρδικος εἶνε κάπως δύσπεπτον ἀλλὰ τονωτικόν. (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*)

ΠΕΡΙΗΠΑΤΙΤΙΣ

Φλόγωσις τῆς μοίρας τοῦ περιτοναίου, τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὸ ἧπαρ.

ΠΕΡΙΚΑΡΔΙΟΝ

Περίβλημα ὀρρῶδες, τὸ ὁποῖον περικαλύπτει τὴν καρδίαν, καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο φύλλα.

ΠΕΡΙΚΑΡΔΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ περικαρδίου. Ἐπέρχεται συνεπείᾳ τραυματισμοῦ, προεκτάσεως ἄλλης φλογώσεως ἢ μολυσματικῆς νόσου (ρευματισμός). Εἶνε ***ξηρὰ*** ἢ ***ὑγρὰ*** (ὅταν σχηματίζεται ὑγρὸν μεταξὺ τῶν δύο φύλλων. (βλ. *Ὑδροπερικάρδιον*)

ΠΕΡΙΚΝΗΜΙΔΕΣ (*βλ. Κάλτσες*)

ΠΕΡΙΝΕΟΝ

Χώρα περιλαμβανομένη μεταξὺ δακτυλίου καὶ ὀσχέου παρὰ τῷ ἀνδρί, μεταξὺ δακτυλίου καὶ κολεοῦ παρὰ τῇ γυναικί. Διαιρεῖται ἐκ τῶν ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὄπισθεν διὰ μιᾶς γραμμῆς(τῆς ραφῆς) εἰς δύο ἴσα μέρη. Τὸ περίνεον

SISMANOGLIO MEGARO

περιέχει ἰστὸν κυτταρώδη, μῦς, τρεῖς σειρὰς ἀπονευρώσεων, ἀγγεῖα, νεῦρα, νὴν προστατικὴν καὶ μεμβρανώδη μοῖραν τῆς οὐρήθρας παρὰ τῷ ἀνδρί.

Ἡ *ῥῆξις περινέου* ἐπέρχεται εἰς τὰς ἐπιτόκους κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τοκετοῦ καὶ τὴν δίοδον τῆς κεφαλῆς διὰ τῆς αἰδοιϊκῆς σχισμῆς. Ἡ μαῖα ἔχει καθῆκον διὰ διαφόρων χειρισμῶν καὶ ὑποστηρίξεως καταλλήλου τοῦ περινέου κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμὴν νὰ ἀποφύγῃ ὅσον δύναται τὴν ῥῆξιν τοῦ περινέου. Ἡ ῥῆξις δύναται νὰ ἦναι ἐλαφρὰ ἢ καὶ τελεία κατερχομένη μέχρι τοῦ δακτυλίου τὸν ὁποῖον συμπεριλαμβάνει ἐπίσης. Ἡ ῥῆξις πρέπει πάντοτε νὰ ράπτεται ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετόν.

Ἄλλως ἐπέρχονται ἐπιπλοκαὶ δυσάρεστοι(πτώσεις μήτρας κλπ. κλπ.).

ΠΕΡΙΝΕΦΡΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ κυταρρώδους ἱστοῦ ὁ ὁποῖος περιβάλλει τὸν νεφρόν.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ *(βλ. Ἔμμηνα)*

ΠΕΡΙΟΣΤΕΟΝ

Μεμβράνη ἰνώδης καὶ ἀγγειώδης, ἡ ὁποία περικαλύπτει τὰ ὀστᾶ.

ΠΕΡΙΟΣΤΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ περιοστέου. Εἶνε ὀξεῖα ἢ χρονία.

Ἡ *ὀξεῖα περιοστῖτις* ἐκδηλοῦται μὲ πόνους, πρήξιμον, πυρετόν. Δια τὴν θεραπείαν ἐπιβάλλεται ἐγχείρησις.

Ἡ *χρονία περιοστῖτις* παρατηρεῖται ἐπὶ τραυματισμῶν, συφιλίδος, ἀρθρίτιδος καὶ φυματιώσεως(Εἰκ.564).

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ *(βλ. Βάδισις, Πορεία)*

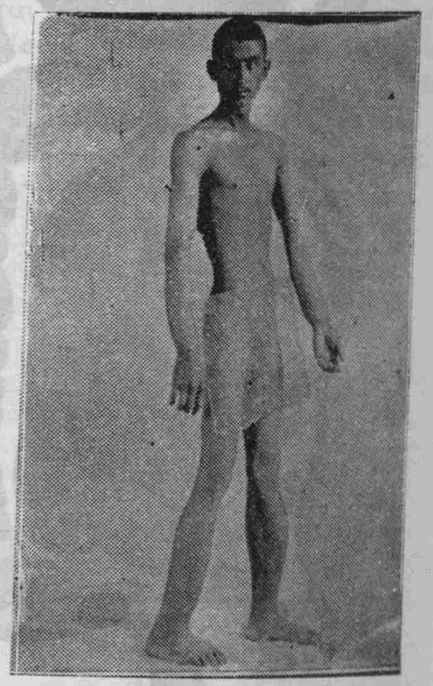
ΠΕΡΙΠΝΕΥΜΟΝΙΑ *(βλ. Πνευμονία)*

ΠΕΡΙΠΡΩΚΤΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ περὶ τὸν πρωκτὸν συνδετικοῦ ἱστοῦ.

ΠΕΡΙΣΤΑΛΤΙΚΑΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Καλοῦνται αἱ κινήσεις διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἐντερικὸς σωλὴν συσπᾶται ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω διὰ νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν ἐργασίαν τῆς πέψεως. Ὀφείλεται εἰς σύσπασιν τῶν κυκλοτερῶν ἰνῶν τοῦ μυϊκοῦ στρώματος τοῦ ἐντέρου.

Εἰκ. 564

Περιοστῖτις συφιλιδική.

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Β. Κελεμένη, Κων)πολις)

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

Τὸ κρέας τῆς περιστερᾶς εἶνε πλούσιον εἰς ἐκχύλισμα, φωσφορικὰ σώματα, καὶ ἀποτελεῖ τροφὴν θρεπτικὴν (βλ. *Τροφῶν Πίνακα*).

ΠΕΡΙΤΟΜΗ

Ἐγχείρησις ἡ ὁποία συνίστατσι εἰς τὴν ἀφαίρεσιν μέρους τῆς πόσθης, εἰς τρόπον ὥστε ἡ βάλανος νὰ μένῃ ἀκάλυπτος.

Ἡ περιτομὴ ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ Μουσουλμανικῆς θρησκείας.

Ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν τοπικὴν καθαριότητα εἰς τὰς θερμὰς ἰδίως χώρας.

ΠΕΡΙΤΟΝΑΙΟΝ

Μεμβράνα ὀρρώδης, ἡ ὁποία περικαλύπτει τὰ σπλάγχνα τῆς κοιλίας. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο πέταλα, τὸ *περίτονον* τὸ ὁποῖον ὑπαλείφει τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας καὶ τὸ *περισπλάγχνιον* τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὰ κοιλιακὰ σπλάγχνα.

ΠΕΡΙΤΟΝΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ περιτοναίου.

Ἡ *ὀξεῖα περιτονῖτις* ἔχει ὡς αἴτια γενικὰς λοιμώξεις, (σηψαιμίας, πνευμονίας κλπ.) ἀσθενείας μήτρας καὶ παραμητρίων, σκωληκοειδίτιδα,ἕλκος στομάχου κλπ.

Ἐκδηλοῦται μὲ πόνους ὀξεῖς καθ' ὅλην τὴν κοιλίαν, ρίγη, πυρετοί, ἐμέτους καὶ τυμπανισμόν. Ἡ θεραπεία τῆς ὀξείας περιτονίτιδος εἶνε ἰατρικὴ ἢ χειρουργική, ἀναλόγως τῆς ἐντοπίσεως τῆς νόσου.

Ἡ *χρονία περιτονῖτις* ἐκδηλοῦται μὲ πόνους τῆς κοιλίας ἀορίστους, διαταραχὰς πεπτικὰς καὶ ἀσκίτην.

Ἡ *φυματιώδης περιτονῖτις* ὀφείλεται εἰς τὴν ἐντόπισιν τοῦ μικροβίου τῆς φθίσεως ἐπὶ τοῦ περιτοναίου. Ὑπάρχουν διάφοροι μορφαί.

ΠΕΡΙΤΤΩΜΑΤΑ *(βλ. Κενώσεις)*

ΠΕΡΙΤΥΛΙΞΕΙΣ *(βλ. Ὑδροθεραπεία)*

ΠΕΡΙΤΥΦΛΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ τυφλοῦ ἐντέρου καὶ τῆς σκωληκοειδοῦς ἀποφύσεως. Ἡ ἀσθένεια ἐκδηλοῦται διὰ δυσκοιλιότητος πόνου κατὰ τὴν πίεσιν ἐπὶ τοῦ τυφλοῦ καὶ ἐμέτων.

Βραδύτερον ἀναφαίνεται πυρετὸς ἔντονος, ὁ πόνος αὐξάνει καὶ ὁ περὶ τὸν τυφλὸν ἱστὸς φλογίζεται καὶ σχηματίζεται ἀπόστημα, τὸ ὁποῖον ἀνοίγεται εἰς τὸ πλησίον δέρμα (ἴασις) ἢ καὶ χύνεται εἰς τὸ περιτόναιον ὁπότε ἐπέρχεται πολλάκις ὁ θάνατος.

ΠΕΡΙΚΝΩΜΑΤΑ *(βλ. Ἐφηλίδες)*

ΠΕΡΟΝΗ

Τὸ πρὸς τὰ ἔξω, μακρὸν καὶ λεπτὸν ὀστοῦν, τῆς κνήμης. Ἔχει σῶμα καὶ δύο ἄκρα.Τὸ ἄνω ἄκρον συντάσσεται πρὸς τὴν κνήμην, τὸ δὲ κάτω πρὸς τὸν ἀστράγαλον.

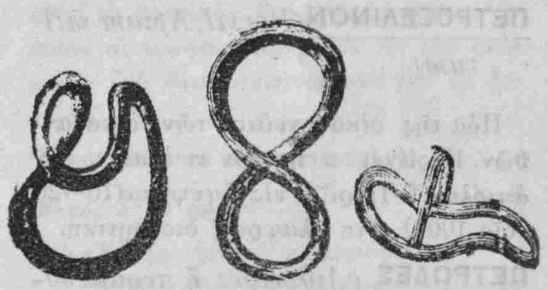
ΠΕΡΟΥ *(βλ. Βάλσαμον Τολουταῖον)*

ΠΕΡΣΙΑ

Ἔχει κλῖμα εὔκρατον

ΠΕΣΣΟΙ

Μικρὰ ἐργαλεῖα συνήθως ἀπὸ καουτσοὺκ ἐσκληρυμένου, καὶ ἐνίοτε ἀπὸ ἀργίλλιον(aluminium), τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται πέριξ τοῦ τραχήλου τῆς μήτρας, διὰ νὰ τὴν συγκρατήσωσιν εἰς τὴν φυσικήν της θέσιν. Οἱ πεσσοὶ χρησιμοποιοῦνται, ὅταν ὑπάρχει πρόπτωσις τῆς μήτρας ἢ καὶ παρεγκλίσεις αὐτῆς.

Εἰκ. 565

Πεσσοί

Πρὸς διευκόλυνσιν τῆς τοποθετήσεως τοῦ πεσσοῦ, εἶνε ἀνάγκη ἡ γυνὴ νὰ ἔχῃ οὐρήσῃ, καὶ τὸ ἔντερόν της νὰ ἔχῃ κενωθῇ διὰ κλύσματος. Τὰ σχήματα τῶν πεσσῶν εἶνε ποικίλλα(ὠοειδῆ,σφαιροειδῆ, ἐπιμήκη κλπ).(Εἰκ.565).

ΠΕΤΕΡΣΤΑΛ *(Petersthal)*

Πηγαὶ σιδηροῦχοι καὶ λιθινοῦχοι εἰς τὸν Μέλανα Δρυμὸν ἐν Βάδῃ εἰς ὕψος 420 μ.ὕ.ἐ.θ.

ΠΕΤΡΑ τῆς ΚΟΛΑΣΕΩΣ *(βλ. Ἄργυρος Νιτρικός).*

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΝ

Καύσιμος οὐσία, διάφορος τὴν ὄψιν. Ἀναλόγως τῆς προελεύσεως αὐτοῦ εἶνε ὁτὲ μὲν ρευστόν ὡς τὸ ὕδωρ, ὁτὲ δὲ ἰξῶδες ἢ ἡμίστερρον, ἄλλοτε διαυγὲς καὶ ἄλλοτε βαθύχρουν. Τὰ μᾶλλον διαδεδομένα πετρέλαια εἶνε τὰ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Καυκάσου. Τὰ Ἀμερικανικὰ πετρέλαια εἰσάγωνται εἰς τὴν Εὐρώπην ἐν ἀκαθάρτῳ καταστάσει, τὰ δὲ τοῦ Καυκάσου φέρονται εἰς τὸ ἐμπόριον καθαρισμένα.

Ἐκ τοῦ ἀκαθάρτου πετρελαίου ἐξάγονται: 1ον Ὁ αἰθὴρ τοῦ πετρελαίου ἢ γκαζολίνη.
2ον Τὸ ὀρυκτὸν αἰθέριον ἔλαιον.
3ον Τό κυρίως ἔλαιον πετρελαίου διὰ φωτισμόν.
4ον Ἡ βαζελίνη καὶ παραφφίνη.

Τὸ πετρέλαιον χρησιμοποιεῖται ἐξωτερικῶς πρὸς θεραπείαν τῆς ψώρας.

ΠΕΤΡΟΣΕΛΙΝΟΝ *(Persil, Apium sativum)*

Πόα τῆς οἰκογενείας τῶν σκιαδανθῶν. Περιέχει πτητικόν τι ἔλαιον, τὴν ***ἀπιόλην***.* Ἡ ρίζα εἰς ἀφέψημα(10—20 τοῖς 1000) εἶνε ἐλαφρῶς διουρητική.

ΠΕΤΡΩΔΕΣ *(Λιθοειδὲς ἢ πυραμυδοειδὲς ὀστοῦν).*

Μέρος τοῦ κροταφικοῦ ὀστοῦ, ἔχον σχῆμα πυραμίδος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κατασκηνοῖ τό ὄργανον τῆς ἀκοῆς.

ΠΕΥΕΡΙΟΙ ΑΔΕΝΕΣ καὶ ΠΛΑΚΕΣ *(βλ. Ἔντερα).*

ΠΕΥΚΗ *(βλ. Πῖτυς).*

ΠΕΨΙΝΗ

Φύραμα διαλυτὸν τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ μετατρέπῃ τὸ λεύκωμα τοῦ κρέατος, ὠῶν ἰχθύων κλπ. εἰς ὑγρὸν ἀπορροφήσιμον τὴν πεπτόνην. Ἡ πεψίνη ἐνεργεῖ ἐν ὀξίνῳ περιβάλλοντι. Εἰς τὴν ἰατρικὴν χρησιμοποιεῖται ὡς φάρμακον μία κόνις λεπτή, λευκὴ ὑποκίτρινος, λίαν διαλυτὴ ἐν τῷ ὕδατι, ἡ ὁποία ἐξάγεται ἀπὸ τὸν βλεννογόνον τοῦ στομάχου τοῦ χοίρου, τοῦ προβάτου, τοῦ μόσχου.

Ἡ πεψίνη χορηγεῖται εἰς δόσιν 0,50—1,50 γρ. τὴν ἡμέραν εἰς δυσπεψίας.

ΠΕΨΙΣ

Πέψις εἶναι τὸ σύνολον τῶν ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῆνι χημικῶν καὶ μηχανικῶν ἀλλοιώσεων τῶν προσλαμβανομένων τροφῶν, διὰ τῶν ὁποίων αὗται ἢ μετασχηματίζονται εἰς ὑγρὸν δυνάμενον νὰ ἀπομυζηθῇ, νὰ ἀπορροφηθῇ, ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τροφὴ τοῦ σώματος, ἢ μὴ δυνάμεναι διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον νὰ χρησιμοποιηθῶσι πρὸς τοῦτο, ἀπομακρύνονται τοῦ σώματος ὡς περιττώματα. Αἱ τροφαὶ εἶναι ***λευκωματοῦχοι λιπαραὶ ἢ ὑδατανθρακοῦχοι*** (ἀμυλώδεις)

Διὰ νὰ σχηματίσωμεν μίαν ἰδέαν περὶ τῆς πέψεως ἂς παρακολουθήσωμεν τὰ τρία ταῦτα εἴδη τροφῶν καθ' ὅλην των τὴν διαδρομὴν διὰ τοῦ πεπτικοῦ συστήματος, ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὸ στόμα μέχρι τῆς ἀπορροφήσεως των ὑπὸ τοῦ αἵματος ἀφ' ἑνός, ἢ τῆς ἀπομακρύνσεως των ἐκ τοῦ σώματος ἀφ' ἑτέρου. Πρός τελείαν ὅμως κατανόησιν ἀνάγκη νὰ παραπέμψωμεν καὶ εἰς ἓν ἕκαστον τῶν ἄρθρων τῶν πραγματευομένων περὶ τῶν ὀργάνων τῶν ἀπαρτιζόντων τὸὅλον πεπτικὸν σύστημα*

Εἰς τὸ ***στόμα*** αἱ ρευσταὶ οὐσίαι ἀναμιγνυόμεναι μὲ βλέννα καὶ σίελον καταπίνονται ἀμέσως καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ οἰσοφάγου εἰς τὸν στόμαχον. Αἱ στερεαὶ ὅμως μασσῶνται* καλά, καὶ ἀναμιγνύονται μὲ τὸν σίελον* ὅστις μετατρέπει τὸ ἄμυλον τῶν φυτικῶν τροφῶν λ. χ. τὸ ψωμί, εἰς σάκχαρον.

Εἰς τὸν ***στόμαχον*** αἱ τροφαὶ μένουν 1-6 ὥρας ἀναλόγως τοῦ εἴδους των, καὶ αἱ μὲν εἰς ὕδωρ διαλελυμέναι οὐσίαι ὡς ἅλατα, σάκχαρον κλπ. ἀπορροφῶνται, αἱ ἐν τῷ στόματι μὴ προφθάσασαι νὰ μετασχηματισθῶσιν ὑπὸ τοῦ σιέλου εἰς σάκχαρον ἀμυλώδεις οὐσίαι μετασχηματίζονται τώρα ὑπὸ τοῦ καταποθέντος σιέλου, αἱ λιπαραὶ οὐσίαι δὲν ὑφίστανται μεταβολήν, αἱ λευκωματοῦχοι ὅμως διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ μετατρέπονται εἰς διαλυτὰς πεπτόνας. Τὸ ὅλον δὲ τῶν τροφῶν, διὰ τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ ἀφ' ἑνός, διὰ τῶν περισταλτικῶν κινήσεων τοῦ στομάχου ἀφ' ἑτέρου, σχηματίζει ἕνα πολτὸν ὅστις διὰ τοῦ πυλωροῦ ὀλίγον κατ' ὀλίγον στέλλεται εἰς τὸ ἔντερον.

Εἰς τὸ ***λεπτὸν ἔντερον*** ὅσαι μὲν λευκωματοῦχοι οὐσίαι δὲν ἔχουν διαλυθῇ ὑπὸ τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ, διαλύονται ἐδῶ διὰ τοῦ ἐντερικοῦ καὶ παγκρεατικοῦ. Αἱ ἔτι ὑπάρχουσαι ἀμυλώδεις διὰ τοῦ παγκρεατικοῦ ὑγροῦ μετατρέπονται εἰς σάκχαρον, ἐκ δὲ τῶν λιπαρῶν μέρος μὲν γίνεται γαλάκτωμα δηλ. μοιράζεται εἰς λεπτότατα μόρια εὐκόλως ἀπορροφόμενα διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἐντερικοῦ ὑγροῦ, τοῦ παγκρεατικοῦ καὶ τῆς χολῆς μέρος δὲ προχωρεῖ εἰς κατώτερον τμῆμα τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου ὅπου ὑπὸ ἀλκαλικὴν ἀντίδρασιν καὶ τῇ ἐπιδράσει τοῦ παγρεατικοῦ ὑγροῦ ἀποσυντίθεται εἰς γλυκερίνην καὶ λιπαρὰ ὀξέα. Τὰ τελευταία δὲ ἑνόνονται μὲ ἐλεύθερα ἀλκάλια καὶ σχηματίζουν σάπωνας οἵτινες εὐχαιρένουν τὴν γαλακτοποίησιν τοῦ λίπους.

Ἐδῶ εἰς τὸ λεπτὸν ἔντερον γίνεται, ὡς θὰ ἴδομεν, καὶ τὸ κυριώτερον μέρος τῆς ἀπομυζήσεως. Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ πολτοῦ ἀποτελούμενον πλέον ἀπὸ ὕδωρ ἀπὸ ἀδιάλυτα συστατικά, ἀπὸ βλέννας, χολήν, διέρχεται τὸ ***παχὺ ἔντερον***, τὸ ὁποῖον ἐκκρίνει ἐπίσης ἐντερικὸν ὑγρὸν καὶ τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ πεπτικὴ ἰδιότης εἶναι δευτερευουσης σημασιας. Ὁ κυριώτερος σκοπὸς τοῦ παχέως ἐντέρου εἶναι ἡ ἀπορρόφησις τοῦ ὕδατος τοῦ πολτοῦ, πύκνωσις καὶ σχηματισμὸς αὐτοῦ εἰς περιττώματα τὰ ὁποῖα ἐν εἴδει κοπράνων ἐξέρχονται διὰ τοῦ ἀπευθυσμένου.

Ἡ ἀπομύζησις τῶν τοιαύτας ἐπιδράσεις ὑποστασῶν τροφῶν ἄρχεται ἤδη εἰς τὸν στόμαχον ὅπου διὰ τῶν πολυπληθῶν ἀγγείων τοῦ τοιχώματος αὐτοῦ ἀπορροφᾶται ἀρκετὴ ποσότης ρευστοῦ μὲ τὰ τῶν ἐν αὐτῷ διαλυθέντων πεπτονῶν (λεύκωμα) σακχάρου καὶ ἁλάτων. Ἡ κυρίως ὅμως ἀπομύζησις γίνεται εἰς τὸ λεπτὸν· ἔντερον ὅπου ὁ σχηματισθεὶς χυλὸς ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὰ χυλοφόρα ἀγγεῖα τῶν λαχνῶν τοῦ ἐντέρου, σχηματιζουσῶν ὁλικὴν ἐπιφάνειαν 2,5 τ. μ. καὶ φέρεται εἰς τὸ αἷμα. (βλ. *Κυκλοφορία*)

Ἡ ***πεπτικότης τῶν τροφῶν*** δηλ. τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀναγκαῖον μέχρις ὅτου αὗται μετασχηματισθοῦν διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς πέψεως, εἰς οὐσίας δυναμένας νὰ ἀπορροφηθοῦν, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς καὶ ἀπὸ τὴν παρασκευὴν αὐτῆς.

Οὕτω καλοῦμεν ***δυσπέπτους*** (βαρειὰς) τροφὰς ἐκείνας αἵτινες δὲν ὑφίστανται οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην ἀλλοίωσιν εἰς τὸν στόμαχον καὶ μένουσαι ἐκεῖ προκαλοῦν βάρος, στενοχώριαν καὶ διάφορα ἄλλα δυσάρεστα αἰσθήματα.

Διὰ νὰ δώσωμεν μίαν ἰδέαν τῆς πεπτικότητος τῶν τροφῶν, παραθέτομεν τὸν ἑπόμενον πίνακα τοῦ Ewald ὅστις δεικνύει τὸ χρονικὸν διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον αἱ τροφαὶ διαμένουν εἰς τὸν στόμαχον ἕως ὅτου ἐκκενωθοῦν εἰς τὸ ἔντερον.

Ἐγκαταλείπουν τὸν στόμαχον:

Ἐντὸς 1—2 ὡρῶν :

100—200 γρ. ὕδαος καθαροῦ
220 γρ. ὕδατος μὲ ἀνθρ. ὀξὺ (gageuse

200 γρ. τεῖου
» καφὲ
» κακάου
» ζύθου
» ἐλαφρροῦ οἴνου
} ἄνευ προσθηκῶν

100—200 γρ. γάλακτος βρασμένου
200 γρ. ζωμοῦ κρέατος (ἄνευ προσθήκης).
100 γρ. αὐγοῦ ἐλαφροβρασμένου

Ἐντὸς 2—3 ὡρῶν :

200 γρ. καφὲ μὲ γάλα
200 γρ. κακάου μὲ γάλα
» γρ. οἴνου Μαλάγας
300—500 γρ. ὕδατος
300—500 γρ. ζύθου
300—500 γρ. γάλακτος βρασμένου
100 γρ. αὐγοῦ ὠμοῦ ἢ σκληροῦ ἢ ὀμελέττας

SISMANOGLIO MEGARO

250 γρ. μυαλοῦ μοσχαρίσιου βρασμένου
72 γρ. στρειδιῶν
200 γρ. κυπρίνου βρασμένου
200 γρ. βακαλάου
150 γρ. κωνωπιδιοῦ σαλάτα
150 γρ. σπαραγιῶν βρασμένων
150 γρ. πατατῶν ἁλατισμένων ἢ πουρὲ
150 γρ. κερασιῶν κομπόστα ἢ ὠμῶν
76 γρ. ἄσπρου ψωμιοῦ
70 γρ. μπισκότων
50 γρ. μπισκουΐ (Albert)

Ἐντὸς 3—4 ὡρῶν

230 γρ. ὄρνιθος βραστῆς
230 γρ. πέρδικας ψητῆς
195 γρ. περιστεριοῦ ψητοῦ
260 γρ. » βραστοῦ
250 γρ. βωδινοῦ κρέατος ψαχνοῦ βραστοῦ
250 γρ. ποδαριῶν ἀρνιοῦ βραστῶν (πατσᾶς)
160 γρ. ζαμπονιοῦ βραστοῦ
100 γρ. μοσχαριοῦ ψητοῦ κρέατος (ζεστὸ ἢ κρῦο)
100 γρ. μπιφτεκιοῦ ψητοῦ (ζεστὸ (ἢ κρῦο)
72 γρ. χαβιαριοῦ
150 γρ. ψωμιοῦ μαῦρου ἢ ἄσπρου
150 γρ. Μπισκουΐ (Albert)
150 γρ. ριζιοῦ βρασμένου
150 γρ. καρώτων βραστῶν
150 γρ, σπανακιοῦ βρασμένου
150 γρ. ἀγγουροσαλάτας
150 γρ. ρεπανάκια
150 γρ. μήλων

Ἐντὸς 4—5 ὡρῶν

210 γρ. περιστεριοῦ ψητοῦ
250 γρ. φιλέτου βωδινοῦ ψητοῦ
250 γρ. μπιφτεκιοῦ ψητοῦ
250 γρ. γλώσσας βωδινῆς καπνιστῆς
100 γρ. καπνιστοῦ κρέατος
250 γρ. λαγοῦ ψητοῦ
240 γρ. πέρδικας ψητῆς
250 γρ. χῆνας ψητῆς
280 γρ. πάπιας ψητῆς
200 γρ. ρέγγας ἁλατισμένης
150 γρ. φακῆς πουρὲ
200 γρ. πιζελιῶν πουρὲ
150 γρ. φασολ. φρέσκων βραστῶν

Ἡ ***πεπτικότης*** τῶν τροφῶν ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὴν νωπότητα αὐτῶν, Ἡ πέψις γίνεται εὐκολώτερον εἰς τὰς νωπὰς τροφάς, εἰς δὲ τὰς μὴ τοιαύτας ἐκτὸς τῆς δυσπεψίας ὑπάρχει καὶ ὁ κίνδυνος τῆς δηλητηριάσεως. Ἡ ὑγιεινὴ τῆς πέψεως ἀπαιτεῖ τακτικὴν ὥραν τῶν γευμάτων, τακτικὴν ἐκκένωσιν τῶν περιττωμάτων, ἀποφυγὴν πολλῶν καρυκευμάτων καὶ σαλτσῶν, μακρὰν μάσησιν, κατάλληλον θερμοκρασίαν τῶν τροφῶν, εὐχάριστον περιβάλλον καὶ ὄχι βίαν. (βλ. *Γεύματα, Ὄρεξις* κλπ.)

Ἡ πέψις δύναται νὰ ὑποβοηθῆ καὶ ὑπὸ χημικῶν μέσων οὕτω ***διεγείρεται*** ἡ ἔκκρισις τῶν πεπτικῶν χυμῶν (γαστρικὸν ὑγρὸν κλπ.) διὰ τοῦ διττανθρακικοῦ νατρίου (Bicarbonate de soude), ***ἐπιταχύνεται*** ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν διὰ θερμῶν ποτῶν (χαμόμηλον, γλυκάνισον κλπ.) ***αὐξάνεται*** ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν διὰ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, πεψίνης, παγκρεατίνης.

Διὰ διαταχὰς τῆς πέψεως (βλ. *Γαστρικισμός, Δυσπεψία*).

ΠΗΓΑΙ *(βλ. Λουτροθεραπεία).*

ΠΗΓΑΙ ΚΡΑΝΙΟΥ

Τὸ σημεῖον τῆς συνενώσεως τῶν ραφῶντοῦ κρανίου,* τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἰνώδη ἐλαστικὴν μεμβράνην Ἡ μεμβράνη αὕτη ἀντικαθίσταται ὑπὸ χόνδρου καὶ βραδύτερον ὑπὸ ὀστοῦ περὶ τὸ 2 ½—3 ἔτος τῆς λικήίας. Ὑπάρχουν δύο ***πηγαί***, ἡ ***προσθία*** ἢ ***μεγάλη***, σχηματιζομένη ἀπὸ τὴν διασταύρωσιν τῶν ραφῶν τοῦ μετωπιαίου καὶ τῶν βρεγματικῶν ὀστῶν, καὶ ἡ ***ὀπισθία*** ἢ ***μικρά***, ἀπὸ τὴν ἕνωσιν τῶν βρεγματικῶν καὶ τοῦ ἰνιακοῦ ὀστοῦ.

ΠΗΓΑΝΟΝ *(Ρύτη, Ἀπήγανον, Rue)*

Φυτὸν τοῦ ὁποίου τὰ ἀνθισμένα ἄκρα προσλαμβάνονται ἐν εἴδει ἐγχύματος (5‰) ὡς ἐμμηναγωγὸν, καὶ ὡς ἐπιφέρον αἱμορραγίαν διὰ νὰ προκαλέσῃ ἀποβολήν. Εἶναι ἐπικίνδυνον. (Εἰκ 566).

Εἰκ. 566

Πήγανον

ΠΗΔΗΜΑ *(βλ. Ἄλμα).*

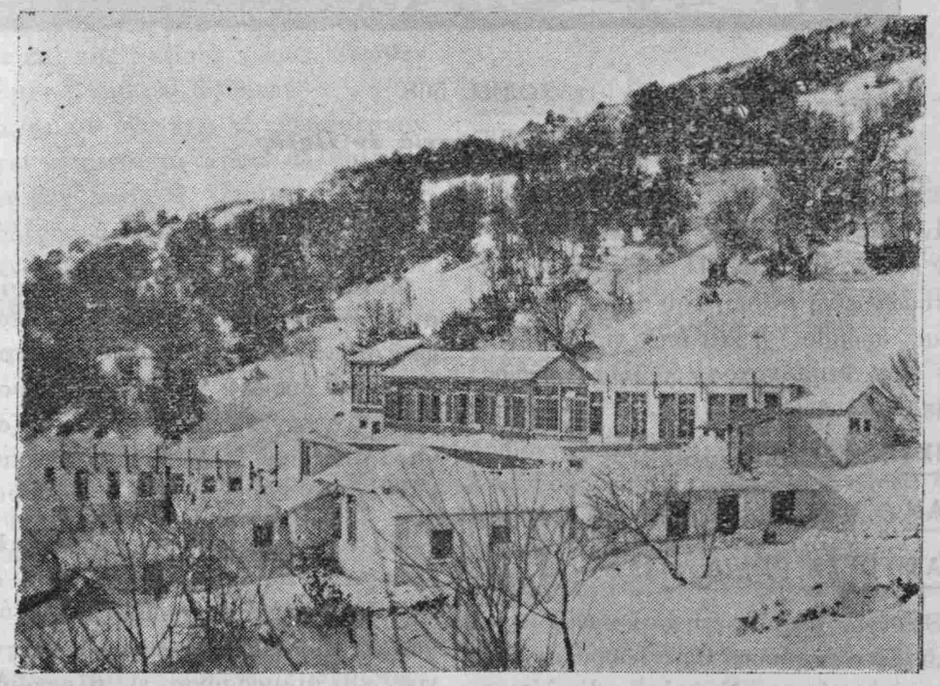
ΠΗΚΤΗ *(Gélée).*

Φάρμακον μαλθακὸν τὴν σύστασιν συνήθως σακχαροῦχον, ἀρωματισμένον ἢ μή, τὸ ὁποῖον ὀφείλει τὴν ἰδιάζουσαν αὐτοῦ σύστασιν εἴτε εἰς πακτώματα εἴτε εἰς φυτικὰ στοιχεῖα (οἷον πηκτίνη, ἄμυλον κλπ. (βλ. *Γελατίνη*).

ΠΗΛΙΟΝ

Κλιματικὸς σταθμὸς ἐν Ἑλλάδι, εἰς τρίωρον ἀπόστασιν τοῦ Βόλου. Ἐπὶ τοῦ Πηλίου, εἰς ὕψος 1200 μ. καὶ ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ὁμωνύμου ὄρους παρὰ τὴν θέσιν «Σουβάλλα» κεῖται καὶ τὸ γνωστὸν πρῶτον Ἑλληνικὸν Σανατόριον τοῦ ἰατροῦ κ. Γ. Καραμάνη. Ἕνεκα τῶν ἐξαιρετικῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν του, ἐνδείκνυται τὸ Πήλιον εἰς στηθικὰ νοσήματα. (Εἰκ. 567, 568)

Ἐποχὴ καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Εἰκ. 567

Σανατόριον ἰατροῦ Γ. Καραμάνη ἐν Πηλίῳ.

SISMANOGLIO MEGARO

ΠΗΞΙΣ

Μετατροπὴ οὐσίας ὀργανικῆς ὑγρᾶς ἢ ἡμιυγρᾶς, ὅπως τὸ αἷμα, τὸ ἀσπράδι, τοῦ αὐγοῦ, εἰς μᾶζαν ἡμιστερεὰν ἢ στερεάν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μαλακὴν καὶ γελατινώδη. Ἡ πῆξις ἐπέρχεται αὐτομάτως τῇ ἐπαφῇ τοῦ ἀέρος (λύμφη, αἷμα, θρόμβος) ἢ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς θερμότητος ἢ ἄλλης οὐσίας (ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ).

Εἰκ. 568

Ἀερο-καὶ ἡλιοθεραπεία ἐν Πηλίῳ

ΠΗΧΥΣ (*βλ. Βραχίων*)

ΠΙΑΝ (*βλ. Σμεουρῖτις*)

ΠΙΑΤΙΓΟΡΣΚ (*Piatigorsk*)

Θειοῦχος θερμοπηγὴ ἐν Ρωσσίᾳ, θερμ. 47,5οΕ, περιέχουσα 0,68 ὑδροθείου καὶ 8,6 χλωριούχου Νατρίου εἰς λίτρον ὕδατος.

ΠΙΕΡΦΟΝ (*Pierrefonds*)

Ψυχρὰ θειοῦχος πηγὴ τῆς Γαλλίας θερμ. 12οΕ περιέχουσα 1,5 κ. ἑκμ. ὑδροθείου εἰς λίτρον ὕδατος.

ΠΙΕΣΙΣ (*βλ. Ἀτμόσφαιρα, Ἐπίδεσμοι, Κλίνη*).

ΠΙΚΡΑ

Φάρμακα, φυτικῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προελεύσεως, πικρᾶς γεύσεως, ὀφειλομένης εἰς τὴν κυρίως δρῶσαν συστατικὴν οὐσίαν, ἥτις διεγείρουσα τὴν ἔκκρισιν τῶν πεπτικῶν ὑγρῶν (σιέλου, γαστρικοῦ καὶ ἐντερικοῦ ὑγροῦ) αὐξάνει τὴν ὄρεξιν καὶ εὐκολύνει τὴν πέψιν.

Τὰ πικρὰ διαιροῦνται εἰς ***διαλυτικὰ*** ἐμπεριέχοντα ἐκτὸς τῆς πικρᾶς οὐσίας καὶ ἄλατα (ἀφάκη, ραδίκια) καὶ χορηγούμενα ὡσαύτως εἰς συμφορήσεις σπληνός, καὶ αἱμορροΐδας, εἰς ***βλεννώδη*** ἐμπεριέχοντα ἐκτὸς τῆς πικρᾶς οὐσίας καὶ ἄμυλον καὶ κόμμι (ἰσλανδικὸς λειχήν, ρίζα κολόμβου) καὶ ἔχοντα ἐκτὸς τῆς ἐπὶ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων ἐπιδράσεώς των καὶ θρεπτικήν τινα ἀξίαν, καὶ εἰς ***ἀρωματικὰ*** ἅτινα διὰ τῶν αἰθερίων ἐλαίων τὰ ὁποῖα ἐμπεριέχουν ἐπενεργοῦν καὶ διεγερτικῶς (ἄψινθος, φλοιὸς πορτοκαλίων, κασκαρίλλα, ἀχίλλειον, βρυώνη κλπ.)

Τὰ πικρὰ συνήθως ὁρίζονται ἐν εἴδει βάμματος (Teinture) καὶ λαμβάνονται κατὰ σταγόνας (5—20) πρὶν μὲν τοῦ φαγητοῦ ὅταν δίδονται ὡς ὀρεκτικόν, κατὰ ἢ μετὰ τοῦτο ὅταν πρόκειται νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῆς πέψεως.

ΠΙΚΡΑΜΥΓΔΑΛΑ (*βλ. Ἀμύγδαλα*).

ΠΙΚΡΑΦΑΚΗ (*βλ. Λεοντόδον*)

ΠΙΚΡΙΚΟΝ ΟΞΥ

Τὸ πικρικὸν ὀξὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ κρύσταλλα ἀνοικτοῦ κιτρίνου χρώματος καὶ χρησιμοποιεῖται ἰδίως διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἐγκαυμάτων, παῦον τὸν πόνον καὶ ἐπιφέρον τὴν ταχεῖαν ἐπιδερμοποίησιν. Ἡ διάλυσις, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται εἶνε : πικρικοῦ ὀξέος 5 γρ.. ἀλκοὸλ 90ο 80 γρ. καὶ ὕδατος ἀπεσταγμένου 1000 γρ. Εἰς τὴν διάλυσιν αὐτὴν βρέχομεν σπληνία καὶ ἐπιθέτομεν ἐπὶ τῆς καείσης χώρας, ἄνωθεν δὲ θέτομεν βάμβακα ἄφθονον.

Τὸ πικρικὸν ὀξὺ ἔχει τὸ δυσάρεστον ὅτι βάφει κίτρινον τὸ δέρμα. Πλύσις μὲ διάλυσιν βενζοϊκῆς ἢ ἰτεϋλικῆς λιθίνης ἢ καὶ ὀλίγης ἀμμωνίας ἀρκεῖ πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ χρωματισμοῦ.

ΠΙΚΡΟΜΑΡΟΥΛΟΝ (*βλ. Κιχώριον*)

ΠΙΚΡΟΤΟΞΙΝΗ

Κόνις λευκή, κρυσταλλικὴ ἐξαγομένη ἐκ τοῦ μηνισπέρμου (κόκκος ἀλιευτικὸς*) καρποῦ θάμνου τῆς ἀκτῆς τῆς Μαλαβάρης. Φάρμακον ἐπικίνδυνον.

ΠΙΛΟΚΑΡΠΙΝΗ

Ἀλκαλοειδές, ἐξαγόμενον ἐκ τῶν φύλλων καὶ τοῦ φλοιοῦ τοῦ Πιλοκάρπου, θάμνου τῆς οἰκογενείας τῶν πωγωνοειδῶν, φυόμενον ἐν Βραζιλίᾳ, καὶ Ἀργεντίνῃ. Δύο εἴδη πιλοκαρπίνης εἶναι ἰδία ἐν χρήσει, ἡ ***ὑδροχλωρικὴ*** καὶ ἡ ***νιτρική***. Ἡ πιλοκαρπίνη εἶνε φάρμακον ***ἐπικίνδυνον***. Σπανίως χρησιμοποιεῖται ἐσωτερικῶς. Εἰς τὴν ὀφθαλμιατρικὴν ἀναγράφονται κολλύρια πιλοκαρπίνης (0,10 πρὸς 10) πρὸς συστολὴν τῆς κόρης ἐπὶ γλαυκώματος καὶ διαφόρων ἄλλων παθήσεων.

ΠΙΛΟΚΑΡΠΟΣ (*Ἰαβοράνθος, Jaboranti*).

Τὰ φύλλα του εἰς ἔγχυμα (2—4 γρ. πρὸς 500 ὕδατος) ἀναγράφονται ὡς ἱδρωτικὰ καὶ πρὸς πρόκλησιν ἀφθόνου σιελισμοῦ ἐπὶ πλευρίτιδος, νευραλγίας, ρευματισμῶν καὶ βρογχίτιδος.

Εἰκ. 569

Πιλόκαρπος

ΠΙΛΟΣ (*βλ. Κεφαλή*).

ΠΙΠΕΡΑΖΙΝΗ

Οὐσία ἀλκαλικὴ πικρά, ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ διαλύῃ τὰ οὐρικὰ ἅλατα. Χρησιμοποιεῖται εἰς δόσιν 0,25—1,0 γρ. κατὰ τῆς οὐρικῆς νεφρολιθιάσεως καὶ τῆς ποδάγρας.

ΠΙΣΣΑ (*Goudron*).

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο φέρονται δύο προϊόντα, ἐκ τῶν ὁποίων, τὸ μὲν καλούμενον ***πίσσα ὀρυκτὴ*** ἢ ***πίσσα λιθάνθρακος*** (goudron mineral ἢ goudron de houille ἢ coaltar) εἶνε ὑπόλειμμα ἀποστάξεως τοῦ λιθάνθρακος, τὸ δὲ καλούμενον ***πίσσα φυτικὴ*** (gondron végetal) παράγεται ἐκ τῆς στεγνῆς ἀποστάξεως τῶν διαφόρων μερῶν τῶν κωνοφόρων.

Ἡ ***ὀρυκτὴ πίσσα*** εἶναι ἀντισηπτική (βλ. *Κοαλτάρ*).

Ἡ ***φυτικὴ πίσσα*** παρασκευαζομένη δι' ἀποστάξεως ξύλων τοῦ πίτυος, εἶνε

SISMANOGLIO MEGARO

ὑγρὸν παχύρευστον, γλοιῶδες, φαιόχρουν, ὀσμῆς βαρείας καί γεύσεως δριμείας. Χρησιμοποιεῖται ***ἐσωτερικῶς*** μὲν κατὰ τῶν χρονίων βρογχίτιδων ὑπὸ μορφὴν καταποτίων(0,25—0,60), ὕδατος πίσσης 5 %, καὶ ***ἐξωτερικῶς*** κατὰ τῶν χρονίων ἐκζεμάτων καὶ τῆς ψωριάσεως εἰς ἀλοιφήν(10%).

ΠΙΣΣΟΣ *(κ. Μπιζέλι)*

Τὰ μπιζέλια περιέχουν φωσφορικὸν ὀξύ, κάλιον, μαγνησίαν, ἀσβέστιον καὶ θεῖον. Εἶνε πολὺ θρεπτικά. Οἱ δυσκοίλιοι καὶ οἱ ἡπατικοὶ ἃ ἀπέχουν ἀπ'αὐτά. (βλ. *Ὄσπρια. Τροφῶν Πίνακα*)

ΠΙΤΥΑ *(Lab)*.

Ζύμωμα περιεχόμενον εἰς τὸ γαστρικὸν ὑγρὸν τοῦ στομάχου καὶ ἔχον ἰδιότητα νὰ πηγνύῃ τὴν τυρίνην τοῦ γάλακτος καί ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος τοῦ στομάχου. Ἡ πιτύα εὑρίσκεται ἄφθονος εἰς τὸν στόμαχον τῶν μόσχων καὶ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ τυροῦ*.

ΠΙΤΥΡΙΑΣΙΣ

Ὁ ὅρος οὗτος περιλαμβάνει δερματικὰς παθήσεις τὰς ὁποίας χαρακτηρίζει λεπτὴ ἀπολέπησις. Ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη πιτυριάσεως.

Πιτυρίασις ἁπλῆ ἢ λευκή.

Παρατηρεῖται εἰς τὴν κεφαλήν, τὸ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα. Ἐμφανίζονται πλάκες ἀορίστου σχήματας, αἱ ὁποῖαι καλύπτονται ἀπὸ πυτεροειδεῖς λεπίδας ἀποσπώμεναι διὰ τοῦ ξυσίματος. Ἡ πιτυρίασις τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς εἶναι φυσικὸν φαινόμενον, καθότι δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ ἀνανέωσις τοῦ δέρματος διὰ τῆς ἀπορρίψεως τῶν κυττάρων τῆς ἐπιδερμίδος, ὅπως γίνεται καὶ εἰς τὸ λοιπὸν δέρμα. Εἰς τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς ὅμως ἐμποδίζεται ἡ ἀπόρριψις αὕτη ἀπὸ τὰς τρίχας καὶ παρὰ τὸ βούρτσισμα καί κτένισμα μένει ἡ πιτυρίτρα καὶ μάλιστα τόσον πυκνωτέρα ὅσον ζωηρωτέρα γίνεται ἡ ἀνανέωσις τῆς ἐπιδερμίδος. Τὸ νὰ ὑπάρχει μεγάλη ποσότης πιτυρίτρας ὀφείλεται ἢ εἰς κατ'ἐπιφάνειαν κτένισμα, ὅτε αὕτη δὲν ἀφαιρεῖται, ἢ εἰς ἐρέθισμα τοῦ δέρματος, ἕνεκα συχνοῦ κτενίσματος μὲ μυτηρὸν κτένι καὶ συνεπῶς μὲ μεγαλειτέραν παραγωγὴν ἐπιδερμικῶν κυττάρων ἢ πάθησιν τινὰ τῆς ἐπιδερμίδος. Διὰ τὴν θεραπείαν τῆς πιτυρίδας, ἐὰν ὀφείλεται αὕτη εἰς τὰς δύο πρώτας αἰτίας πρέπει ἀφ' ἑνὸς νὰ ἀφαιροῦνται αἱ λεπίδες διὰ καθημερινοῦ κτενίσματος καὶ βουρτσίσματος, ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀποφεύγηται κάθε ἰσχυρὸς ἐρεθισμός(ἰσχυρὸν τρίψιμον κτένια μυτερά). Εἰς τὴν τρίτην περίπτωσιν πρέπει ἐγκαίρως νὰ γίνηται ἰατρικὴ θεραπεία, διότι ὑπάρχει κίνδυνος τριχοπτώσεως(βλ. *Τρῖχες*).

Πιτυρίασις ροδόχρους.

Χαρακτηρίζεται ἀπὸ κηλίδας ροδόχρους διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος.

Ἄρχεται ἀπὸ τὸν τράχηλον, τὸ στῆθος τοὺς ὤμους, καὶ κατέρχεται εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὴν ἀνωτέραν μοῖραν τῶν μελῶν. Διὰ τὴν θεραπείαν, ὁ πάσχων λαμβάνει κάθε ἡμέραν ἢ κάθε δύο ἡμέρας ἀμυλοῦχονζ, λούτρόν, καὶ ἐφαρμόζει πρωΐαν καὶ ἑσπέρας ἀλοιφὴν μὲ ὀξείδιον ψευδαργύρου.

Πιτυρίασις versicolor.

Ὀφείλεται εἰς ἕνα μύκητα,τὸ μικρόσπορον.* Ὁ πάσχων παρουσιάζει σειρὰν κηλίδων ὁτὲ μὲν μικρῶν, ὁτὲ δὲ μεγάλων, χρώματος ἀλλάζοντος ἀπὸ κίτρινον ἀχυροειδὲς εἰς καφὲ μὲ γάλα. Αἱ κηλίδες ἀναφαίνονται πάντοτε εἰς μέρη κεκαλυμμένα.

ΠΙΤΥΡΟΝ

Ὁ λεπτὸς φλοιὸς ἀλεσμένων σιτηρῶν. Τὸ χονδρότερον μέρος τοῦ ἀλεύρου, τὸ ὁποῖον κοσκινιζόμενον διὰ τοῦ πυκνοῦ κοσκίνου, ἐναπομένει ἐν αὐτῷ.

Τὸ πίτυρον χρησιμοποιεῖται ἔξωθεν ὡςμαλακτικόν,διὰ δερματικὰς παθήσεις εἰς ***πλύσεις***(2 % ἢ ***λουτρα****.) (βλ. *Ἄρτος*)

ΠΙΤΥΣ

Γένος φυτῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Κωνοφώρων, τὰ ὁποῖα περιέχουν ρητίνην. Ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη. Ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ καλουμένου Pinus pinea ἐξάγεται ἡ ***τερεβινθίνη****(βλ. *Κουκουνάρι*).

ΠΛΑΚΙΔΙΑ *(ἢ Τροχίσκοι) (tablettes)*

Σκευασίαι στερεαὶ τὴν σύστασιν, αἱ ὁποῖαι σύγκεινται ἐκ σακχάρου καὶ φαρμακευτικῶν οὐσιῶν.

ΠΛΑΚΟΥΣ *(κ. Ὕστερον)*.

Ἡ μαλακὴ μᾶζα, ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην χρησιμεύει ὡς διάμεσον μεταξὺ τῆς μήτρας καὶ τοῦ ἐμβρύου, καὶ ἐξέρχεται τῆς μήτρας μετὰ τὸν τοκετόν. Ὁ πλακοῦς ἔχει σχῆμα δισκοειδὲς καὶ σύστασιν σπογγιώδη. Μία τῶν πλευρῶν του προσφύεται ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου τῆς μήτρας, ἡ ἑτέρα δέχεται τὸν ὀμφάλιον λῶρον, ὁ ὁποῖος ἔρχεται ἐκ τοῦ ἐμβρύου.

Τὸ βάρος τοῦ πλακοῦντος μετὰ τὸν τοκετὸν εἶναι κατὰ μέσον ὅρον 450-550 γρ. τὸ μῆκος του 15-20 ἑκμ. τὸ δὲ πάχος του 3—4 ἑκμ. Διὰ τοῦ πλακοῦντος τὸ ἔμβρυον προσλαμβάνει ἀπὸ τὸ μητρικὸν αἷμα, τὰς τροφὰς καὶ τὸ ὀξυγόνον, τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην διὰ νὰ ζήσῃ.

Ὁ πλακοῦς προσφύεται συνήθως εἰς τὴν ἀνωτέραν μοῖραν τῆς μήτρας. Ἐνίοτε ὅμως καὶ εἰς τὴν κατωτέραν ὁπότε ἐπέρχεται ἡ κατάστασις, ἡ καλουμένη ***παρὰ φύσιν πρόσφυσις*** τοῦ ***πλακοῦντος***. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν παρατηροῦνται αἱμορραγίαι ἐπικίνδυνοι καὶ διὰ τὸ βρέφος καὶ διὰ τὴν μήτρα.

ΠΛΑΣΜΟΝΗ

Κόνις ὑποκίτρινος, ἄοσμος, ἄγευστος ἀποτελουμένη ἀπὸ μίγμα τυρίνης καὶ δισσανθρακικοῦ νατρίου. Χρησιμοποιεῖται εἰς δόσιν 30-120 γρ. τὴν ἡμέραν ὡς τονωτικὸν διὰ τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἀναρρωνύοντας.

ΠΛΑΣΤΙΚΑΙ ΕΓΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Καλοῦνται αἱ ἐγχειρήσεις διὰ τῶν ὁποίων μοῖρα τοῦ σώματος κατεστραμμένη ἢ παραμεμορφωμένη ἀντικαθίσταται δι' ἑτέρας ὑγιοῦς μοίρας τοῦ ἰδίου σώματος.

ΠΛΕΥΡΑΙ *(βλ. ΠΙΝ3 καὶ 4)*

Ὀστᾶ τοξοειδῆ, λοξὰ πρὸς τὰ κάτω καὶ πρόσω, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν τὰ πλάγια τοιχώματα τοῦ θώρακος. Ὑπάρχουν 24 πλευραί, 12 ἑκατέρωθεν. Αἱ πλευραὶ διαιροῦνται εἰς ἀληθεῖς καὶ νόθους.

Αἱ ***ἀληθεῖς*** 7 τὸν ἀριθμὸν,αἱ ἀνώτεραι συνδέονται πρὸς τὸ στέρνον διὰ χόνδρου.

Αἱ ***ψευδεῖς*** 5 τὸν ἀριθμόν, εἶναι αἱ κατώτεραι. Ἡ 11 καὶ 12 πλευρὰ δὲν ἔχουν καμμίαν σύνδεσιν πρὸς τὸ στέρνον

Ἐπὶ ***κατάγματος τῶν πλευρῶν*** ὑπάρχει πόνος ἰσχυρὸς ἐντετοπισμένος αὐξάνων κατὰτὸν βῆχα καὶ τὴν βαθεῖαν ἀναπνοήν. Θεραπεύονται δι' ἀκινησίας τῶν πλευρῶν μὲ εἰδικὸν ἐπίδεσμον.

ΠΛΕΥΡΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ ***ὑπεζωκότος****ἑτερόπλευρος ἢ διπλῆ, ἐπερχομένη συνεπείᾳ κρυολογήματος, τραυματισμοῦ, φθίσεως ἢ καὶ ὡς ἐπιπλοκὴ ρευματισμοῦ, πνευμονίας, ἰλαρᾶς, τύφου, καρκίνου. Τὰ δύο φύλλα τοῦ ὑπεζωκότος πρίσκονται καὶ συχνάκις σχηματίζεται ὑγρὸν ἐντὸς τῆς κοιλότητος τῶν δύο φύλλων. Ἡ πλευρῖτις εἶναι ξηρά, ὅταν δὲν σχηματίζεται ὑγρόν, ἢ ὑγρὰ ὅταν σχηματίζεται ὑγρὸν (ὕδωρ, αἷμα, πῦον).

Ἡ ***ξηρὰ πλευρῖτις*** ἐκδηλοῦται διὰ πόνου εἰς ὡρισμένον σημεῖον τοῦστήθους βηχὸς ἐλαφροῦ καὶ μικροῦ πυρετοῦ. Ἡ ἴασις ἐπέρχεται ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν.

Ἡ ***ὑγρὰ πλευρῖτις*** ἐκδηλοῦται διὰ συμπτωμάτων βαρυτέρων. Τὸ ὑγρὸν ἢ ἀπορροφᾶται ἢ πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ (βλ. *Ἀπομυζητήρ*).

Ἡ ἴασις των ἐπέρχεται μετὰ πολλὰς ἑβδομάδας. Συχνάκις καταλήγει εἰς φθίσιν- Ἐπιβάλλεται μεγάλη προσοχὴ καὶ περιποίησις.

ΠΛΕΥΡΩΔΥΝΙΑ

Πόνος ἐντετοπισμένος εἰς τοὺς μῦς τοῦ θώρακος ἄνευ πυρετοῦ. Ὀφείλεται συχνάκις εἰς ρευματισμούς. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς ἐπιθέσεις σιναπισμοῦ, βάμματος ἰωδίου, καταπλασμάτων σινα-

SISMANOGLIO MEGARO

πούχων καὶ βεντουζῶν ἁπλῶν ἢ σκαρίφητῶν.

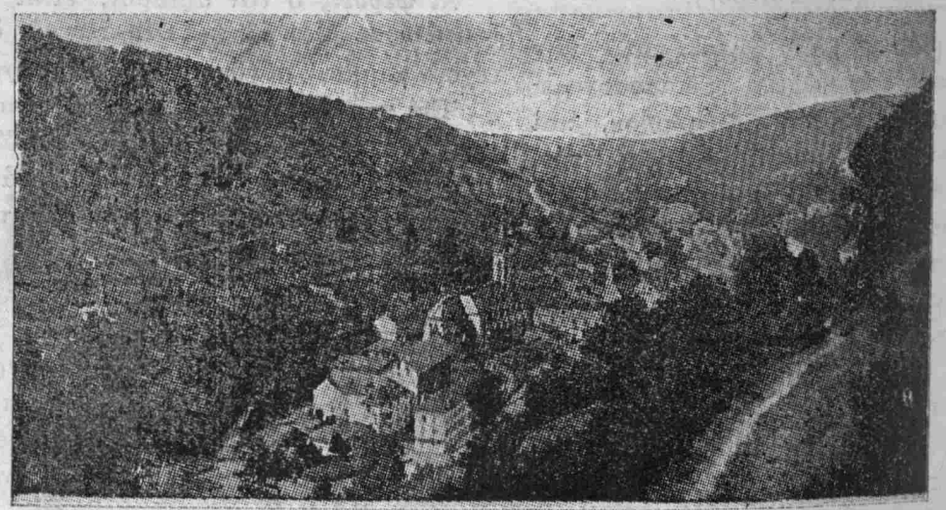
ΠΛΗΓΑΙ (*βλ. Τραύματα, Ἐπίδεσμοι*)

ΠΛΗΘΩΡΑ

Ἀφθονία σίματος εἰς ὁλόκληρον ἢ καὶ μέρος τοῦ κυκλοφορικοῦ συστήματος Ἡ πληθώρα εἶναι γενικὴ ἢ μερική.

ΠΛΟΜΠΙΕΡ (*Plombières*)

Θερμοπηγαὶ ἀκρατόθερμοι ἐν Vosges τῆς Γαλλίας εἰς ὕψος 450 μ., *ὠφέλιμοι* διὰ παθήσεις ἐντέρων, δυσπεψίας, ρευματισμούς, νευραλγίας καὶ παθήσεις τῆς μήτρας. Ἐποχὴ ἀπὸ 1 Ἰουνίου—1 Ὀκτωβρίου. (Εἰκ. 570)

Εἰκ. 570

Πλομπιέρ

Ἡ ***γενικὴ πληθώρα*** παρατηρεῖται ἰδίως εἰς πολυφάγους, καὶ προπαντὸς εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κάμνουν κατάχρησιν τροφῶν λίαν θρεπτικῶν. καὶ χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἐρυθρότητα τοῦ δέρματος, τοῦ προσώπου, ἐξοίδησιν τῶν κατ' ἐπιφάνειαν αἱμοφόρων ἀγγείων. σφυγμὸν σκληρόν, τάσιν πρὸς αἱμορραγίας, πόνους ἀορίστους, ὑπνηλίαν, ἐρυθρότητα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ αὔξησιν τῆς ζωϊκῆς θερμότητος.

Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς δίαιταν, ὀλιγοφαγίαν, καθάρσια συχνὰ καὶ ἐν ἀνάγκῃ εἰς ἀφαιμάξεις. (βλ. *Αἷμα*).

ΠΛΗΘΩΡΙΚΟΣ

Ὁ ὑπὸ πληθώρας* πάσχων.

ΠΛΗΞΕΙΣ (*Ὑδροθεραπεία, Μαλάξεις*)

ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ

Τὰ πλυντήρια δὲν θὰ εἶναι πλησίον πηγῶν ἢ φρεάτων τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ χρησιμοποιεῖται πρὸς πόσιν. Ἐὰν εἶναι μολυσμένα, θὰ ὑφίστανται ἀπολύμανσιν.

ΠΛΥΣΕΙΣ (*Διακλύσεις*).

Πλύσεις κοιλοτήτων τοῦ σώματος γίνονται τόσον διὰ θεραπευτικὸν σκοπὸν ὅσον καὶ διὰ καθαριότητα, καὶ ἐκτελοῦνται δι' ἰδιαιτέρων ἐργαλείων (***διακλυστήρων****), ἢ ἐν ἀνάγκῃ διὰ φιάλης ἀναποδογυρισμένης ἢ καὶ διὰ μεγάλου χωνίου, εἰς τὰ ὁποῖα ἐφαρμόζεται ἐλαστικὸς σωλὴν καὶ εἰς αὐτὸν ἀνάλογον διὰ τὴν πλύσιν ἄκρον.

Πλύσεις τινες γίνονται διὰ συριγγῶν. Ὡς ρευστὸν διὰ τὰς πλύσεις χρησιμοποιεῖται ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ βρασθὲν ὕδωρ μετὰ ἢ ἄνευ φαρμακευτικῆς τινος οὐσίας. (βλ. *Κλύσματα, Κολεός, Βλεννόρροια, Στόμαχος, Οὖς, Ρίς*).

ΠΛΥΣΙΜΟΝ (*βλ. Καθαριότης, Ὑδροθεραπεία, Νοσηλεία, Βρέφος*)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ (*Spiritisme*)

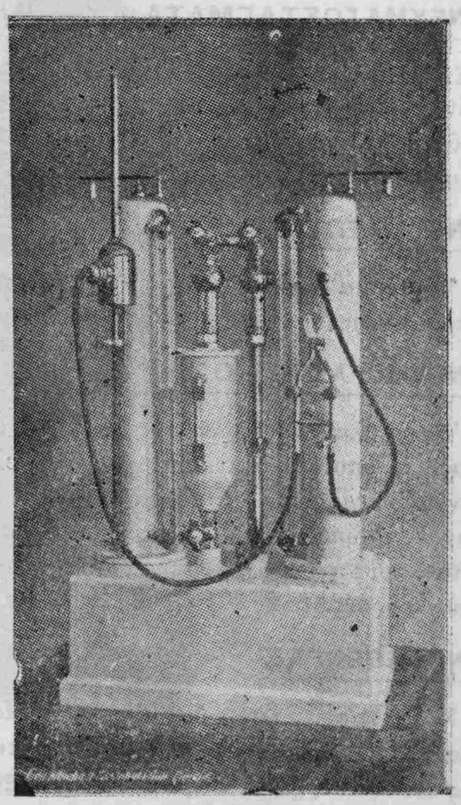
Κατὰ τοὺς πνευματιστάς, ὁ ἄνθρωπος συμμετέχει δύο εἰδῶν ὑπάρξεως. Διὰ τοῦ φυσικοῦ σώματος του ἀνήκει εἰς τὸν ὁρατὸν κόσμον, καὶ διὰ τοῦ ροώδους (fluidique) εἰς τὸν ἀόρατον. Τὰ δύο ταῦτα σώματα συνυπάρχουν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ διαρκούσης τῆς ζωῆς, χωρίζονται δὲ κατὰ τὸν θάνατον. Ὑπερθεν τῆς ὑλικῆς (materielle) ἀνθρωπότητος μας κινεῖται κατὰ τοὺς πνευματιστάς, ἀόρατος ἀνθρωπότης συνισταμένη ἐξ ὄντων τὰ ὁποία ἔχουν ζήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὰ ὁποῖα ἀπεκδυθέντα, κατὰ τὸν θάνατον, τὸ τῆς σαρκὸς ἔνδυμα, ἐπιζῶσιν εἰς τὸ ἄπειρον τὴν ἐλευθέραν ζωὴν τοῦ πνεύματος (τῆς ψυχῆς).

Αἱ δύο αὗται ἀνθρωπότητες, ἡ ὑλικὴ καὶ ἡ νοερὰ (πνευματικὴ) ἐπιδρῶσιν ἐπ' ἀλλήλων καὶ δύνανται νὰ ἔλθουν εἰς ἐπικοινωνίαν τῇ μεσολαβήσει μερικῶν ἀτόμων, κατόχων ἰδιαιτέρως δυνάμεως, τῶν ***μεσαζόντων*** (mediums) καὶ διὰ τῆς ὁποίας δυνάμεως τὰ πνεύματα δύνανται νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ ὕλης ἀντιληπτῆς ὑπὸ αἰσθήσεωντῶν μας.

Τὸ συνηθέστερον μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀκοκαθίσταται ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ ζώντων καὶ πνευμάτων, εἶναι κινήσεις τραπεζῶν κλπ. ἐκτελούμεναι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν χειρῶν τοῦ μεσάζοντος, καὶ τῶν ὁποίων κινήσεων, οἱ πνευματισταὶ ἑρμηνεύουν τὴν σημασίαν.

ΠΝΕΥΜΑΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο μέσον ἀνήκει εἰς τὰ φυσικοθεραπευτικὰ μέσα καὶ σύγκειται εἰς τὴν ἀναπνοὴν συμπεπυκνωμένου ἀέρος. Εἰσπνοαὶ ***συμπεπυκνομένου*** ἀέρος δηλ. ἰσταμένου ὑπὸ μεγαλειτέραν πίεσιν ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρικήν, ἐπιφέρουν εὐκολοτέραν, βαθυτέραν καὶ ἡσυχωτέραν ἀναπνοὴν καὶ χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς περιπτώσεις εἰς τὰς ὁποίας αἱ ἀναπνευστικοὶ ὁδοὶ ἔχουν διὰ τὸν ἕνα ἢ ἄλλον λόγον στενωθῇ ἢ καὶ ὅταν ἡ ἀναπνέουσα ἐπιφάνεια τῶν πνευμόνων ἔχει ἐλαττωθῇ.

Εἰκ. 571

Μηχάνημα πνευματοθεραπείας

Οὕτω ἐφαρμόζωνται αὗται εἰς χρονίας βρογχίτιδας, εἰς στενώσεις συνεπείᾳ ὄγκων ἢ οὐλῶν, εἰς ἀποθεραπείας πνευμονιῶν καὶ πλευριτίδων εἰς ἄσθμα ὅπου ἕνεκα τῶν βαθέων εἰσπνοῶν ἐπέρχεται εὔρυνσις τῶν πνευμόνων, καὶ οὕτω τὰ διάφορα συμπτώματα ἐλαττοῦνται καὶ συχνὰ θεραπεύονται.

Ἐνίοτε μὲ τὴν εἰσπνοὴν συμπεπυκνωμένου ἀέρος γίνεται καὶ ἐκπνοὴ εἰς ***διαλελυμένον*** ἀέρα, ὅτε ἡ ἐκπνοὴ εὐκολύνεται καὶ ἐξέρχεται ἐκ τῶν πνευμόνων ὅλος ὁ χρησιμοποιηθεὶς ἀήρ. Τὸ τοιοῦτον ἐφαρμόζηται εἰς τὸ ἐμφύσημα. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πνευματοθεραπείας, ἥτις

ἔχει καὶ αὕτη τὰς ὡρισμένας της ἀντεδείξεις, γίνεται ἢ δι' ἰδιαιτέρων μηχανημάτων ἢ τιθεμένου τοῦ ἀσθενοῦς ἐντὸς τῶν πνευματικῶν λεγομένων δωματίων δηλ. χώρων τῶν ὁποίων ὁ ἀὴρ εὑρίσκεται ὑπὸ μεγάλην πίεσιν.

ΠΝΕΥΜΑΓΟΣΤΑΓΜΑΤΑ *(Alcoolats)*

Σκευασίαι φαρμακευτικαὶ παρασκευαζομέναι δι' ἀποστάξεως οἰνοπνεύματος ἐπὶ μιᾶς ἢ περισσοτέρων οὐσιῶν ἐνεχουσῶν στοιχεῖα πτητικά.

ΠΝΕΥΜΑΤΩΣΙΣ

Ἀσθένεια ὀφειλομένη εἰς ἐμφάνισιν καὶ συσσώρευσιν ἀερίων ἐντὸς τῶν ἱστῶν·

ΠΝΕΥΜΟΓΑΣΤΡΙΚΟΝ

Ἐγκεφαλικὸν νεῦρον τῆς 10ης συζυγίας, τὸ ὁποῖον διανέμει κλάδους εἰς τὸν φάρυγγα, τὸν οἰσοφάγον, τὸν στόμαχον, τὸ ἧπαρ, τὸν λάρυγγα, τὴν τραχεῖαν, τοὺς πνεύμονας, τὴν καρδίαν καὶ τοὺς νεφρούς.

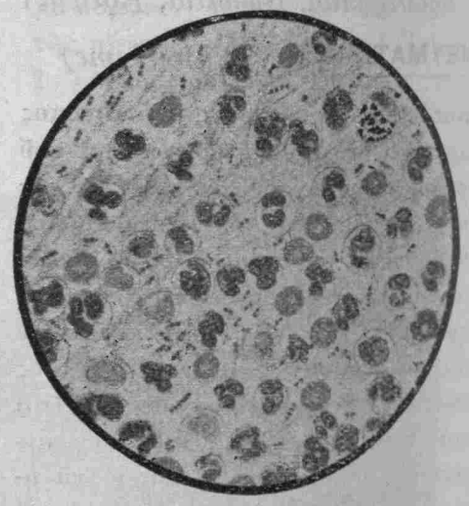
ΠΝΕΥΜΟΘΩΡΑΞ

Νόσος κατὰ τὴν ὁποίαν, συνεπεία τραύματος τοῦ θώρακος ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰτίας ἐπέρχεται συγκοινωνία μεταξὺ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ χώρου τοῦ εὑρισκομένου μεταξὺ τῶν δύο φύλλων τοῦ ὑπεζωκότος* καὶ πληροῦται οὗτος ἀέρος. Συχνὰ συμβαίνει μαζὺ μὲ τὸν ἀέρα νὰ συσσωρευθῇ καὶ ὑγρὸν (ὑδροπνευμοθῶραξ) ἢ καὶ πῦον (πυοπνευμοθῶραξ). Καὶ εἰς τὰς τρεῖς μορφάς, πιεζομένου τοῦ πνεύμονος ἐπέρχεται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον βαρεῖα δύσπνοια. Ἡ πρόγνωσις καὶ ἡ θεραπεία ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὰ τὸν πνευμοθώρακα προκαλέσαντα αἴτια, ἐνίοτε δὲ γίνεται ἀνάγκη καὶ χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως.

Τεχνητῶς προκαλεῖται πνευμοθώραξ ὡς θεραπευτικὸν μέσον κατὰ τῆς μονομεροῦς περιορισμένης φυματιώσεως τῶν πνευμόνων.

ΠΝΕΥΜΟΚΟΚΚΟΣ

Μικρόβιον ἔχον σχῆμα κοκκίων λογχοειδῶν ἢ καὶ κόκκων κριθαρίου. Εἰς τὸν πνευμόκοκκον ὀφείλεται ἡ πνευμονία*. Ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἀσθένειαι, ὅπως ἡ κυνάγχη, ἡ ἀρθρῖτις, ἡ μηνιγγῖτις, ἡ περι-

Εἰκ. 572

Πνευμόκοκκοι

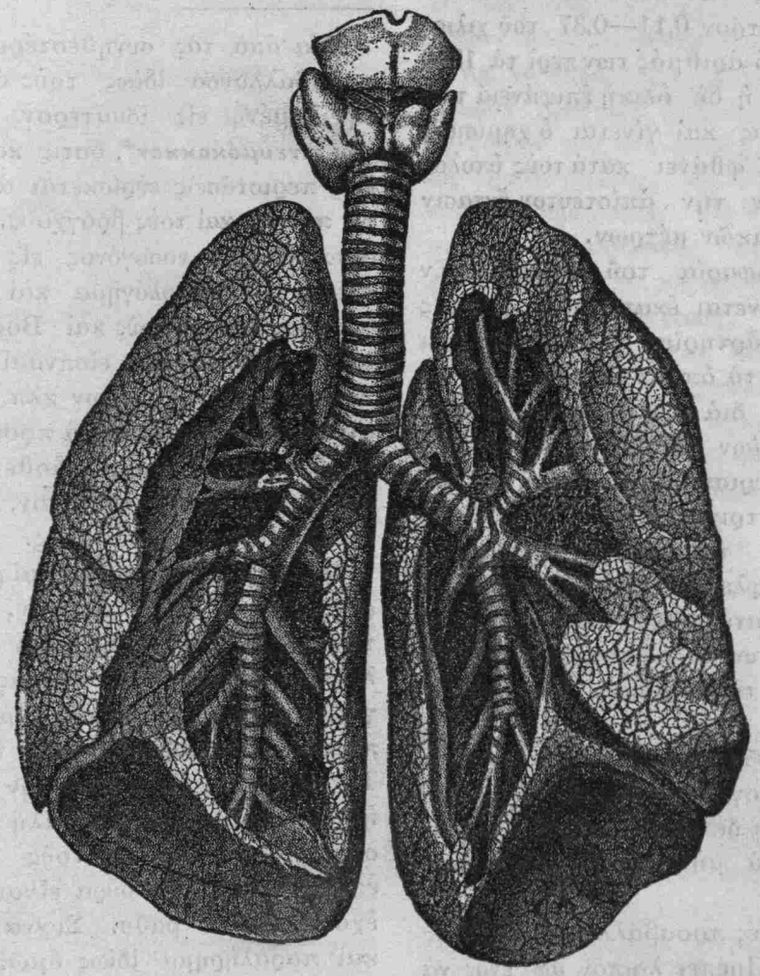
τονῖτις, ὀφείλουν πολλάκις τὴν γένεσίν των εἰς τὸ μικρόβιον τοῦτο.

ΠΝΕΥΜΟΚΟΝΙΩΣΕΙΣ *(βλ. Κονιορτός, Ἀνθράκωσις, Σιδήρωσις)*

ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ

Τὰ δύο ταῦτα κύρια ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς ἔχουν κωνοειδὲς σχῆμα, πλατὺ εἰς τὰ πλάγια καὶ ὀξὺ πρὸς τὰ ἄνω. Κεῖνται ἐντὸς τοῦ θώρακος τὸν ὁποῖον πληροῦν καὶ περιλαμβάνουν μεταξύ των τὴν καρδίαν, τὰ μεγάλα ἀγγεῖα, τοὺς βρόγχους, τὸν οἰσοφάγον κλπ. Αἱ κορυφαὶ τῶν πνευμόνων ἐξέχουν κατὰ ὀλίγα ἑκμ. (3—4) τοῦ θώρακος, αἱ δὲ βάσεις των προσαρμόζωνται ἐπὶ τοῦ διαφράγματος. Ἡ ἐπιφάνειά των εἶναι μαρμαρώδης, ἐλαστική, καὶ περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ὑπεζωκότος. Τὸ βάρος τῶν δύο πνευμόνων εἰς ἐνήλικα εἶναι 1,35 χλγρ. ἤτοι τὸ $^1/_{50}$ τοῦ ὅλου βάρους τοῦ σώματος. Οἱ πνεύμονες διαιροῦνται εἰς ***λοβούς***, κειμένους τοῦ ἑνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ συγκοινωνοῦντας μετα-

SISMANOGLIO MEGARO

Εἰκ. 573

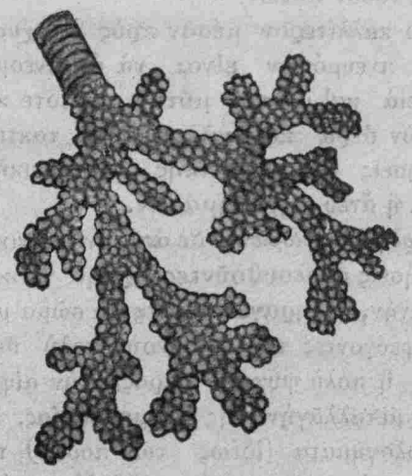
Πνεύμονες

ξύ των. Ἔχει δὲ ὁ μὲν ἀριστερὸς πνεύμων δύο, ὁ δὲ δεξιὸς τρεῖς λοβούς.

Οἱ ***βρόγχοι**** εἰσερχόμενοι ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῶν πνευμόνων τὴν λεγομένην πύλην, διακλαδοῦνται ὁ μὲν ἀριστερὸς εἰς δύο, ὁ δὲ δεξιὸς εἰς τρεῖς μικροτέρους.

Οὗτοι ἐνόσῳ προχωροῦν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πνεύμονος διαιροῦνται εἰς ὁλονὲν λεπτότερα ***βρόγχια***, τῶν ὁποίων τὸ τέλος ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς λοβιακοὺς ***ἀκρέμονας*** οἱ ὁποῖοι διὰ διαφραγμάτων διαιροῦνται πάλιν εἰς μικροτέρους χώρους, τὰ πνευμονικὰ ***κυστίδια***.

Τὰ κυστίδια ταῦτα εἶνε τὸ σπουδαιότερον μέρος τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων διότι δι' αὐτῶν γίνεται ἡ ἐναλλαγὴ τῶν ἀερίων κατὰ τὴν ἀναπνοήν.*

Εἰκ. 574

Πνευμονικὰ κυστίδια

Τὸ μέγεθος τῶν κυστιδίων εἶναι κατὰ τὴν διάμετρον 0,11—0,37 τοῦ χιλιοστομέτρου, ὁ ἀριθμὸς των περὶ τὰ 1800 ἑκατομμύρια, ἡ δὲ ὁλικὴ ἐπιφάνειά των διὰ τῆς ὁποίας καὶ γίνεται ὁ χημισμὸς τῆς ἀναπνοῆς φθάνει κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τινῶν τὴν ἀπίστευτον ἔκτασιν 200 τετραγωνικῶν μέτρων.

Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος τῶν πνευμόνων γίνεται ἑκατέρωθεν διὰ τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας ἥτις καταλήγει εἰς τριχοειδῆ τὰ ὁποῖα περιβάλλουν τὰ κυστίδια καὶ διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ ἐναλλαγὴ ἀερίων μεταξὺ τοῦ ἐντὸς τῶν κυστιδίων εὑρισκομένου ἀέρος καὶ τοῦ αἵματος τῶν τριχοειδῶν.

Ἐκ τῶν τριχοειδῶν σχηματίζεται σύστημα φλεβῶν αἵτινες συνενούμεναι εἰς δύο ἑκατέρωθεν, τὰς πνευμονικὰς φλέβας, φέρουν τὸ αἷμα εἰς τὸν ἀριστερὸν κόλπον τῆς καρδίας. (βλ. *Κυκλοφορία*).

Τὰ νεῦρα τῶν πνευμόνων προέρχονται ἀπὸ τὸ πνευμογαστρικὸν καὶ τὸ συμπαθητικόν, εἶναι δὲ οἱ πνεύμονες ἀναίσθητοι ἀρκεῖ νὰ μὴ προσβληθῇ ὁ ὑπεζωκώς.

Οἱ πνεύμονες προσβάλλονται εὐκόλως ἀπὸ νόσους. Πρέπει λοιπὸν ἀφ' ἑνὸς νὰ τοὺς ἐνδυναμόσωμεν καὶ νὰ τοὺς καταστήσωμεν ὀλιγώτερον ἐμπαθεῖς καὶ εὐπροσβλήτους, ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀποφεύγωμεν πᾶσαν αἰτίαν δυναμένην νὰ προκαλέσῃ νόσον αὐτῶν.

Τὸ καλλίτερον μέσον πρὸς ***ἐνίσχυσιν*** τῶν πνευμόνων εἶναι νὰ ἀναπνέομεν βαθειὰ καὶ μὲ τὴν μύτην, πάντοτε καθαρὸν ἀέρα καὶ νὰ κάμωμεν τακτικὰ ἀσκήσεις ἀναπνευστικῆς γυμναστικῆς* μετὰ ἢ ἄνευ μηχανημάτων.

Προφυλαττώμεθα δὲ ἀπὸ πνευμονικὰς παθήσεις ἀκολουθοῦντες ὀρθὴν γενικὴν ὑγιεινήν, σκληραγωγοῦντες τὸ σῶμα μας ἀποφεύγοντες τὴν ἀναπνοὴν πολὺ θερμοῦ ἢ πολὺ ψυχροῦ ἀέρος, τὴν αἰφνιδίαν μεταλλαγὴν τῆς θερμοκρασίας, τὰ κρυολογήματα (ἰδίως τῶν ποδῶν), τὸν κονιορτόν, τὸν καπνόν, τὰ δηλητηριώδη ἀέρια, καὶ τὴν ὑπερκόπωσιν τῶν πνευμόνων (μουσικοί, ρήτορες, ἀοιδοί).

ΠΝΕΥΜΟΝΙΑ

Μία ἀπὸ τὰς συνηθεστέρας νόσους, προσβάλλουσα ἰδίως τοὺς ἄνδρας καὶ ὀφειλομένη εἰς ἰδιαίτερον μικρόβιον, τὸν ***πνευμόκοκκον****, ὅστις καὶ εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις εὑρίσκεται ἀβλαβὴς εἰς τὰ πτύελα καὶ τοὺς βρόγχους, ὁ ὁποῖος ὅμως γίνεται νοσογόνος εἰς ὡρισμένας αἰτίας (ὡς κρυολόγημα καὶ ἰδίως εἰς ἀνέμους ἀνατολικοὺς καὶ Βορρᾶ, τραύματα, ξένα σώματα, εἰσπνοαὶ κονιορτοῦ καὶ ἐρεθιστικῶν ἀερίων κλπ.). Εἰς τὰς αἰτίας ταύτας πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἡ ἄμεσος μόλυνσις ἐξ ἀσθενοῦς. Προδιαθέτουν δὲ εἰς τὴν νόσον, ἀδυναμία, ἄτακτος ζωή, ἀλκοολισμός.

Ἡ πνευμονία ***ἀρχίζει*** αἰφνιδίως μὲ ρῖγος, πόνον εἰς τὸ πλευρόν, βῆχα εἰς τὴν ἀρχὴν ξηρὸν ἀργότερον μὲ πτύελα λευκὰ καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας αἱμορραγικὰ χρώματος σκωριᾶς, μὲ ἰσχυρὸν πυρετόν, δύσπνοιαν (40—60 τὸ λεπτόν), Τὸ πρόσωπον εἶναι κόκκινον ἢ μελανόν. ἡ γλῶσσα ξηρά, εἰς τὰ χείλη ἐπέρχεται συχνὰ ἕρπης καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιπεφυκῖτις. Τὰ οὖρα εἶναι ὀλίγα καὶ ἔχουν χρῶμα βαθύ. Συχνὰ ἐπέρχεται καὶ παραλήρημα ἰδίως ὅμως εἰς τοὺς πότας.

Κατὰ τὴν πνευμονίαν σχηματίζεται εἰς τὰς ἀρχὰς συμφόρησις καὶ ἀργότερον πύκνωσις, τοῦ ἱστοῦ καὶ ἡ μὲν προσβάλλετσι μέρος ἢ καὶ ὁλόκληρος λοβὸς τοῦ πνεύμονος καὶ ἡ φλεγμονὴ μεταφέρεται ἀπὸ τὸν ἕνα λοβὸν εἰς ἄλλον ἢ ἡ φλεγμονὴ γίνεται εἰς διάφορα μέρη τῶν διαφόρων λοβῶν, ὅπως λ. χ. εἰς τὴν βρογχοπνευμονίαν.

Ἡ νόσος διαρκεῖ 5—7—9—11 ἡμέρας καὶ τότε ἐπέρχεται ἡ κρίσις ἢ ἡ λύσης τῆς νόσου δηλ. ὁ ὑπάρχων πυρετὸς ἢ πίπτει αἰφνιδίως μὲ ἄφθονον ἱδρῶτα ἢ βαθμηδόν. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ μορθαὶ αἵτινες διαρκοῦν 3 ἢ καὶ 1 μόνον ἡμέραν. Ἡ πνευμονία εἶναι ἰδίως ἐπικίνδυνος εἰς παιδία καὶ γέροντας καὶ εἰς τοὺς ἀλκοολικοὺς καὶ μάλιστα ὅταν εἶναι διπλῆ. Ἐκ τῶν ἐπικλοκῶν δὲ τὰς ὁποίας ἐπιφέρει αἱ χειρότεραι εἶναι ἡ

ἀδυναμία τῆς καρδίας, τὸ ἐμπύημα καὶ ἡ γάγγραινα.

Ἡ ***θεραπεία*** τῆς πνευμονίας ἐπιτυγχάνεται διὰ ἐπισπαστικῶν μέσων (βεντοῦζαι, περιτυλίξεις κλπ.) ἀποχρεμπτικῶν τονωτικῶν καὶ διαφόρων συμπτωματικῶν. Μεγάλως ὅμως συντελεῖ εἰς τὴν εὐτυχῆ ἐξέλιξιν τῆς νόσου, ἐπιμελὴς καὶ περιεσκεμμένη ***περίθαλψις***. Τὸ δωμάτιον τοῦ ἀσθενοῦς πρέπει νὰ εἶναι εὐρύχωρον, εὐάερον, μὲ ἀτμόσφαιραν καθαρὰν ἴσης θερμοκρασίας, ὄχι πολὺ θερμόν, κάθε ρεῦμα ἀέρος θὰ ἀποφεύγεται. Κατὰ τὴν ἀπόχρεμψιν θὰ δίδεται βοήθεια εἰς τὸν ἄρρωστον διὰ νὰ μὴ κουράζεται πολύ.

Θὰ φροντίζωμεν νὰ εἶναι ἀναπαυτικὰ πλαγιασμένος καὶ ὀλίγον ὑψηλά, ἰδίως ὅταν ὑπάρχει δύσπνοια. Ὡς τροφὴ θὰ δίδεται εὔπεπτος ἀλλὰ καί τονωτικὴ τοιαύτη. Ἐὰν δὲ ὑπάρχει ἀδυναμία τῆς καρδίας ἡ τάσις πρὸς τοιαύτην θὰ δίδεται καφὲς καὶ οἰνόπνευμα. (βλ. *Νοσηλεία*).

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ

(*βλ. Αἱμορραγίαι*).

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΑΠΟΠΛΗΞΙΑ

(*βλ. Ἐμβολή*).

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΓΑΓΓΡΑΙΝΑ

Γάγγραινα περιορισμένου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέρους τοῦ πνεύμονος. Παρουσιάζεται σχεδὸν πάντοτε ὡς ἐπιπλοκὴ διαβήτου, λοιμωδῶν νόσων, ἐμβολῆς, καὶ ξένων σωμάτων τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν. Ἐπιφέρει ἐξάντλησιν γενικὴν, πυρετόν, δύσπνοιαν καὶ δύσοσμα πτύελα. Ἀναλόγως τῆς θέσεως της δύναται νὰ δοκιμασθῇ ἡ χειρουργικὴ ἐπέμβασις, ἄλλως ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τόνωσιν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ χρῆσιν εἰσπνοῶν ἢ φαρμάκων ἀντισηπτικῶν.

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΣΥΜΦΟΡΗΣΙΣ

Πάθησις ὀφειλομένη εἰς συσσώρευσιν ἀφθόνου αἵματος εἰς μέρος τι τῶν πνευμόνων. Προέρχεται ἢ διότι τὸ αἷμα δὲν δύναται κανονικῶς νὰ κυκλοφορήσῃ (ὑποστατικαὶ συμφορήσεις) ὡς συμβαίνει εἰς καρδιακὰς παθήσεις, εἰς διαφόρους νόσους ὅπου ὁ ἀσθενὴς εἶναι ἠναγκασμένος νὰ κατάκειται ἐπὶ τῆς ράχεως ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα ἢ συνεπεία ἐρεθισμοῦ τοῦ πνεύμονος ὡς συμβαίνει εἰς κρυολογήματα, εἰς εἰσπνοὰς ἐρεθιστικῶν ὑσιῶν κλπ. Τὰ γενικὰ συμπτώματα συμφορήσεως τῶν πνευμόνων εἶναι πόνος εἰς τὸ πλευρόν, βήξ, πυρετὸς καὶ ἐνίοτε αἱμοπτύσεις. Πρέπει ἐγκαίρως νὰ θεραπεύοντιαι διὰ βεντουζῶν, καταπλασμάτων περιτυλίξεων, καὶ καταλλήλων φαρμάκων ἐξαρτωμένων ἀπὸ τὴν αἰτίαν τῆς συμφορήσεως, διότι δύνανται νὰ σχηματίσωσιν πνευμονίαν.

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΗ ΦΘΙΣΙΣ

(*βλ. Φυματίωσις*).

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΟΝ ΑΠΟΣΤΗΜΑ

Προέρχεται συνεπείᾳ τραύματος τοῦ πνεύμονος, ἐμβολῆς, πνευμονίας, ἤ καὶ διαπυήσεως εἰς τὸ ἧπαρ ἢ τοὺς νεφροὺς Δύναται ἐπὶ μακρὸν διάστημα νὰ μὴ παρουσιάσῃ καταφανῆ συμπτώματα, ἅτινα συνήθως εἶναι πόνος, βῆξ, πυρετὸς δύσοσμα φλέγματα. Θεραπεύεται δι' ἐγχειρήσεως. Ἐνίοτε ὅμως διατρυπᾶ βρόγχον καὶ ἐκκενοῦται διὰ τοῦ στόματος, ἢ καὶ ἀνοίγει διέξοδον διὰ τοῦ ὑπεζωκότος καὶ σχηματίζει πυώδη πλευρίτιδα.

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΟΝ ΕΜΦΥΣΗΜΑ

(*βλ. Ἐμφύσημα*).

ΠΝΕΥΜΟΝΙΚΟΝ ΟΙΔΗΜΑ

Πάθησις πνευμονικὴ ὀξεῖα, χαρακτηριζομένη ἀπὸ πλήρωσιν τοῦ πνευμονικοῦ ἱστοῦ μὲ λευκωματοῦχρον ἔκκρισιν. Παρατηρεῖται ἰδίως εἰς νόσους τῆς καρδίας καὶ τῶν νεφρῶν. Ἐκδηλοῦται μὲ αἴσθημα στενοχωρίας, βῆχα σπασμωδικόν, δύσπνοιαν φοβεράν. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς ἄμεσον ἀφαίμαξιν (500—500 γρ. αἷμα) καὶ ἐνέσεις καρδιοτονικάς.

Εἶναι ἀσθένεια ἐπικίνδυνος, καταλήγουσα πολλάκις εἰς ταχὺν θάνατον.

SISMANOGLIO MEGARO

ΠΝΕΥΜΟΝΩΝ ΟΓΚΟΙ

Οἱ κυριώτεροι ὄγκοι τῶν πνευμόνων εἶναι, αἱ ***ὑδατῖδες κύστεις*** ὀφειλόμεναι εἰς τὴν ἐντὸς τῶν πνευμόνων ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμβρύου τῆς ἐχινοκόκκου* ταινίας, ἐπιφέρουσαι δύσπνοιαν, βῆχα, αἱμοπτυσίας καὶ θεραπευομέναι διὰ χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως, ἐὰν δὲν ἔχουν ἐν τῷ μεταξὺ εὕρῃ διέξοδον διὰ τῶν βρόγχων πρός τὰ ἔξω, τὰ ***σαρκώματα*** ἢ καὶ ***καρκῖνοι*** προσβάλλοντες συχνὰ καὶ τὸ ὑπεζωκὸς καὶ ἐπιφέροντας πόνους εἰς τὸν θώρακα, δύσπνοιαν βῆχα, καὶ αἱματώδη πτύελα, καὶ τὰ συφιλιδικὰ ***κομμιώματα*** ἐπιφέροντα συμπτώματα χρονίας πνευμονίας καὶ θεραπευόμενα δι' ἀντισυφιλιδικῆς θεραπείας.

ΠΝΙΓΜΟΣ

Ὁ θάνατος κατὰ τὸν πνιγμὸν ὀφείλεται ἢ εἰς ἀσφυξίαν συνεπείᾳ διακοπῆς τῆς ἀναπνοῆς διὰ τοῦ εἰς τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα εἰσρεύσαντος ὕδατος, ἢ εἰς ἀποπληξίαν συνεπείᾳ αἱμορραγίας ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ διὰ τῆς συμφορήσεως τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἡ ἐπίδρασις τοῦ ψυχροῦ ὕδατος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος καὶ ἥτις ὠθεῖ βιαίως τὸ αἷμα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ. Συχνὰ συνυπάρχουν καὶ αἱ δύο αἰτίαι.

Εὑρισκόμενοι πρὸ πνιγέντος ἢ μᾶλλον πρὸ πνιγομένου δύο τινὰ μᾶς ***ἐπιβάλλονται***, πρῶτον νὰ τὸν φέρωμεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ δεύτερον νὰ τὸν ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν ζωήν.

Διὰ τὸ πρῶτον, ὁ ριπτόμενος εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ σώσῃ πνιγόμενον πρέπει νὰ εἶναι καλὸς κολυμβητής, νὰ εἶναι ἥρεμος καὶ ἀτάραχος, καὶ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν ἐλαφρότερον ἐνδεδυμένος.

Ἐὰν πρὸς στιγμὴν ἔχασε τὸν πνιγόμενον θὰ παρατηρήσῃ ἐὰν φυσαλλίδες ἀέρος ἀνέρχονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διότι ἐκεῖ πλησίον θὰ εἶναι ὁ πνιγόμενος, δὲν πρέπει δὲ νὰ βασίζεται εἰς τὸ λεγόμενον ὅτι πρὶν ἐξαφανισθῇ τελείως ὁ πεσὼν εἰς τὴν θάλασσαν ἀνέρχεται τρὶς ἐπὶ τοῦ ὕδατος διότι τοῦτο εἶναι σφαλερόν. Πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ ταχέως, προσέχων μήπως ὁ πνιγόμενος τὸν ἁρπάσῃ. Θὰ τὸν πλησιάσῃ ἐκ τῶν ὄπισθεν, θὰ τὸν πιάσῃ ἀπὸ τὰς μασχάλας μὲ τεντομένους βραχίονας διὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ τὸν ἐγγίσῃ. Ἔπειτα θὰ τὸν ἰσιώσῃ, θὰ θέσῃ τὴν κεφαλήν του ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ τὸν σπρώχνει πρὸς τὴν παραλίαν, κολυμβῶν ὁ ἴδιος μὲ τὰ πόδια. Ποτὲ δὲν θὰ τὸν κρατεῖ ἀπὸ τὰ μαλλιὰ ἐκτὸς ἐὰν ὁ πνιγόμενος ἔχει χάσῃ τελείως τὰς αἰσθήσεις του.

Ἐὰν δὲ ὁ πνιγόμενος ἁρπάξῃ τὸν σωτῆρά του ἀπὸ τὰ χέρια, τότε οὗτος, ἔχει δικαίωμα νὰ τοῦ δαγκάσῃ τὰ χέρια ἢ τὰ δάκτυλα διὰ νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ τὸν ἀφίσῃ, ἐὰν δὲ τὸν ἁρπάξῃ ἀπὸ τὸν λαιμὸν ἢ ἀπὸ τὸ σῶμα, τότε θὰ κλείσῃ μὲ τὰ δάκτυλα τὴν μύτην καὶ μὲ τὸ χέρι ἐπὶ τοῦ πώγωνος του, θὰ τὸν ἀπομακρύνῃ.

Μόλις ὁ πνιγμένος φθάσῃ εἰς τὴν ξηρὰν θὰ καθαρίσωμεν προσεκτικὰ τὴν μύτη, τὸ στόμα, τὸν φάρυγγα ἀπὸ λάσπην, ἄμμον, ἢ νερὸ εἰσάγοντες τὸν δάκτυλον βαθειὰ μέσα.

Ἐὰν τὸ ὕπαιθρον εἶναι πολὺ ψυχρὸν θὰ μεταφερθῇ εἰς κανένα γειτονικὸν θερμότερον μέρος καὶ ἐκεῖ ταχέως θὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὰ ἐνδύματά του χωρὶς πολλὰ κουνήματα, ἐν ἀνάγκῃ θὰ ξεσχισθοῦν ταῦτα, θὰ τεθῇ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας, μὲ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος ὀλίγον χαμηλότερον ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπον σῶμα, καὶ θὰ πιέσωμεν ἐλαφρά τὴν ράχιν διὰ νὰ ἐξέλθῃ τὸ ἐντὸς τῆς τραχείας καὶ τῶν πνευμόνων ὑπάρχον ὕδωρ. Ἔπειτα θὰ τὸν στρέψωμεν καὶ θὰ τὸν τοποθετήσωμεν μὲ ὑψηλότερον τὸ σῶμα καὶ χαμηλώτερον τὰ πόδια.

Ποτὲ δὲν [θὰ ἀναποδογυρίζωμεν τὸ σῶμα, μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω, μὲ σκοπὸν νὰ βγάλωμεν τὸ νερὸ διότι οὕτω ἐὰν μὲν ὑπάρχει ἐγκεφαλικὴ αἱμορραγία τὴν χειροτεύομεν, ἐὰν δὲν ὑπάρχει τὴν προκαλοῦμεν. [Διὰ νὰ προκαλέσωμεν τήν ἀναπνοὴν, γαργαλεύομεν τοὺς ρώθωνας μὲ πτερὸν ἢ καὶ τὸν φάρυγγα, κτυπῶμεν τὸ στῆθος ἰσχυρὰ μέ βρεγμένο πανί, τὸ τρίβωμεν μὲ

σπίρτο δίδωμεν νὰ μυρίσῃ κολώνιαν ἢ ἀμμωνίαν καὶ ἐὰν δὲν ἀναπνέει, χωρὶς νὰ χάνωμεν καιρὸν κάμωμεν τεχνητὴν ἀναπνοήν.*

Δὲν πρέπει δὲ νὰ μᾶς ἐμποδίζῃ πρὸς τοῦτο οὔτε τὸ τυχὸν μελάνιασμα τοῦ σώματος, οὔτε ἡ ψυχρότης αὐτοῦ, οὔτε ἡ σκληρότης του. Πρέπει πάντοτε νὰ γίνηται ἡ τεχνητὴ ἀναπνοὴ καὶ ἐπὶ μακρὸν διάστημα, διότι ὑπάρχουν μεγάλαι πιθανότητες νὰ σωθῇ ὁ πνιγεὶς ἔστω καὶ ἐὰν ἔμεινε ἐπὶ πολὺ ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ πρόκειται περὶ ἀσφυξίας.

Εἰκ. 575

Αἱ πρῶται βοήθειαι εἰς τὸν πνιγμένον ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν ξηράν.

ΠΟΔΑΓΡΑ *(βλ. Ἀρθρῖτις)*

ΠΟΔΗΛΑΤΟΝ

Καλὴ καὶ ὑγιὴς ἄσκησις ὅταν γίνεται ἐν μέτρῳ καὶ σύμφωνα μὲ ὅρους τινάς. Ἓν τῶν μεγαλειτέρων προτερημάτων τοῦ ποδηλάτου εἶναι ὅτι τόσον τὰ παιδιά, ὅσον καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ γέροντες δύνανται ὅταν βεβαίως ἡ ὑγιεινή των κατάστασις τὸ ἐπιτρέπει, ταχέως, χωρὶς μεγάλον κόπον, καὶ χωρὶς μεγάλα ἔξοδα, νὰ μεταβαίνουν ἀπὸ τὸν μολυσμένον ἀέρα τῶν πόλεων εἰς τὸν καθαρὸν τῆς ἐξοχῆς.

Εἰς τὸ μέγα τοῦτο προτέρημα προστίθενται καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀσκήσεως προερχόμενα, ἤτοι ἐνίσχυσις τῶν μυῶν τῆς μέσης, τῆς κοιλίας καὶ τῶν ποδῶν, ἐπιτάχυνσις τῆς λειτουργίας τῆς καρδίας, τῆς ἀναπνοῆς, τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Ἐν γένει κατὰ τὴν ποδηλασίαν ἡ ὅλη ἐναλλαγὴ τῆς ὕλης ἐπιταχύνεται. Εἰς τὸ σῶμα γίνεται μεγάλη καῦσις λευκώματος καὶ λίπους καθὼς καὶ μεγάλη ἀπόδοσις ὕδατος. Ἐπίσης διὰ τῶν ἐπερχομένων δονήσεων τοῦ σώματος ἡ πέψις ἐπιταχύνεται καί εὐκολύνεται. Διὰ νὰ ἔχῃ ὅμως ἡ ποδηλασία τὰ καλὰ ταῦτα ἀποτελέσματα πρέπει νὰ γίνωνται τὰ ἑξῆς :

Ὁ ποδηλατῶν ποτὲ δὲν θὰ κύπτει πολὺ πρὸς τὰ ἐμπρὸς διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀντὶ εὐκινησίας ἐπέρχεται ἀκαμψία καὶ στερρότης τῶν χειρῶν, τῶν βρα-

χιόνων καὶ τῶν ὤμων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπειδὴ τὸ στῆθος καὶ ἡ κοιλία πιέζονται, ἐμποδίζεται ἡ ἀναπνοή.

Τὸ τοιοῦτον πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀποφεύγηται, ἀπ' ἐναντίας θὰ γίνωνται ἥσυχοι καὶ βαθέαι εἰσπνοαί, καὶ διὰ τῆς ρινὸς πάντοτε, διὰ νὰ ἐνισχύσωμεν τοὺς πνεύμονας καὶ φαρδύνωμεν τὸν θώρακα.

Διὰ νὰ καθήμεθα ὅμως ὀρθῶς ἐπὶ τοῦ ποδηλάτου πρέπει ἡ μὲν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις τῶν δύο ἄκρων τοῦ πηδαλίου, τὰ ὁποῖα κρατῶμεν, νὰ εἶναι τοὐλάχιστον ἡ αὐτὴ μὲ τὸ εὖρος τοῦ στήθους, τὸ δὲ κάθισμα φαρδύ, ἀναπαυτικόν, ὄχι αἰχμηρὸν πρὸς τὰ ἐμπρὸς διότι δύναται νὰ προσβάλλῃ τὸ περινέον καὶ τὰ γειτονικὰ ὄργανα, νὰ εἶναι δὲ εἰς τοιοῦτον ὕψος ὥστε πιέζοντες τὸ ποδεῖον (pedale) ἐλάχιστον μόνον νὰ κάμπτεται τὸ γόνυ.

Ἡ ταχύτης τῆς ποδηλασίας ἐπὶ ὁμαλοῦ δρόμου δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀνωτέρα τῶν 15 χιλιομέτρων τὴν ὥραν, θὰ εἶναι δὲ ἔτι μικροτέρα εἰς λιθόστρωτον, εἰς ἀνήφορον καὶ ἐναντίον ἀνέμου.

Εἰς τὴν ταχύτητα καὶ συνεπῶς εἰς τὴν κόπωσιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖται αὕτη, πρέπει νὰ δίδεται μεγάλη προσοχή.

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τῆν ποδηλασίαν κουραζόμεθα σχετικῶς ὀλίγον, ὁ κίνδυνος τῆς ὑπερβολῆς κατὰ τὴν ταχύτητα καὶ ὡς ἐκ τούτου κατὰ τὴν κόπωσιν εἶναι μέγας διότι τὸ περιβάλλον, ἡ τυχὸν συντροφιά, ἐν γένει ἡ πνευματικὴ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ὁ ποδηλατῶν, δὲν τὸν ἀφίνουν νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι κουράζεται καὶ ἐξακολουθῶν τὴν ταχείαν πορείαν του, κουράζει τὴν καρδίαν του. Ἐὰν δὲ αἱ ὑπερκοπώσεις αὗται ἐπανσλαμβάνονται συχνά, δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν διαρκεῖς βλάβας.

Τὸ ποδήλατον λοιπὸν εἶναι ὑγιεινὴ ἄσκησις ὅταν γίνηται ἡσύχως, μὲ ὀρθὴν στάσιν τοῦ σώματος, εἰς καλὸν ἴσιον δρόμον καὶ μὲ κανονικὴν λειτουργίαν τὰς ἀναπνοῆς. Βλάπτει δὲ ὅταν γίνονται μακραὶ καὶ ταχιῖαι ἐκδρομαί, εἰς ἀνηφορικὸν δρόμον μὲ κακὴν στάσιν, εἰς κονιορτοὺς καὶ ἐναντίον τοῦ ἀνέμου.

Διὰ τοῦτο θὰ ἀποφεύγουν τὴν ποδηλασίαν ἢ δὲν θὰ τὴν ἐκτελοῦν παρὰ μὲ τὴν ἄδειαν τῶν ἰατρῶν των, οἱ μὴ ἔχοντες ἐντελῶς ὑγιᾶ καρδίαν καὶ οἱ μὲ εὐπαθῆ ἀναπνευστικὰ ὄργανα, οἱ πάσχοντες ἀπὸ κήλην, ἀπὸ χρονίαν σκωληκοειδίτιδα, αἱμορροΐδας, κλπ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ παιδία ἐν γένει, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ποδηλατοῦν πρὶν τοῦ 12 ἔτους τῆς ἡλικίας των, διότι τὸ ποδήλατον δὲν ἐνισχύει ὅλους τούς μῦς καὶ ἐνισχύον τοὺς μέν, μὴ ἐπηρεάζον τοὺς δέ, δὲν ἀφίνει τὸ σῶμα νὰ γίνῃ κανονικόν. Ἐξ ἄλλου δύναται νὰ προκαλέσῃ καὶ τὸν σχηματισμὸν βλαισόποδος.*

Ὅπως εἰς ὅλας τὰς ἀσκήσεις, πρέπει καὶ ἡ ἐνδυμασία νὰ εἶναι κατάλληλος, νὰ μὴ γίνεται δὲ χρῆσις κατὰ τὴν ποδηλασίαν ἀφθόνων τροφῶν καὶ ποτῶν, ἰδίως δὲ οἰνοπνεύματος.

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΑ *(Foot-ball)*

Ἄσκησις καλή, ἐνόσῳ γίνεται εἰς μέρος χωρὶς κονιορτὸν διότι ὅλοι οἱμύες τοῦ σώματος ἀσκοῦνται καὶ ἀναπνέομεν καθαρὸν ἀέρα. Πρέπει δὲ καὶ νὰ παίζηται κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ παιγνιδίου, διότι αἱ τεῖδε κακεῖσε ριπτόμεναι κλωτσιὲς δύνανται ἐπικινδύνως νὰ βλάψουν.

ΠΟΔΟΦΥΛΛΙΝΗ

Ἐξάγεται ἐκ τοῦ οἰνοπνευματώδους ἐκχυλίσματος τοῦ Ποδοφύλλου, ποώδους φυτοῦ τῆς βορείου Ἀμερικῆς. Εἶνε κόνις ὑποκιτρίνη. Χρησιμοποιεῖται ὡς καθαρτικὸν εἰς δόσιν 0,01 — 0,05 τὴν ἡμέραν.

ΠΟΕΣΤΥΕΝ *Poestyen)*

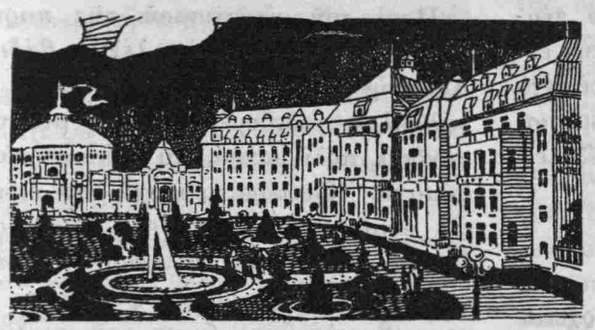
Πηγαὶ ἐννάτριοι θειοῦχοι παρὰ τὰ Καρπάθια, Θερμ. 60,1οΕ. ὠφέλιμοι, διὰ νευραλγίας, ρευματισμοὺς καὶ δερματικὰς παθήσεις. (Εἰκ. 576)

ΠΟΛΙΩΣΙΣ

Ἀπόχρωσις τῶν τριχῶν(βλ. *Τρίχες*)

ΠΟΛΤΖΙΝ *(Pælzin)*

Σιδηροῦχοι ἀνθρακοῦχοι πηγαὶ ἐν Πομερανίᾳ ὠφέλιμοι δι' ἀναιμικούς.

Εἰκ. 576

Πόεστυεν

ΠΟΛΥΑΡΘΡΙΤΙΣ *(βλ. Ρευματισμοί)*

ΠΟΛΥΓΑΛΑ *(Polygala)*

Ἡ ρίζα του εἶνε διουρητική, ἀποχρεμπτικὴ καὶ ἐμετική. Χρησιμοποιεῖται ὑπὸ μορφὴν κόνεως (0,5– 2,0), ἐκχυλίσματος (0,05—1,0) καὶ ἐγχύματος (1 %) εἰς παθήσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν.

ΠΟΛΥΓΟΝΟΝ ΤΟ ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΟΝ

(βλ. Ἀσημόχορτον)

ΠΟΛΥΝΕΥΡΙΤΙΣ

Νευρῖτις* παρουσιαζομένη ταυτοχρόνως εἰς πολλὰ μέρη.

ΠΟΛΥΟΥΡΙΑ

Ἄφθονος ἔκκρισις οὔρων ὑπερβαίνουσα τὰ 2 λίτρα. Εἶνε ***παροδική***, ἐπερχομένη μετὰ χρῆσιν διουρητικῶν, ἀφθόνου ὑδατοποσίας, γαλακτοποσίας, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν πυρετικῶν νόσων, ἢ καὶ ***διαρκὴς***, παρατηρουμένη ἰδίως ἐπὶ διαβήτου.

ΠΟΛΥΠΟΔΕΣ

Ὄγκοι ἀναπτυσσόμενοι ἰδίως ἐπὶ τῶν βλεννογόνων τῆς ρινός, τῆς μήτρας, τοῦ λάρυγγος,τοῦ ἐντέρου, τοῦ ὠτός.Οἱ ὄγκοι οὗτοι εἶνε συνήθως μισχωτοί καὶ καλῆς φύσεως. Θεραπεύονται δι' ἀφαιρέσεως καὶ καυτηριάσεως. (Εἰκ 577)

ΠΟΛΥΠΟΣΙΑ

Ὑπερβολικὴ δίψα καὶ χρῆσις ἀφθόνου ὕδατος, παρατηρουμένη ἰδίως ἐπὶ διαβήτου.

ΠΟΛΥΣΑΡΚΙΑ *(βλ. Παχυσαρκία)*

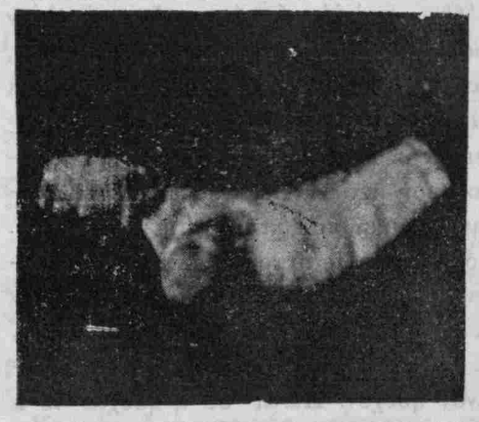
ΠΟΛΥΤΡΙΧΟ*(βλ.' Αδίαντον)*.

ΠΟΛΥΦΑΓΙΑ *(βλ. Θρέψις, Σίτισις)*.

ΠΟΜΑΔΕΣ *(βλ. Ἀλοιφαί)*.

ΠΟΜΑΤΑ ἢ ΠΟΤΗΜΑΤΑ

Ρευσταὶ σκευασίαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς εἴλημα ὕδωρ περιέχον διαλελυμένα ἢ ἐναιωρούμενα φαρμακευτικά τινα στοιχεῖα.

Εἰκ. 577

Τμῆμα λεπτοῦ ἐντέρου ἀφαιρεθὲν συνεπείᾳ πολύποδος.

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ Γ. Σώτροπα, Κων)πολις)

ΠΟΛΥΩΠΙΑ

Τὸ νά βλέπῃ τις πολλὰς φορὰς τὸ ἴδιον ἀντικείμενον εἶναι σύμπτωμα νό-

SISMANOGLIO MEGARO

σων τῆς Ἴριδος ἡ τοῦ φακοῦ. Ἐπίσης παρουσιάζεται κατὰ τὸν ἀστιγματισμόν, τὴν ὑστερίαν κλπ. (βλ. *Διπλοπία*).

ΠΟΜΦΟΛΥΓΕΣ *(Bulles)*.

Μεγάλα ἐπάρματα τοῦ δέρματος, περικλείοντα ὀρρῶδες διαφανὲς ἢ θολόν, ὑγρόν, καὶ παρουσιαζόμενα εἰς μερικὰς δερματικὰς νόσους, ἰδίως εἰς τὸν πέμφιγα. Μετὰ τὴν ρῆξιν των καὶ τὴν ἐκχυσιν τοῦ ὑγροῦ, θεραπεύονται, ἀφίνοντα ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος ἐλαφρὸν χρωματισμόν ὅστις μετὰ πάροδον χρόνου ἐξαλείφεται.

ΠΟΝΟΣ

Ἡ αἴσθησις τοῦ πόνου προέρχεται ἀπὸ ἰσχυρὸν ἐρεθισμὸν τῶν αἰσθητικῶν νεύρων. Δύναται δὲ ὁ ἐρεθισμὸς οὗτος νὰ εἶναι μηχανικῆς, χημικῆς κλπ. αἰτίας. Ἡ γενικὴ ἰδέα ὅτι ὅσον βαθύτερα εὑρίσκονται τὰ ὄργανα τόσον εὐαισθητότερα εἶναι δὲν εἶναι ἀληθής, τουναντίον, ὁ πλέον σφοδρὸς πόνος παράγεται ἀπὸ τομὴν λ. χ. τοῦ δέρματος ἐνῷ τὰ εἰς τὸ βάθος ὄργανα εἶναι ὀλιγώτερον εὐαίσθητα.

Ὅσον καὶ ἐὰν ὁ πόνος εἶναι τὸ πλέον δυσάρεστον τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, κατὰ τὸ ὁποῖον παύει κάθε δρᾶσις καὶ κάθε ἐνέργεια θελήσεως, ἐν τούτοις πρέπει νὰ θεωρεῖται καὶ εἶναι ἕν προφυλακτικὸν μέτρον τῆς φύσεως πρὸς πρόληψιν κακοῦ καὶ ὑποβοηθητικὸν ἰάσεως. Διότι ὁ ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας προερχόμενος πόνος ἀναγκάζει τὸν ἄρρωστον νὰ καταπολεμήσῃ ἀφ' ἑνὸς τὴν αἰτίαν, νὰ κρατήσῃ δὲ τὸ πονοῦν μέρος ἢ ὄργανον ἡσυχον. Εἶναι δὲ ἡ ἡσυχία τὸ α τῆς ἰάσεως. Διὰ τοῦτο ἡ καταπολέμησις τοῦ πόνου δὲν πρέπει πάντοτε νὰ ἐπιζητεῖται. *(βλ. Ἀναλγητικά)*.

ΠΟΝΟΣ *(βλ. Καλὰ-Ἀζάρ)*.

ΠΟΝΙΚΟΙ *(βλ. Μῦς)*.

ΠΟΝΤΙΚΟΦΑΡΜΑΚΟΝ *(βλ. Ἀρσενικὸν, Φώσφορος.)*

ΠΟΝΤΡΕΖΙΝΑ *(Pontresina)*.

Κλιματικὸς σταθμὸς ἐν Ἑλβετίᾳ εἰς ὕψος 1803 μ. ἔξοχος διὰ νευρικοὺς καὶ ἀναρρωνύοντας.

ΠΟΡΔΟΧΟΡΤΟΝ *(βλ. Στραμμώνιον*

ΠΟΡΕΙΑ

Περὶ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς πορείας παραπέμπομεν εἰς τὴν λέξιν *βάδισις*. Διὰ τὴν πορείαν πρέπει νὰ εἴμεθα καταλλήλως ἐνδεδυμένοι, ὄχι μὲ πολὺ χονδρά, πολὺ μακρά, καὶ πολὺ στενὰ ἐνδύματα. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ θὰ δίδεται εἰς εὐρύχωρα καὶ στερεὰ ὑποδήματα. Προκειμένου περὶ πολυώρου πορείας κατὰ τὸ θέρος, θὰ ἀποφεύγωμεν τὰς μεσημβρινὰς ὥρας ἕνεκα τοῦ κινδύνου τῆς ἡλιάσεως*. Ἐπίσης θὰ ἀποφεύγωμεν τὴν κατάχρησιν νεροῦ, θὰ ἀρκούμεθα δὲ εἰς τὸ νὰ κάμωμεν συχνὰ γαργαρίσματα. Ἡ πρόσληψις μεγάλης ποσότητος νεροῦ ὅταν εἴμεθα κουρασμένοι δύναται νὰ εἶναι πρόξενος μεγάλων κακῶν. Ἰδίως θὰ ἀποφεύγωμεν τελείως τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά, θὰ προτιμῶμεν δὲ ὀλίγον κρῦο τσάϊ. Ἐπίσης ὅταν θὰ σταματήσωμεν διὰ νὰ ἀναπαυθῶμεν, δὲν θὰ πιοῦμεν νερὸ παρὰ ἀφοῦ φάγωμεν τι. Μὲ κενὸν τὸν στόμαχον ποτὲ δὲν θὰ ἀρχίζωμεν πορείαν. Διὰ νὰ ἀναπαυθῶμεν ἀποφεύγομεν τὰ ὑγρὰ μέρη, καὶ τὰ ἐκτεθειμένα εἰς ἄνεμον, δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκδυώμεθα ἀμέσως.

ΠΟΡΕΤΑ ΒΕΚΙΑ *(Poretta vecchia)*.

Θειοῦχος θερμοπηγὴ ἐν Ἰταλίᾳ, θερμ. 35οΕ.

ΠΟΡΝΕΙΑ

Τὴν ἰσχὺν τῆς γενετησίου ὁρμῆς, ὁ πολὺς Λουθήρος ἔχει χαρακτηρίσει ὡς ἑξῆς: «Ὅστις θέλει νὰ ἀντισταθῇ κατὰ τῆς φυσικῆς ὁρμῆς, καὶ δὲν ἀφίνει νὰ γίνῃ ὅπως ἡ φύσις θέλει, δὲν κάμνει ἄλλο τι παρὰ νὰ θέλει νὰ ἐμποδίσῃ τὸ νὰ εἶναι ἡ φύσις φύσις, τὸ νὰ μὴ καίῃ ἡ φωτιά, τὸ νὰ μὴ βρέχῃ τὸ νερό, τὸ νὰ μὴ τρώγῃ, ἢ πίνῃ ἢ κοιμᾶται ὁ ἄνθρωπος». Εἰς τὸ περὶ γενετησίου ὁρμῆς

ἄρθρον ἀναφέραμεν ὅτι ὁ ἐνῆλιξ ἄνευ βλάβης τῆς ὑγιείας του δύναται ἐπὶ χρονικὸν διάστημα νὰ ἀπόσχῃ τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς γεννητικῆς ὁρμῆς.

Ἀλλ' ὡρισμένως ἡμέραν τινα ἡ φύσις θὰ ἀπαιτήσῃ τὸ δικαίωμα της καὶ τότε τιθεμένου τοῦ διλήματος τῆς παρὰ φύσιν (βλ. *Αὐνανισμὸς*) ἢ τῆς κατὰ φύσιν ἱκανοποιήσεως, βεβαίως θὰ καὶ πρέπει νὰ προτιμηθῇ τὸ δεύτερον.

Ἀναγκαστικῶς δὲ ὁ ἐλεύθερος θέλει προστρέξει εἰς τὴν ἐπίσημον ἢ ἀνεπίσημον πορνείαν, παρ' ὅλους τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους ἐνέχουν

Ἡ ἀνέκαθεν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ὑπάρχουσα καὶ παρ' ὅλην τὴν ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, παρ' ὅλους τοὺς πολιτειακοὺς καὶ ἀστυνομικοὺς νόμους ἐξακολουθοῦσα, βεβαίως εἰς εὐπρεπέστερον κἄπως ἀπὸ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας τρόπον, πορνεία, ἀμφιβάλλωμεν ἐὰν θὰ εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ ἐξαληφθῇ καὶ τοῦτο διότι οἱ φυσικοὶ νόμοι δὲν ὑπακούουν εἰς γραπτοὺς πολιτειακοὺς ἢ καὶ ἀγράφους κοινωνικοὺς τοιούτους. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα αἱ σημεριναὶ μεταπολεμικαὶ κοινωνικαὶ συνθῆκαι, τὸ ἀδύνατον σχεδὸν τῆς ἐγκαίρου ἀποκαταστάσεως πολλῶν νέων ἕνεκα τῶν οἰκονομικῶν ἀπαιτήσεων τοῦ γάμου, ὁ ἀσυγκρίτως μεγαλείτερος ἀριθμὸς γυναικῶν καὶ τόσα ἄλλα μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρωμεν τὴν φιληδονίαν καὶ ἀκολασίαν πολλῶν θυγατέρων τῆς Εὔας, μᾶς ἐμβάλλουν εἰς μεγάλον φόβον περὶ τῆς ἔστω καὶ προσωρινῆς καὶ διὰ μερικὰ ἔτη, ἵνα μὴ εἴπομεν δεκάδας ἐτῶν, χειροτερεύσεως τῆς πορνείας, τόσον τῆς ἐπισήμου, ἰδίως ὅμως τῆς ἀνεπισήμου.

Ὡς μόνον δὲ δυνατὸν μέσον περιορισμοῦ τοῦ κακοῦ, καὶ τοῦτο πρὸς ὄφελος ἀτομικόν, οἰκογενειακόν, κοινωνικόν, ἐθνικόν, θεωρῶμεν τὴν αὔξησιν τοῦ ζήλου τῶν γονέων ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀγωγὴν τῶν παιδιῶν των ἀφ' ἑνός, τὴν κατάλληλον διαπαιδαγώγησιν αὐτῶν ἀφ' ἑτέρου, διὰ νὰ δύνανται τὰ κορίτσια ἐντίμως ἐργαζόμενα ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἱκανοποιοῦν μόνα των τυχὸν ἀθῶας διὰ λοῦσα ὀρέξεις των ἢ καὶ νὰ συντηρῶνται μόνα των δι' ἐντίμου ἐργασίας. Οἱ ἐκ τῆς πορνείας κίνδυνοι καὶ διὰ τὰ δύο φύλα, εἶναι σοβαρώτατοι καὶ τὸ χειρότερον ἀναπόφευκτοι, ἀφορῶσι δὲ τόσον τὴν ἐπίσημον ὅσον καὶ τὴν μὴ ἐπίσημον τοιαύτην. Ἡ τελευταία δὲ εἶναι κατὰ πολὺ χειροτέρα τῆς πρώτης, διότι εἰς αὐτὰς ἐλλείπει καὶ ὁ δημαρχιακὸς ἔλεγχος καὶ ἡ πεῖρα καὶ αἱ προφυλακτικαὶ γνώσεις.

Ἡ πορνεία λοιπὸν ἥτις κατὰ τὴν γνώμην μας δὲν εἶναι δυνατὸν τελείως νὰ ἐξαφανισθῇ διὰ τοὺς ἀναφερθέντας λόγους, δύναται ἀφ' ἑνὸς νὰ περιορισθῇ διὰ κατασλλήλου ἀγωγῆς, ἀφ' ἑτέρου νὰ καταστῇ ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνος διὰ γενικῶν ὑπὸ τοῦ δήμου λαμβανομένων ἀλλὰ καὶ ἐκτελουμένων, προφυλακτικῶν μέτρων, καθὼς καὶ διὰ ἀτομικῶν τοιούτων τόσον τοῦ ἀνδρὸς ὅσον καὶ τῆς γυναικὸς διαφωτιζομένων καταλλήλως διὰ φυλλαδίων, διαλέξεων κλπ. (βλ. *Γεννητικαὶ παθήσεις*).

ΠΟΡΟΙ

Καλοῦνται αἱ ὀπαὶ τῶν ἱδρωτοποιῶν ἀδένων. (βλ. *Ἱδρώς, Δέρμα, Καθαριότης*).

ΠΟΡΤΕΡ

Ζύθος ἰσχυρὸς περιέχων 6—8 % οἰνόπνευμα.

ΠΟΡΤΟ

Οἶνος πλούσιος εἰς οἰνόπνευμα. Εἰς μικρὰς δόσεις ὠφελεῖ τοὺς ἐξηντλημένους καὶ ἀναρρωννύοντας.

ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ

Καρπὸς δροσιστικός, εὔπεπτος καὶ διουρητικός. (βλ. *Πίνακα εἰς τὸ περὶ τροφῶν ἄρθρον*).

Ἡ πορτοκαλάδα παρασκευάζεται ὡς ἑξῆς: Λαμβάνομεν 4 πορτοκάλια, 125 γρ. σακχάρου εἰς σβόλους. Τρίβεται ὁ φλοιὸς μὲ τὴν σάκχαριν, ἕως ὅτου βγῇ ὅλον τὸ κίτρινο. Ἡ σάκχαρις τίθεται ἐντὸς δοχείου, καὶ μὲ πιεστῆρα (presse-citron) θὰ ἐξαχθῇ ὁ χυμὸς τῶν πορτο-

καλιῶν διὰ νὰ χυθῇ ἐπάνω στὴν ζάχαρι.

Προσθέτομεν 2 λίτρας κρύου καθαροῦ νεροῦ καὶ ἀφοῦ λυώσῃ ἡ σάκχαρις θἀπερασθῇ. Δὲν πρέπει νὰ μείνῃ πολὺ καιρόν).

Τὰ ἄνθη τῆς πορτοκαλέας περιέχουν οὐσίαν (essence de nerol) ἡ ὁποία ἀποσταζομένη δίδει τὸ ***ὕδωρ τῶν φύλλων τῆς πορτοκαλλέας*** ἐξ οὗ παρασκευάζεται καὶ τὸ ὁμώνυμον σιρόπιον.

Ἀμφότεραι αὗται αἱ σκευασίαι χρησιμοποιοῦνται ἔσωθεν ὡς κατευναστικαὶ καὶ ἀντισπασμωδικαί. Τὸ ἔγχυμα τῶν φύλλων (2 %) εἶναι ἀντισπασμωδικὸν καὶ ἀντιγαστραλγικὸν εἰς μικρὰς δόσεις.

ΠΟΡΦΥΡΑ

Ἐξάνθησις δερματική, ὀφειλομένη εἰς ἔκχυσιν αἵματος εἰς τὸ δέρμα καὶ χαρακτηριζομένη ἀπὸ κηλίδας στρογγυλὰς ἢ ἐπιμήκεις χρώματος βαθέος ἐρυθροῦ, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐξαλείφονται διὰ τῆς πιέσεως. Συνήθως ἔχει ὡς ἕδραν τὰ κάτω ἄκρα. Ἡ πορφύρα συνοδεύεται ἐνίοτε καὶ ἀπὸ βαρέα γενικὰ φαινόμενα. Ἀναφαίνεται κατὰ τὴν ἐξέλιξιν διαφόρων λοιμωδῶν νόσων (τυφοειδοῦς πυρετοῦ, σκορβούτου κλπ.)

Ἐνίοτε ἀναφαίνεται ἀποτόμως καὶ συνοδεύεται ἀπὸ πόνους ἀρθρικοὺς καὶ φαινόμενα γαστροεντερικά, ὁπότε καὶ καλεῖται ***πορφύρα ρευματικὴ*** ἢ νόσος τοῦ Werlhoff (βλ. *Βερλόβειος νόσος*).

Ἡ ***θεραπεία*** συνίσταται εἰς ἐλαφρὰν τῶν κάτω μελῶν ἀνύψωσιν καὶ ἡσυχίαν εἰς τὴν κλίνην. Ἡ τροφὴ θὰ περιλαμβάνῃ λαχανικὰ φρέσκα καὶ ξυνὰ (σαλάτες, κάρδαμον κλπ).

ΠΟΣΘΗ (*βλ. Ἀκροποσθία*).

ΠΟΤΑ

Ὁ κύριος σκοπὸς τῶν ποτῶν ἐν γένει εἶναι νὰ συμπληρώσουν τὴν διὰ τῶν τροφῶν προσλαμβανομένην ποσότητα ρευστοῦ, ὅταν αὕτη δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸ νὰ ἐξισώσῃ τὴν ἐκ τοῦ σώματος ἀπεκκρινομένην ποσότητα ὕδατος, εἴτε διὰ τοῦ οὔρου, εἴτε διὰ τοῦ δέρματος ἢ ἀναπνοῆς. Ὡς δὲ γνωρίζομεν ἡ δίψα εἶναι ὁ αἴσθημα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀφ' ἑνὸς μᾶς ὠθεῖ καὶ μᾶς ἀναγκάζει εἰς τὸ νὰ προσλάβωμεν ποτά, ἀφ' ἑτέρου ὁρίζει καὶ τὴν ποσότητα αὐτῶν.

Τὰ ποτὰ λοιπὸν εἶναι μέσα τῶν ὁποίων δὲν ἔχομεν πάντοτε ἀπόλυτον ἀνάγκην, δεδομένου ὅτι αἱ τροφαί μας καὶ ἰδίως αἱ σοῦπες, τὰ χόρτα, τὸ γάλα, τὰ ὀπωρικὰ περιέχουν ἀρκετὴν ποσότητα ὕδατος διὰ νὰ καλυφθῇ ἡ ἀνάγκη ρευστῶν τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τροφή μας δὲν περιορίζεται εἰς τὰς ἀναφερθείσας, τόσαι δὲ ἄλλαι αἰτίαι δὲν ἐπιτρέπουν νὰ τηρηθῇ τὸ ἰσοζύγιον μεταξὺ τοῦ προσλαμβανομένου καὶ ἐξαγομένου ρευστοῦ γίνεται πάντοτε ἀνάγκη ἰδιαιτέρας προσλήψεως.

Διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ποτῶν ἐν γένει πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψει ἡ ποσότης καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾶ τὴν ποσότητα, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ***μεγάλαι ποσότητες*** ρευστοῦ, ἔστω καὶ ἐὰν πρόκειται περὶ ἁπλοῦ νεροῦ συστηματικῶς λαμβανόμεναι ὁδηγοῦν εἰς διαταραχὰς τῆς καρδίας καὶ τῶν νεφρῶν διότι ταῦτα ἀναγκαζόμενα νὰ ἐξαγάγωσιν τοῦ σώματος τὸ περιπλέον τῆς ἀναγκαιούσης ποσότητος, κουράζονται. Ὅσον δ' ἀφορᾶ τὸ εἶδος τοῦ ποτοῦ, τινὰ μὲν ἐμπεριέχουσι θρεπτικὰς οὐσίας ὡς τὸ γάλα, ἄλλα οἰνόπνευμα (βλ. *Οἰνοπνευματώδη ποτά*), ἄλλα δροσιστικὰς οὐσίας, ἄλλα διεγερτικὰς ὡς καφὲς, τσάϊ κλπ.. (Περὶ τῆς ἰδιαιτέρας ἰδιότητος βλ. ἕκαστον τῶν ποτῶν, περὶ δὲ τῆς χημικῆς συστάσεως των βλ. *Πίνακα ἐν τῷ περὶ τροφῶν ἄρθρῳ*).

ΠΟΤΑΣΣΑ (*βλ. Κάλιον*).

ΠΟΤΗΡΙΟΝ (*βλ. Μέτρα*).

ΠΟΤΤΕΙΑ ΝΟΣΟΣ (*Mal de Pott*).

Νόσος τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας (2—6) ἐπερχομένη εἰς ἀναιμικά, χοραδικά, φυματικὰ παιδία ἢ καὶ ἀπὸ τοιαῦτα μὲ φυματικὴν προδιάθεσιν. Ὀφείλεται εἰς τερηδονώδη φυματικὴν φλεγμονὴν τῶν σπονδύλων. Ἡ νόσος ἀρχίζει βραδέως μὲ πόνους εἰς τὴν ράχιν. Τὰ

παιδία κουράζονται ταχέως, βαδίζουν προσεκτικὰ καὶ σιγά, ἀποφεύγουν τὰς κινήσεις, ἡσυχάζουν πολύ. Ἰδίως δὲ ἀποφεύγουν κάθε κύρτωσιν τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ ὅταν μὲν καθήμενα πρέπει νὰ σηκωθοῦν ὑποστηρίζονται ἀπὸ τὰ χέρια των, ὅταν δὲ πρόκειται νὰ σηκώσουν τι ἀπὸ κάτω, κάθηνται καὶ στρέφουν προσεκτικά (Εἰκ. 578).

Εἰκ. 578

Μικρὰ πάσχοντα ἀπὸ Ποττείαν νόσον ἐν γυψίνῳ στηθοδέσμῳ

Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ Σαρ. Παπαδοπούλου, Κων)πολις)

Ὁ προσβληθεὶς σπόνδυλος καταστρέφεται, δύνανται δὲ νὰ προσβληθῶσι καὶ νὰ καταστραφῶσι καὶ οἱ γειτονικοί. Συνεπείᾳ δὲ τοῦ βάρους τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ἀνωτέρω τοῦ ἀσθενήσαντος μέρους κειμένων τμημάτων τοῦ κορμοῦ, οἱ σπόνδυλοι συσσωρεύονται ὁλονὲν περισσότερον καὶ σχηματίζεται τοιουτοτρόπως κύφωσις (βλ. λ.) γωνιακὴ εἰς τὸ προσβληθὲν μέρος.

Ἡ φυματίωσις ὅμως αὕτη τῶν σπονδύλων δὲν μένει ἐντετοπισμένη πάντοτε ἐκεῖ, οὐχὶ σπανίως σχηματίζει ἀποστήματα τὰ ὁποῖα ἢ εὑρίσκουν διέξοδον εἰς τὴν ράχιν καὶ σχηματίζουν λίαν δυσάρεστα καὶ ἐπικίνδυνα ὡς ἐκ τῆς πιθανῆς μολύνσεως συρίγγια, ἢ προχωροῦντα βραδέως μεταξὺ τῶν μυῶν κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης εὑρίσκουν διέξοδον εἰς ἀπομεμακρυσμένα τῆς ἀρχικῆς ἕδρας μέρη.

Ἄλλη ἐπιπλοκὴ ἥτις κατὰ τὴν Ποττείαν νόσον δύναται νὰ ἐπέλθῃ εἶναι, παράλυσις συνεπείᾳ βλάβης τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

Ὅσον τρομερὰ καὶ ἐπικίνδυνος, ἰδίως ἕνεκα τῶν ἐπιπλοκῶν της εἶναι ἡ νόσος τόσον ἔξοχα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεραπείας. Πρὸς τοῦτο ὅμως δύο ὅρους θέτει ἡ ἐπιστήμη.

Πρῶτον τὴν ὅσω τόδυνατὸν ἔγκαιρον ἐπέμβασιν καὶ δεύτερον ἀπαιτεῖ ἡ ἐπιστήμη τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ τὴν συστηματικὴν ἐξακολούθησιν τῆς θεραπείας

Μὲ τοὺς δύο τούτους ὅρους κάθε εἰδικὸς ἰατρὸς ἀναλαμβάνει νὲ σώσῃ τὸ ἀσθενήσαν παιδί, τὸ ὁποῖον ἐὰν δὲν ἀποθάνει συνεπείᾳ τῶν ἀποστημάτων ἢ τῶν παραλύσεων, θὰ ζήσῃ ὡς ἕνα καχεκτικόν, κυφωτικόν, ἕτοιμον νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν πρώτην σοβαρὰν νύσον.

Λοιπὸν μόλις παρουσιασθοῦν ὕποπτα φαινόμενα, καὶ τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα ἔχομεν ἀναφέρει, θὰ πλαγιάσῃ τὸ παιδί ἀμέσως καὶ δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ κρεββάτι ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἰατροῦ.

Οὗτος δὲ ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του διάφορα μέσα (στηθόδεσμοι, ὀρθοπεδικὰ μέσα κλπ.) διὰ νὰ προλάβῃ τὴν χειροτέρευσιν.

Βεβαίως κατὰ τὸ ἐπὶ ἔτη δυνάμενον νὰ διαρκέσῃ χρονικὸν διάστημα τῆς θεραπείας θὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψει καὶ ἡ γενικὴ κατάστασις τοῦ παιδιοῦ καὶ διὰ καταλλήλου ὑγιεινῆς θὰ ἐνισχύεται αὕτη.

ΠΟΥΔΡΑ

Ὅταν εἶναι κατασκευασμένη ἀπὸ οὐσίας ἀβλαβεῖς, εἶνε ἀξιοσύστατος εἰς γυναῖκας μὲ δέρμα λίαν εὐαίσθητον. Αἱ λιπῶδεις πούδραι δὲν εἶναι καλαί, ὅπως καὶ αἱ περιέχουσαι μυρωδικὰ ἰσχυρά. ὡς ἐρεθιστικαὶ τοῦ δέρματος.

Αἱ καλλίτεραι πούδραι εἶναι αἱ παρασκευαζόμεναι ἀπὸ ριζάλευρον, τάλκ Βε-

SISMANOGLIO MEGARO

νετίας, λεπτὸν ἄλευρον γεωμήλων, ὀξείδιον ψευδαργύρου.

Διὰ χρωματισμὸν κόκκινον ἡ ἐοσίνη εἶνε καλὴ καὶ ἀβλαβής, διὰ μυρωδιὰ ἡ προσθήκη εἰς τὴν πούδραν ὀλίγης κόνεως ρίζας Βιολέττας.

ΠΟΥΚ *(Pougues, Γαλλία)*

Ὕδατα μεταλλικὰ διττανθρακικὰ μικτά, ἀεριοῦχα. Ὕψος 19½ μ. ὕ. ἐ. θ. Ἐποχὴ (15 Μαΐου—1 8)βρίου). Ὠφέλιμα διὰ δυσπεπτικούς, ἡπατικούς.

ΠΟΥΛΝΑ *(Pullna)*

Θειοῦχον καθαρτικὸν ὕδωρ τῆς Βοημίας. Ἐνεργεῖ καλὰ καὶ γρήγορα περιέχει 10,3 ‰ θειϊκὴν μαγνησίαν, 9,5 ‰ θειϊκὸν νάτριον καὶ 2,5 ‰ χλωρ· νάτριον.

ΠΟΥΝΤΣ *(Punch)*

Οἰνόπνευμα ἢ ρῶμι εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται σάκχαρον, λεμόνι ἢ τέϊον. Εἶνε διεγερτικόν.

ΠΟΥΠΑΡΤΕΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Ταινία ἀπονευρωτικὴ ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸ κάτω χεῖλος τῆς ἀπονευρώσεως τοῦ μεγάλου λοξοῦ κοιλιακοῦ μυός. Ὁ σύνδεσμος οὗτος διήκει ἀπὸ τῆς προσθίας ἄνω λαγονίου ἀκάνθης, εἰς τὸ ἡβικὸν φῦμα.

ΠΟΥΡΑΝΤΣΑ *(βλ. Βούγλωσσον).*

ΠΟΥΣ

Ἡ ἀποστολὴ τῶν ποδῶν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι, νὰ φέρουν κατὰ τὴν ὀρθὴν στάσιν τὸ βάρος τοῦ σώματος καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὴν βάδισιν. Τὸ βάρος τοῦ σώματος, ὡς ἐκ τῆς γεφυροειδοῦς κυρτότητος τῆς κάτω ἐπιφανείας τῶν ποδῶν διαμοιράζεται εἰς ὅλα τὰ τὴν κυρτότητα σχηματίζονται ὀστᾶ.

Αἱ κυριώτεραι **διαφοραὶ** μεταξὺ χειρὸς καὶ ποδὸς εἶναι ὅτι εἰς μὲν τὴν χεῖρα οἱ 4 δάκτυλοι εἶναι μεγαλείτεροι τοῦ ἀντίχειρος, ὅστις εἶναι κσὶ ὁ κινητότερος τῶν δακτύλων τῆς χειρός, εἰς δὲ τὸν πόδα ὁ μέγας δάκτυλος εἶναι σχετικῶς μεγαλείτερος τῶν λοιπῶν δακτύλων καὶ ἔχει περιορισμένην κινητικότητα. Οὐχ' ἧττον οἱ πόδες εἰς ἀνθρώπους τινὰς διετήρησαν τὰς ἰδιότητας τῆς χειρὸς ὡς λ. χ. εἰς τοὺς διαφόρους artistes ὡς καὶ εἰς τὰς Ἰαπωνίδας αἵτινες φαίνεται ὅτι μὲ τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν των δύνανται νὰ περάσουν κλωστὴν ἀπὸ βελόνην.

Ὁ σκελετὸς τοῦ ποδὸς ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ταρσοῦ, τοῦ μεταταρσίου καὶ τῶν δακτύλων. Ὁ **ταρσὸς** συνίσταται ἐξ 7 ὀστῶν ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἀνώτερον, ὁ **ἀστράγαλος**, κάμνει τὴν ἄρθρωσιν μετὰ τῆς κνήμης, τὸ δὲ κατώτερον ἡ **πτέρνα** εὑρίσκεται εἰς τὸ ὀπίσθιον ἄκρον τοῦ ποδός, καὶ εἶναι τὸ ὀστοῦν ἐπὶ τοῦ ὁποίου κυρίως στηρίζεται τὸ σῶμα.

Τὸ **μετατάρσιον** ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 ἐπιμήκη ὀστᾶ, ἐκ δὲ τῶν **δακτύλων** οἱ μὲν 4 ἀπὸ τρεῖς φαλάγγας, ὁ δὲ μέγας ἀπὸ 2. Ἐκτὸς τούτων κάτωθεν τοῦ μεγάλου ἢ πρώτου δακτύλου ὑπάρχουν καὶ 2 **σησαμοειδῆ**. Τὰ διάφορα ταῦτα ὀστᾶ τοῦ ποδὸς συνδέονται διὰ συνδέσμων καὶ καλύπτονται καὶ κινῶνται ὑπὸ 20 μυῶν ἐκ τῶν ὁποίων οἱ μὲν ἐκτείνοντες εὑρίσκονται ἐπὶ τῆς ράχεως, οἱ δὲ καμπτῆρες ἐπὶ τοῦ κάτω μέρους τοῦ ποδός, τοῦ πέλματος, ὅπου διατρέχουν καὶ αἱ ἀρτηρίαι, αἱ φλέβαι καὶ τὰ νεῦρα.

Περὶ τῆς **ὑγιεινῆς** τῶν ποδῶν θέλομεν ἀναφέρει ἐν μέρει εἰς τὸ περὶ ὑποδημάτων ἄρθρον. Ἐδῶ γενικῶς θέλομεν νὰ τονίσωμεν ὅτι εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν ποδῶν πρέπει νὰ δίδηται περισσότερα σημασία καὶ τοῦτο τόσ ν διὰ λόγους γενικῆς ὑγιεινῆς, ὅσον καὶ διὰ προφύλαξιν διαφόρων δυσαρέστων παθήσεων ὡς κάλοι, ξεπαγιάσματα, κρύα πόδια, ἰδρὼς κλπ.

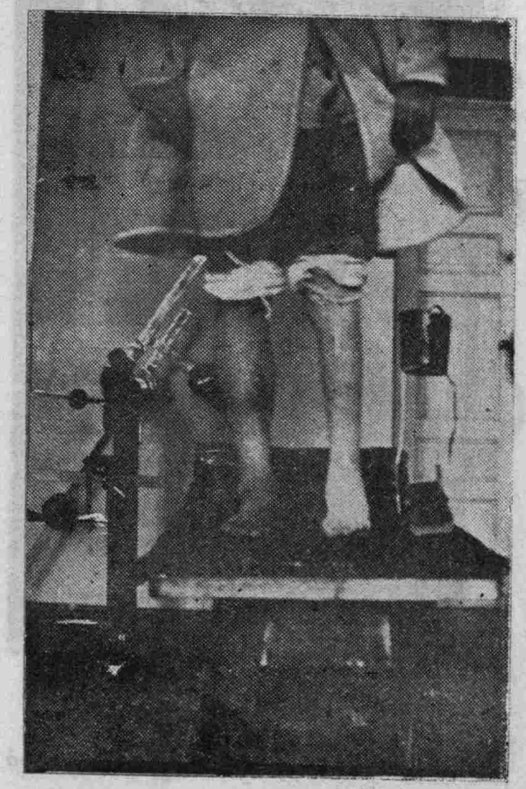
Ἐκ τῶν **νόσων** τῶν ποδῶν ἀναφέρομεν:

Τὰ **διαστρέμματα** (στραγγουλιάσματα) τὰ ὁποῖα ἐπέρχονται εἰς πήδημα, στραβοπάτημα, πέσιμον κλπ. καὶ δύνανται νὰ ἐπιφέρουν διάρρηξιν τῶν συνδέσμων καὶ τῶν τενόντων, ὅτε ἐκτὸς τῶν πόνων καὶ τῆς ἀνικανότητος τοῦ ποδὸς πρὸς

λειτουργίαν, δύναται νὰ σχηματισθῇ αἱμάρθρωσις. Τὸ πόδι θὰ τεθῇ εἰς ἡσυχίαν καὶ μὲ ψυχρὰ ἐπιθέματα, πάγον κλπ. καν' ἀρχὰς ἀργότερον δὲ μὲ ἐντριβὰς καὶ μαλάξεις ἐπέρχεται ἴασις. Ἕνεκα ὅμως τῶν δυνατὸν νὰ ἐπέλθουν συ-

Εἰκ. 579

Εἰκ. 580

Ἱππόπους παραλυτικὸς πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἐγχείρησιν

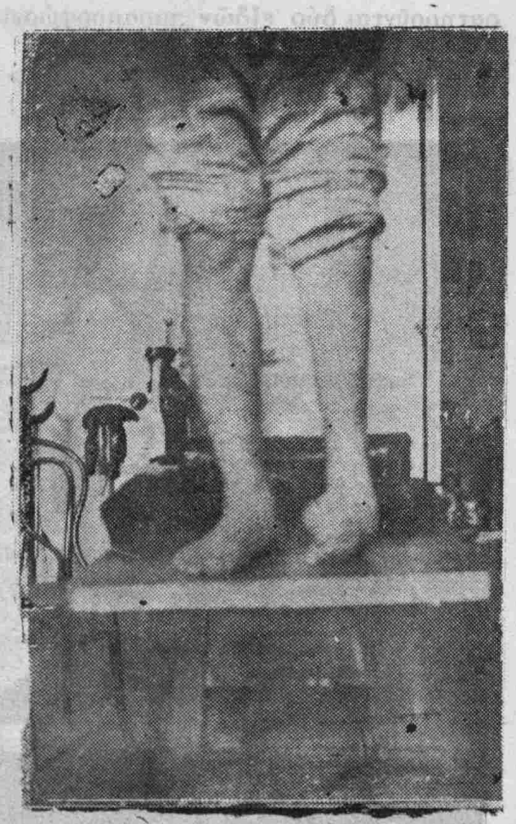
(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Ι. Χρυσοσπάθη, Ἀθῆναι)

νεπειῶν, καλὸν εἶναι ἐγκαίρως νὰ ζητεῖται ἡ ἰατρικὴ θεραπεία.

Παραμορφώσεις τοῦ ποδὸς ἐπέρχονται ἐκ γενετῆς ἢ καὶ ἀργότερον Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν παρομοιάζονται συχνὰ καὶ εἰς τοὺς δύο πόδας, καὶ χαρακτηρίζονται διὰ τοῦ ὅτι τὸ πόδι στηρίζεται κατὰ τὴν ὀρθὴν στάσιν, ἢ ἐπὶ τῆς ἐμπροσθίας πλευρᾶς, ἐπὶ τῶν δακτύλων **(ἱππόπους)** ἢ ἀντιθέτως στηρίζεται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου μέρους **(πτερνόπους)** ἢ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πλευρᾶς μὲ τὸ πέλμα πρὸς τὰ μέσα **(ραιβόκους)** ἢ πάλιν ἀντιθέτως τὸ πόδι στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ τὸ πέλμα ἔχει διεύθυνσινπρός τὰ ἔξω.**(βλαισόπους)**. Ἐνίοτε εἰς τὸν ἴδιον πόδα παρατηροῦνται δύο εἰδῶν παραμορφώσεις.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν αἰτίαν τῶν ἐκ γενετῆς παραμορφώσεων αὕτη δὲν εἶναι γνωστή, αἱ **ἐπίκτητοι** ὅμως ὀφείλονται τὸ συχνώτερον εἰς παράλυσίν τινα ἢ καὶ εἰς τραυματισμὸν (πέσιμον, ἐξάρθρωσις κλπ). καὶ χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς χειρουργικῆς καὶ τῆς ὀρθοπεδίας ἐπιτυγχάνεται σχεδὸν τελεία θεραπεία τῶν παραμορφώσεων τούτων, ἀρκεῖ ὅμως ἡ ἐπέμβασις νὰ μὴ γίνῃ πολὺ ἀργά.

Ἡ κυριωτέρα καὶ συχνωτέρα τῶν παθήσεων τοῦ ποδὸς εἶναι ὁ *πλατύπους* (Εἰκ. 583) ὅστις ἐπέρχεται εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας καὶ ὄχι μόνον εἶναι ἀκαλαίσθητος ἀλλὰ προκαλεῖ ἐνίοτε

Εἰκ. 581

Εἰκ. 582

Ραιβόπους παραλυτικὸς πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἐγχείρησιν

Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ ἰατροῦ κ. Ι. Χρυσοσπάθη Ἀθῆναι)

καὶ τόσον δυνατοὺς πόνους ὥστε νὰ εἶναι ἀδύνατος τόσον ἡ βάδισις ὅσον καὶ ἡ ὀρθοστασία. Πρὸς καλλιτέραν ἀντίληψιν τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ πλατύποδος ἀνάγκη νὰ ἐπεξεγήσωμεν τὴν ἀνατομο-φυσιολογίαν τοῦ ποδός. Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι τὰ ὀστᾶ τοῦ ποδὸς εἶναι οὕτω προσηρμοσμένα ὥστε νὰ σχηματίζωσιν ἕνα κύρτωμα, ἕνα τόξον, τοῦ ὁποίου τὸ ἐμπρόσθιον ἄκρον εὑρίσκεται εἰς τὴν βάσιν τῶν δακτύλων ἢ μᾶλλον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ μεταταρσίου, καὶ τὸ ὀπίσθιον εἰς τὴν πτέρναν. Εἶναι δὲ τὸ κύρτωμα τοῦ τόξου ἐντονώτερον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πλευρὰν τοῦ πέλματος. Ὡς ἐκ τούτου ὅταν πατῶμεν ἐγγίζομεν τὸ ἔδαφος μόνον μὲ τὴν πτέρναν, μὲ τὴν ἐξωτερικὴν πλευράν, μὲ τὸ παχὺ μέρος τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ μεταταρσίου καὶ μὲ τὰ

Εἰκ. 583
Πλατύπους

δάκτυλα. Περὶ τούτου εὐκόλως βεβαιώμεθα ὅταν μὲ βρεγμένον γυμνὸν πόδα πατήσωμεν κατὰ γῆς.

Ἡ φυσιολογικὴ αὕτη κυρτότης τοῦ ποδός, διατηρεῖται διὰ στερεῶν συνδέσμων καὶ μυῶν εὑρισκομένων ἐπὶ τῆς κάτω πλευρᾶς τῶν ὀστῶν.

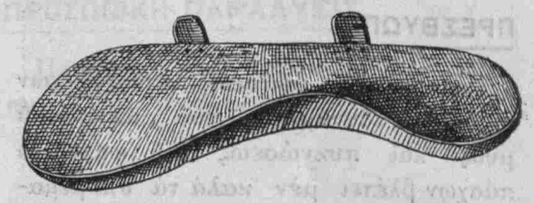
Ὅταν οἱ σύνδεσμοι ἢ καὶ οἱ μῦς οὗτοι δὲν εἶναι ἀρκετὰ στερεοί, τεντόνονται κατὰ τὸ βάδισμα καὶ τὴν στάσιν καὶ μακραίνουν. Οὕτω τὸ τόξον χάνει τὸ στήριγμά του καὶ πλατυνόμενον σχηματίζει τὸν πλατύποδα, εἰς τὸν ὁποῖον χάνεται τελείως τὸ κύρτωμα κανονικοῦ ποδός. Τοιοῦτος πλατύπους ἐγγίζει τὸ ἔδαφος μὲ ὅλον τὸ πέλμα.

Ἐκτὸς τῆς ἀλλαγῆς ταύτης τοῦ σχήματος, δεικνύουν πολλοὶ πλατύποδες καὶ ἀλλαγὰς τῆς θέσεως ἐν σχέσει μὲ τὴν κνήμην. Τὸ πόδι γυρίζει πρὸς τὰ μέσα ἢ πρὸς τὰ ἔξω Οἱ πάσχοντες κουράζονται ταχέως καὶ ἔχουν πόνους ἰδίως κατὰ τὸ στραβοπάτημα, τὸ ὁποῖον καὶ συμβαίνει πολὺ συχνότερον παρὰ εἰς ὑγιεῖς. Δύνανται δὲ τὰ συμπτώματα ταῦτα νὰ ἔχουν τόσον σοβαρὸν χαρακτῆρα ὥστε πολλοὶ ὑποχρεωμένοι ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των νὰ ἵστανται καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ἐν γένει νὰ εὑρίσκωνται ἐπὶ ποδός, νὰ μὴ εἶναι πλέον εἰς θέσιν νὰ ἐργασθοῦν.

Διὰ τὴν ***προφύλαξιν*** ἀπὸ τὸ σοβαρὸν τοῦτο πάθος πρέπει ἤδη ἀπὸ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν νὰ λαμβάνωμεν μέτρα τινά. Δὲν θὰ βιάζωμεν τὸ βρέφος νὰ στέκηται ἢ νὰ περιπατεῖ πρὶν ἢ μόνον του δείξῃ τάσιν πρὸς τοῦτο. Ὅταν δέ θὰ εἶναι ἀργότερον ἱκανὸν νὰ περιπατῇ, εἰς τὸν δρόμον πρέπει νὰ φορῇ ὑποδηματάκια τὰ ὁποῖα νὰ τοῦ δίδουν καλὸν στήριγμα. Θὰ προσέχωμεν δεόπως ὅταν τὰ παιδιὰ στέκονται ἢ περιπατοῦν, μὴ ἔχουν τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν πολὺ πρὸς τὰ ἔξω.

Ἐὰν δὲ ἀρχίσει νὰ ἐκδηλώνεται τάσις διὰ πλατύποδα θὰ προσπαθῶμεν διὰ καταλλήλων ἀσκήσεων καὶ μαλάξεων νὰ ἐνισχύσωμεν τοὺς μῦς καὶ τοὺς συνδέσμους. Μόλις ὅμως ὑπάρχουν σημεῖα πλατύποδος πρέπει ἐγκαίρως καὶ διὰ καταλλήλου ***ὑποδήματος ἢ τεχνητοῦ πέλματος*** (πατοῦνας) νὰ δοθῇ ἕν στήριγμα εἰς τὸν πόδα.

Δυστυχῶς ὅμως αἱ ἕτοιμαι ἀγοραζόμεναι πατοῦνες δὲν ἐκτελοῦν τὸν σκοπόν των, διότι ἢ εἶνε πολὺ ὑψηλαὶ καὶ φέρουν πόνους ἢ εἶνε πολὺ χαμηλαὶ καὶ δὲν στηρίζουν τὸν πόδα. Τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ λάβῃ ὁ ἰατρὸς διὰ γύψου τὸ ἀποτύπωμα τοῦ ποδὸς καὶ σύμφωνα μὲ αὐτὸ νὰ γίνῃ ἡ πανοῦνα. Τοιαῦται τεχνηταὶ πατοῦνες γίνονται ἀπὸ χονδρὸν φελόν, ἀπὸ ἀλουμίνιον ἢ ἀπὸ Celluloide τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ τὰ καλλίτερα. Ἐν γένει αὗται θὰ φέρονται πάντοτε ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας καὶ ἀκόμη μὲ τὰς παντούφλας. Δι' αὐτῶν οἱ πόνοι ταχέως ἐλαττώνονται καὶ

Εἰκ. 584

Τεχνητὸν πέλμα διὰ πλατύποδα

τὸ βάδισμα γίνεται κανονικός, πρέπει δὲ ἐπὶ πολλὰ ἔτη νὰ φέρωνται καὶ νὰ γίνηται κατὰ διαστήματα καὶ ἐλέγχους ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ.

Εἰς περιπτώσεις τινὰς πλατύποδες γίνεται ἀνάγκη νά τεθῇ ὁλόκληρον τὸ πόδιδιὰ μερικὰς ἑβδομάδας ἐντὸς γύψου.

Μία ἄλλη συχνὴ πάθησις τῶν ποδῶν εἶναι τὰ ***κρὺα πόδια***. Ἡ πάθησις αὕτη δὲν εἶναι μόνον δυσάρεστος ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβής, ἐπιφέρουσα καταρροήν, βρογχίτιδα, διάρροιαν, νεφρίτιδα κλπ.

Ὡς αἰτίαι τῶν κρύων ποδιῶν ἀναφέρονται: ἐλλιπὴς κυκλοφορία, νοσηρὰ ἀλλοίωσις τοῦ ὀργανισμοῦ, ἀναιμία, ἐσωτερικὰ ἢ ἐξωτερικὰ ἐρεθίσματα διαφόρου φύσεως ἐπιφέροντα σύσπασιν τῶν ἀρτηριῶν στενὸν ὑπόδημα μὴ ἐπιτρέπον τὴν ἐξάτμισιν κλπ.

Ἡ ριζικὴ θεραπεία θὰ ἐξαρτηθῇ βεβαίως ἀπὸ τὴν αἰτίαν, δυνάμεθα ὅμως

MEGARO MOUSMANOGLIO

συμπτωματικῶς νὰ ἐπιδράσωμεν διὰ ψυχρῶν ποδολούτρων κάθε ἑσπέρας, ὀλίγων λεπτῶν διαρκείας καί καλῆς ἐντριβῆς ἐντὸς τοῦ νεροῦ ἕως ὅτου κοκκινίσουν τὰ πόδια, ὕστερον θὰ στεγνωθοῦν καλὰ καὶ θὰ χωθοῦν εἰς βαμβακερὰς κάλτσας. Ἐπίσης ὠφελοῦν ποδόλουτρα μὲ ἅλας ἢ μὲ σινάπι, ὑποδήματα μαλακὰ ἐξ ὑφάσματος, προτιμότερον σκαρπίνια φαρδυά.(Βλ. *Κάλος*)

ΠΡΑΣΙΟΝ *(βλ. Μελανοπράσιον).*

ΠΡΑΣΟ *(Poireau)*

Λαχανικὸν μετριωτάτης θρεπτικῆς ἀξίας. Τὸ ἀφέψημα τοῦ πράσου εἶνε διουρητικόν καὶ εἰς κλύσμα ἐλαφρῶς καθαρτικόν.

ΠΡΕΣΒΥΩΠΙΑ

Πάθησις τῆς ὁράσεως, ἐπερχομένων συνεπείᾳ ἀδυναμίας τοῦ ἀκτινωτοῦ μυὸς καὶ πυκνώσεως τοῦ φακοῦ, ὁ πάσχων βλέπει μὲν καλὰ τὰ ὀπομεμακρυσμένα ἀντικείμενα, ἀσαφῶς ὅμως τὰ πλησίον, καὶ τοῦτο διότι ἡ προσαρμοστότης τοῦ ὀφθαλμοῦ διὰ τὰ πλησίον ἀντικείμενα δὲν γίνεται (βλ. *Ὀφθαλμός*, *Ὅρασις*). Διορθώνεται ἡ ἀνεπάρκεια αὕτη διὰ ἀμφικύρτων φακῶν (βλ. *Ὀμματονάλια*)

ΠΡΙΑΠΙΣΜΟΣ

Στύσις ἐπώδυνος, ἐπίμονος, ἄνευ γενετησίου ἐπιθυμίας, οὔτε ἡδονικῆς αἰσθήσεως. Παρατηρεῖται εἰς παθήσεις τῶν οὐροποιητικῶν ὁδῶν (κυστῖτις, βλεννόρροια, προστατῖτις) καὶ εἰς ἐγκεφαλονωτιαίας (κάταγμα τῆς ράχεως, βλακεία, ἠλιθιότης).

Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς λουτρὰ χλιαρὰ παρατεταμένα, ἐπιθέματα ψυχρά, κλύσματα θερμὰ λαυδανοῦχα. Ἐσωτερικῶς ὠφελοῦν ἡ βρωμιοῦχος καμφορὰ καὶ ἡ λουπουλίνη.

ΠΡΙΕΣΝΙΤΖ *(βλ. Ὑδροθεραπεία)*

ΠΡΙΝΟΣ *(Ὀξυμυρσίνη, Houx)*

Τὰ φύλλα τοῦ πρίνου εἰς ἀφέψημα (3—6 %) θεωροῦνται ὡς ἀντιπυρετικὰ καὶ ἱδρωτικά.

ΠΡΟΒΑΤΟΝ *(βλ. Κρέας).*

ΠΡΟΓΝΑΘΟΙ *(βλ. Βραχυκέφαλοι, Δολιχοκέφαλοι.*

ΠΡΟΓΝΩΣΙΣ

Κρίσις τὴν ὁποίαν προβλέπουν οἱ ἰατροὶ ἐπὶ τῶν μεταβολῶν, αἱ ὁποῖαι ὀφείλουν νὰ ἐπέλθουν κατὰ τὴν πορείαν μιᾶς νόσου ἐπὶ τῆς διαρκείας καὶ τῆς λήξεως της. Ἡ πρόγνωσις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς ἀσθενείας, τὴν κρᾶσιν, τὴν ἡλικίαν, τὸ γένος καὶ τὸ περιβάλλον τοῦ ἀσθενοῦς.

ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΙΣ *(βλ. Διάθεσις, Κράσις, Κληρονομικότης.*

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

Αἱ διὰ τεχνητῶν ἀντικαταστάσεις ἄκρων ἢ ὀργάνων (ὀφθαλμοί, οὐρανίσκος, χεῖρες, πόδες κλπ.) τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὁποῖα διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον ἀφηρέθησαν ἢ ἀκρωτηριάσθησαν ἢ παρεμορφώθησαν. Βεβαίως καὶ πρὶν τοῦ παγκοσμίου πολέμου ὑπῆρχον διαφόρων εἰδῶν προθέσεις καὶ ἀρκετὰ καλαί, κατὰ καὶ μετὰ ὅμως τοῦτον ἔχουν τόσον τελειοποιηθῇ, ἰδίως αἱ προθέσεις τῶν ἄκρων, ὥστε οἱ ἀνάπηρτι νὰ δύνανται διὰ τῶν τεχνητῶν μελῶν αὐτῶν νὰ ἐπαναλάβουν τὰς προπολεμικὰς αὐτῶν ἀσχολίας. (βλ. *Ὀρθοπεδία*).

ΠΡΟΜΗΚΗΣ ΜΥΕΛΟΣ *(βλ. Μυελὸς προμήκης).*

ΠΡΟΠΤΩΣΙΣ *(βλ. Μήτρα, Κολεός, Ἀπευθυσμένον).*

ΠΡΟΠΥΛΑΜΙΝΗ *(βλ. Ρέγκα).*

ΠΡΟΣΑΓΩΓΟΙ *(βλ. Μῦς).*

ΠΡΟΣΚΕΦΑΛΟΝ *(βλ. (Κλίνη, Μαξιλάροι).*

ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ

Ἀδὴν καστανοειδής, κείμενος ἄνωθεν τοῦ περινέου, μεταξὺ τοῦ ἀπευθυσμένου καὶ τοῦ αὐχένος τῆς κύστεως, τὸν ὁποῖον ὅπως καὶ τὸ ἀρχικὸν μέρος τῆς οὐρήθρας περιβάλλει ἐν εἴδει δακτυλίου. Τὸ μῆκος καὶ φάρδος του εἶναι περίπου 3 ἑκμ. τὸ δὲ πάχος 1,5 ἑκμ. Μικρότατος μέχρι τῆς ἐφήβου ἡλικίας, φθάνει τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν του περὶ τὸ 20—25 ἔτος, παραμένει στάσιμος μέχρι τοῦ 45—50 ἔτους ἔπειτα αὐξάνει συχνὰ ὑπερβολικά. Ὁ προστάτης ἀποτελεῖται ἀπὸ 30-50 βοτριοειδεῖς ἀδένας καὶ συνδετικὸν ἱστόν. Ἐκκρίνει ἕνα ὑγρὸν γαλακτῶδες, ἀλκαλικόν, τὸ ὁποῖον ἀναμιγνύεται πρὸς τὸ σπέρμα.

Ἡ ***ὀξεῖα προστατῖτις*** ἐπέρχεται συνήθως ὡς ἐπιπλοκὴ τῆς βλεννορροίας, καὶ ἐκδηλοῦται μὲ πόνους, συχνουρίαν δυσουρίαν, δυσκοιλιότητα,ἐλαφρὸν πυρετόν. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς ἡσυχίαν, κλύσματα ζεστά, λουτρὰ καὶ ὑπόθετα.

Ἡ ***χρονία προστατῖτις*** εἶναι συνήθως ἐπιπλοκὴ τῆς ὀξείας καὶ ἔχει τὰ αὐτὰ αἴτια. Ἐκδηλοῦται μὲ πόνους ἀορίστους κατὰ τὸ περίνεον, διακλαδιζομένους πρὸς τοὺς ὄρχεις, τοὺς μιροὺς καὶ τὸ ἱερὸν ὀστοῦν καὶ ἐπιτεινομένους κατὰ τὴν βάδισιν,καὶτὴν παρατεταμένην ὀρθοστασίαν. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς δίαιταν αὐστηρὰν μάλαξιν, κλύσματα ζεστὰ καὶ ἐνσταλλάξεις.

Ἡ ***ὑπερτροφία προστάτου*** ἀναφαίνεται περὶ τὸ 50-71 ἔτους τῆς ἡλικίας. Πλέον τοῦ $^1/_3$ τῶν ἡλικιωμένων προσβάλλονται ὑπὸ τῆς ἀσθενείας. Ὁ ὄγκος τοῦ προστάτου εἶναι ηὐξημένος.

Παρατηροῦνται συχναὶ ἐπείξεις πρὸς οὔρησιν, ἰδίως κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τῆς νυκτός. Ἡ ροὴ τοῦ οὔρου εἶνε χωρὶς δύναμιν καὶ ἡ κένωσις βραδεῖα. Βραδύτερον ἀναφαίνονται ἐπίσχεσις ἢ καὶ ἀκράτεια οὔρων. Ἡ θεραπεία εἶναι μακρὰ καὶ ἐπίπονος.

Ἐπιβάλλεται δίαιτα,ἀποφυγὴ κρυολογημάτων καὶ δυσκοιλιότητος.

ΠΡΟΣΤΑΤΟΡΡΟΙΑ

Ἔκκρισις προστατικοῦ ὑγροῦ διὰ τῆς οὐρήθρας εἴτε κατὰ τὴν οὔρησιν, εἴτε κατὰ τὴν ἀποπάτησιν.

ΠΡΟΣΧΥΣΕΙΣ *(βλ. Ὑδροθεραπεία*

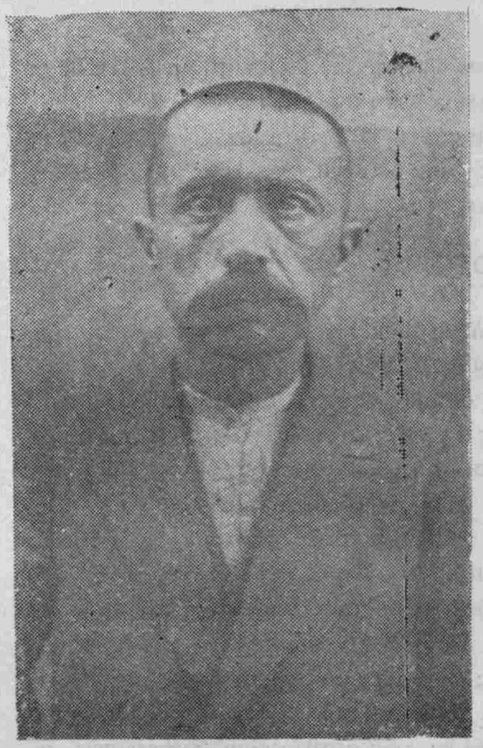
ΠΡΟΣΩΠΑΛΓΙΑ *(βλ. Νευραλγία, Ἡμικρανία).*

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ ΝΕΥΡΟΝ

Τὸ 7ον ἐγκεφαλιαῖον νεῦρον. Ἐξορμᾶται ἐκ τῆς βάσεως τοῦ ἐγκεφάλου ἔμπροσθεν ἐξέρχεται διὰ τοῦ βελονοειδομαστοειδῶς τρήματος καὶ διακλαδίζεται ἀκτινοειδῶς εἰς τοὺς μῦς τοῦ προσώπου καὶ τὴν χώραν τοῦ ὠτός.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΠΑΡΑΛΥΣΙΣ

Παράλυσις τοῦ προσωπικοῦ νεύρου, συνεπεία ψύξεως, ἀλκοολισμαῦ, διαβήτου

Εἰκ. 585

Προσωπικὴ παράλυσις.

συφιλίδος, τραυματισμοῦ, περιοστίτιδος κλπ. Εἶναι ἁπλῆ ἢ διπλῆ ἀναλόγως τῆς ἐντοπίσεως της εἰς τὸ ἓν ἢ καὶ εἰς τὰ δύο ἡμιμόρια τοῦ προσώπου. Τὸ παραλυμένον μέρος εἶναι λεῖον, ἀκίνητον χωρὶς ρυτίδας. Ὁ ὀφθαλμὸς μένει ἀνοικτός, τὸ στόμα εἶναι παραμορφωμένον, καὶ ἡ σίελος τρέχει. Ὁ πάσχων ἀδυνατεῖ νὰ σφυρίξῃ ἢ νὰ φυσήξῃ. Ἡ νόσος διαρκεῖ συνήθως 6 ἑβδομάδας μέχρι 6-8 μηνῶν. Ἡ θεραπεία εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν αἰτίαν. Μεγάλως ὠφελεῖ ἡ ἠλεκτροθεραπεία. (Εἰκ.585)

Ἡ κατασκευὴ τοῦ προσώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ σχῆμα τοῦ κρανίου, τοῦτο δὲ ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐγκεφάλου.

Οἱ ἀρχαῖοι γνῶσται τῆς ὡραιότητος ἀπήτουν ἀπὸ ἕνα ὡραῖον πρόσωπον, ὑψηλὸν καὶ κυρτὸν μέτωπον, λεπτὴν εὐθεῖαν ἢ καὶ ἐλαφρῶς καμπυλωτὴν μύτην, μεγάλα φέγγοντα μάτια μὲ μακρὰ ματοτσούναρα, λεπτὰ ἡμικυκλικὰ φρύδια, μικρὸ κόκκινο στόμα μὲ δόντια σὰν μαργαριτάρια κλπ. Τὴν σήμερον ὅμως δὲν ἀπαιτεῖται διὰ νὰ εἶναι τὸ πρόσωπον ὡραῖον, νὰ ἔχῃ κάθε μέρος τοῦ προσώπου ὡρισμένον κανόνα, παρὰ ὅλα τὰ μέρη νὰ σχηματίζουν ἕνα ἀγαπητὸν καὶ ὡραῖον σύνολον. Οὕτω εἰς ἕνα ὡρισμένον πρόσωπον ἁρμόζει καλλίτερον μεγάλο στόμα παρὰ ἕνα μικρὸ χαριτωμένο Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον μᾶς ἑλκύει εἶναι ἡ ἔκφρασις τῆς ζωηρᾶς πνευματικῆς ζωῆς ἥτις κάμνει τὸ ἄσχημον πρόσωπον ὡραῖον καὶ τὸ ὡραῖον ἀκόμη ὡραιότερον.

Εἰκ. 586 Εἰκ. 587 Εἰκ. 588 Εἰκ. 589

Ἐξέλιξις τοῦ προσώπου

Τὸ πρόσωπον ὡς ἐκ τοῦ ἀκαλύπτου αὐτοῦ εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς διαφόρους ἐξωτερικὰς βλάβας. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος γνωρίζει τί δυσάρεστον πρᾶγμα εἶναι νὰ ἔχῃ τις πάθησιν ἐπὶ τοῦ προσώπου πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ προλάβωμεν αὐτήν.

Ἡ *ὑγιεινὴ τοῦ προσώπου* εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς τοῦ λοιποῦ δέρματος σχετίζεται δὲ μεγάλως μὲ τὴν γενικὴν ὑγιεινήν. (βλ. *Ὑγιεία*).

Οὐχ ἧττον ὑπάρχουν δέρματα προσώπων διάφορα, τὰ μὲν εἶναι ξηρά, τὰ δὲ λιπαρὰ ἡ ὑγιεινὴ δὲ αὐτῶν εἶναι διάφορος. Κατὰ τὸν ἰατρὸν Jacquet, τὰ μὲ ***ξηρὸν δέρμα*** δὲν θὰ πλύνονται μὲ νερό, ἰδίως δὲ μὲ θερμὸν τοιοῦτον καὶ διόλου μὲ σάπωνα. Θὰ γίνεται χρῆσις γάλακτος χλιαροῦ εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται ὀλίγη κόνις ἀμύλου ἕως ὅτου νὰ γίνῃ ἐλαφρὰ πάστα, ὕστερα δὲ ψεκάζεται τὸ πρόσωπον μὲ ἄπαχον καθαρὸν ζεστὸν γάλα, καὶ θὰ στεγνώνεται μὲ καθαρὸν βάμβακα. Ποῦδρα δὲν θὰ τίθεται ἢ τὸ πολὺ ἀφοῦ ἀλοιφθῇ τὸ πρόσωπον μὲ τὴν ἑξῆς διάλυσιν: Γλυκερίνη 15 γρ. ροδόσταγμα (eau de roses) 20 γρ. διϋλισμένον ὕδωρ (eau distillée) 40 γρ. ἢ μὲ κολτ κρέμ, ἢ μὲ πομάδα ἀγγουριῶν.

Τὰ πρόσωπα δὲ μὲ ***λιπαρὸν δέρμα*** θὰ πλύνωνται μὲ χλιαρὸν ἢ θερμὸν νερό, μὲ μαλακὸν σαπωνα (γλυκερίνης) καὶ θὰ τίθεται καθαρὰ ποῦδρα.

Τὸ δέρμα τοῦ προσώπου ἐνισχύεται καὶ διατηρεῖ τὴν φρεσκάδα καὶ τὴν ἐλαστικότητα του δι' ἠλεκτροθεραπευτικῶν μέσων, δι' ἀτμολούτρων καὶ διὰ μαλάξεων*. Πρέπει ὅμως ὅλα τὰ μέσα ταῦτα νὰ ἐφαρμόζωνται ὑπὸ εἰδήμονος, γνώστου τῆς ἀνατομίας καὶ τῆς φυσιολογίας, ἄλλως τουλάχιστον τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι μηδέν. Τὸ αὐτὸ συμβουλεύομεν καὶ διὰ τὴν θεραπείαν ρυτίδων* καὶ ἄλλων ἀλλοιώσεων τοῦ δέρματος τοῦ προσώπου. Ἐκ τούτων οἱ διάφοροι καὶ ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας προσκληθεῖσαι χρωματισμέναι κηλῖδες, καθὼς καὶ αἱ οὐλαὶ λ. χ. τραυμάτων, ἐγκαυμάτων κλπ. δύνανται ἐντελῶς σχεδὸν νὰ θεραπευθῶσιν διὰ τῆς ***στίξεως**** τὴν ὁποῖαν ὅλως τελευταίως ἐφήρμοσεν ὁ ἰατρὸς Dufourmentel τῶν Παρισίων.

ΠΡΟΣΩΠΟΝ

Τὸ κάτωθεν τοῦ μετώπου μέρος τῆς κεφαλῆς, ἀποτελεῖται ἀπὸ 14 ὀστᾶ ἐκ τῶν ὁποίων 6 εἶναι διπλᾶ καὶ δύο μονά, (ὕνις καὶ ἡ κάτω σιαγών). Οἱ μύες τοῦ προσώπου εὑρισκόμενοι ἐντὸς στρώματος λίπους, κλείουν καὶ ἀνοίγουν τὰς διὰ τὰ αἰσθητικὰ ὄργανα κοιλότητας (ὀφθαλμῶν, ὤτων, ρινός, στόματος, πορειῶν), καὶ δίδουν ἀναλόγως τοῦ ἐρεθισμοῦ τὸν ὁποῖον ὑφίστανται τὰς διαφόρους ἐκφράσεις τῆς φυσιογνωμίας*. Ἐπὶ τῶν μυῶν τοῦ προσώπου ἔχουν ἐπίδρασιν αἱ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἐντυπώσεις ἡ διάθεσις, κλπ. οὕτως ὥστε ἡ ὅλη ψυχικὴ κατάστασις κατοπτρίζεται ἐπὶ τοῦ προσώπου..

ΠΡΟΤΑΡΓΟΛ

Ὀργανικὴ σύνθεσις περιέχουσα 8 % ἄργυρον*. Κόνις κιτρίνη, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται κατὰ τῆς βλεννορροίας εἰς ἐνέσεις (εἰς ἀναλογίαν 05-2 %)

ΠΡΟΥΣΑ

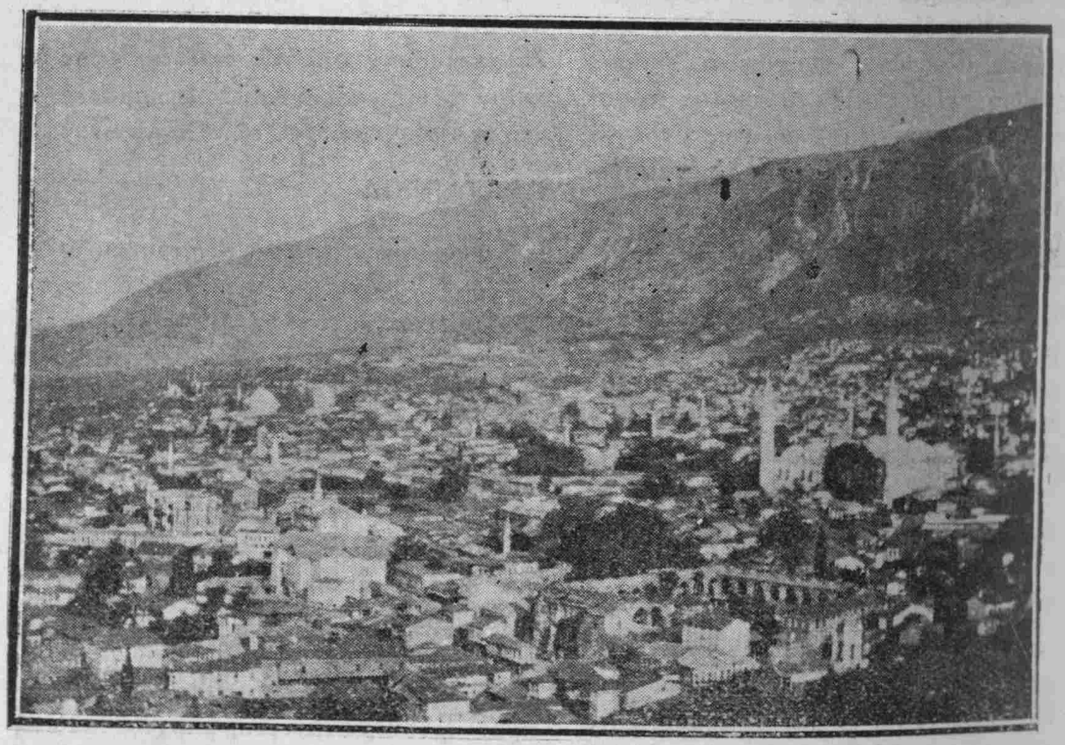
Πόλις τῆς Βιθυνίας, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου, 200 μ. ὑ.ἐθ. γνωτὴ διὰ τὰς πλουσίας ἰαματικὰς πηγάς της, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι εἶναι ἡ τοῦ Τσεκιργκὲ ἢ Ἐσκῆ-Κάπλιτσα, ἡ τοῦ Καρὰ Μουστσφᾶ ἢ Γκιουμουσλοῦ, ἡ τοῦ Γκιουκιουρτλοῦ (μεγάλη καὶ μικρὰ) ἡ τοῦ Μπατεμλῆ μπαχτσὲ (Γενῆ Καπλιτσὰ καὶ Καϊναρτσᾶ) καὶ ἡ τοῦ Μπεκιὰρ ἢ Ἐσκῆ Χαμάμ.

Ἡ κατὰ λίτρον χημικὴ σύστασις τῶν ὑδάτων τῆς Προύσης ἔχει ὡς ἑξῆς:

	Μπεκιὰρ Χαμὰμ καὶ Ἐσκῆ Κάπλιτσα	Καρὰ Μουσταφᾶ, Γκιουκιουρτλοῦ, Γενῆ Κάπλιτσα		
Πυκνότης	1,0039	1,0039	1,0111	1,0121
Θερμ.	38ο-42ο	57ο	47ο	48ο
Ἀνθρακικὸν ὀξὺ	0,0745	0,0416	0,1520	0,1521
Διττανθρ. Ἀσβέστιον	0,1055	0,0416	0,1880	0,3354
» » Νάτριον	0,0586			0,0721
» » Σίδηρος	0,0017			
Χλωριοῦχον Νάτριον	0,0035	0,0345	0,0453	0,0945
Θειϊκὸν Νάτριον	0,0035	0,0591		0,2395
Θειϊκὴ Μαγνησία	0,0025	0,0772	0,2350	0,1494
Πυρίτιον	0,0015	0,0050		0,0030
Θειϊκὸν Ἀσβέστιον		0,0085	0,2375	
Ὑδρόθειον			0,3321	0,0552
Ἄλατα ἐν διαλύσει		0,2843		
Ὀργανικαὶ οὐσίαι	0,0150	0,0094		

SISMANOGLIO MEGARO

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος βλέπομεν ὅτι ἡ ἐσφαλμένως ὡς σιδηροῦχος γνωστὴ πηγὴ τοῦ Ἐσκῆ Κάπλιτσα, καθὼς καθὼς καὶ ἡ «ἀργυροῦχος» Καρὰ Μουσταφᾶ, ὡς καὶ ἡ τοῦ Μπεκιὰρ Χαμὰμ ἀνήκουν εἰς τὰς ***ἀκρατοθέρμους*** αἱ δὲ θῇ, διότι ἐλλείπει ἡ στοιχειώδης ἐπιτήρησις καὶ ἄνεσις, γίνεται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστονἡ θεραπεία ἁπλῶς κατὰ βούλησιν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ ἀσθενοῦς ἢ τουλάχιστον τοῦ «χαμαμτσῆ». Δὲν εἶναι δὲ ἀπορίας ἄξιον τὸ ὅτι πολλοί, πάσχοντες

Εἰκ. 590

Προῦσα

τοῦ Γκιουκιουρτλοῦ καὶ αἱ τοῦ Γενῆ Κάπλιτσα εἰς τὰς ***Θειούχους θερμοπηγάς***.Αἱ θερμοπηγαὶ Προύσης ***ἐνδείκνυνται*** ὡς Λουτρὰ εἰς ρευματικάς, ἀρθριτικάς, νευραλγικάς, μητρικάς, δερματικάς, χοιραδικὰς παθήσεις. Ἡ ἐσωτερικὴ χρῆσις τοῦ ὕδατος τοῦ Γκιουκιουρτλοῦ, ὑποστηρίζει τὴν ἐξωτερικὴν τοιαύτην, εἰς χρονίας φλεγμονὰς τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος, λαρυγγίτιδας, κυστίτιδας, χρονίας δηλητηριάσεις. Οἱ ἰθαγενεῖς τὸ χρησιμοποιοῦν καὶ κατὰ τῆς στειρώσεως καὶ διαφόρων ὀφθαλμικῶν παθήσεων. Ἡ εὐεργετικὴ ὅμως ἐνέργεια τῶν ἀπὸ χημικῆς ἀπόψεως ἐφαμίλλων πρὸς τὰς παρομοίας Εὐρωπαϊκὰς πηγῶν, δὲν δύναται καταφανῶς νὰ ἐκδηλωθῇ ἐκ νοσημάτων ἅτινα ἀσφαλῶς θὰ ἐθεραπεύοντο ἢ βελτιοῦντο ἐν Προύσσῃ, ἐπιστρέφουν εἰς χειροτέραν τῆς πρὶν τῆς μεταβάσεως των κατάστασιν.

ΠΡΟΦΥΛΑΞΙΣ *(βλ. Ἀσθένειαι, Ἰατρική, Μολυσματικαὶ νόσοι, Γεννητικαὶ παθήσεις, Ὑγιεινὴ κλπ.)*

ΠΡΩΚΤΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ ἀπευθυσμένου*.

ΠΡΩΤΟΖΩΑ *(βλ. Ἑλονοσία)*.

ΠΡΩΤΟΠΛΑΣΜΑ

Ἡ ὀργανωμένη οὐσία, ἐλευθέρα ἢ περιεχομένη ἐντὸς μεμβράνης, κοινὴ

εἰς ὅλα τὰ ζωϊκὰ καὶ φυτικὰ ὀργανικὰ ὄντα, ἡ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὴν φυσικὴν βάσιν τῆς ζωῆς.
Τὸ πρωτόπλασμα εἶναι ἡμίυγρον, ἀποτελούμενονἀπὸ οὐσίαν ὁμογενῆ ἀζωτοῦχον καὶ λιπώδη κοκκία. (βλ. *Κύτταρα*).

ΠΤΑΡΜΟΣ *(κ. Πτέρνισμα)*

Πρᾶξις ἀντανακλαστικὴ ἀκουσία, ἀποτελουμένη ἀπὸ βιαίαν σπασμωδικὴν εἰσπνοήν, τὴν ὁποίαν διαδέχεται ἐκπνοὴ ἔντονος μὲ ἐξώθησιν ὑγροῦ διὰ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ στόματος. Ὁ πταρμὸς ὀφείλεται εἰς ἐντύπωσιν δυσάρεστον ἐπὶ τοῦ ρινικοῦ βλεννογόνου, γαργαλίσματα ὀφειλόμενα εἰς κονιορτὸν ἢ ξένα σώματα ἢ ἐντόνους μυρωδιές, ἐπίδρασιν ψύχους ἐπὶ τῶν ποδῶν ἢ κσὶ ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ὁ πταρμὸς εἶναι ὠφέλιμος εἴς τινας περιπτώσεις, συντελεῖ εἰς τὴν κάθαρσιν τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν. Τουνσντίον φέρει στενοχωρίαν, ὅτε ἦναι συνεχὴς καὶ ἐπέρχεται κατὰ κρίσεις.

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς κρίσεως ***ὠφελεῖ*** ἐλαφρὰ μάλαξις τῆς μετωπιαίας χώρας τῶν δακτύλων, ἐκ τῶν κροτάφων πρὸς τὴν μέσην γραμμὴν τοῦ μετώπου. Ἐπίσης ἡ ἐπίθεσις τῆς τελευταίας φάλαγγος τοῦ δείκτου ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τῆς ρίζης τῆς ρινὸς, τὸ ξύσιμον τῆς ράχεως τῆς ρινὸς ἀναχαιτίζουν τὸν πταρμόν.

ΠΤΑΡΝΙΚΗ *(βλ. Ἀρνική)*.

ΠΤΕΡΙΣ *(βλ. Ἀρενόπτερις)*.

ΠΤΕΡΝΑ

Ὀστοῦν μᾶλλον κυλινδρικοῦ σχήματος εὑρισκόμενον εἰς τὸ ὀπίσθιον ἄκρον τοῦ ποδός, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἄνω ἄκρον διαρθροῦται μετὰ τοῦ ἀστραγάλου, τὸ δὲ κάτω εἶναι ἐλεύθερον καὶ χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ προσφύονται οἱ τένοντες τῶν μυῶν τοῦ πέλματος. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας του καταφύεται ὁ Ἀχίλλειος τενων*.(Βλ. *Ποῦς*).

ΠΤΕΡΥΓΙΟΝ

Πάχυνσις τῶν τριχοειδῶν τοῦ ὀφθαλμικοῦ ἐπιπεφυκότος σχηματίζουσα τρίγωνον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν βάσιν του εἰς τὴν ἔσω γωνίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ τὴν ἄνω κορυφήν του εἰς τὸν κερατοειδῆ τον ὁποῖον τείνει νὰ καταλάβῃ.

Εἰκ 591

Πτερύγιον

ΠΤΕΡΥΓΙΟΝ*(βλ. Οὖς)*

ΠΤΕΡΥΓΟΕΙΔΕΙΣ ΑΠΟΦΥΣΕΙΣ

Ἀποφύσεις τοῦ σφηνοειδοῦς ὀστοῦ*

ΠΤΗΝΑ

Τὰ οἰκιακὰ πτηνὰ ἔχουν ἐνίοτε ἐπάνω των ἕναζωϋφιον(dermanyssus ovium),τὸ ὁποῖον προκαλεῖ φαγοῦραν εἰς τὸ δέρμα τοῦ ἀνθρώπου, Πρὸς συλλογὴν τῶν ζωϋφίων τούτων, καλύπτωμεν τὸ κλουβὶ τὴν νύκτα μὲ ἄσπρο πανί, καὶ τὴν ἑπομένην εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ πανίου εὑρίσκομεν τὰ μικρὰ ζωΰφια ἐν εἴδει μικρῶν κοκκίνων σημείων.

ΠΤΙΣΑΝΑΙ

Σκευασίαι προωρισμέναι ὡς σύνηθες ποτὸν τῶν ἀσθενῶν καὶ ἔχουσαι ὕδωρ ὡς εἴλημα. Παρασκευάζονται διὰ διαλύσεως ἐν ψυχρῷ, δι' ἐμβροχῆς, δι' ἐγχύσεως, δι' ἀφεψήσεως.

ΠΤΥΕΛΑ

Ἀπόχρεμψις ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ

SISMANOGLIO MEGARO

ὅλον τὸ ἀναπνευστικὸν σύστημα, ἀπὸ τὰς ρινικὰς κοιλότητας μέχρι τῶν πνευμονικῶν κυψελίδων.

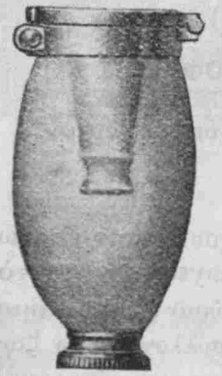
Εἶνε ὀρρώδη, βλεννώδη, βλεννοπυώδη, ἢ καὶ αἱματηρὰ ἀναλόλως τῆς ἀσθενείας.

Τὰ πτύελα δὲν πρέπει ποτὲ νά πτύωνται ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἢ μανδηλίου, ἀλλὰ οὔτε καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ αἱ κλίναι νὰ λερώνωνται διὰ πτυέλων. Τὸ τοιοῦτον ἐπιβάλλεται ὄχι μόνον διὰ λόγους καθαριότητος, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους μολύνσεως. Ὑπάρχουσιν τῷ ὄντι πολλὰ πτύελα μολυσματικά, ὡς τὰ τῆς φθίσεως, διφθερίτιδος κτλ. κτλ.

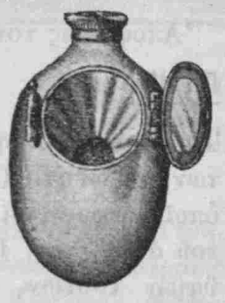
Κάθε ἄρρωστος, ὁ ὁποῖος ἔχει πτύελα θὰ ἔχῃ τὴν πτυελίστραν* του.(Βλ. *Ἀποχρεμπτικά, Αἱμοπτυσία*)

ΠΤΥΕΛΙΝΗ

Φύραμα τοῦ σιέλου, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ μετατρέπῃ τὸ ἄμυλον εἰς δεξτρίνην καὶ μαλτόζην.

Εἰκ. 592

Εἰκ. 593

Πτυελίστραι

ΠΤΥΕΛΙΣΤΡΑ

Δοχεῖον πρός συλλογὴν τῶν πτυέλων. Ἀπαραίτητον ὄχι μόνην διὰ τοὺς φθισικοὺς ἀλλὰ καὶ διὰ κάθε νόσον δυναμένην νὰ μεταδοθῇ διὰ τῶν πτυέλων (πνευμονία, γρίππη,κοκκῦτις, μηνιγγῖτις κλπ.) Ὑπάρχουν διάφορα εἴδη, ὅλα ὅμως πρέπει νὰ κλείονται εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε αἱ μυῖαι νὰ μὴ δύνανται νὰ εἰσέλθουν. Ἀπαραίτητον ἐπίσης εἶναι αἱ πτυελίστραι νὰ περιέχουν ἀντισηπτικήν τινα ρετστὴν οὐσίαν, νὰ κρατῶνται καθαραί, τὸ δὲ περιεχόμενόν των ἢ νὰ ρίπτεται ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἢ εἰς τὸν ἀπόπατον. Ἐλλείψει πτυελίστρας θὰ χρησιμοποιεῖται ἄλλο μικρὸν δοχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπίσης θὰ περιέχει ἀντισηπτικὴν διάλυσιν καὶ θὰ κλείεται μὲ πιάτο. (Βλ. *Ἀπολύμανσις*)(Εἰκ. 592 καὶ 583)

ΠΤΩΜΑ *(βλ. Νεκρός, Θάνατος).*

ΠΤΩΜΑΪΝΑΙ

Βάσεις ὀργανικαὶ ἀλκαλικαὶ(ἀλκαλοειδῆ) αἱ ὁποῖαι παράγονται κατὰ τὴν σῆψιν τῶν πτωμάτων. Εἶνε λίαν δηλητηριώδεις. Αἱ πτωμαΐναι ὀφείλονται εἰς τὴν ζύμωσιν τῶν λευκωματούχων τοῦ σώματος οὐσιῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν μικροβίων.(Βλ.*Δηλητηρίασις*).

ΠΥΑΙΜΙΑ

Σύνολον γενικῶν φαινομένων, προκαλουμένων διὰ τῆς εἰσόδου εἰς τὸ αἷμα διαφόρων μικροοργανισμῶν τῆς πυήσεως.(Βλ. *Σηψαιμία*).

ΠΥΑΡ*(Colostrum).*

Τὸ πρῶτον γάλα τῆς τεκούσης γυναικὸς ἔχει ἀφθονώτερα συστατικὰ (λεύκωμα, λίτος, ζάκχαριν) ἀπὸ τὸ μέλλον νὰ ἀκολουθήσῃ.

ΠΥΓΜΑΧΙΑ*(Boxe).*

Ὡς ἄσκησις εἶναι θαυμασία διότι ἀναπτύσσει τοὺς μῦς, ἐπιφέρει εὐκαμψίαν τοῦ σώματος καὶ ἀναγκάζει τὸν μαχόμενον νὰ προσέχῃ, νὰ σκέπτεται καὶ νὰ εἶναι ἀτάραχος. Εἶναι ὅμως ἐπικίνδυνος ἕνεκα τῶν τραυματισμῶν τοὺς ὁποίους δύναται νὰ προξενήσῃ.

ΠΥΕΛΙΤΙΣ

Φλόγωσις τοῦ βλεννογόνου τῆς πυέλου καὶ τῶν νεφρικῶν καλύκων. Ἐπέρχεται ὡς ἐπιπλοκὴ κυστίτιδος, οὐρηθρίτιδος, νεφρολιθιάσεως καὶ ἐκδηλοῦται μὲ πυρετόν, πόνους, πυουρίαν καὶ αἱματουρίαν.

ΠΥΕΛΟΣ *(βλ. Νεφροί, Λεκάνη).*

ΠΥΗΣΙΣ

Ὀφείλεται σχεδὸν πάντοτε εἰς τὴν εἴσοδον πυογόνων μικροβίων(σταφυλοκόκκων, στρεπτοκόκκων) διὰ τοῦ πληγωμένου δέρματος ἢ βλεννογόνου εἰς τοὺς ἱστούς.

ΠΥΚΝΑΔΕΣ

Ὑπερβολικὴ ἐναπόθεσις χρωστικῆς οὐσίας εἰς περιορισμένα μέρη τοῦ σώματος, ἰδίως εἰς ξανθὰ ἄτομα. Δὲν εἶνε βέβαιονὅτι ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλίου, διότι παρατηροῦνται καὶ εἰς μέρη κεκαλλυμένα. Ὅταν ὑπάρχῃ τάσις πρὸς πυκνάδας εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἀνάπτυξις.Ἡ θεραπεία εἶνε συχνὰ ἄνευ ἀποτελέσματος καὶ πολλάκις μακρᾶς διαρκείας.

ΠΥΛΑΙΑ ΦΛΕΨ

Φλὲψ, ἡ ὁποία ἐπαναφέρει τὸ αἷμα ἐκ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ τοῦ σπληνὸς εἰς τὸ ἧπαρ.

ΠΥΛΩΡΟΣ *(βλ.Στόμαχος).*

ΠΥΞΟΣ *(ἡ) (κ. Πυζάρι) Buis),*

Δενδρύλλιον τῆς οἰκογενείας τῶν Εὐφορβιοειδῶν. Τὸ ξύλον καὶ ἡ ρίζα τῆς πύξου χρησιμοποιοῦνται ὡς ἱδρωτικὰ ὑπὸ μορφὴν ἀφεψήματος (5 %.)

ΠΥΟΘΩΡΑΞ

Ἐξίδρωσις πύου ἐντὸς τοῦ ὑπεζωκότος. (βλ. *Πλευρῖτις, Πνευμοθώραξ*).

ΠΥΟΝ

Πυκνὸν κίτρινον ὑγρόν, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ πυοσφαίρια (λευκοκύτταρα ἐκφυλισμένα). (βλ. *Ἀπόστημα, Φλέγμων, Φλόγωσις*).

ΠΥΟΝΕΦΡΩΣΙΣ

Διαστολὴ τῆς πυέλου καὶ τῶν νεφρῶν ἀπὸ πύον (βλ. *Νεφροί.*)

ΠΥΟΥΡΙΑ

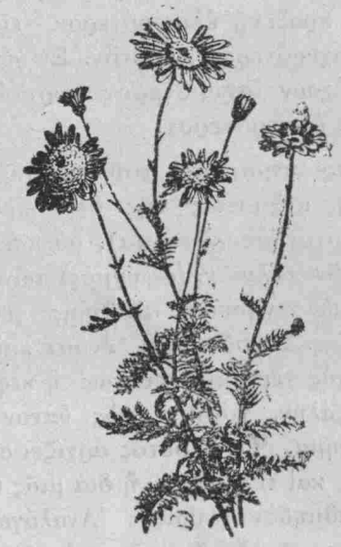
Ἔκκρισις πύου διὰ τῶν οὔρων. Παρατηρεῖται εἰς παθήσεις κύστεως, οὐρητήρων καὶ νεφρῶν.

ΠΥΡΑΒΑΡΤ *(Pyrawart).*

Θερμὰ σιδηροῦχα καὶ ἀνθρακικὰ λουτρά, πλησίον τῆς Βιέννης, *ὠφέλιμα* διὰ ρευματισμούς, ἀναιμίας καὶ καρδιακὰς παθήσεις.

ΠΥΡΕΘΡΟΝ

Φυτόν τῆς οἰκογενείας τῶν Συνανθηρωδῶν. Ἡ ρίζα ὑπὸ μορφὴν κόνεως ἢ βάμματος ἀποτελεῖ μέρος διαφόρων

Εἰκ. 594

Πύρεθρον

μιγμάτων ἀντιοδονταλγικῶν. Ἡ κόνις τοῦ πυρέθρου χρησίμοποιεῖται καὶ ὡς ἐντομοκτόνος *(κατὰ τῶν κορεῶν)*.

ΠΥΡΕΙΑ *(βλ. Φώσφορος).*

ΠΥΡΕΤΟΣ

Ὁ πυρετὸς εἶναι ἀντίδρασις τοῦ ὀργανισμοῦ ἐναντίον προσβολῆς τινός, τὸ συνηθέστερον μολυσματικῆς. Δὲν εἶναι ἄρα ὁ πυρετὸς ἀσθένεια αὐτη καθ' ἑαυτήν, παρὰ πάντοτε σύμπτωμα δεικνύον ὅτι κάπου εἰς τὸ σῶμα, δὲν εἶναι τι ἐν τάξει, ὅτι εἰς ὄργανον τι ὑπάρχει νόσος καὶ ὅπως εἴδομεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μολυσματική. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοιαύτας νόσους (βλ. *Μολυσματικαὶ νόσοι*) ὁ ὀργανισμὸς εὑρίσκεται εἰς πόλεμον μὲ τὰ βακτηρίδια, καὶ ὅλα τὰ ὄργανα ἐργάζον-

SISMANOGLIO MEGARO

ται διὰ νὰ βοηθήσουν τὸ σῶμα, καὶ ὁ πυρετὸς εἶναι ἡ ἐκδήλωσις αὐτῆς τῆς ἀντιδράσεως, αὐτοῦ τοῦ πολέμου. Ἐξαρτᾶται δὲ ἡ ἔντασις τοῦ πυρετοῦ ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς ἀντιδράσεως, ἡ δὲ διάρκεια του ἀπὸ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου.

Οὐχ ἧττον ἡ ἔντασις τοῦ πυρετοῦ δὲν πρέπει νὰ σχετίζεται πάντοτε μὲ τὴν ἔντασιν καὶ τὴν σοβαρότητα τῆς νόσου καθότι ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὰ ἄτομα καὶ ἐν μέρει ἀπὸ τὴν εὐερεθιστότητα αὐτῶν. Οὕτω βλέπομεν ἡ αὐτὴ νόσος εἰς τὸν ἕνα νὰ προξενῇ ἐλαφρότερον, εἰς τὸν ἄλλον ἰσχυρότερον πυρετόν. Ἐν γένει τὰ παιδία ἔχουν ἰσχυρότερον πυρετόν, οἱ γέροντες ἐλαφρότερον.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πυρετοῦ εἶναι ἐκτὸς τῆς αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος (ὑπερθερμία), αὔξησις τῶν καρδιακῶν παλμῶν, (σφυγμὸς) τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων, αἴσθησις γενικῆς ἀδιαθεσίας. Συνοδεύεται ἐνίοτε καὶ μὲ διαταραχὰς νευρικῆς φύσεως ἢ κεφαλόπονον, ζάλην, τάσιν πρὸς ὕπνον καὶ παραλήρημα. Ὁ πυρετὸς ἀρχίζει συχνὰ μὲ ρίγη, καὶ τελειώνει ἢ διὰ μιᾶς (κρῖσις) ἢ βαθμηδὸν (λῦσις). Ἀναλόγως δὲ τοῦ τύπου τῆς διαδρομῆς αὐτοῦ εἶναι ***συνεχὴς*** ὅταν ἡ θερμ. δὲν δεικνύει παρὰ ἐλαχίστας διακυμάνσεις, ***ὑφέσιμος*** ὅταν ὑπάρχουν ὡρισμέναι τακτικαὶ διακυμάνσεις οὕτως ὥστε τὴν πρωΐαν νὰ εἶναι ἡ θερμ. χαμηλοτέρα, τὸ δὲ ἑσπέρας ἡ ὑψηλοτέρας, ***διαλείπτων*** ὅταν ἡ θερμ. ἀποτελεῖται ἀπὸ προσβολὰς πυρετοῦ διακεκομμένας ἀπὸ ὡρισμένης διαρκείας χρονικὰ διαστήματα χωρὶς πυρετόν.

Τέλος ***ἐκτικὸς*** πυρετὸς εἶναι ὁ μακρᾶς διαρκείας καὶ ὑπὸ μεγάλης ἀπισχνάνσεως συνοδευόμενος.

Ὁ πυρετὸς λέγεται ***ἐλαφρὸς*** ὅταν φθάνει μέχρι 38ο,5,Ε, ***μέτριος*** μέχρι 39,5 καὶ ***ἰσχυρὸς*** ἄνω τῶν 39ο,5.

Μέχρι τοῦδε ἔχομεν ἀναφέρει ὡς αἰτίαν πυρετοῦ μόνον μολυσματικὴν τοιαύτην. Ἐν τούτοις πυρετὸς δύναται νὰ ἔχει καὶ ***νευρικὴν*** καὶ ***τοξικὴν*** αἰτίαν. Οὕτω καὶ ὑγιεῖς ἄνθρωποι μετὰ μεγάλην σωματικὴν κούρασιν μετ' ἄφθονον τροφὴν δύνανται νὰ ἔχουν παροδικὸν πυρετὸν ἕως τοὺς 38ο. Ἐπίσης νόσοι μὲ μεγάλους πόνους, ἀπορρόφησις αἵματος ἐκ τραύματος τινὸς καὶ διάφοροι ἄλλαι αἰτίαι δύνανται νὰ συνοδεύωνται ἀπὸ πυρετόν.

Κάθε πυρετὸς θὰ λαμβάνηται ὑπὸ σοβαρὰν ὄψιν καὶ θὰ ζητεῖται ἡ αἰτία του ἡ ὁποία καὶ θὰ καταπολεμεῖται.

Τίποτε τὸ πλέον ἐπιβλαβὲς ἀπὸ τὴν συνήθειαν τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ λαὸς μόλις αἰσθάνεται πυρετόν, νὰ προσλαμβάνῃ κινίνην ἢ ἄλλο τι φάρμακον ἀντιπυρετικόν. Δεδομένου ὅτι ὁ πυρετὸς εἶναι σύμπτωμα νόσου καὶ ὄχι αὐτὴ ἡ νόσος, λαμβάνοντες ἀντιπυρετικὰ φάρμακα διὰ νὰ καταπολεμήσωμεν τὸν πυρετόν, ὄχι μόνον οὐδεμίαν ἐπὶ τῆς προκαλούσης αὐτὸν νόσου ἐπίδρασιν θὰ ἔχωμεν, ἀλλὰ διακινδυνεύωμεν νὰ ἐξασθενήσωμεν αὐτὸν τὸν ὀργανισμὸν τὸν ὁποῖον πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ κρατῶμεν ἰσχυρὸν καὶ μὲ ἀντίστασιν, διότι διὰ τῆς συστηματικῆς προσλήψεως ἀντιπυρετικοῦ φαρμάκου, οἱονδήποτε ἤθελεν εἶναι τοῦτο, ἀφ' ἑνὸς ἐξασθενοῦμεν τὴν καρδίαν διὰ τῆς ἐπιδράσεως ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς οὐσίας τοῦ φαρμάκου καὶ διὰ τῶν ἀφθόνων ἱδρώτων τοὺς ὁποίους τὰ φάρμακα ταῦτα ἐπιφέρωσιν, καταστρέφωμεν ἀφ' ἑτέρου τὸν στόμαχον καὶ τὸν κάμωμεν ἀνίκανον νὰ προσλάβῃ καὶ νὰ χωνεύσῃ τροφήν, τὸ μόνον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἀσθενὴς δύναται νὰ ἀντικαθιστᾷ τὰς ἐκ τῆς νόσου καὶ τοῦ πυρετοῦ χανομένας δυνάμεις του.

Ἡ ***καταπολέμησις τοῦ πυρετοῦ*** ἔχει βεβαίως τὰς ἐνδείξεις της ὡς λ. χ. ὅταν ἕνεκα τοῦ πυρετοῦ ὁ ἄρρωστος ὑποφέρει πολὺ ἢ γενικῶς ὁμιλοῦντες ὅταν ἡ ὑπὸ τοῦ ἀντιπυρετικοῦ φαρμάκου προξενηθησομένη βλάβη ἤθελε εἶναι μικροτέρα τῆς ὑπὸ τῆς διαρκείας καὶ τῆς ἐντάσεως τοῦ πυρετοῦ γινομένης. Συνήθως ὅμως εἰς διαρκοῦντας ὑψηλοὺς πυρετούς, ἡ καταπολέμισης αὐτῶν γίνεται διὰ διαφόρων ὑδροθεραπευτικῶν μέσων ὡς λουτρῶν περιτυλίξεων, πλυσιμάτων κλπ. πλπ. πάντοτε δὲ ἀναλόγως τοῦ ἑκάστοτε περιστατικοῦ.

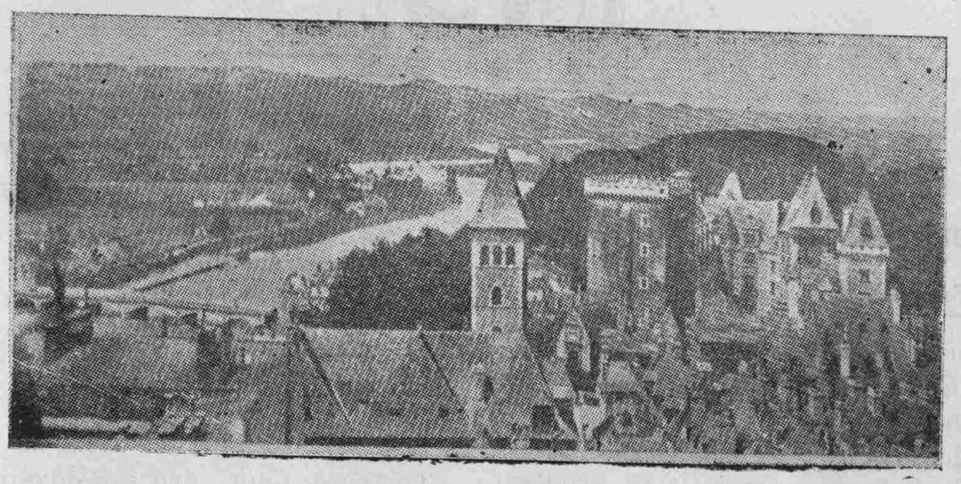
Περὶ ***διαίτης*** καὶ ἄλλων ὑγιεινο-θεραπευτικῶν μέσων κατὰ τὸν πυρετὸν δὲν ἀναφέρομεν, διότι ταῦτα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸν πυρετὸν προκαλοῦσαν νόσον.

ΠΥΡΙΑΜΑΤΑ (*Fomentations*) (*βλ. Ἐπιθέματα.*)

Ἐνδείξεις : ἀναιμία, ἀνάρρωσις, λεμφατισμός.

ΠΥΡΟΓΑΛΛΟΛ

Φάρμακον χρησιμοποιούμενον ἔξωθεν κατὰ τῆς ψωριάσεως καὶ τοῦ λύκου. Εἶναι δηλητηριῶδες καὶ ἐπιβάλλεται προσοχὴ εἰς τὴν χρῆσιν του.

Εἰκ. 595

Πῶ

ΠΥΡΙΔΙΝΗ

Ὑγρὸν ἄχρουν, λίαν πτητικόν, ὁσμῆς ζωηρᾶς. Χρησιμοποιεῖται κατὰ τοῦ ἄσθματος ὡς ἑξῆς : χύνομεν4 — 5 γρ. ἐντὸς πιάτου πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς. Ὁ ἀσθενὴς ἀναπνέει τοὺς ἀτμοὺς ἐπὶ 10—30 λεπτά.

ΠΥΡΜΟΝ (*Pyrmont*) (*Γερμανία*).

Ὕδατα μεταλλικά, λίαν πλούσια εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ, περιέχοντα νάτριον, σίδηρον, (0,07 ‰) μαγγάνιον καὶ χλωριοῦχον νάτριον, Θερμ. 12οΕ ὕψος 125 μ. ὕ. ἐ. θ.

ΠΥΡΩΣΙΣ

Αἴσθησις ρευξίματος καυστικοῦ ἀνερχομένου ἀπὸ τὸν στόμαχον πρὸς τὸν λαιμόν. Παρατηρεῖται εἰς στομαχικὰς ἀσθενείας καὶ ἰδίως δυσπεψίας. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς χρῆσιν ἀλκαλικῶν καὶ διαίτης.

ΠΩ (*Pau*)

Σταθμὸς κλιματικὸς διὰ τὸν χειμῶνα ἐπὶ τὰ κάτω Πυρηναῖα εἰς ὕψος 209 μ. ὕ. ἐ. θ. Εἶναι ***κατάλληλος*** διὰ νοσήματα νευρικά, βρογχίτιδας, φθίσιν.

ΠΩΓΩΝΙΤΗΣ (*βλ. Τραγοπώγων*).

SISMANOGLIO MEGARO